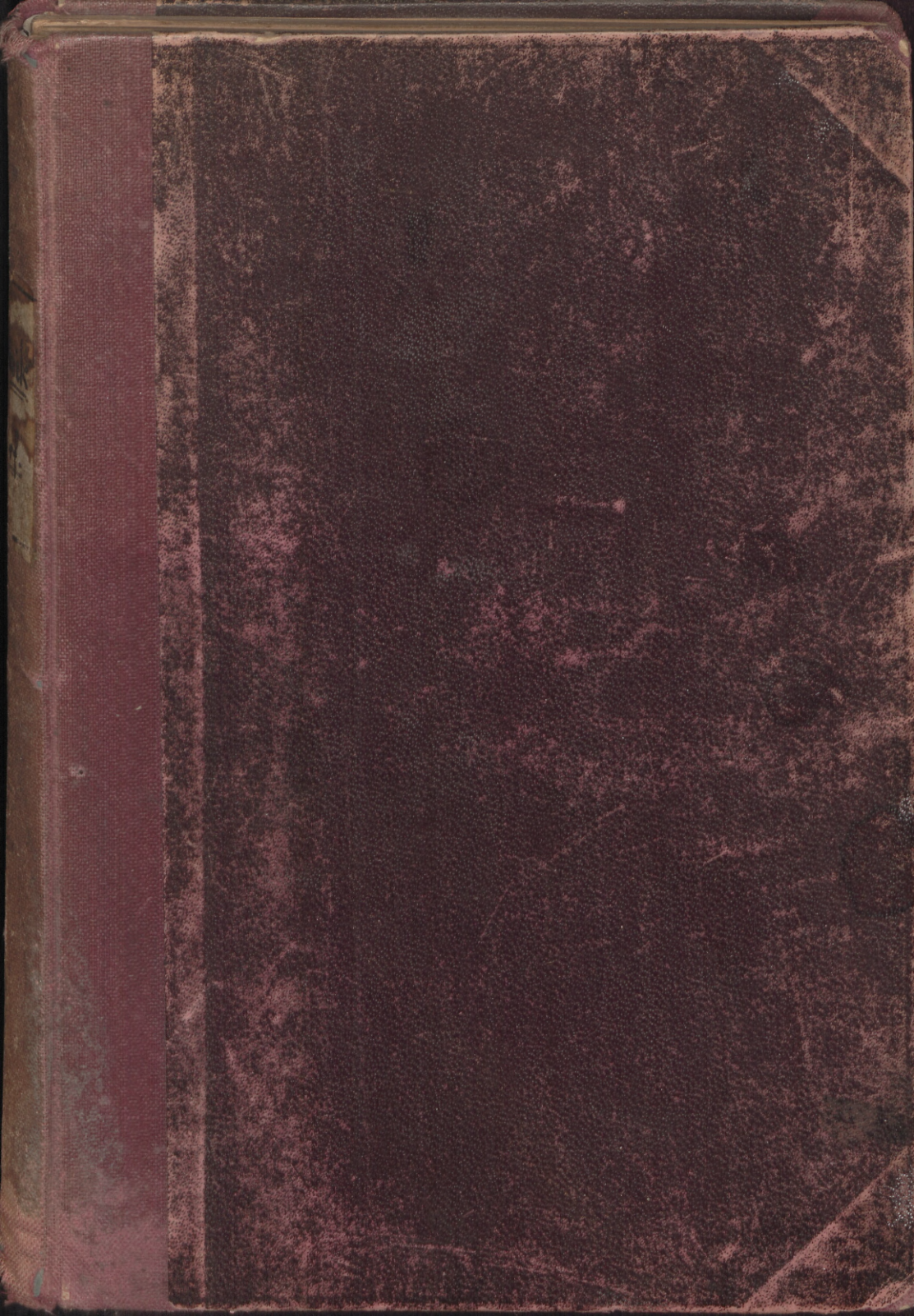

SŁOWNIK ORTOGRAFICZNY

Z DODATKIEM

NIEPOLSKICH WYRAZÓW I WYRAŻEŃ

PRZEZ

Antoni

Prof. Jerzykowskiego.

..... Jako kto może,
Ku dobru powszechnemu niechaj dopomoże.
Jan Kochanowski.

W POZNANIU.

Nakładem Autora i Fr. Chocieszyńskiego.

Czcionkami Fr. Chocieszyńskiego.

1885.

091237

56-01

BYŁYM UCZNIOM SWOJIM

POŚWIĘCA

AUTOR.

PRZEDMOWA.

Potrzeba podręcznika, któryby podawał wskazówki i objaśnienia w razie wątpliwości względem pisowni odnośnych wyrazów, skłoniła mnie do napisania niniejszego słowniczka. Początki tej pracy sięgają owych czasów, kiedy miałem zaszczyt należeć do Komisji Ortograficznej, wybranej tu w Poznaniu pod przewodnictwem ś. p. dr. Karóla Libelta dla poprawienia i ujednostajnienia pisowni naszej. Wtedyto rozpatrując się w różnych gramatykach, słownikach i dziełach z epoki Zygmunto-wskiej, robiłem sobie notatki i uwagi dla rozpraw, które zamierzałem czytać na rzeczonej Komisji i które téż w części z polecenia tej Komisji rzeczywiście wypracowałem i czytałem. Zczasem zapiski te urosły do znacznego zapasu, który ostatecznie uzupełniony i uporządkowany miał być wydany w roku 1882. Na wielkanoc wspomnianego roku biorąc emeryturę po czterdziestoletniej pracy w zawodzie nauczycielskim, nie miałem sposobności (bo mi jej nie dano, gdzie należało) pożegnania się z ostatnimi uczniami swymi i przemówienia do tych, którym od początku zawodu swego przewodniczyłem był w nauce, dzieląc z nimi pomyślniejsze i smutniejsze koleje, jakie przechodziły trzy katolickie podówczas instytuty Księstwa naszego, w Poznaniu, Trzemesznie i Ostrowie. Czego w właściwym czasie i z właściwego miejsca nie dało się uczynić dla okoliczności ode mnie niezależnych, tego dopełniam dzisiaj wyda-

jąc niniejsze dziełko i wywieszając się tym sposobem z obietnicy, jaką dałem Deputacji od uczniów, złożonej z członków obu narodowości i wszystkich trzech wyznań, kiedy mi w pierwszym dniu mojej emerytury doręczała adres w imieniu młodzieży gimnazjalnej.

A teraz kilka słów dotyczących rzeczy samej.

Ponieważ między gramatykami naszymi nie ma dotychczas jeszcze zgody ani co do liczby głosek, z których się abecadło nasze składa, ani co do porządku, w jakim głoski powinny po sobie następować, przeto zdawały mi się potrzebnymi następujące uwagi.

W skład abecadła naszego wchodzi zdaniem mojem 49 głosek, a mianowicie:

a, ą, b, b́, c, cz, ć, d, dz, dż, dź, e, é, ę, f, f́, g, ǵ, h, h́, i, j, k, ḱ, ch, ch́, l, ĺ, m, ḿ, n, ń, o, ó, p, ṕ, r, rz, s, sz, ś, t, u, w, ẃ, y, z, ż, ź.

Że do abecadła polskiego nie możemy zaliczać ani spółgłoski *q*, ani *x*, to wynika z natury rzeczy. Pierwsza bowiem jest zbyt czynną dla tego, że brzmienie przez nią w łacińskim języku oznaczone, przedstawia w naszej mowie głoska *k*, i to w każdym położeniu, np. *quoque* = kwokwe. Druga zaś, oznaczając swoją postacią pięć różnych brzmień w trzech zestawieniach: *ks*, *kś*, *gz*, przeciwna jest duchowi i zasadzie, na jakiej się opiera system naszego abecadła, ażeby każde brzmienie posiadało swą osobną postać czyli głoskę, np. *Alexander* = Aleksander, *księga* (zam. *kśęga*), *exemplar* = egzemplarz.

W obrębie wypisanego tu alfabetu, zawierającego 49 głosek, nad których liczbę nie może być mniej, ani więcej, znajdujemy dla każdego brzmienia osobne znamię.

Co się tyczy porządku, w jakim się głoski stawiają, zachodzą także różnice, któreby raz na zawsze należało z książek usunąć. W tym celu umieściłem najprzód samogłoski pierwotne czyli jasne, a po nich dopiero pochodne czyli pochylone i nosowe: *a* ą, *e* é ę, *o* ó. Podobnie postąpiłem sobie ze spółgłoskami. Każdą pierwotną czyli twardą umieściłem

naprzód, a za nią odpowiednią pochodną czyli miękką, np. *b* *b'*, *m* *m'*, *p* *p'*, *r* *rz*, *w* *w'*, i t. d.

Od tej zasady odstąpiłem z konieczności tylko przy płynnych *ł*, *l*. Ponieważ miękka z nich *l* jako pierwotna ze względu na rodowód powinna poprzedzać twardą *ł* jako pochodną, a znowu *ł* ze względu na swój charakter stanąby powinna przed *l*, przeto oczywista jest rzeczą, że tu zachodzi kolizja dwóch nawzajem wykluczających się względów. W takim położeniu rzeczy nie zawahałem się oddać pierwszeństwa względowi na charakter obydwóch spółgłosek dla tego, że w organizmie języka naszego różnica twardości i miękkości najwybitniejszą odgrywa rolę.

Trzy twarde spółgłoski, *c* *z* *s*, mają za sobą po dwie, a *d* posiada nawet trzy odpowiednie miękkie, w następującym porządku: *c* *cz* *ć*, *s* *sz* *ś*, *z* *ż* *ź*, *d* *dz* *dź* *dż*. W tych czterech zestawieniach po pierwszej twardej następują w środku niby-miękkie, a na samym końcu prawdziwie miękkie.

Z gardłowych *g* *g'*, *h* *h'*, *k* *k'*, *ch* *ch'* dwie ostatnie nie mają jeszcze zupełnie stałego miejsca w alfabecie naszym. Zwykle kładą je po *c*, a w spisach alfabetycznych między *ce* (*ce*) a *ci* dla mylnego przypuszczenia, jakoby głoski te, poprzedzone znakiem *c*, musiały zostawać w jakimś powinnowactwie z głoskami *c* lub *cz* albo *ć*, gdy tymczasem znamię *c* w złożonej dla oka spółgłosce *ch*, *ch'* nie jest żadną literą, któraby wyrażała jakieś osobne brzmienie, lecz jest tylko znakiem, który słabiej *h* ma nadać znaczenie mocnej głoski. Należąc do gardłowych, już z tego samego powodu nie może i nie powinna *ch*, *ch'* stać gdzieindziej, jak obok pokrewnych, i z tego względu bez wątpienia stosowniej jest stawiać je po gardłowych *g* i *h*. Ale rozważywszy rzecz gruntowniej upatrujemy jako najodpowiedniejsze dla niej stanowisko po literze *k*; bo tym sposobem cztery gardłowe słabe *g*, *g'*, *h*, *h'* będą osobno stały przed podniebiennymi głoskami *i*, *j*, a za nimi znowu cztery gardłowe mocne *k*, *k'*, *ch*, *ch'* także osobno obok siebie, czego się natarczywie domaga nie tylko zewnętrzna symetria, ale i logiczność w układzie. Że przenosząc spółgłoski *ch* i *ch'* z niewłaściwie dotąd zajmowanego miejsca w sąsiedztwo po-

krewnych głosek nie umieściłem ich przed, lecz po *k* i *k'*, stało się to z tej przyczyny, aby stojącym tu już od dawna głoskom pozostawić pierwotne stanowisko.

W dotychczasowych słownikach naszych i spisach alfabetycznych, jakie się nieraz znajdują pod koniec dzieł, pomiędzy wyrazami z początkową twardą spółgłoską umieszczane bywają także słowa zaczynające się od odpowiedniej miękkiej. Tak np. w środku pomiędzy wyrazami *mądry*, *masło*, *modrak* zachodzą także *miara*, *miazga*, *miasto*, *miejsce*, *miły* i inne; pod *c* czytamy wyrazy zaczynające się także od *cz* i *ć*, jak gdyby to nie były trzy różne głoski, w takim np. porządku: *cacko*, *cebula*, *ciągły*, *ciasto*, *eios*, *ciura*, *ćmić*, *cnota*, *córka*, *corocznie*, *czapla*, *czółno*, *czosnek* — co gorsza, powtrącane nawet słowa mające na początku spółgłoskę *ch*, jak *chata*, *chęć*, *choroba*, *chrypka*, *chwila*, stoją pomiędzy *cówka* i *ciąć*, chociaż *ch* jest gardłowa, *c* zaś i *ć* językowe.

Taki sam, a częstokroć jeszcze gorszy nieład panuje nie tylko na początku i na drugim miejscu, ale nawet i dalej ku środkowi, jak to np. pod *s* czytamy: *sączyć*, *sad*, *sądek*, *sadowy*, ze względu na 3cią głoskę *cz* po *są* i na *d* po *sa* (zam. *sad*, *sadowy*, *sączyć*, *sądek*); *ściąć*, *ściana*, *ścięgno*, *ściierać*, *ścieśniać*, *siąg*, *siano*, *smak*, *śmiały*, *smoła*, *spód*, *spodek*, *świat*, *szabla*, *szczur*, (zam. *smak*, *smoła*, *spodek*, *spód*; *szabla*, *szczur*, *siano* = *śano*, *siąg* = *śąg*, *ściana* = *ścana*, *ściąć* = *śać*, *ścieśniać* = *śćeśniać*, *ściierać* = *ścierać*, *ścięgno* = *śęgno*, *śmiały* = *śmały*, *świat* = *śwat*). Pod *z* obok wyrazów, zaczynających się od tej głoski umieszczone są także wyrazy z początkową *ż*, jedne i drugie bez alfabetycznego porządku, nawet w dalszych ku środkowi miejscach; a znów mające w zaczęciu *z* lub *ż* stoją w osobnych łamach. A należało przecież ze względu na systematyczność albo wszystkie słowa z początkowymi *z*, *ż*, *ź*, zostawić razem pod głoską *z* bez względu na oba miękczące znaki (punkt i króśkę), albo osobno zaczynające się od *z*, osobno zaczynające się od *ż*, i osobno zaczynające się od *ź*. Nie można także pisać: *nażabnik*, *nażajutrz*, *nażiębić*, *naznaczać*, *nażółknąć*, *nażreć się*, *nazwa*, lecz: *naza-*

jutrz, naznaczać, nazwa, nażabnik, nażółknąć, naziębić się, nażreć się; bo logiczne następstwo wymaga, żeby szły po sobie *z, ż, ź*. Nie masz alfabetycznego porządku w zestawieniu słów: pojęcie, pojechać, pojednać, pojeżdżać, pójść, pojutrze, pół, połać, połać, polak, półgęsek polip, połknąć, północ — powinno się pisać: *pojednać, pojechać, pojeżdżać, pojęcie, pojutrze, połać, połknąć, połać, polak, polip, pójść, pół, północ*. Co za różnica pomiędzy jednym a drugim szeregiem! Nawet w najnowszym Słown. pol. j., w Berlinie przez Rykaczewskiego wyd., I. 320 czytamy: ład, lafa, łąg, lagier, łagiew, łagiew, łając, laik, łąka, łaknąć, lakowy, łamać; — a powinno przecież być: łagiew, łając, łaknąć, łamać, łąg, łąka, lafa, lagier, laik, lakowy, ładz, łagiew! W zestawieniu tych 12 wyrazów tylko *łagiew* położył Ryk. na właściwém miejscu, *łamać* na ostatniem zamiast na czwartém, a *ład* na pierwszym, chociaż temu słowu należy się z porządku ostatnie.

Podobnież mieszano samogłoski jasne i pochylone, czyste i nosowe, pisząc np. *ółtarz, omijać, ówczesny, owdzie; kącik, kaczką, kadzielnica (zam. kaczką, kadzielnica, kącik); łączyc, ład, łąka, łaska (zam. ład, łaska, łączyc, łąka), rzecz, rzędzik, rzepa, rzesa, rzesza; pojęcie, pojechać, pojętny, pojeżdżać (zam. pojechać, pojeżdżać, pojęcie, pojętny); jechać, jęczyć, jeden, jędrny, jérzyk, jesion, jész, jęzór, jęzówka (zam. jeden, jechać, jesion, jérzyk, jész, jęzówka, jęczyć, jędrny, jęzór).*

Przytoczone przykłady wystarczą zapewne, żeby przekonać każdego czytelnika, jak wielką jest dowolność i nieład w słownikach i spisach dotąd wydawanych, co czytającym nie tylko sprawia trudność w odszukiwaniu odnośnych wyrazów, ale nieraz także błędne nasuwa wyobrażenie o charakterze głosek i porządku alfabetycznym.

Od tej błędnej metody odstąpiłem w niniejszém dziełku z wyluszczonych powodów i trzymałem się wszędzie tego samego porządku, w jakim czytamy na 3éj stronie głoski alfabetu naszego, a mianowicie w osobnych szeregach zestawilem wyrazy zaczynające się od twardych spółgłosek, w osobnych mające w zaczęciu niby miękką, w osobnych te, których pier-

wszą jest prawdziwie miękka. Ta zasada, przyjęta dla początku wyrazów, przeprowadzona jest z całą ścisłością także we wszystkich następnych miejscach każdego słowa. Stąd pochodzi, że np. *wynosić* stoi przed *wynieść* (bo to = wyneść), *zawieszadło* przed *zawiesić* (bo to = zawieść), *wycofać* przed *wyczesać*, a *wyczesać* przed *wyciągnąć* (= wyćgać), *powozowy* przed *powozić* (= powozić).

Z praktycznych względów uważałem za stosowne dołączyć do słownika nie-polskie wyrazy i wyrażenia, które się coraz częściej dają słyszeć w potocznej mowie, a nawet pojawiają się nieraz w piśmiennictwie perjurycznym i naukowym stołecznych miast, jak Kraków, Warszawa, Wilno, Poznań. Obok błędnych lub mniej właściwych słów i wyrażeń kładę poprawne i odpowiednie. Tego rodzaju dodatki, ściśle rzecz biorąc, nie należą do słownika ortograficznego, ale dopóki nie będziemy posiadali dzieła, wyłącznie temu przedmiotowi poświęconego, pozostaną one w niejednym względzie pożądanymi wskazówkami.

Tu i owdzie, gdzie się zdawała zachodzić tego potrzeba, podałem w krótkich słowach jużto objaśnienia, jużto uzasadnienia, dotyczące pisowni lub poprawności wyrazów, jak np. przy wyrazach: *akt*, *brzytwa*, *but*, *dlóto*, *dosyłać*, *drzeć*, *grząski*, *kraść*, *krwiotok*, *łania*, *męszczyzna*, *miąceć*, *obyć się*, *paszyt*, *sumienie*, *uczniowie*, *wniść*, *zło* i przy wielu innych.

Co się tyczy źródeł, z których czerpałem wskazówki do ułożenia niniejszego podręcznika, to służyły mi w tym celu celniejsze gramatyki, jak Muczkowskiego, Łazowskiego, Małeckiego i Malinowskiego, niektóre stylistyki, tudzież słowniki Lindego, Trojańskiego, Rykaczewskiego i Amszejewicza. Żałuję bardzo, że nie mogłem nigdzie dostać dziełka Jezierskiego pod tyt. „Niektóre wyrazy porządkiem abecadla zebrane“ z przedmową Kollataja; a kiedy się dzieło Felińskiego o synonimach ukazało w handlu, druk słowniczka mego był już na ukończeniu.

Jeszcze słów kilka o pisowni imion przyswojonych na *ja*, która podziśdzień jest trojaka. Jedni za prof. Małeckim piszą: *lilia*, *harmonia*, *Marya*, *fuzya*; drudzy za przywodem ks. Malinowskiego: *lilija*, *harmonija*, tudzież raz *Maryja* i *fuzyja*,

drugiraz znowu *Marija*, *fuzija*; trzeci zaś zawsze *lilja*, *har-mońja*, *Marja*, *fuzja*.

Pierwsza pisownia (hijatyczna) wykracza przeciw trzem kardynalnym prawom języka, to jest: że rozziów w pojedyn-
czych wyrazach polskich nigdy nie zachodzi; że każdy wyraz
przez przypadki odmieniany, musi koniecznie kończyć temat na
spółgłoskę; że każde słowo ma tyle sylab, co samogłosek, gdy
tymczasem wedle prof. Małeckiego powyższe wyrazy z trzema
samogłoskami mają być dwusylabne, a z czterema samogło-
skami trzysylabne. W szczegółowsze zbijanie tego rodzaju
pisania nie potrzebuję się zapuszczać dla tego, że sam autor
każde w tym względzie usiłowanie zrobił zbytecznem. Oto
w Gram. W. str. 393 tak rozumuje: a) w takich wyrazach, jak
harmonia, *kolacya* itp. przed końcowém a nie słyhać *j*, lecz *i*
albo *y*; b) te głoski *i*, *y* nie są znowu zwyczajne *i*, *y*, lecz
jakieś ugodowe znaki, które nie odpowiadają ani brzmieniu *j*,
ani *i*, ani *y*; c) trzygłoskowe kombinacje *lia*, *nia*, *cya*, *sya*
itp. nie są zlane zupełnie w jedną sylabę, ale uchodzą za jedną,
czyli nie są ani dwiema sylabami ani jedną; d) dawne dwu-
sylabowe końcówki *ija*, *yja*, ściągnęły się w jakieś *ia* (nie *ya*?),
które z poprzedzającemi spółgłoskami (*l*, *n*, *s*, *r* itp.) mają
jedną tworzyć sylabę; e) wyrazy *komedya* (sic), *batalija* (sic),
Danija (sic) tak się kiedyś pisały, ale jednak w skutek akcentu,
padającego na trzecią głoskę od końca, brzmiały *jakby* ścią-
gnięte, tj. brzmiały *niemal* tak, jak *komedya*, *batalia*, *Dania*,
czyli *komedja*, *batalja*, *Dańja*. A wynik tego wszystkiego taki
jest: Na końcu przed *a* w imionach jak *batalia*, *komedya* itp.
nie masz najmniejszego śladu jotowego brzmienia, ale jedna-
kowoż to, co tam słyhać, najlepiej i najtrafniej było prof. Ma-
łeckiemu oznaczyć ostatecznie przez jotę, i obok form *batalia*
i *komedya* położyć „czyli *batalja* i *komedja*“ jako dokładniej-
szy wyraz dla rzeczy, o której uwydatnienie mu chodziło.

Druga pisownia księdza Malinowskiego (*lilija*, *komedya*
lub *komedija*) zgadza się wprawdzie z ludowém wymawianiem,
ale skażona jest przeniesieniem rodzimego i ludowego akcentu
z przedostatniej sylaby na trzecią od końca, przeciwna fone-

tyce wykształconych klas i oparta na samych wyjątkach od powszechnych prawideł, jak np. skróceniu samogłoski *i* przed *ja* do tego stopnia, że jój istnienie stało się dla oka i ucha niedostępném.

Trzecia: *tu-zja* (*zja-dać*), *lil-ja* (*Wil-ja*), *Mar-ja* (*mar-ła*, *umar-li*) odpowiada najwierniej wymawianiu wykształconego ogółu, zachowuje rodzimy akcent na przedostatniej sylabie, jest nawet zdaniem żarliwego jój przeciwnika prof. Małeckiego najwięcej upowszechniona nie tylko pomiędzy prozajikami, ale i mistrzami słowa. A ponieważ wedle naszego sądu jest także oparta na samych prawidłach języka, a tém samém najgruntowniej uzasadniona; przeto nie wahaliśmy się oddać pierwszeństwa temu sposobowi pisania i używać go w całym dziele.

Oddając na publiczny użytek tę pracę, może już ostatnią ze względu na podeszły wiek i słabość wzroku, polecam ją po-błażliwemu sądowi szanownych czytelników, prosząc zarazem uprzejmie, ażeby o pomyłkach, niedokładnościach i błędach, które dostrzegą, zechcieli mi uwagi swoje przesłać na ręce nakładcy p. Fr. Chocieszyńskiego, właściciela drukarni w Poznaniu przy ulicy Wodnej nr. 15. Jeżeli Opatrzność użyczy zdrowia i sił dostatecznych, nie omieszkałbym z nich sumiennie korzystać przy nowém wydaniu, skoro się okaże jego potrzeba.

Pisałem w Poznaniu, dnia 3. maja 1883.

A. J.

SKRÓCENIA.

inn. = inny.
l. = lub.
lep. = lepiej
nptrzb. = niepotrzebne.
przysł. = przysłówek.

r-z = obie głoski wymówić osobno.
rośl. = roślinna.
skróc. = skrócone.
zam. = zamiast.
zob. = zobacz.

a A.

a pierwsza głoska abecadła polskiego; dawniej w zakrytych sylabach przed słabemi i płynnemi spółgłoskami brzmiała pochyłono, co teraz zachodzi tylko we wymawianiu ludu, w którego ustach pan brzmi jak pon, dam jak dum.

abdykacja-ji, ja, nptrzb., bo mamy: rzeczenie się, złożenie.

abecadło, lep. niż alfabet.

abecadłowy, lep. niż alfabetyczny.

abonament-u, nptrzb., bo mamy pol. przedpłata.

abonent-a = składający przedpłatę.

abrys, nptrzb., bo mamy: rysunek, plan.

abstrahować od czego, nptrzb., bo mamy na to: nie zważać, nie oglądać się na co, nie dbać o coś, pomijać coś.

aby = 1) spójn. ażeby; 2) przysł. choćby, przynajmniej, np. Poczekaj aby ze trzy tygodnie.

Abysyńczyk-a.

Abysynja-ji, ja. abysyński.

abiturjencki popis, tj. popis dojrzałości, źle za to mówią w Galicji: matura.

abiturjent = uczeń składający popis dojrzałości, opuszczający szkoły.

acan l. asan, zam. waćpan.

acz, aczkolwiek.

Adam. Adamowa.

Adamów, Adamowy.

adamaszek-szku. adamaszkowy.

adieu (z franc. à Dieu), t. j.

Bogu oddaję, bądź zdrów, bądź zdrowa.

adjutancki.

adjutant = oficer przydany do pomocy.

administracja-ji, ja, nptrzb., bo mamy: zawiadowanie, zarząd.

administrator, lep. zawiadowca, rządzca, zastępca.

admirał. admirański.

admiralstwo.

adres-u, te adresy.

adresat-a.

adresować - suję.

adwent-u, te adwenty.

adwentowy.

adwokacki.

adwokat, lep. rzecznik.

adwokatura-y.
 afekt-u, *te* afekty.
 aforyzm-u.
 afront-u, *takie* afronty, *np.* *trzb.*
bo mamy pol. ubliżenie, obelga.
 Afryka-i.
 Afrykanin-a. Afrykanka-i.
 afrykański.
 afisz-u, *te* afisze.
 agat *l.* achat-u, *te* agaty.
 agrest-u. agrestowy.
 agronom = *rólnik.*
 agronomiczny = *rólniczy.*
 agronomja-ji, *ja*, = *rólnictwo.*
 agenda-y.
 agent-a. agentura-y.
 akacja-ji, *ja*. akacyjny.
 akademicki. akademik-a.
 akademja-ji, *ja*.
 akcent-u, *te* akcenty, (*źle te*
akcenta), *lep. przycisk, przygłos.*
 akcja-ji, *ja*, = *a) czyn, dzia-*
łanie; b) udział pieniężny w
przedsiębiorstwach.
 akcydens-u, *te* akcydensy.
 akcyza-y, *lep. cło, oclenie.*
 akcyźnik, *lep. poborca akcyzy,*
strażnik poborowy, celnik.
 akompaniować, *lep. towarzy-*
szyc śpiewem lub grą, wtórować
przy muzyce lub śpiewie.
 akord-u, *te* akordy.
 akordować, *układać się z wie-*
rzycielami przy bankructwie.
 aksamit-u, *różne* aksamity.
 aksamitny.
 akt-u; *l. mn. a) te* akty *w*
modlitwach, akty wiary, na-
dzieji i miłości, akty skruchy,
akty strzeliste; w obchodach
uroczystych, jak akty weselne;
i w przedstawieniach scenicz-
nych, np. dwa akty, i wtedy dpln.

jest aktów; b) te akta = proto-
kół z czynności urzędowych,
akta sądowe, rządowe i t. p. i
wtedy dpln. jest tych akt, np.
złożyć coś do akt.

aktor-a. aktorka-i.
 aktorski. aktorstwo.
 aktowy.
 aktuarjusz-a.

akuratność i akuratny, *np.* *trzb.,*
bo mamy czysto pol. dokładność,
ściśłość, dokładny, ścisły.

akuszer-a. akuszerka-i.
 akuszerski.
 akuszerstwo = *sztuka polo-*
żnicza.

Akwizgran-u. akwizgrański.
 Akwitańja-ji, *ja*. akwitański.

ach!

acha!

achat = *agat.*

alabaster-tru, *te* alabastry.

alabastrowy.

alba-y.

albo. albowiem.

album-u, = *pamiętnik, te al-*
bumy, tych albumów.

albumin-u.

ale, ależ.

alegorja-ji, *ja*, = *przenośnia.*

alegoryczny.

aleja-ji, *je*. alejowy.

Aleksander-dra.

Aleksandrja-ji, *ja*.

aleksandrowski.

aleksandryjski.

aleluja (= *chwalcie Boga*).

alembik-a. alembikowy.

aleopata-ty.

aleopatja-ji, *ja*.

Alepo-a.

alfa-y, *pierwsza gloska abe-*

cadła greckiego: *Jam jest alfa i omega* (początkiem i końcem).

alfabet-u, *te* alfabety, *lep.* abecadło.

alfabetowy, alfabetyczny, *lep.* abecadłowy.

alfenid-u. alfenidowy.

alfresco, *piękne* alfreski.

algiebra-y. algiebrajiczny.

Algier-u. algierski.

algerka-i.

ali *jest* końcówką czasu przeszłego w tych słowach, które się w tr. bezokół. kończą na *ać*, np. *łajać-jali*, *brać-ali*; zakończone zaś na *eć*, mają *eli*, np. *widzieć-dzieli*, *słyszeć-szeli*.

aligator-a.

aliści.

aljans-u, *lep.* związek, sojusz, *przymierze*.

alkohol-u, — *wyskok* spirytu-soury.

alkierz-erza.

alchemiczny. alchemik-a.

alchemja-ji, ją.

aloes-u. aloesowy.

alpari = *zarówno, sto za sto*.

alpejski. Alpy-ów.

alt-u. altowy.

altana-y. altanowy.

altarja-ji, ją.

altarzysta-y.

alternatywę komu zostawić, *np. trz.*, *bo mamy*: zostawić komu coś do wyboru.

altówka-i.

altysta-y.

alumn-a, *ci* alumni, *źle* *ci* alumnaci.

alumnacki.

alumnat-u, *te* alumnaty.

aluzja-ji, ją, *źle*, *mamy* *za to*: *przymówka*, *przytyk*.

amalja-ji, ją, *lep.* szkliwo.

amarant-u. amarantowy.

amator, amatorka, *np. trz.*, *bo mamy*: *lubownik*, *miłośnik*, *lubownicza*, *miłośniczka*, *mający upodobanie*.

amatorski.

amatorstwo, *lep.* upodobanie,

ambaras-u, *lep.* kłopot.

ambasador, *lep.* poseł.

ambona-y = *kazalnica*.

ambicja-ji, ją, *lep.* *żądza*, *duma*, *pycha*.

ambitny, *lep.* *żądny*, *dumny*, *pyszny*.

amfibja-ji, ją, *lep.* *ziemnowodne zwierzę*, *ptak*.

amfiteatr-u, *te* amfiteatry.

amnestja-ji, ją.

amoniak-u.

amunicja-ji, ją, *lep.* *zasoby* *lub zapasy* *wojenne*.

amunicyjny.

ampulka-i.

Amsterdam-u. amsterdamski.

aniant-u.

aminek-nku, — *przewiercień*.

an, *imiona* *osobowe* *z tém zakończeniem*, *jak* *kapłan*, *hetman*, *dominikan*, *mają* *w l. mn.* *kapłani-nów*, *dominikani* (*nie dominikanie*)-nów. *Podobn.* *benedyktyn*, *bernadyń*, *franciszkan* *i t. p.* — *zob.* *anin*.

anabaptysta, -y, *lepiej* *nowo-chrzcieniec*.

anachronizm-u, *te* *anachronizmy*.

analityczny.

analiza-y, *lep.* *rozbiór*, *roz-analogiczny*. [kład.

analogja-ji, ja, *lep. podobieństwo.*

ananas-u. ananasowy.

anarchiczny.

anarchja-ji, ja, *lep. nierząd, nieład.*

Anastazja-ji, ja.

anatema-y = *ktątwą kościelną, wyklećcie.*

Anatolja-ji, ja. anatolski.

anatomiczny. anatomik-a.

anatomizować,-zuje.

anatomja-ji, ja.

andegaweński *lub* andegawski = *z Anjou (Anżu).*

androny-ów, = *baśnie.*

anegdota-y. anegdotka-i.

anglizować (*konie*),-zuje.

Anglik-a. Angielka-i.

angielski. Anglja-ji, ja.

ankra-y. ankrowy.

ankieta i komisja ankietowa *nptrzb., bo mamy: badanie, dochodzenie, śledztwo, komisja śledcza.*

Anna-y, *było tam pięć Anien.*

Annasz-a, od Annasza do Kajfasza.

anneksować i anektować *niepotrz., bo mamy swojskie: przyłączyć, wcielić.*

anonim-a (*osoba*);-u (*pismo*), *te anonimy.*

anszlag-u, *nptrzb., bo mamy: kosztorys.*

anszlagować *źle, bo mówi się: zrobić kosztorys.*

antaba-y.

antał-u.

antenat-a, *lep. przodek.*

antologja-ji, ja, *lep. wybór.*

antreprenier *źle, mamy swoje: przedsiębiorca.*

antrepriza, *lep. przedsiębiorstwo.*

antykw-u, = *zabytek starożytności.*

antydot-u.

antyfona-y.

antykwa-y.

antykwarnia-ni, nią.

antykwarowski. antykwarstwo.

antykwarz-a.

antychryst-a.

antylopa-y.

antymon-u.

antypatja-ji, ja, *nptrzb., bo mamy: odraza, wstręt.*

antypod-a.

anyż l. hanyż-u.

anyżkowy l. hanyżkowy.

anyżowy l. hanyżowy.

anyżówka l. hanyżówka.

anzeatycki l. hanzeatycki.

anielski.

ani.

anin; *imiona osobowe z tém zakończeniem mają w l. mn. nie, w dpln. n, np. poganin, Rzymianin — poganie, pogan; Rzymianie, Rzymian i t. d.*

animusz-u, *nptrzb., bo mamy: odwaga, śmiałość, nieustraszonosć.*

aniżeli, niżeli, niż.

aniół-a.

aorta czyli początnica (*główna tętnica*).

aparat-u, *te aparaty, lepiej przyrząd, przybory.*

apel-u.

apelacja-ji, ja.

apelować-luje.

apelowanie.

apelzyna, *źle, bo mamy: pomarańcza.*

apertura, *lep. fistuła, otwór.*
 apetyczny.
 apetyt-u.
 apologja-ji, ja, *lep. obrona.*
 apopleksja-ji, ja, *lep. paraliż.*
 apostata, *lep. odszczepieniec.*
 apostołować - luję.
 apostołski. apostołstwo.
 apostoł - ola.
 apostrof - u, *te apostrofy.*
 apozycja - ji, ja, *lep. przyda-*
tnia l. domówienie.
 aprobatą, *lep. potwierdzenie.*
 apykoza-y, *lep. moreła.*
 apteczka-i. apteczny.
 apteka-i.
 aptekarski. aptekarstwo.
 aptekarz-a. aptekarzowa-y.
 arabesk-u.
 Arab - a.
 Arabja - ji, ja. arabski.
 arak - u.
 arbuz - a.
 arcab *l. warcab-u.*
 arcaby *l. warcaby (gra).*
 arcybiskup-a. arcybiskupi, a, e.
 arcybiskupstwo.
 arcydobry.
 arcydyjecezia - ji, ja.
 arcydzieło.
 arcydzięgiel - glu.
 arcykapłan-a.
 arcykapłański.
 arcykapłaństwo.
 arcyksiążę - cia.
 arcyksiążęcy.
 arcyksięstwo.
 arcyksiężna-y.
 arcypastérz - erza.
 arcyszelma-y.
 arena-y, = *pole zapasów.*
 arenda, arendarz, arendować,

nptrzb., bo mamy pol. dzierża-
wa, dzierżawca, dzierżawić.

areszt - u, (*te arezsy*), aresz-
 tant, aresztować, *nptrzb., bo*
mamy pol.: więzienie, więzień,
więzić.

arfa-y. arfiarka-i.

argument - u, *te argumenty,*
lep. dowód.

arja - ji, ja.

Arjanin-a. arjański.

arka = *korab'.*

arkada = *łukowe sklepienie,*
ganek sklepowy.

arkusz - a. arkuszowy.

archajizm - u, *te archajizmy.*

archanielski.

archanioł - a.

archeolog - a. archeologiczny.

archeologja - ji, ja.

archont - a.

archidyjakon-a.

archidyjecezia - ji, ja.

archimandryta-y.

archipelag - u.

archiréj - eja.

architekt-a, *lep. budowniczy.*

architektura, *lep. budownic-*
two.

architraw - u.

archiwarjusz - a.

archiwo - a, *stare archiwa,*
starych archiw, w naszym ar-
chiwie.

archiwista-y.

arlekin, *nptrzb., bo mamy*
pol.: kuglarz, błazen, śmieszek.

armata = *działo.*

armatni.

armja - ji, ja.

aromat - u, *te aromaty.*

arogant, *lep. zarozumialec.*

arsenał - u, *lep. zbrojownia.*

- arszenik - u. arszenikowy.
arterja - ji, ją, = *żyła pulsowa*.
artykuł - u, *te artykuły*.
artylerja - ji, ją.
artylerzysta - y.
artysta - y. artystka - i.
artystyczny.
arystokracja - ji, ją = *możno-
władztwo*.
arystokracki.
arystokrata - y. arystokratka - i.
arystokratyczny.
arytmetyczny. arytmetyka - i.
as, asa, *te asy*.
asawul l. jesawul - a.
asbest, *lep. azbest-u*.
asbestowy, *lep. azbestowy*.
asceta - y l. ascetyk - a.
ascetyczny.
ascetyzm - u.
asekuracja - ji, ją, asekuracy-
ny, asekurować, *nptrzb., bo
mamy pol.: zabezpieczenie, za-
bezpieczać*.
asesor - a. asesorski.
asesorja - ji, ją.
asfalt - u. asfaltowy.
asmodeusz - a. asmodeu-
szek - szka.
aspekt - u, *te aspekty, lepić
widoki*.
aspiracja - ji, ją, *nptrzb., bo
mamy pol. dążność*.
aspirant, aspirantka, *lep. ubie-
gający, starający (a) się o co,
przysposabiający się do czego*.
aster - tru, *te astry*.
astma - y, *lep. dychawica*.
Astreja - ji, ję.
astrolog - a. astrologiczny.
astrologja - ji, ją.
astronom - a. astronomiczny.
astronomja - ji, ją.
- astrych - u.
asumpt - u, *nptrzb., bo mamy
pol. pochop, powód, pobudka*.
asystent - a.
atak - u, atakować, *lep. natar-
cie, nacierać, natrzeć, uderzyć*.
ataman - a. atamański.
atejista - y. atejizm - u.
atest - u, *te atesty, lep. świad-
ectwo*.
ateusz - a = atejista.
ateuszowski. ateuszostwo.
atlas - u. atlasowy.
atlas - u.
atleta - y, *lep. szermierz, za-
paśnik*.
atmosfera - y. atmosferyczny.
atoli.
atom - u, *te atomy*.
atomistyczny.
atrakcja - ji, ją, *nptrzb., bo
mamy: przyciąganie, siła przy-
ciągająca*.
atrakcyjny, *lepić przyciąga-
jący*.
atrament - u, = *inkaust*.
atropina - y.
audjencja - ji, ją, *lep. postu-
chanie*.
audytorja - ji, ją, *czyli sala
do słuchania odczytów*.
augur, *lep. wróżbiarz*.
Augustjanin - a.
Augustyn - a.
aukcja, *lepić licytacja, ale
obydwa nptrzb., bo mamy: pu-
bliczna sprzedaż więcej da-
jącemu*.
Aureljan - a.
aurykuł lub aurykla, = *łysz-
czak*.
austerja - ji, ją, = *oberża,
karczma, dom zajezdny*.

auskultacja - ji, ją.
ausszus źle, bo mamy: rzecz
wybrakowana, towar wybra-
kowany.

Austria - ji, ją. austriacki.
Austriak.

Auszpurg - a. auszpurski.
autentyczność, autentyczny,
lep. dowodność, rzeczywistość,
dowodny, rzeczywisty.

autentyk-a.

autodydakt, lep. samouk.

autochton, lep. tubylec, pier-
wotny mieszkaniiec kraju.

autonomiczny.

autonomja - ji, ją, = nieza-
leżność.

autor. autorka.

autorski. autorstwo.

a

a druga głoska abecadła pol.
a nie zachodzi nigdy na po-
czątku polskich sylab i wyrazów.

a jest końcówką: 1) biernika
l. poj. w rzeczownikach żeń-
skich na i, jak pani, ksieni,
— panią, ksienią; 2) biernika
rzeczown. żeńskich na a, po-
przedzone miękką lub niby-
miękką, która ma przed sobą
jeszcze jakąbądź spółgłoskę, np.
studnia (= studña), rekojmia,
budowla, lilja, Marja, puszcza,
msza — tę studnię, lilję, mszę;
3) tudzież w następ.: dola, nie-
dola, głębia, pustynia, rola,

b

b trzecia głoska abecadła
naszego.

ba = jużci, zaiste, nawet.

baba-y. babka-i.

autoryzacja, lep. upoważnienie.

awans - u, te awanse.

awansować - suje, lep. postę-
pować, postąpić, posuwać się.

awantaż - u, lep. korzyść, po-
żytek, zysk.

awantura, lep. przygoda.

awanturnica-y. awanturnik-a.

Awinion - u. awinioński.

awizo, mały, lekki statek
morski.

azatem.

azbest-u. azbestowy.

azot = saletroród - od.

Azja - ji, ją. azjatycki.

aż. ażali.

ażjo l. łaża.

ażur, lep. przezrocze.

ażurowy, lep. przezroczysty.

A.

świętynia, wola, niewola, swa-
wola; 4) biernika przymiotn.
żeńsk., mających w mian. męsk.
rodzajowe zakończenie i lub y,
np. dobry, taki, więc (od dobra,
taka) dobrą ziemię, taką wo-
dę; 5) narzędnika liczby poj.
we wszystkich rzeczownikach i
przymiotnikach, np. taką piękną
chustką.

a pozostaje niezmiennione w
przedostatniej sylabie imięsto-
wów na cy, używanych przy-
słówkowo, np. Ja to wszystko
śpiewający (nie -jący) zrobię.
Niechący go trąciłem.

B.

babczany (zielsko), tych bab-
czan.

babczy (czosnek).

Babel = Babilon.

babrać, *babram i babrzę.*
 babranie. babranina-y.
 babsko. babski.
 babula-i. babunia. babusia.
 babieć-bięję. babienie.
 babić-bię.
 babikrówka-i.
 Babilon - u. Babilończyk.
 Babilońja - ji, ją. babiloński.
 Babimost - u.
 Babimoski (*nie Babimojski*),
jak Zawichoski od Zawichost.
 babina-y. babinka-i.
 babiniec - ńca, = *kruchta.*
 baczag-a (*obuwie*).
 baczenie.
 baczność-i. baczny.
 baczyć, -czę.
 bać się (*ściągn. z bojeć się*),
boję się, bojisz się, bałem się.
 bacik - a. bacisko.
 badacz-a.
 badać-am, b. na coś (*np. na*
cukier) *jest źle po pol., mówi*
się: szukać czego (np. białka,
cukru, jody) w pewnej cieczy.
 badal l. badel.
 bagatela (*z włosk.*) = *frasz-*
ka, drobna rzecz, drobnostka.
 bagatelka-i. bagatelny.
 bagazja-ji, ją, = *materja ba-*
wetniana.
 bagazjowy.
 багаże (*te*), *lep. obłogi, juki;*
tych багаży l. tych bagażów.
 bagnet - u.
 bagno, *tych bagien.*
 bagnoch - a.
 bagnić się, = *kocić się.*
 bagnik l. tuńczyk - a.
 bagnisko. bagnisty.
 bagienko. bagienka - ki.
 baja - ji, ję.

bajać, baję, *bajesz, bajałem.*
 bajarz a.
 bajda-y = a) *baśń; b) gaduła;*
 c) *kódź do przewoż. towarów na*
Niemnie, Dnieprze i Prypoci.
 bajeczka-i. bajeczny.
 bajka-i.
 Bajkał = *jezioro Bajkałskie*
(źle Bajkałskie).
 bajor-u. bajorek-rka.
 bajowy.
 bajram (*święto tureckie*).
 baka-i.
 bakalarnia - ni, nią.
 bakalarski. bakalarstwo.
 bakalarz-a.
 bakort-u, *lewy bok okrętu,*
burta po lewej stronie od rudla.
 bakier, *na bakier.*
 bachanalje-ji.
 Bachant-a. Bachantka-i.
 bachmat - a.
 bachor l. bachur-a.
 Bachus - a. Bachusowy.
 bachusować - suję.
 bałamuctwo.
 bałamucić, *bałamuć.*
 bałamut-a. bałamutka-i.
 bałamutny.
 Bałkan - u. bałkański.
 bałta l. belta-y = *buzdygan.*
 Bałtyk-u. Bałtycki.
 bałuczyć, -czę.
 bałwan-u, (*np. soli, lodu*),-a
(gdy oznacza człowieka niedo-
łęznego).
 bałwanisty.
 bałwochwalca. bałwochwalczy.
 bałwochwalstwo.
 bal - a (*deska gruba*); balu
(zabawa z tańcami).
 bala-i (*papieru*).
 balada-y.

balans - u, *lep. równowaga.*
balansować - suję; *lep. równowagę utrzymać.*

balas - u, = *stępki i poręcze około balkonu lub okna; tych balasów.*

balast - u.

balbierski, *lep. balwierski.*

balbierstwo, *lep. balwierstwo.*

balbiérz, *lep. balwiérz - erza.*

baldachin l. baldachim - u.

baldasznica - y (*owad*).

baldrjan - u, = *kozłek.*

baldrjanowy.

balet - u, *te balety.*

baletniczka - i. baletnik - a.

balik - u.

balja - ji, ja.

balka i belka - i.

balkon - u. balkonowy.

balkonik - a.

balkować - kuję. balkowanie.

balkowany (*pułap, sień*).

balkowy (*gwóźdź*).

balon - u. balonowy.

balonik - a.

balotować - tuję, = *głosować za pomocą wrzucania galek do urny.*

balować - luję. balowy.

balsam - u. balsamiczny.

balsamka l. balsamiczka - i.

balsamować - muję. balsamowy.

balsamina - y.

balustrada, = *poręcz, kratki, balasy.*

Bamber - bra. Bamberka.

bamberski.

bambus - u.

ban - a.

banaluka l. baniałuka - i.

Banat - u. banacki.

banda, *lep. zgraja.*

bandaż, *lep. obwiązka z płótna lub flaneli.*

bandera (*chorągiew z herbem nad masztem*), *banderę zaciągnąć, spuścić, zwinąć.*

bandolet - u, *te bandolety.*

bandura, bandurka, (*lutnia kozacka*).

bandurzysta - y.

bandycki. bandyta - y.

bank - u.

bankowy bilet (*pieniądz papierowy*).

banhof *źle, bo mamy: dworzec.*

bankructwo = *upadłość.*

bankrut - a, bankrutka (*osoba upadła*).

bankrutować - tuję.

bankier - a. bankierowa - y.

bankierski. bankierstwo.

bankiet - u, *te bankiety.*

bankietnik - a.

bankietować - tuję.

bankietowanie.

bankietowy.

bania - ni, nię.

baniasty. bańczasty.

baniecznik - a.

banicja - ji, ja, *lep. wygnanie.*

bańka - i.

Bar - u. barski (*kofederat, masło*).

baraka (*z arab.*), *lep. szataś.*

barakan l. barchan - u.

baran - a. baranek - nka.

barankowy.

barani. baranina - y.

barasz l. baraż - a.

baraszki, *tych baraszek.*

baraszkować się, - kuję się.

baraszkowanie się.

Barbara - y.

barbarzynka - i.

barbarzyniec-ńca.
 barbarzyński. barbarzyństwo.
 barbora-y.
 barczany (*pouróz*), a, e.
 barczystość. barczysty.
 barć-i. barciowy.
 bard-a.
 bardela-i.
 bardon u (= *lutnia, lira*).
 bardysz lub berdysz (*oszczep z toporem*).
 bardyzana-y = *pika*.
 bardzo, bardziej; *éle: barzo, barzėj*.
 bargiel-a.
 barjera, *nieptrzb, bo mamy: poręcz*.
 bark-u, *zwykle l. mn. barki, tych barków*.
 bark-a-i, *lep. łódka*.
 barchan = barkan.
 barchanowy = *barkanowy*.
 barłóżyć-żę.
 barłóg-ogu.
 barometr-u, *te barometry*.
 baron-a. baronowa-y. baronówna-y.
 baronowski.
 barszcz-u, *éle baszcz; litew*.
 barstis.
 barszczowy.
 barta-y (= *topór, oksza*).
 Bartłomiej-eja. Bartłomiejowa
 bartek-tka = *prostak*.
 bartnicki l. bartniczy.
 bartnik-a.
 barwa-y.
 barwena-y = *brzanka, blin*.
 barwiérski, barwiérz, *lep. niż*
 balbiérski, balbiérz-erza.
 barwica-y, barwiczka-i (*rumie-
nidło, ruż*).
 barwiczkować-kuje.

barwić, *barw, barwmy*.
 barwinek-nku.
 barwisty.
 bary, barów.
 baryła-y, barylka-i.
 bas-u. basy-ów.
 basalyk (*z tureck.*)-u, l. basalik-u.
 basetla-i. basetlina-y.
 basetlista-y.
 baskina (*długi stanik u sukni
kobiecej, schodzący na boki*).
 basować-suje.
 basowy.
 basta! bastować-tuje.
 bastjon-u.
 basy-ów, = basetla.
 basyn-u, *te basyny*.
 basza lub pasza, = *wielko-
rządzca u Turków*.
 baszowski.
 baszta = bastjon.
 basista-y.
 baśń-i, *baśnie prawić*.
 bat, bata (*narzędzie do bi-
cia*); batu (*wiekszy statek do
pływania*).
 batalja-ji, ja, *lep. bitwa*.
 bataljon-u. bataljonowy.
 baterja-ji, ja.
 batogować-guje.
 batóg-oga.
 batożek-żka.
 batyst-u. batystowy.
 bawelna-y. bawelniany.
 bawelnica-y. bawelnicowy.
 bawet-u.
 bawołowy. bawoli.
 bawół-olu.
 bawialny. bawialnia-ni, nią.
 bawienie.
 bawić, *barwie, baw, barwmy*.
 bawidełko. bawidło.

bazalt-u, *te bazalty*.
 bazar-u. bazarowy.
 bazarka, *lep. niż markietanka*. bazarownik, *lep. niż markietan*.
 bazgrać, *bazgram l. bazgrzę*.
 bazgraj-a *l. bazgrała-y*.
 bazgranina-y.
 Bazyli-lego.
 bazylik-u *l. bazylja-ji,-ją*.
 bazylika-i.
 bazylika-i.
 bazyliszek-szka.
 bazylja-ji,-ją, *lep. bazylik-u, = wasilek*.
 Bazyłjanin-a. bazyłjański.
 bazyna-y, = *łopian*.
 bażanka-i, = *szczyr-u*.
 bażanowiec-wca.
 bażant-a. bażancica-y.
 bażantowy.
 bażantarnia-ni, nią.
 bażantnik-a.
 bąbel-bła. bąbelek-lka.
 bąblisty.
 bączek-czka.
 bączyć. bączenie.
 bąk-a.
 bąkać, *bąkam, bąknąć, bąknieć*.
 bąkanie.
 bdlą-y, *bedła-y, bedłka-i*.
 beczec-czę. beczenie.
 beczka-i. beczkowy.
 beczulka-i.
 becik-u.
 bedel *l. pedel-a (sługa w szkołach)*.
 bednarka-i. bednarz-a.
 bednarski. bednarstwo.
 Bedujin-a (*Arab koczujący*), *ci Bedujini*.
 befsztyk-u.
 bejcować. bejcowanie.

bek-u.
 bekas-a.
 bekasi (*np. ogon*).
 beksa-y.
 beknać, *beknę, beknieć*.
 bekiesa-y.
 bechtać-chcę.
 bechtanie.
 belkot, a)-a, *jakąta; b)-u, belkotanie*.
 belkotać *l. belgotać, belkocę, -cesz, belkoc*.
 belkotanie. belkotka-i.
 belt-u, *te belty*.
 bela-i. belka-i.
 beladona, = *pokrzyk lekarski, psia wiśnia, wilcza jagoda*.
 beletrysta-y.
 beletrystyka-i. beletrystyczny.
 belweder-u, *te belwedery*.
 belwederski.
 ben-u (= *czerwony baldrian*).
 Benda (*pan*), *pani Bendzina (nie Bendowa), panna Bendzianka (nie Bendówna); zob. Kocnopka*.
 Benedykt-a.
 Benedyktyn, *ci Benedyktyni*.
 Benedyktynka-i.
 benefis-u, *te benefisy*.
 ber-bru, (*np. myszy ber*).
 berberys-u, *te berberysy*.
 berdysz, *zob. bardysz*.
 bergamota-y.
 berłacz-a.
 berło.
 Berlin-a.
 berlinka-i (*statek wodny*).
 Berlinka.
 Berlińczyk. berliński.
 Berno-a. berneński.
 Bernard *l. Bernad*.
 Bernardyn, *lepiej Bernadyn*,

ci Bernadyni, Bernadynów;
zob. Dominikan, Franciszkan.

Bernadyny = kościół Berna-
dyński, iść do Bernadynów.

bertram-u.

beryl-a.

berżerka-i.

bestja (best-ja), -ji, -ją.

bestjalny. bestjalski.

bestjalstwo.

bestwić się (zam. bestjić się,
z przemianą joty na w), Nie
bestw się.

bestyjka-i.

bet-u.

bez, bzu. bzowy.

bez (przyim.), beze, np. beze
mnie, źle: bezemnie.

bezbarwny.

bezbłądny.

bezbożność. bezbożny.

bezbożnica-y. bezbożnik-a.

bezbronny.

bezcen, za bezcen.

bezczelność. bezczelny.

bezczynność. bezczynny.

bezdeny.

beźdroże.

bezdziatność. bezdziatny.

bezecność. bezecny.

bezecnica-y. bezecnik-a.

beze mnie, źle bezemnie.

bezimienny. bezimiennie.

bezinteresowność. bezintere-
sowny.

bezkarność.

bezkarny. bezkarnie.

bezkrólewie.

bezkwiat-u.

bezkrywawy.

bezlist-u, = koniopłoch.

bezludność. bezludny.

bez mała.

beźmiar-u.

bezokoliczny.

bezpieczeństwo.

bezpieczny. bezpiecznie.

bezpłatny, np. stół, za co źle
wolny stół, także bilet bezpła-
tny do podróży, do teatru.

beźprawie, takich beźpraw lub
beźprawi (źle beźprawiów).

beźprzykładny. beźprzykładnie

beźrozumny. beźrozumnie.

beźrozum, lep. nierozum.

beźrząd-u.

beźsenność.

beźsenny. beźsennie.

beźstronność.

beźstronny. beźstronnie.

beźustanność.

beźustanny. beźustannie.

beźwstydnosć.

beźwstydný. beźwstydnie.

beźwstydnica-y. beźwstyduik-a.

beźwzględnosć.

beźwzględný. beźwzględnie.

beźzwłocznie.

beźżenność.

beźżenny. beźżennie.

bęben-bna, lep. taraban.

bębenek-nka.

bębnić, bębń. bębnienie.

będnia-ni, nią.

będźwin-u. będźwinowy.

bękart-a. bękarci, a, e.

bękarstwo.

bláho (źle blácho), bláżej.

bláhosć.

bláhy, l. mn. blázi (lep. niż
blási), bláhszy (dawniej także
bláższy).

blám-u.

bláwat-u. bláwatny.

bláwatek-tka.

błazen - zna, błażnie!
 błazeński. błazeństwo.
 błazgoń-a.
 błaznować - nuję.
 Błażej-eja. Błażejowa-y.
 błażnica-y.
 błażnić się, *nie błażńcie się*.
 błąd-ędu.
 błędlivość. błędlivy.
 błędność. błędny. błędnie.
 błękit-u. błękitny.
 błękitnawy.
 błocko, błocisko.
 błocić, błoć.
 błogosławienie.
 błogosławieństwo.
 błogosławić, *błogosław*.
 błogo. błogość. błogi.
 błona-y, błonka-i.
 błonie.
 błotny.
 błotnieć, *błotnicę*.
 błotnica-y.
 błotniczka-i.
 błotnik-a, = *kałuża*.
 błotnisty.
 błoto, *tych błot lub błót*.
 błysk-u.
 błyskać się, błysnąć się (*bly-
snęło l. błysło się*) używane o
*zjawisku w chmurach; o in-
 nych przedmiotach mówi się*
 błyszczyć.
 błyskanie. błyskawka-i.
 błyskawica-y.
 błyskot-u. błyskotka-i.
 błyszczak-a.
 błyszcząć - szczie, *zob. błyskać*.
 bladawość. bladawy.
 bladnąć, *bladnął i bladł*.
 blado, *bledzić*.
 bladoczerwony.
 bladoniebieski.

bladoróżowy.
 bladość. blady, bladszy, bled-
 bladożółty. [szy.
 bladozielony.
 blak-u.
 blaknąć-knę.
 blakowanie.
 blakowny.
 blacha-y.
 blacharka. blacharski.
 blacharz-a.
 blachmal-u.
 blachniérz-erza.
 blankować-kuję.
 blankiet-u, *te blankiety*.
 blanki-ków.
 blasfemja-ji, ją, *np. trz. b., bo*
mamy bluźnierstwo.
 blask-u.
 blaszany.
 blaszka-i. blaszkowaty.
 blat-u.
 blenda-y = *piryt (siarczyk)*
cyнку.
 blich-u, *lep. bielnik*.
 blichtr-u.
 bli-ski (*nie bliz-ki*), bliższy
(jak wysoki — wyższy).
 bli-sko (*nie bliz-ko*), bliżej
(wysoko — wyżej).
 bli skość, *nie bliz kość*.
 blizna-y.
 bliźniak a.
 bliźnięta-źniat.
 bliźni-niego.
 blokada, *lep. osaczenie, oble-
 żenie*.
 blokauz-u, *te blokauzy*.
 blondyn-a.
 blondyna-y. blondynka-i.
 blondyny (*koronki jedwabne*).
 bluć-uję, blwać-am.

bluj-a.
 bluszcz-u. bluszczowy.
 bluszczyć,-czę.
 bluza-y.
 bluzgać - am. bluzgacz - a.
 bluzgier-u.
 bluźnierca-y. bluźnierczy.
 bluźnierski. bluźnierstwo.
 bluźnić,-ę, *nie bluźń!*
 blwociny, *tych blwocin.*
 boa, *lep. położ-a.*
 bobak - a.
 bobczyć,-czę.
 bobek - bka l. bku.
 bobelka-i.
 bobkowaty. bobkowy.
 bobownica-y.
 bobowniczek,-czka.
 bobownik a.
 bobowy.
 bobowiny-in.
 bobowisko.
 Bobrawa (*rzeka w Śląsku.*)
 bobrek-rku.
 bobroszczur-a.
 bobrować,-ruję.
 bobrowy.
 bobiasty.
 boczny.
 bocian-a. bocianek-nka.
 bocianowaty. bociani.
 bociszek-szka.
 Boćki-ciek, *mieścina na Po-*
dlaścu, słynna dawniej z wy-
robu dyscyplin.
 boćki-ów, *-batogi, dyscypliny.*
 boćwina-y.
 bodaj.
 bodjak-u, = oset.
 bodlak l. bodziak-a, (*kolec*
u roślin).
 bodziec-dźca.
 bodzienieć-ńca.

bodziszek-szka.
 bogactwo. bogacz-a.
 bogacić-gacę.
 Bogarodzica-y.
 bogato, bogaciej.
 bogaty.
 Bogdan-a. bogdanka-i.
 Bogdanka-i.
 bogobojność.
 bogobojny. bogobojnie.
 Bogoryja-ji, je.
 Boguchwał-a.
 Bogumił-a.
 Bogusław (*imię osoby*).
 Bogusław-wia, *nazwa miasta.*
 bogumiła l. boguwola-y (*wilga*)
 bohater, (*rusk. bohater*)-a.
 bohaterka-i.
 bohaterski. bohaterstwo.
 bohomaz-a.
 Bohomolec-lea.
 bojar, *bojarowie,-arzy,-ary.*
 bojarka i. bojarówna-y.
 bojarski.
 bojaźliwość. bojaźliwy.
 bojaźń-i.
 bojować-juję.
 bojownik (*wojownik*)-a.
 bojowy. bojowisko.
 bok-u.
 boksować się, -ksuję się (*bić*
się na pięści).
 bochen-chna. bochenek-nka.
 bolączka-i.
 boleć, *boleję; boli (boliło)*
mnie oko. bolenie.
 bolesność. bolesny.
 Bolesław-a (*imię osoby*).
 Bolesław-a (*nazwa miasta*).
 boleść. boleśnie.
 bomba-y.
 bombadier-a.
 bombardować-duję.

bombardowanie.
 bombony-ów.
 bona-y (*dozorczyni dzieci*).
 Bona-y.
 Bonaparte - tego.
 bonapartysta-y.
 Bonończyk - a.
 Bonońja - ji, ją.
 Bończa = Bonifacy.
 Bonifrater - tra, Bonifratrzy.
 bonifikować, *lepiej wynagradzać*.
 bonitować *lep. oceniać wartość roli*.
 boraks - u.
 borek - rku.
 Borek - rku, (*miasteczko*).
 borgować *źle, mamy pożyżać*.
 borowy - wego.
 borówka - i.
 Borsuk - a = *jażwiec*.
 borsukowy, *borsuczny (skóra, sadło)*.
 boruta - y.
 borykać się.
 borys - a.
 bosak - a.
 bosaki - ków, *a) niekute wozy, sanie; b) święto żydowskie*.
 bosbak - a, = *krówka*.
 bo skość. bo ski.
 bosy.
 bość (*źle bóść*), *bodę, bodłem, bódł*.
 Bośnia - ni, nią.
 Bośniak - a, Bośniacy.
 botaniczny.
 botanik - a. botanika - i.
 botwina l. boćwina.
 bowiem.
 bożawka - i (*epilepsja*).
 Boże Ciała, *Bożego Ciała*.

bożek - żka, *bożkowie*.
 boży.
 bożyszcze.
 Bozia - zi, zie.
 bób - obu.
 bóbr - obru.
 Bóg - Boga; *przez Bóg żywy*.
 bój - oju. bójka - i.
 Bólgarsk *czyli* Bólgarja.
 Bólgar - a. Bólgarowie.
 ból - u.
 bór - oru.
 bórg - orgu, *na bórg, lep. na kredyt, na rachunek*.
 bó - stwo (*nie bóz - two*).
 bótwić - twięje.
 bóżnica - y.
 bracki (*od brat*).
 brackawski. Brackaw - a.
 bractwo.
 brać, *biorę (nie bierę), bierzysz, brałem*.
 bracia, *ci bracia, tych braci; z braćmi (z bracią wychodzi z użycia); zob. ślachta*.
 braciszek - szka.
 braha (*wywar gorzałki*) - y.
 brajcarki - ków.
 brajcary l. brajtary - ów.
 brak - u.
 braknąć, brakować - kuje.
 bram - u.
 brama - y. bramny.
 bramować - muje.
 bramin - a.
 Brandeburczyk. Brandeburka.
 Brandenburg - a.
 brandeburski.
 branka - i.
 bransoletka - i.
 brant - u.
 brantować (*złoto, srebro*), *lepiej: plawić*.

brantowny = *ptawiony*.
 brantówka-i.
 branie.
 braniec-ńca.
 brat, *zob. bracia; brat za*
brat żyć z panami.
 bratać się, *bratam się.*
 bratanek-nka. bratanka-i.
 braterski. braterstwo (*od pier-*
wotnego rzeczown. bratr).
 bratki-ków.
 bratnał-a.
 bratni.
 bratobójca. bratobójczy.
 bratobójstwo.
 bratowa-y, *obie bratowe.*
 bratowizna-y.
 bratów,-owa, owe.
 brawo! = *pięknie, prześlicz-*
nie, wyśmienicie, doskonale.
 brawura, *lep. junactwo, ju-*
nakierja.
 brawużyć, *lep. junaczyć.*
 Brazylezyk l. Brazylijczyk-a.
 Brazylja-ji, ja.
 Brda-y.
 brdąkać, brząkać,-am.
 brdysać,-am.
 brednia, *tę brednią.*
 bredzić,-dzieć.
 Brema-y. Bremeńczyk-a.
 bresza, *nieptrzb., bo mamy:*
wyłom.
 brewerja-rji, rja, *lep. juna*
kowanie, kłótnia.
 brew, *brwi, obie brwi; wbreić*
prauu.
 brewiarz-a. brewiarzowy.
 brnąć, *brnę, brniesz, brnie,*
brnić.
 broczyć,-czyć.
 broda-y. brodacza. brodaty.
 brodawka-i. brodaweczka-i.

brodawnik-a.
 brodnia,-ni, nią.
 Brodnica-y.
 brodnik-a, = *brodnia.*
 brodowina-y.
 Brody-ów (*m. w Galicji*).
 brodźcem lub broźcem = *na*
bakier.
 brodzić (*bród-odu*), brodzieć.
 brodzisko.
 brodziszczce.
 brojić (= *źle robić*); *zobacz*
zbrodnia.
 brojiciel-a.
 brokat.
 brona-y.
 bronny. bronowy.
 bronować,-nuje.
 bronz-u. bronzowy.
 bronzować,-zuje. bronzowy.
 broń-i. bronić, bronię.
 Bronisław-a. Bronisława-y.
 brosza-y, broszka-i, = *spilka*
piersiowa.
 broszura-y, broszurka-i.
 broszuować,-ruje.
 browar-u. browarny.
 bród-odu.
 bróдка-i.
 bróg-ogu.
 brózda-y (*nie bruzda, bo strzł.*
brazda).
 brózdować-duje. brózdzić, bró-
 brózdzisty. [*żdżę.*
 brud-u (*nieczystość*); brudy
 -ów (*bielizna zbrudzona*).
 brudność. brudny.
 brudota-y.
 brudzić, brudzieć.
 bruk-u.
 brukać, *bruczę, = brudzić.*
 brukarz-a.
 brukować-kuje.

brukowe-go. brukowy.
 brukowiec-wca.
 brukiew-kwi.
 bruljon *l.* brulon-u.
 brumla-i.
 brunacieć, -acę.
 brunat-u, *kolor brunatny*.
 brunatek-tka.
 brunatka = *mucholówka*.
 brunatnawy.
 brunatnokrusz-u.
 brunatność. brunatny.
 brunatnieć-eję.
 brunet-a.
 bruneta-y. brunetka-i.
 Brunświk-u. brunświcki.
 bruśnica-y (*gat. borówki*).
 brutal-a. brutalka-i.
 brutalski. brutalstwo.
 bruto = cena sklepowa.
 brwi, *zob.* brew.
 brwiczka-i.
 bryczka-i. bryka-i.
 bryftregier *źle, bo mamy:*
listowy.
 bryg-u (*statek o dwóch ma-*
sztach).
 brygada-y. brygadjer-a.
 brykać, brykam.
 brykanie.
 brykiel-kl-a *l.* brykla-i.
 bryła-y.
 bryłowatość. bryłowaty.
 brylant-u. brylantowy.
 brylastość. brylasty.
 bryndza-y.
 Brystoł-u. brystolski.
 bryt-u *l.* bryta-y.
 brytan-a.
 brytfana, *lep. niż* brytwana-y.
 Brytańczyk-a.
 Brytańja-ji, ją. brytański.
 brytwana, *zob.* brytfana.

bryzelja-ji, ją. bryzeljowy.
 bryzgać-am.
 Bryzgowja-ji, ją.
 brzanka-i.
 brzask-u.
 brząkać, -am, *brząknąć, -knę,*
 brząkadło. brząkała-y. [*-kniej*].
 brzdąkać, -am.
 brzegowiec-wca.
 brzegówka-i.
 brzeczek-i.
 brzechać, *brzechtać*-am, *brze-*
chotać-ość, *brzechnąć*-nę.
 brzechwa-y.
 brzemienność. brzemienny.
 brzemie-enia.
 brzestan-u.
 brzeszczyć się, -szczy się.
 brzeszczot-a.
 Brześć-a. brzeski.
 brzeźny.
 brzeźnica-y.
 brzeźnysty.
 brzezina-y. brzezinka-i.
 brzeziny-y.
 brzeg-egu. brzeżek-żka.
 brzęczec, -czę.
 brzęk-u.
 brzękacz-a. brzękadło.
 brzmieć, *brzmieć, brzmisz, za-*
brzmij, brzmiało.
 brzmienie.
 brzoskiew-kwi.
 brzoskwinia - ni, nię.
 brzoskwinioy.
 brzost-u. brzostowy.
 brzostowina-y.
 brzoza-y. brzożowy.
 brzózka-i.
 brzuch-a. brzuchaty.
 brzuchacz-a.
 brzuchomówca-y.
 brzuchopas-a.

brzuchowy. brzuszny.
 brzuszek-szka.
 brzusiec-śca.
 brzydal-a.
 brzydkość. brzydki.
 brzydliwość. brzydliwy.
 brzydnąć, *brzydnąłem i brzy-*
dłem.
 brzydnic-a-y.
 brzydota-y.
 brzydzić (*się*), *brzydzę (się).*
 brzytewka-i.
 brzytwa-y; *źle ta brzytew, bo*
żeńskie imiona nie kończą się
nigdy na twardą spółgłoskę.
 bucefał-a.
 buczny.
 bucznieć-eje.
 buczyna-y, = *bukiew.*
 bucień, butnia (*źle bućnia*), =
oleśnik, lazurek.
 bucik-a (*źle bócik*), *zob. but.*
 buda-y. budka-i.
 budnik-a.
 budować-duję.
 budowla-li, lą.
 budowlowy.
 budowny.
 budownictwo.
 budowniczy-ego, *nasi budo-*
wniczy (nie budownicowie).
 budownik-a.
 buduar-u.
 budulec-lea.
 budynek-nku.
 budyń-u.
 Budzyn, *zwycz. Buda-y.*
 budzić; *b. nadzieję pokoju l.*
zapowiadać pokój (źle: stawiać
pokoje widoki), budzić cieka-
wość, zajęcie (nie interes).
 budziciel-a.
 Budziszyn (*w Luzacji*).

bufon a. bufonada-y.
 bufonować-nuję.
 Bug-u.
 buhaj-a.
 bujać, *bujam.* bujanie.
 bujak-a. bujaczek-czka.
 bujność. bujny.
 buk-u. bukowy.
 bukolika, *lep. sielanka, sko-*
topaska.
 bukowina - y. Bukowina - y.
 bukówka-i.
 buks l. buksa (*rura wewnętrz-*
piasty, obręcz żelazna).
 buksować-suje.
 bukszpan-u. bukszpanowy.
 buksztele, *tych bukszteli lub*
buksztelów.
 bukwica-y.
 bukiecik-u.
 bukiet-u, *te bukiety.*
 bukień-kwi, = *buczyna.*
 buchać-am.
 buchalter-tra. buchalterka-i.
 buchalterja, ji, ją.
 buchatość.
 buchaty. buchasty.
 buhta-y.
 buchtować-tuję.
 buła-y. bułka-i. bułeczka-i.
 bułany.
 bułat-a.
 buława-y.
 buła (*papieska*),-i.
 buletyn-u (*krótkie doniesienie*
o chorobie znaczniejszych osób
i o wypadkach wojennych).
 buljon-u. buljonowy.
 bulwa-y.
 bulwar-u, *zwykle liczba mn.*
 bulwary-ów.
 bunt-u.
 buntować-tuję.

buntowniczy. buntownik-a.
 buńczuczny. buńczuk-a.
 buńczewie-a, = *grzybień*.
 bura-y.
 buraczanka-i. burak-a.
 burceć, -rczę. burczenie.
 burczydło, *lepiej niż burczy-*
mucha.
 burda-y.
 Burdegajja -ji, ją (*Bordeau*).
 burdegalski.
 burgrabski. burgrabstwo.
 burgrabia-bi l. -biego.
 burgrabianka-i. burgrabina-y.
 burka i.
 burmistrz-a. burmistrzostwo.
 burmistrzowa. burmistrzó-
 wna -y.
 burmistrzować, -strzuję.
 burmistrzowski.
 burnus-a.
 burość. bury.
 bursa-y.
 bursak-a.
 bursztyn-u. bursztynowy.
 burt-u. burta-y.
 burtnica, *lep. niż burta*.
 burtować-tuję.
 burza-y, *tę burzę*.
 burzenie.
 burzliwość. burzliwy.
 burzyć-rzę.
 burzyciel-a. burzycielka-i.
 burzyk-a.
 busola-i (*nie bussola*), = *kom-*
pas magnesowy.
 but-a; *źle bót, bo obuwie,*
obuć, zezuć, wzuć, urob. z uć.
 buta.
 butel-tli l. butla-i.
 butelka. butelkowy.
 butelkować-kuje.
 butersznyta *źle, bo mamy:*

chleb (bułka) obłożony séré-
lub mięsem.

butność. butny. butnie.
 butwieć, *butwieję*.
 buzdygan-a.
 buzować, -zuję.
 buzowanie.
 buzia -i. buziak -a. buziu-
 chna -y.
 by, a) jako przyrostek pisze
 się łącznie z poprzednim wyra-
 zem, np. *dałby, niechby*; b) ja-
 ko spójnik skróć. z *ażeby, żeby,*
aby, pisze się osobno, np. Zg-
dam, by to tajemnicą zostało.
 byczek-czka.
 być, *źle bydź*. bycie.
 bydlę-ęcia. bydlęcy.
 byk-a. bykowy.
 bykowiec-wca.
 były, a, e.
 byle.
 bylica-y.
 bynajmniej.
 bystrość.
 bystry, bystrzejszy l. bystrzy.
 bystrowidz-a.
 Bystrzyca-y.
 byś-a, bysiek-śka.
 byt-u. bytność.
 Bytom-a. bytomski.
 bytować, -tuję. bywać, -am.
 bywały. bywalec-lca.
 bzdrag-ęga, *lep. pstrąg*.
 bzducha-y.
 bzdura-y. bzdurny. bzdurstwo.
 bzdurzyć-rzę. bzdyk-a.
 bzowy.
 bzdzel-a.
 bzicha = *bzucha, bzducha*.
 bzik-a.
 bzikać, bzikować, -kuje.
 bzionka-i.

U, bi Bi.

Ů czwarta gloska polskiego abecadła.

Ů, nie b, pisze się na końcu sylab i wyrazów w mian. męskich imion, mających w dpln. ba lub bu, np. gołąb-ębia, i b) w trybie rozk., np. trąbić, trąb, trąbmy, trąbcie.

biada!

biadać-am. biadanie.

Białacerkiew, *Białéjcerkwi*.

białawość. białawy.

białawiec-wca.

białka-i.

białko (w jajach), *lepiej niż białek*.

białkować, kuje.

białkowatość. białkowaty.

białobrody.

białodrzew-a.

białogardł-a.

białogłowa l. biaągłowa, białogłowy l. biaéjgłowy.

białogrodzki. Białogród-odu.

białoskórnicstwo = garbarstwo.

białoskórniczy. białoskórnik-a.

białostocki.

Białostok (Białystok)-u.

biało. białość.

białowłosy.

białozór-oru.

biały, bielszy.

bieda-y. biedny. biednie.

biedactwo-a.

biedak-a. biedaczka-i.

biednieć-eje.

biedremka-i. biedreniec-ńca.

biedzić się, -dzieć się.

biedzenie się.

biegacz-a. biegaczka-i.

biegać-am. bieganie.

biegas l. biegus-a.

biegłość-i. biegły. biegle.

biegun-a. biegunowy.

biegunka-i. biegunkowaty.

biela-i, l. bielka-i.

bielak-a.

bielczany. a, e (*futro*).

Bielany, Bielan.

bieleć, biełeję.

bielenie.

bielica. *lep.* bylica-y.

bieliczka-i. bieliczować-kuje.

bielić, biełę. bielić się, -łę się.

bielidółko. bielidół.

Bielina-y.

bielizna-y, w bieliźnie (*żele w bieliznie*).

bielmo.

bielmok-u, = *maczek*.

bielnik-a.

Bielsk-a. bielski.

bieluchny.

bieluń-a.

Bieniasz = *Benedykt*.

biere, biera, biorąc *sg formy wadliwej, ma być*: biore, biora, biorąc.

bierka-i.

bierność-i. bierny. biernie.

bierzmować, -uję.

bierzmowanie.

Biesaga-i, *zwykle l. mn.* biesagi, *tych* biesag.

Biesażki-żek.

Bieskidy, *tych* Bieskid.

Bieszczady, *tych* Bieszczad.

Biesiada-y. biesiadować, -duję.

Biesiadnik-a.

bieżący.

bieżeć, *poboczna forma słowa biédz.*

biédz, *zwykle* biegnąć, biegnę, - niesz, - nie, - gniej, bieglem, *lub* bieżeć, bieżę, - ysz, bieżałem.

bieg-egu.

biél-eli, = *rzecz biała.*

biél-elu, = *okręgi drzewne przy skórze.*

biés-a. biesowy.

biblja, -ji, ja.

biblijny.

bibljoteka l. biblioteka-i (*jak feleton zam. feljeton*).

bibljojteczka l. biblioteczka-i.

biblograf. biblograficzny.

biblografja, -ji, ja.

bibloman-a.

bibosz-a, = *pijanica.*

biбуła-y.

bicz-a.

biczować, -czuję. biczowanie.

biczownik-a.

biczyk-a. biczysko-a.

bić, biję. bicie.

bigos, -u.

bigot-a. bigotka-i.

bigoterja, -ji, ja.

bijać, -am.

bijak-a (*u cep, połączony z dziérżakiem przez gęzwy*).

bijatyka-i.

bijograf-a. bijograficzny.

bijografja, -ji, ja.

bil-u (*projekt do prawa*).

bila-i, (*kula bilardowa*).

bilans-u.

bilard-u, *te* bilardy.

bilet-u, *te* bilety.

biljon-u.

binda-y. bindka-i.

binduga-i. bindużne-go.

bindużnik-a.

Bipont-u. bipontyński.

birbancki. birbant-a.

birbanterja, -ji, ja.

birbantować, tuję.

biret-u, *te* birety.

birkul-a.

biskokt = biszkokt-u.

biskup, biskup Spiry *źle, ma być*: biskup Spirski, *jak* biskup Poznański, Wrocławski, Warszawski.

biskupstwo.

biskupi.

biskupizna-y.

bistor-a.

bisurman-a. bisurmaniec, -eje.

bisurmanić się, -anie się.

bisurmański. bisurmaństwo.

biszkokcik-a.

biszkokt, biszkopt-u.

biszkoktowy.

bisior-u. bisiorowy.

biteń-tnia.

bitnia-ni, = *kafar.*

bitność. bitny. bitnie.

bitwa, *tych* bitew, (*także* bitw).

bity, a, e (*talar*).

biwak = *leże pod gołém niebem.*

biwakować = *wypoczywać pod gołém niebem.*

bizmut-u.

bizon-a.

biodro (*nie biedro*), *tych*

bioder.

biodrowy.

biore, biorą, biorąc, bieram.

biuralista-y.

biuro. biurko.

biurowy.

biust-u, *lep. popiersie.*

c C.

c piąta głoska naszego abecadła.

caban-a.

cacać-am. cacany.

cackać l. ciećkać się.

cacko, tych cacek.

całka z domysł. liczba, używa się tylko w rachowaniu zam. cały.

całkowicie. całkowity.

całkiem.

całki, a, e.

cało.

całodzienny.

całopalenie.

całoroczny.

całość.

całować-uję.

całun-a.

całus-a, dostać, dać całusa.

cały, a, e.

cał-a. calowy.

calec-lca. calizna-y.

całówka-i.

camer-mru.

cap-a.

capać,-pię.

capnać,-pnę,-pniej (za co).

capstrych-u, lep. capstryk.

car, słowiańsko-ruski wyraz = król (a nie cesarz), litewskie karalus, ruskie korol, pol. król.

carat-u.

carogrodzki.

Carogród-odu.

carowa-y.

carowicz-a.

carski. carstwo.

cąbr, cąber,-bra.

cażki, cażków; zob. cegi.

ceber-bra.

cebula-i. cebulasty.

cebularz-a. cebularka-i.

cedr, ceder,-dru. cedrowy.

ceduła-y.

cedzenie.

cedzeniec-ńca.

cedzić,-dżę.

cedzidło = cedzawka lub cadzawka.

Cefira-y.

cegła-y. ceglarz-a.

ceglany. ceglarski.

ceglarstwo. ceglasty.

cegielka-i.

cegielnia,-ni,-nią.

cegielnik-a.

cekauz-u (nie cekhauz), = arsenal, lep. zbrojownia.

ceklarz-a.

ceklarski. ceklarstwo.

cech-u, lep. bractwo. cechowy.

cecha-y.

cechmistrz-a, lep. starszy bractwa. cechmistrzowa-y.

cechmistrzowski.

cechowa głoska, tak się zowie ostatnia głoska pierwotnika, np. czyta-ć, uczy-ć, matk-a, dobr-y.

cechować,-chuje.

cel-u.

cela, celka-i.

celebrans lub celebrant-a, = śpiewający mszę uroczystą.

celebrować-bruje.

Celestyn-a.

celność. celny. celnie.

celnictwo. celnik-a.

celować,-luje.

cembrować-uję. cembowina-y.

cement-u. cementowy.
 cena-y.
 cenność. cenny.
 cent-u, *pieniądz miedziany*
 (100 = 1 flor.).
 centnar lub cętnar-u, *te centnary*.
 centralizacja, -ji, ja. centralny.
 centro, -tra, -tru, *pod centrem, w centrze; centra, centr, centrami, w centrach*.
 centurja, -ji, ja, = *sotnia*.
 centurjon-a, = *setnik*.
 centurzja, -ji, ja.
 centyfolja, -ji, ja.
 centymetr - a, = *setna część metra*.
 centygram = *setna część grama (funta)*.
 cenzor-a. cenzura-y.
 cenzorować-ruje.
 cenzorowane-go, *grać w cenzorowanym*.
 cenienie. cenić, -nię.
 cep-a, *zwykle l. mn. cepy, -ów*.
 cepak-a, cepisko = *dziérzak*.
 cepuch l. czepuch (czopuch)-a.
 cera (*z włoskiego*) = *barwa twarzy*.
 cerata-y.
 ceregiele, *tych ceregieli*.
 ceremońja, -ji, ja.
 ceremońjał-u.
 Cerera-y.
 cerkać, cerkanie (*owadów*).
 cerkiewny.
 cerkiew-kwi, wią, *te cerkwie*.
 cerować, -ruje.
 certa-y.
 cerun-a.
 cesarski.
 cesarstwo = a) *ci cesarstwo*,
 t. j. *cesarz i cesarzowa*, *tych*

cesarstwa i t. d.; b) to cesarstwo ma znaczenie niezbiorowe; zob. państwo, stryjostwo.

cesarz-a. cesarzowa-y.

cesarzewicz-a. cesarzewiczówna - y.

cesja, -ji, ja = *ustępstwo, przelanie swych praw na inną osobę*.

cetno-a, *grać w cetno*.

cewa-y. cewka-i.

cezura, *lepiej średniówka we wiérzszu*.

cegi-ów (*obcegi-ów*).

cętka, cęteczka-i.

cętnar-a, *lepiej niż centnar*.

cklić się (*rzadko: cknąć się l. cknąć się*).

ckliwość. ckliwy.

clo, *takich cel*.

clowy, główny urząd clowy
 źle, *ma być: komora główna, pierwszorzędna, komora pierwszego rzędu, podobn. komora uboczna*.

clarz, celnik, -a. clić, clę.

cmentarz-a, *te cmentarze*.

cmokać, -am. cmoknąć, -knę.

cmokanie.

cnota-y, *tych cnót*.

cnotliwość. cnotliwy.

cny.

co żądasz? *pytając o cenę, np. za konia; w każdym innym razie: czego żądasz?*

co, *przy stopniach wyższych, np. co prędzej, co rychlej*.

codzienny. codziennie.

co dzień, co miesiąc, co rok.

cofać, -am, cofnąć, -nę, -fuńej.

cofanie.

cogodzinny.

cokolwiek. cokolwieczek.

conocny.
 coniedzielny.
 coraz *lepiej niż* co raz; *źle*
mówią czasem: wypogadza się
 coraz, *należy koniecznie dodać*
 bardziej.
 coroczny.
 coś, czegoś.
 córa-y. córka-i. córeczka-i.
 córuchna-y. córunia-ni, nie.
 cucić, cucę.
 cud, cudu *l.* cudzie! *te cudy,*
cudów dokazywać.
 cudo-a, *te cuda.*
 cudacki. cudactwo.
 cudaczny. cudacznie.
 cudak-a. cudaczyć,-czę.
 cudotwór-oru.
 cudotwórca-y.
 cudowność. cudowny,-nie.
 cudowisko.
 cudzołóstwo.
 cudzołożnica-y. cudzołożnik-a.
 cudzołożyć,-żę.
 cudzoziemiec-mca.
 cudzoziemka-i. cudzoziemski.
 cudzoziem(sz)czyzna-y.
 cudzy.
 cudzysłów-owu.
 cug-u, *niepotrzeb., bo mamy:*
 a) przewiew - u, b) pociąg - u,
 zaprząg-egu, c) ciąg, *np.* jednym
 ciągiem.
 cugowy.
 cugiel-gła; *popuścić cugiel,*
popuścić cugli.
 cukrować,-ruje.
 cukrowaty. cukrowy.
 cukrownia,-ni, nią.
 cukrówka-i.
 cukrzeć-eję. cukrzyć-krzę.
 cukier-kru; cukry = *wyroby*
z cukru.

cukierek-rka.
 cukiernia,-ni, nią.
 cukiernica-y.
 cukierniczek-czka.
 cukierniczka-i.
 cukierniczy, cukiernicki.
 cukiernik-a.
 cuchnąć,-nę.
 cuchnienie, cuchnięcie.
 cuchtauz - u, *źle bo mamy:*
 dom poprawy.
 cuma-y, cumka-i.
 cumować,-uję.
 cwał, cwałem *l.* w cwał.
 cwelich, *lep.* cwylich - u.
 cwelichowy, *lep.* cwylichowy.
 cwykiel-kła.
 cybant-a.
 cybora-y.
 cyborja *l.* cymborja,-ji, ją.
 cybuch-a. cybuszek-szka.
 cyc-a *l.* cycek-cka.
 cyc-u (*gat. płótna*).
 cycowaty.
 cycowy (*z cycu*).
 cycoch *l.* cycoń-a.
 Cycowo (*w Śląsku*).
 cyferblat-u *źle, mamy na to:*
tarca zegarowa.
 cyfra-y.
 cyga-gi, = *kraglica, bąk.*
 cygan-a, cygani. cyganka-i.
 cyganić,-nię.
 cygański. cygaństwo.
 cygarniczka-i.
 cygaro, *te* cygara (*nie* cygary),
jak jeziora od jezioro.
 cykada *l.* cykata-y.
 cykanie (*zegara*).
 cykl-u. cykliczny.
 Cyklop-a. cyklopski.
 cykorja,-ji, ją.
 cykuta-y, = *świnia wesz.*

cylinder-dra, *lep.* walec. cy-
lindrowy.

cymbał-u; *zwykle liczba mn.*
cymbały-lów.

cyna-y. cynowy.

cynadra-y, *zwykle liczba mn.*
cynadry-der.

cynamon-u. cynamonowy.

cyngiel l. ciągiel-gła.

cynk-u. cynkowy.

cynkować, -kuje.

cynober-bru.

cynowód-odu.

cyniak-u.

cyniczny. cynik-a. cynizm-u.

cypel-pla. cypłowaty.

Cypr u. cyprowy.

cyprys-u. cyprysowy.

cyranka-i.

cyranik.

cyrk-u.

cyrklować-kluje.

cyrkuł-u, *lep.* obwód.

cyrkularz, *lep.* okólnik.

cyrkulacja, -ji, ją, *nptrzb.*, *bo mamy:* obieg, krążenie.

cyrkulować, *nptrzb.*, *bo mamy:*
obchodzić, być obnoszonym, o-
biegać, krążyć.

cyrkiel kła.

cyrograf-u. cyrografowy.

cyrulicki. cyrulictwo.

cyrulik-a. cyruliczka-i.

cysterna-y.

Cysters-a, Cystersi.

Cysterka-i.

cyt!

cytadela-i.

cytat-u, *te* cytaty.

cytować *nptrzb.*, *bo mamy:*
pozwąć i przytaczać.

cytara *lub* cytra-y.

cytarzysta-y.

cytryna-y. cytrynka-i.

cytrynowy.

cytwar-u. cytwarowy.

cywilizacja, -ji, ją, = oświata,
uobyczajenie.

cywilizator-a.

cywilizować, -zuje, = oświecać.

cywilność. cywilny.

Cz. Cz.

czaban-a, = *czaban.*

czad-u.

czajić się, czaję się.

czajik-a, = czajka (*statek na*

czajka-i. czajczy. [*Dunaju*].

czajnik-a.

czamara-y. czamarka-i.

czamarkowy.

czanka (*z tat.*)-i, *drażek u*
munsztuka końskiego.

czapczy-na-y. czapczy-sko.

czapka-i. czapeczka-i.

czapkować, -kuje.

czapla-i, *te* *czaple*, *tych* *czapli*.

czapli, a, e.

czapniczy. czapnik-a.

czaprak-u.

czapstrzyk-u.

czara-y. czarka-i.

czarci, a, e.

czarne; *stoi* *czarne na bia-*
lém jest *germanizm*, *ma być:*
Mieć coś na piśmie, Coś jest
na piśmie.

czarnobrewka-i.

czarnobyl -u, = *tojad*, *mor-*
downik.

czarnogardl-a.

czarnogłów-owu = łani czy-
ściec.

czarnogłówka-i.

Czarnogóra-y. Czarnogórzec,
-ra. czarnogórski.

czarnokrusz-u.

czarnoksięski. czarnoksięstwo.

czarnoksiężniczka -i. czarno-
księżnik - a.

czarnokwit-u.

Czarnolas-u.

Czarnomorzec, -ra. czarno-
morski.

czarnooki.

czarnopióry.

czarność.

czarnuszka-i.

czarny, czarniejszy (*nie czer-
niejszy*).

czarnica-y.

czarniuchny.

czarodziej-a. czarodziejka-i.

czarodziejski. czarodziejstwo.

czarować,-ruję. czarowanie.

czarowny.

czarownica-y. czarownik-a.

czart-a, czarci.

czartnica-y.

czartopłoch-a.

Czartoryja, ji, je.

czartowe ziele = *dryjakieł*.

czartowski. czartowstwo.

czary, czarów (*czar jest dopłn.
liczby mn. od wyrazu czara*).

czas, czasem, z czasem. *Nie
pol. a) Jest coś na czasie, bo
tak się mówi tylko o niewia-
stach mających rodzić, w in-
nych przypadkach mówi się:
Już czas, już czas po temu, jest
(był) czas stósowny; b) od cza-
su do czasu, za co lepiej: kie-
dy niekiedy, raz po raz; c)*

Czas już wysoki *uczynić coś,
mówi się zamiast tego: Czas
wielki, największy coś uczynić.*
czasopismo.

czasować, *lep. koniugować.*

czasownia ni, nią (*otwarta ka-
plica schyzmatycka*).

czasownik, *lep. słowo.*

czasowy.

czasza-y, = czara-y.

czaszka-i. czaszkowaty.

czata, *zwykle liczba mnoga*

czaty, czat.

czatnik, czatownik.-a.

czatować-tuję. czatowanie.

cząber lub cząbr,-u.

cząstka-i. cząsteczka-i.

cząstkowo. cząstkowy.

czczenie.

Czczew-a, *źle Tczew, bo gło-
ski tcz nigdy nie zaczynają
sylaby, a gdy stoją obok siebie,
należy t do poprzedniej, cz do
następnej zgłoski, np. mat-czyny.*

czczość. czczy, czciejszy.

czczyca-y.

czcić, czczę, czcisz, czcij.

czciiciel-a. czciicielka-i.

czciogodny.

czcionka, *źle tczcionka* (czte
dawn. = czytam).

czeczotka-i.

czeczuga-i.

czekać, am. czekanie.

czekan-a.

czekolada-y. czekoladowy.

Czech-a. Czesi l. Czechy.

czechczery-ów, = *kamasze*.

czechel-chła, = *źgło*.

Czechy (*kraj*), w Czechach
*zamiast w Czeszech, z Czech
wracać; z Czechów mówi się
o obywatelach czeskich.*

czeladka-i. czeladnica-y.
 czeladnik-a. czeladniczek-czka.
 czeladź-i, *studzy obojęd płci.*
 czeluś-i, *te czeluści, tych czeluści.*

czemu? po czemu?

czep-u.

czepek-pka. czepiec-pca.

czepić (-pię) się, czepiać (-am) się *czego.*

czepić (*młoda panią*), -pię..

czepiga-i, = kozica.

czepiny, -pin.

czerdak-a.

czereda-y.

czerecha-y.

czerep-u.

czereśnia, -ni, nią, = tereśnia.

czerkas-u, (*gat. materji*).

Czerkies-a. Czerkieska-i.

czerkieski.

czermień-a.

czermieniec-ńca.

czern-i.

Czerniec-ńca, (*mnich w kościele greckim*).

czernieć, -eję. czernienie.

czernica-y. czerniczka-i.

czernić, *czernię, czernij.*

czernidło.

czernina-y.

czerpać, *czerpam l. czerpię.*

czerpaczka-i. czerpadło.

czerpanie.

czerstwieć, -wieję.

czerstwość. czerstwy.

czerwcowy.

czervonak-a.

czervonawy.

czervonka, -i, = *biegunka krwawa.*

czervonogardł-a.

czervonogon-a.

czervonokrusz-u.

czervoność.

czervony, czervieńszy.

czerv-a.

czerviec-wca. czervcowy.

czervienny.

czervień-i.

czervieniec-ńca *lub* czervienica - y.

czervieniec, -nieję.

czervieniuchny.

czervienienie.

czervienić się, -cnie się.

Czervieńsk = *Ruś Czervona.*

czervić się (*o robactwie*).

czesać, czeszę. czesanie.

czeski.

czeszczynna-y.

Czeszka-i.

czesć, czci (*zam. czetę*).

cześnik-a. cześnikowa-y.

cześnikostwo. cześnikowski.

cześnikiewicz-a.

czém prędzęj, *źle*: czempnędzęj.

czę pisać zamiast *czę* w os. słów *zak. na tać jest błędem*: *deptać, klekotać, druzgotać mają depcę, klekocę, druzgocę, depcesz, depc i t. d.*

część-i. częściowy.

częścięj. częściejszy.

często. częsty.

częstokół = *ostrokół*, -ołu.

Częstochowa-y.

częstokroć. częstokrotny.

częstość.

częstotliwy; *częstotliwe słowo jest takie, które oznacza czynność dłuższą trwającą i często się powtarzającą.*

częstszy.

częstować, *nieorg. forma zam.*

czestować (*jak* obleżenie *zam.*
obleżenie *od* *sł.* oblegać).

czkać-am. czkanie.

czkawka-i.

człapak.

człek-a. człeczek-czka. czle-
czy-na-y.

członeczek-czka.

członek,-nka; członki *w zna-*
czeniu rzeczowém, członkowie
w znaczeniu osobowém.

członkowatość. członkowaty.

człowieczek-czka.

człowieczeństwo. człowieczy.

człowieczysko, *l. mn.* ludziska.

człowiek-a, *liczba mn.* ludzie,
tych ludzi (*źle* ludziów); *wolny*
człowieku *lub* człowiecze; *źle*:
młody człowiek, *zob.* młody.

czmerać, *Czmerze mi po*
głowie.

czmér-eru.

czmychać, -am. czmychnąć,
-chnę.

czochać się (*o zwierzętach*).

czochrać-am.

czoldar-a.

czołgacz-a.

czołgać się, czołgam się.

czoło, *na* czole (*część ciała*);
stać na czele = *dowodzić, pro-*
wadzić.

czołobitność. czołobitny.

czop-a. czopek-pka.

czopować,-puję.

czopowe-ego.

czosnacek-czka.

czosnak-u.

czosnek-nku. czosnkowy.

czołenko. czołno.

czterdziestka-i.

czterdziestodniowy.

czterdziestu, czterdzieści.

czterej, (*zob.* dwaj), czterech
(*np.* ułanów).

czternastu, czternaście; *źle*:
czternaście dni, *mówi się*: dwa
tygodnie.

czternasty.

czterodniowy.

czterofuntowy.

czterofuntówka-i.

czterogodzinny.

czterotysięczny, *lep. niż* czte-
rechtysięczny.

czterozgłoskowy.

cztery, *nie* cztery.

czterykroć.

czterysta, czterystu.

czub-a. czubek-bka.

czubatka-i.

czubaty. czubkowy.

czubić (*się*),-bię.

czuć, czuję.

czuć, *sł. nieosob.* czuć było,
czuć będzie, *np.* Czuć tam (było,
będzie) zapach róży i rezedy.

czucie, *źle* czuciów, *mówi się*
czuć, *mianowicie w złoż.* tych
uczuc (uczucie).

Czudź-i, = *kraj Czuchonców*
czyli Estońja.

czuja *l.* czujka-i, (*plaszcz ru-*
ski z rękawami).

czujność. czujny (*zam.* czu-
wny).

czuchać-am.

czulek-lku (*rośl*).

czulka-i (*u ślimaków*).

czulość. czuły. czule.

czupryna-y.

czuwać-am. czuwanie.

czwartak-a. czwartaczka-i.

czwartek-tku.

czwartkowy. czwarty.

czwarzyć się,-rzyć się.

czworo,-rga.
 czworoboczny. czworobok-u.
 czworogran-u.
 czworokonny.
 czworokąt-a. czworokątny.
 czworonożny.
 czworonóg-oga, *lep. zwierzę*
czworonożne.
 czwórka-i.
 czwórnasób.
 czy, czyż. czyli, czyliż.
 czychać,-am.
 czyj, a, e; czyj *to* *sługa*?
 czyji *to* *słudzy*? czyjs *sługa*.
 czyn-u.
 czynność. czynny.
 czynnik-a.
 czynsz - u, *te* *czynsze* (*nie*
czynszy).

czynszować,-szuję.
 czynszowny. czynszownik-a.
 czynienie. czynić,-nię.
 czystek-tku, *także zw. różę*
pszczelną.
 czystość. czysty, czystszy *lub*
 czysciejszy.
 czyszczenie.
 czyścić,-śca (*zam. czyścić*).
 czyścić, czyszcze, czyścisz.
 czyścica-y.
 czytać, czytam. czytanie.
 czytelność. czytelny.
 czytelnia,-ni, nią.
 czytelniczka i. czytelnik-a.
 czytywać, czytywam *lub* czy-
 tuje.
 czyż-a, czyżyk-a.
 czyżowy, a, e.

ć, ci Ci, Oi.

ć *jest siódma głoska alfabetu.*
 ć *czepia się często wyrazów,*
zakończonych na samogłoskę,
np. Nie łatwać to sprawa; za-
kończonych na spółgłoskę cze-
pia się ci, n. p. Mógłści się
zgłosić po należytość.

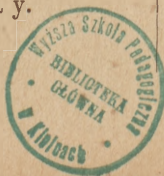
ciało (*zam. ćało*); źle: ciało
 uczone l. naukowe, *ma być*: to-
 warzystwo.

ciapa y.
 ciapać, pię.
 ciapu *groch, ciapu kapusta.*
 ciarki, *tych* ciarek.
 ciastko. ciasto, *w* *ciaście.*
 ciasność. ciasnota y.
 ciasny, ciasniejszy (*nie cie-*
śniejszy).
 ciaścisty.
 ciąć, *tnę, tniesz, tnięj.*
 ciąg-u.

ciągłość. ciągławy.
 ciągłość. ciągły. ciągle.
 ciągnąć,-gnę,-gnięj, ciągniony
 l. ciągnięty.
 ciąża-y, *zajść w ciążę* (*lepij*
niż w ciążą).
 ciążenie.
 ciążyć-żę.
 ciec (*nie cięc*) l. cieknać, cie-
 kę *lub* cieknę.
 ciecz-y.
 ciecierzyc-a-y l. cieciorka-i.
 cieczka-i (*u wilków*).
 ciekawość. ciekawy.
 ciekłość. ciekły.
 cieknać = ciec.
 cielak-a. cielątko.
 cielec-lca.
 cielesność. cielesny.
 cielecy.
 cielecina-y. cielećcinka-i.

celić się.
 celiistość. celiisty.
 celiy.
 celiś.
 ciemko, *zachodzi tylko w
 wyrażeniu przysłówkowém po*
 ciemku.
 ciemność. ciemnota-y.
 ciemny.
 ciemnieć, ciemnieję.
 ciemnica-y.
 ciemnić się, ciemni się, cie-
 mniało się.
 ciemniutki. ciemniuteńki.
 ciemiączko.
 ciemieniucha-y.
 ciemiernik-a. ciemierzyc-a-y.
 ciemię-enia.
 ciemięga-i. ciemięgowy.
 ciemiężca-y. ciemiężnik-a.
 ciemiężenie.
 ciemiężyc. ciemiężyciel-a.
 ciemiężyk-a, = *obojnik*.
 cienkość.
 cienkusz u.
 cienki, cieńciejszy.
 cień-a; *Cienia się swego bo-
 jicie, pod cieniem (nie cienia)
 króla dobrego, w cieniu (nie
 w cieni) drzew siedzieć.*
 cieńczyć l. cienieć,-eję.
 cieńczyć, cieńczy.
 cienistość. cienisty.
 cieniować,-niuję. cieniowanie.
 cieniuchny. cieniutki. cie-
 niuteńki.
 ciepławy.
 ciepłęk-lka.
 ciepło.
 ciepłomięz-erza.
 ciepłość. ciepłota y.
 ciepły, ciepniejszy.
 ciepłarnia,-ni, nia.

ciepłeć,-eję.
 ciepłój.
 cieplice,-lic.
 cieplik-a.
 ciepłuteńki, ciepłutki.
 cierlica-y, = *tarlica*.
 cierń-a.
 ciernieć, -nieję.
 ciernić, -nię. ciernisz.
 ciernisko. ciernisty.
 cierniowy.
 cierpkosć.
 cierpki, cierpczejszy l. cierp-
 ciejszy albo cierspy.
 cierpliwość. cierpliwy.
 cierpliwie.
 cierpnać,-nę. cierpnieć,-eję.
 cieszyć,-szę.
 Cieszyn-a. cieszyński.
 ciesielczyk-a.
 ciesielski. ciesielstwo.
 cieśla-li.
 cieśń-i. cieśnina-y.
 cieśnieć,-eję.
 cietrzew - a, zwykle *samiec*,
samica zaś zowie się cieciorka.
 cię (*źle* cie) *jest i biern., np.*
Widzimy cię, — i dopełn., np.
Szukamy cię od godziny; Bie-
dna starości, wszyscy cię żada-
my, a kiedy przyjdiesz, to zaś
narzekamy.
 cietrzewi, a, e.
 cięcie, *kilka* cięć.
 cięciwa-y.
 cięga-i, *tych* cięg.
 cięgoty,-gót.
 cięgiel = *cyngiel*.
 ciętość. cięty.
 ciężar-u. ciężarowy.
 ciężarność. ciężarny.
 ciężko, ciężej.
 ciężkość. ciężki, cięższy.

ciężyc, -zę.
 ci (przyrostek) np. onci, po
 samogł. ć, np. jemuć; zob. ć.
 cichnąć, cichnąłem.
 cicho, ciszej.
 cichość.
 cichy, zwykle cichszy, dawniej
 także ciższy, ciszszy.
 cis-u. cisawy.
 cisnąć, cisnę, ciśnień.
 cisowy.
 ciska y. cisieć-eję.
 ciśnienie.
 ciżba-y.
 ciżm-a lub ciżm-y, zwykle
 liczba mnoga ciżmy, tych ciżm
 lub ciżem.
 ćma, tych ciem (nie ćmów).
 Ćmachów,-owa (wieś w Pozn.)
 ćmić, ćmię, ćmisz, ćmij.
 ciocia-i. ciociuchna-y.
 ciolak = cielak-a.
 cios-u.

ciosać, ciosam l. cioszę, cio-
 sałem.
 ciosowy.
 ciota-y.
 cioteczny.
 ciotka-i, ciotuchna-y, ciotu-
 nia - ni.
 ciuciubabka-i = ślepa babka.
 ciulać, ciulał.
 ciupa-y. ciupka-i.
 ciura-y.
 ciurczeń,-czę.
 ćwiartka-i.
 ćwiek-a. ćwieczek-czka.
 ćwiekować,-kuje.
 ćwierzyć l. ćwierkać.
 ćwierć, czwarta część czego.
 ćwierk-u.
 ćwiczenie, ćwiczyć, ćwiczę.
 ćwik-a.
 ćwikować,-kuje.
 ćwikła-y, = burak-a.
 ćwiklany.

d D

d ósma głoska alfabetu pol-
 skiego.

dać, dam, dadzą, daj; dawać,
 dają (= dawam), dawaj; dać
 jest dokon., dawać częstotl., dla
 tego dają = dawam. Źle mó-
 wią niektórzy: „Rzecz ta daje
 do myślenia” zam. „Rzecz (oko-
 liczność) pewna uderza lub za-
 stanawia”. Dać calusa, kulaka,
 kuksa, szturchańca.

dagierotyp-u.

dakapo = od początku!

daktyl-u.

daktyliczny. daktyłowy.

dach-u. dacharz-a.

dachowy. dachówka-i.

dal lub dala, nadal, zdala,
 wdali.

dalece, tak dalece = do tego
 stopnia, tak bardzo; tak dale-
 ko = odlegle.

dalej, dalejże!

daleko, zob. dalece.

dalekość. daleki, dalszy.

dalibóg, dalipan.

dalja,-ji, ja, = georginia.

Dalmacja, -ji, ja. Dalmaty-
 niec - ńca.

dalmatyka-i.

dama-y. damski.

damascena-y. damasceński.

Damaszek-szku.

Damjeta,-y.

damulka,-i.
 dan = dano.
 dana, „Mam pewne dane”
mówią źle zam. „Nie zbywa mi
 na pewnych wiadomościach” a
zam. „w danym razie” *mówi się*
lepiej „w pewnym (takim, podo-
 bnym) przypadku”.
 dank-u, *np. trz.*, *bo mamy:*
 nagroda, zaszczyt.
 dannictwo. danniczy.
 dannik - a.
 dań-i, *zwykle* danina-y.
 danie, *trzy* dania = *trzy po-*
trawy.
 daniel - a. danielica - y. da-
 nielątko.
 Daniel-a.
 danina-y, *lep. niż* dań.
 Dańja,-ji, ją.
 dar-u.
 darcie.
 Dardańja, - ji, ją.
 dardański (*osieł*).
 daremno l. daremnie = *bez-*
skutecznie.
 daremność. daremny.
 daremszczyzna-y.
 darmo = *bezpłatnie; zobacz*
 daremno.
 darmojad, darmozjad,-a.
 darmocha = daremszczyzna-y.
 darnować,-nuje.
 darnowiec-wca.
 darń-i l. darnina-y. darniasty.
 darować,-ruje. darowizna y.
 darskość.
 darski (= *żwawy*), darszy.
 darzyć, darzę.
 daszek-szku. daszkowaty.
 data-y.
 datek,-tku.
 datować,-tuje.

dawać, *zob.* dać.
 dawca-y. dawczyni-ni.
 dawno, z dawien dawna.
 dawność. dawny.
 dawić *źle zam.* dławić.
 dąb, a) dębu *jako materiał,*
n. p. kupić dębu garbarskiego,
czyli kory dębowej; b) dęba
oznacza roślinę lub wspinanie
się konia na tylnych nogach,
np. koń stanął l. stawił dęba,
daje dęba.
 dąbek-bka.
 dąbr, - a, *dawniejsza forma*
zam. dąb.
 dąbrowa,-y. Dąbrowa,-y (*od*
pierw. dąbr).
 Dąbrówna-y, (*Gilgenburg w*
Prusach Zach.).
 Dąbrówka-i.
 dąć, dmę, dmiesz, dmięj,
 dąłem.
 dąga-i.
 dąsać się,-am się. dąsanie się.
 dąsy, *tych* dąsów.
 dążenie. dążność. dążyć,-zę.
 dbać,-am. dbanie.
 dbałość. dbały. dbale.
 decernat-u, *lep.* wydział.
 decernent,-a = *sędzia l. urzę-*
dnik wyrokujący.
 decydować, *lep.* rozstrzygać,
 stanowić.
 decymalny, *lep.* dziesiętny.
 decyzja, - ji, ją, *lepiej* posta-
 nowienie.
 dedykacja,-ji, ją, *lep.* przypi-
 sanie *dziła komu.*
 dedykować, *lep.* przypisać.
 defekt-u, *te* defekty.
 defektowy.
 defraudant-a, *lepiej* przemy-
 tnik - a.

defraudacja, -ji, ją, *lep.* przemytnictwo.

defraudować, *lep.* przemycać.

definicja, -ji, ją, *lepiej* określenie.

degradować, *lep.* zniżyć, cofnąć do niższego oddziału.

deka, *lep.* dera, derka, przykrycie.

dekarz - a.

dekanalny. dekanat - u.

deklamacja, -ji, ją. deklamacyjny.

deklamator-a. deklamatorski.

deklamować, - muje.

deklaracja, -ji, ją.

deklarować - ruje.

deklinacja, -ji, ją, = odmiana przez przypadki, przypadkowanie.

deklinować - nuje, *lep.* odmieniać przez przypadki, przypadkować.

dekoracja, -ji, ją, *lep.* przybory sceny.

dekret - u, te dekrety; *lep.* wyrok, uchwała.

dekretować - tuje, *lep.* wyrokować, uchwalić.

dech, tchu (*zam.* dchu).

delegacja, -ji, ją.

delegat l. delegowany.

delfin-a. delfinowa-y.

Delfinat-u.

delfiny = antaby u armat, *tak nazw. od kształtu swego.*

delikates - u, te delikatesy, *nptrzb., bo mamy łakocie, przysmaki, handel łakoci, łakotek.*

delikatniś-a.

delikatność. delikatny.

delja, -ji, ją.

delta-y.

Delta-y, *np.* Nil często Deltę zalewa.

demagog-a. demagogiczny.

demagogja, -ji, ją.

demarkacja, -ji, ją, *lep.* odgraniczenie.

demarkacyjny.

demaskować, -kuje.

dementować, *nptrzb., bo mamy: przeczyć, zaprzeczać, odwołać coś.*

demesz (demiesz) - a, demeszka-i.

demokracja, -ji, ją, = gminowładztwo.

demokrata-y. demokratka-i.

demokratyczny.

demokratyzm-u.

demonstracja, -ji, ją. demonstracyjny.

demoralizacja, -ji, ją, = zepsucie obyczajów.

denar-a. denarek, -rka.

denko.

dennica = spodnica (w wozie).

dentysta-y.

departament - u, te departamenty; *lep.* obwód, *np.* obwód Poznański.

depozyt-u; te depozyty.

depozytowy.

deptać, (*zwykle*) depce, depcesz, depc, (*źle depcesz, depcze, bo t nigdy się nie miękczy na cz*), jak kołatać, kołając, kołacesz.

deputacja, -ji, ją, = delegacja.

deputat-a, = delegat.

dera-y, derka-i = gunia-ni, nię.

dereń - a. dereniowy.

deresz - a.

derkacz - a.

derwisz - a. derwiszowy.

Desawa (Dessau)-y.
 desen-a, = wzorek.
 deser-u, te desery, *lep.* wety.
 deska-i; od deski do deski =
 od początku do końca.

desman-a.
 desperacja i desperować *nie-
 ptrzb., bo mamy czystopol.* roz-
 pacz i rozpaczać.

desperacki.
 desperat-a. desperatka-i.
 despota-y. despotka-i.
 despotyczny. despotyzm-u.
 destylacja-ji,-ją.
 destylator-a. destylatorski.
 destylować,-luje, *lepiej* prze-
 palać.

deszcz-u, (*źle* deszcz).
 deszczowy, *źle* deszczowy; de-
 szczowa woda, *nie* deszczowy,
ale dżdżysty czas.

deszczówka-i.
 deszczułka-i.
 deszczyk-u.
 detal-u, *lep.* szczegół.
 detalaliczny, *lep.* szczegółowy,
 drobiazgowy.

detalista-y, *lep.* kramarz.
 detronizacja,-ji, ją, *lep.* złoże-
 nie z tronu.

dewocja, -ji, ją = przesadna
 pobożność.

dewot-a, dewotka-i, *lep.* na-
 bożniś, świętoszek, nabożnisia,
 świętoszka.

dewiza, *lep.* godło, napis.
 dezercja, dezterter, *nptrzb., bo
 mamy zbiegostwo i zbieg z*
 wojska.

dębak-a. dębczak-a.
 Dębe, Dębego, w Dębem.
 dębniak-a.
 dębonosek-ska.

dębowy. dębowiec wca.

dębianka-i.

dębiec-bca.

dębina-y.

dęcie.

dega-i, = prega.

dętość. dęty (instrument).

djabel bła. djabelny. djabel-
 nie.

djabelski. djabelstwo.

djablica-y.

djaczek-czka, djak-a.

dławienie.

dławica-y.

dławić (*źle* dawić), dławieć,
 dławisz, dław!

dławigat-a.

dławimuszka-i.

dłoń, te dłonie. dłoniasty.

dłoniak-a (karp).

dłotko. dłotkowaty.

dłoto, *nie* dluto, *bo w wiel-
 koruskim języku* dołoto, *a w sta-
 rostów. i czeskim* dlato.

dłotować-uję.

dłubacz-a.

dłubaczka = wykłuwaczka.

dłubać, dłużyć, dłużyć, dłużyćmy,

dłużyć.

dłubanina-y.

dług-u.

długawy, długowaty.

długodziób-a.

długonóg-oga.

długoręki.

Długosz. Długoszowy.

długosć.

długowłosy.

długi, dłuższy.

dłuż, (*przestarz.* dłuża), wdłuż,
 na dłuż (*rzadk.* na dłużyć).

dłużek-żku.

dłużeń, dłużny.

dłużnia,-ni,-nią.
 dłużnica-y. dłużnik-a.
 dłużyć się, dłuży się.
 dma, dmy.
 dmuchać - cham, dmuchnąć,
 dmuchnę, dmuchnięj.
 dmuchanie, dmuchnienie.
 dmuchawka-i.
 dna — denność (łamanie w sta-
 wach).
 dno, dna, kilka den.
 dzień, dnieje, dniało.
 Dniepr-u. Dnieprowy.
 Dniester-stru. Dniestrowy.
 dniowy.
 dniówka-i.
 do, *za co czasem używ.* na;
zob. na.
 doba-y.
 Dobek-bka, *zob.* Sobek.
 dobodać się, dobadywać się.
 dobosz-a.
 dobość, dobodę, dobodłem.
 dobór-oru. dobrany.
 dobro (moralne), tego dobra,
 w tém dobru (*nie* w dobrze); te
 dobra (= te wsi), tych dóbr.
 dobrobyt-u, *nptr.*, *bo mamy:*
 powodzenie, zamożność.
 dobroczynność. dobroczynny.
 dobroczyńca-y.
 dobroć-i.
 dobroduszeństwo. dobroduszny.
 dobrodziej-eja.
 dobrodziejka, tych dobrodzie-
 jek.
 dobrodziejstwo.
 dobrotliwość. dobrotliwy.
 dobrowolność. dobrowolny.
 dobry, dobrze; lepszy, lepiej.
 dobudzić się, dobudzę się.
 dobyć, dobywać czego.
 dobycie, dobywanie.

dobytek-tku.
 dobiegać,-am, dobiédz,-gnę.
 dobieleć-eje.
 dobierać, dobrać, dobiore.
 dobić, dobijać-am.
 dobitka-i.
 dobitność. dobitny. dobitnie.
 docent-a, *tj. wykładający na-
 uki w akademji, jeszcze nie
 rzeczywisty profesor.*
 doczekać czegoś.
 doczesać-szę, doczesywać-suję.
 doczesność. doczesny. docze-
 śnie.
 doczytać (się) -am.
 doczyścić (się), doczyszcze.
 dociać, docinać, dotnę, dotnięj.
 dociągać,-am, dociągnąć, do-
 ciągnięj.
 dociec, dociekać, docieknąć-nę.
 dociekanie.
 docierać, dotrzeć, dotrę, do-
 trzęj.
 docieranie.
 dociskać, docisnąć, *lep.* dorzu-
 cać, dorzucić.
 dodatek-tku. dodatkowy.
 dodatnia,-ni,-nią. dodatni,-a,-e,
 do dnia, *zob.* dzień.
 dodojć, dodojłam.
 dodrzeć, dodrę, dodrzęj, do-
 dzierać.
 dodzieranie.
 dodusić,-uszę.
 do dziś dnia, *zob.* dziś.
 dodzwignąć,-nę,-niesz,-gnięj.
 dogadać się, dogadywać,-duję.
 dogadzać,-am, dogodzić, -dzę,
 dogódz.
 dogadzanie, dogodzenie.
 dogaszać, dogasić.
 dogładzać,-am, dogładzić,-dzę.
 dogładać, dojrzeć (oczami).

dogładowanie, dojrzanie.
 dogmat-u, te dogmaty.
 dogmatyczny.
 dogmatyka-i.
 dognościć-je.
 dogniatać, dognieść,-niotę.
 dognić, dognię, dognij.
 dogodność. dogodny. dogodnie.
 dogolić,-lę.
 dogonienie.
 dogonić, doganiać-am.
 dogorywać,-am, dogorzeć.
 dogryzać, dogryść, dogryzę,
 dogryż.
 dogrzać, dogrzewać-am.
 dogiać, doginać, dognę, do-
 gnień.
 doheblować, - luje.
 dohulać,-am.
 dojadać-am, dojeść-jém.
 dojąc, dojmę, dojmię, (*śle*
 dojmę).
 dojechać. dojeżdżać,-am.
 dojić, doję, dojisz.
 dojiwo = dój, doju.
 dojny.
 dojrzłość. dojrzaly. dojrzale.
 dojrzeć = 1) dowidzieć, dojrzę,-
 rzysz, dojrzysz (*śle* dojrzyc); 2)
 dojrzewać, dostać, dostawać (się)
 (o owocach), śliwa dojrzeje.
 dokazać, dokazywać-zuję.
 dokąd, dokądsiś.
 dokądinał. dokądkolwiek.
 dokładać-am, dołożyć-że.
 dokładność. dokładny. do-
 kładnie.
 dokłóć, dokłuć, *zob.* kłóć, kłuć.
 dokonać, dokonywać, dokony-
 wam (*nie* dokonuję).
 dokończyć czego.
 dokopać się czego, np. gliny,

czerwonego piasku = kopać glinę,
 czerwony piasek; dokopać się do
 gliny, do czerwonego piasku =
 dokopać się miejsca, gdzie się
 zaczyna glina, piasek.

doktor-a; l. mn. a) doktoro-
 wie (uczeni ludzie, np. doktoro-
 wie św. teologii), b) doktorzy =
 lekarze.

doktorat u, te doktoraty.

doktorski. doktorstwo.

doktórka-i.

dokuczać-am.

dokuczliwość. dokuczliwy.

dokument-u, te dokumenty.

dokupić się, dokupywać się, -
 puje się.

dokisnąć - am, dokisnąć - ne, -
 śniesz,-śnięj.

dochodowy.

dochodzenie.

dochodzić,-dzieć.

dochować. dochowanie.

dochód-odu.

dochrapać się (*ale* chrapić).

dołamać, dołamię, dołami.

dołek-łka. dołkowaty.

dołożyć, dokładać.

dołupać, dołupię, dołup.

dołyszczek-szka.

dola, tę dolą (*śle* dolę).

dolać, dolewać; dolać wody =
 dolać wody do innego płynu;
 dolać do wody = inny płyn wlać
 do wody.

dolatać, dolatywać-tuję, dole-
 cieć,-leceć.

dolegać, doleǳ.

dolegliwość. dolegliwy.

doleść, dolezę, dołazłem; do-
 łażyć.

doliczać-am*, doliczyć.

dolina-y. dolisty.

dolman *l.* dolman-u.
 dolutować, dolutuję.
 dom-u; Woł. i Miejs. domie!
 w obszernym domie (budowla);
 w domu = u siebie (dawn. =
 doma); być poza domem = być
 na dworze.
 domagać się, - am się.
 domawiać - am, domówić, do-
 mówię, - mów.
 domeczek - czku.
 domek - mku.
 domniemanie.
 domniemywać się.
 domorosły.
 domostwo.
 domownik-a.
 domowy.
 domykać, domknać, domkniej.
 domysł-u.
 domyslać się, domyslić się.
 domysłność. domysłny.
 domiar-u.
 domiarkować się, - kuje się.
 domierzać, domierzyć; *d.* łąk
 = skończyć mierzenie łąk, *d.* do
 łąk = wymierzyć grunty aż do
 miejsca, gdzie się łąki zaczynają.
 domieszka-i.
 domieszkąć, - szkam.
 domino, dwa domina, przy
 pierwszym dominie.
 Dominik-a.
 Dominikan, *l. mn.* Dominikani,
 Dominikanów. *Zob.* Bernardyn,
 Franciszkan.
 Dominikanka-i.
 Dominikany-nów = kościół Do-
 minikański.
 dominikański.
 domisko.
 Don-u. Doński.
 donder, - dra = licho, piorun.

donderować, = piorunować,
 - nuje, fukać - am.
 donosić - szę, donieść, - niosę.
 donkiszot-a, = dziwak, cudak.
 donosiciel-a, donosicielka-i.
 doń = do niego, do niej.
 Doniec-ńca.
 doniesienie.
 doniszczyć, - czę.
 dniosłość. doniosły. doniosłe.
 donucić *l.* donócić - cę.
 doorać, doorzę, doórz; *d.* pola
 = skończyć oranie pola; *d.* do
 pola = skończyć oranie tam,
 gdzie się zaczyna pole, o którym
 mowa.
 dopadać, dopaść, dopadnę, do-
 padniej; dopaść do czółna, do
 konia = przybiądź, przybliżyć
 się do czółna, do konia; dopaść
 konia = złapać konia.
 dopadkiem.
 dopalać, - am, dopalić, - lę.
 dopatrywać, dopatrywam *l.* do-
 patruje.
 dopełniać - am, dopełnić - nię, -
 nisz, - nij.
 dopełnianie, dopełnienie.
 dopędzać - am, dopędzić - dzę.
 dopłacać - am, dopłacić - acę.
 dopłata-y.
 dopleć, dopieleć.
 dopleść, doplotę.
 dopomagać - am, dopomódz (*źle*
 dopomóc), - mogę.
 dopomaganie, dopomożenie.
 dopominać się, - am się, do-
 pomnieć się, dopomnę się, do-
 pomniej się.
 dopókad. dopóki. dopóty.
 doprać, - piore, dopierać, - am.
 dopraszać się, doprosić się.

doprawdy.

doprowadzać, doprowadzić; doprowadzić (*nie* przyprow.) do tego, że.

doprządz, doprzęge, doprzęgać, doprząglem, -ęgåłam.

doprząść, doprzęde, doprządłem.

dopust-u.

dopuszczenie.

dopytać się, dopytywać się, -pytuję się.

dopytanie się.

dopiąć, dopinać, dopniej.

dopiekać, -am, dopieć, -ekę.

dopiéro.

dopieć, dopijać.

dopisanie.

dopiełać, dopleć, -piekę.

dorabiać, -am, dorobić, dorób.

dorada-y.

doradzać, doradzić, -radzę.

doradzca (*źle* doradca).

doradzczy (*źle* doradzczy).

dorastać, dorosnąć, dorosć.

doraźny, *zob.* jednolity.

doręcze *l.* dorędzie, *uż.* *się tylko z przyimk.* na, na doręczu, na dorędziu.

dorobek - bku.

dorodność. dorodny.

dorosłość. dorosły.

dorozumieć się, -miewać się.

doróżka-i. doróżkarz-a.

Dorpat-u. Dorpacki.

dorsz-a.

dorwać, dorywać, -am.

dorywczy. dorywek-wku.

dorzeczność, dorzeczný.

dorznać, dorzynać, dorznę, dorzniej.

dorzynanie.

dosada-y. dosadny.

dosadzać, dosadzić.

doskakiwać - kuje. doskoczyć, -skoczę.

doskonałość. doskonaly.

doskonalenie. doskonalić - lę.

doskrobać, doskrobie.

doskwierać, -am.

doschnąć, dosychać, -am.

dosłać, dosyłać, dosłę, *źle* doszlę.

dosłonecznik-a.

dosługiwać-guje. dosłużyć.

dosłyszeć, -szę.

dosmażać-am, dosmażyć.

dosolić, dosalać, -am.

dospać, dopypiać.

dossać, dosysać.

dostać, -stawać = otrzymać.

dostać, dostawać (się), jabłko dostoji (się), dostawa (się), *zob.* dojrzewać.

dostałość = dojrzłość. dostały = dojrzwały.

dostarczać-am, dostarczyć.

dostateczność. dostateczny.

dostatek-tku.

dostatni. dostatnio.

dostawa-y.

dostawanie. dostanie.

dostawca - y.

dostawka - i.

dostąpić, dostępować - puje.

dostęp - u. dostępny.

dostojeństwo.

dostojność. dostojny.

dostrzedz, dostrzegać-am.

dostrzydz, dostrzygać-am.

dostyczna-y, ej.

dostygąć, -am, dostygnąć.

dosyć, *skrót.* z do sytu.

dosychać, doschnąć.

dosyłać (*źle* dosęlać i dosęlać),

jak dotykać, popychać (*nie do-
tekać, popechać*).

dosypać, dosypię, dosyp, -pmy,-
pcie.

dosypywać, -puję.

doszczętu, *lep.* do szczętu.

doszukać się.

dość, *skrót.* z dosyć, *a to z
do sytu; błędnie używają nie-
którzy* dość i wiele *zam.* ile?

np. Dość (wiele) masz koni? *zam.*

Ile masz koni?

dosiadać, dosieść, dosiąść, -ęde.

dosiażdż, dosięgnąć, dosięgać.

dościgłość. dościgły.

dosiec, dosiekać, dosiekę.

dosieczna - y, - ej.

dosiedzieć - dzę. dosiadywać-
duję.

dosięgły.

dosi, -sia, -sie; dosiego roku,
zob. si, sia, sie.

doświadczać-am, doświadczyć.

doświadczenie, -
nia robić (*źle próby robić, bo to
zachodzi tylko w rachunkach*).

doświadczony.

dotąd.

dotkliwość. dotkliwy.

dotłoczyć się.

dotleć, dotleje.

dotlić = tleniem dopalić; do-
tlić się = dotleć.

dotrzymać, dotrzymywać-muję.

dotyczyć, - tyczy się.

dotykalsność. dotykalny.

dotykanie.

dotychczas.

douczenie się.

dowarzać (war) = dogotować.

doważać, doważyć (waga) =
dolożyć na wadze.

dowcip-u. dowcipkować,-kuje.

dowcipność. dowcipny.

dowcipniś-a.

dowlóczyć, dowlęc, dowlokę.

dowodność. dowodny.

dowodliwość. dowodliwy.

dowodowy.

dowodzenie.

dowodzić, - wodzę, - wódź.

dowołać, dowoływać - luję.

dowolność. dowolny.

dowożenie.

dowód-odu.

dowódzca (*jak* radzca, *źle*
radca), *źle* dowódca.

dowództwo.

dowóz - ozu.

dowiać, - eję, dowiewać - am.

dowiadywać się, dowiadywam
się *l.* dowiaduję się.

dowiedzieć się.

dowierzać (wiara).

dowieść, dowodzić (= dopro-
wadzić).

dowieść, dowozić.

dowionąć, dowiewać.

doza, *lep.* dawka, ilość.

dozgonny.

doznać, doznawać - aję.

dozorować - ruję.

dozór - oru. dozórca, dozór-
czyni.

dozwalać-am, dozwolić-lę.

dozwolenie.

doża, -y (wenecki).

dożać, dożnę, dożnięj, dożęty,
dożynać.

dożerać, dożreć, - żrę.

dożynki - ków.

dożywocie. dożywotny.

dozierać = doglądać.

dożreć, dożerać.

dój - oju, = dojiwo. dójka-i.

dójsć, dójde, dójdz.

dół - ołu.
 dónica, *skrót. z* dójnica (od dojąć), *źle więc* dunica.
 dóniczka.
 drab - a, (piechur).
 drabant - a.
 drabarz - a.
 drabka - i, drabeczka - i.
 drań, *zwykle l. mn.* drabie - bi.
 drabina - y. drabinka - i.
 drabiniarz - a.
 dracz - a.
 dragan - a.
 draganek - nka.
 dragant - a.
 dragon - a.
 drak - a.
 drachma - y, kilka drachm.
 dramat - u, te dramaty.
 dramatyczny. dramatyk - a.
 drań - ni, *zwykle* dranica.
 drapacz - a.
 drapaczka - i.
 drapać, drapie, drapiesz, drań.
 drapak - a.
 Drasko - a.
 drasnąć, - nę, - niej.
 drapież - y.
 drapieżność. drapieżny.
 drapieżnik - a.
 drasnąć, draśniesz, draśniej.
 dratwa (*źle* dratew) - y.
 drażliwość. drażliwy.
 drażnienie.
 drażnić, drażnię, drażnisz, drażnij *lep. niż* drażń.
 drąg - a. drągowy.
 drągał - a.
 drążek - żka. drążkowy.
 drążnik - a.
 drelich - u. drelichowy.
 dren = sączek, *zwyk.* dreny - ów.
 drenować, drenuje.

dreptać - pęć.
 dreszcz - u, (*zawsze* ten dr.).
 drewno, kilka drewnien.
 drewniany, (*nie* drewnianny).
 drewnieć, - eję.
 drewnik - a, *l.* drwalnia - ni, - nią.
 drewnienko.
 Drezdenko.
 Drezdeńczyk. Drezdenka.
 Drezdeński.
 Drezno, *zam.* Drezdno, *jak* izba *zam.* izdba (izdebka, izde - dręcz - a. bna).
 dręczarnia - ni, - nią. dręczenie.
 dręczyć, dęczę.
 dręczyciel - a. dręczycielka - i.
 drętwa - y.
 drętwy, - a, - e.
 drętwieć, drętwieję.
 drgać, drgnąć, drgne, drgniej.
 drganie.
 drobnotka - i.
 drobność. drobny.
 drobnowidz - a, *lep.* mikroskop.
 drobnieć, - eję. drobniuchny.
 drobianka - i.
 drobiazg - u. drobiazgowy.
 drobiażdżek - dżku.
 drobić, drobie, dróń, dróńmy.
 droga; *źle* stać komu w drodze, *ma być:* zawadzać, stać na zawadzie, na przeszkodzie.
 drogman - a (tłomacz na Wschodzie).
 drogo coś kupować i cenić (*nie* wysoko), *ale* wysoka cena.
 drogość. drogowy.
 drogoskaz - u.
 drogierja, - ji, - ja. drogierzysta - y.
 drogi, droższy.
 Drohiczyn - a.
 dromedar - a, = drabarz.
 drop - a. dropiaty.

drozdowy.
 drożdżany.
 drożdże, tych drożdży.
 drożdżowy, drożdżysty.
 drożeć, drożeję.
 drożej.
 drożny. drożnik - a.
 droższy.
 drożyć się.
 drożyna - y. drożyzna - y.
 dróbka, tych dróbek, (*źle* te dróbki).
 drób - obiu.
 dróciany l. drótowy.
 dróciarz - a. dróciarski.
 drót - a, (*jako narzędzie do robienia pończoch*); - u, (*jako materiał potrzebny do różnych wyrobów, np. funt drótu*).
 drótować - uję. drótowy.
 drózd - ozda.
 dróżka - i. dróżyna - y.
 drugubica l. drygubica - y.
 drugi; drugie tyle, *źle* jeszcze raz tyle; o drugie tyle większy, *źle* jeszcze raz tak wielki.
 druh - a, druhna - y, *źle* druch i druchna, *bo urob. są od drugi, a słaba g przechodzi w słabą h, (nigdy w mocną ch)*; tych druchen.
 Drujidowie.
 druk - u; *źle* wyjść z druku, *mówi się*: opuścić prasę.
 drukarnia, - ni, nią.
 drukarski. drukarstwo.
 drukarz - a. drukarczyk - a.
 drumla - i.
 druz - u.
 druzgotać, druzgocę (*źle* - cze).
 družba (druh) - y. družbart - a.
 družka - i, *zwykle* druhna.
 družyna - y.

drwa (*zam. drewna*), tych drew.
 drwalnia - ni, nią, l. drwalnik.
 Drwęca - cy.
 drwić, drwieć, drwiesz, drwij.
 drwinkarz - a.
 drwinka - i. drwiny, drwin.
 dryblas - a.
 dryga - i, (*sieć na ryby i niektóre ptaki*).
 drygawka - i.
 drygotki - tek.
 dryja - ji, - je.
 Dryjada - y.
 dryjakiew - kwi. dryjakwiowy.
 drzeć (*od drgać*), drzę, drżysz, drzyj, drzałem.
 drzenie.
 drzazga - i, (*od drzeć*), l. trzaska albo drażdżka (*źle* drzaszczka).
 drzeć, drę, drzesz, drzej, darłem, darty.
 drzemlik - a, = kobus.
 drzewce (*to*) l. drzewiec - wca.
 drzewczyk - a, = dzierlatka - i.
 drzewko. drzewo. drzewny - a.
 drzewojad - a = omieg.
 drzeworyt - u.
 drzewotocz - a, = czerw drzewowy. [wny.
 drzewsko - a.
 drzwianka - i.
 drzewina - y.
drzwi, tych drzwi, nade drzwiami.
 drzwiczki, tych drzwiczek.
 Drzycim - a.
 drzym - a.
 drzymać, drzymam l. drzymię.
 drzymi.
 drzymała - y.
 dub, *zwykle* l. mn. duby - ów.
 dubas - a.

dubeltowy. dubeltówka - i.
 dubla - i, tę dubłę.
 dublet - u.
 dublon, (podwójny dukat) - a.
 dublować - luje.
 dubiel - a.
 duda, *zwykle l. mn.* dudy,
tych dud.
 dudać - am. dudarz - a.
 dudek - dka.
 dudki = małe dudy (multanki),
tych dudek.
 duet - u, takie duety.
 dufać, *lep.* ufać.
 duga - i l. duha - y (kabłąk nad
 chomaćtem).
 dukać - am.
 drkacik - a. dukat - a.
 dukatowy - a.
 dukla - i.
 dukt - u.
 dukwieć - wię, - wisz, - wij.
 duch - a.
 duchna - y.
 duchowny - nego.
 duchowość. duchowy.
 duchowieństwo.
 Dulcyneja, - ji, ję, *albo* Dul-
 cynela - i, (= kochanka).
 dula - i, l. dulka - i.
 dulki, *tych* dulek.
 duma - y. dumać - am. dumanie.
 dumność. dumny.
 Dunaj - u. Dunajowy.
 Dunajec - ca.
 duplika - i.
 duplikat - u, te duplikaty.
 dup - a.
 durak, *zwycz.* dureń, - rnia.
 durniać - am. durnieć - eje.
 durszlak - a, *nptrzb., bo mamy:*
 przetak.
 durzyć - rzę.

duser - u, *nptrzb., bo mamy:*
 grzeczność.
 dusza - y. duszka - i. duszyczka - i.
 duszkiem.
 duszno (o zaduchu l. ciasno-
 cie), dusznie = serdecznie.
 duszność. duszny.
 dusznica - y.
 duszpasterz i duszstarownik
są złe wyrazy, mówi się: du-
 chowny, kapłan zawiadujący pa-
 rafją, opiekun dusz, ojciec du-
 chowny.
 dusić, duszę, dusisz.
 dudka - i.
 dużo = wiele, *ale źle używać*
tego wyrazu zam. ile, np. Dużo
 masz jabłek? *Zob.* dość.
 duży = wielki, l. mn. duzi
 ludzie.
 dwaj panowie l. dwóch panów,
 dwie panie, dwie sarny, dwie
 ławki; dwa konie, dwa dęby,
 dwa okna.
 dwaj (*jak* obaj, trzech i czterej)
 bracia moi *mówi się, kiedy to*
są wszyscy, zaś dwóch braci
mojich, kiedy ich mam więcej.
 dwie, trzy, cztery *mają zna-*
czenie rzeczowne, kiedy je po-
przedza zaimek osobisty, np.
 było nas dwie siostr, było was
 trzy córki, było ich cztery wnu-
 czek; *zob.* para.
 dwadzieścia pań, kóz, jagód;
 dwudziestu strzelców.
 dwadzieścioro - orga.
 dwanaścioro - rga dzieci, cieląt.
 dwa razy większy od wróbla,
źle dwa razy tak wielki jak
 wróbel.
 dwojak - a. dwojaki, - ków.
 dwojakość.

dwojaki, a, e, *oznacza różność*
np. Pot jest dwojaki.

dwoje dzieci, gołąbiąt, skrzypcy; dwom panom, dwiem paniom, z dwoma panami, z dwiema paniami; objąć dwiema rękoma, z dwojga złego obierać należy mniejsze.

dwojisty (*jak* trojisty) *oznacza zwykle jednakowe części rzeczy lotnych i płynnych*, np. Zrosić swe oczy dwojistemi kroplami łez, (*nie* dwojakiemi ani podwójnemi).

dworactwo. dworak - a.
dworek - rku. dworeczek - czku.
dworność. dworny. dwornie.
dworować, dworuje.

dworski. dworszczyzna.

dworzanin - a.

dworzec - rca.

dwójka - i.

dwójlist - u.

dwójnasób.

dwóch, jeden z dwóch, (*nie* z obydwóch).

dwór - oru. dwórka - i.

dwubarwny.

dwucalowy.

dwudniowy.

dwudziestka - i.

dwudziestobok - u.

dwudziesty.

dwugarncowy. dwugarnców - ka - i.

dwugłoska, *lep.* dyftong - u, *bo dwugłoską jest nie tylko au* (np. w pauza), *ale także* pe, os, er.

dwukropek - pka.

dwukrotny.

dwułokciowy.

dwuletni.

dwumiesięczny.

dwunastoletni.

dwunastnica - y.

dwunożny.

dwupłciowy.

dwuramienny.

dwuroczny.

dwurogi.

dwurzędny. dwurzędowy.

dwusetny (dwóchsetny), *źle* dwuchsetny.

dwustu, *lep.* dwóchset ludzi.

dwutysięczny, *lep. niż* dwóch - tysięczny.

dwuwiosłowy.

dwuzgłoskowy.

dwuzłotówka - i.

dwuznaczność i dwuznaczny, *lep. niż* dwóznaczność i dwój - znaczny.

dwużenny. dwużenność.

dwie, *zob.* dwa.

dyba - y, *zwykl. l. mn.* dyby.

dybać, dybam i dybie, dyb, dybmy.

dydaktyczny. dydaktyka - i.

dydek - dka.

dyftong - u.

dyg - a. dygaczka - i.

dygać - am, dygnąć - nę.

dygotać - oć.

dygotanie. dygotka - i.

dyjadema - y, (przepaska na głowie jako godło królewskości).

dyagnoza - y, = rozpoznanie, wskazanie choroby z jej chorobliwych oznak (symptomów); dyagnozę postawić *źle*, *mówi się*: chorobę rozeznąć, rozpoznać.

dyagnostyk - a, (lekarz biegły w rozpoznawaniu chorób).

dyagnostyka - i, nauka o rozpoznawaniu chorób z chorobliwych oznak.

dyagonalna linja, *lep. przekątnia-ni,-nią.*

dyakon-a.

dyakonat-u. dyakoństwo.

dyakoniska - i, *siostra miłosierdzia u protestantów.*

dyalekt - u, *te dyalekty, lep. narzecze.*

dyalektyka-i. dyalektyczny.

dyalog-u, *lep. rozmowa.*

dyalogiczny.

dyament-u, *te dyamenty.*

dyamentowy.

djometr-u, *lep. średnica.*

Dyjana-y.

dyjarja-ji, ja, *lep. biegunka.*

dyjarjusz-a, *lep. dziennik.*

dyjecezalny. dyjeceza-ji, ja.

dyjeta, = sposób życia.

dyjetarjusz, pobierający dyjety, *tj. płacę za dzienną pracę.*

dykjonarz-a, *lep. słownik.*

dykjonarzyk - a, *lepiej słowniczek.*

dyktator-a. dyktatorski.

dyktatorstwo. dyktatura-y.

dykteryjka-i.

lyktować,-ktuję.

dychać, *lep. dyszeć.*

dychanie.

dychawica-y. dychawka-i.

dychawiczność. dychawiczny.

dychtowność. dychtowny.

dyl-a.

dyletant-a, = *mający upodobanie w jakiej nauce lub sztuce, ale nie trudniący się nią wyłącznie.*

dylema, *lep. dylemat-u, = rozumowanie złożone z kilku założeń, mogących przekonać przeciwnika.*

dylować, dyluję.

dym-u.

dyma-y, *lep. dymka-i.*

dymać-am. dymaczka-i.

dymarz-a. dymarstwo.

dymek-mku.

dymnik-a.

dymienica-y.

dymień-ienia.

dymić, dymię, dym, dymmy.

dymionowe ziele.

dymisja - ji, ja = *ustąpienie z urzędu, uwolnienie od służby, odstawka.*

dynamika-i.

dynarek-rka.

dynastja-ji, ja, = *rodzina panującego.*

dyndać-am.

dyngus-u. dyngusować-guję.

dynia-ni, *te dynię. dyniowy.*

dyplom-u, *te dyplomy, lep. niż dyploma i dyplomat.*

dyplomacja-ji, ja.

dyplomata-y.

dyplomatyczność. dyplomatyczny.

dyptan-u.

dyrekcja-ji, ja, *lep. zarząd.*

dyrektor-a. dyrektorowa-y.

dyrektorjat-u.

dyrektorski. dyrektorstwo.

dyrektrysa, *éle dyrektryza.*

dyrygować, *nptrzb., bo mamy: zarządzać, zawiadować.*

dyscyplina-y. dyscyplinarny.

dyseratacja-ji, ja, *l. rozprawa.*

dysharmonja-ji, ja.

dysk-u (krąg kamienny).

dyska, *lep. dziesiątka.*

dyskretność, dyskretny, *lep. względność, względny.*

dyskant-u, *lep. dyszkant-u.*

dyskantowy, *lep. dyszkantowy.*

dyskonto-a, = *potrącony procent*.

dyskurs-u, *te dyskursy*.

dyspensa, *lep. uwolnienie*.

dysponent-a. dysponenci.

dysponować-nuje, *l. zarządzać*.

dyspozycja-ji, ją, = *rozkład, rozrządzenie, rozkazy*.

dysputa, dysputować, *lep. rozprawa, rozprawiać*.

dysydent, *np. trz. b., bo mamy: różnowierca*.

dysza-y.

dyszeć, -szę, dychać-am.

dyszel-szla. dyszlowy.

dyszkant = dyskant.

dytyramb - u, *pieśń na cześć Bachusa*.

dywan-u, = *kobierzec*.

dywdyk, *lep. tyftyk-u (z tureck.)*

dywdykowy, *lep. tyftykowy*.

dywidenda-y.

dywizja-ji, ją. dywizyjny.

dyzunita-y.

dz Dz.

dz *dziewiąta głoska alfabetu*.

dz *zaczynając sylabę musi zawsze mieć po sobie spółgłoskę, b lub w, np. dzban, dzwon*.

dzk i dzt *nie mogą zaczynać sylaby; w takim zestawieniu dz należy zawsze do poprzedniej sylaby, np. grodz-ki, sąsiedz-two*.

dzban-a. dzbanek-nka.

dzbaneczek-czka. dzbanuszek-szka.

dwon-u. dzwonek-nka. dzwoneczek-czka.

dzwonka (te), *maść w kartach*.

dzwonko, dzwono (ryby); *l. mn.*

dzwonka, dzwona (*nie dzwony*).

dzonkowaty. dzwonkowy (tuz).

dzwonki-ów (rośl.).

dzwonne-ego.

dzwonnica-y.

dzwonnik-a.

dzwono. dzwonko.

dzwonowy.

dzwonyszek-szka.

dzwoniarz-a, = dzwonnik.

dzwoniec-ńca.

dzwonić-nię.

dź Dź.

dź *dziesiąta głoska polskiego alfabeta*.

dżagan.

dżdżawy, a, e.

dżdżownica-y.

Dżdżownice,-nie, = *Hijady*.

dżdżownik-a. dżdżowy.

dżdżu, dpln. od przestarzałego dżdź.

dżdżyć (się), dżdży.

dżdżysty (czas).

dźgnąć, zdźgnąć.

dżuma-y.

dż Dż.

dż *jedenasta głoska alfabetu*. dziabel, *rzadsza ale mocniej*

spolszczona forma zam. djabel, używana w niektórych okoli-

cach, osobiwie w Pakukach.

dziać (pończochy, rękawiczki, miód, воск); dziać się, dzieje się, działo się.

dziad a, *woł. a*) dziadzie = pra-ojcie! b) dziadu = żebraku!

dziadek-dka.

dziadostwo. dziadowski.

dziadowy l. dziadów.

dziadowina-y.

dziadunio-a.

dziadyga-i.

dziadzia-dzi.

dziadzisko, *tych* dziadzisków.

dział-u.

działać-am.

działacz-a.

działanie, (*źle* działalność).

działka l. podziałka-i.

działo = armata.

działowy. Działowy plac.

dzianet-a.

dzianka-i.

dzianowidz-a.

dziarń l. dziarnia-ni, nią.

dziarsko, dziarsciej.

dziarski, dziarsciejszy.

dziatki-tek. dziateczki-czek.

dziatwa-y, = dzieci.

dziaśło, *tych* działseł.

dziecko, l. mn. dzieci.

dzieciak-a.

dzieciátko.

dziecię-cia. dziecięcy.

dziecięlina y.

dziecina-y.

dziecinność. dziecinny.

dziecinnieć-eje.

dzieciństwo.

dzieciobójca-y. dzieciobójczy.

dzieciobójczyni.

dzieciobójstwo.

dzieciuch-a.

dziedzic-a; *źle* dziedzic dóbr ziemskich, *ma być* właściciel dóbr.

dziedzictwo.

dziedziczka-i.

dziedziczność. dziedziczny.

dziedzzyć-czę.

dziedzina-y.

dziedzinić-nica.

dziegciarnia-ni, nią.

dziegciarz-a.

dziegieć-gciu.

dziegciowiaty. dziegciowy.

dzieje-jów; dzieje l. historja

Polski, *źle*: historja Polska, dzie-

je Polskie; *mówi się*: dzieje kró-

lestwa Polskiego, dzieje krajowe,

dzieje Apostolskie.

dziejopis-a. dziejopisarski.

dziejopisarstwo.

dziekan-a, dziekani. dziekań-

dziekańja-ji, ją. [ski.

dzieło. dziełko.

dzielenie.

dzielić; *źle* Nie podzielam

zdania twego, *mówi się*: Nie

jestem jednego z tobą zdania, l.

togo samego co ty zdania, nie

zgadzam się na twoje zdanie.

dzielna-ěj.

dzielność. dzielny. dzielnie.

dzielnica-y.

dzielnik-a.

dzielsimin-a, = jażmin.

dzienny. dziennie.

dziennik-a.

dziennikarz-a.

dziennikarski. dziennikarstwo.

dzień, dnia; we dnie (przysł.),

ale: w pierwszym dniu, po tak

pięknym dniu. *Żle*: na dniu

dzisiejszym, *mówi się*: w dniu

dzisiejszym *lub* dnia dzisiejszego.

W l. mn. mian. i bier. dni, np.

po wszystkie dni, suchedni. *Źle* też pierwszy kwiecień (*byłoby* dobrze, *gdyby* w roku były *przy-* najmniej dwa kwietnie) i dziś mamy trzeciego maja; *mówi się*: Dziś pierwszy, drugi, trzeci (*z domyśl.* dzień) kwietnia, maja, czerwca itd. Do dnia, za dnia, we dniu, równo ze dniem, *wymawiają się z akcentem na przyimkach.* - Od dziś dnia, *zob.* dziś.

dzierg, zadzierg-u.

dziergać-am.

dzierlatka-i.

dzierżak-a, (rękojeść cepa).

dzierżawa-y.

dzierżawca-y. dzierżawczyni.

dzierżawczy. dzierżawny.

Dzierżawczego zaimka nie dodaje się, gdzie osoba posiadającego jest niewątpliwą, *n. p.* Mam upodobanie w ogrodownictwie, Jestem spokojny w sumieniu, *gdzie* dodawać swoje, *swojem* *byłoby* germanizmem.

dzierżawić, - wię, dzierżaw.

dzierżba-y.

dzierżenie.

dzierżęga-i, = rżęsa wodna.

dzierżgoń-a, = ochlica.

dzierżyć, *źle* dierżec.

dzierżyciel-a. dierżycielka-i.

dzieśiątak-a.

dzierżba-y.

dzieśiątek - tka, *jako całość* *dzieśięczna*, *np.* pierwszy dzieśiątek lat, trzy dzieśiątki dają trzydzieści.

dzieśiątka-i.

dzieśiątkować-kuję.

dzieśiątnica-y.

dzieśiąty. dzieśięć.

dzieśięcina - y. dzieśięcinny, (zboże, rola).

dzieśięciodniowy.

dzieśięciokrotny.

dzieśięciolecie. dzieśięcioletni.

dzieśięcioraki.

dzieśięcioro dzieci, kurcząt, *skrzypcy*.

dzieśięciotysięczny.

dzieśiętny. dzieśiętnik-a.

dziewanna-y.

Dziewanna-y, (*łac.* Diana).

dziewczątko. dziewczę-cia.

dziewczyna-y. dziewczynka-i.

dziewczynin, a, e.

dzieweczka-i. dziewoja-ji, ję.

dziewosłab-ęba, = swat.

dziewosłębić = swatać.

dziewiątka-i. dziewiąty.

dziewierz-erza, = szwagier.

dziewięć.

dziewięćdziesiąt. dziewięćdzie-
siąt.

dziewięcioraki.

dziewięciornik-u.

dziewięciotysięczny.

dziewięćset. dziewięćsetny.

dziewiętnaście. dziewiętnasty.

dzieża-y, (*nie* dierza.)

dzieżny, dzieżowy, (*kwas*, *chléb*).

dzier-eru, *zwycz. l. mn.* dzie-

dzieżka-i. [ry-ów.

dzieciólek-lka. dzieciół-oła.

dzieciuk-a.

dziedzierzawa y, = bielun, pin-
derynda.

dziega-y.

dziegi-ów, (*u ludu*) = pienią-

dziegiel-glu. [dze.

dziegielnica-y.

dzieka, *zwyc. l. mn.* dzięki.

dziekczynność. dziekczynny.

dziękować-kuję.
 dzicz-y. dziczak-a.
 dziczeć-eję. dziczek-czka.
 dziczyzna-y.
 dzida-y.
 Dzidzilja-ji, ją (*słowiań. Wenera*).
 dziko, dziczęj.
 dzikość. dziki, dzikszy.
 dzi ryt-u, *te* dzi ryt-y.
 dziś, dzisiaj; do (od) dziś dnia
 = do dzisiejszego dnia, po dziś
 dzień = po dzisiejszy dzień.
 dzisiejszy, *że* dzisiajszy.
 dziw-u, *te* dziwy.
 dziwacki. dziwactwo.
 dziwaczeć-eję. dziwaczyć-czę.
 dziwaczka-i. dziwak-a.
 dziwaczność. dziwaczny.
 dziwno, dziwno mi (*jest*) = dzi-
 wuję się; *zob.* dziwnie.
 dziwnie = niezwyčajnie, oso-
 bliwie.
 dziwo = zjawisko cudowne, *te*
 dziwa.
 dziwogon-a.
 dziwołag-a.
 dziworód-odu.

dziwotwór-oru.
 dziwować się, - wuję się.
 dziwowisko.
 dziwy, a, e (mięso).
 dziwić się, dziw się.
 dzionek-nka.
 dziób-obu.
 dziobać, dziobnąć, dziobię,
 dziób, dzióbmy.
 dziobanie. dziobaty. dziobo-
 waty.
 dziobas-a.
 dziura-y. dziurka-i. dziurecz-
 dziurawość. dziurawy. [ka-i.
 dziurawiec-wca.
 dziurawieć-eję.
 dziurawić-wię, dziurać.
 dziurkować-kuję.
 dziurkowatość. dziurkowaty.
 dźwięczeć czę.
 dźwięczenie.
 dźwięczność. dźwięczny.
 dźwięk-u.
 dźwigać-am. dźwignąć-gnę,-
 gniej, dźwignięty i dźwigniony.
 dźwiganie.
 dźwignia-ni, nią.
 Dźwinay.

e E.

e *jest* dwunasta głoska alfa-
betu naszego.

e *jasne* na początku mają
tylko przyswojone wyrazy, np.
Etna, Emil, ekonom, emigrant.

e *podręczne* czyli eufoniczne
jest pospolicie czyste, t. j. nie
miękczy poprzedniej twardziej
spółgłoski, np. wróbel zamiast
wróbl, chrzest zam. chrzst; jo-
towanem czyli miękczącym *jest*
tylko: a) w mian. męskich rze-

czowników: guzieł, kozieł, kra-
wiec, Niemiec, orzeł, osieł, po-
krowiec, surowiec, wdowiec, wę-
drowiec, czerwiec, kwiecień, li-
piec, sierpień, wrzesień, gru-
dzień; b) w dopłn. l. mn. żeńsk.:
Anna, grzywna, królewna, Niem-
cy (kraj), owca, panna, rynna,
trumna, wanna; c) w nijak.:
drewno, gumno, płótno, wapno.

e *spółkowe* w 2 odm. słowa
jest zawsze jotowane (miękczące),

np. mogę, możesz, możemy; tłukę, tłuczesz, tłuczecie; plotę, pleciesz, pleciemy; *blednie więc mówią czasem:* mogemy, tlukeymy, pletemy itp.

ec mówi się i pisze na końcu trybu bezokol. zam. ac, kiedy te głoski poprzedza miękka lub nibymiękka spółgłoska, *np.* myśleć, cierpieć, słyszeć (*zam.* myślać, cierpiać, słyszać), *z wyjątkiem 13-stu, jak* łać, siać *itd.*

Edmund-a. Edmundowy lub Edmundów.

edukacja-ji, ją, *lep.* wychowanie, wykształcenie.

edukacyjny.

edukować-kuje, *lep.* wychowywać-wuje.

Edward-a. Edwardowy *lep.* Edwardów.

edycja-ji, ją, *lep.* wydanie.

edykt-u, te edykty; *lep.* rozkaz, rozporządzenie.

edytor, *nptrzb., bo mamy:* wydawca.

efekt-u, te efekty; *lep.* wrażenie, skutek.

efor-a. eforowski.

egojista, *lep.* samolub (sobek).

egojistyczny, *lep.* samolubny.

egoizm-u, *lep.* samolubstwo.

egzamin-u, te egzaminy; *lep.* popis, poddać się pod egzamin, zdać egz. *lep.* złożyć egzamin dojrzałości do uniwersytetu, na sędziego, profesora; *źle:* robić, zrobić egzamin; egz. zdać z oznaczeniem (*źle* z wyszczególnieniem).

egzaminacyjny.

egzaminator-a.

egzaminować, *lepiej* odbierać popis.

egzekucja-ji, ją. egzekucyjny.

egzekutor-a, *lep.* komornik-a.

egzemplarz-a, = jedna sztuka dzieła.

egzorcyta-y.

egzystencja, *lepiej* istnienie.

egzystować, *lep.* istnieć.

Egiejskie morze.

Egipcjanin-a. Egipcjanka-i.

Egipt-u. Egipski.

elektyk-a.

ekliptyka (= droga ziemi)-i.

ekloga, *lep.* sielanka-i.

ekonom-a. ekonomiczny.

ekonomja-ji, ją.

ekonomiczny.

ekonomista-y.

ekskomunika, = klątwa, wyklęcie.

ekskomunikować, *lep.* klątwę rzucić, wykląć.

ekskuza, *nptrzb., bo mamy:*

wymówka-i, niewinienie.

ekspedycja-ji, ją. ekspedycyjny.

ekspedjent-a.

ekspens-u, te ekspensy; *nptrzb., bo mamy:* wydatek, nakład.

eksperyment-u, te eksperymenty; *lep.* doświadczanie.

eksplozja-ji, ją, *nptrzb., bo mamy:* wybuch.

eksportacja-ji, ją, *nptrzb., bo mamy:* wyprowadzenie zwłok.

eksportować, *lepiej* prowadzić zwłoki.

ekstrakt-u, te ekstrakty; *lep.* wyciąg, wypis.

ekwator-a, *nptrzb., bo mamy:* równik.

ekwipaż, *nptrzb., bo mamy pol.* pojazd, powóz z kołami.

echo-a, *lep.* odgłos.
 Elk-u. lecki.
 elastyczność, elastyczny, *lep.*
 sprężystość i sprężysty.
 elatynek-nku = nadwodnik l.
 powojńczyk.
 Elba, *lep.* Łaba.
 Elbląg-a. Elblązanin.
 elegancja-ji, ją, *lep.* wykwin-
 ność, wytworność.
 elegancki, *lep.* wykwintny, wy-
 tworny, modny.
 elegant-a. elegantka-i, = mo-
 dnisia.
 elegja - ji, ją, = duma - y,
 dumka-i.
 elegijny = smutny, żaloszny.
 elejzon = zmiłuj się; Kirje
 elejson, = Panie zmiłuj się.
 elekcja-ji, ją, *lep.* obór, wybór.
 elekcyjny.
 elekt-a. elektor-a.
 elektoralny. elektorski.
 elektryczność. elektryczny.
 elektryzować-zuję, = udzielać
 elektryczności.
 element-u, te elementy; *lep.*
 żywioł.
 elementarny, = początkowy;
 klęska elementarna *źle, ma być*;
 powódź, gradobicie.
 elementarz - a, = początkowa
 książka do czytania.
 elew. *nprzrb., bo mamy*: wy-
 chowaniec, uczeń.
 eliksyr-u.
 elipsa-y.
 Elizejskie pola.
 Elżbieta-y. Elżbietanka-i.
 emalja ji, ją; *lep.* szmelc.
 emaljować.
 emaljowy.
 emancypacja-ji, ją, = uwolnie

nie zpod opieki, równoupra-
 wnienie.
 emancypować, - uję się.
 embrjon-u, te embrjony, *lep.*
 zarodek.
 emeryt-a.
 emerytura = pensja wysłużona.
 emulacja-ji, ją, *lep.* ubieganie
 się o pierwszeństwo.
 emigrant - a, *lep.* wychodzca.
 Emilja-lji, lją.
 Eliljan-a. Emiljusz-a.
 emisariusz-a.
 encyklika = okólnik papieski.
 encyklopedja-dji, dją, = zbiór
 wszystkich nauk, wiadomości,
 umiejętności.
 encyklopedyczny.
 enema, *lep.* lewatywa.
 energiczny.
 energja - ji, ją, *lepij* siła,
 dzielność.
 entuzjizm-u, *lep.* zapal.
 epoka-i, = okres.
 epolet-u.
 epopeja-ji, je.
 epiczny.
 epidemiczny, *lep.* zaraźliwy.
 epidemja-ji, ją, *lep.* zaraza.
 epigramat-u, te epigramaty.
 epik-a.
 Epikurejczyk = zwolennik na-
 uki Epikura (rozpusty).
 epilepsja - ji, ją, *lep.* wielka
 choroba.
 epileptyczny.
 epilog-u, *lep.* domówienie, za-
 kończenie.
 er-u, *trzy* ery, (głoski r).
 erekcja - ji, ją, *lep.* założenie.
 Erfurt - u. Erfurcki, *źle* Er-
 furtski.
 Er-zerum,-u (miasto w Azji).

es - u, *trzy esy*, nie dowoża *trzech esów*.

esencja - ji, ją, *lep. treść*, istota. esencjonalny.

eskadra - y, = część floty z 4 okrętów złożona.

eskorta - y, *np. trz.*, *bo mamy*: konwój.

estetyka, = nauka smaku w sztukach pięknych.

etat - u, = wykaz domniemanych przychodów i rozchodów na rok jeden.

etatowy.

etyczny. etyka = nauka mo-

eter - u. eteryczny. [ralna.

etykieta = ściśle przestrzeganie form towarzyskich.

etykietalny.

etymolog - a, = badający pochodzenie wyrazów.

etymologiczny.

etymologia - ji, ją.

eufoniczny.

eufonia - ji, ją, = miłodźwięk.

euforia - bi, bią, = sosienka, młecz trujący.

Eufiat - u.

Eugeni - niego.

Eugenia - ji, ją.

Europa - y.

Europejczyk. Europejski.

Ewa - y.

ewangelicki. ewangeliczny.

ewangelik - a. ewangeliczka - i.

ewangelista - y.

ewangelja - ji, ją, *lep. niż ewan-*
geli.

Ewaryst - a.

ewentualność, *np. trz.*, *bo ma-*
my: przypadek.

Ezechiel - a.

é É.

é, trzynasta głoska abecadła.

é pochylone czyli kreskowane nie zaczyna nigdy wyrazu ani sylaby.

é pochylone zachodzi na końcu sylaby przed zakrywającą słabą lub płynną, osobliwie przy końcu wyrazów, np. chléb chleba, gniew gniewu, ślédź śledzia, śnieg śniegu, sér sera, pragnieć, koléj koleji. Wyjątki: a) e przed m

i n bywa pospolicie jasném, a pochyla się tylko w rodz. nijak. przymiotników i zaimków, jak dobrém mlekiem, w tém dobrém mleku; b) e przed j nie pochyla się na końcu w 4 wyrazach: hej, rej, trzej i cztery, i nigdy w środku, np. miejsce, pilniejszy.

éć piszą niektórzy błędnie zamiast éć w tryb. bezokolicznym; zob. ec.

e E.

e czternasta litera abecadła polskiego.

e na początku wyrazów i sylab nigdy się nie znachodzi.

e jako końcówkę wymawiać

i pisać należy: a) w 1 os. czasu ter. i przyszł., jak np. tlukę, piszę, psuję; b) w mian. l. pojed. imion nijakich, których, dopełn. kończy się na cia lub nia, np.

cielę (cielecia), imię (imienia);
 c) w biern. l. pojed. tych rzeczowników żeńskich na a, których cechą jest jedna miękka lub nibymiękka, jak: szyja szyję, kasza kaszę, pszenica pszenicę, — i tych, których cechą jest twarda, np. łąka łąkę, matka matkę, siostra siostrę. Wyjątki zob. pod a. d) w bierniku l. poj. żeńskich przymiotników i wyrazów przymiotnikowych, których mian. męski pozbawiony jest rodzajowej końcówki, jak:

wszystek, mój, ten, jeden, *azatem*: wszystkę trawę, moje czapkę, tę pracę, samę pszenicę.
 e (nie em) zawsze wymawiać i pisać należy po k i g (nie po k i ǵ), gdy należą do tej samej sylaby, np. kepa, Kępno, gęba, Gębice, (nie: kempa, Kempno, gemba, Gembice). Jak-eś kazał, tak-em uczynił. Róg-em utracił jeleniowi — bo tu k i g z następniem em nie tworzą jednej zgłoski.

f F.

f piętnasta głoska alfabetu polskiego.

f zaczyna sylabę tylko w wyrazach przyswojonych, np. funt, kuferek, porfir.

fabryczny. fabryka-i.

fabrykacja-ji, ją, = wyrabianie.

fabrykant-a, fabrykańci.

fabrykat-u, te fabrykaty, *lep.* wyrób.

fabrykować-kuję, = wyrabiać.

facjata, *lep.* przednia część domu, front.

facjenda-y, = *lep.* szacherka.

faeton-u, (kolaska na wysokich kołach).

Faetont,-a.

fafałek-łka.

fafle-ów, (wargi u ogara).

fagas-a.

fagocista-y. fagot u.

fajans-u, te fajanse (od włosk.

Faenza). fajansowy.

fajeczka-i.

fajerka-i. [gień.

fajerwerk - u, *lep.* sztuczny o-

fajka-i, (źle fafka). fajkarz-a. fakt-u, (czyn spełn.), te fakty. faktor-a. faktorski.

faktorja = skład towarów, osada handlowa w odległych miejscach.

fakultet-u, *lep.* wydział.

faktorować-ruję. faktorstwo.

fach-u, *lep.* zawód, przegroda.

fachowy, *lep.* zawodowy.

fałda-y. fałdka-i, *ale* fałdów przysieć.

fałdować-duję. fałdzisty.

falsz-u. fałszować-szuję.

falszérz-erza. fałszérka-i.

falszérstwo.

falszywość. fałszywy.

fala-i, = wał, bałwan wodny.

falbana-y. falbanka-i.

falbiérz, *lep.* niż farbiérz.

falbiérnia, *lep.* niż farbiérnia.

falc-u.

faledra-y. faledrowy.

falendysz-u.

falisty.

familjka-i. familijny.

familja-ji, ją, = rodzina.
 familjant - a. familjantka - i,
 (osoba z wysokiego rodu).
 familjarny, familjarnie; *lep.*
 poufaly, poufale.
 fanaberja-ji, ją.
 fanatyczny.
 fanatyczka-i. fanatyk-a.
 fanatyzm - u.
 fanatyzować - zuję.
 fanfaron, *lep.* junak, pyszałek.
 fanfaronować-nuję.
 fanfaronada-y.
 fant-u, *lep.* zastaw.
 fantastyczność. fantastyczny.
 fantazja-ji, ją, *lep.* wyobraźnia.
 fara - y.
 Faraon-a. Faraonowy.
 faraon - a (*gra*).
 fararz, *używ. na Śląsku, nie-
 potrzeb., bo mamy: pleban.*
 farba-y, = barwa.
 farbować-buję.
 farbownik-a.
 farbiernia
 farbięrski
 farbięrstwo } *lepięj fulb...*
 farfurka l. fafurka (*z arab.*).
 farny. farski.
 farsa-y.
 fartuch-a. fartuszek-szka.
 faryna-y.
 faryzeusz-a, = świętoszek.
 faryzejski.
 fasa-y. faska-i. faszeczka-i.
 fasola-i, (*groch biały*).
 fastryga-i. fastrygować-guję.
 fasulec-lca.
 faszyna-y.
 fatalista - y, = *wierzący w
 przeznaczenie.*
 fatalizm-u.
 fatalaszki-szek.

fatalny = nieszczęsny.
 fatyga-i *lep.* trud, znużenie.
 Faustyn-a.
 faworyt - a, = ulubieniec.
 faworyta-y, *lep.* faworytka - i,
 = ulubienica.
 faworyty, - ów (*zarost na obu
 policzkach*).
 faza = zmiana postaci, stanu
 rzeczy, położenia. Przeszła spra-
 wa w inną fazę *jest źle, mamy za
 to: Sprawa wzięła inny obrót,
 Sprawa wchodzi na inną drogę.*
Zam. Proces przeszedł przez
 wszystkie fazy *mówi się: Proces
 przebył wszystkie stopnie.*
 fe lub pfe!
 febra-y, = ograżka-i, zimnica-y.
 febryczny.
 federacja-ji, ją. federacyjny.
 federpusz - u, *lep.* pióropusz,
kita na przyłbicy.
 fechtmistrz, *lep.* fechmistrz-a.
 fechtować-tuję.
 felcech-a, (*pendent u szabli*).
 felcier-a, *lep.* chirurg.
 feleton-u, *lep. niż feljeton (zob.
 biblioteka), przypadek, odcinek
 w pismach periodycznych.*
 feletonowy, *lep. niż feljeto-
 nowy.*
 feldwebel-bla, = sierżant.
 feldmarszałek - lka, *lep.* mar-
 szalek polny.
 felpa - y.
 fenomen-u, te fenomeny, *lep.*
 zjawisko.
 fenyg - a. fenygowy.
 feniks - a.
 feodalizm, *lep. niż feudalizm-u.*
 feodalny, *lep. niż feudalny.*
 feralny, *lep. nieszczęśliwy.*
 Ferdinand-a.

- ferezja - ji, ją.
 ferje, tych ferji.
 ferment u. fermentować-tuję.
 fernambuk-u.
 feston -u, te festony.
 festyn-u, *lep.* uroczystość.
 feudalny, *zob.* feodalny.
 flaga - i.
 flak - a. flakowaty.
 flanca-y. flancować, - cuję.
 flanela-i. flanelowy.
 flasza-y. flaszeczka-i. flaszka-i.
 flaterk - i (*w kopalniach*).
 flażolet-u. flażoletowy (*ton*).
 flądra-y. flądrowaty.
 flegma-y, tę flegmę.
 flegmatyczny. flegmatyk - a.
 flegmisty.
 flecik-a.
 flejtuch-a, = niechby.
 flet - u, fletnia - ni, tnią, *lep.*
 fletrowers - u.
 flinta - y.
 flis - a *l.* flisak - a.
 flisować-suję.
 flisowstwo.
 flisówka - i.
 fliza - y, *plyt kamienny*.
 flora - y.
 floren-a (*4 zł. polskie*).
 flores-u, te floresy, (*ozdoba w
kwiaty*).
 Florjan-a. Florjański.
 flota-y *źle* flotta; flota po mo-
 rzu krzyżuje *źle*, *mówi się*: Flo-
 ta po morzu krąży.
 flotyla - i.
 fluksja-ji, ją.
 flukt-u, te flukty, *lep.* bałwan
 foka - i. (*morski*).
 fochy - ów, = dasy.
 folga-i, *lep.* ulga.
 folgować-guję, *lep.* ulżyć.
 folja-ji, ją, *lep.* strona.
 foljał-u, *te* foljały.
 foljant-u, = foljał, *te* foljanty.
 folować - luję, *lep.* wałkować
 (*sukno*).
 folusz-u. folusznik-a.
 folwarczek-czku. folwarczny.
 folwarczyna-y.
 folwark-rku.
 fontanela - i.
 fontana - y, *lep.* wodotrysk.
 fontaż-a; fontazik-a (*kokarda
ze wstążek*).
 fora! fora ze dwora!
 foremka-i.
 foremność. foremny.
 forma - y, = postać, kształt,
 krój, moda.
 formalista-y.
 formalność. formalny.
 format - u, *te* formaty.
 formować-uję.
 formuła-y, formułka i.
 formularz-a.
 formiérstwo. formiérz-erza.
 fornal-a. fornalka-i. fornalski.
 fornir-u. fornirować, - uję.
 forsa-y. forsonować-uję.
 forszpan, *lep.* woźnica. for-
 szpański.
 forszus-u, *np*trzb., *bo mamy*:
 wykład, zaliczka.
 forszusować, *lep.* wykladać,
 wyłożyć *za kogo*, zaliczać *na co*.
 fort - u, (*mała forteczka*).
 forteca-y. forteczka-i.
 forteczny.
 fortel-u.
 fortepian - u, *za co źle uż.*
 skrzydło, *bo to jest germanizm*.
 fortepianowy.
 fortuna, *lep.* szczęście, po-
 myślność, los.

Fortunat - a.
 foryś-a, = *żokiej*.
 forytarski, (*koń, na którym foryś siedzi*).
 forytować (*być forysiem, kierować przodowem kołmi*), -tuje.
 tosa, *nptrzb.*, *lepiej rów, dół, przekop*.
 fosfor - oru. fosforek - rku.
 fosforowy, *lep.* fosforyczny.
 fotel - u, (*krzesło wyściełane z poręczami*).
 fotograf - a. fotografować - fuję.
 fotograficzny. fotografia - ji, ją.
 fórt-a-y. fórtka-i. fórteczka-i.
 fórtjan - a. fórtjanka-i.
 fragment - u, te fragmenty, *lep.* ułamek.
 frak - a. fraczek - czka.
 frakowy. fraczkowy.
 fracht - u. frachtowy.
 framuga-i, (*niża*).
 Francja - ji, ją.
 francuski.
 franeuszczyzna.
 Francuz - a. Francuzka-i, *kilka* Francuzek.
 francuzieć - eje.
 Franciszek - szka. Franciszka-i.
 Franciszkan - a, *éle* Franciszkanin, *l. m.* Franciszkanj, Francisz-Franciszkan - i. [kanów.
 Franciszkany = *kościół franciszkański, iść do Franciszka-franciszkański*. [nów.
 frandzla *l.* frendzla, frędzla-i.
 Franek - nka.
 frank - a, (*pieniądz francuski*).
 Frank - a, Frankowie.
 Frankfurt - u. Frankfurcki.
 franko, = bez opłaty; (*opłacony list*).
 Frankończyk. frankoński.

frankować, - kuję, (*opłacać z góry*).
 frant - a.
 frantostwo. frantowski.
 Franulek - lka. Franuś - a.
 Franusia - i. Frani - ni, nią.
 frasobliwość. frasobliwy.
 frasować się, - suję się.
 frasunek - nku.
 fraszka-i, tych fraszek.
 frazes - u, te frazesy, *lep.* sposób mówienia, zwrot, wyrażenie.
 fresko = al fresco.
 Fredro - y.
 front - u, *lep.* przodek, czoło, przednia strona.
 fronton - u. frontowy.
 froterować - ruję, *lep.* woskować.
 fruczeć - czę. fruczenie.
 frukt - u, te frukty; *lep.* owoc.
 fruczek - czka.
 fryc, = niedoświadczony, nowicjusz.
 fryga-i, *zob.* cyga.
 frykas - u, te frykasy.
 frykasować - suję, = przehulać.
 frymarczyć - czę.
 fryz - a (*koń fryzyski*); - u, (*zdoba w budownictwie*).
 fryzować - zuję.
 Fryzja - ji, ją, (*wschodnia i zachodnia*).
 fryzjer - a. fryzjerka - i.
 fryzle, fryzli lub fryzlów.
 fryzować - zuję.
 fryzura - y.
 Fryzyczyk - a.
 fuga - i. fugować, = fugami spajać.
 fujara-y. fujarka-i.
 fukać - am. fukanie.
 fular - u. fularowy.
 fum - u, te fupy.

funcik - a.
 fundacja - ji, ją.
 fundament - u, te fundamenty,
 f. kłaść, zakładać (*źle* postawić).
 fundamentalność. fundamen-
 talny.
 fundator - a. fundatorka - i.
 fundować - duję.
 fundusz - u. funduszowy.
 fundusik - u.
 funkcja - ji, ją, *np. trz.*, *bo ma-*
my: działanie, czynność.
 funkcjonować, *lep.* działać, być
 czynnym.
 funt - a. funtowy.
 fura - y, *lep.* wóz.
 furgon - u, (*wóz do zapasów*
wojskowych).
 furja - ji, ją, *lep.* jedza. [ni.
 furman - a, *lep.* woźnica, furma-
 furmanka - i. furmański.

furmanic - nie.
 fusy - ów, *lep.* mały.
 fuszer, *niepotrzeb.*, *bo mamy*:
 partacz.
 fuszerka - i, *lep.* partaczka.
 fuszerski, *lep.* partacki.
 fuszerstwo, *lep.* partactwo.
 futerał - u. futeralik - u.
 futerko.
 futor - a, = las okopany (*na*
Ukrainie).
 futro, (*źle* fótro).
 futrować, *lep.* podszyc lub
 podbić futrem.
 futrówka - i. futryna - y. futrza-
 fuza - y, (*rodzaj nuty.*) [ny.
 fuzja - ji, ją, *lep.* strzelba. fu-
 zyjka - i.
 fy *znachodzi się tylko jako*
ostatnia sylaba, np. taryfy, torfy.

f, fi Fi.

f szesnasta głoska naszego
 abecadła.

fidybus - a = zwitek papieru
 (*do zapalania fajek*).

figa - i.

figatele, tych figateli.

figlarność. figlarny.

figlarz - a.

figlować - luję.

figojadka - i.

figomorwa - y.

figura - y. figurka - i.

figuralny.

figiel - gla. figielek - lka.

figurować, figuruję.

fijakier, *lep.* fijakr - a.

fijasko, = nieudanie się, po-
 śmiewisko.

fiolet - u. fioletoy.

fiolek - lka - i, = chwilka (*nie*
 fijałek).

Fijonja - ji, ją.

fik - u. fikać - am. fiknąć.

fiksat - a = dziwak.

fiksować - suję, = dziwaczyć.

filantrop - a.

filar - u. [śniowy.

filc - u, filcowy, *lep.* pilśń, pil-

filgranowy.

Filip - a. Filipek - pka.

Filipin - a. Filipini, Filipinów.

Filipiny - ów, *kościół Filipiński.*

filiżaneczka - i. filiżanka - i.

filolog - a. filologiczny.

filologja - ji, ją.

filozof - a. filozofka - i.

filozoficzny.

filozofja - ji, ją.

filtr-u, *lep.* cedzidło, sączeek.
 filtrować, *lep.* cedzić-dzę.
 filut a.
 filuterja-ji, ja. fluterny.
 filuterstwo = filuterja.
 fimfa, finfa; fimfę (*komu w nos*)
 puścić, fimfy strojić, źle fimfę
 pokazać.
 finał-u, te finały. [skarb.
 finanse-ów, *lepij* przychody,
 finansowy, *lep.* skarbowy.
 fines-u, te finesy.
 Fińska *zatoła*.
 firanka-i.
 fireyk a. *lep.* trzpiot-a.
 firla-i. firłaczka-i.
 firleje strojić (*głupstwa robić*).
 firletka-i.

firma-y. firmowy.
 firmament - u, *lep.* sklepienie
 niebieskie.
 fisk, *lep.* fiskus-a. fiskalny.
 fistuła-y.
 fiszbin (*nie fiszbein*) - u.
 fiszbinowy.
 fizjolog-a. fizjologiczny.
 fizjologja-ji, ja.
 fizjonom - a.
 fizjonomja-ji, ja.
 fizyk - a. fizyczny.
 fizyka-i. fizyczny.
 Fiodorowicz.
 fiok - u.
 fiufiu.
 fiuhać, *lep.* pogwizdywać sobie.
 fiutyniec - ńca.

g G.

g siedmnasta głoska alfabetu,
 zwana ga (*nie ge, ani gie*).
 gabinecik-u.
 gabinet-u, te gabinety.
 gabinetowy.
 gać-i, = faszyna.
 gacie, = gatki-tek.
 gad-u.
 gadać, gadam. gadanie.
 gadanina - y.
 gadka-i.
 gadu gadu. gaduła-y.
 gadulstwo.
 gadzina-y.
 gagas-u l. gagat-u. gagatowy.
 gagatek-tka.
 gaj-u. gajik-u.
 gajić = majić.
 gajowy.
 gach-a. gachostwo.
 gachować się, - chuję się.
 gałąź-ęzi.

gałązka-i, kilka gałązek.
 galezisty.
 gałęźnik - a.
 gałgan-a, (szmat l. człowiek),
 -u (roślina).
 gałganek-nka.
 gałgański. gałgaństwo.
 gałganić (*się*), - nię (*się*).
 gałka-i. gałeczka-i.
 gałucha-y.
 gałuszka-i.
 gałuszyć-szę.
 Gal - a, Galowie. galski.
 gala (*u dworu*), *lep.* ucztą,
 zabawa.
 galant - a, = elegant, grzeczny
 kawaler.
 galanterja-ji, ja.
 galanternik - a. galanternicz-
 galanteryjny. [ka-i.
 galantom - a.
 galar - u, lub galera - y.

- galareta - y.
galas-u. galasownik-a. gala-
sowy.
galasówka - i, = galasownik.
galban-u.
galena-y.
galerja-ji, ja. galeryjka.
Galicja-ji, ja.
Galicjanin. Galicjanka.
galicki.
galicyjski.
galić *na co*.
Galja-ji, ja.
galmaj, *lep.* galman-u, *także*
galmaja - ji.
galop-u, (czwał, *lep.* cwał).
galopować, (*biédz* czwałem).
czwałować, - luje.
galon-u, *lub* galonik-a.
galosz *l.* kalosz-a.
galować-luje. galowy.
galsztyn.
galwaniczny. galwanizm - u.
gama-y.
gamoń-a, *lep.* gamuła-y.
gamracki. gamractwo.
gamracić się.
gamrat-a. gamratka-i.
ganasza - y.
Gandawa-y (*Genf*).
ganeczek-czka. ganek-nka.
ganglje - jów, (*z grec.*) *sploty*
nerwów.
gangrena-y, *lep.* zgorzelina.
gangrenowy, *l.* zgorzelinowy.
Gangies-u. Gangiesowy.
gańdziara-y.
ganieńie.
ganić-nię.
ganiel - a. ganielka - i.
gań-a. gapienie się.
gapić się, gapię się, *nie* gań się.
garb - u. garbacić - cę.
garbarczyk-a. garbarka-i.
ganbarnia-ni, nią.
garbarski. garbarstwo.
garbarz - a.
garbatość. garbaty.
garbek-bka.
garbnik-a.
garbować-buję.
garbowiny - win.
garbus-a. garbusek-ska.
garbić się, nie garb się.
garderoba, *lep.* a) szatnica, b)
suknie, szaty.
garderobny, *lep.* szatny.
garderobiana, *lep.* szatua.
gardełko.
gardło, *źle* garło.
gardłować-luje.
gardłowy, *źle* garłowy.
gardlica-y. gardziel-i.
gardzić-dzę.
garkowiec - wca.
garnąć, garnę, garnieć.
garncarski, *źle* garcarski.
garncarstwo, *źle* garcarstwo.
garncarz-a, *źle* garcarz.
garnek-nka, *źle* garka.
garcówka-i, *źle* garcówka.
garncowy, *źle* garcowy.
garnuszek-szka.
garniec,-nea, *źle* garca.
garnirować-ruje.
garnirunek, *lep.* wystrój.
garnitur - u, *lep.* a) całkowite
ubranie męszczyzny; b) całko-
wite nakrycie.
garnizon - u. garnizonowy.
garować - ruje.
garson-a, *lep.* niż kielner *lub*
kelner.
garstka-i (garść, *jak* piastka *od*
pięść, *częstka od* część; *źle więc*
garsztka).

garść-i, obie garści.
 Garomna-y.
 garuga-i.
 garus-u.
 gary-ów, (*sznury po obu końcach reji*).
 gas-u.
 gasnąć, gasnę, gasnąłem, *lep.* gasłem.
 gastronom-a, *lepiej* smakosz, lakotniś.
 gastryczny, (*febra*).
 gaszek-szka, (*gach*).
 gasić, gaszę.
 gaśnienie.
 gatki, gatek.
 gatunek-nku. gatunkowy.
 gatunkować - kuje.
 Gaweł-wła.
 gawęda, tych gawęd.
 gawędzić.
 gawor-u. gaworzyć-rzę.
 gawron-a. gawroni.
 gawronić się.
 gawiędź - edzi.
 gaz u.
 gaza - y.
 gazeciarski (...a kaczka, *za co lepiej* baki puszczać).
 gazeciarz-a.
 gazeta-y. gazetka-i.
 gazetowy.
 gazometr-u.
 gazowy.
 gaża-y. *lep.* płaca, pensja.
 gąbczasty. gąbka - i.
 gąbeczka-i. gąbuchna-y.
 gąbkowaty. gąbkowy.
 Gądk, Gądek.
 gądział - i.
 gąszcz-u.
 gąska-i.
 gąsiątko, *lep.* gąsię,-cia.

gąsienica-y, *lub.* (*rzadziej*) gąsionka; *źle* wąsienica, wąsiona, wąsionka.
 gąsiorek-rka.
 gąsiór - ora.
 gązewka-i, *lep.* gązwy-zew, (*surowcowe, skórzane wiązadło, które w cepach łączy bijak z dzierzakiem*).
 gbur-a. gburzysko, tych gburzysków.
 gburowatość. gburowaty.
 gdakać-daczę. gdakanie.
 Gdańsk,-a. gdański.
 Gdańszczanin - a.
 gdéra, *lep.* niż gdera l. gdyra.
 gdéracz, *lep.* niż gderacz *lub* gdyracz.
 gdérać, *lep.* niż gderać *lub* gdyrać, gdéram *lub* gdérzę.
 gdula-i.
 gdy, *ściągn.* z kiedy.
 gdyby.
 gdzie, *źle*: Gdzie idziesz, (*jeździesz*), *ma być*: Dokąd idziesz, (*jeździesz*).
 gdzieś.
 ge *nigdy nie zachodzi w mowie polskiej, to też i w piśmie jest niemożliwe; w przyswojonych zastępuje się przez je np.* jenerał, Jerzy; *albo przez gie, np.* Giermanie, algiebra; *albo przez g, np.* gmach, gwałt; *albo całkiem odpada, np.* kréski (*Gekröse*), paka (*Gepäck*), smaka (*Geschmack*).
 gem *błędnie piszą niektórzy zam.* ge, *np.* Gembice *zam.* Gęgęba-y. gębaty. [*bice, gębka, mniej dob. forma niż gąbka.*
 gębusia - si,

Gębice-bic, *źle* Gembice; zob. gem i kę.

gęgać-am. gęganie.

gętnąć, *lep.* gęsnać-nę.

gęstość. gęsty, gęstszy i gęściejszy.

gęstwa-y. gęstwina-y.

gęś-i. gęsi, a, e.

gęścić, gęszczę.

gęsica-y.

gęsiniec-ńca.

gęsiówka-i.

gęśl-i.

gęzica-y (*kuper*).

gładkość. gładki.

gładko, gładziej.

gładysz-a. gładyszka-i.

gładzenie. gładzić, gładź.

głaszać, głaskam *albo* głaszgłaz-u. [czę.

głab-a. głabik-a.

głab, głębi.

głębokość. głęboki.

głębia, (-bi, bia), = głab.

głębina-y, głębizna-y, = głębia.

głodek-dku.

głodny. głodnicę - eję.

głodowy.

Głogowczyk-a. głogowski.

głogowy.

głogowiec-wca.

Głogów-owa, *źle* Głogowa-y.

głos-u.

głoska-i. głoskowy.

głosować-uję. głosowanie.

głosowy.

głosić-oszę.

głosiciel - a. głosicielka - i

głośno, głośniej. głośny.

głowa-y. głowacz-a.

głowacieć - ieję, (*o kapuście*).

głownia - ni, nią, *źle* głównia;

tych głowni l. głowień (*nie* głowien).

głowiasty-a, (*kapusta*).

głowienka i.

głowica-y, (*np. u laski*).

głowizna-y, w głowiznie.

głód-odu.

głóg-ogu.

główka-i, główeczka-i.

główny.

gluch - a.

gluchnąć, gluchnę.

gluchota - y.

gluchy, głusi; głuchszy.

glupota y. głupowaty.

głupstwo. głuptas-a.

głuptak-a.

głupiec-pca.

głupiec, głupiej.

głupio. głupiej.

głupiuchny.

gluszeć-szcza, (*źle* gluszcza).

gluszeć = gluchnąć.

gładjator, *lep.* szermierz.

glajatorski, *lep.* szermierski.

glanc-u, *nieprz.*, *bo mamy*:

polysk.

glancować - uję, *lep.* nadawać

polysk. glancowanie.

glancowność. glancowny.

glazura-y, *lep.* polewa.

glazurować-uję. glazurowanie.

gładać, *zachodzi tylko w złoż.*

ze znaczeniem częstotliwym, jak

dogłądać, oglądać, zagłądać, wy-

glądać; w znaczeniu zaś jedno-

razowym i dokon. bierze się

ujrzeć, np. dojrzeć, obejrzeć,

zajrzeć itd. — Dojrzeć, dojrze-

wać mówi się o owocu; zobacz

dojrzeć.

gleba-y.

gleczer, *lep.* lodownica.

glěj eju. glejisty.
 glejt - u.
 glejta-y. glejta-k-a.
 gleń - a.
 glewja-ji, ja.
 gliceryna - y.
 glicza - y.
 glin - u, lep. glinek - nku, lub
 gliuia - u.
 glina-y. glinka-i.
 glinianka-i, lep. kamionka.
 gliniany. gliniasty.
 glista - y.
 glistownik-a, glistnik-a.
 glob-u, lep. niż globus.
 glonek - nka, = gleń, krumka
 chleba.
 glorjoza, zw. także lilją mala-
 barską albo pysznokwiatem.
 gmach-u, te gmachy.
 gmatwać-am.
 gmatwanina-y.
 gméracz - a.
 gmérać lep. niż gmyrać, gmé-
 ram lub gmérzę.
 gméranie. gméranina.
 gmin-u. gminny.
 gmina - y.
 gminowładny. gminowładztwo.
 gnać, gnam, gnałem.
 gnat - a.
 gnacik - a.
 gnatek - tka.
 gnębić - bię, gnęb.
 gnojek-jka.
 guojenie.
 gnojić-ję, jisz.
 gnojisty.
 gnojny. gnojnica. gnojnik.
 gnojowisko l. gnojnica.
 gnojowy. gnojówka-i.
 gnostyk-a.
 gnomiczny. gnomik-a.

gnój-oju.
 gnuśność. gnuśny.
 gnuśniec-eję.
 gnuśnik-a.
 gnyp - a.
 gniadosz-a. gniady.
 gniazdeczko. gniazdko.
 gniazdo, w gniaździe.
 gniazdowiec-wca.
 gnieść, gniotę, gnieciesz, gnió-
 tłem; gnieciony, ale l. mn. gnie-
 gniewać - am. [ceni.
 gniewliwość. gniewliwy.
 gniewny.
 Gniezno, w Gnieźnie.
 Gniezieński, jak Grodzieński
 od Grodno, Kowieński od Kowno,
 Trzemeszeński od Trzemeszno,
 Wileński od Wilno. Powód do
 błędnej pisowni (Gnieźnieński)
 dała łacińska forma Gnesnensis
 urob. od Gnesna.
 gnieźdzenie się.
 gnieździć (się). gnieźdzą (się).
 gniów-ewu.
 Gniów-a, (Mewe w Prusach
 zachodnich).
 gnić, gniję, gnij, źle gniej,
 zob. giąć.
 gniadosz-a, lep. wszawiec-wca.
 gniłka-i, l. uleżalka.
 gnilec-lca.
 gniotek-tka.
 gobeliny-lin, lep. kobierce.
 gockie, (pismo ułożone przez
 biskupa Ulfilasa (Gota) do prze-
 tłómaczenia Biblii.
 godło.
 godność.
 godny l. szanowany, godzien
 z dopłn. zwykle = wart (np.
 pochwały).
 godować-duję. godownik-a.

gody, gód, (*źle* godów).
 godzenie.
 godzić, godze, gódź.
 godziciel-a. godzicielka-i.
 godzina-y.
 godzinka-i; *l. mn.* godziunki,
 (*nabożeństwo do Najśw. Panny*).
 godzinny.
 godziwość, godziwy, godziwie.
 gogół - oła.
 gogółka *l.* gałuszka -i.
 gograbia (*Gaugraf*), -i *l.* iego.
 gojenie.
 gojic, goje, gojisz, gój.
 gojm-a, *každy nieżyd, tak po-*
ganin jak chrześcijanin.
 gołabek-bka.
 gołab-ębia.
 gołębnik,-u, *gdy oznacza mie-*
szkanie gołębi; -a, gdy ozna-
cza przekupnia handlującego
gołębiami.
 gołębie-cia.
 gołębi, a, e.
 gołębica-y.
 gołgotać, (*o jedyku*), gołgoce,
 gołgocesz.
 gołość. gołota-y.
 goły; *pod gołém (nie wolném)*
niebem.
 gołysz-a.
 golanka-i, = gogółka.
 golarnia,-ni, nią.
 golarz-a.
 golaźnie (*l. mn.*), -źni.
 golec-lca.
 goleń-i. goleniowy.
 golenie.
 Golgota-y.
 golf-u, (*odlewisko morskie*).
 golibroda, = cyrulik.
 golic-lę. golizna-y.
 goljasz-a, = golec.

Goljat-a. Goljatowy.
 golnać, golnę, -niesz, niej.
 gomoly *l.* komoly (*o owcach*).
 gomon-u, *te* gomony.
 gomółka-i.
 gondola-i, *l.* gondola-y.
 gonny.
 gont-u.
 gontal-a.
 gontarz *l.* gonciarz. gontowy.
 gończy.
 goniec-ńca.
 gonic, *st. częstotliwe, zdolne*
jeszcze powtórnój formacji czę-
stotliwej, poganiać,-am.
 gonitwa-y.
 Gopło. Goplany.
 gorąco-ca, = ciepłota, upał;
źle gorońco.
 gorąco, goręcój.
 gorący, gorętszy.
 gorącość = żarliwość, zapal.
 gorączka-i. gorączkowy.
 gorczyca-y. gorczycowy.
 gorczycznik-a.
 goręc *l.* gorzec, gorę *l.* go-
 rzeję, gore! *Dom gore. Na zło-*
dzieju czapka gore.
 gorliwość. gorliwy.
 gors-u. gorset-u.
 gorszyć (*się*), -szę.
 gorycz-y.
 gorycz, gorysz *lub* gorzysz-u.
 goryczka-i.
 gorysz a, = wieprzeniec.
 gorzała-y. gorzałka-i.
 gorzałczysko.
 gorzec = goreć.
 gorzėj (*od źle*).
 gorzelany-ego. gorzelny.
 gorzelnia-ni, nią.
 gorzelnik-a.
 gorzkawy.

gorzknać-nę *l.* gorzknieć-eje.
gorzko, gorzciej.
gorzki, gorzciejszy *l.* gorzciej-
gorzyknot-u = knotnica. [szy.
gorzykwiat-u, = milek.
gospoda-y.
gospodarczy. gospodarny.
gospodarować-ruję, *l.* gospo-
darzyć-rzę.

gospodarski. gospodarstwo.
gospodarz-a.
gospodyni, gosposia-si.
gość-a.
gościec-ćca, = goździec.
gościć, goszczę.
gościciel-a.
gościna-y.
gościnność. gościnny.
gościńcowy.
gościniec - ńca, = a) główna
bita droga; b) gościnny dom
przy drodze.

Got-a, Gotowie.
gotować tuję.
gotownia-ui, nią.
gotowość, gotowy, gotów.
gotowizna-y.
gotówka - i.
gotycki, *np.* rzeźba, domek,
architektura, pismo (z *prostego*
starego łacińskiego przez zakon-
ników na Zach. przemienione
na graniaste, a więc zawsze w
gruncie łaciński, (to Gotom
wcale nieznane było).

gotyzm, *duch* gotycki.
goździec-źdźca, — gościec.
goździeniec - ńca.
góny, gón.
góra-y, *mieszkać na górze, (nie*
do góry).
górk-a-i, góreczka-i.
góral-a. góralski.

górkowaty.
górn-o i górn-ie.
górn-ość. górn-y.
górnica-y.
górnictwo. górnicy.
górnik-a.
górować-ruję. górski.
górzyk-a.
górzysko.
górzystość. górzysty.
gra, gry; *źle*: Stawiać życie
na grę, *ma być*: Narażać swe
życie na niebezpieczeństwo.
grabarka-i. grabarz-a.
grabki (*l. mn.*), grabek.
grabolusk-a = klęsk.
grabowy.
grań-u.
grabia, *lepiej* hrabia-bi *l.* biego.
grabie-bi.
grabić, grabię, grab, grabcie.
grabina-y.
graca-y. gracować-cuję.
Gracja-cji, cją.
gracko.
Gracjanopol-a, (*frnc. miasto*
Grenoble).
gracki. gractwo.
graciz-a. graczka-i.
grać, gram, grasz, *za co lud*
jeszcze dziś używa pierwotnej
formy: graję, grajesz, grajemy
gracisko. [itd.
grad-u.
gradacja-cji, cją, *lep.* stopnio-
gradobicie. [wanie.
gradowaty. gradowizna-y.
gradówka-i.
gradual-u, (*część mszy).*
gradus-a, *np. trz.*, *bo mamy*:
stopień.
gradynapol (*gros de Naples*),
materja jedwabna, początkowo

wyrabiana tylko w Neapolu; zob. manszester, kaźmirek.

graf, grafowa, grafianka: *lep.* hrabia, hrabina, hrabianka.

grafowski, *lepiej* hrabiowski.

graficzny. grafik*a*-i.

grajcar, *lepiej* krajcar-a.

grajcarek rka.

gram-u, (= 16 granom).

gramatyczny. gramatyk a.

gramatyka (z akcentem na przedostatniej zgłosce); nie do brze mównictwo.

gramolić się, - lę się.

gran-u.

granat-a (kula), - u (farba).

granatek-tku.

granatowy.

grandesa, *lep.* wielka, bogata dama.

grandowie (w Hiszpañji.)

grań-ni, *lep.* granica, krawędź, kant.

graniastosłup-a, l. prysma.

graniasty.

granie.

granica-y, wrócić zza granicy, *źle* z zagranicy, bo nie mamy złożonego wyrazu zagranica; podobnie: Wyskoczył zza miedzy, *źle*: z zamiedzy, bo nie mamy wyrazu zamiedza.

graniczenie.

graniczny. graniczyć-czę.

granit-u. granitowy.

grasować, *lep.* panować. grasowanie.

grat-a, *lep.* sprzęt.

gratka-i.

gratulować, *npotrzb.*, bo ma my niemieckopolskie winszować, *lepiej* jednak mówić i pisać: życzyć komu czego.

gratys, *lep.* darmo, bez płacy.

gratysowy, *lep.* bezpłatny.

grądal - a, *lepiej* niż grondal i grudal.

grąż-ęzu, *lep.* grąż-ęzu, = kał.

grąznąć l. greznąć, grząznąć, l. grzęznąć.

grążel (ta), - żli, = grąż.

grążel-a, (rośl.)

grążyć l. zagłębiać (sieć).

grążyca-y.

grdać. grdanie.

grdyca-y, grdyka-i, grdycze-a, (wypukłość krtani).

greccyzna, *źle* greczyzna-y.

Grecja-ji, ja. grecki.

Greczyn. Grek. Greczynka.

Gregorjański, *śpiew*, (kalendarz).

grenadjer-a. grenadjerski.

gręda-y, (średni bieg konia).

gredzidło = grąż, grążel.

grępla-i. gręplarz a.

gręplować-luję.

gręznąć, l. grąznąć-nę.

gręzy, l. gręzy-ów, (kółka żelazne u niewodu).

gręzić. gręzidło.

grężnica-y.

grobelka-i.

grobelny. groblany.

grobla, tę groblę, tych grobel *lepiej* grobli.

grobowy.

grobowiec-wca.

grocik-a.

Grodno a. Grodzieński.

grodowy.

grodzki, Grodzka ulica.

grodzić, grodzę, gródź.

grog l. krok-u.

groch-u, *np.* koszyczek z grochu = koszyczek z powiązanych

groszków; - a, np. koszyczek z
grocha = *groch wyłobiony w
postaci koszyczka.*

grochowy-win.

Grochowiska, (*wieś*) - wisk.

grochowisko.

grochówka-i.

grom - u.

gromada-y. gromadka-i.

gromadny. gromadnie.

gromadzenie.

gromadzki. gromadzić-dzę.

gromca-y. gromki, a, e.

gromnica-y.

gromniczny, *lep.* gromiczny.

gromonośny. gromowładny.

gromić, gromie, gromisz, grom.

gromiciel a. gromicielka-i.

grondal-a, l. grądal, *lep.* niż

grudal.

gronko. grono.

gronostaj, (*zwiérzę*) -a.

gronostaje, (*futro*) -ji.

gronostajowy.

gronowy.

gronisty.

grosz-a. groszyk-a, (*nie gro-
szek, bo to jest zdrobn.* groch).

groszek, - szku.

groszowy.

groszówka-i.

grosiwo.

grot-u.

grot-a-y.

groza-y.

grożenie. groźba-y.

grozić, grożę, gróż.

groźność. groźny.

grób - obu.

gród-odu.

gródek-dka.

gródzka = gradzenie.

grubodziób l. grubolusk-a.

grubość, grubszość. gruby.

grubopletw-a.

grubieć, grubieję.

grubijan l. grubijanin, *mniej
dob.* grubian, grubianin.

grubijański, grubijański. gru-
bijaństwo.

gruczół-oła; *źle* gruzół.

gruczołek - lka, *źle* gruzolek.

gruda-y.

Grudziądz l. Grudziąż-a.

Grudziążanin-a.

grudzień-dnia. grudniowy.

gruchacz-a.

gruchać - am, gruchnąć - nę.

gruchawka-i.

gruchot-u.

gruchotać, gruchoć, gruchoc.

grunt-u, te grunty, (*jak funt
funt*), *źle* te grunta.

gruntować-tuję.

gruntowność. gruntowny.

gruntowy.

grupa-y. grupka-i.

grusza-y. gruszka-i.

gruszczanka-i.

gruszkowy.

gruszkowiec-wca.

gruszyzka-i.

gruz - u.

gryczany = tatarczany, hre-
czany.

gryczka l. gryka-i, = tatarka.

gryfa.

grymas-u.

grymasić, -szę. grymaśny.

grymaśnica-y. grymaśnik-a.

grynszpan-u, *lepiej* niedokwas
miedziany. grynszpanowy.

gryść (*źle* gryźć), gryzę, gry-
ziesz, gryż, gryżmy, gryżłem,
gryziony; gryść *jak* maść, *nie*
mażć (*od* mazać).

gryz-u. gryzowy.
 gryzетка-i.
 gryzka-i.
 gryzmoła-y.
 gryzmolenie. gryzmolić-lę.
 gryzienie.
 gryzikołek-lka.
 grzać, grzeje, grzej.
 grzanka-i.
 grzanie.
 grządka-i (od grzęda).
 grządziel-i, (u *pluźnicy* czyli *socy*).
 grząsko, grzęścić.
 grząski, (*nie* grzązki), grzę-
 ściejszy, *co organicznie nie może*
się utworzyć od grzązki.
 grząść, *zwykle* grzęznąć, grzę-
 zni, grzęzniej, grzęzłem.
 grzaz-ęzu, = grąż, grąż ęzu.
 grzbiet-u. grzbietny.
 grzbietowy, grzb. *kość* = pa-
 cierzowa *kość*.
 grzebać, -bie, grzeb, grzebmy.
 grzebanie.
 grzebło, *lep.* zgrzebło.
 grzebyk-a, grzebyczek - czka.
 grzebyszek - szka.
 grzebielucha-y.
 grzebień-a.
 grzebieniarz-a. grzebieniarka-i.
 grzebieniasty.
 grzebieniec-ńca, *lub* grzebie-
 nica-y.
 grzeczność. grzeczny.
 grzegotać, *l.* grzechotać - ocę,
 -ocesz.
 grzegotka-i, = grzechotka.
 Grzegórz-orza. Grzegorzowy.
 grzecholka-i.
 grzechotać *l.* grzegotać, grze-
 grzechotanie. [*choć.*]
 grzechotka *l.* grzegotka-i.

grzechotnik-a.
 grzech-u grzészenie.
 grzészny.
 grzésznica-y. grzésznik-a.
 grzészyć-szę.
 grzęda, *tych* grząd *l.* grzęd.
 grzępa-y.
 grzęski *l.* grząski.
 grzmocić *l.* grzmotać, grzmot-
 nać, grzmotnieć.
 grzmot-u. grzmotliwy.
 grzmieć, grzmi, grzmiało.
 grzyb-a. grzybek-bka. grzy-
 bowy.
 grzybia - bi, *l.* grzybień - nia,
także grzybienie.
 grzywa-y.
 grzywacz-a.
 grzywna, *więc nprzrb. z nie-*
mieckiego przyswojone marka,
 pięć grzywien.
 grzywiasty.
 guano-a, nawóz składający się
 z gnoju wodnych ptaków.
 gubernator - a. gubernatoro-
 gubernatorstwo. [wa-y.
 gubernia-ni, nia; *źle* gubernia
 Wiatka *zam.* gubernia Wiacka;
tych guberni, *źle* guberniów i
 gubernij. *Zob.* ów.
 gubernialny.
 gubić, gubie, gubisz, guń.
 guldynka - i.
 gulgotać, gulgoć (o jedyku).
 guma-y. gumować-uję.
 gumowny. gumowy.
 gumno, *tych* gumien.
 gumiennica - y. gumiennik - a.
 gunia - ni, nie.
 gurczyć, -czę.
 gurman-a, *lep.* smakosz.
 gurt-u. gurtowy.
 gusło, *tych* gusel.

gust-u, różne gusty.
 gustować w czém, *lep.* podobać sobie (lubować) w czém.
 gustowność. gustowny.
 guślarka-i.
 guślarski. guślarstwo.
 guślarz - a.
 guślić, - lę.
 guwernantka - i.
 guwerner - a. guwernerka - i.
 guwernerować, - ruję.
 guz - a.
 guzdrać się, guzdram się i guzdrzę się.
 guzowacieć, - cieję.
 guzowaty.
 guziół - zła; *źle* guziół, *bo wsuw nego o nie mamy.*
 guziół - lka.
 guzica l. gęzica - y. guziczny.
 guziczek - czka. guzik - a.
 guzikarz - a.
 gwajak - u.
 gwałcenie.
 gwałcić, gwałcę, gwałć.
 gwałciciel - a. gwałcicielka - i.
 gwałt - u.
 gwałtować, - tuję.
 gwałtowność. gwałtowny.
 gwar - u, l. hałas.
 gwara = mowa, *ale* nie = dyjalekt, narzecze.
 gwarancja - cji, ją, *lep.* rękojmia, poręczenie.
 gwarantować, *lep.* poręczyć.
 gwardja - ji, ją. gwardzista - y.

gwardjan - a. gwardjański.
 gwarzyć, - rzę.
 gwiazdziarnia - ni, nią.
 Gwelf - a.
 gwoli, *zam.* kwoli (*złożone z ku + woli*).
 gwoździarz - a.
 gwoździeniec - ńca.
 gwoździć, gwoźdź.
 gwoździczek - czka.
 gwoźdź - oździa, *źle* góźdz.
 gwiazda - y. gwiazdka - i.
 gwiazdkowy.
 gwiazdór - a.
 gwiazdosz - a, = przywrotnik.
 gwiazdzisty.
 gwineja - ji, ję.
 gwicht - u, te gwichty.
 gwint - u.
 gwintować - tuję.
 gwintownica - y. gwintówka - i.
 gwizdać, gwizdam l. gwizdź, gwizdź.
 gwizdanie.
 gwizdź - i, (choroba końska).
*gy jak ky nie istnieje w pol-
 języku, za to mówimy i pisze-
 my gi, np. gips (nie gyps).*
 gzygzak l. gzykzak.
 gzyms - u. gzymsowy.
 gzymsówka - i.
 grzęczołka l. grzeczółka = ku-
 kułka.
 grzęgółka = grzebielucha.
 gzić się.
 gzik - a, = giez.

g, gi Gi.

g ósmnasta głoska w polskiem abecadle, zwana gie.

g nie znachodzi się nigdy na końcu sylaby lub wyrazu, lecz

tylko na początku zglóski przed samogłoską, np, ge, gą, gę, za co piszemy: gie, gią, gię, jak w legiendzie, rogiem, giąć, gięty.

Giałow - a.

Giaro, nazwa kapłana w Wilnie.

giaur - a, = niewierny, (tak Mahometanie nazywają Chrześcian).

giąć, gne, gniesz, gniej, (jak piąć, pnę pniej); *źle* gjać, (*jak nie* pjać *ani* wzać).

giefrajter - tra, *lep.* kapral.

Giedroję - a.

giełda - y. giełdowy.

giemza - y.

gienealog - a. [nie.

gieneracja - ji, ja, *lep.* pokole-

Gienewa - y. gienewski.

gieneza, (*zob. ge*) *niepotrzeb.*, *bo mamy czystopolskie*: rozwój, początek, powstanie.

Gienua - y, e.

Gienueńczyk. gienueński.

gieńjusz - a, = duch opiekuńczy, anioł stróż; - u = władza umysłu.

gieolog - a. gieologiczny.

gieologja - ji, ja.

gieorgina, *zw. także* dalja.

gierańja - ji, ja, *zwana także* bodziszek.

gierka - i.

gierlanda - y, *lub* girlanda - y.

giermak - a.

Giermanin - a. giermański.

Giermańja - ji, ja.

giermek - mka.

giermanizm - u.

giersz - u.

Giertruda - y.

Gierwazy - zego.

girydon *l.* girydon - u.

giest - u, te giesty (*źle* giesta).

giestykulacja - ji, ja.

Giete - ego.

giez - gzu.

giezło, giezłko, giezleczo.

giérz - u, = giersz.

gięcie.

giętkość. giętki.

gibać, gibam.

Gibelin - a, ci Gibelini.

gibkość.

gibki, gibciejszy *l.* gibciejszy, *albo* gibszy.

Gibraltar - u. gibraltarski.

giczał - a, *l.* giczel - i.

gidja - ji, ja.

gifes - u, = jelca u szpady.

Gigant - a, = olbrzym.

gil - a.

Gilawa (Eilau) w Pomeranii.

gilbas - a.

gilotyna - y. gilotynować - nuję.

gimnastyczny, gimnastyczne (*lep.* łamane) sztuki.

gimnastyka - i.

gimnazjalny.

gimnazjasta - y.

gimnazjum; *lepszą, ale tylko przez nieświadomych łaciny używając formę jest ta gimnazja, która się także w wielkoruskim języku znachodzi obok wielu innych podobnych, jak: ta seminarja, kuratorja, konserwatorja, kolegja, imperja, konsistorja itd.*

ginać, ginę, giniesz, giń.

gips - u. gipsować - suję.

gipsowy. gipsówka - i.

girafa - y.

girlanda - y, *lep.* gierlanda.

girydon *l.* girydon.

giser - a, *lep.* odlewacz.

gisernia, *niepotrzeb.*, *bo mamy swojejskie* lejarnia.

gitara - y. gitarzysta - y.

h H.

h dziewiętnasta głoska pol-
skiego alfabetu.

ha!

habit - u.

haczyk - a. haczykowy.

Haf (*nie* Haff), - u.

haft - u. haftarka - i. haftarz - a.

haftarski. haftarstwo.

haftka - i.

haftować - tuje. haftowanie.

Haga - i. Haski *lep. niż* hagski.

haja - ji, je.

hajdamak - a. hajdamacki. haj-
damactwo.

hajduk - a. hajducki.

hajstra - y.

hak - a. hakowaty.

hakonos - a.

hakownica - y.

hałas - u.

hałasować - suje. hałasowanie.

hałastra - y.

hałaśny. hałaśnie.

hałaśnik - a. hałaśnica - y.

hałun *l.* ałun - u.

hał - i, *łaka na gołej górze.*

Hala - i. halski.

halabarda - y.

haleluja (*chwalcie Boga w pol.*

hal *z wsuwném.* w = chwał).

Halicz - a. halicki.

Halina - y. Halka - i.

halizna - y, *gołe miejsce w le-
sie* (golizna).

halsztuk - a.

Hamburg - a. hamburski (*nie*
hamburcki ani hamburgski).

hamernia - ni, nią, *lep. mło-
tarnia.*

hamować, hamuje.

hamulec - lca.

hamulcowy (*np.* łańcuch).

han - a, *car Tatarów.*

handel - dlu (czynność), nie
dobrze używać tego wyrazu *zam.*
skład, sklep. w którym się to-
wary sprzedają.

handelek - lku.

handlarz - a. handlarka - i.

handlować - luje.

handlowny, (*miasto, kraj*).

handlowy = *tyczący handlu,*
handlujący.

Haneczka, Hanka, Hanusia - i.

hanyż *l.* anyż - u. hanyżek - żku.

hanyżowy. hanyżówka.

hanza - y. hanzeatycki.

hańba - y. hańbić, hańbię, hańb.

hańbiciel - a. hańbicielka - i.

haniebnosc. haniebny, - nie.

haracz - u, = danina (Turkom
płacona).

harap - u *l.* harapnik - a.

harc - u. harcować - cuje.

harcownik - a.

hardość. hardy, hardziejczy
(*nie* hardszy).

hardzieć, hardzieję.

harem - u, = seraj.

harfa, *zwykle* arfa - y.

harfiarz - a. harfiarka - i.

harmonija - ji, ją.

harmoniczny.

harmonijny.

harować - ruje. harać - am.

harmider - dru.

harpun - a.

harpija - ji, je.

hart - u. hartowny.

hartful - a.

hartować - tuje. hartowanie.
 hasać - am. hasanie.
 hasło.
 haubica - y, = granatnik.
 hausknecht (parobek), *lep.* stróż domowy.
 haust - u, *lep.* łyk, spust.
 hazard - u. hazardowny.
 hazardować, - duję.
 he, he? (*ludowe zam.* co? jak?)
 heban - u. hebanowy.
 hebd - u.
 hebel - bla. heblować - luje.
 heblowiny - win.
 Hebrajczyk - a. hebrajski.
 Hebrajszczyzna - y.
 heca - y.
 hej, hejże.
 hektar = jednemu morgowi.
 hektyczny. hektyk - a.
 hektyka - i.
 hełm - u, *lep.* szyszak, przył-
 hełża - y. [bica.
 Helena - y. Helenka. Helcia - i.
 Helespont - u. Helesponcki.
 Helikon - u. Helikoński.
 Heljogabala - i.
 Helot - a. Heloci.
 hem.
 hemoroidalny. hemoroidy-jid.
 hemisfera - y, *lep.* półkula.
 Henryk. Henrykowy.
 heraldyczny.
 heraldyk - a. heraldyka - i.
 herb - u. herbarz - a.
 herbata - y.
 herbatniczka - i. herbatnik - a.
 herbopis. herbopisarz - a.
 herbowy.
 heretycki.
 heretyczka - i. heretyk - a.
 herezja - ji, ja.
 heroiczny *l.* bohatyrski.

berojina - y = bohaterka - i.
 hierojizm - u *l.* bohatyrstwo.
 herold - a. heroldzki.
 herszt - a.
 het tam!
 hetka - i.
 hetman - a. hetmanowa - y.
 hetmanic, - nie.
 hetmański. hetmaństwo.
 ho, ho!
 hodogietyka-i, (*nauka o udzie-
 laniu nauk*).
 hodować - duję. hodowanie.
 hodowla - i. hodownik - a.
 hojnorostka - i.
 hojność. hojny.
 hołd - u. hołdować, - duję.
 hołdowniczy. hołdownik - a.
 hołdownictwo, hołdowniczy.
 hołoble, *l. mn.* tych kołobli.
 hołota - y.
 hołubiec - bca.
 hołysz - a.
 hola!
 Holandja - ji, ja.
 Holender-dra. Holenderka - i.
 holenderski.
 Holendry - ów, = Olędry-ów.
 holować - luje.
 Holsztyn - u. holsztyński.
 homeopatja - ji, ja.
 Homer - a. homeryczny.
 homileta - y. homiletyk - a.
 homiletyka - i.
 homilja - ji, ja.
 honor - u. honorarjum.
 honorowość. honorowy.
 hop, hop!
 hops! hopsać, hopsam.
 horda - y.
 hordowid - a, *lub* hordowina - y.
 hordowy *l.* hordowidowy (*cy-
 buch*).

hordyniec - ńca. hordynka - i.
 Hortensja - ji, ją.
 Horyń - a.
 horyzont - u, *lep.* widnokrag.
 horyzontalny = poziomy.
 hortenzja - ji, ją.
 hostja - ji, ją.
 hożość. hoży, *l. mn.* hozi.
 hrabstwo (ziemia).
 hrabia, hrabia Paryski, *źle*
 hrabia Paryża.
 hrabianka - i. hrabicz - a.
 hrabina - y.
 hrabiowski. hrabiostwo (go-
 dność).
 hreczka - i, = tatarka.
 hreczkosiej, - eja, *zob.*
 huba - y. hubka - i.
 Hucuł.
 huczeć-czę. huczność. huczny.
 huciany.
 hufnal - a.
 hufiec - fca.
 Hugonoci *l.* Hugienoci, -otów.
 huk - u. hukać, hukam.
 hulać, hulam.
 hulacz - a. hulaczy. hulaka - i.
 hulanka - i. hulanie.
 hulaszczy. hulatyka - i.
 huletki - i.
 hultaj - a. hultajć się.

hultajski. hultajstwo.
 Humań - a.
 humanista - y. humanistyczny.
 humański. humańszczyzna - y.
 humerał - u, te humerały.
 humor - u. humorystyczny.
 humiak - a.
 hurmem.
 hurt, hurtem.
 hurtować - tuję. hurtownik - a.
 hurtowny. hurtowy.
 hurty - ów.
 Husyta - y, ci Husyci - yków.
 huścić - am. huścawka - i.
 huta - y. hutarz *l.* hutnik - a.
 hutmistrz - a.
 hutnictwo. hutniczy.
 huzar - a. huzarski.
 hybel - bla.
 hycel - cla. hycelski, hycłowski.
 hyczka - i.
 hydra - y.
 hydraulic - a. hydraulika - i.
 hydrograf - a. hydrograficzny.
 hydrografia - ji, ją.
 hydzić, ohydzić.
 higiena - y = nauka o zdrowiu.
 higieniczny.
 hymn - u, te hymny.
 hys *l.* hyz - u.
 hysować *l.* hyzować - zuję.

h, hi Hi.

K dwudziesta głoska abecadła polskiego.

K nie stawia nigdy na końcu sylaby lub wyrazu, lecz tylko na początku zgłoski przed dwiema samogłoskami: e, i.

hibkość (*zam.* gibkość). hibki.
 hierarcha - y. hierarchiczny.
 hierarchja - ji, ją.

hieroglif - a. hieroglificzny.
 Hieronim - a. (*strst.* Jarosz).
 Hieronimowy.
 hijacynt - u. hijacyntowy.
 hijena - y.
 Hijeronowy.
 hipodrom - u, (*miejsce na wy-
 ścigi konne*).
 hipokras - u.

hipokryt - a, *lep.* obłudnik, li-
ciemienik.

hipochondrja - ji, ją.

hipochondryczny. hipochon-

Hipolit - a. [dryk.

hipoteczny. hipoteka - i.

hipotekować, - kuję.

hipoteza - y, *nptrzb.*, *bo ma-*

my: domysł, przypuszczenie.

historja - ji, ją, = dzieje.

historyczny. historyjka - i.

historyk - a, = dziejopisarz - a.

Hiszpan - a. Hiszpanka - i.

Hiszpańja - ji, ją.

hiszpański.

hizop - u.

i I.

i *dwudziesta pierwsza głoska*
w naszym abecadle.

i: a) *spójnik* = et, b) *przy-*
słówek, *np.* Cnotę i w nieprzy-
jacielu miłujemy; c) *znak mięk-*
czenia, *np.* ziemia *zam.* zema.

ibis - a. ibisowy.

Icek - cka.

ideja - ji, je. ideał - u, *w sta-*
rój polszcz. = wizerunek.

idealny.

idjota - y, = niedołęga.

idyla - i, = sielanka.

Idzi - dziego.

Ifigiejja, - ji, ją.

Ifikrates - a.

igła - y. iglarz - a.

iglasty.

iglica - y, igliczka - i.

iglisty.

Ignacy - cego.

ignorować, - ruje, *nieptrzb.*, *bo*
mamy czystopolskie: nie znam,
nie chcę kogoś znać, nie dbam
o kogoś, nie zważam na kogoś,
pomijam go.

igrać, igram. igranie.

igielka - i.

igielnik, - a, *mniej dobrze*:

igielnica - y.

ikra, *l. mn.* ikier, (*źle* ikra-y).

ikrzak - a.

ikrzasty (kamień).

ikrzyca - y.

ikrzyć się, ikrzy się.

Ichmość państwo NN., ich-
mościowie, ichmościanki, *zobacz*
jegomość.

ich, im, *przyp. od zaimka* on,
zam. pierwotn. jich, jim.

ichneumon - a.

ił - u.

Ilawa, Ilawka, = Jelawa.

iłowacieć, - eję.

iłowatość. iłowaty, ilasty.

ile, ilu; ile masz koni? *za co*
źle mówić dość masz koni *albo*
wiele masz koni? *bo jedno i dru-*
gie = masz wielką liczbę koni.

ilekolwiek. ilekroć.

Iljada - y.

ili, ilki, = jak wielki.

ilm - u. ilma - y, *lep.* wiąz.

ilmowna - y *l.* ilmiczka - i.

ilmowy, *lep.* wiązowy.

ilmina - y = ilmowe, wiązowe
drzewo.

iloczas - u. iloczynowy.

iloczyn - u.

iloraki, *za co czasem mówią*
wieloraki, *ale to mniej dobrze.*

iloraz - u.

ilość.

iluminacja, - ji, ją, *nieptrzb.*,

bo mamy oświetlenie, oświecenie.
 iiluminować-uje, *lep.* oświeć. *lep.*
 im...tém (przed stopniami wyż.)
 imać, imam, *pierwotnie mówiono i pisano* jimać (od jać,) *jak* ucinąć od ciąć, upinać od pisać), i od tego *pierwotnika* urobione są pojmać, zajmować (z wyrzutnią samogłoski i).

imaginacja, *lep.* wyobraźnia.
 imaginacyjny.
 imaginować sobie, - nuje sobie.
 imbryk - a. imbryczek - czka.
 imbiér - eru.
 imbirówka - i.
 Imość, Imościanka, *zob.* jego-
 mość.

imperjał - u, te imperjały.
 impet - u, te impety, *lep.* pęd,
 zapęd, uniesienie.

improvizator - a, = mówiący
 l. śpiewający bez przygotowania.
 imienniczka - i. imiennik - a.
 imieniny - nin.

imiesłów - owu, *nie* imiesłów,
 bo samogłoska ę straciła swą
 nowość, *jak* przecie (skrótowe
 z przed-się); *przeciwnie w wyr.*
 obłęzenie, obłęzieniec, obłężony,
 między, mięszać samogłoska e
 przybrała nosowość, *pierwiast-*
kowi nieznana (oblegać, oblédz,
 miedza, mieszanina, miscere, mi-
 schen).

imię - enia, imieniu, (*nie* imie-
 niowi); *źle* Jak ci imię? *ma być*
 Jak ci na imię? Na imię mi
 Jan, Tomasz itp., *ale* Nazywam
 się Sekowski, Prętkiewicz. *Źle*
 więc Nazywam się Jan, Tomasz.

inaczej. inakwszy.

imionnik - a.

inaugurować nową erę, *lepić*:

od kogoś lub czegoś rozpoczynać
 nowy okres, nową porę.

inać, skądinać.

indagacja - ji, ją, *lep.* śledztwo.

indagacyjny, *lep.* śledczy.

indagator - a.

indagować, - guję, *lep.* śledzić.

indeks - u, te indeksy; *lep.*:

wskazówka, spis.

indemnizacja, - ji, ją, *np.* trz.,
 bo mamy: wynagrodzenie szkody,
 krzywdy.

Indjanin - a. Indjanka - i.

Indje - dji.

indult - u, te indulty, = po-
 zwolenie.

industrija - ji, ją, *lep.* przemysł.

indystryjny.

Indyjski.

indygienat - a.

indyk - a, *lep.* jedyk.

indziej.

inedy (o czasie), *np.* Pójdzie-
 my kiedy inedy.

inedy (o miejscu).

infamis - a.

infamja, - ji, ją; *zam.* wskazać
 na infamję, *lep.* od czci odsą-
 dzić.

infant - a, *lep.* królewicz.

infantka - i, *lep.* królewiczówna.

infanterja, - ji, ją, *niepotrzeb.,*

bo mamy: piechota.

infanterysta, *lep.* piechotnik,
 pieszy.

Inflancki. Inflantczyk - a.

Inflantka - i.

Inflanty, Inflant *zob.* Liw.

informacja, - cji, ją, *lep.* po-
 wiadomienie, obeznanie.

informacyjny.

informować się, *lep.* wypyty-
 wać się, dowiadywać się, - uje się.

infuła - y.
 infułat - a.
 infułka - i.
 Ingrja, - ji, ją.
 inkaust - u, l. atrament.
 inkwaterować - ruje.
 inkwaterunek - u.
 inkwaterunkowy. [czy.
 inkwirent - a, lep. sędzia śledz-
 inkwizycja, - ji, ją, lep. śledz-
 two, badanie.
 innowierca - y, = różnowierca.
 inny *zam. pierwotnego* jiny,
w którym ubytek joty nagro-
dzony został przez n, później
zastąpione cechą stopnia wyż-
szego sz: inny, inszy.
 insekt - u, lep. owad, te insekty.
 inserat - u, te inseraty, *lepij*
 ogłoszenie.
 inspekt - u, te inspekty.
 inspekcja, - ji, ją, lep. dozór.
 inspektor - a, inspektorowa - y,
 lep. dozorca, dozórczyni.
 instalować, - luje, lep. wpro-
 wadzić na urząd.
 instrument - u, te instrumenty,
 lep. narzędzie (osobl. muzyczne).
 instrumentalny.
 instygator l. prokurator pań-
 stwowy.
 instynkt - u.
 instytucja, - ji, ją, lep. urzą-
 dzenie, zakład.
 instytut - u, te instytuty, lep.
 zakład.
 Instrucja, - ji, ją, (Insterburg)
 w Prusiech.
 insurgient - a, insurgienci, *nie-*
potrzebne, bo mamy za to: po-
wstaniec.
 inszy, *właśc. stopień wyższy,*
dla tego miewa po sobie niż i

łączy się z coraz, np.: Wcale
tu co inszego opowiadają, niżes
ty pisał. Coraz to w inszej su-
kni występujesz.

integralny (rachunek), = całki.
 intencja, - ji, ją, *lepij*: chęć,
 zamiar.

intendent - a, lep. zawiadowca,
 nadzorca - y.

intendatura - y, = urząd, biu-
 ro, intendenta.

intercyza, = kontrakt ślubny.
 interdykt - u; te interdykty,
 lep. zakaz.

interes - u, te interesy, *lepij*
 sprawa. Coś leży w moim inte-
 resie, *jest źle, mówi się: Mam*
w tém swój interes, Tego wyma-
ga mój interes l. To się zgadza
z moim interesem. W tych
wyrażeniach lepij używać rze-
czownika sprawa.

interesent - a, ci interesenci.

interesować, lep. 1) obchodzi
 mnie coś *zam. interesuje*; 2) zaj-
 muje się czém.

interesowany. interesowny, =
 pilnujący własnego zysku; *źle*
uż. się tego wyrazu w znac.
zajmujący.

interesik - u. [wy.

intermistyczny, lep. tymczaso-
 interpelacja, - ji, ją, lep. za-
 pytanie się, żądanie wyjaśnienia.

interpunkcja, - ji, ją, = prze-
 stankowanie.

intrata - y, lep. dochód.

intratny, lep. donośny.

introligator - a. introligatorka - i.

introligatornia, - ni, nią.

introligatorski. introligator-
 stwo.

intryga, lep. kabała, podstęp.

intrygant - a. intrygantka - i.
 intrygować - guję.
 inwalida - y.
 inwentarz, *lep.* rejestr, spis.
 inwestytura - y.
 inżynier - a. inżynierja, -ji, ja.
 inżynierski. inżynierstwo.
 ir, *lepiej* jér.
 irga - i.
 Irkuck - a. Irkucki.
 ircha - y, *lep.* jércha.
 Irlandja, -ji, ja. irlandzki.
 irońja, -ji, ja, *lep.* szyderczość,
 żartobliwość.
 irtować - tuję, *niepotrzeb., bo*
mamy: drażnić.
 iskać - am.
 iskra - y, iskierka - i.
 iskrzenie się.
 iskrzyć się, iskrzy się.
 iskrzyk - a, = wrzód ognisty
 (karbunkul).
 Islandja, -dji, ja. islandzki.
 istność. istny. isty.
 istnieć, istnieję. istnienie.
 istota - y. istotny.

iść, idę, szedłem, szłam, szłom;
 iść (wyjechać) naprzeciw *jest źle*,
mówi się: naprzeciw komu, na
 spotkanie kogo; *źle też:* to nie
 idzie, *zam.* to nie uchodzi, to nie
 może być. *Względem wyrażenia*
O to nie idzie zob. chodź.
 iscie (to).

isście = rzeczywiście.

isćcie, isca istca,.

isćcie, ziścić (się), iszczę.

isćiczna - y.

iwa, iwina - y. iwinka - i.

iwać, (*zam.* ywać) *mają słowa*
po spółgłoskach gardłowych:
 nadskakiwać, wylegiwać się *aza-*
tém także podsłuchiwać.

Iwno.

Izabela - i. Izajasz - a.

izba - y. izbica - y.

izdebka - i. izdebny, izdebna.

izop - u. izopek - pku.

Izrael - a. Izraelita - y. Izra-
 izraelski. [elici.

Izydor - a.

iż, iżali, iżaliż? iżby.

j J.

j dwudziesta druga głoska
 abecadła naszego.

j z następny. y nie może tworzyć sylaby.

j często się wsuwa dla roz-
 brojenia rozziwu, np. czytają,
 kuje, znajomy, lejarnia, Salo-
 meja, *zam.* czytaą, kuę, zna o-
 my, le arnia, Salome a.

ja, Przyjaciół powinien przy-
 jaciół uważać za drugiego sie-
 bie (*źle* za drugiego ja), ina-
 częj przyjaźń prawdziwa ostać
 się nie może.

jabłczany, jabłeczny.
 jabłczasty (melon).
 jabłczysty (= pełen jabłek).
 jabłecznik - a.
 jabłko, *źle* jabko, *bo* tych
 jabłek.
 jabłkowy (kolor).
 jabłkowity (koń).
 jabłotka - i. jabłonkowy (drze-
 jabłoni - i. wo).
 jabłuszko.
 jad - u.
 jadać, jadam.
 jadalnia, -ni, nią. jadalny.

jadanie.
 jadowitość. jadowity.
 jadło.
 jadro - a. jadrzysty.
 Jadwiga, Jadwisia, Jadwichna,
 Jadwinia.

Jadźwingowie.
 jagła-y, *zw. l. mn.* jagły,-gieł.
 jaglany.
 jagniak - a.
 jagniątko. jagnię - ęcia.
 jagnięcy (mięso, pastwisko).
 jagnięcina - y.
 Jagnieszka, *lep.* Agnieszka.
 jagoda-y. jagodny. jagodowy.
 jagodzianka - i.
 jagódka - i. jagodzisty.
 jaguar - a.
 Jagusia, - si, się.

Jagiello, - ły, - le, (*źle* Jagiello,
 - ły, - lle), Jagielonowie (*dawn.*
 Jagielowie); *por.* melli i pelli,
 (*od* melle i pellem), *nie* melli
 i pelli.

jagielka - i.
 jagielnik - a.
 Jagielonka - i.
 Jagielloński, *źle* Jagielloński.
 jaje (*źle* jajo), jajko, jajeczko.
 jajeczny.
 jajecznicza - cy. jajecznik - a.
 jajowaty. jajowód - odu.
 jak, *używa się po stopniu ró-
 wnym, a po wyższym tylko wtedy,
 gdy takowy ma przy sobie prze-
 czenie, np.* Silny jak lew, Nie
 lepszyś jak on, Mniej zręczny
 jesteś, jak twój przyjaciel.

jakby.
 jako. jakobówka - i.
 jakoby.
 jakobinizm - u.
 jakkolwiek.

jakość. jakość - i.
 jakotako.
 jakowy, jakoż.
 Jakób - a. Jakóbek - bka.
 Jakóbowy - y.
 Jakóbowy *l.* Jakóbow.
 jaki, a, e.
 jakibądź.
 jakikolwiek.
 jakiś.
 jacht - u.
 jałmużna - y.
 jałmużniczy, jałmużnik - a.
 jałmużnictwo.
 jałoszka - i.
 jałowcowy.
 jałowść. jałowcy.
 jałowiec - wcu.
 jałowieć, - wieje.
 jałowica - y. jałowiczy.
 jałowizna - y.
 jałówka - i.
 jałupa - y.
 jama; jama w ranie (*źle* jama
 ranna).
 jamb - u. jambiczny.
 jamny.
 jamnik - a, *lep. niż* daks.
 jamulka, *lep.* jarmulka - i.
 Jan-a. Janek-nka. Jasiék-śka.
 Janowy *l.* Janów.
 Janowiec - wcu.
 jańczar - a. jańczarka - i.
 jańczarski.
 Japończyk - a.
 Japońja, - ji, ją. japoński.
 jar - u.
 jarczak - a.
 jarka - i.
 jarki, jary, a, e, jare zboże.
 jarlik - a. jarliczek - czka.
 jarmak - u, *lep. niż* jarmark.
 jarmaczny, *lep. niż* jarmarczny.

jarmakowy.
 jarmulka, *lep. niż* jamulka.
 jarmuż - u.
 Jarocin - a.
 jarociński, *źle* jarocki.
 Jaromir - a.
 Jarosław (osoba), - a, w Jarosławie.
 Jarosławowy *l.* Jarosławów.
 Jarosław (miasto), - a, w Jarosławiu.
 Jarosz, *strpol.* = Hieronim.
 jaruga - i.
 jary, a, e, = jarki.
 jarzab - ębu. jarząbek - bka.
 jarzębiaty. jarzębina - y.
 jarzący = jary, jarny, (wosk, miód, świeca), jarzętszy.
 jarzmo. jarzmowy (wół, łoże).
 jarzmianka *l.* jarzmionka - i, = wstawacz.
 jarzyna - y. jarzynny.
 jasełka - lek, *lub* jasła - seł, = szopka.
 jaskółczy.
 jaskółeczka - i. jaskółka - i.
 jaskrawość. jaskrawy.
 jaskier - kru *l.* jazgier - gru.
 jaskierki-ów, = aster.
 jaskinia, - ni, nie.
 jasła, *zob.* jasełka.
 Jasna góra.
 jasnokrusz - u.
 jasno oświecony *w właściw. znac.*, jaśnie oświecony *w przenośn. znac. przy. tytułach.*
 jasność. jasny.
 jasnotka - i.
 jasnosiwiec - wca, = kozioro-
 jasnowłószy. [żec.
 jasnowidzący.
 jaspis - u. jaspisowy.
 jasyr - u.

Jastarnia (Hajsternest).
 jastrząb - ębia.
 jastrzębiec - bca.
 jastrzębi, a, e.
 jaszcz - a.
 jaszczór - a. jaszczurka - i.
 jaszczurczę - cia.
 jaszczurczy.
 jaszczurnik - a.
 jaszczyk *l.* jaszcz.
 Jasy, Jas.
 Jaś, Jasiak, Jasiemek, Jasi-
 nek, Jasineczek.
 jasieniec - ńca.
 jaśnia, na jaśnia.
 jaśnie, *używ. tylko przy* Oświe-
 cony i Wielmożny, *w każdym*
innym razie jasno, = nie ciemno.
 jaśnieć, jaśnieję.
 jata, *zwykle* jatka (*zamiast*
chatka), *np.* rzeźnicka, szewska;
zwykle l. mn. jatki - tek.
 jawnogrzesznic - a. jawnogrzesz-
 nica - y.
 jawność. jawny.
 jawnie, *rzadziej* jawno.
 jawór - oru. jaworowy.
 jaw, *dawniej* jawia *lub* jawa,
stąd: Prawda wyjdzie na jaw,
(dawniej) na jawią), Śniło mi
 się na jawie. Czego kto pragnie
 na jawi, to mu sen przed oczy
 stawi.
 jaz - u.
 jazda - y.
 jaż - a, *l.* jazica - y.
 jazdź *l.* jazgiérz - a.
 jaziec - źca.
 jażmin - u.
 jażwcowy.
 jażwiec - wca, = borsuk, zbik.
 jąć się czegoś, pojąć, pojme.
 jądro, jąderko, jądrko.

jądrownik - a.

jądrowy, jądrzysty.

jąkacz - a, jąkała - y.

jąkać się, jąkam się.

jąkliwość. jąkliwy.

jątrznica - cy.

jątrzyć - ę.

jązwica - y.

jeden, - dna, dno, *mówi się:*

Jedną książkę. Jeden w połączeniu z odmiennymi dziesiętkami zatrzymuje stale swą formę, jako to: Mam dwadzieścia jeden cieląt; Z dwudziestu jeden źrebiąt sprzedalem tylko cztery, Nie godzi się tego liczebnika używać zam. pewien, jak: Powiedział jeden pisarz, Słyszałem to od jednej pani, *ma być:* Powiedział to pewien pisarz, Słyszałem to od pewnej pani.

jedenastoletni. jedenasty.

jedenaste. jedenastu.

jedenastioraki.

jedlina - y, = jodła.

jedlinowy, = jodłowy.

jednacz - a.

jednać, jednam.

jednak, jednakowoż, jednakże.

jednako, jednakowo.

jednakowość, jednakowy.

jednoboczny.

jednoczenie. jednoczyć - cze.

jednoczesny.

jednogłosny.

jednokopytkowy.

jednolist - u.

jednopręcikowy.

jednomyślny.

jednoroczny.

jednoróżec - żca.

jednorządzca, (*źle* - rządca).

jednorzędowy.

jednostajność. jednostajny.

jednostka - i.

jednostronny.

jednostrzyżka - i.

jednosylabny l. jednozgłosko-

jedność.

[wy.

jednotliwy; jednotliwe (= do-
rażne) słowo jest takie, które
oznacza czynność od razu w
jednej chwili dokonaną.

jednowładzca - y.

jednoznaczny.

jedwabny.

jedwabnica - y. jedwabnik - a.

jedwań - u.

jedynaczka - i. jedynak - a.

jedynowładzca.

jedyny, jedynie.

jedzenie.

jegomość, tego jegomości, ci
jegomości, kilku ichmościów,
(*źle* kilku jegomościów), ichmoś-
ciom, ichmościami itd. *zob.* mość.

Jehowa, (*nie* Jechowa).

jechać, jadę, jedziesz, jedź.

Jelawa (Deutsch Eylau), w
Prusiech zachodnich.

Jelawka, (Preussisch Eylau),
w Prusiech wschodnich.

jelaćko.

jelca (te), -lec, = rękojęść szpa-
dy, szabli, sztyletu.

jelec - lca, (ryba).

jeleń - a. jeleni.

jelenica - y. jelenię - cia. jele-
nina - y.

jelito, *zwykle* l. mn. jelita, =
wnętrzości.

jelonek - nka.

jemiola - y. jemiolowy.

jemiolucha - y. jemioluszka - i.

jenerał, *źle* generał, *bo zgłoski*
ge nie posiada nasz język.

jenerał - a.
 jenerałowa - y. jenerałówna - y.
 jeneraluy.
 jeneralski, jeneralstwo.
 jeniec - ńca.
 jeograf - a. jeograficzny.
 jeografja, - ji, ją.
 jeometr - a. jeometryczny.
 jeometrja, - ji, ją.
 jér, jera.
 jerańja, - ji, ją, *lub* gierañja,
co zob.

Jerozolima - y, *nie* Jeruzalem.
 Jerozolimski.
 Jerycho - cha. jerychoński.
 jerzyk - a.
 jestestwo.
 jeszcze.
 Jesa, bóstwo słowiańskie, =
 Jowisz.

jeść, jem, jesz, je, jemy, jecie,
 jedzą, jedz, jadłem; jeść stokfisz,
ale jeść śledzia, karpia, jedyka,
 szczupaka.

jesień - i. jesienny.
 jesion - u. jesionowy.
 jesionek - nka.
 jesiotr - a.
 jestem; Ja jestem pan, a ty
 sługa (*oznacza stan dwóch osób*),
 Ja jestem panem (twojim), a ty
 sługa (mojim) t. j. od pewnego
 czasu.

jezdny, (jazda).
 Jezujita - y. jezujicki.
 Jezus - a. Jezusek - ska.
 jeżdżać. *zob.* jeździć.
 jeżdżenie.
 jeżeli, jeźli, jeźli, jeśli, (*skrót.*
z jestli).
 jeżowiec - wca. jeżówka - i.
 jeżyć się, jeże się.
 jeżyna - y. jeżynowy.

jeździec - dzca, (*źle* jeźdca).

jeziorko. jeziorny.

jezioro, w jeziorze.

jeziorzysty.

jeździć, jeżdżę, jeździsz, jeżdż;
sł. częstotliwie, zdolne jeszcze
powtórnej formacji częstotliwej:
 jeżdżać.

jéno, *zam.* jedno, = tylko.

jéz - a. jéżowy.

jęczeć, jęknąć, jęknę, jękniej.
 jęczenie.

jęczmień - a, l. mn. jęczmie-
 nie; *złą formą jest jęczmiona,*
bo urobioną na wzór imiona'
a niefortunną poprawką tego
błędu na być jęczmiony, którą
już czytamy u P. Koch. 23. 130.
Zob. nasienie.

jęczmyk - a. jęczmienny.

jęczmionka - i.

jędor - a, (*ściagn.* z jindor.

jędrność. jędrny.

jędrnieć, jędrnieję.

Jędrzej, *lep. niż* Andrzej.

jedyk - a. jędyczka - i. jędyczę.

jędyczy, jędyczyć się.

jędza - y, tych jędz.

jęk - u.

jęknąć, jęczeć.

jézór - ora, = ozór - ora.

jezyczek - czka. jezyczny.

język. językowaty. językowy.

ji jako zgłoska zachodzi w
środku lub na końcu wyrazów,
np. krajina, nadzieji; na począ-
tku wyrazów straciła jotę, np.
izba, inny.

ji, ją, je, pierwotny zaimek
trzecięj osoby, zastąpiony od
dawna w mian. obu liczb przez
on, ona, ono, oni i one; pier-
wiastkowa jota zachowała się

w przyp. względnych, jego. jėj, jemu, je, jim, jich, jimi, jemi, w których a) po przyimkach j przechodzi zawsze w ń, np. od niego (tj. ńego zam. jego), przy niej, pod niém, z nimi; przed i odpada, jak: im, ich, zam. jich, jim (na podobę innych wyr., np. igła, inny, izba, zam. jigła, jinny, jizba); a w narzéd. obu liczb zawsze jak przed przyimkami zastępną jest przez ń, *azatém* Gardzę nim, nią, nimi (nie jim, ją, jimi, ani im, imi), Pokój napełniony nimi.

Joachim - a. Joachimek - mka.

Joachimowy.

Joanna - y. Joasia - si.

Job - a. Jobowy.

jod-u, *lepij* jodyna - y.

jodła - y. jodłowy.

Jordan - u, (rzeka).

Jordan - a. Jordanowa, Jordanówna.

jotą, (nie jot), nazwa spółgłoski, której brzmienie dopiero w 16. wieku przestano oznaczać samogłoską i lub y, a zaczęto natomiast używać joty; piszemy teraz jėj, (dawniej iey).

jotować-tuje; *jotowane* e = je, czyli miękczącemu e, np. matce powst. z matkje, tłuczesz z tłukjesz, może z mogje, morze z morje.

jotowy.

jowialista - y.

jowialność. jowialny.

Jowisz - a. Jowiszowy.

Józafat - a.

Józef - a. Józefek - fka.

Józefa - y. Józefka l. Józia - i.

Józefek, - fka.

Józefowy l. Józefów.

Józefina - y, (= Józefa), Józefinka - i.

jubilat - a.

jubiler - a. jubilerka - i.

jubilerski. jubilerstwo.

jubileusz - u. jubileuszowy.

jucznik - a. juczny.

juczyć - czę.

Judajizm - u.

Judasz - a. Judaszowski.

Judaszowy l. Judaszów.

judzki.

Judeja, - ji, ję.

Judyta - y.

jujuba - y.

juki, l. mn., - ów.

jucha - y.

jucht - u, l. juchta - y.

juchtowy, (skóra).

Julja, - ji, ją.

Julichna - y. Julisia - i.

Juljak (miasto) - u. Juljacki.

Juljusz. Juljuszowy.

junacki. junactwo.

junak - a. junakierja, - ji, ją.

juńczyk - a, l. juniec - ńca.

juraszek - szka.

jurgielt - u, te jurgielty.

jurgieltnik - a.

jurny.

jurta - y.

jurydyczny, *lepij* prawniczy, prawny.

jurysta - y, l. prawnik - a.

jurystowski, *lepij* prawniczy.

juszka - i.

jutro. jutrzejszy.

jutrzenka, = gwiazda poranna.

jutrzenny.

jutrznia - ni, nią.

już. juźci.

jużto-jużto, *że* wnet-wnet.

k K.

k *dwudziesta trzecia głoska alfabetu.*

kabacik - a.
 kabała - y.
 kabalny.
 kaban - a. kabat - u.
 kabłąk - a. kabłąkowaty.
 kabljon, kablon, kabłoń - a =
 stokfisz.
 kabriolet - u.
 kabza *l.* kapsa - y.
 kacérz - a. kacérka - i.
 kacérski. kacérstwo.
 kacyk - a.
 kaczan - a.
 kaczątko. kaczę - ęcia.
 kaczka - i. kaczór - ora. ka-
 czorowy.
 kaczuska - i.
 kaczy.
 kaczyniec - ńca, = brodawnik.
 kadet - a, ci kadeci. kadecki.
 kadaster - tru, = pomiar grun-
 kadka - i (mała kadź). [tów.
 kadłub - a. kadłubek - bka.
 Kadłubek - bka. Kadłubkowy.
 kadryl - a.
 kaduczny.
 kaduk - a. kadukowy.
 kadzenie.
 kadź - i.
 kadzielnica - y.
 kadzić, kadzę, kadź.
 kadzidło. kadzidłowy.
 kafar - u, = *poboczna linja*
szyn od przystanku.
 kafel - ła *lub* kachel - chła,
źle kafla *l.* kachla.
 kaflany *l.* kachlany. kaflowy
l. kachlowy.

kafowy, *lep.* kawowy.
 kaftan - a. kaftanik - a.
 kaganek - nka.
 kaganiec - ńca.
 kahał - u. kahalny.
 kajać się, kajam *i* kaję się.
 kajdany - dan.
 Kajfasz - a, kajfaszowy.
 kajman - a.
 kajuta - y.
 kakao.
 kaktus - u.
 kachel - chła, *źle mówią* ta
 kachla, kafel, kafla, - i.
 kachlany, kachlowy.
 Kachua, Kasia, Katarzyna.
 kał - u.
 kałamajka - i. kałamajkowy.
 kałamarz - a.
 kałdon *l.* kałdun - a.
 kałkan - u, = pawęża (*tarcza*
okrągła.)
 kałkuł - u, = kalkulacja, ra-
 chunek.
 kałmuk - a. kałmucki.
 kałuża - y.
 kalać, kalam.
 kalafońja - ji, ją.
 kalafior - ru, te kalafior.
 kalarepa *l.* galarepa - y.
 kalaryfa - y, (*lina u końców re-*
*kal*cynacja - ji, ją. *ji*).
 kaldeszan - u, = drobianka.
 kalendarz - a. kalendarzowy.
 kalendarzyk - a.
 kaleta - y. kaletka - i.
 kaléctwo. kaléczyć - czę.
 kaléka (ten *i* ta) - i.
 kaliber - bru.
 kalif - a, kalifowie.

kalifat - u.
 Kalifornia - ni, nią.
 kaligraf - a. kaligraficzny.
 kaligrafja - ji, ją.
 kalina - y. kalinowy.
 kaliszan, = kaldeszan.
 kalkanista - y. kalkować - kuje.
 kalkulacja - cji, ją.
 kalkulator - a.
 kalkulatura - y.
 kalmus - u. kalmusowy.
 kalofonja, = kalafońja - ji, ją.
 kalwakata - y, *lepiej* kawal-
 kata.
 Kalwarja - ji, ją. Kalwarski.
 Kalwin - a, Kalwini.
 kalwiński.
 kamasze - ów.
 Kameduła - y, Kameduli.
 Kamedulski.
 kamelarz - a.
 kameleon - a.
 kamelja - ji, ją.
 kameralje, = *nauki dotyczące*
zarządu i gospodarstwa krajo-
wego.
 kamera - y. kameralny.
 kamerdyner - a.
 kamerdynerski.
 kamfora - y. kamforowy.
 kamlot - u. kamlotowy.
 kamosa - y.
 kampana - y.
 kampanja, *lep.* wyprawa.
 kampust - u.
 kamrat - a, *lep.* towarzysz.
 kamyk - a. kamyczek (*nie ka-*
myszek).
 kamianka - i.
 kamienny. kamiennik - a.
 kamień - a; kilka kamieni (*źle*
 kamieniów) łoju.
 kamieniarz - a. kamieniarka - i.

kamieniarski. kamieniarstwo.
 kamieniasty.
 kamienniczek - czka.
 Kamieniec - ńca.
 kamienieć, kamienieje, kamie-
 niejemy, kamieniejacie; *źle* ka-
 mieniemy, kamieniecie (*jak pi-*
sze Mat.)
 kamienica - y. kamieniczka - i.
 kamieniczny.
 kamienisty.
 kamizelka - i, = westka.
 kamioneczka - i, = brusznica.
 kamionka - i.
 kamionować - onuje.
 kanafarz - a.
 kanak - u.
 kanał - u. kanalik - a.
 kanalizacja - ji, ją, *lep.* zapro-
 wadzenie kanałów.
 kanalja - ji, ją.
 kanapa - y. kanapka - i.
 kanar - u.
 kanarek - rka. kanarkowy.
 Kanarja - ji, ją. Kanaryjski.
 kancelarski. kancelaryjny.
 kancelista - y.
 cancer - u. cancerowaty.
 kancjonał - u, te kancjonały,
lep. zbiór pieśni.
 kanclerski. kanclerstwo.
 kanclérz, k. Niemiec *źle, ma*
być: kanclérz Niemiecki, *albo*
kanclérz Rzeszy Niemieckiej,
albo kanclérz cesarstwa Nie-
mieckiego.
 kanclerzanka - i.
 kanclerzyna - y.
 kanciasty. kanciaty.
 kancik - a.
 kancisty.
 kandelaber, - bru, *nptrzb., bo*
mamy świecznik.

kandydacki.
 kandydat - a, kandydaci.
 kandydatura - y.
 kandys - u.
 kangur - a.
 kanka - i.
 kanon - u.
 kanonada - y.
 kanonicki. kanoniczny.
 kanonik - a.
 kanonista - y.
 kanońja - ji, ją.
 kanonizacja - ji, ją.
 kanonizować - zuję.
 kant - u.
 kantar - u, *waga 3 kamieni*
czyli 75 funtów.
 kantaryda - y, = *hiszpańska*
mucha.
 kanton - u. kantonowy.
 kantonista - y.
 kantor - u. kantorek - rka.
 kantorowy.
 kantówka - i, (*strzelba kan-*
ciasta).
 kantyczki, tych kantyczek.
 kanwa - y. kanwowy.
 kania - ni, nie.
 kaniańka - i.
 kańczug - a.
 kani, a, e (kaniuk, przędza,
 pióro).
 kanikuła - y.
 kaniuk - a.
 kapa - y.
 kapać, kapię, kapiesz, kap;
 kapnąć - nę.
 kapalin, = szyszak.
 kapanie.
 kapanina - y.
 kapar - a. kaparek - rka (krzew.)
 kapary l. kaparki - ów (owoc).
 kapcan - a.

kapcanieć, kapcanieję.
 kapcie - ci.
 kapcieć, kapcieję.
 kapciuch - a.
 kapeczka - i.
 kapela - i.
 kapelan - a, kapelani.
 kapelańja - ji, ją.
 kapelmistrz - a.
 kapelusz - a.
 kapeluszak - a.
 kapelusznik. kapeluszczyk.
 kapelusisko.
 kapka - i. kapeczka - i, (*da-*
wniej także kapla i kapja).
 kapłan - a. kapłanka - i.
 kapłański. kapłaństwo.
 kapłon - a. kapłoni (pióro).
 kapłonic - nie.
 kaplica - y. kapliczka - i.
 kapliczny.
 kapnąć, kapnę, kapniej.
 kapota - y. kapotka - i.
 kapral - a. kaprański.
 kaprawy, a, e.
 kaprys - u; te kaprysy.
 kaprysić, kapryszę. kapryśny.
 kapryśnica - y, kapryśnik - a =
 grymaśnica, grymaśnik.
 kapsa, *źle* kapza, (*z łac. cap-*
sula), *albo* kabza - y.
 kapson - a.
 kapsonieć - eję, = podupadać.
 kapsułka - i.
 kaptur - a. kapturek - rka.
 kapturowy.
 kapturzyć, rzę.
 Kapucyn - a, Kapucyni.
 Kapucyński.
 kapusta - y. kapustny (ogród).
 kapustnik - a.
 kapuścianek - nka.
 kapuścianka - i.

kapuściany.
 kapuścić się.
 kapuśniak - a.
 kapica - y.
 kapiszon - u.
 kapitał - u. kapitałowy.
 kapitalik - u.
 kapitalista - y.
 kapitalny, = główny.
 kapitan - a.
 kapitanowa - y. kapitanówna.
 kapitański.
 kapitel - tlu *l.* kapitela - li, *lep.*
głowica, np. u kolumny; zob.
głowica.

Kapitol - u. kapitolski.
 kapituła - y. kapitulny.
 kapitulacja - ji, ją. kapituła-
 kapitularz - a. [cyjny.
 kapitulować, - luję.
 kara - y. karać, karzę i karam.
 karabela - i. karabelka - i.
 karabin - a. karabinek - nka.
 karabinowy.
 karacena - y.
 karaczan - a.
 karafka - i. karafinka - i.
 karaś - u. karasek - ska.
 karat - u. karatowy (złoto).
 karawan - u.
 karawana - y.
 karazja - ji, ją. karazjowy.
 karb - u.
 karbona i skarbona - y.
 karbować, karbuje.
 karbowany (pieniądz), karbo-
 wane (liście).
 karbownica - y.
 karbowy.
 karbunkul - u, = wrzód ogni-
 sty, iskrzyk.
 karbunkulowy.
 karbienieć - ńca.

karcer - u.
 karcz - u.
 karczek - czka.
 karczemny.
 karczma - y. karczemka, *lep.*
niż gościniec.
 karczmarz - a, karczmarka,
lep. niż gościnny, gościnna.
 karczoch - a.
 karczować - czuję.
 karczowisko.
 karczownik - a.
 karczysty.
 karciany. karcisko.
 karciarz - a. karciarka - i.
 karciarski. karciarstwo.
 karcić, karceć, karcisz, karé.
 kardamona - y.
 kardynał - a.
 kardynałny - a. kardynałski.
 kardynałstwo.
 kareciany.
 kareta - y. karetka - i.
 kares - u, te karesy.
 kasesować się, *lep.* pieścić się.
 karjera - y, = zawód, szczęście.
 karjolka - i, *lep.* kolaska.
 kark - u. karkowy.
 karłowaty. karłowy.
 karleć, karleje.
 karlica - y.
 karlik - a, = karzełek - lka.
 karmazyn - u. karmazynowy.
 karmazynek - nka.
 Karmel - u.
 karmelek - lka.
 Karmelita - y. Karmelitanka - i.
 Karmelitański *l.* Karmelicki.
 karmny. karmnik - a.
 karń, *zwyczaj.* karmia - mi, mię.
 karmić, karmię, karmisz, karń.
 karmiciel - a. karmicielka - i.
 karmin - u.

karnat - a.
 karnawał - u. karnawałowy,
lep. mięsopust, zapusty.
 karneol *lub* karniol - u, =
 krwawnik.
 karność. karny.
 karń - i.
 karnie *i* karno.
 Karniolczyk - a. Karniolka - i.
 Karniola - i.
 karoca - y.
 Karolina - y.
 Karól - óla. Karólek - ólka.
 karólek, karólka. karólkowy
 (wódka).
 Karpaty = Karpackie góry.
 karp - a. karpik - a.
 karpień - a, *w Krakowskiem* =
 brukiew.
 karpí, a, e (*np.* łuska).
 karpina - y.
 karpíówka - i.
 karta - y, *źle* karta korespon-
 dencyjna, *bo mamy* list otwarty.
 kartacz - a. kartaczowy.
 kartamin - u.
 kartel - u.
 kartka, karteczka - i.
 kartofel *l.* kartofla - i = zie-
 mniak, pérka.
 kartoflany *l.* kartoflowy.
 kartofliny = łęty.
 karton, kartun - u.
 kartownik = karciarz - a.
 Kartuz - a *l.* Kartuzjanin.
 kartuzek - zka.
 karuk - u.
 karusel - a.
 Karwacja - ji, ja, = Kroacja.
 karwasz - a.
 Karwat - a. karwacki.
 karw - a.
 kary.

Karyntja, - ji, ja.
 karzeł-rła. karzelek = karlik.
 kasać się na co, kasam się.
 kasa (*źle* kassa).
 kasacja, - ji, ja, *lep.* usunięcie.
 kasjer - a, *lep.* skarbnik.
 kaskada - y *nieprz.*, *bo mamy*
 wodospad.
 kasować, kasuję, *lep.* usuwać.
 kasowy.
 Kasper - pra. kasprowy.
 kasta - y. kastowy.
 kastrat - a, *zob.* rzezaniec.
 kastor, *lep.* bóbr.
 kastorowy (*np.* kapelusz).
 kasyno.
 kasza - y, tę kaszę. kaszka - i.
 kaszar - a. kaszarka - i.
 kaszérz, kaszorek, - rka.
 kaszel - szlu. kaszelek - lku.
 kaszkiet - u. kaszkiecik - a.
 kaszleć, kaszlisz, kaszlij; *źle*
 kaszlać *i* kaszlić, *bo tematem*
jest kaszla (-lem), *a samogło-*
ska a pomiędzy dwiema mięk-
kiemi przechodzi w e.
 kaszlenie. kaszlisko.
 kaszlnąć, kaszlnę, kaszlniej.
 kaszlnięcie.
 kaszlowy, a (*np.* febra), e.
 kasza - y, *sżuflada drukar-*
ska z przegródkami do liter.
 kasztan - u (*drzewo*), - a (*koń*
lub pies kasztanowaty).
 kasztanowy, (*np.* lasek).
 kasztelan - a. kasztelanowa - y.
 kasztelanka - i.
 kasztelańja, - ji, ja.
 kasztelański. kasztelaństwo.
 Kaszub - a *l.* Kaszuba - y.
 kaszubski.
 Kaszuby, kraj nad Bałtykiem
 od Gdańska do Słupska.

Kasia - si, się. Kasinka - i.
 kat - a, katowi l. katu.
 katafalk - u. katafalkowy.
 kataklizm - u, *nptrzb.*, *bo mamy własne na to wyrazy*: popotop, powódź, zaléw, a przenośnie zaguba, zatrata, zagłada.
 katakumba - y.
 katalog - u.
 katanka - i.
 kataplazm - u, *lep.* okładanie, okład.
 katar - u, *lep.* nieżyt.
 katarakta - y.
 kataralny. katarowy.
 Katarzyna - y. Kasia, Ka-
 chna.
 katarzynka - i.
 katastrofa - y, *lep.* wielki cios, nadzwyczajny wypadek.
 katedra - y. katedralny.
 katecheta - y.
 katechetyczny.
 katechetyka - i.
 katechista = katecheta.
 katechizm - u, w katechiźmie (*jak weźmie od wezmę*).
 katechizmowy.
 katechizować, - zuję.
 katolicki.
 katoliczka - i. katolik - a.
 katolicyzm - u.
 katorża - y. katorżny.
 katować, katuję.
 katownia, - ni, nią.
 katowski l. katów.
 katrynka - i. katryniarz - a.
 kaucja - ji, ją, *lep.* zastaw, rękojmia, poręczenie.
 katusza - y.
 kawa - y.
 kawał - a. kawałek - lka. ka-
 wałeczek - czka.

kawaler - a. kawalerja, -ji, ją.
 kawalerować, - ruję.
 kawalerski. kawalerstwo.
 kawalerzysta - y.
 kawczy, a, e (pióro).
 kawecan - u.
 kawęczyć, - czę.
 kawęczenie.
 kawka - i.
 kawon - a, (*rodzaj dyni*).
 kawowy, *źle* filiżanka kawo-
 wa, *ma być*: filiżanka od kawy.
 kawiarski - u.
 kawiarka - i.
 kawiarnia, - ni, nią.
 kawiany. kawiarz - a.
 kawja - ji, ją.
 kazalnica - y, = ambona - y.
 kazać, każe, kaź (*rozkażać*).
 kazać - że (*mieć kazanie*).
 kazanie; *nie mówi się*: kaza-
 nie próbne, *lecz* popisowe (*ja-
 kie miewać zwykli kandydaci
 w zborach ewangelickich*). *Nie
 dobrze także* kazanie (*mowę*)
 powiedzieć, *mówi się* mieć lub
 prawić kazanie.
 kazematy, tych kazemat, =
pol. podwale.
 kazerna - y, *źle*, *bo mamy*: ko-
 szary - ar.
 kaznodzieja, - ji, je.
 kaznodziejski.
 kaznodziejstwo.
 kazuar - a.
 kazub - a.
 każdodzienny.
 każdoroczny.
 każdy l. każdego (*źle* koždy i
 kuždy).
 każddziuchny. każddziutki. ka-
 żdziuteczki.
 kazić, każe, kazisz, kazi.

kaziroduy. kaziroduik-a.
 kazirództwo.
 kaźmirek - rku. kaźmirkowy.
 Kaźmirz - a. Kaźmira-y (ka-
 zić + mir) *jak* Elżbieta *zam.*
 Elżbieta.
 kaźmirzowy.
 kaź - i.
 kącik - a. kącisty.
 kądel - dla.
 kądziel - i.
 kąkół - olu.
 kąkolik - u.
 kąkolnica - y.
 kapać, kąpie, kąp.
 kąpanie.
 kąp - a, *lep. niż* kump *lub*
 komp (= udo wieprzowe).
 kąpiel - i, te kąpiele, wziąć
 kąpiel, brać kąpiele, jechać do
 kąpieli (*źle* do kąpiel).
 kąpiółka - i.
 kąsać, kąsam *l.* kąszę.
 kąsanie.
 kąsek - ska.
 kąt - a. kątek - tka.
 kątny. kątowy.
 kątnica - y.
 Kcynia, - ni, nię. kcyński.
 kcieć (= wypuszczać), *zob.*
 kiel.
 Kębłów (*źle* Kemblów)-owa.
 kędy. kędykolwiek.
 kędzierzawy.
 kędzierzawiec - wca.
 kędzierzawić - wię.
 kędzior - u.
 kędziornik - a, = fryzjer.
 kępa, tych kęp.
 kępiasty.
 Kępno, (*źle* Kempno).
 kęs - u.
 kętarny (= legary pod beczki).

klaczasty. klaczysty.
 kładka - i. kładzenie.
 Kłajpeda - y, *źle* Memel.
 kłak - a.
 kłam - u.
 kłamać, kłamię, kłamiesz, nie
 kłaić.
 kłamca - y. kłameczyni.
 kłamliwość. kłamliwy.
 kłamstwo.
 kłaniać się, - am się.
 kłanianie się.
 kłaść, kładę, kładziesz, kładź.
 kłab - ębu. kłębek - bka.
 kłębowaty.
 kłęk - u.
 kłobuk - a.
 kłoda - y.
 kłokocina - y.
 kłomia *l.* kłomla - i.
 kłonia - i.
 kłonica - y.
 kłopot - u.
 kłopotać się, kłopotę się (*źle*
 kłopotczę się).
 kłós - a. kłosek - ska.
 kłosowaty, kłosowy.
 kłosówka - i.
 kłosiany.
 kłosiennica - y.
 kłosić się.
 kłosisty.
 kłóć, kłóę (*zam.* kłóję), kół,
 kłółem (*o zwierzętach i rze-
 czach, np.* kruk, osa, róża kół),
 kłóty; *zob.* kłuć; zakalać, za-
 kalam.
 kłócie.
 kłócić (się), kłóć (się).
 kłódka (*nie* kłótką, *bo* kłoda
i kłodeczka, *nie* kłoteczka).
 kłósować, *lep.* kłusować, -suję.
 kłótność. kłótniwy.

klótnia, - ni, nią, tych klótni.
 klótnik - a. klótnica - y.
 klucć, kłuje, kłulem (*o ludziach kłujących, np. krawiec igłą kłuje*), zakłuwać.

klucie.

klus - a, (sporym) klusem.

klusak - a.

klusować, klusuję, *lepiej niż* klósować.

kłykieć - kcia, = trzpień, ościęń.

klacz - y, te klacze.

klaczka - i.

klafta - y, (*źle* klofta), *lep.* polano *l.* szczepa.

kłajster - tru.

kłajstrować, kłajstruję.

klamerka - i. klamra - y.

klapa - y. kłapeczka - i.

klaps - a.

klapsać, klapsnąć, klapsnęć, kłapsnięć.

klarnet - u. klarnetowy.

klarować, - ruję, *lep.* czyścić.

klarowny.

klasa - y (*źle* klassa).

klaskać, - skam *l.* - szczęć.

klasowy.

klasyczny. klasyczność.

klasycyzm - u.

klasyfikować, - kuję.

klasyk - a.

klasztorowy. klasztor-oru.

klatka - i.

klawiatura - y.

klawikord - u, = fortepian.

klawisz - a.

kląć, klnęć, kłnieć.

kłaskać = młaskać.

kłątwa - y.

kleć (ta), - ci.

klecić, kleceć.

klejek - jku.

klejić, kleje, klejisz.

klejek, klijek, - jku.

klejnot - u, te klejnoty.

klejonka - i.

klejowatość. klejowaty.

klekot - u. klekotka - i.

klekotać, klekotam *i* klekoceć.

klektać = klekotać.

klech - a *l.* klecha - y.

kleń-a, *l.* klenieć, -ńca, = uklęj.

klepacz - a. klepaczka - i.

klepać, klepieć, klepiesz, klep.

klepadło.

Kleparz - a, na Kleparzu.

kleпка - i.

klepsydra - y.

klepień - pnia.

klepisko, = bojewisko.

kler - u, *lep.* duchowieństwo.

klerycki. kleryk - a.

kleszcz - a.

kleszczak - a.

kleszcze, tych kleszczy *lub* kleszczów.

kleszczojad - a.

kleszczowina - y, *lepiej niż* rycynus.

kleszczyki, kleszczyków.

kleszczynek, - nka.

kleścić, - szczęć *l.* kleśnić, - nieć.

kleśniec - ńca.

kleśnica - y.

kleta, klita - y, klitka - i.

Klewjak - u.

klěj - eju.

klęczeć, Klęcząc modli się, *źle* Klęcząc na kolanach modli się, *bo nie klęczy się nigdy na rękach ani na łokciach.*

klęczek *i* klęczka, na klęczkach.

klęczeń - nia.

klęcznik, *lep. niż* klęczalnik.
 klęcie.
 klęk - u, (*krzywe drzewo u radła*) = kozica, stryk - u.
 klękać - am, klęknąć, klękne, klękniej, klęknał.
 klępa - y, tych klęp.
 klępka - i.
 klęsk - a, = dębonosek.
 klęska - i, tych klęsk.
 klęsnąć, wklęsnąć, klęsnął i kłaś.
 kljent - a, kljenci.
 kljentela - i.
 kljentka - i.
 klika - i.
 klimat - u, różne klimaty; *źle klima, bo tego nie możemy odmieniać, nie mając żadnych imion na a.*
 klimatyczny.
 klin - a.
 klinga - i, *np. trz., bo mamy pol. brzeszczot, głównia (u szabli).*
 klinowaty. kliniasty.
 klinika - i.
 klistera - y.
 Kliwja - ji, ją.
 klizać, kliżę.
 kloaka - i, *lep. prewet, prewetowy dół.*
 kloc - a.
 klocek - cka.
 klomb - u.
 klon - u. klonowy.
 klóska - i. klóseczka - i.
 klócha - y.
 klub - u. klubowy.
 kluba - y.
 klucja - ji, ją.
 klucz - a. kluczyk - a.
 kluczka - i.
 kluczkować, -kuję.

klucznica - y.
 kluczowy.
 kluczyk - a, = pierwsosnek.
 kluc - je. klwać - am, (kluc dziobem, dziobać).
 klukać - ka, k. mu w brzuchu.
 klukwa - y, = żórawina - y.
 kmocha - y, = kmoszka - i.
 kmoter i kmotr l. komoter i komotr - tra.
 kmotra i kmoszka l. komotra i komoszka.
 kmoterski l. komoterski.
 kmoterstwo l. komoterstwo.
 kmieć - a. kmiotek - tka.
 kmiecy.
 kmin - u, *zwykle* kminek - nku.
 kminkowy. kminkówka.
 knaflak - a, = abcas.
 knafliczka.
 knebel - bla.
 kneblować, - luje.
 knot - a. knotek - tka.
 knotnica - y.
 knować, knuć, - nuję.
 kuówie - a.
 knur - a, = kierda. kiernoz.
 knut - a. knutować - tuję.
 kniat - u.
 kniaź - a, *książe na Rusi.*
 knieć - i.
 knieja - ji, je.
 koadjutor (*biskupi*).
 koalicja - ji, ją, *lep. związek, przymierze.*
 kobalt - u.
 kobeźnik - a, *zwykle* lutnista.
 koblak - a, = kabłak.
 kobuz - a. kobuzek - zka. kobuzi.
 kobuzieć - eję.
 kobyła - y. kobyłka - i.
 kobyłocha - y.
 kobylica - y.

kobyлина - y.
 kobza - y, = bandurka.
 kobziarz - a, = kobeźnik.
 kobiałka l. kobieli - i.
 kobielić się.
 kobieliść. kobielisty.
 kobierczyk - a, = dywanik.
 kobierzec - rca, = dywan.
 kobjęcy. kobięcina - y.
 kobięta - y. kobiętką - i.
 koc - a. kocyk - a.
 kocanka l. kocenka - i.
 koczarga - i, = kociuba, ożóg.
 koczkodan - a.
 koczolować - łuję.
 koczować - czuję.
 koczownik - a.
 koczowisko. koczujący (naród).
 kociak - a.
 kocianki - nek l. kotki - tek.
 kociątko.
 kociec (- ćca) l. kojec (- jca).
 kocięł - otła, *źle* kociół (*bo nasz język nie posiada wsuwnego o*).
 kocięlek - lka, *źle* kociółek.
 kocię - cia. kocięcy.
 koci, a, e.
 kocić się, koci się, kocą się.
 kocina - y. kocisko.
 kociuba - y = kociarga.
 kodeks - u, *obydwa* kodeksy, (*nie* kodeksa).
 kofejina - y.
 koftyr - u.
 koguci, a, e. kogucik - a.
 kogut - a, *źle* kokot.
 kojarzenie. kojarzyć - rzę.
 kojec - jca, (*kucza, w której się kury tuczą*).
 kojić, koje, kojisz.
 kokać l. kokwać - am.

kokarda - y, = *wiązanka ze wstążek*.
 kokcynela - i.
 koklus - u. koklusowy.
 kokon - a.
 kokornak - u.
 kokorycz i kokorczyk - u.
 kokos - u. kokosowy (*orzech*).
 kokosz - y. kokoszka - i.
 kokoszy. kokoszyć się.
 kokosowe drzewo.
 kokieta - y, *lep.* zalotnica. kokiety.
 kokietka - i. kokietować - tuję.
 kochać - am. kochanie.
 kochanek - nka. kochanka - i.
 kochliwość. kochliwy.
 kołacz - a. kołaczowy.
 kołatać, kołatam i kołacę - cesz, (*źle* kołacze), kołataj, kołatałem, skołatany.
 kołatek - tka.
 kołczan - u, = sajan, pochwa (na strzały).
 kołdra, tych kołder.
 kołdun - a.
 kołek - lka. kołeczek - czka.
 kołnierz - erza. kołnierzyk - a.
 koło, kółko, kółeczko.
 kołodziej - a.
 kołodziejski. kołodziejstwo.
 kołomaż - i. = maż.
 Kołomyja - ji, ję. Kołomyjski.
 kołować - łuję.
 kołowacieć - eję.
 kołowacizna - y. kołowaty.
 kołowrot - u. kołowrotek - tka.
 kołowrotny.
 kołpak - a. kołpaczek - czka.
 kołpaki - ów, (*ziele*).
 kołpierz - a, = jazgarz, jaszcz, (*ryba*).
 kołtun - a.

koltuniasty i koltuniaty.
 kolysać, kolyszę. kolyska - i.
 kolacja - ji, ją, = wieczera.
 kolano. kolanko.
 kolankowatość. kolankowaty.
 kolasa - y. kolaska - i.
 kolator - a. kolatorka - i.
 kolatorski. kolatorstwo.
 kolba - y. kolbiasty.
 kolca - y.
 koleobrzech - a.
 koleołusk - a.
 koleoróg - oga.
 kolecowój - oju.
 kolecza - y.
 koleczak - a.
 koleczatka - i.
 koleczasty, = mający kolce.
 koleczug - i. koleczużny.
 koleczy. kolecowy.
 koleczyk - a, = zausznica.
 koleczysty, = *opatrzony ostre-*
mi kolcami.
 kolebać, kolebie. koleb.
 kolebka - i.
 kolec - lca.
 kolega - i, koledzy. koleżka - i.
 kolegjata - y, (*kościół, przy*
którym jest kapituła).
 kolegjum, (lud. koleja), ko-
 legjum szkolne, *niepotrzeb., bo*
mamy pol. rada szkolna.
 kolegować - guję.
 koléj - eji, te koleje.
 kolejno. kolejny.
 kolekta - y.
 kolender - dru, *lep. niż ta ko-*
lendra - ry.
 koleśnik, *lep. niż stelmach.*
 kolet - u, = obojczyk.
 koleżanka - i.
 koleżeński. koleżeństwo.
 kołęda, tych kołęd.

kołędować - duję.
 kołędować - duję.
 kołędra (*zam. korędra*).
 kolibr - a.
 kolistość. kolisty.
 kołiszczyzna - y.
 kolizja - ji, ję, *lep. starcie się.*
 kolka - i.
 kolnąć, kolnę (*od klóć*), = u-
 bość jakim ostrzem.
 kolnik - a.
 Kolno l. Kolońja.
 kolodjon - u.
 kolofonja, = kalafonja (*żywi-*
ca skrzypcowa).
 kolonista - y *lep. osadnik.*
 kolońja - ji, ją, *lep. osada.*
 Kolońja - ji, ją. Koloński.
 kolor - u. kolorowy.
 kolorować - ruję.
 kolos - u. kolosalny.
 kolumna - y.
 kolumnada l. kolonada.
 koma - y, *lep. przecinek.*
 komandor - a.
 komandorja - ji, ją.
 komandorstwo.
 komar - a.
 komedja - ji, ją.
 komedjancki.
 komedjant - a. komedjantka - i.
 komenda, *lepij dowództwo,*
rozkaz.
 komendant - a, *lep. dowódzca.*
 komendarz - a.
 komenderja - ji, ją. kome-
 dorstwo.
 komendor l. komandor, *albo*
 komtur - a.
 komentarz - a. komentarzyk - a.
 komercyjny, *lep. handlowy.*
 kometa - y, *lep. ta kometa, niż*
ten kometa.

komeżka, *nie* komeszka, *bo*
pochodzi od komża.

komnata - y, = izba.

komornica - y.

komora - y; kom. główna, k.
uboczna, *tj.* leżąca na uboczu
albo na trakcie ubocznym, *albo*
k. drugiego rzędu.

komorne - nego.

komornik - a. komornica - y.

komorniczy.

komorkowaty. komórka - i.

komorzycza - y.

kompanja - ji, ja, *lep.* towa-
rzystwo.

kompas - u. kompasowy.

kompatura, *lep.* okładka - i.

komplement - u, te komple-
menty, *lep.* grzeczność.

komplet - u, *lep.* zupełność.

kompletny, *lep.* zupełny.

kompozycja, - ji, ja.

kompresa - y.

kompromis - u.

kompromitować - tuje.

komtur - a = komendor.

komput - u.

komunalny.

komunikant - a. komunikan-
tka - i.

komunikować, - kuje, = przy-
stępować do ś. komuńji.

komunista - y.

komuńja, ji, ja.

komysz - u.

komża (komeżka) - y.

komieğa, tych komieğ.

komiczuy. komik - a.

komin - a. kominek - nka.

kominowy.

kominiarczyk - a. kominiarski.

kominiarz - a.

komis - u.

komisarz - a. komisarski.

komisja, - ji, ja; *zob.* wysadzić.

komisowy. komisyjny.

komitet - u. komitetowy.

konać - am. konanie.

konar - u. konarzysty.

konceptista - y.

koncept - u, te koncepty.

koncert - u, te koncerty.

koncertowy.

koncérz - erza.

kondel - dla l. kondys.

kondemnata - y.

kondolencja, *zam.* Pisać z kon-
dolencją, *lep.* Pisać list pocie-
szający.

kondujita - y, *lep.* zachowanie
się, prowadzenie się.

kondukt - u, te kondukty, *lep.*
prowadzenie ciała do grobu.

konduktor - a, *lepij* przewo-
dnik (*osoba*), odgrom (*rzecz*).

konewka - i.

konew - nwi.

konfederacja - ji, ja.

konfederacki. konfederacyjny.

konfederak l. konfederat - a.

konfederatka - i.

konfekt - u, te konfekty.

konferencja, - ji, ja, = sesja,
lep. narada.

konfesjonał - u.

konfuzja, *np*trzb., *bo mamy:*
zamięszanie, zamęt.

kongregacja, - ji, ja.

kongres - u, kongresowy.

Kongresówka - i, = *królestwo*
Polskie, ustanowione na kon-
gresie Wiedeńskim.

konkordat - u.

konkurent - a, konkurenci.

konkurować, - ruje, *lep.* sta-
rać się o pannę.

konkurs - u, te konkursy; k.
ogłosić (*nie* wypisać) o jakąś
posadę.

konkursowy.

konkury - ów, *lep.* zaloty, sta-
ranie się o pannę.

koncha - y, *lep.* muszla.

konny.

konnica - y.

konopka - i. konopnik - a.

Konopka, pani Konopczyzna
(*nie* Konopkowa); *podob.* jak
Wojda, pani Wojdzina (*nie*
Wojdowa).

konopny.

konopnica - y.

konop' - a, *zwykle* liczba mn.

konopie, tych konopi.

konopiany. konopiatka - i.

konotatka - i.

konował - a. konowalski.

konowałstwo.

konsekracja - ji, ją, *lep.* po-
święcenie.

konsekrować, - kruje.

konsens - u, te konsensy, *lep.*
zezwoleń.

konserwa - y.

konserwator - a.

konsola - i.

Konstanty - tego.

Konstantynopol, - a *lub* Ca-
rogród - odu, *l.* Stambuł - u.

Konstantynopolski (Wuj.), *nie*
Konstantynopolitański.

konstatować *źle*, *bo* zamiast
Konstatuję fakt *mamy*: Przeko-
nywam się że tak jest, Stwier-
dzam to a to, zapisuję, przypo-
minam; *zob.* zaznaczać.

konstrukcja - ji, ją, *lep.* skła-
nia, układ, szyk.

konstytucja, - ji, ją. konsty-
tucyjny.

konsul - a. konsulat - u.

konsularny.

konsultacja - i, *lep.* narada.

konsyljarz, *nptrzb.*, *bo mamy*:
radzca.

konsystorz - a. konsystorski.

konszachty - ów.

kontent = zadowolony; kon-
tento i kontente *tak się różnią*,
jak rado i rade.

kontentować się = zadowolić
się czém, przestawać na czém.

konto, dwa konta, w pier-
wszém koncie, pod drugim kon-
tem; *lep.* rachunek.

kontor - u, *lep.* kantor - u.

kontrabanda - y, *lep.* przemy-
canie.

kontrakcja - ji, ją, *lepiej* ścia-
gnięcie.

kontraktować, *nptrzb.*, *bo ma-
my*: ugodzić się, układać się,
umawiać się z kim, zawierać u-
godę, traktat, kontrakt.

kontrakt - u, te kontrakty.

kontraktowy.

kontrast - u, *lep.* sprzeczność,
przeciwieństwo.

kontredans - a.

kontrola - i, *lep.* dozór - oru.

kontroler - a. kontrolować - luję.

kontumacja - ji, ją.

kontusz - a. kontuszowy.

kontusik - a.

kontuzja - ji, ją.

kontyngiens - u.

konwalja - ji, ją.

konwent - u, te konwenty.

konwersacja - ji, ją, *lep.* roz-
mowa.

konwojować - juje.

konwój - oju.
 konwulsja - ji, ją, *lep.* drga-
 nie, kurcz.
 konwulsyjny, = kurczowy.
 konwikt - u, te konwikty.
 konwisarz - a. konwisarka - i.
 koń, siadać na koń, (*jak iść*
za mąż), *starodawny biernik*.
 koniak - u.
 koniakówka - i.
 koniarz - a.
 końcowy. końcówka - i.
 kończaty, - asty.
 kończyć, kończę, kończ.
 kończysty.
 koniec - ńca.
 konieczność. konieczny.
 konienka - i.
 konieczyna - y.
 konik - a.
 konitrud - u.
 koniugacja - ji, ją.
 koniugować - guję.
 koniuszy.
 koński.
 kopa - y.
 kopacz - a. kopaczka - i.
 kopać, kopię, kopiesz, kop,
 kopmy.
 kopal - u.
 kopalina - y. kopalny.
 kopalnia - ni, nią.
 kopalnictwo.
 kopanka - i.
 kopcenie.
 kopanica - y.
 kopczyzna - y.
 kopcić, kopcę, kopeisz, kopć.
 kopciuch - a. kopciuszek - szka.
 kopeć - ciu.
 Kopenhaga - i. Kopenhaski,
 (*nie -hazki*), *jak praski od Praga*.
 koper l. koper - u.

koperczaki (= komplementy) -
 ków.
 kopersztych - u, *niepotrzeb., bo*
mamy: miedzioryt.
 koperta - y.
 koperwas - u.
 kopja - ji, ją, *lep.* odpis, okaz.
 kopja - ji, ją, *lepić* dzida.
 koprownik - a, = żebrzyca.
 koprowina - y. koprowy.
 kopuła - y.
 kopyś - i. kopystka - i.
 kopytnik - a.
 kopyto. kop,tko.
 kopiec - pea.
 kopiejka - i.
 kopijnik - a.
 kora - y.
 korał - a.
 Koran - u (*zakoń Mahome-*
tan).
 korał - a. koralik - a. kora-
 lowy.
 korba - y. korbeczka - i.
 korbacz - a.
 korbas - u. korbasowaty, kor-
 basowy.
 korcowy. korcówka - i.
 korczak - a.
 korcić, korcę, korć.
 kord - a. kordelas - a.
 kordjał - u.
 kordon - u. kordonowy.
 korduan, kordyban, kordwan.
 kordygarda i kordegarda, =
 odwach.
 korek - rka. koreczek - czka.
 korekta - y.
 korektor - a.
 korespondencja - ji, ją. [ci.
 korespondent - a, koresponden-
 korespondować, = utrzymywać
 z kim stósunki przez listy.

korkociąg - a.
 korkodąb - ębu.
 korkowy.
 korman - u, = siermiega, sukmana.
 kormoran - a.
 kornes, *zwykle l. mn. kornesy.*
 kornet - u.
 korność. korny.
 korona - y.
 koronacja - ji, ją.
 koronka - i, (*różaniec*).
 koronki - nek, (*materja ko-
bięca.*)
 koronny.
 koronować - nuje.
 Koronowo.
 korończyk - a.
 Koroniarz, (*mieszkaniec Kró-
lestwa Polskiego, zwanego daw-
niej Koroną obok W. Ks. Li-
teńskiego.*)
 Korończyk, = Koroniarz.
 korowaj (*chleb wielki weselny*).
 korowody (*zam. kołowody*)-ów.
 korporal - u.
 korpus-u, *trzy korpusy wojska.*
 korpusowy, korpuśny.
 korsak - a.
 korsarski. korsarstwo.
 korsarz - a.
 korset - u, te korsety.
 korsuń - a.
 Korś, (*z czego Niemcy zro-
bili Kurland*).
 kortyna - y, *lepić zasłona.*
 korwet - u.
 korweta - y.
 korytarz - a, *lep. niż kurytarz.*
 korytko. koryto.
 korzany.
 korzec - rea.
 korzecznik - a.

korzenny (sklep, handel).
 korzennik - a.
 korzeń - nia; *l. mn. korzenie,
-ni, = aromatyczne zagraniczne
przyprawy, jak imbir, pieprz
i t. d.*
 korzeniasty.
 korzenieć (się) - nię.
 korzenisty.
 korzeniowy. korzeniówka.
 korzonek - nka.
 korzyć się, korzę się.
 korzyść.
 korzystać - am.
 korzystność. korzystny.
 korzysty (kora).
 kos - a.
 kosa - y, *kilka kós.*
 kosaciec - ęca. kosaćcowy.
 kosarz - a.
 kosek - ska.
 kosekans, *lep. dosieczna.*
 kosm - u, *zwykle kosmyk - u.*
 kosmacz - a.
 kosmaczek - czka, = jastrzę-
biec.
 kosmacieć-cieję. kosmacić-acę.
 kosmatka - i.
 kosmatość. kosmaty.
 kosmek - mka, = kosm.
 kostera - y, = szuler.
 kostka - i. kosteczka - i.
 Kostka - i, *nasi Kostkowie.*
 kostrzewa - y.
 kosynier - a. kosynierski.
 kosz - a. koszyk - a. koszy-
czek - czka.
 koszalka - i, = kobiałka.
 koszara - y, te koszary, tych
koszar (*dla wojska.*)
 kosztatka - i.
 koszenila = kokcynela - i.
 koszcza - i.

koszenie, = kośba.
 koszer - u. koszerny.
 koszokop - u.
 koszowy.
 koszt - u, te koszty (*Skarga*).
 kosztować - tuję.
 kosztur - a.
 koszula - i. koszulka - i.
 Koszyce (*miasto*), z Koszyc.
 koszyk - a.
 koszykarz - a. koszykarka - i.
 koszykarski. koszykarstwo.
 koszykowy.
 koszykowe ziele, = ostryż.
 koszyisko.
 kosiarz i kośnik - a.
 kośba - y, = koszenie.
 kość, te kości (*nie* koście).
 kościany.
 kościec - ćca.
 kościec i kostnieć - eję.
 kościelny-nego.
 koścień i kościan, = laska
 kościana.
 kościeniec - ńca.
 kościsty.
 kościołek - lka. kościół - ola.
 kościoskład - u, *lep.* kośnica.
 kościotrup - a, = szkielet.
 kościowaty.
 Kościuszk - o, Kościuszkowie.
 kosiarz - a.
 kosić, koszę, kosisz, koś.
 kosiczka - i, = żórawi nos.
 kosisty, (*krzywy jak kosa*).
 koślawy, (*nie* koszlawy).
 koślawić, (*nie* koszlawić), ko-
 ślawię, koślawisz, koślaw.
 kośnica i kostnica-y.
 kosior, = pociask, piekarski
 ożóg, pogrzebaczka.
 kot - a. kotek - tka.
 kotangiens, *lep.* dotyczna.

kotara-y, (*z tatar.*).
 kotka - i.
 kotewka - i. kotew - twi.
 kotlarski. kotlarstwo.
 kotlarz. kotlarka. kotlarczyk.
 kotlet - u, te kotlety.
 kotlica - y.
 kotny, a, e.
 kotomałp - a.
 kotwica - y.
 kotwiczny, (*np.* kiersztak).
 kotyljon - a.
 kować, kuć. kuję.
 kowadło.
 kowal-a. kowalka-i. kowal-
 czyk - a.
 kowalik - a.
 kowalski. kowalstwo.
 Kowno. Kowieński.
 koza - y. kózka - i.
 kozaczy. kozaczyzna-y.
 kozacki. kozactwo.
 kozak - a.
 kozetka - i.
 kozéra - y. kozérka - i.
 kozłek - lka.
 kozłować - łuję.
 kozłowaty. [wić.
 kozły-ów, broń w kozły usta-
 kozodój - oju.
 kozub - a i kozubek - bka.
 kozula - i.
 kozyrek-rka (*daszek u czapki*).
 kożuch - a.
 kożuchowiec - wca.
 kożuszek - szka.
 kożuszkować - kuję.
 kożuszkowy, (*np.* kanonik).
 koziarz l. koźlarz - a.
 Koziegłowy, Kozichłów.
 kozieł-zła, (*źle* kozioł); kozły
 na dachu, = krokwie.
 Kozieł - a. Koziełowie.

kozielkować (*nie* koziolkować),
 kozielkuje.
 kozi, a, e.
 koziród - odu.
 kozica - y.
 kozik - a.
 koziniec - ńca.
 koźlątko. koźlęcy.
 koźlik, = koźle ziele.
 koźlina - y, (= młokicina).
 kół - ołu, = pal.
 kozioróżec - żca.
 kółdra - y. kółderka - i.
 kółko. kółeczko.
 kózka - i.
 kpać, kpać.
 kpanie. kpanina - y.
 kpienie, (*od* kpić).
 kpica - y.
 kpić (sobie), kpię, kpij.
 kpinka - nki. kpiny, kpin.
 kra, *kilka* kier.
 krab - a.
 kraczek - czka.
 kraciasty.
 kradzież - eży, te kradzieże.
 kraj - u.
 krajać, kraję.
 krajanek - nka.
 krajcar - a.
 krajczy - czego.
 krajina - y.
 Krajina, Krajna - y, *po słow.*
 Krańsk; *także* Karniola.
 krajka - i.
 krajobraz - u.
 krajopis - u.
 krajowy, *że* sejm krajowy, *bo*
nie ma niekrajowego sejmu.
 krajowiec - wca.
 krakać, krakam i kracze.
 Krakowianin - a. Krakowian-
 ka - i.

krakowski.
 Kraków - owa.
 krakwa - y.
 kralka - i.
 Kralowiec - wca, (*Koenigsberg*
w Nowej Marchji).
 kram - u, *lep.* sklep.
 kramarz - a. kramarski.
 kramny.
 kramik - u, *lep.* sklepik.
 kraniec - ńca. krańcowy.
 krap - u, = marzana.
 krasa - y.
 kraska - i.
 krasny.
 Krasnoruś, = Ruś Czerwona,
 krasomówca. krasomówstwo.
 kraszanka - i.
 kraść, kraść; *formy* kradnę,
 kradniesz, kradnieją, *wychodzą z*
użycia; kradziony, *l. mn.* kra-
 dzeni, *np.* wykradzeni chłopcy.
 krasić - aszę.
 kraśny.
 krata - y. kratka - i.
 kratkować - kuje.
 krawacz - a.
 krawalnica - y.
 krawata - a. krawatka - i.
 krawędź - i.
 krawcowa - y. krawiec - wca.
 krawieccyzna - y. krawiecki.
 krawiectwo.
 krąg - egu.
 krągłak - u.
 krąglica - y, = bąk.
 krążek, - żka, (*od* krążyć).
 krążenie. krążyć - że.
 kreatura - y.
 kreci (kret), kreciany.
 krecik - a.
 kreczot - a.
 kredencierz i kredensérz - erza.

kredecować i kredensować -
suję.

kredec - u.

kredec - a, = *wyznanie wiary*.

kredec - u, te kredecy.

kredecytor - a, *lep.* wierzyciel.

kredecytor - a, *lep.* wierzycielka.

kredecytować - tuję, *lep.* dawać
na rachunek.

krekać l. krokać, = gdakać,
kwokać.

kreol - a. kreolka - i.

kreozot (*rzad.* kreazot).

krepa - y. krepowy.

kreple, tych krepli l. kreplów.

kres - u. kreskować - kuję.

kreślić - lę.

kret - a.

Kreta - y. Kretenci.

kretojęz - a.

kretojęz - y.

kretojęz.

kretojęz - y.

kretojęz.

kretojęz.

kretojęz.

kretojęz.

kretojęz, a, e; kretojęz.

kretojęz. kretojęz.

kretojęz (*źle* kretojęz), krwi.

kręda - y. krędowy.

krędować - duję.

krędziany, (*nie* kretojęz).

kręska - i, *nie* kretojęz, *bo jest*
przysłowie: Przyszła kręska na
Matyska.

kręzki - zek, = kruzki.

kręzy, = kręzki.

kręcenie.

kręcić, kręć, kręć.

kręciciel - a. kręcicielka - i.

kręcidle.

kręgiel - gla.

kręgiel - ni, nią.

kręgi - ów, = śpiki.

krępa - y, = kłamra.

Krępak - u.

krępować - puję. krępolec - lca.

krępowy.

krępość. krępy.

krępy - pin.

krętak - a. krętanina - y.

krętodziób - obu.

krętogłów - owa.

krętogon - a.

krętoróg - ogu.

krętość. kręty.

kręzel - żła, l. kręzelek - lka.

kręzlica, (*nie* kręzlica) - y, =
kręzelek.

kręzbrność. kręzbrny. kręz-
krobski. [brnie.

Krobia - bi, bię.

krobia - bi, = pudełko, skrzy-
neczka.

kroc (o koniu) - y.

krocak - a.

kroczyć, krocę, kroc.

króć, = raz; *zam.* Dwieście ty-
sięcy *mówi się* Dwakróć sto tysięcy.
*To króć wsuwa się po jedno-
ściach i setkach tysięcy, jeżeli
po tysiącach nie następują już
żadne liczebniki, np. Zostawię
wam trzykróć sto tysięcy, albo
króćej: Zostawię wam trzykróć
(z domysłn. sto tysięcy). Wtedy
w 3 p. mówi się dwukróć sto
tysięcom, albo dwonkróć sto
tysięcy, a w 6 p. trzemakróć
sto tysięcy, albo trzemakróć sto
tysięcami. — Krocie = wielka
ilość, np. Krocie wydał na bu-
dowlę. Źle mówią czasem dwa-
króć razy *zam.* dwa razy. Pier-
wszy króć = pierwsze sto tysięcy,*

drugi kroć = drugie sto tysięcy.
Zresztą w połącze z porządko-
wymi liczebnikami kładzie się
zawsze raz, np. pierwszy raz,
trzeci raz, (nie kroć). Zawsze
tóż: jeden raz, dwa razy itd.
W ogóln. znac. l. mn. jest kro-
cie, np. Ma krocie, nie tysiące.
 krocień - otnia.
 krogulczy. krogulczyk - a.
 krogulec - lca.
 krok - u. kroczek - czku. kro-
 kowy.
 krokodyl - a. krokodylowy.
 krokorać l. krekorać - rzę.
 krokos - u. krokosowy.
 krotsztyny - ów, (*podpory ka-*
mienne lub drewniane).
 krokiewka - i.
 krokiew - kwi, l. krokwa - y.
 krokwie - kwi, = kozły.
 krochmal - u, = mączka, skrobł.
 krochmalic - lę.
 krochmalik - u.
 kromka - i.
 krom, = okrom.
 kronika - i.
 kronikarski. kronikarstwo.
 kronikarz - a.
 kropelka - i.
 kropka - i.
 kropkowaty. kropkować - kuje.
 kropła, tych kropli *lub* tych
 kropel.
 kroplisty.
 kropielnica - y.
 kropić, kropić, kropisz, krop.
 kropidełko. kropidło.
 krosna, tych krosien.
 Krosno - a.
 krost - y. krostawy.
 krostawiec - wieje.
 krosienka, tych krosienek.

krotechwila l. krotofila - i
 krotechwilny, krotofilny.
 krotechwilnik, krotofilnik - a.
 krowa - y.
 krowodój l. krowosys - a.
 krowianka - i.
 krowiarnia - ni, nią, *lep. obora.*
 krowieniec - ńca, = krowianka.
 krowi (sér), - a (ospa), e.
 krowisko.
 króbczany.
 króbk - i, mała krobia.
 krócej.
 krócica - y.
 krócić, krócić, króćisz, króć.
 króciuchny, króciutenki.
 krój - oju.
 król, królowa; trzech króli
 (*święto*), trzech królów (*panu-*
jących).
 królestwo Francuskie, Gali-
 cyjskie, *źle* królestwo Francji,
 Galicji.
 królowna - y, (*nie królowna*),
 tych królownych l. królewien.
 królewnin.
 królewszczyna - y.
 królewski. królewskość.
 Królewiec - wca (*Koenigsberg*
w Prusach Wschodnich).
 Królewiecki.
 Królewiczanie.
 królik, królikowie = królowie
 małych państw, króliki = zwie-
 rzęta.
 królikarnia - ni, nią.
 królobójca - y.
 królosep - a.
 królowa - wy, te królowe.
 królować, króluje.
 krótko, krócej i króćiej.
 krótkość. krótki, krótszy.
 krótkowidz - a.

krówka - i.
 krta - y.
 krtań - i, te krtanie.
 krztusić się, *lep.* krztusić się.
 krucjata - y, = *wojna Krzy-
 żowa*.
 krucyfiks - u, *lep.* krzyż.
 kruczek - czka, = mały kruk.
 kruczenie.
 kruczę - ęcia, = młody kruk.
 kruczy, a, e.
 kruczyć, kruczę, krucz.
 kruczyk *l.* kruczek (*do ściąg.*
butów).
 kruch - a *l.* krucha - y.
 krucho, kruszej.
 kruchość.
 kruchy, kruchszy, *rzadk.* kruż-
 kruchta - y. [szy.
 kruchuchny, kruchuteńki.
 krupa - y. krupka - i.
 krupnik - u (*zupa z krup*), - a
 (*krupiarz*).
 krupiarz - a. krupiarza - i.
 krupiały.
 krupić się, krupię się, krup się.
 kruszcowy.
 kruszczyna - y.
 kruszec - szca, (*źle* krusiec).
 kruszeć, kruszeję.
 kruszonka - i, = zacierka.
 kruszyć, kruszę, krusz.
 kruszykamień - a.
 kruszyna - y. kruszynka - i.
 Kruświca - y, (*nie* Kruszwica).
 Kruświcki.
 krążganek - nku.
 krążowaty.
 krwawnica - y.
 krwawnik - a.
 krwawosok - u.
 krwawy.
 krwawić, krwawie, krwać.

krwiściąg - egu.
 krwistość. krwisty.
 krwionośny.
 krwiotoczny (*źle* krwotoczny),
 - a (żyła).
 krwiotok - u, *nie* krwotok, *bo*
 krew, krwionośny, krwiożerczy.
 krwiożerca. krwiożerczy.
 kryć - je. krycie.
 kryjomy, pokryjomu.
 kryjówka - i.
 Krym - u. Krymski.
 krymka - i.
 kryminał - u. kryminalny.
 kryminalista - y.
 krynica - y. kryniczny.
 krypa - y (= łódź, czółno).
 krypcie (te).
 krystalizacja - ji, ją.
 krystalizować - zuje.
 Krystyn - a. Krystyna - y.
 kryształ - u.
 kryształek - lka.
 kryształokrusz - u.
 krysztopłciowy.
 krytyczny.
 krytyk - a. krytyka - i.
 krytykować - kuję.
 krytykowanie.
 kryza - y.
 kryzki (cielęce) - zek, *lep* niż.
 krążki i kręski.
 kryzkowy.
 krzak - a. krzaczek - czka.
 krzakowaty.
 krząkać, krząknąć, krząknę,
 krząkniej.
 krząkała - y. krząkanie.
 krzątać się, - am się.
 krzątania - y.
 krzecina, = kocia mięta.
 krzeczot - a.
 krzeczek - czka.

krzecinka - i.
 krzek - u (żabi).
 krzekać.
 krzekać - cę (*nie* - cze),
 krzemyk - a. krzemian - u.
 krzemienny. krzemień - a.
 Krzemieniec - ńca.
 Krzemieniecki.
 krzemienisty.
 krzemionka - i. Krzemionki.
 krzepko, krzepciej l. krzepczój.
 krzepkość.
 krzepki, krzepciejszy l. krzep-
 czejszy.
 krzepnąć, krzepne, krzepniej.
 krzepić, krzepie, krzep.
 krzesać, krzeszę.
 krzesanie.
 krzeselko, krzesło.
 krzesidło l. krzesiwo.
 krzesidelko l. krzesiwko.
 krzew - u. krzewozwierz - erza.
 krzewie - a.
 krzewienie.
 krzewić, krzewię, krzew.
 krzewiciel - a.
 krzewina - y. krzewinka - i.
 krzta l. krztyna - y.
 krztusić się, - szyć się.
 krzyczeć, (*ciągła czynność*),
 krzyczeć.
 krzyk - a, (*nazwa ptaka*).
 krzyk - u, (krzyczenie), - a (ba-
 ranek, kozielek).
 krzykacz - a. krzykała - y.
 krzykać, (*czynność przery-
 wana*), - am.
 krzykliwość. krzykliwy.
 Krzysztof l. Krzysztof.
 krzywdą - y.
 krzywdzić, krzywdzę, krzywdź.
 krzywdziciel - a.
 krzywonoś - a.

krzywoprzysięski, krzywoprzy-
 sięstwo (*z wyrzuc. g przed ski i*
stwo).

krzywoprzysięzca - y (*z przem.*
g na ż przed ca).

krzywosz, krzywoń (na okrę-
 cie), - a, = bunt.

krzywość.

krzywoszyj - a.

krzywousty.

krzywulec - lca.

krzywić, krzywie, krzy'.

krzywizna - y.

krzyż - a.

Krzyżak - a. krzyżacki.

krzyżmo, = chryzmo.

krzyżować - żuje.

krzyżowanie.

krzyżownica - y.

krzyżowniczeki - czek.

krzyżowy; Krzyżowe dni.

krzyżowizna - y.

krzyżówka - i, = połędwica.

krzyżyk - a.

Ksawery - rego. Ksawerowy.

ksobie *zam.* ku sobie, (= w

ksyk - u. [prawo].

ksykać - am. ksykanie.

kształcenie.

kształcić, kształcę, kształć.

kształciciel - a. kształcicielka - i.

kształt - u.

kształtność. kształtny.

kształtować - tuje.

książdź - ędza, l. mn. nasi księ-
 ża, naszych księży, naszym księ-
 żom, naszymi księżmi, w naszych
 księżach.

Książ - a, *źle* Xiąż.

książątko.

książę - ęcia (księcia), ci książę-
 ężta. *Mówi się:* książę pan, księ-
 żna pani (*nie odwrotnie*).

książęcy.

książka - i. książeczka - i.

ksieniec - ńca.

ksieni.

księga - i.

księgarnia - ni, nią.

księgarski. księgarstwo.

księgarz - a. księgarzowa - y.

księski.

księstwo, *nie mówi się* księstwo Modena, Parma, *ani* księstwo Modeny, Parmy, *lecz* księstwo Modenńskie, Parmeńskie; *także* *nie* wielkie księstwo Poznń, *ani* w. księstwo Poznania, *lecz* w. księstwo Poznańskie.

księżna - y. księżniczka - i.

księży, a, e.

księżyc - a, *źle* miesiąc w *tém* znaczeniu.

księżycowy.

księżyczek - czka. księżyk - a.

księżyna - y.

ksiuk - a (*tylno palec u nogi bociana*).

ktemu, *zam.* ku temu.

kto, któż.

ktobądź.

ktokolwiek.

ktoś, kogoś, komuś, *itd.* np. Posłużyć się kimś *lub* kimsiś, *ale także* ktosia, ktosiowi *itd.* np. Tego ktosia złapano. Do wiemy się o tym ktosiu.

którędy. którędykolwiek.

który, któryś.

którybądź. którykolwiek.

Kuba, = Jakób.

kuban - a, *zwykle* l. mn. kubany - ów.

kubas - a.

kubeba - y.

kubek - bka. kubeczek - czka.

kubel - bła. kubelek - lka.

kubel - bla, = chlów.

kubrak - a. kubraczek - czka.

kubraczyna - y.

kubiczny.

kuc - a. kucyk - a.

kucza - y, l. kuczka - i.

kuczbaj l. kuczaja - ji.

kuczka *lub* kucza - y, (*buda chróściana*); kuczki-czek, (*święto namiotów u Żydów*).

kuczma - y.

kuczmerka - i.

kuć, kuje. kucie.

kucia - ci, (*potrawa na Rusi*).

kudła - y, *zwyczaj.* l. mn. kudły - deł. kudłać - am.

kudłaty. kudlić - lę.

kufa - y.

kufel - fła. kufelek - lka. kuflik - a.

kufer - fra. kuferek - rka.

kuflarz - a, = pijak.

kuglarka - i.

kuglarski. kuglarstwo.

kuglarz - a.

kuguar - a.

Kujawy - jaw. Kujawski.

Kujawiak. Kujawianka.

kukam - am, kuknąć - nę.

kukawka - i.

kuklik - a.

kuksać-am, kuksnąć-nę.

kuks - a, dać komu kuksa.

kukuba - y, *zw. także* lepnica, wyżpin.

kukułka-i, = kukawka.

kukurbita - y.

kukurudza l. kukurydza-y, (*turecka pszenica*).

kukurydziany.

kukuryku.
 kukielka - i. kukieleczka - i.
 kuch - a.
 kucharczyk - a. kucharka - i.
 kucharski. kucharstwo.
 kucharz - a. kucharzowa.
 kucharczyć - rzę.
 kuchcik - a.
 kuchenka - i. kuchenny.
 kuchmistrz - a.
 kuchnia - ni, nią, tych kuchni.
 kuchta - y.
 kułacznik - a.
 kułak - a, dać komu kułaka.
 kul - a, (*snop słomy*).
 kula - i. kulka - i. kuleczka - i.
 kulać - am.
 kulas - a. kuławy.
 kuławieć - wieje.
 kulbaczyć, = siodłać.
 kulbaka - i, = siodło.
 kulczyba - y.
 kulczyk - a.
 kuleć - eję.
 kulig - u, *nie* kulik. kuligowy.
 kulik - a *l.* kulon - a, (*ptak*).
 kulistość. kulisty.
 kulowy.
 kulsze - ów, = kość kulszowa
czyli biodrowa.
 kultura, *lepiej a)* uprawa, *b)*
 oświecenie, oświata.
 kum *l.* kumotr, kumoter - tra,
 kmotr - a.
 kuma - y, *l.* kumoszka - i.
 kumać się, kumam się.
 kumostwo, kumoterstwo.
 kumowy.
 kumpie - ów, = udo wieprzo-
 we wędzone.
 kumys *l.* kumis - a.
 kuna - y; kuny (*l. mn.* = futro).

kundel - dla, *lep.* kašel.
 Kunegunda - y.
 kundman, *lep.* odbiorca.
 kunktator, *lep.* powolnić.
 kunszachty - ów.
 kunszt - u, te kunszty.
 kunsztmistrz - a, *lep.* artysta.
 kunsztowny.
 kuni, a, e, (*od* kuna).
 kup - y. kupka - i.
 kupalnik - a.
 kupcowa - y. kupcówna - y.
 kupczenie.
 kupczyć, kupczę.
 kupczyk - a.
 kupela - i.
 kuper - pra. kuperek - rka.
 kupno. kupny.
 kupon - u.
 kupować, kupuję.
 kupowanie.
 kupiec - pca.
 kupiecki. kupiectwo.
 kupienie.
 kupić, kupię. kup, kupmy.
 kur - a, = kogut.
 kur - u, (= odra).
 kura - y, = kokosz.
 kurba - y.
 kuracja - ji, ją, *lep.* leczenie.
 kurant - u.
 kuratela - i, *lep.* opieka.
 kurator - a.
 kuratorja - ji, ją, *lep.* niż ku-
 ratorjum.
 kurcz - u.
 kurczątko. kurczę - ęcia.
 kurczowaty. kurczowy.
 kurczyć, kurczę.
 kurdyban *l.* kurdwan, *lepiej*
 kordwan.
 kurek - rka. kurkowy.

kurenda - y, *lep.* okólnik, cyr-
kularz.

kurfyrst, *lep.* elektor.

kurhan - a. kurhanek - nka.

kurka - i, (wodna).

kurkowy.

kurjer - a, *lep.* goniec.

kurjerowy.

Kurlandczyk - a.

Kurlandja - ji, ją. Kurlandzki.

kurny, a, e.

kurnik - a. Kurnik - a.

kuropatwa - y.

kuropłoch *l.* kuropłosz - a.

kuropój - oju.

kurować, *lep.* leczyć.

kurp - a, *zwykle l. mn.* te

kurpie - ów, i.

Kurpie - pi, *lub* - piów.

kurs - u, te kursy.

cursor - a, *lep.* posłaniec li-
stowny.

cursorja, = kurenda, *lepiej*
list okólny, okólnik.

kursować - suję.

kursywa - y, (*pismo i druk*
ukośne).

kurta - y. kurtka - i

kurtyna - y, *lep.* kortyna.

kurytarz - a, *lep.* korytarz.

kurz - u. kurzawa - y.

kurzawka.

kurzejki *lub* kurki, (*rodzaj*
grzybów).

kurzeń - a.

kurzeniec - ńca.

kurzy, a, e.

kurzyca - y.

kurzyć, kurzę, kurz.

kustosz - a.

kuścić się, *lep.* guzdrać się.

kusy, a, e.

kusz - a.

kusza - y.

kuszenie.

kusznik - a.

kusić, kuszę, kuś.

kusiciel - a. kusicielka - i.

kuśnierz - erza. kuśnierzka - i.

kuśnierski. kuśnierstwo.

kut - a, (*kość w nodze*).

kutas - a. (*nie* kułas).

kuternoga - i.

kutner - u. kutnerować - ruję.

kutwa - y, = sknóra.

kutwiarstwo.

kutwić, kutwię, kutw.

kuzyn - a. kuzynek - nka.

kuzyna - y. kuzynka - i.

kuzynostwo.

kuźnia - ni, nią; pięć kuźni.

kuźnica - y, = kuźnia.

kuźnik - a.

kwacz - a.

kwadra - y.

kwadrans - u, trzy kwadransy.

kwadrat - u, (*lep.* czworobok - u),
dwa kwadraty.

kwadratowy, = czworoboczny.

kwadratura - y.

kwadrupla - i.

kwak - u.

kwakać *lub* kwokać, kwacze,
(kwocze); kwaknąć - nę.

kwakier - kra.

kwalifikacja - ji, ją, *lep.* uzdol-
nienie, przysposobienie.

kwap - u, = puch.

kwapienie się.

kwapić (się), nie kwap (się).

kwapliwy, = skwapliwy.

kwarrantana - y.

kwarc *l.* kwarciec - rcu.

kwarciany.

kwarta - y. kwartowy.

kwartał - u. kwartalny.
 kwartet - u.
 kwartnik - a.
 kwartówka - i.
 kwas - u. kwasek - sku.
 kwasja - ji, ją. kwasyna - y.
 kwaskowaty. kwaskowy.
 kwasoród - odu.
 kwaszenie.
 kwaśić, kwaszę, kwaś.
 kwaśność. kwaśny.
 kwaśnieć, kwaśniej.
 kwaśnica - y.
 kwaśnik - a.
 kwatera - y.
 kwaterka - i.
 kwatermistrz - a.
 kwaterować - ruję.
 kwaterunek - nku.
 kwef - u. kwefowy.
 kwefić, kwefię, kwefisz, kwef.
 kweres - u.
 kwesta, = zbieranie jałmużny.
 kwestarz - a.
 kwestja, *lep.* pytanie, rzecz
 potrzebująca rozwiązania.
 kwestować - tuję.
 kwękać - am. kwękała - y.
 kwoka - i. kwoczka - i.
 kwoli (gwoli), *zam.* ku woli.
 kwota, *mniej dob.* suma.
 kwiaciarz - a. kwiaciarka - i.

kwiat - u; w każdym kwiecie,
 w kwiecie wieku.
 kwiatawa - y.
 kwiateczek - czka. kwiatek - tka.
 kwiatkowy, kwiatowy.
 kwiatówka - i.
 kwiecie - cia.
 kwiecień - tnia.
 kwiecić - cę. kwiecina - y.
 kwiecistość. kwiecisty.
 kwietni, *używ. tylko w poły-*
czeniu z niedzielą: kwietnia
 niedziela, (*nie* palmowa), *zresztą*
zawsze kwietniowy.
 kwiczeć - czę, kwiknąć - kne,
 kwikniej.
 kwiczół - oła.
 Kwidzyn - u, a. kwidzyński.
 kwik - u. kwikliwy.
 kwilić (się), - lę.
 kwinta - y.
 kwit - u. kwita (*koniec na*
tém), kwita z nami (*niceśmy*
sobie nie winni). kwitek - tku.
 kwitacja - ji, ją.
 kwitarjusz - a.
 kwitnąć, kwitnę, kwitniej,
 kwitnąłem, kwitłem, kwitnąwszy.
 kwitnienie.
 kwitować, kwituję.
 kwitowanie. kwitowe - ego.
 kwitowy.

k, ki Ki.

k dwudziesta czwarta głoska
 w alfabecie polskim.

k nigdy się w tej formie
 miękkości nie zachodzi na
 końcu sylaby, lecz tylko na po-
 czątku lub w środku i to pra-
 wie tylko przed samogłoska-
 mi e, i.

Kiączyn (*wieś*) - a.
 kieca - y, kiecka - i.
 kiecak - a, = derkacz.
 kiedajszy.
 kiedy. kiedyindziej. kiedy-
 kolwiek.
 kiedyś. kiedyż.
 Kiejdany - dan.

kiel, kła.
 kielbasa - y. kielbaska - i.
 kielbaśnica - y. kielbaśnik - a.
 kielb - a, l. kielbik - a.
 kielczak - a.
 Kielczyn - a.
 kiełek - lka.
 kielkować, -kuje. kielkowanie.
 kielznać - am.
 kielžno.
 kielec - co.
 Kielce - lec, *źle* Kielców.
 kieleмка - i.
 kielich - a. kieliszek - szka.
 kielichowaty. kielichowy.
 kieliszkowaty. kieliszkowy.
 kielnia - ni, nią.
 kiep, kpa.
 kiepski. kiepstwo.
 kierat - a.
 kierda - y, = kiernoz - a.
 kiereja - ji, je.
 kierkut l. kierchót, = cmen-
 tarz żydowski.
 kiernasz - u.
 kiernoz - a.
 kierować - ruje.
 kierownik - a. kierownicza - i.
 kiersztak - u, (*lina kotwiczna*).
 kierunek - nku.
 kierz, krza (= krzak), te krze.
 kierzek - rzka.
 kierznia - ni, nią, (= kierzka,
 maślnica).
 kiesa - y, kieska - i.
 kieszeń - i, te kieszenie.
 kieszonka - i. kieszonkowy.
 kieścień - a.
 kibel - bla.
 kibić - i, *lep. niż* talja.
 kibitka - i. kibitkowy.
 kibitność (*od* kibić). kibitny.
 kicz - y. kiczka - i. kiciasty.

kij - a. kijek - jka.
 kijanka - i.
 kijec - jca.
 Kijowski. Kijów - owa.
 kijowy.
 Kijowianin. Kijowianka.
 kiks - a, = ślepy marjasz.
 kikut - a.
 kichać - am, kichnąć, kichnę,
 kichniej.
 kichanie, kichnienie.
 kichaczka, kichawka - i.
 kichawiec - wca.
 kiła, w *lud. mowie*, = prze-
 puklina.
 kiławy, kiłowaty, kiłowy.
 kilim - a. kilimek - mka.
 kilka (= *więcej jak dwa, a*
mniej jak 10), kilku; kilkom
 ze szlachty.
 kilkadziesiąt (= *więcej jak*
20, a mniej niż 100).
 kilkanaście (*więcej niż 10, a*
mniej niż 20).
 kilkaset (*więcej niż 100, a*
mniej niż 1000).
 kilkoletni.
 kilkoraki. kilkoro, Było nas
 kilkoro, Pani z kilkorgiem
 dzieci.
 kilof - u.
 kilogram = 1000 gramów =
 2 *funtom*.
 kilolitr = 1000 litrów.
 kilometr - u, = 1000 metrów.
 kina - y, *lep. china* (*drzewo*
chinię wydające),
 kinal - u, = roztworzyć drza-
 zgowy.
 kindzał - a.
 kiper - pra.
 kipieć, kipię, kipiesz. kipienie.
 kir - u.

kirsć - i.
 kirys - a, *lep.* zbroja, pancérz.
 kirysjer *l.* kirasjer *albo* ki-
 ryśnik - a.
 kirysjerski *l.* kirasjerski.
 kisnąć, kisnę, kiśniej.
 kista - y, *lep.* skrzynka.
 kistra - y.
 kiszka - i. kiszkowy.
 kiść - i *l.* kistka - i.
 kisieć = kisnąć.
 kisić - szę.
 kisiel - a.

kiśnienie.
 kit - u.
 kita - y, kitka - i.
 kitaj - u. kitajka - i. kitaj-
 kowy.
 kiteczka - i.
 kitelka - i.
 kitować kituję.
 kitowanie.
 kiwać - am, kiwnąć, - nę, - niej.
 kiwanie, kiwnięcie.
 kiwior = kaszkiet, kołpak - u.
 kiosk - u (*altana ogrodowa*).

ch Ch.

*ch dwudziesta piąta głoska
 abecadła polskiego.*

chabanina - y.
 chaber - bru.
 chacisko.
 chadzać - am, chodzić, chodzę,
 chódź (*nie chodź*).
 chałat - a.
 chalupa - y. chałupka - i.
 chałupeczka - i.
 chałupnik - a. chałupsko.
 Chalcedon - u. chalcedoński.
 chalcedon - u.
 Chaldej - a, je. Chaldejczyk - a.
 cham - a. chamski.
 chan - a (*król tatarski*).
 chaństwo.
 chaos - u, (= zamęt).
 chaotyczny.
 chapanka - i. chapanina - y.
 charakter - u, te charaktery.
 charakterystyczny.
 charakterystyka - i.
 charakteryzować - zuję.
 charci, a, e.
 charcica - y. charciątko.
 charcik - a.

charczeń *l.* charchać - am.
 charkot - a.
 charkotanie.
 charchnąć *l.* charknąć, - nę.
 charchała *l.* charkała (ten) - y.
 charłacki.
 charłak *l.* cherlak - a.
 charmut - a.
 chart - a. chartowaty.
 Charybda - y.
 chata - y. chatka - i.
 chcący, niechcący.
 chcenie.
 chcieć, chcę, chcesz, chciej.
 chciwość.
 chciwy czego *l.* na co.
 Chełmno - a.

Chełmieńska, - ski, - ce, *jak*
 Polska, Polski, Polsce, Polskę.

Chełmieński, *lep. niż* Cheł-
 miński (*bo od Gniezno, Trze-
 meszno, Wilno jest Gniezień-
 ski, Trzemeszeński, Wileński*).

chęlenie się.

chępić się, chępię się, chęp
 się, chępmy się.

chełpliwość. chełpliwy.
 chemja - ji, ja.
 chemiczny. chemik - a.
 cherchel - u.
 cherchłać - am.
 chérłać - am. chérleć - eje.
 chérłak = charłak.
 Cherub l. Cherubin (*anioł*) a.
 chéra - y.
 chęć - i.
 chędogi. chędogość.
 chędożyć *wychodzi z użycia;*
za to mówi się czyścić (buty,
 rzeczy) itp.
 chętką - i.
 chętność. chętniwy.
 chętność. chętny. chętnie.
 chleptać - cę (*źle chłepczę*).
 chłodek - dku.
 chłodno. chłodny.
 chłodnieć - eje, chłodnać, chło-
 dne, chłodniej, chłodnął *lub*
 chłódł.
 chłodnik - a.
 chłodzenie.
 chłodzić, chłodzę, chłódź.
 chłodnać = chłodnieć.
 chłonać - nę.
 chłop - a; Co chłop, to zuch
 = Każdy chłop jest zuch.
 chłopak - a.
 chłopek - pka. chłopczyzna - y.
 chłopka l. chłopianka - i.
 chłopski. chłopstwo.
 chłopianka - i. chłopiátko.
 chłopiec - pca. chłopci, a, e.
 chłopina - y. chłopisko.
 chłosta - y.
 chłostać, chłostam *lub* chło-
 szczę, chłoszcz.
 chłostanie.
 chłód - odu.
 chłysnąć - nę.

chłystać - am.
 chłystek - tka.
 chłać = żłopać.
 chłast.
 chlastać, - stam l. chlaszczę;
 chlastnąć, - nę.
 chlastanie.
 chlastawa - y.
 chlebny.
 chlebnica - y.
 chlebnik - a.
 chlebowdawca - y. chleboda-
 wczyni - i.
 chlebowy.
 chlewik - a.
 chléb - eba.
 chlów - ewu. chlewny.
 chlip. chlipać - pię.
 chlipanie.
 chlor - u. chlorek - rku.
 chloroform - u.
 chloroformować - muje.
 chloryt - u.
 chluba - y. chlubny. chlu-
 bnie.
 chlubienie się.
 chlubić się, chlubię się,
 chluł się.
 chlupać - pię, chlupotać, - cę
 (*o wodzie*).
 chlustać, chlustnąć, chlusnąć,
 chlusnę, chluśniesz, chluśnięj.
 chmara - y.
 chmura - y. chmurka - i.
 chmurno. chmurny.
 chmurnowładzca - y.
 chmurzyć się, - rzę się.
 chmyza - y (*konik niepoczesny*).
 chmieleć - lę.
 chmielina - y. chmielowy.
 chmielarz - a.
 chmiel - elu.
 chmielny. chmielnik - a.

chobat - a.
 choć, chociaż, 1) *spójnik*; 2) *przysł.*, *np.* Daj mi choć ze dwa złote.
 choć-em, choć-eś, choć-eśmy, *nie* chociem, chocięś *i t. d.*
 Chocimski.
 Chocim - a, w Chocimiu.
 chodak - a.
 chodnik - a.
 chodzenie.
 Chodzież - a. Chodzieski.
 chodzić, chodzę, chódź, chódźmy (*nie* chodź); *śl.* *częstotliwie*, *zdolne jeszcze powtórnéj formacji częstotliwéj* prze-chadzać się. *Zam.* O to wcale tu nie chodzi *mówi się* O to wcale nie idzie.
 chodzisty. chodziwy.
 chojica - y.
 chojina - y. chojna - y.
 Chojnica - y (*miasto*).
 Chojnice - nic (*wieś*).
 chołodziec - dźca.
 chochła - i.
 chochół - ola.
 cholera - y. choleryczny.
 choleryna - y.
 cholewa - y. cholówka - i.
 chomąt - a, *lep.* chomąto, *bo w l. mn. mówi się* te chomąta.
 chomątny, chomątowy.
 chomolec *l.* chomulec - lca.
 chomik - a.
 chorał - u. choralny.
 cho rągie - gwi, te chorągwie.
 chorągiewka - i.
 Chorątań *l.* Koruntany (Karyntja).
 chorążanka - i.
 chorąży - ego. chorążyc - a.
 chorążyna - y.

choroba - y.
 chorobliwość. chorobliwy.
 chorograficzny.
 chorografja - ji, ją.
 chorować, choruję.
 chorowitość. chorowity.
 choróbsko.
 Chorwaty, *z łac.* Kroacja - ji, ją.
 chory.
 chować, chowam, chowanie.
 chód - odu.
 chójka, = chojica.
 chór - u. chórek - rka.
 chórowy. chórzysta - y.
 chów - owu.
 chrabąszcz - a, = chrząszcz.
 chrabry, = chrobry.
 chrap - u, *l.* chrapka - i.
 chrapieć, *nie* chrapieć *ani* chrapać, chrapie, chrapisz, chrań, chrapiałem; *ale* dochrapać się czego; *zob.* sapieć.
 chrapała (ten i ta) - y.
 chrapliwość. chrapliwy.
 chrapnąć, chrapnę, chrapniesz, chrapniej.
 chrapnienie *l.* chrapnięcie.
 chrapieć - i, *l.* chrapięcina - y.
 chrapienie.
 chrobot - u.
 chrobotać - tam *l.* - cę.
 chrobry.
 chromać, chromam.
 chromanie.
 chromatyczny.
 chromość. chromy.
 chrouograf - a. chronograficzny.
 chronografja - ji, ją.
 chronolog - a.
 chronologiczny.
 chronologia - ji, ją.
 chronometr - u.
 chronić - nie, ochraniać - am.

chroniczny.
 chropawość, *zwykle* chropowatość.
 chropawy, *zwykl.* chropowaty.
 chróst - u. (*rusk.* chworost).
 chróściany.
 chróściciel - a, = derkacz.
 chróścik - a.
 chróścina - y.
 chrupać, chrupam i chrupię;
 kości mi chrupią.
 chrupanie.
 chrustać - am, chrustnąć - nę.
 chryja - ji, ję.
 chrypka - i, (*nie* chrzypka).
 chrypliwy, chrapliwy.
 Chrystus - a.
 Chrystusowy l. Chrystusów.
 chryzolit - u.
 chryzopraz - u.
 chrzan - u, *nie* krzan.
 chrząścić, chrzęścić, - szczeć,
 chrząstać - am.
 chrząstka - i.
 chrząstkowaty, chrząstkowy.
 chrząszcz - a, = chrabąszcz.
 chrząszczyk - a.
 chrzcić, chrzczyć, chrzczisz,
 chrzczij, *zob.* czcić, czczeć.
 chrzcielnica - y l. chrześnica - y.
 chrzcziciel - a.
 chrzciny, chrzcin.
 chrzest, chrztu, *zam.* chrztu,
nie krzest.
 chrześcijanin, l. *mn.* chrześcijanie, *nie* chrześcijani.
 chrześcijanka - i.
 chrześcijański.
 chrześcijaństwo.
 chrzesna l. chrzestna - y.
 chrzesny l. chrzestny.
 chrześniak - a.
 chrzęst (= szczęk) - u.

chrzęstać, chrzęstam i chrzęszcze.
 chrzypnąć, chrzypnąłem, chrzypłem.
 chrzymo - a.
 chuć - i.
 chudak, chudeusz - a.
 chuderlawy. chuderlawość.
 chudnąć - nę, chudnieć - eję.
 chudeusz - a, = chudy pachołek.
 chudo, chudziej.
 chudoba - y.
 chudość. chudy.
 chudziatko. chudzina - y.
 chudziec - dźca.
 chuch - u.
 chuchać - am, chuchnąć - nę.
 chuchraczek - czka.
 chuchro, tych chucher, (*nie* chuchr).
 chusta - y, chustka, chusteczka - i.
 chuścina - y. chuścisko.
 chuścić - am.
 chuścawka - i.
 chwała - y.
 chwalba - y.
 chwalcą - y. chwalczy.
 chwalebność. chwalebny.
 chwalenie.
 Chwalibóg, - oga. Chwalibogowi (*nie* ...bogu); Chwalibożyna, Chwalibożanka.
 chwalić - lę. chwalićiel - a.
 chwalny.
 chwarszczyć, - szczeć, chwarszczałem.
 chwast - u. chwaścisty.
 chwaścić - eję.
 chwost - u. chwostowy.
 chwycić - cę, chwytać - am.
 chwytywanie. chwytywanie.
 chwiać się, chwiać się.

chwianie się. chwiejny.
chwila, chwilka, chwileczka i.
chwilowo. chwilowy.
chyba.
chyba - y, = uchybienie.
chybkość, chybkci, chybszy *lub*
chybciejszy.
chybotać - ocę.
chybiać, chybić.

chyc.
chyłkiem.
chyl - u.
chym - u.
chytrek - trka.
chytrość. chytry. chytrze.
chyżość. chyży. chyżo.
chyżył - a, (*pasterska cha-*
łupka).

ch, chi Ch.

cli *dwudziesta szósta głoska*
alfabetu polskiego.

*miękką spółgłoskę cli zachod-
dzi tylko na początku sylab*
przed samogłoską i.

chicać (*o zającu u myśli-*
wych), - am.

chichać się, - am się.

chichotać się (*nie chychotać*
się) - am się.

chichotki - tek.

chichy - ów.

chimera - y, = kaprys, *lep.*
marzenie, urojenie, przywidenie.

chimerny, = chimeryczny.
chimerować, = kaprysić.
chimeryczny, = kapryśny.
chimeryk, = kapryśnik - a.
chimeryczka - i, = kapryśnica - y.
china - y. chinina - y.
Chiny, Chin. Chińczyk - a.
Chiński.

chiragra - y. chiragryczny.

chiragryk - a.

chirurg - a, *lep.* cyrulik - a.

chirurgiczny.

chirurgja - ji, ją, *lepij* cyru-
liktwo.

ł Ł.

ł *dwudziesta siódma głoska*
w naszym abecadle.

Łaba, *pierwotna nazwa dzi-*
siejszej rzeki Elby.

łabądź - ędzia. łabędzi, a, e.

łabędzik - a.

łabuzie - zia.

łacno, łacny.

łaciasty, łaciaty.

łacina - y. łacinnik. łaciński.

ład - u.

ładność. ładny.

ładnie. ładnieć - dnieję.

ładować, ładuję.

ładowanie.

ładowny.

ładownica - y.

ładunek - nku (*zbiór rzeczy*
naładowanych na wóz lub na
okręt); - nka (*nabój*).

ładomość. ładodny.

ładodnieć - dnieję.

ładodzenie.

ładodzić, ładodzę, ładódź.

łagiew - wi. łagiewka - i.

łagwica, łagwiczka = łagiew.

łapczywość - i. łapczywy.
 łapcie (tych łapci), = kurpie.
 łapka - i.
 łapisko.
 łaska, takich łask (gratia).
 łaska *lub* łasica, kilka łasek
 (nie łask).
 łaskaw (jestem) *odnosi się*
tylko do osób, zaś łaskawy do
zwierząt, np. koń jest łaskawy;
zob. zdrów.
 łaskawca - y.
 łaskawość. łaskawy.
 łaskawiec - więcej.
 łaskotka, *zwykle l. mn. ła-*
skotki (= lechtanie).
 łaskotać - oć.
 łaskotanie. łaskotliwy.
 łasoń *l. łasus* - a.
 łasować, łasują.
 łasy = łaknący.
 łaszczyć się, - czę się.
 łaszczenie się.
 łaszt - u.
 łasica *l. łaska* - i.
 łaścić się, łaszę się, łaś się.
 łąta - y. łątka - i.
 łątacz - a.
 łątać, łątam.
 łątanie.
 łątanina - y.
 łątr - a = sążeń górniczy.
 łątwość. łątwy. łątwo.
 łątowości. łątowierny.
 łąwa - y, łąwka-i, łąweczka-i.
 łąwnik - a. łąwniczy.
 łąwnikowstwo.
 łąwra - y, klasztor ruski.
 łąwica - y.
 łąwina - y.
 Łazarz - a. Łazarzowy *lub*
 Łazarzów.
 Łazarzysta - y.

Лазарыста - y.

łązga - i.
 łąza - y (zysk na zmianie pie-
 niędzy).
 łożenie.
 łożebna - y. łożebny - nego.
 łożenki - enek.
 łożebne - ego, = opłata w
 łażni.
 łożniennik, = łożebny.
 łożyć, łożę, łożysz, łoż.
 łożnia - ni, nią, tych łożni *lep.*
niż tych łożeń, *albo nieorg.* łoż-
 zien, (*jak błędnie pisze ks. M.*)
 łącz - a.
 łączeń - cznia, = boświta.
 łączenie.
 łącznie.
 łączka - i. łąka - i.
 łączny. łącznik - a.
 łączyć, łączę.
 łąg, łągu.
 łągiew - wi.
 łąka - i, łąkowy.
 łąkotka - i.
 łąbica - y.
 łąbisko.
 łąbieniec - ńca, = czarna żmija.
 łąb, łąba, łąbu i łąbowi; zpode
 łąba patrzeć.
 łąbecznik, *lepićj* lepiężnik - a.
 łąbiotka.
 łącki, (*Elk*).
 łąchciwość. łąchciwy.
 łąchtać, łąchcę, łąchcesz, łąchc.
 łąpek - pka. łąpeczek - czka.
 lepiężnik - a.
 łąpskość. łąpski.
 łązka - i.
 łąg - u.
 łąk - u. łąkаты, łąkowaty.
 łąt, *zwykle l. mn.* łąty - ów.
 łążny, (łąg).
 łągać, łągę, łącesz, łąj.

łąganie, łągarstwo. łągarz - a.
 łąkać, łąkam. łąkanie.
 łąboda - y, = chwast.
 łąbówianin. łąbówianka.
 łąbów - owa.
 łączydło.
 łączyga - i.
 łądnik. łądziarz - a.
 łądyga - i. łądygowaty.
 łądyżka - i, *źle* łądyszka.
 łądzia - i.
 łąjć, łąję, łąjisz, łąj.
 łąjowaty. łąjowy.
 łąjówka.
 łąkieć - kcia. łąkciowy.
 łąkietek - tka, (na łąkieć wy-
 soki).
 łąchinia - ni, nią.
 łąm - u.
 łąmny. łąmot - u.
 łąmotać, łąmocę, łąmoc.
 łąmignat - a.
 łąmikamień - a, *lep.* ciemieżyk.
 łąmikost - a.
 łąmistość, = złomność.
 łąmisty, = złomny.
 łąono.
 łąoni *l.* łąński.
 łąpacisko.
 łąpata - y, łąpatka - i.
 łąpucha - y.
 łąpian *l.* łąpion - u.
 łąpuch - a.
 łąpianowy.
 łąskot - u.
 łąskotać, łąskoce, łąskoc.
 łąsoś - a. łąsosiowy.
 łąsosiopstrąg - ęga.
 łąsosisum - a.
 łąś - a. łąsi, a, e.
 łąsiak, łąszak - a.
 łątoć - i, (ta). łątok - u.
 łąotr - a. łąotrować - truje.

łotrowski. łotrowstwo.
 łotryk-a.
 łowiec - wca, = myśliwiec.
 łowczy, = myśliwski.
 łowność. łowny.
 łowy - ów.
 łowiecki. łowiestwo.
 łowienie. łowisko.
 łoża, łożina - y.
 łożę, łożenie. łożnica, łożowy.
 łożyć, łożę, łoż.
 łożysko.
 łódka - i. łódkarz - a.
 łódź, łodzi.
 łój - oju. łojek - jku.
 łót - a. łótowy.
 łów - u, *zw. l. mn.* łowy - wów.
 łóżko, łóżeczko; *że* łóżko zro-
 bić, *mówi się* łóżko posłać; *robić*
łóżko może tylko stolarz.
 łub - u (wozowy), = puklat
 (wozowy).
 łubek - bka, (*cienka kora z*
drzewa).
 łubka - i, *zdrobn. od* łub.
 łubki - ek, (*narzędzie do ści-*
skania kości).
 łubiany l. łubowy.
 łubie - bia, = obwódka ka-
 mienia młyńskiego, sitka, rze-
 szota.
 łubie-biów, = sajdak do strzał,
 kołczan.
 łubin - u.
 łuczek - czka. łuczasty.
 łuczkowy. łuczny.
 łucznik - a.
 łuczywo, = drzazga.
 Łucja - ji, ja, (*lud. Łuca*).
 Łucjanowice, *wieś w okolicy*
Krakowa, którą lud nazywa
Łucanowicami, jak zam. Łucja
mówi Łuca.

łudzenie.
 łudzić, łudzę, łudź.
 ług - u. ługowy.
 ługować - guję.
 łuk - u. łukowy.
 Łukasz. Łukaszek - szka.
 łuna - y.
 łup - u.
 łupa - y, = szczepa, polano.
 łupać, łupię, łupiesz, łup,
 łupmy, łupałem.
 łupek - pka.
 łupkość i łupność.
 łupki i łupny.
 łupienie.
 łupiestwo.
 łupież - y.
 łupieżca.
 łupieże - y.
 łupieżny.
 łupieżnik, = łupieżca.
 łupić, łupię, łupisz, łup, łup-
 my, łupilem.
 łupina - y. łupinka - i.
 łupinowy. łupiniasty. łupisty.
 łuska - i.
 łuskać lub łuszczyć.
 łuskaty. łuskawy. łuskowaty.
 łuskowiec - wca.
 łuskiwnik - a.
 łuszczak - a.
 łuszczatka - i.
 łuszczka - i.
 łuszczysty, łyszczasty.
 łuźnik - a.
 łużyć, = ługować.
 łużyna l. łużina, = ługowisko.
 łyczak - a. łyczany.
 łyczko, *zdrobn. od* łyko.
 łydka - dek, *nie* łytko.
 łyk - u. łykacz - a.
 łykać - am. łykanie.
 łykawy (koń).

łykowacieć - cieję.
 łykowaty.
 łyś - a, łysek - ska, łyśiec - śca.
 łyśk, = błyśk - u.
 łyśka - i.
 łysoń - a, = łyś.
 łysość. łyśy.
 łyszczak - a, = pierwiosnek.
 łyszczec - czca.

łyśieć, łyśieję.
 łyśina - y.
 łyśtówka i łyścianka, (*źle* list-
 cianka).
 łyżczyca - y.
 łyżeczka. łyżka - i.
 łyżkowaty. łyżkowy.
 łyżwa - y.
 łyż-y. łyżawy, łyżowy (gruczoł).

l L.

l *dwudziesta ósma głoska*
abecadła polskiego.

laber - bru.
 labirynt - u; te labirynty.
 labiryntowy.
 łać, leję, lój, lany i lity (*w*
połącz. lity pas).

lada. ladaco. ladacość.
 ladajaki. ladakto.
 lagier - gru, lep. osad.
 lagrowy.
 lajek - jka.
 lak - u (do pieczętowania).
 lak - a (kwiat).
 lakmus - u, = krocień.
 lakoniczny. lakonicznie.
 lakonizm - u.
 lakować - kuje.
 laksa - y. laksować - ksuje.
 lakier - u. lakiernik - a.
 lakierować - ruje.
 Lach - a, = Polak (*u Rusi-*
nów).

Lachowy, = polski.
 lacha - y.
 lala, lalka, lalczka.
 lama - y. (*zwierzę ssące i ma-*
terja).

lament - u, te lamenty.
 lamentować - tuje.

lamować - muje.
 lamowy.
 lamówka - i.
 lampa - y.
 lamparci, a, e.
 lamparcica. lampart - a.
 lampas - a.
 lampeczka - i, lampka - i.
 lamperja - ji, ją.
 lampowy.
 lampreda - y.
 lampiarz - a.
 lamus - u. lamusowy.
 lanca, *niepotrzeb., bo mamy:*
dzida.
 lancet - u.
 landara - y, (*kareta podróżowa*).
 landgraf - a.
 landszturm, *lepiej* pospolite
 ruszenie.
 lanka i lanuszka - i.
 lantawa - y.
 lanie.
 Laokon - a. Laokonowy.
 Lapończyk - a.
 Lapońja - ji, ją. Lapoński.
 larmo, larma, w larmę bić.
 larwa, lep. maska, maskowy.
 las - u. laszek - sku.
 lasa - y, (*krata druciana*).

laseczka, laska - i.

laskonogi.

laskować, - kuje. laskowanie.

laskowy (orzech).

lasować, lasuję.

Laszka, = Polka.

lata, lat, *l. mn. od rok i od lato, przed laty, (tak zawsze); dawniej mówiono też lata pańskiego 1569 zam. dzisiejszego roku pańskiego 1569.*

latać, latam. latanie.

latarnia - ni, nią.

latarniarz *l.* latarnik - a.

latawiec - wca.

lato. latko.

latorośl-i. latoroślny.

latopis.

latorostka, = latorośl.

latoś, = tego roku, tego lata.

latośi, = tegoroczni.

latować, latuję. latowanie.

latowy.

lauda - y.

laufer - fra, = biegacz.

laur - u, *nieptrzb., bo mamy:*

wawrzyn - u.

laurowy, *lep.* wawrzynowy.

lawa - y.

lawatywa - y, = enema.

lawenda - y.

lawet, = garkowiec.

laweta - y.

lawir - u. lawirowanie.

lawirować, lawiruję, *lep.* krążyć, kołować.

łaża, = ażjo, (*zysk na zmianie pieniędzy*).

lazarecik.

lazaret - u. lazaretowy.

lazur - u, *lep.* błękit.

lazurek - rku, = oleśnik, bucień.

lazurowy, *lep.* błękitny.

ład - u. ładowy.

ładować - duję.

ładowiec - wca.

ładz, łęge, łęszesz, łęże, *zwykle* łęgnąć, łęgnął i łęgl.

łag *l.* łęg - u, = wylęgnienie.

lebioda. lebiódka.

lecenie (lecieć).

lecz.

lecieć, lecę, lecisz, leć, leciałem.

ledwo. ledwie.

legać, legam.

legacja - ji, ją.

legat - a, (*osoba*), - u (*zapis*).

legawiec - wca. legawy (*pies*).

legienda - y.

legitymista - y.

legja - ji, ją, *albo* legjon - u.

łęgnąć, łęglem, łęglszy, łędz.

legowisko.

legować, *nieptrzb., bo mamy:* zapisać, odkazać testamentem.

legumina - y.

lejarnia - ni, nią.

lejc - u, *zwykle l. mn.* lejce - ców *l.* - cy. lejcowy.

lejek *l.* lijek - jka.

lejestr - a.

lejkowaty.

lekce, *zawsze w przenośném znaczeniu*, = mało ważyć.

lekcja - ji, ją.

lekkie - ego, (*gatunek mięsa*).

lekki (*zam.* legki), źle letki; lżejszy.

lekko, = nie ciężko, (koń lekko nosi), lżej *l.* lekciej.

lekkomyślność. lekkomyślny.

lekkość.

lektor - a.

lektyka - i.
 lekuchny.
 Lech - a.
 lecha - y, leszka - i.
 Lechita - y, Lechici.
 lelek - lka.
 lemnik - a.
 lemoniada - y.
 lemiesz - a.
 lemieszka, = kruszonki.
 leming - a.
 len, lnu.
 lenno l. lenność.
 lennodawca - y.
 lenny, = danniczy, hołdowniczy.
 lenniczka - i.
 lenniczy.
 lennik - a, = dannik, hołdownik.
 lentwal - u.
 lentyszek - szka.
 leń - a l. leniuch - a.
 leniec - ńca.
 lenić się, lenię się.
 lenistwo. leniwy.
 leniwiec - wca.
 leniwieć, leniwieję.
 Leoniny *czyli* wiersze Leonieńskie.
 lep - u.
 lepczyca - y, lepczyna - y.
 lepnicza - y, = kukuba.
 lepszeć - eję. lepszość. lepszy.
 lepianka - i, = chata, kléta.
 lepiarz, lepkarz - a.
 lepiech - u, = tatarak.
 lepienie.
 lepiej.
 lepieźnik - u.
 lepić, lepię, lepisz, lep, lepmy.
 lepistość. lepkość.
 lepisty, lepki, lipki.

lepiszcze, = spojido.
 leszcz - a. leszczak - a.
 leszczotka - i.
 leszczowy.
 leszczyna - y. leszczynowy.
 leszka, *zob.* lecha.
 leść, lezę, leż, lażem; *źle leżć, bo od tem. laz (zam. leżć) musi być leść, ponieważ słabe d, z i mocne t, s przed końc. ć przechodzą w mocne ś.*
 lesisty.
 leśnik, = kropidło.
 leśny.
 leśnictwo.
 leśniczek - czka.
 leśniczka - i.
 leśniczostwo, = leśnictwo.
 leśniczy - ego, l. mn. nasi leśnicy, (*nie leśniczowie*).
 letarg - u. letargiczny.
 letność. letni, a, e.
 lew, lwa. lewek - wka.
 lewa, = bitka.
 Lewant *czyli* Orjent - u, *lep.* Wschód.
 lewantyna - y, (*jedwabna materia pochodząca ze Wschodu czyli Lewantu*).
 lewar - u. lewarek - rku.
 lewkońja - ji, ją.
 lewica - y.
 lewita - y, lewici.
 lewy.
 leż - a.
 leżć, *zob.* leść.
 leziwo.
 leża, (= legowisko, leżysko), *tę leżę lep. niż tę leżą.*
 leżak - a.
 leże - ży.
 leżeć, leże, leżałem; leży to w mojim interesie, *zob.* interes.

leżuch - a, = bik.
 leczenie. leczyć, - czę.
 leczniczy.
 lédz, legnać, ległem.
 légar - u.
 lék - u.
 lékarz - a. lékarka - i.
 lékarski. lékarstwo.
 lédzw - a, *l. mn.* lédźwie - wi,
 = najniższa część krzyżów.
 lédźwian - u.
 lédźwiany. lédźwiowy.
 lédźwiec - wca.
 legnać, = łądz, łął, łąłszy.
 lękać się, złąc się, złąknąć
 się, złąkłem się.
 lękliwość. lękliwy.
 lężenie.
 lgnąć, lgnę, lgniesz, lgnięj.
 li *jako osobny wyraz* = jedy-
 nie, *np.* Li do tego zdalny.
 li *jako przyrostek* = a) *przyst.*
pyt. czy, czyli, *np.* Chrzest Ja-
 nów bylli (= czy był) z nieba
 czyli z ziemi? b) *spójn.* jeżeli
np. Maszli (jeżeli masz) dać, to
 daj zaraz.
 Liban - u. Libański.
 liberalista - y.
 liberalizm - u.
 liberalność. liberalny.
 liberja - ji, ją, = ubranie słu-
 żących.
 libertyn - a.
 libertyński. libertyństwo.
 libra - y.
 lice - ów, = policzek twarzy.
 licemiernik - a, = faryzeusz,
 obłudnik.
 licencjat - a.
 lico - a.
 licować, licuję.
 licowy (koń).

licytacja - ji, ją, *lep.* publicz-
 na sprzedaż.
 licytant - a, = kupujący na
 publicznej sprzedaży.
 licytować, licytuję, = podaje
 publicznie, kupuję na publicznej
 sprzedaży.
 liczba - y. liczbowy.
 liczban - a.
 liczebnik - a.
 liczenie.
 liczność. liczny. liczenie.
 liczyć, liczę, licz.
 licznik - a.
 liga - i, = związek.
 ligawka - i.
 ligustr - u.
 lejek - jka *zam.* lejek.
 lik - u, bez liku.
 likwor - u.
 likwidacja - ji, ją, *lepić* obra-
 chunek.
 likwidować, = obliczać, obra-
 chować.
 lichy. lichota - y.
 lichtarz - a. lichtarzyk - a.
 lichtarzowy.
 lichwa - y.
 lichwiarz - a. lichwiarka - i.
 lichwiarski. lichwiarstwo.
 lichwienie.
 lichwieć. lichwie.
 lichy, *zwykle* lichszy, (*daw-
 niej także* liższy).
 lilak - u.
 lilja - ji, ją. liljowy.
 Liman - u.
 limonada - y.
 lin - a. linka - i.
 lingwista - y.
 lingwistyka.
 linieć, linieję.
 linijka - i.

lińja - ji, ją. lińjał - u.
 lińjować, lińjuję.
 lińjowy.
 lipa - y. lipka - i.
 lipczyk - a.
 lipkość.
 lipki, lipszy *l.* lipciejszy.
 lipowiec - wca.
 Lipsk - a. Lipski.
 lipiec - pca (*miesiąc*), - pcu
 (*wosk jarzący i miód praśny*).
 lipień - pnia.
 lipina - y.
 lira - y, = lutnia. lirychny.
 liryka - i. liryk - a.
 lis - a. lisek - ska.
 lisowaty. lisowy.
 list - u.
 lista - y, *lep.* spis.
 listonosz, *zob.* listowy.
 listopad - a. listopadowy.
 listowe - ego, = opłata od li-
 stu; *niepotrzeb. więc* porto.
 listowny. listownie.
 listowy, a, e, (*np.* papier).
 listowy (*człowiek roznoszący*
listy, lepiej niż listonosz lub
bryffregier, (z niemieck. brief-
traeger).
 liszaj - u. liszajowaty.
 liszajec - jca.
 liszka - i.
 lisztewka - i. lisztwa - y.
 liść - a. liściany.
 liścik - a.
 liścisty. liściaty.
 liściowy.
 lisi, a, e.
 lisica - y. lisiątko.
 lisiura - y.
 litańja - ji, ją.
 litera - y, = głoska.
 literalny, *lep.* dosłowny.

literacki. literat - a.
 literatura - y.
 litewski.
 litkup - u.
 litograf - a. litograficzny.
 litografja - ji, ją.
 litość. litościwy.
 litować się, lituję się.
 litowanie się.
 litr - a, (*miara sypkich i cie-*
kłych rzeczy).
 litrowy, (*np.* butelka).
 liturgiczny.
 liturgia - ji, ją.
 Litwa - y.
 Litwin. Litwinka.
 lity, a, e, = lany, (*pas*), sło-
 wo piórem lite.
 liwerant, *niepotrzeb., bo ma-*
my: dostawca.
 liwerunek, *niepotrzeb., bo ma-*
my: dostawa.
 Liw, *ziemia Łotyszów od Ry-*
gi do Drysy, przez Niemców
przezwaną Liffland, z czego w
pol. znowu zrobiono Inflanty.
 Liwiec - wca.
 lizać, liżę, liż. lizanie.
 Lizbona, *źle* Lisbona.
 lizek - zka *l.* lizuś - a.
 lnianka - i *albo* lnica - y.
 lniany.
 łodowacieć, łodowacieję.
 łodowaty.
 łodownia - ni, nią.
 łodowy.
 łodowiec - wca.
 loftka - i.
 logarytm - u. logarytmiczny.
 logiczny.
 logika, *źle* lojika i loika, *bo*
g między dwiema samogłoska-
mi nigdy nie wypada (*rogi, ma-*

gistrat) *ani nie przechodzi w jotę.*

lojalność, *niepotrzeb, bo mamy*: poświęcenie, gotowość do ofiar.

lojalny, *zob.* lojalność.

lok - u.

lokaj - a. lokajowy.

lokal, *niepotrzeb., bo to samo oznacza*: mieszkanie, izba, pokój, sala.

lokalność i lokalny, *niepotrzeb., bo mamy*: miejsce, miejscowość, miejscowy.

lokować, lokuję, *niepotrzebn. zam.* umieszczać, umieścić.

lokator, *lep.* komornik.

loch - u. lochowy.

lochyńia - ni, nię.

lombard - u. lombardowy.

lon - u, (*kołek w osi*).

Londyn - u. Londyński.

lont - u.

lora - y.

lorneta - y. lornetka - i.

los - u.

losować, losuję.

lot - u. lotny.

loterja - ji, ją.

loteryjka - i.

loteryjny.

lotusowe drzewo, = obrosznica.

Lowań, (Lovanium).

łoża - y.

łód, łodu.

łontownik - a.

łóz, łózem iść, łózem prowadzić konia.

łózować - zuję.

łózak, = ciura.

łożność. łożny.

lśknąć się, lśnać się, lsknić się, lśnić się.

lśniak - a.

lśniący, lśniący.

lśnienie.

lub.

lubaszka - i.

lubczyk - u, *l.* lubistek -tku.

Lubelczyk *l.* Lublanin.

Lublin - u. Lubelski.

lubo.

lubość. luby.

lubować (lubuję sobie w czém).

lubownik - a. lubownicza - i.

Lubów - a (*Meklemburg*).

lubryka - i.

luby, a, e.

lubieżność, lubieżny.

lubieżnik - a.

lubić, lubię.

lubistek -tku, = lubczyk.

lucerna - y.

Lucyper - pra, (*l.* Lucyfer).

lud - u, *ale zawsze* dużo luda.

ludarka, = raszka.

Ludgarda - y.

ludkowie, = ludzie (biedni).

ludność. ludny.

ludowy.

ludożerca. ludożerczy.

Ludwik - a. Ludwika - i.

Ludwikowy *l.* Ludwików.

ludwisarnia *lub* ludwisiarnia, *lepij* lejarnia.

ludwisarstwo.

ludwisarz - a.

ludzkość. ludzki.

ludzie, ludzi (*źle* ludziów).

ludziska.

lufa - y, = rura u strzelby.

Lugdun - u, (*nie* Lijon).

Lugduński (*nie* Lijoński).

lujdor - a.

luka - i.
 lukrecja - ji, ją.
 lukrować - ruje.
 lulać, lulam.
 lulek - lku.
 lulka - i, = fajka.
 lunatyk - a. lunatyczka - i.
 lunatyczny.
 lunatyzm - u.
 lunąć (*o deszczu*), -nie, lunął.
 luneta - y. lunetka - i.
 lura - y, *bardzo licha kawa*
lub wino.
 lustr - u. lep. polysk, blask.
 lustro, lep. zwierciadło; tych
 luster.
 lustrować, lep. przeglądać.
 luśnia - ni, nią.
 lut - u.
 Luter - tra.
 Luteranin, l. Luter.

Luteranka l. Luterka - i.
 luterski.
 lutnia - ni, nią, tych lutni.
 lutnista - y. lutnistka - i.
 lutniowy (tyczący się lutego).
 lutować, lutuje.
 lutrzeć - trzeję, *albo* lutrzyć
 się, - trzę się.
 luty - tego (*właśc.* okrutny).
 luzak - a = ciura, lep. lózak.
 luzować, luzuję, lep. lózować.
 Lwowski. Lwów - owa.
 Lwopianin - a.
 lwiątko.
 lwi, a, e.
 lwica - y.
 lwiogon - a.
 lżej. lżejszy.
 lżenie.
 lżyć, lżę, lżysz, lżyj.

m M.

m dwudziesta dziewiąta gło-
 ska w naszym abecadle.
 ma, = moja, mą matkę, *ale*
 moję matkę.
 macać, macam, macnąć - cnę.
 macanie.
 macerować, - ruje.
 macka, (*narzędzie do ma-*
cania).
 macki - ów.
 mackoważ - ęża.
 macocha - y. macoszka - i.
 macoszy. macoszyn.
 maćzać, maczam.
 maczanie.
 maczek - czku.
 maczuga - i. maczużny.
 mać - i.
 Maciej - a. Maciejowa - y.

Maciek - čka. Maćkowa.
 macierz - erzy.
 macierzanka - i.
 macierzynia - y.
 macierzyński. macierzyństwo.
 macica - y. maciczny.
 maciora - y. maciórka - i.
 maciupki.
 Madera - y.
 Madryt - u. Madrycki.
 Madziar - a. madziarski.
 mag - a. magiczny.
 magazyn - u. magazynowy.
 magazynier - a.
 Magdeburg - a. Magdeburski,
 (*nie* - burzki).
 maglować - luję.
 maglownica - y.
 maglownik - a.

magnat - a, magnaci. ma-
gnacki.

magnaterja - ji, ją.

magnes - u, = magnet.

magnesowy.

magnesować - suje.

magnetyczny, = magnesowy.

magnetyzm - u.

magnetyzować - zuje.

magnezja - ji, ją.

Magnezja - ji, ją.

magot - a.

magiel - gli, l. męgla - i, (*źle*
ten magiel).

magiczny.

magik - a, *lep.* kuglarz.

magistrat - u. magistracki.

magja - ji, ją.

Mahomet - a.

Mahometanin. Mahometanka.

Mahometański.

mahoń - u. mahoniowy.

maj - a (*miesiąc*), - u (*zieleń*).

majaczenie. majaczyć - czę.

majak - a.

mająteczek-czku. majątek-tku.

majdan - u.

majeran - u l. majeranek-nku.

majestat - u. majestatyczny.

majętność. majątny.

majić, mają, majisz.

majik - a.

majiż - a (*ptak do polowania*),
- u (*rzecz zbiorowa*).

major - a. majorowa-y. ma-
jorówna - y.

majorat - u. majoracki.

majorski.

majowy. majówka - i.

majster - tra. majstrowa - y.

majstrówna - y.

majsterski.

majtek - tka.

majtki - tek (*cienkie spodnie,*
pantalunki).

mak - u. makowy.

makaran - u.

makaroniczny.

makaronizm - u.

makolągwa - y.

makowizna - y.

makówka - i.

makrola - i.

maksyma - y, *lep.* zasada.

makuch.

makulatura - y.

mach; jednym machem.

machabejski.

machać, macham. machanie.

machlarz, machlarstwo, *nie-*
potrzeb., bo mamy: podstęp.

machlować, - luje.

machnąć, machnę, machnięj.

machiawelski. machiawelstwo.

machina - y. machinalny.

małdr - a. małdrzyk.

Małgorzata.

małgorzatka - i.

mało, bez mała.

małoletność. małoletni.

małmazja - ji, ją l. małwazja.

małomowność. małomowny.

Małopolanin - a.

Małopolska - i. małopolski.

małostka - i.

małpa - y. małpeczka - i. małp-
ka - i.

małpozwierz - a.

małpiarstwo. małpi.

małpica - y.

małż - a (*ptak morski*).

małżyk - a.

małżeński. małżeństwo.

małżonek - nka. małżonka - i.

małżowina - y (*skorupa małża*).

malarski. malarstwo,

malarz - a. malarka - i.
 Malborg - a. (*Marienburg*).
 malborski (*nie* malborzki).
 malec - lca.
 maleć, maleję, malałem.
 maleńki. maleńkość.
 maleństwo.
 maligna - y. *lep.* gorączka.
 malina - y. malinowy.
 maliniak - u.
 malować, maluje. malowidło.
 Malta - y. maltański.
 Maltańczyk *l.* Malteńczyk - a.
 maluchny.
 malwa - y.
 mama - y. mamuchna - y.
 mameluk - a.
 mamczyć - czę. mamka - i.
 mamunia, - ni, nię.
 mamona - y.
 mamrotać, - ocę, cesz.
 mamut - a.
 mamienie.
 mamić, mamie, mamisz, mam.
 mamidło.
 mamin(y). a, e.
 manatki - tek.
 mandaryn - a.
 mandat - u, te mandaty.
 mandla - i.
 manela - i, = bransoletka.
 manewr - u, te manewry.
 mangan, - u.
 manna - y.
 manowiec - wca.
 mansjonarja, - ji, ją.
 mansjonarz - a. mansjonarski.
 manszester - tru. mause-
 strowy.
 Manszester - tru (*miasto*).
 mantyla - i, mantylka - i.
 manuskrypt - u, te manuskry-
 pty, *lep.* rękopis - u.

mania *lub* mańka - i, = lewa
 ręka.

maniera - y, *nieptrzb.*, *bo to*
samo oznacza: sposób, wzięcie
 się, ułożenie, zwyczaj, ruchy.

manierka - i.

manierność = grzeczność.

manierny = grzeczny.

manifest - u, te manifesty.

manipularz - a.

mańka, z mańki kogo zażyć,
 = podejść.

mańkut - a.

mańkiet - u, *l.* mańkieta - y.
 te mańkiety.

mapa (do jeografji), *źle* karta
w tém znaczeniu, *bo* karty słu-
żą do gry.

mara - y.

Marcel (*z* Marcellus) - a.

Marceli (*z* Marcellius), - lego.

marcowy. marcówka - i.

marcypan - a. marcypanowy.

Marcin - a. Marcinek - nka.

Marek - rka.

marek - rka, = potoczniuk.

marena - y.

margrabia - i *l.* - ego.

margrabina - y. margrabian-
 ka - i.

margrabski. margrabstwo.

margiel - glu.

margines - u, te marginesy,
lep. brzęg. marginesowy.

Marja - ji, ją. Marjacki.

Marjanna - y.

marjasz - a.

marjaż, *nieptrzb.*, *bo mamy:*
 małżeństwo.

marka - i.

markotność. markotny.

markier - a.

markietan - a. markietanka - i

markiz - a. markizowa - y.
 markizanka - i.
 markiza - y.
 marcha - y.
 marchew - chwi.
 marchewka - i. marchwiany.
 marchion - a, = margrabia.
 marchja - ji, ją. marchijski.
 marmelada - y.
 marmór - óru. marmórowy.
 marmórek - rku. marmórkowy.
 marmórować - ruję.
 marmórowaty.
 marność. marny. marnie.
 marnotrawca - y.
 marnotrawnik - a. marnotra-
 czyni.
 marnotrawstwo.
 marnotrawić, - trawię, traw.
 marnować, - nuję.
 marnie.
 marnieć - nieję.
 maroder - a.
 Marokanin - a.
 Maroko *lep. niż* Marokko.
 martona, = babskie ziele.
 Mars - a. Marsowy. Marso-
 waty.
 Marsylja - ji, ją.
 marsyljanka - i.
 marsz - u, *lep.* pochód.
 marszałek - łka. marszałko-
 wa - y.
 marszałkowski. marszałkow-
 stwo.
 marszczenie.
 marszczka - i.
 marszczyć, marszczę.
 martwość. martwy.
 martwota - y.
 martwieć, martwieję.
 martwienie.
 martwić, martwię, martw.

maruda - y.
 marudność. marudny.
 marudzić, - rudzę, - rudź.
 maruna - y.
 mary, tych mar, (*do noszenia*
umarłych).
 maryna - y = basetla.
 marynarka - i.
 marynarski. marynarstwo.
 marynarz - a.
 marynata - y.
 marynować, - nuję. maryno-
 wanie.
 mar-znać, mar-znę, mar-znął
 i mar-zł, marzniej.
 mar-znienie.
 marzanna l. marzana - y.
 marzec - rca.
 marzenie.*
 marzyca - y.
 marzyć, marzę, marz.
 marzyciel - a. marzycielka - i.
 masa - y, *źle* massa.
 masarz - a.
 maselniczka - i.
 maska - i. maskarada - y.
 maskować, - skuję.
 maskowy.
 masło. maselko.
 mastok - u.
 mason - a. masonerja - ji, ją.
 mastyk - u. mastykowy.
 maszczyć, maszczę, maszcz.
 maszerować - ruję.
 maskara - y, = brzydka ma-
 ska, twarz.
 maskarada - y.
 maszt - u. masztowy.
 masztalérz - erza. masztalérski.
 maszynierja - ji, ją.
 maszynista - y.
 maść. maścisty.
 maścić, maszczę, maścisz, maść.

maściciel - a.
 masielniczka - i.
 maślacz - u.
 maślanka - i.
 maślany.
 maślarz - a. maślarka - i.
 maśleska - i.
 maślnica - y == kierznia - ni, nią.
 mata - y.
 matacki. matactwo.
 matacz - a.
 mataczyć, mataczę, matacz.
 matać - am.
 matanina - y.
 matczyń, matczyn.
 mateczka - i.
 matecznik - a.
 matematyczny. matematy-
 cznie.
 matematyk - a.
 matematyka - i. (*z akcentem
 na przedostatniej zgłosce, jak
 w 3 poprzed. wyrazach*).
 materac - a. materacyk - a.
 materja - ji, ją.
 materiał - u; materiały (*lepić*
 przybory) piśmienne.
 materjalista - y.
 materjalizm - u.
 materjalny.
 materyjka - i.
 Mateusz - a. Mateuszowa - y.
 Mateuszowy l. Mateuszów.
 matjes (*śledź*) - a. matjesowy.
 matkobójca - y. matkobój-
 czyni.
 matkobójstwo.
 matkować, matkuje.
 matnia, - ni, nią.
 matowy.
 matrona - y.
 matrikuła - y.
 Maurycy - cego.

Maur l. Maurytanin - a.
 Maurytanka - i.
 mawiać, - am.
 mazać, maże, maż.
 mazanie. mazanina - y.
 Mazepa - y.
 mazgać - am.
 mazgaj - a.
 mazgajowatość. mazgajowaty.
 Mazowsze - a. mazowiecki.
 Mazur - a. mazurski.
 mazurek - rka.
 maż - i. mazisty.
 maziarnia, - ni, nią.
 mazić - żę.
 mazidło.
 mazinet - a.
 maźnica - y.
 mączasty.
 mączka - i. mączkować - kuję.
 mącznica - y.
 mączny.
 mącznik - a.
 mączyć, mączę, mącz.
 mączyniec - ńca.
 mączystość. mączysty.
 mącić, mącę, mąc.
 mąciciel - a. mąciwoda - y.
 mądrość. mądry, mędrszy.
 mądrzeć, mądrzeję.
 mądrzeniec - ńca, == ostróżka.
 mąka, różnych mąk.
 mątew - twi.
 maż, męza; *źle maż zaufania,
 bo mamy na to: powiernik,
 poufnik, albo maż zaufany, do-
 radzca poufny; iść za maż, po-
 szły za maż (starodawny bier-
 nik)*.
 mdło mi (jest).
 mdłość. mdły, mdlejszy.
 mdleć, mdleję, mdlałem.
 mdlić, mdli, mdliło mnie.

me = moje.
 mebel - bla.
 meblować, mebluje.
 Mecenas - a, (*sławny Rzymianin*).
 mecenas - a, mecenasi = adwokaci przy najwyższym sądzie;
 mecnasowie = opiekuni nauk.
 meczet - u, te meczety.
 meczetny, meczetowy.
 medal - u. medalowy.
 Medjolan - u. medjolański.
 Medjolańczyk - a.
 medyczny = lékarski.
 medyk - a, *lepij* lékarz, *całkiem źle* medycynier (*germanizm*).
 Meka - i, *nie* Mekka, *bo w cel. i miejsc. mówi się* pospolicie Mece, w Mece, *nie* w Mekce; *zob.* Maroko.
 mekler - a, = faktor.
 mech, mchu.
 mechaniczny. mechanik - a.
 mechanika - i.
 mechanizm - u.
 melcie.
 melli (*i pelli*), *źle* melli (*i pelli*).
 melty = mielony.
 melancholiczny. melancholik - a.
 melancholja, - ji, ją.
 meldować, - duje; *lep.* ogłaszać, donosić.
 melenie = melcie.
 melisa - y.
 melodja, - ji, ją.
 melodyczny, melodyjny.
 melon - u, melonowy.
 melota - y = nostryk.
 memorjał - u.
 Men - u.

menażerja, - ji, ją.
 mennica - y. mennictwo.
 menniczy.
 mentor - a = przewodnik, nauczyciel, guwerner.
 menuet, *lep.* menwet - a.
 merkurjusz - u, = żywe srebro.
 Merkurjusz - a, *albo też* Merkury - rego.
 meryto, dwa meryta.
 merydjan, *lep.* południk - a.
 merdać - am.
 Mesjasz - a. Mesjaszowy.
 meszka - i.
 meszek - szku (*mech*).
 meszne - go.
 meszty - ów.
 meszysty, mszysty.
 meta - y.
 metafora - y, *lep.* przenośnia.
 metaforyczny. *lep.* przenośny.
 metafizyczny. metafizyk - a.
 metafizyka - i.
 metal - u. metalowy.
 metalik - u.
 meteor - u, *lepij* zjawisko atmosferyczne.
 metoda - y, = sposób metodyczny.
 metr - a (*nauczyciel*), metr - u (*miara*).
 metropolita - y. metropolitalny.
 metropolja - ji, ją.
 metryczny. metryka - i.
 mew - a.
 mędać (*ogonem*), - am.
 męczennica - y. męczennik - a.
 męczeński. męczeństwo.
 męczyć, męczyć, męczyć.
 męczyciel - a. męczycielka - i.
 mędel - a.
 mędowszka - i.
 mędrek - rka.

mędrkostwo.

mędrkować - kuje.

mędrkowanie.

mędrzec - drca.

mędrzeć, mędrzeję.

męka, tych męk, mąk Leopold.

męskość. męski.

męstwo.

męszczyzna, (*nie* mężczyzna),
bo urob. jest od przym. męski,
jak polszczyzna od polski, nie
od mężki, bo ani zk ani ż
nie przechodzą nigdy na żcz;
tych męszczyzu (*zam. męszczy-*
znów).

męt - u, *zw. l. mn.* męty-ów.

mętność. mętny.

męzatka - i.

mężność. mężny. mężnie.

mężobójca - y. mężobójstwo.

mężowski.

mężulek - lka. mężulko.

mężyk - a. mężysko - a.

mgła - y. mgławy.

mglić się. mglisty.

mgnać (okiem), migać.

mgnienie (oka).

mkły, a, e.

mknąć, mknę, mkniesz, mkniej;

pomykać - am.

mchowaty. mchowy.

młoczek - cka.

młocba - y *l. młocka* - i.

młocisko.

młodnieć - nieję.

młodociany. młodość.

młody, pau młody (= żeniący
się), młody pan (= nie stary);
podobn. różnią się: panna młoda
i młoda panna, państwo
młodzi i młodzi państwo; *zam.*
młody człowiek i młodzi ludzie
lepić młodzieniec, młody mę-

szczyzna, młodzieńcy *lub* młodzi.

młodzian - a.

Młodzianki - ów.

młodzie - dzi.

młodzieńczy. młodzieniec-ńca.

młodzież - y *l. młódź* - odzi.

młodzik - a.

młodziwo, = siara.

młodzizna - y.

młodziuchny, młodziutki.

młokos - a.

młokicina - y.

młot - u. młotek - tka.

młoto - a, = słodziny.

młócenie. młócka. młóckowy.

młócić, młócić, młóć.

młóckarnia - ni, nią.

młódka - i.

młódź, = młodzi.

młyn - a. młyński.

młynarz - a. młynarka - i.

młynarczyk - a.

młynarski. młynarstwo.

młynek - nka.

młynkować - kuje.

młyniec, młyńcem *lub* młyn-
kiem.

młyński.

młaskać, = kłaskać (*warga-*
mi), - am.

mleć, miele, mieląc i meląc,
mielony i melty, mellem, melli,
(*nie melli*).

młecz - u.

młeczaj - a.

młeczak - a.

młeczarka - i.

młeczarnia - ni, nią.

młeczasty.

młeczeczek - czka.

młeczeń-cznia, = wilcze mleko.

młeczko. młeczny.

mléczno - a.
 mlécznieć, mlécznieję.
 mlécznica, = krzyżownica.
 mlécznik - a.
 mléczywo, = mléczno, nabiał.
 mléko. mléwo.
 mlon - u (*rekojeść żarn*).
 mnogość. mnogi.
 mnożenie.
 mnożny.
 mnożyć, mnożę, mnoż.
 mnóstwo.
 mniejszość. mniejszy.
 mniej.
 mnich - a, = zakonnik.
 mnichostwo. mnichowski.
 mniszka - i, = zakonnica.
 mniszek - szka, a) *roślina*, b)
gatunek komara, c) *ptak*.
 mniszy, = zakonniczy.
 Mniszchówna - y.
 moc; *źle* te moce *zamiast* te
 mocy; to jest w mojej mocy,
źle leży w mojej mocy.
 mocarski. mocarstwo.
 mocarz - a.
 mocen, = mający władzę,
 mocny, = mający siłę.
 mocny, *zob.* mocen.
 mocnieć - nieję.
 mocować się, mocuję się.
 mocz - u.
 moczadło l. moczydła - deł.
 moczara - y.
 moczenie.
 moczyć, moczę, mocz.
 moczywas-a l. moczymorda-y.
 moda - y.
 model - u, *lep.* wzór.
 moderować (się) - ruje, *lepić*
 niarkować (się).
 modła - y, = model.
 modły, modłów.

modlenie się.
 modlić się, modlę się, módl się.
 modlitewka - i.
 modlitwa - y, tych modlitew i
 modlitw.
 modny. modniarka - i.
 modniś - a. modnisia - si.
 modrak - u, = bławatki.
 modrawy. modry.
 modrzec, - rzeję, modrzałem.
 modrzenie.
 modrzeniec - ńca, = ostróżka.
 modrzewnica - y.
 modrzew - *lep* niż modrzeń.
 modrzewiowy.
 modrzyca - y.
 modrzyć, modrzę, módrz.
 modrzyk - a.
 modzel = brodawnik - a.
 mogiła - y.
 Moguncja, - ji, ją. Moguncki.
 Mogiła - y.
 Mogilno. Mogilnicki.
 moknać, moknę, mokniesz,
 mokuń, mokuń, mokuń, mokuń,
 mokuń i mokuń.
 mokrzyć, mokrę, mokrę,
 mokrzyć, mokrę, mokrę,
 mokrzyć.
 mokrzyć - y = mokrzyć.
 molik - a.
 moment - u, te momenty, *le-*
pij chwila.
 monarcha - y, = król.
 monarchiczny, = królewski.
 monarchizm - u.
 monarchja - ji, ją.
 monarszy.
 Monaster - u.
 moneta - y.

monolog-u, = rozmowa z samym sobą.

monopol - u.

monstrancja - ji, ją.

montowy (o mące).

montwa - y, = trzemielina.

monument - u, *lep.* pomnik.

mops - a.

mora - y, = zmora.

morał - u.

moralizować, - lizuję.

moralność. moralny.

Morawa (*rzeka*).

Morawy - aw (*kraj*), *lep.* niż:

Morawja - ji.

morąg - aga. morągowaty.

mord - u.

morda - y, = pysk.

mordérca - y. mordérczy.

mordérstwo.

mordować, morduję.

morela - i, (*nie* aprywkoza).

morfina - y.

morowy. morówka - i.

mors (*morski koń*), - a.

morski.

Morskie oko czyli Rybie jeziro.

morus - a, *człowiek zabrudzony*, umorusany.

morwa - y. morwowy.

morze.

morzyć, morzę, mórz, morzony głodem *lub* samo morzony, morzyć się; morzy mnie; snem zmorzony.

morzymord - u.

morzysko (*gryzienie w żółtku*), *lub* morzyszcze.

Moskal - a. Moskiewka - i.

Moskwa - y.

Moskwicin - a.

moskiewski.

Mospanie (= Mości Panie), Mospani (= Mościa Pani); *zob.* Mość.

most - u. mostek - tku.

mostołódz.

mostowe - ego.

mostowy.

moszcz - u, (*wytłoczyny z owoców*).

moszna - y, = scrotum.

moszenka - i.

moszus - u. moszusowy.

Mość (*skrót. z miłość*), *osobno* *znachodzi się tylko w 5 przyp. z imionami osobowemi w obu liczbach*: Mości Panie, Mościa Pani, Mości Panowie, Moście Panny. — *Z dawniejszych tytułów* Wasza Miłość, Jego Miłość, Jój Miłość, Ich Miłość *pozostały tylko skrócenia*: Je, gomość, Jójmość, Waszmość, Ichmość, *które się tak odminiają*: p. 1 i 5 Jegomość, Waszmość, 6 Jegomością, Waszmością, *inne p.* Jegomości, Waszmości; *w l. mn.* 1 i 5 Ichmościowie, Waszmościowie, 2 i 4 Ichmościów, Waszmościów, 3 Ichmościom, Waszmościom, 6 Ichmościami, Waszmościami, 7 Ichmościach, Waszmościach. Jójmość l. Imość *odm. się podług żeńskiej formy, azatem w liczbie mn.* Jejmoście l. Imoście. -Jego- mość i Waszmość, *mając po sobie pan, pozostają oba bez odmiany w obu liczbach*: Jegomość pana, panu, panem, panowie, panów *itd.* Waszmość pan, panem, panowie *itd.* *Takoż* Jejmość pani, panią, panie, paniami *itd.* *Kładąc w środek*

przymiotniki Cesarska, Królewska, Książęca, Sultańska *odmieniamy* Mość *w obu liczbach regularnie*: Jego Cesarskiej Mości, z Jego Cesarską Mością, Jój Królewska Mość, Jój Królewską Mością.

Mości, Mościa (*skrót. z Miłościwy, zachodzą przed imionami własnymi i tytułami*: Mości Jasiński, Mości Panie, Mości Hrabio, Wielm. Mości Profesorze, Mości Dobrodzieju, Mościa Pani, Księżno, Dobrodziejko.

mościwy = miłościwy.

mosiądz - ędzu.

mosiężny.

mosiężnik - a.

mot - u, *lep.* motek - tka (*np.* nici).

motać, = prząść.

motłoch - u.

motowidło.

motyczka - i. motyka - i.

motyl - a. motylek - lka.

motyli, a, e.

motyllica - y.

mowa; mieć mowę (kazanie), *źle* powiedzieć mowę (kazanie). *Zam.* Nie było mowy o tobie *nie mówi się* Nie była mowa o tobie.

mowność. mowny.

Moza - y.

mozaika - i. mozaikowy.

mozaikować - kuje.

Mozela - i.

mozgownica - y.

mozół - ołu.

mozolić się, mozolę się, mozół się.

mozolny.

moździerń - a.

może.

możliwy. możliwy.

można (jest), było, będzie.

możność, dać m. komu, *źle* stawieć kogoś w możności.

możnowładzca - y.

możnowładztwo.

możny.

moździerz - a. moździerzyk - a.

moździerzowy.

módz, *źle* móc, *bo* g (mogę, mogłem) *przechodzi w dz (nigdy w c) i nie mocne c, lecz słabe dz pochyła poprzedzającą samogłoskę.* Ja za to nie mogę *jest* *źle*, *ma być*: Nicem temu nie winien, Nie moja w tém wina. *Źle*: Możesz mówić o szczęściu, *mówi się*: Możesz się poczytać za szczęśliwego, *albo* Możesz sobie powinszować.

mój, moja *l.* ma, moje *l.* me.

mól, mola (*robak*), molu (*gatunek sukna*).

mór, moru.

mórg - orgu, *nie* ta morga, *więc* kilka morgów.

mówca. mówienie.

mówić, mówię, mówisz, mów.

mównica - y.

mózg - u. mózgowy.

móźdzek - dżku.

mroczny.

mroczyć (się), mrocze, mroczy (się).

mrok - u.

mrowie, mrowisko.

mrowisty.

mrozić - żę.

mrożyć.

mrówczany. mrówczy.

mrówka - i.

mrówkojad - a.
 mrówkołów - owa.
 mrówkolew - lwa.
 mrówek i mrówinek - nka, =
 mrówie.
 mróz - ozu.
 mruczeć - czę, - czałem.
 mruczek - czka. mruczenie.
 mruczydło.
 mrug - u.
 mrugać - am, mrugnąć - nę, niěj.
 mruganie, mrugnienie.
 mrugała - y.
 mrugawka, = rzęsa.
 mruk 1) - u, = mruczenie;
 2) - a, = rodzaj niedźwiedzia
 lub człowiek.
 mrukliwość. mrukliwy.
 mrużyć, mrużę, mruż.
 mrzana = kielb.
 mrzeć, mre, mrzěj, marłem.
 mrzenie.
 mrzówka - i.
 msza, mszy, tę mszą (*źle* mszę),
 kilka mszy.
 mszał - u. mszalny.
 mszyca - y.
 mszysty (mech).
 mścić się, mszczę się, mścisz
 się, mścij się.
 mściciel - a. mścicielka - i.
 mściwość. mściwy.
 mudzić, mudzę, mudź.
 mufa - i.
 mufty - tego.
 mucha - y.
 Muchawiec - wca.
 muchojadka - i.
 muchołapka - i.
 muchołówka, = muchojadka.
 muchomór - oru.
 muchotrzew - u, lub muszo-
 trzew - u.

muł - a (*zwierzę*), - u (*ślam*,
ziemia błotnista).
 mułowaty. mułowyy.
 mularczyk - a.
 mularka - i.
 mularski. mularstwo.
 mularz - a, *źle* murarz, *jak*
balbiérz zam. barbiérz.
 mulat - a. mulatka - i.
 mulę - ęcia.
 mulica - y, *zob.* muł.
 mulić, mulę, mul.
 mulisty.
 multan - u (*materja*).
 multanki - nek, = dudki.
 Multany, Multan; *mniej* dob.
 Mołdawja, *urob. z łacińskiego*
 Moldavia.
 mumja - ji, ją. mumjowy.
 mundować, - duję, = przepisy-
 wać na czyste.
 mundur - u.
 munsztuk - a, u. munsztukowy.
 mur - u. murek - rka.
 murawa - y.
 murgrabia - ego.
 murja - ji, ją.
 murlat - u.
 murołom - u.
 murować, muruję. murowanie.
 murowy. murówka - i.
 murszaty.
 murzyć, murzę, murz.
 murzyn - a. murzynka - i.
 murzyński.
 mus - u, = przymus, koniecz-
 ność.
 muskać, - am i - szcęg. mu-
 snać - nę.
 muskanie.
 musować, musuję.
 musterunek - nku.
 mustra - y. mustrować - ruję.

muszarka *l.* muchomór - oru.
 muszka - i.
 muszkat - u.
 muszkatela - i.
 muszkatelka - i.
 muszkatołowy.
 muszkuł - u. muszkułowy.
 muszkiet - u, *lep.* rusznica.
 muszkietnik - a.
 muszla - i. muszelka - i.
 muszlowiec - wca.
 musztarda - y.
 musztardnica - y. musztar-
 dniczka - i.
 musztardowy.
 muszy (mucha).
 muszyca - y.
 musieć, muszę, musiałem.
 muślin - u (*od m.* Mussul).
 muślinowy.
 muterka (*zdrobn. od* mutra),
 = mała macica śrubna.
 mutra - y.
 Muza - y.
 muzeum, *skład nabytków hi-*
storycznych.
 muzułman - a. muzułmański.
 muzyczny. muzyk - a.
 muzyka - i. muzykalny.
 muzykant - a, muzykanci.
 myć, myję, myłem.
 mydelnik - a.
 mydłek - lka.
 mydło - a. mydlany.
 mydlarnia - ni, nią.
 mydlarski. mydlarstwo.
 mydlarz - a. mydlarka - i.

mydlarczyk - a.
 mydlasty.
 mydlenieć - ńca.
 mydlić, mydlę, mydl.
 mydliny - dlin.
 mydlnica - y.
 myłka - i.
 mylenie.
 mylić, mylę, myl.
 mylność. mylny.
 mysz - y, te myszy.
 myszaty. myszątko.
 myszka - i.
 myszkować - kuje.
 myszółów - owa.
 myszółówka - i.
 myszotrzew - u.
 myszy, a, e.
 myszy (*te, choroba końska*).
 myszyniec - ńca, = bobki mysze.
 mysi, a, e.
 mysikrólik - a.
 myśl - i, te myśli.
 myśleć (*zam.* myślać, *bo my-*
ślałem), *źle* myśleć; daję do my-
 ślenia, *zob.* dać.
 myśliciel - a. myślicielka - i.
 myślistwo. myśliwski.
 myśliwy. myśliwiec - wca.
 mytnik - a, = celnik.
 myto, = cło.
 mżeć (*zamykać oczy, drzy-*
mać), mżałem, mżące oczy.
 mżenie.
 mżyć, mżę; sen mnie mży
albo morzy.
 mżysty, = dżdżysty.

m, mi Mi.

m trzydziesta głoska w na-
 szym alfabecie.
 miał - u.

miałczyzna - y, = mielizna.
 miałko, mielej.
 miałość.

mialki, mielszy.
 miano. mianować - nuję.
 mianownik - a.
 mianowicie.
 miara, omylić się w miarze;
 w téj mierze = w tym wzglę-
 dzie.

miarka - i.
 miarkować - kuje.
 miarowy.
 miarz - u.
 miasteczko. Miasteczko.
 miasto; na miasto idzie (wy-
 chodzi, jedzie) *ten, co się znaj-
 duje w témże mieście*; do miasta
*może ten, iść (jechać), co poprze-
 dnio przebywał poza miastem.*
 miasto, = zamiast, *np.* miasto
 nagrody odebrać karę.

miazdra - y, (*strona skóry od
 mięsa*).

miazga - i.
 miazgowy, miazdżysty.
 miazdżyć, miazdże, miazdż.
 miączyć (*źle miauczyć*), *bo się
 zawsze mówi miączenie i mią-
 czydło (nie miauczenie ani miau-
 czydło).*

miączenie. miączydło.
 miąć, zmiąć, zemnąć, zminąć;
 zmięta chustka, pomięty frak.
 miąć, *zob.* miętosić.
 miąż, miąższ (= gruby, gęsty),
 mięszszy.

miąższość. miąższy.
 mieć, mam, miéj. Nie ma
 (nie masz) ojca w domu, nie
 było ojca w domu, jutro nie bę-
 dzie ojca w domu. Ojciec nie
 jest, nie był, nie będzie bogatym.

miecz - a. mieczyk - a.
 miecznik - a. miecznikowa - y.
 miecznikówna - y.

miecznikostwo.
 mieczowy.
 mieczysko.

Mieczysław - a. Mieczysława - y.

miednica - y.
 miedza - y.
 miedziak - a.
 miedziany. miedzisty.
 miedziolity.
 miedzioryt - u.

miejsce. miejscowość.
 miejscowy. miejski.
 miech - u. miechowy.
 miechunka - i.

mielcarski. mielcarz - a.
 mielcuch - a.
 mielec - lca.

milenie l. mełcie.

mielérz - erza.

miele, *zob.* mleć.

mielizna - y.
 miennność. mienny.

mientus - a.
 mieniać - am. mienianie.
 mienie.

mienić, mienię, mień.
 mierność, mierny, miernie.

miernictwo. mierniczy.

miernik - a.

mierznać, (r-z), = obmierzłym
 się stawać.

mierzić (r-z), -żę; *nie mie-rzić,
 bo wtedy należałoby pisać mie-
 rzyć, co téż istnieje od miara.*

mierzenie (r-z).

mierzenie.

mierznicza - y, = bezząb.

mierzyc, mierzę, miérz. Spadła
 masa ziemi mierząca około 5000
 metrów kubicznych. Nasz kościół
 mierzy 425 stóp długości.

mieszać i mięszać - am.

mieszanie.

mieszaniec - ńca. mieszanka - i.
 mieszanina - y.
 mieszczanin, *źle* mieszczana
zam. mieszczanina.
 mieszczanka - i.
 mieszczański. mieszczaństwo.
 mieszcza - i. mieszczuch - a.
 mieszkać - am; mieszkać na
 górze, na dole (*nie* u góry, *ani*
 u dołu).
 mieszkalny.
 mieszkanie.
 mieszkaniec - ńca.
 mieszkowaty.
 mieszek - szka. mieszysko.
 mieścić, mieszczyć, mieść.
 mieścina - y. mieścinka - i.
 mieścisko - a.
 miesiąc - a. miesięczek - czka.
 miesięcznica - y.
 miesięcznik - a (*czasopis*).
 mieścić - szę.
 mietlica - y.
 miewać - am.
 miezdrzyć - drzę.
 miedź - edzi.
 miérzch - u.
 miérzwa. miérzwienie.
 miérzwić, miérzwię, miérzów.
 mięczak - a.
 miedlenie. miedlica - y.
 miedlic (len, konopie).
 między, pomiędzy.
 Międzychód - odu.
 Międzychodzki.
 międzymorski. międzymorze.
 międzymurze.
 Międzyrzecz - a. Międzyrzecki.
 miękcząć, miękczęją *lub* mię-
 knąć - nę.

miększy - a.
 miękkawy, *źle* miętkawy.
 miękkość, *źle* miętkość.
 miękki, *źle* miętki, miękciej-
 szy *l.* miększy.
 miękko, miękciej *l.* miękczej.
 mięknąć, = miękczyć, mięknie,
 miękniesz, miękniej, mięknął *l.*
 mięknął.
 miękuchny, miękutki, mięku-
 leńki.
 mięsny.
 mięso, różnych mięs.
 mięsopust - u.
 mięsopustny.
 mięsz, = miąższość.
 mięsień - śnia.
 mięsieć (glinę).
 mięsisko.
 mięsistość. mięsisty.
 mięsiwo.
 mięsniczek - czka.
 mięśniowy.
 mięta - y. miętka - i.
 miętkiew - tkwi, = mięta.
 miętelnica - y.
 miętosić - szę, = miąć, gniesić.
 miętowy.
 miętus - a, = mientus.
 miętusowy.
 mi *zam.* ami *w narzędn. l. mn.*
*jest jedyną końcówką w następ-
 rzeczownikach:* braćmi, gośćmi,
 księżmi, liśćmi, ludźmi, przyja-
 ciółmi, pieniądźmi, wołmi.
 migać - am, mignąć - gnę.
 miganie.
 miganiec - ńca.
 migówka - i.
 migdał - u. migdałowy.
 migotać - oć.
 migotanie.
 migotliwy, = migocący się.

migrena - y.
migi - ów.
mijać - am, minąć - nę.
mijanie.
mika - i.
Mikołaj - a.
mikołajek - jka.
mikroskop - u, (*źle* drobno-
widz - a).

mikstura - y, *niepotrzeb.*, *bo mamy* mieszanina - y.

Michał - a. Michalek - lka.

Michałowska, - ski, - sce, (*jak* Polska, Polski, Polsce).

michałówka - i.

Michalina - y. Michalinka - i.

milek - lka.

miło mi jest (*z tryb. bezokol.*)

Miłosław - a. Miłosławski.

miłosny. miłostka - i.

miłość. miłościwy.

miłosierdzie. miłosierny.

miłośnica - y. miłośnik - a.

miłować, miłuję.

miły, miłszy i milejszy.

mila - i, milka - i, mileczka - i.

mileczeń, mileczę, milcz.

milenie. milczkiem.

mile, = uprzejmie, *np.* mile uśmiechać się do kogo; *zobacz* miło.

milicja - ji, ją.

miljon - a. miljonowy.

milknąć, umilknąć - nę.

miluchny. miluteńki.

mimo drogi, słupa, krzyża, (*omijanie rzeczy zmysłowych*); pomimo (niesionego, ciężkiego) krzyża przeszedł przez rów; *w przenośn. zaś (umysł.) znaczeniu*: mimo l. pomimo woli ojca.

mimo, = pomimo.

mimochodem.

mimośrodkowy.

mimowolny.

mimik - a.

mimika - i. mimiczny.

mina - y.

minaret - u.

minąć, minę, miń; mijać.

minerał - u, = kopalina.

mineralog - a. mineralogiczny.

mineralogja - ji, ją, = królestwo kopalin.

Minerwa - y.

minóg - oga.

minuta - y. minutowy.

minia - ni, nie.

miniatura - y.

minier - a, = podkopnik.

minister - a.

ministerjalny.

ministerski. ministerstwo.

ministrant - a.

Mińsk - a. Mińszczanin.

mir - u. mirowy.

mira - y.

Mirosław (imię chrzesne) - a.

Mirosław (*miasto w August.*) - a.

mirta l. myrta - y.

mirtowy l. myrtowy.

mirza (r-z) - y.

misa - y, miska - i, miseczka - i.

misja - ji, ją.

misjonarz - a. misjonarski.

misterność. misterny.

mistrz - a. mistrzowa - y *lub*

mistrzyni.

mistrzostwo.

mistrzowski.

mistyk - a. mistyczny.

mistyka - i.

misyjny.

miś, misia.

Miśnia - ni, nią.

miśnik - a.

misiórka - i.
 mit - u, = baśń, bajka.
 mitolog - a. mitologiczny.
 mitologja - ji, ją.
 mitra - y.
 mitrega - i.
 mitrzyć, mitrzyć.
 mityczny.
 mizantrop - a, = odludek.
 mizeractwo.
 mizerak - a.
 mizerja - ji, ją.
 mizerny. mizernie.
 mizernieć, mizernieję.
 mizerota - y.
 miodek - dku.
 miodnik - a.

miodojad - a.
 miodosok - u.
 miodowiec - wca.
 miodowica - y.
 miodowina - y.
 miodownik - a, *zob.* łęczycza.
 miodowód - odu.
 miodówka - i.
 miodunka - i.
 miot - u.
 miotać - am. miotanie.
 miotelka - i, *źle* mietelka.
 miotła - y, *źle* mietła.
 miotlarz - a, miotlarka - i, *źle*
 mietlarz i mietlarka.
 miotlisko, *źle* mietlisko.
 miód - odu.

n N.

n trzydziesta pierwsza głoska alfabetu.

na (*przysł.*) używa się przed niektórymi imionami krajów na *pyt.* dokąd *zam.* do i na *pyt.* gdzie *zam.* w, a mianowicie: na Podole, Ruś, Pokucie, Ukrainę, Wschód, Żmudź, Wołyń, Śląsk, Węgry, i znowu: na Rusi, Żmudzi itd., ale przy trzech ostatnich znachodzą się w obu znaczeniach także do i w, *azatem*: pojechać na Śląsk, do Śląska, mieszkać na Śląsku i w Śląsku itd. — Podobnie ma się rzecz z niektórymi przedmieściami, *np.* na Podgórzu, na Podgórzcu, na Kaźmirz (u), na Kleparz (u), na Stradom (u), na Krakowskie przedmieście, na Krakowskim przedmieściu, na Chwaliszewo (- wie), na Śródkę, na Śródcę, na Ostrówek (- ku), na Zagórze

(u), *tudzież* na wieś, na wsi; *wzgl.* na miasto, *zob.* miasto.

na święty Michał, = na dzień św. Michała.

na (*przysł.*) = z, ze, blisko, około, może, *np.* Rów na dwie stopy głęboki.

nabawiać - am, nabawić - wię.
 nabłotnik - a.
 nabożeństwo.
 nabożność. nabożny.
 nabożnica - y, *lep. niż* dewotka.
 nabożniś - a.
 nabój - oju.
 nabór - oru.
 nabrzmiałość. nabrzmiały.
 nabrzmieć - eję.
 nabyć, nabywać.
 nabytek -tku.
 nabywca - y.
 nabiał - u, = mleczywo.
 nabiegły.

nabierać - am, nabrać, - biore,
nabierzesz.

nabierka - i.

nabiodrki - ków.

nacechować - chuję.

naczać, - czynać, naczne - czniej.

naczelný.

naczelnictwo.

naczelnik - a. naczelniczka - i.

naczynąć - am, naczać - nę, niej.

naczynie.

nać - i.

naciagać - am, naciągnąć - nę.

naciągadlo.

naciąganie.

nacierać - am, natrzeć - trę.

nacinać - am, naciąć - tuę.

nacisk - u.

naciskać - am. nacisnąć - nę - niej.

nad, nade, *np.* nade drzwiami, nade duiem, nade mna. Nie ma nic lepszego nad zdrowie, albo jak zdrowie. Cnota lepsza nad złoto.

nadburmistrz - a, *lep.* starszy (albo młodszy) burmistrz *l.* naczelný burmistrz, *jak* naczelný prezes.

nad, naczelný, *zob.* starszy.

nadarzać - am, nadarzyć - rze, (dar).

nadażać - am, nadażyć.

Nadbożanin (nad, Boh) - a.

nadbór - oru.

nadbrzeże. nadbrzeżny.

nadczołek - lka.

nadciągać - am, naciągnąć - nę.

naddatek -tku.

naddunajski.

naddnieprski, *lub* naddnieprzański.

naddziad - a, *lep.* pradziad.

naddzierać - am.

nadedrzeć, nadedrę.

nadedrzwie.

nadejście.

nadelbiański.

nadeń, = nad niego.

nader (urob. z nad), = bardzo.

naderwać, nadrywać - am.

naderznąć nę, nadrzynać - am.

nadewszystko *jako przysłów.* *wek, ale nad (nade) wszystko, gdy wszystko jest rzeczownikiem, np.* Kochać Boga nad wszystko (stworzenie). Ciebie kocham nad wszystko, (= nad wszystkich ludzi).

nadgrobek bka, *lep.* nagrobek.

nadgroda, *lep.* nagroda.

nadgrodzie, *lep.* nagrodzić - dę.

nadkładać - am, nadłożyć - żę.

nadkomisarz - a, *żle, ma być:* starszy *lub* naczelný komisarz, *zob.* starszy.

nadlatywać - tuję, nadlecieć cę.

nadleśniczy, *zob.* starszy.

nadlotka - i.

nadmiar - u.

nadobny.

nadołek - lka.

nadoręciu *l.* nadorędziu.

nadprokurator, *lep.* naczelný prokurator.

na-drobieć (drobieć), nadrobie, nadrób.

na-drobić (robić), nadrobie, nad-rób.

nadspodziewanie, = niespodziewanie.

nadto *przysł.*, *ale* Nad to nie mamy stósowniejszego słowa.

nadwerężyć - żę.

nadworný.

nadwichnąć - chnę, niej.

nadwisłański.

Nadwiśle.
 nadymać - am.
 nadzór - oru.
 nadziemski.
 nadzieja - ji, tych nadziei.
 nadzieanie, nadziewanie.
 nadziewanika - i.
 nadzierać, nadzierać.
 nadziewać - am, nadziać - eję.
 nadziomek - mka.
 nafta-y, *podobna do oleju skalnego, ale nie to samo.*
 nagana - y.
 naganność, naganny.
 nagarniać - am, nagarnąć - nę.
 nagłość, nagły, nagle.
 nagłówek - wka.
 naglenie. naglić - lę.
 nagnać, nagonić.
 nagniotek - tka.
 nagość. nagi.
 nagrać - am, nagrodzić - dę.
 nagrobek, = nadgrobek - bku.
 nagrobny.
 nagroda - y.
 nagrzewać - am.
 naguchny. nagusienki.
 naginać - am, nagiąć - gnę.
 nahaj, nahajek, nahajka.
 naigrawać się.
 najiwność, najiwny, *urobione z franc., niepotrzebne, bo zastępują je wedle okoliczności: prostota (ducha), szczerota, dobroduszość, głupota.*
 Najada - y.
 najazd - u.
 najęcie.
 najść, najdę.
 najem - jmu.
 najemnik - a. najemnica - y.
 najemny. najemniczy.
 najezdnik-a, *lep. niż najeżdzca.*

najeżyć - żę.
 najmować - muję, najać.
 najprzód i naprzód.
 nakadzać - am, nakadzić - dę.
 nakadzanie, nakadzenie.
 nakaz - u.
 nakazać, nakazywać - zuję.
 nakład - u.
 nakładać - am, nakłaść - adę.
 nakłaniać, nakłonić - onię.
 naklejić, naklejać - am.
 naklektąć - am, *lub* - cę.
 nakolanek - nka.
 nakoniec.
 nakrapiać - am, nakropić - pię.
 nakręcać - am, nakręcić - cę.
 nakrywacz - a.
 nakrywać - am, nakryć - ję.
 nakrycie, kilka nakryć.
 nakrywadło.
 nakrywka - i.
 nakrzywiać - am, nakrzywić.
 nakształt.
 nalatywać - tuję. nalatać, nalecieć.
 naleśnik *l.* naleźnik - a.
 nachylać - am, nachylić - lę.
 nachylenie. nachylenie.
 nałamywać - muję, nałamać.
 nałogowy.
 nałóg - ogu.
 nalegać - am. naleganie.
 nalepa - y.
 nalepiać - am, nalepić.
 nalewaczka - i.
 nalewać - am, nalać.
 nalewka - i.
 należeć do kogo (czego), *nie* komu (czemu); to mi należy (*np.* tytuł) = przysługuje mi.
 należenie.
 należność. należy.
 należyćie.

należytość. należyty.
 należne - go.
 należnik - a, = naleśnik.
 namakać - am.
 namakanie, namoknienie.
 namarszczać-am, namarszczyć.
 namazywać - zuję, namazać.
 namaszczać - am, namaścić.
 namaszczenie.
 namaszczeniec - ńca.
 namknać - nę. namykać.
 namolny.
 namowa - y.
 namrzeć się (głodu).
 namuł - u.
 namulać - am, namulić - le.
 namysł - u.
 namysłać się, namyslałem się.
 namyslić, - śle się.
 namysłanie się.
 namiar - u.
 namiatać - am, namieść.
 namiestnictwo.
 namiestniczka - i.
 namiestniczy.
 namiestnik - a; *źle* namiestnik
 Galicji, *ma być* namiestnik w
 Galicji, *bo on zastępuje* cesarza
 w Galicji, *a nie* Galicją.
 namiestnikowa (żona) - y.
 namiestnikostwo. namiestni-
 kowski.
 namiękać - am, namięknąć-nę.
 namiętność. namiętny.
 namiot - u. namiotek -tku.
 namiotowy.
 nanka l. nankin-u. nankinowy.
 nań, = na niego.
 naokoło, = wokoło.
 naopak.
 napad - u.
 napajać - am, napojić - oję.
 naparstek-tka (parst = palec).

naparstnica-y, l. naparstnik-a.
 napartość. naparty.
 naparzać - am.
 naparzyć (par), - rzę.
 napastniczy.
 napastnik - a.
 napastować - stuję.
 napasć - i.
 napasć dne, napadać - am.
 napasć - szę, napasać.
 napawać (*zamiast* napajać),
 napojić.
 napelniać - am, napelnić - nię,
 - nisz, - nij.
 napérzyć się, - rzę się.
 napęd - u.
 napękły l. napęknięty.
 napływ - u. napływowy.
 naplecznik - a.
 Napoleon - a, *lepiej niż* Na-
 poljon.
 napotkać kogo l. co (*nie* na
 kogo, na co).
 napominać - am.
 napomnieć - mne.
 napoprzek.
 uaporeczywy, naporny.
 napotém.
 napowietrzny.
 naprawa - y, naprawka - i.
 naprawiać - am, naprawić-wię,
 naprawisz.
 naprawianie.
 naprawiciel-a, naprawicielka-i.
 naprędce.
 naprężać - am, naprężyć - żę.
 napróżno, napróżny *nie ist-
 nieje, źle* *zatem* Napróżny wylew
 krwi, *ma być* Daremny rozlew
 krwi.
 naprzeciw, naprzeciwno; iść,
 wyjść naprzeciw komu, *źle* Iść
 komu naprzeciw. Wyjechać na-

przeciw rodziców. Mieszkamy
 naprzeciwno pocztę, ratusza.
 naprzemian.
 naprzód.
 naprzykrzać się, - am się.
 naprzykrzyć się, - przykrzę się.
 naprzykrzony.
 napuchłość. napuchły.
 napuszać - am się.
 napuszony.
 napuszysty.
 napychać - am, napchać.
 napierać - am, naprzeć - prę,
 naprzesz - przeź.
 napiersny. napiersnik - a.
 napiętek -tku.
 napinać am, napiąć-pnę, pniej.
 napis - u.
 napitek -tku.
 narabiać - am, narobić - bię.
 narada - y, naradzanie się.
 naradzać - am się, naradzić się.
 narajać - am.
 naramiennica - y, naramien-
 nik - a.
 naraz.
 narażać - am, narazić - żę.
 Narcys - a.
 narcys - a.
 narcysek - ska.
 nard - u.
 narda - y.
 narduszek - szka.
 nareszcie; *źle* nareście, *bo*
urob. z reszty, a szt nie prze-
chodzi w odm. na ść, lecz na szć,
np. maszt, na maszcie.
 Narew - wi, *źle* Narwa.
 naręcze - a.
 naręcznik - a.
 narkotyna - y.
 narkotyczny.
 narodowość. narodowy.

Narodzenie Pańskie, Boże
 Narodzenie.
 narodziny - dzin.
 narodził - i.
 narożny. narożnik - a.
 naród - odu.
 narów - owu.
 naruszalność.
 narybek - bku.
 narybiac - am, narybić - bię.
 narząd - u.
 narządzać, narządzić.
 narzecze (czesk., *lep. niż dy-*
jalekt), różnych narzeczy (*nie*
narzeczy).
 narzeczona. narzony.
 narzekać - am. narzekanie.
 narzędzie; kilka narzędzi (*nie*
kilka narzędź).
 nasad - u.
 naskalec - lca.
 nasalać - am, nasolić.
 nasłać (*zam. nastlać*), nasćlelać.
 naspa - y, nasypka - i.
 nasturcja - ji, ją.
 nasylać (*nie* naselać), naslać.
 nasyp - u, (*np. kolejowy*), *źle*
 nasep.
 nasypka, = naspa.
 naszelnik - a.
 naszyjny. naszyjnik - a.
 naszyniec - ńca.
 nasiadłość, nasiadły.
 nasiąkać - am, nasiąknąć - ne.
 nasiedzieć się, - dze się.
 nasiennik - a.
 nasienie (nasiono), te nasiona.
 nasionowy.
 nasiewać - am, nasiać - sieję.
 nasieźrał - u.
 nasionko.
 naśladować - duję. naślado-
 wanie.

naśladowca - y.
 naśladownictwo. naśladowni-
 czy.
 naśmiewać się, - ewam się.
 naśpikować - kuje, *lepiej niż*
 naszpikować.
 natłok - u.
 natarczywość, natarczywy.
 natomiast.
 natonie - a.
 natrafić na kogo (co) *lub*
 kogo (co).
 natręt - a.
 natrętność. natrętny.
 natrętnik - a. (= natręt). na-
 trętnica - y.
 natulać (czapkę na oczy, na
 uszy).
 natura, = przyrodzenie.
 naturalista - y.
 naturalizacja - ji, ją, = indy-
 gienat.
 naturalność. naturalny.
 natychmiast.
 natychmiastowy.
 nauczać - am. nauczanie.
 nauczka - i.
 nauczyciel - a. nauczycielka - i.
 nauczycielski. nauczycielstwo.
 nauka. naukowy.
 nausznica - y.
 nawa - y.
 nawał - u.
 nawalność, *lep.* nawałnica.
 nawalny (dészcz).
 nawet.
 nawetować - tuje.
 nawłoka - i. nawłoczka - i.
 nawlekać - am, nawlec - włokę.
 nawój - oju.
 nawozowiec - wca.
 nawożenie, nawiezienie.
 nawóz - ozu.

nawpół, *np.* nawpół trzeźwy,
 (*nie* nawpółtrzeźwy), nawpół nie-
 żywy.

nawrot - u.
 nawrócenie.
 nawstecz.
 nawykać, nawyknać, nawykne,
 nawykniej.
 nawykanie, nawyknienie.
 nawzajem.
 nawiedzać (*urob. z* widzieć,
jak wieszać i wiesić z powisieć).
 nawiedzony (*np.* chorobą).
 nawiedziny - dzin.
 nawijać, nawinać, nawinę,
 nawiin.

nawjas - u, *lep. niż* nawias,
bo nie pochodzi od sł. nawiać,
lecz od nawijac, azatém wywi-
jacz, nawijacz i nawijas, a z
tego nawjas z opuszczeniem sa-
mogłoski i a nie joty, bo ta
nigdy nie wypada z pomiędzy
dwoch samogłosek. — Por. po-
wiak, nie powiak.

nazad.
 nazajutrz.
 nazbyt.

nazwa, w téj nazwie (*nie* naż-
 wie), *bo nazwa powstało z na-*
zować, (podob. téj wyspie, nie
wyspie, bo wyspa powst. z wy-
sypać).

nazwać, nazwę, nazwiesz, na-
 zwiéj.

nazwisko.
 nażabnik - a.
 nażółknąć - nę.
 Neapol - u.
 Neapolski (Wu.j), *lepiej niż*
 Neapolitański.
 negacja, *lep.* przeczenie.

negliż - u, *lep.* ranny ubiór.
 negliżowy.
 Negier - gra.
 nekrolog, *lep.* życiorys zmar-
 lego.
 nektar - u. nektarowy.
 neofit - a. neofitka - i.
 nepotyzm - u.
 nerw - u. nerwowy.
 Nepomocen - a.
 Nerzeja (pod Gdańskiem).
 neutralizować - lizuje.
 neutralność.
 neutralny, = bezstronny.
 Newa - y. Newski.
 nérka - i. nérkowy.
 nęcić, nęce, nęcisz, nęć.
 nędza - y, tych nędz.
 nędzarz - a. nędzny.
 nędznica - y. nędznik - a.
 nękać - am.
 nęt - u i nęta - y.
 nobilitacja, *lep.* uszlachcenie.
 noc - y, dwie, trzy nocy, *nie*
 noce.
 noclég - egu.
 nocny.
 nocnica - y.
 nocnik - a.
 nocować - cuje.
 noga - i. nogacz - a.
 Nogat - u.
 nogawka - i. nogawica - y.
 nogieć - gcia.
 nogiet - u *lub* nogietek - tka.
 nominacja - ji, ją, *lepiej* mia-
 nowanie.
 nora - y.
 Norbertanin. Norbertanka.
 Norbertański.
 norma - y, *lep.* prawidło, wzór,
 zasada.

Norgja - ji, ją.
 Norwegczyk - a.
 Norymberga. Norymberski.
 nos - a, dostać nosa *lub* nos
jest giermanizm, mówimy za to:
 dostać napomnienie, otrzymać
 naganę; *to samo znaczenie ma*
rubaszne wyrażenie: dostać po
 nosie, po uszach.
 nosacizna - y.
 nosal - a. nosaty.
 nosek - ska.
 nosorożec - żca.
 nosowy.
 nostrzyk - u.
 nosze, tych noszy.
 nosić, noszę, noś, noszony;
 unaszać.
 nosiciel - a.
 nosidla - deł.
 nośny.
 noświec - a.
 nota - y, tych not.
 notatka, *lep.* przypisek, zapi-
 sek, uwaga.
 notarialny.
 notarjat - u.
 notarjusz - a.
 Noteć - i. Nadnotecki.
 notować, *lep.* zapisać sobie.
 nowalja - ji, ją. nowalijka - i.
 nowela - i.
 Nowogród-odu. Nowogrodzki.
 nowochrzczeniec - ńca, *lep. niż*
 neofit.
 Nowemiasto. Nowomiejski.
 nowomodny.
 noworoczny. noworocznik - a.
 nowość. nowy.
 nowożeniec - ńca.
 nowożytny.
 Nowydwór, Nowegodworu.
 nowicjat - u.

nowicjusz - a.
 nowina - y.
 nowiniarz - a, nowinkarz - a.
 nowizna - y.
 nowiuchny, nowiuteńki.
 nozdrze - a, tych nozdrzy (*nie nozdrz*).
 nożenki - nek.
 nożny.
 nożownictwo. nożownik - a.
 nożowy.
 nożyce - yc.
 nożyconos - a.
 nożyk - a. nożysko.
 nócić, *lep. niż* nucić.
 nóta, *lep. niż* nuta.
 nótowy, *lep. niż* nutowy.
 nów, nowiu.
 nóż - a.
 nóżka - i (*noga*).
 nu, nuże.
 nucić, nuta, *zob.* nócić, nóta.
 nudność. nudny.
 nudy - ów.
 nudzenie.
 nudziarka - i. nudziarz - a.
 nudzić, nudzę, nudź.
 nukać - am.
 numer - u; wszystkie numery,
 (*źle* numera, *bo* męskie *nigdy w*

mian. l. mn. nie mają końcówki
 a, *np.* mur mury, szczur-y, ku-
 fer kufry).

numerować - ruję. numero-
 wanie.

numery, *lep. niż* paktregier.
 numizmatyka - i (*nauka o pie-
 niędzach*).

nuncjatura - y, urząd, mieszka-
 nie nuncjusza.

nuncjusz - a.

nur - a, nurek - a, nurkiem.

nurkować - kuje.

nurkowy.

nurogęś - i.

nurokaczka - i.

nurt - u.

nurtować - tuje.

nurzać - am.

Nurzec - rca.

nużenie. nużyć - że.

nużyk - a.

nygus - a. nyguska - i.

nygusować, nygusuję.

*..nywam zam. nuje mają w
 czasie teraż. czterogłoskowe
 formy słowa, jak np. przeko-
 nywać, przekonywam (nie prze-
 konuję).*

ń, ni Ni.

ń trzydziesta druga głoska
 abecadła polskiego.

ń przyłączone do przyimków
 jest zaimkiem, odnoszącym się
 do imion męskich i nijakich, tak
 żywotnych, jak nieżywotnych,
 w liczbie poj. *np.* doń = do niego,
 weń = w niego (pana), oń = o niego
 (o krzyż), nań (na los), podień,
 przezeń.

niańczyć - czę.

niańka - i.

nie, będąc pierwszą częścią
 złożonych wyrazów, oznacza u-
 bytek lub niedostatek (*nie* prze-
 czenie), *np.* niechęć, niepospolity,
 albo też nieokreśloność, jak: nie-
 który, niejaki, niegdyś, niekiedy.

Niżej zapisują się tylko te wy-
 razy złożone z przysłówkiem

nie, których pojedyncze wcale się nie zachodzą albo inne mają znaczenie.

niebawem.

niebo, *l. mn.* a) nieba (*w znaczeniu klimatu*), *np.* błogie nieba Włoch; Nieba (*w znaczeniu Boga*); b) *w zwykłym znaczeniu*, jest miejsc. w niebiosach lub też w niebiesiach.

nieboraczka - i.

nieboga, = nieszczęśliwa.

nieborak - a *l.* nieboraczek - czka.

niebotyczny.

niebowid - a.

niebożątko, niebożę - cia.

niebożczyk - a, niebożka, *lep. niż* nieboszczyk i nieboszczka; *bo w czeskim języku jest niebożtik.*

niebianin - a. niebianka - i.

niebój - oju.

niebiesko, niebieski.

niebios, *l. mn.* niebios.

niecka - i, = kopanka, korczak.

niecnota - y.

nico.

niecułka - i.

niecierpek - pka.

niecić (ogień), niecę, nieć,

nieć-my (*nie nie-ćmy*).

niedbalec - lca.

niedobitki - tków.

niedojadki - ków.

niedogon - u.

niedokwas - u.

niedołęg - a (*małpa*).

niedołęga - i. niedołęstwo.

niedołężność. niedołężny.

niedomagać - am.

niedomiary - u.

niedopanek - nka.

niedorzeczność. niedorzeczny.

niedostawać (= brakować), *bo* niedostatek; *zaś* nie dostawać = nie odbierać.

niedowiarek, niedowiarski.

niedowiarstwo *l.* niewiara.

niedowierzać - am.

niedowidzieć - dzę.

niedojrzyć - rzę.

niedziela (*od* nie działać, = nie robić).

niedzielný.

niedźwiadek - dka.

niedźwiadkowiec - wca.

niedźwiednik - a.

niedźwiedź - a. niedźwiedzica - y.

nieniedźwiedzi, a, e.

niegdzie, *tylko w wyrażeniu* gdzie niegdzie, *może więc lepij* pisać te wyrazy łącznie gdzie-niegdzie.

niegodnica. niegodnik.

niegodzijaszy - a.

niejako(ś).

niejaki, *co inn.* nijaki.

niejeden, *co inn.* nie jeden.

niekiedy, kiedy niekiedy.

niech, niechno, niechże, niechaj.

niechący (*np.* go trąciłem, trąciłam, trąciliśmy).

niechęć - i.

niechlują *l.* niechluj.

niechlujny. niechlujstwo.

niechybny. niechybnie.

nieletni.

nielot - a.

niema i nie masz *źle*, *ma być*:

nie ma i nie masz, *np.* tu nikogo

nie ma (nie masz).

nimal.

Niemcy (*kraj*), z Niemiec (*źle* z Niemczech), w Niemczech.

niemceć - eję.

niemczura - y.

niemczyć, niemcze, niemcz.
niemczyk - a. niemczysko.
niemczyzna - y, *zam.* niemiec-
czyzna - y.

niemeczka - i, niemka *l.* niem-
kini.

Niemen - mna *l.* Niemnu.
nadniemeński.

niemoc - y.

niemowa - y.

niemy.

niemowlątko. niemowlę - cia.

niemowlęcy. niemowlęstwo.

niemiaszek - szka.

Niemiec - mca, w Niemcach
(w ludziach).

niemiecki. niemieckość.

nienawidzić (- dze, - dzisz) *z*
pierwotnikiem nienawidzi, *od*
którego urobione są prawidłowo
nienawidzi - ć, nienawidzi - łem,
nienawidzony, *na podobę słów*
trudzi - ć, godzi - ć, trudzi - łem, gło-
dzi - łem, trudzony, głodzony (*od*
pierwotników trudzi, głodzi, *któ-
rych pierwiastkami są* trud i
głód). *Błędna jest forma* nie-
nawidzieć, *bo pierwotnikiem ta-
kowej byłoby* nienawidzia, *od*
czego cz. przeszły musiałby być
nienawidziałem (*jak nikt nie*
mówi) i *imst. bierny* nienawi-
dziany (*wedle analogji słowa* wie-
dzie - ć, wiedzia - łem, wiedzia - ny,
siedzie - ć, siedzia - łem, wysiedzia -
ny). — Nienawidzić kogo *lub*
co (nie kogo, czego), np. Nie-
nawidzę tę kobietę, Nienawidzę
kłamstwo i obłudę.

nienawistność. nienawistny.

nienawiść (*zamiast* nienawidć,
jak napaść *zamiast* napadć; na-
pad - łem).

nieobliczony, = nie dający się
obliczyć.

niepokalani.

niepokój - oju.

niepokojąć, niepokoję.

nieprawość - i.

nieprzeżyty.

nierozłączne przyimki są: ob,
prze, roz, wy, wz, pro, *np.* ob-
darzyć, przejechać, wzbić się.

nierządny.

niesłychany (słychać).

niesnaska - i.

niespełna.

niesplik - a.

niestatek -tku.

niestety.

niestrawność.

niestrętek -tku.

niesworność. niesworny *lep.*
niż niesfor.

nieswój, - oja, oje.

nieszpór - oru, *zwykle l. mn.*

nieszpory - rów. nieszporny.

nieszpułka - i, = niesplik.

nieść, niosę, niosłem (*źle* nie-
słem).

niesienie.

Nieświż - eża. Nieświeski.

nietopérz - a. nietoperzowy.

nietykałek - lka, = niecierpek.

nieubłagany, = nie dający się
ułagać.

nieuctwo. nieuk - a.

nieudolność - i. nieudolny.

nieukojony (żał), = nie dający
się ukojzić

nieuleczony, = nie dający się
uleczyć.

nieustanny.

nieustraszoność (umysłu). nie-
ustraszony.

nieużytość. nieużyty.

niewąs - a.
 niewczas - u.
 niewdzięcznica - y. niewdzięcz-
 nik - a.
 niewola, tę niewolą.
 niewód - odu. niewodek - dka.
 niewola - i.
 niewolenie.
 niewolić - lę.
 niewolnica - y. niewolnik - a.
 niewolniczy.
 niewyczerpany.
 niewymownie.
 niewypowiedzianie.
 niewyspany.
 niewiara - y.
 niewiasta - y.
 niewierny - a. niewiernik - a.
 niewieścieć - cieję.
 niewieścii, a, e.
 niewieściuch - a.
 niewida - y.
 niewinność - i. niewinny.
 niewiniątko.
 niezadługo (= wkrótce) się
 zobaczymy.
 niezapominajka - i.
 niezawodny. niezawodnie.
 niezbędnosc. niezbędnym.
 niezbożność. niezbożny.
 niezbyty.
 niegorszy (= niezły).
 niegrabiasz - a.
 niezłomny.
 niezmierność. niezmierny.
 niezmordowanie.
 niezwłocznie.
 nieżyty - u, = katar.
 ni - ni, zam. ani - ani, np. Ni
 stąd, ni zowąd.
 nic, niczego, w niczym; nic
 nie widzę (słyszę, robię), niczego
 nie pragnę (żądam, szukam).

nica - y, zwykle l. mn. nice - cy.
 nicennica - y.
 nicować (nica), nicuję.
 nicpoń - a (złoż. z nic po nim,
 = nicwart).
 nicpotem l. nicpoty, np. nicpo-
 tego chłopca, nicpotemu chłopcu.
 niczyj (zle niczyi). a, e.
 nic - i, te nicy (zle te nicye).
 niciany, niciasty.
 niciennice l. nicelnice - nic.
 Niderlandy - dów.
 Niderlandczyk.
 niderlandzki.
 nigdy, na święty Nigdy.
 nigdzie.
 nijak l. nijako.
 nijaki, co inn. niejaki.
 nikczemność, nikczemny (złoż.
 z ni - ku - czemu = ku niczemu).
 nikczemnieć - nieję.
 nikczemuca - y, nikczemnik - a.
 nikły.
 niknąć, niknę, zniknął, znikł.
 nikt, nikogo.
 nikiel - klu.
 Nil - u. Nilowy.
 nimbus - u.
 nimfa - y.
 niniejszy.
 niski, zob. męski.
 nisko, niżej (jak wysoko wyżej).
 niskość.
 niszczyć, niszczyć, niszczałem,
 zob. niszczyć.
 niszczenie.
 niszczyć, niszczyć, niszczy, niszc-
 czyłem (urob. od ni z czego, jak
 dawniej mówiono zam. z niczego).
 nit - u.
 nitka - i. niteczka - i.
 nitować, nituję.

nitowanie.
niwecz, *tylko w wyraż. w ni-*
wecz obrócić.
niweczyć, niweczę, niwecz.
niweczenie.
niwelator - a.
niwelować - łuję.
niż, niżeli, niżli, niżli, aniżeli,

zachodzą zwykle po stopniu wyż-
szym bez przeczenia.

niża - y.
Niżowiec-wca, = niżowy kozak.
niższy, od niski.
nizina - y.
niżnik - a.
niziuchny, niziutki,

o O.

o jest trzydziesta trzecia gło-
ska abecadła polskiego.

o jest przyimkiem i wykrzyk-
nikiem.

o będąc spółką w czasie ter.
przed m i n zlewa się z niemi
w nosowe brzmienie ę i a, np.
tkłukę zam. tłucom, tłułą zam.
tłukon(t).

o błędnie wsuwają czasem
zam. podręcznego e w wyrazach
guzioł, osioł, orzoł, kocioł, ko-
zioł, zam. guzieł itd.. bo w pol.
nie ma wsuwnego o; zob. e.

oaza - y.

oba, obadwa, obydwaj konie,
stoły; obie obiedwie, obydwie
córkę, strony, — oba, obadwa,
obydwaj okna; — obaj, obydwaj
panowie, oboje, obydwójce rodzice,
dzieci, (tj. osoby różnej płci).
Dopłn. na wszystkie 3 rodzaje
obu, obudwu, obydwóch; *Cel.*
obu, obudwu, obydwom; *Narz.*
obu, oboma, obydwu, obydwoma
nożami; obiema rękoma, nogami.
Zresztą mówi się tylko jeden
z dwóch (nie z obydwóch), jedno
z dwojga, Słyszałem od obojga
(mężczyzny i kobiety).

obaczyć (*zam. ob-oczyć*) i zo-
baczyć - czę.

obagnić się.

obalać - am, obalić - lę.

obalanie, obalenie.

obaliny, = gruzy, rujiny.

obara, = sedno l. wilk (od
jeżdżenia l. siedzenia).

obarczać - am, obarczyć - czę.

obartuch - a.

obarwiać - am, obarwić - wię.

obawa - y.

obawiać się, - am się.

obarzanek-nka, *lepiej* obwa-
zranek - nka.

obcas - a, *lep. napiętek.*

obciążki, tych obciążek.

obceje - jów.

obces, = natarczywie.

obcęgi - gów.

obcować - cuję.

obcy, ci obcy panowie.

obczytany.

obczyzna - y.

obciąć, obetnę, obcinać - am.

obciążać - am, obciążnąć - gnę,

obciążniej.

obciążanie.

obciążłość. obciążły.

obciążać - am, obciążyć - żę.

obcierać - am, obetrzeć - trę.

obcieranie.

obcięcie.

obcinać - am, obciąć, obetnę.

obciskać - am, obcisnąć - snę,
obcisnąć.

obcisłość. obcisły. obcisłe.

obdarcie.

obdarnić-am, - darnić - nię - nij.

obdarować - ruję.

obdartus - a.

obdarzać - am, obdarzyć - rzę.

obdłubać - bię, - dłuź.

obdłużać - am, obdłużyć - żę.

obdłużny.

obdukcja - ji, ją, = obejrzenie
ciała człowieka zabitego.

obdukcynny (*np.* protokół).

obdzielać - am, obdzielić - lę.

obdzielanie.

obdzierać - am, obedrzyć - drę.

obec, *tylko w połącz.* w obec.

obecność-i. obecny. obecnie.

obdzierać, obedrzyć, obedrę,

obedrzyć, obdarłem, obdarty.

obegnać się, - am się.

obejmować-muję, objąć, obejm-
mę, obejmiěj.

obejrzyć, obejrzę, obejrzyj,
obejrzałem.

obejść, obejść, obejść się z kim.

obejście się.

obełgać - lżę.

obełganie.

obelga - i.

obelgnąć, obelgnie.

obelisk-a, *lep.* obeliszek-szka.

obelżywość. obelżywy.

obersztynki, obersztyny - ów.

obertas - a.

oberwać, oberwę, oberwiej;

obrywać - am.

oberwanie - ńca.

oberża - y.

oberżysta - y. oberżystka - i.

oberznąć, oberzną, oberzniej;

obrzynać.

obesłać, obsyłać, *np.* okólnik,
wici na wojnę, *ale źle* obesłać
radę państwa.

obesłać, obścić, obścić.

obetkać, obtykać - am.

obetrzeć, obetrę, obetrzēj, ob-
tarłem.

obeznąć - am, obeznawać - aję.

obeżreć (obżerać), obeżrę, obe-
żrēj, obżarłem.

obficie.

obfitość. obfity *zam.* obwity.

obfitować - tuję.

obgadywać - duję.

obgadywanie.

obgryść (*zam.* obgryźć, *jak*
maść zamiast maść, od mazać),
obgryzę, obgryż.

obhleblować - luję.

objadać-am, objeść się, objém,
objédz się, = za wiele jeść, prze-
jeść się.

objaśniać - am, objaśnić - nię.

objaw - u. objawienie.

objawiać - am, objawić - wię.

objazd - u. objazdowy.

objazdzka - i, objazdka - i, =
objazd.

objąć, obejmę, obejmiěj.

objezdny.

objeżdżać - am, objechać - jadę.

objęcie, tych objęć; rzucić się
w czyjeś objęcia (*nie* w ramiona).

objętość.

objuczać - am, objuczyć - czę.

obkładać, obkrozić *l.* okroić.

obkładać, okładać, obłożyć.

obchodowy.

obchodzenie (się).

obchodzić, obejść się z kim,
źle obchodzić się, obejść się bez
czego, *za to mówi się*: obyć się,
obywać się bez czego.

obchód - odu.
 obłam - u.
 oblamać - mię, obłam, obla-
 mywać - muję.
 oblamanie.
 oblapa (wonna) - y, = chlasta-
 wa, szlastawa.
 oblawa - y.
 oblażyć żę, obleść *zam.* obleźć,
 obleżę, oblażłem.
 obłaczek - czka.
 obłaczysty.
 obład - ędu.
 obłąk - u, = kabłąk.
 obłąkany. obłąkanie.
 obłoczek - czka.
 obłoczny. obłoczysty.
 obłocić, obłocę.
 obłoga - i.
 obłogi-ów, *lep. niż* bagaże.
 obłok - u. obłoczek - czku.
 obłoi - u.
 obłowić się, obłowieć się.
 obłożność. obłożny. obłożnie.
 obłóczyć - czę. obłóczenie.
 obłóczyny - czyn.
 obłogi - ow.
 obłuda - y. obłudny.
 obłudnik - a.
 obłupać, obłupywać, obłupić.
 obłam - u. oblamować - muję.
 oblatać, oblatywać, oblecieć.
 oblec (obłóczyć), oblokę (*źle*
 oblekę), obleciesz, obłókszy.
 oblecieć, *zob.* oblatać.
 obłeciświat - a.
 oblegać, obłédz.
 oblekać - am, obłóczyć - czę.
 oblepka - i.
 oblepiać - am, oblepić - pię.
 oblewać - am, oblać, obleję,
 oblałem.

oblewanie, oblanie.
 obłédz, oblegnę, oblegać - am.
 obléw - ewu.
 obłężenie (*choć* oblegać, oble-
 ganie).
 obłężeniec - ńca (*zamiast* oble-
 żeniec).
 obłężniczy.
 obliczać - am, obliczyć - czę.
 obliczanie, obliczenie.
 oblicze - cza, w obliczu prawa.
 oblig - u, *l.* obligacja - cji, cją.
 obligować, - guję, = prosić
 usilnie.
 oblizać, obliżę, oblizywać - zuję.
 oblubieniec - ńca. oblubienica.
 obmacać. obmacanie.
 obmaczać - am, obmaczanie.
 obmalować - luję. obmalowanie.
 obmazać - żę, obmazywać - zuję.
 obmowa - y.
 obmówca - y.
 obmurowanie.
 obmyć, obmywać.
 obmycie, obmywanie.
 obmyślać - am, obmyślić - lę.
 obmarzać, obmarznąć (r-z), nos
 mi obmarzł.
 obmiatać *l.* omiatać, obmieść
l. omieść, obmiotę (*źle* obmiotę).
 obmierzyć (r-z).
 obmierznąć (r-z) komu.
 obmierzić (r-z) komu kogo *l.* co.
 obnaszać.
 obnażać - am, obnażyć - żę.
 obnoszenie, obniesienie.
 obnosić - szę, obnieść, obniosę
 (*źle* obniese).
 oboczyć nieprzyjaciela, = obejść
 z boku, otoczyć; *zob.* obaczyć.
 obojczyk - a.
 obojętność. obojętny.
 obojętnieć, obojętnieję.

obojista, *l. mn.* obojiści.
 obok.
 obolały.
 obopólnie *l.* zobopólnie.
 obora - y.
 ob-orać, -rzę, oborywać - ruję.
 ob-ostrzyć, - trzę.
 obosieczny.
 obowiązać - że, obowiązywać -
 zuję.
 obowiązek - zku; włożyć na
 kogo ob., *źle* stawić kogo w ob.
 obowiązkowy.
 obozować, obozuję.
 obozowy.
 obożny - nego.
 obód - odu.
 obój (ten *l.* ta), - oju, - ji, ję.
 obój, a, e, *np.* obojój płci.
 obór - oru, *lep.* obiór - oru.
 obóz - ozu.
 obrabiać - am, obrobić, obróh.
 obrabianie, obrobienie.
 obracać - am. obrócić - cę.
 obracanie, obrócenie.
 obrać (obierać), obiorę, *źle*
 obierę.
 obradować-duję, *np.* nad wnio-
 skiem, nad budżetem, *źle* obr.
 wniosek, budżet.
 obrada - y, obradowanie.
 obradzać się, obrodzić się.
 obrastać - am, obrość, obrosnąć,
 obrosnę.
 obraz - u. obrazek - zku.
 obraza - y.
 obrazoburca - y.
 obrazować - zuję.
 obrazki - ków (*roślina*), =
 aronek.
 obrazowy.
 obrażać - am. obrażanie.
 obrazić, obrażę. obrażenie.

obrąb - ębu, *zwykle* obrąbek.
 ob-rąbać, obrąbię, obrąb.
 obrąbek - bka.
 obrąbywać - buję.
 obrąbiać, obrąbiam; obrąbić,
 obrąbię, obrąb.
 obrączka - i. obrączkowy.
 obrąbianie, obrąbienie.
 obręb - u.
 obręcz - y, *zdrob.* obrączka.
 obrobić - bie, obrabiac - am.
 obrocny.
 obrodzić się, obradzać się.
 obrok - u.
 obrona - y.
 obronność. obronny.
 obrońca - y.
 obrostnica, = lotusowe drzewo.
 obrosieć.
 obrosić, obraszać.
 obrot - u.
 obrotność. obrotny.
 ob-równać - am, ob-równywać -
 nywam.
 obróż *l.* obroża - y.
 obruchać - am, ob-ruchiwać -
 chuję.
 obrus - a.
 obruszać - am, ob-ruszyć - szę.
 obryć - ryję.
 obryknąć się na kogo, - knę się.
 ob-rysować - suję.
 ob-rywać - am, oberwać, ober-
 wę, oberwiej.
 obrywczę - go.
 obrywka - i.
 obryzgać, opryskać, - am.
 obrzazg - u. obrażny.
 obrząd - ędu, obrządek - dku.
 obrządkowy.
 obrzedni.
 obrzezać - że, obrzezywać - zuję.
 obrzezanie.

obrzeżaniec - ńca.
 obrzek - zka, *zwykle* paznogi, sukna).
 obrzękłość. obrzękły.
 obrzęknięcie.
 obrzucać - am, obrzucić - cę.
 obrzydły.
 obrzydliwość. obrzydliwy.
 obrzydnąć - nę.
 obrzydzać - am, obrzydzić - dzę.
 ob-rzynać - am, oberznąć - nę.
 obrzynanie, oberznienie.
 ob-rzynek - nka.
 obsaczać - am, obsaczyć - cze.
 obradzać się, obrodzić się.
 obserwacja, *lep.* uważanie.
 obserwacyjny.
 obserwancja, *lep.* zachowywanie, przestrzeganie.
 obserwatorja - rji, ją.
 obserwator - a.
 obserwować, *lep.* śledzić, uważać.
 obskakiwać - kuję, obskoczyć - skoczę.
 obskrobać *l.* oskrobać, ob-skra-bywać - buję.
 obskubać, obskubię, obskuć.
 obskubywać - buję.
 obsmarować - ruję.
 obsmolić, osmolić - lę.
 obstać, obstoje.
 obstalować, *lep.* zamówić.
 obstalunek - nku, *lep.* zamówienie.
 obstawać przy czém, - staje.
 obstawiać - am, obstawić - wię.
 obstać, obstać, obstać - pmy.
 obstepować - stępuje.
 obstrukcja, *lep.* zatwardzenie.
 obstrzydz, obstrzygać, *l.* o-strzydz, - ygać.
 obsychać - am, obeschnąć - nę.

obsypać, obsypywać - puję.
 obszar - u.
 obszarpać, - pywać - puję.
 obszarpaniec - ńca.
 obszczypać, - pię, - szczyp.
 obszerność - obszerny.
 obszlegi, *nieptrzb., bo mamy*
wyłogi - ów.
 obsznurować, - ruję.
 obszyć - yję, obszywać - am.
 obszycie, obszywanie.
 obsiać, obsiewać - am.
 obsiadać, obsiąść *l.* obsieść, obsiędę.
 obsianie, obsiewanie.
 obścielać - am, obesłać - ściele.
 obtulać *l.* otulać - am, obtulić *l.* otulić, - lę.
 obtykać - am, obetkać - am, obetknać - nę.
 obuć, obuwać - am.
 obudować - duję.
 obudzać - am, obudzić - dzę.
 obuch - a.
 obumarcie. obumarły.
 oburącz (*np.* schwycić).
 oburzać - am, oburzyć - rzę.
 obustronny.
 obuwie - a (*od sł.* obuwać, obuć).
 obwarować - ruję.
 obwarowanie.
 obwarzać - am, obwarzyć - rzę.
 obwarzanek - nka, *niepotrzeb.*
więc prael (Bratzel).
 obwodowy.
 obwódzić, obwieść, obwiodę (*źle* obwiedę).
 obwojina - y.
 obwołać, obwoływać - łuje.
 obwoływacz - a.
 obwoływanie.
 obwód - odu, obwódka - i.

obowiązać - że, obowiązywać -
wiązuje.

obwieść (zam. obwiedć), ob-
wodzić.

obwieść (zam. obwieźć), ob-
wozić.

obwieszać, obwiesić - szę.

obwieszczać - am, obwieścić -
wieszczę.

obwijać - am, obwinać - nę.

obwijka - i.

obwiniac - am, obwinić - nię, -
nisz, - ni.

obwinianie, obwinienie.

obwisły.

obwisnąć, obwisnę.

obyczaj - u.

obyczajność. obyczajny.

obyczajowy.

obyć się, *bo częstotł. jest oby-
wać się (nie obchodzić się) bez
czego; obejść się i obchodzić
się z kim (z czém) znaczą tyle
co traktować kogo (co). Mówi-
my także obyć się, obywać się
jednym sługą, jedną suknią, a
nie obejść się, obchodzić się
jednym sługą.*

obydwaj, obydwie, obydwaj,
(*lepszą formą niż obadwaj, obie-
dwie i obadwa*), *odmieniają się
tylko w drugiej części.*

obywatel - a. obywatelka - i.

obywatelski. obywatelstwo.

obżalować, = oskarżyć.

obżalowany, = oskarżony.

obżalowanie.

obżarcie się. obżarstwo.

obżartuch - a.

obżąć, obżynać.

obrzyzki, = dożynki.

obiad (*źle objad*), *jak wziąć
zam. wziąć. Wyraz ten stracił*

*pierwotne swe znaczenie prze-
jedzenia się i oznacza dziś
tylko południowe czyli główne
najedzenie się; poczucie zło-
ności tego słowa znikło, jak
w obiekt, subiekt, Obiezierze.*

obiadować - duję.

obiadowanie. obiadowy.

obiata - y.

obiecać - am, obiecywać - cuję.
(*źle obiecować*).

obiecanka - i. obietnica - y.

obiędz, obięgnę; obięgać.

obięg - egu.

obiekt - u, *lep.* przedmiot.

obielić - lę. obielenie.

obierać - am, obrać, obiorę,
obiorą (*źle obierę, obierą*), o-
brałem.

obiéralność. obieralny.

obieranie, obranie.

obiesić się, = obwiesić się.

obietnica - y.

obić - iję, objąć - am.

obicie. objanie.

obicie pokojowe, *lepiej niż*
tapet.

obiór - oru.

ocalać - am, ocalić - lę.

ocalec - leję, lałem.

ocalenie.

ocap - u. = cap - u. ocapieję.

ocean - u. oceaniski.

Oceanja. *lepiej* Australja lub
Nowa Holandja.

ocel - u.

ocembrować, - bruję.

oceniać - am, ocenić - nię.

ocet - ctu.

ocknać się, ocknę się, oc-
knień się.

ocucać - am, ocucić, = obu-
dzać, obudzić.

ocukrować - uję, ocukrzyć - rzę.
 ocyrklować - luję.
 oczarować - ruję. oczarowanie.
 oczasty, oczaty.
 oczekiwać - kuję.
 oczekiwanie.
 oczerniać - am, oczernić.
 oczesać - szę, oczesywać - suję.
 oczęta - cząt.
 oczko (te oczka, *nie* te oczki).
 oczkować, - kuję.
 oczkowanie. oczkowaty.
 oczny.
 oczyszczać - am, oczyścić - szczę.
 oczyścić.
 oczyszczenie.
 oczywistość, oczywisty.
 oćcian - u.
 ociągać (się), - am. ociąga-
 nie się.
 ociec, ociekać. ociekłość.
 ocieścić się.
 ociemnieć, - eję, ociemniały.
 ocieniać, ocienić.
 ocieplać, ocieplić.
 ocierać, otrzeć, otre, otrzesz,
 otrzeję.
 ocieranie.
 ocierniać, ociernić.
 ociężałość. ociężały. ociężale.
 ociosać, ociosywać (*nie* ocies.) -
 ciosuję.
 od (ode) *kładzie się czasem*
zam. do, żeby wyrazić przezna-
czenie jakiejś rzeczy, np. mio-
tła od zamiętania, chłopak od
przepisywania, łyżeczka od ka-
wy, suknia od święta, od polo-
wania, powóz od większych
uroczystości, płaszcz od deszczu,
lekarstwo od febry — zapobie-
 gające dostaniu febry (l. na fe-
 brę, = usuwające), *ale* książka

do czytania, pióro do pisania,
 szczotka do sukni (kapelusza,
 butów), szczoteczka do zębów,
 piórko do zębów. *Ode z eufo-*
niczną przysłówką samogłoski
e zam. od, znachodzi się przed
pewnymi wyrazami, jako to:
 ode mnie, ode drzwi, ode Lwo-
 wa, odebrać (*zam. odbrać*).

oda - y.

odarcie.

odarniać - m, odarnić, odarnię,
 odarnij.

odartus, obdartus - a.

odać - dmę, odymać - am.

odbąknąć - uę, nęj.

odbeczeć - czę.

odbudować - duję.

odbyć. odbycie.

odbyt - u, jest odbyt, nie ma
 odbytu na ten towar.

odbiegać - am, odbieźć, od-
 biegnę, - gniej.

odbierać, odebrać, odbiorę,
 odbierz.

odbieranie, odebranie.

odbić - iję, odbijać - am.

odbicie, odbijanie. odbitka - i.

odcedzać - am. odcedzić - dzę.

odczarować - ruję.

odczekać - am.

odczepić, - pię, - czep.

odczuć, - uję.

odczyt - u. odczytać - m. odczy-
 tanie.

odciąć (odcinać), odetnę, o-
 detniesz, odetniej.

odciągać - am, odciągnąć, -
 ciągnę, - ciągniesz, odciągniej,

odciąganie, odciągnięcie,

odciec, odciekać.

odcień - a.

odcierpieć, pię - cierp.

odcinek - nku.
 odcisk - u.
 odcieć.
 odciskać - am, odcisnąć - nę.
 oddać - am, oddawać - je.
 oddanie, oddawanie.
 oddalać - am, oddalić - le.
 oddalanie, oddalenie.
 oddawca - y. oddawczyni.
 oddawna.
 oddech - u. oddechowy.
 oddłubać, oddłubię, - dlub.
 oddrapać - pię, - drap.
 oddychać - am.
 oddział - u.
 oddziałać - am, oddziaływać -
 działuję.
 oddzielać - am, oddzielić - le.
 oddzielny.
 oddzierać - am, odedrzeć, ode-
 drę, - drzesz, - drzej.
 oddzieranie, oddarcie.
 oddzierzgać, oddzierzgnąć (wę-
 zeł), oddzierzgnę, oddzierzgniej.
 oddźwięk - u.
 odebrać, - biore, - bierzesz, od-
 bierać - am.
 odechcieć się, odechce się,
 odechciało się.
 odedrzeć, oddzierać.
 odegnąć - am, odganiać - am.
 odegnanie.
 odegrać - am, odgrywać - am.
 odegranie, odgrywanie.
 odejmować - muję.
 odejść, odchodzić.
 odejście.
 odemknąć-nę, odmykać.
 odeń = od niego.
 odepchnąć-nę, odpychać - am.
 odeprzeć - prę, odpierać - am.
 odeptać, odeptywać - tuję.

oderwać, odrywać - am.
 oderznąć - nę, odrzynać - nam.
 odesłać - śle, odsyłać - am.
 odespać, odeśpię, - śpisz, - śpij.
 odetchnąć, odetchnę, ode-
 tchniej.
 odetchnienie.
 odetkać - am, odtykać - am.
 odezwa - y, w tej odezwie (*nie*
 odezwie).
 odezwać się, odzywać się.
 odezwanie się, odzywanie się.
 odecie. odeć.
 odfarbować - buję.
 odformować - muję.
 odgadnąć-nę, odgadywać-duję.
 odganiać - am, odegnąć - am.
 odgarnąć - nę, odgarniać - am.
 ogłos - u.
 odgnieć - iję.
 odgniść, odgniatać - am.
 odgniotek - tka, = nagniotek.
 odgotować - tuję.
 odgrabiać, odgrabić - am.
 odgradzać - am, odgrodzić-dzę.
 odgraniczać - am, niczyć - czę.
 odgrażać - am.
 odgrywać - am, odegrać - am.
 odgryzać - am, odgryść - yzę.
 odgrzać - eję, odgrzewać - am.
 odgwoździć, - woźdżę.
 odgrzebać - bię, odgrzebywać -
 grzebuje.
 odhaczać - a:n, odhaczyć - czę.
 odjadać, odjeść, objem, objédz.
 odjazd - u.
 odjąć, odejmę, odejmię.
 odjechać, - jadę, odjeżdżać, -
 jeżdżam.
 odjemny.
 odjezdny.
 odjezdne - ego.
 odkapturzyć (sokoła) - rzę.

odkarmić - mię, - mij.
 odkasać (kolana) - sze.
 odkaszniać - luję, odkasznąć, -
 kaszną, - lnięj.
 odkazać - że, odkazywać - zuję.
 odkąd.
 odkładacz, - a.
 odkładać - am, odłożyć - że.
 odkładanie.
 odkładnica - y.
 odkłaniać się, odkłonić się.
 odkłon - u.
 odklejać - am, odkleić - ję.
 odkopać - pię, odkopywać - puję.
 odkować, odkuć.
 odkrajać - ję, odkrawać - am,
 odkrojić - ję.
 odkręcać - am, odkręcić - cę.
 odkryć, odkrywać - am.
 odkrycie.
 odkrzakać - ne, - nięj.
 odkupienie.
 odkupić, - kupię, - kup.
 odkupiciel - a. odkupicielka - i.
 odkisnąć - ne.
 odkiwnąć - ne.
 odłam - u, odlamek - mka.
 odłamać, odłamię, odłam; od-
 łamywać - muję.
 odłączać - am, łączyć - cę.
 odłączanie, odłączenie.
 odłóg - ogu, odlogiem.
 odłożyć, odkładać.
 odłubać - bię, odłubywać - buję.
 odłupać - pię, odłupywać - puję.
 odłuszczyć i odłużyć.
 odlać, - leję, odlewać - am.
 odlatać, odlatywać - tuję.
 odlecieć, odleceć, odleć, odle-
 ciałem.
 odległość. odległy.
 odlepiać - am, odlepić, odle-
 pię, - lep.

odlewacz - a.
 odlewać - am. odlewanie.
 odlewisko.
 odleżeć, odleżę, odleż (się).
 odlów - u. odlówka - i.
 odliczać, odliczyć.
 odlizać - że.
 odlot - u.
 odludek - dka.
 odludność. odludny.
 odma - y.
 odmaglować - luję.
 odmach - u.
 odmalować - luję.
 odmalowanie.
 odmarzać - am, odmarznąć, -
 marzną (r-z).
 odmawiać - am, odmówić - wie.
 odmawianie, odmówienie.
 odmazać, odmaże, odmazałem.
 odmęt - u.
 odmładzać - am, odmłodzić - dzę.
 odmłodek - dka, = odrostek.
 odmłodzić - eję.
 odmłócić - cę.
 odmoczyć - cę.
 odmodlić się, - dę się.
 odmotać - am.
 odmowa - y.
 odmrażać - am, odmrozić - że
 (sobie ręce, nogi).
 odmrozenie.
 odmrugać - am, odmrugnąć, -
 mrugnę.
 odmruknąć - ne, odmrukiwać, -
 mrukuje.
 odmuchnąć - ne.
 odmurować - ruję.
 odmyć, odmywać.
 odmykać - am, odemknać - ne.
 odmia, - mi, mią, = odętość.
 od-miat - u.
 odmiana - y.

odmiar - u.
 odmiatać - am, odmieść - miotę
 (nie - miotę).
 odmieniać - am, odmienić - nię.
 odmienianie, odmienienie.
 odmiennosc. odmienny.
 odmiennik, = odmienny kwiat.
 odmierzać - am, odmierzyć - rze.
 odmierzanie, odmierzenie.
 odmieszkać - am.
 odmięczyć - czę.
 odmięknąć - knę, odmiękniesz.
 odmiot - u.
 odnawiać - am, odnowić - wię.
 odnawianie, odnowienie.
 od-nęcać, odnęcić.
 od-nęcanie, odnęcenie.
 odnoga - i.
 odnoszenie, odniesienie.
 odnosić, odnieść, odniosę (nie
 odniesę).
 odnośny. odnośnie.
 odnosiciel - a. odnosicielka - i.
 odnóżka - i.
 Odoakr - a.
 od-orać, od-orywać.
 odosa - y.
 od-osabniać - am, od-osobnić -
 osobnię.
 od-osabnianie, od-osobnienie.
 odpadać - am, odpaść, - padnę.
 odpadanie, odpadnienie.
 odpakować, odpakuję.
 odpalić - lę.
 odparać - am, odpróć, zob.
 próć.
 odparzać - am, odparzyć so-
 bie, odparzę.
 odparzelizna - y.
 odpasać, odpasywać, np. pa-
 lasz, suknią.
 odpaść, zob. odpadać.
 odpaść-sę, odpasać - am (konja).

odpędzać - am, odpędzić - dzę.
 odpędzanie, odpędzenie.
 odpętać - am, odpętląć (nici,
 węzeł).
 odpieczętować - tuję.
 odpierać - am, odeprzeć - prę.
 odpierać - am, odeprać.
 odpić, odpijać.
 odpilki - ków. odpilować łuję.
 odpinać, odpiąć, odepnę, ode-
 pnięj.
 odpis - u. odpisanie.
 odpisać - szę, odpisywać - suję.
 odpłacać - am, odpłacić - cę.
 odpłakać, odpłaczę.
 odpłaszać - am, odpłoszyć - szę.
 odpłynąć, odpływać.
 odpływ - u. odpływanie.
 odpłatać - am, odplesć, odpłotę
 (nie odpłotę), odpłótlę.
 odpocząć, odpocznię, - cznięj.
 odpoczynek - nku.
 odpoczywać - am.
 odpojić, - poję.
 odpokutować - tuję.
 odpolerować - ruję.
 odpompować - puję.
 odporność, odporny, odpornie.
 odpościć, - poszcze.
 odpowiadać - am, odpowiedzieć,
 odpowiem, odpowiesz, odpowie-
 działem.
 odpowiedny.
 odpowiedź - edzi.
 odpowiedzialność.
 odpowiedzialny.
 odpór - oru.
 odprasować - suję.
 odpraszać - am, odprosić - szę.
 odprawa - y.
 odprawiać - am, odprawić - wię.
 odprowadzać - am, odprowa-
 dzić - dzę.

odpróć, *zob. próć.*

odpruć, odparać.

odpryskiwać - kuje, odprysnąć.

odprządz - ęge, odprzegać - am.

odprząść, odprząde, -prządłem.

odprzedać, odprzedawać.

odprzysiądz się, odprzysięgać się.

odpuszczać, odpuścić.

odpust - u. odpustowy.

odpuszczenie.

odpychać, odepchnąć.

odra - y, mieć odrę, dostać odry.

Odra - y; *pierwotną tej rzeki nazwą było Jader, którą Niemcy przemienili na Oder, z czego myśmy znowu zrobili Odra.* Nadodrzański.

od-rabiać - am, od-robić - bię.

od-raczać - am, od-roczyć - czę.

od-radzać - am, od-radzić - dzę.

od-radzać się, -am się, od-rodzić się, - dzę się.

od-radzanie, od-radzenie.

od-radzanie się, od-rodzenie się.

odrapać - pię, odrapywać - puje.

od-rastać - am, od-rosnąć, od-rość, - rosne.

od-raza - y.

od-rażać, od-razić; *źle* odrazić się od czego, *mówi się* czuć odrazę do czego.

od-rąbać, od-rąbię, odrąbł.

odrębność. odrębny. odrębnie.

odrętwiałość. odrętwiały.

odrętwieć - wieję.

odrętwić - twię.

odrętwienie, = odrętwiałość.

od-robek, - bku.

od-robić - bię, odrabiać - am.

odrobina - y. odrobinka - i.

od-roczyć - czę, od-raczać - am.

od-rodek, - dka.

od-rość, odrosnąć - nę, odrastać - am.

Odroważ - a.

od-rostek - tka, *l. odrostka* - i.

od-różniać - am, odróżnić - nię.

odrwieć - wie, wij.

odrwiświat - a.

odryna - y (*szopa na siano*).

odrysować - suję. odrysowanie.

odrywać - am, oderwać - wę.

odrywanie, oderwanie.

odrywek - wka.

od-rzec, - kę, od-rzeknąć - knę, odrzekać - am.

odrzec (odrę), odzierać - am.

od-rzekać się, odrzec się.

od-rzucać - am, odrzucić - cę.

od-rzynać - am, oderznąć - nę.

od-rzynanie, oderznięcie.

od-rzynek - nku.

odrzyskóra - y.

odsadzać - am, odsadzić - dzę.

odsądzać - am, odsądzić - dzę.

odsep - u *l. odsepisko*.

odskakiwać - kuje, odskoczyć - skoczę.

odskok - u.

odskrobać - bię, odskrobywać - skrobuje.

odslaniać - am, odslonić - nię.

odslona - y, *lep. niż* akt, (akty, aktów).

odslonecznik - a.

odluga - i.

odslugiwać - guję, odsłużyć - że.

odssać, - sysać.

odstawa - y.

odstawać - aję, odstąć - nie.

odstawka - i.

odstawny.

odstawiać - am, odstawić - wie.

odstępca - y. odstępczyni - i.
 odstęp - u.
 odstępne - nego. odstępny.
 odstępować - puje, odstąpić,
 odstąpię, - stać.
 odstępstwo.
 odstrajać - am, odstroić - je - jisz.
 odstraszać - am, odstraszyć - szę.
 odstręczać - am, odstręczyć - czę.
 odstrychnąć się, - nę się.
 ostrzygać - am, ostrzydz, od-
 strzygnąć - gnę.
 odsunąć - nę, odsuwać - am.
 odsyłać - a.
 odsyłać (*śle* odselać), odesłać,
 odesła, odesłaj; *zob.* posyłać.
 odszczekać - am.
 odszczepiać - am, odszczepić, -
 szczepię, - eć.
 odszczepienieć - ńca.
 odszczepieństwo.
 odsznurować - ruje.
 odspuntować - tuje.
 odsturchnąć - nę.
 odszumować - muje.
 odszyć - je. odszycie.
 odsiać - eje. odsiewać - am.
 osiadać - am, osiadywać - duje,
 osiedzieć - dze, osiedziana kara.
 osiadły (chléb).
 osiecz - y.
 osłufować - fuję.
 osławiać - am, osławiać -
 śpiewuje.
 osłódkowy.
 osłubować - buje.
 osławiać - am, osławiać - zę.
 osławieć.
 odtaczać - am, odtoczyć - czę.
 odtajać, odtaja, odtaje, - jało.
 odtanć - am, odtanć - cuje.
 odtargować - guje.
 odtąd.

odtlaczać - am, odtłoczyć - czę.
 odtrącać, odtrącić.
 od-uczać - am, oduczyć - czę.
 odtykać - am, odetkać - am.
 odumrzeć - mę, odumierać - am.
 odurzać - am, odurzyć - rze.
 odurzenie.
 od-wabiać - am, odwabić - bie.
 odwaga - i.
 odwach - u, *lep.* kordegarda.
 odwachowy.
 odwalać - am, odwalić - lę.
 odwar - u.
 odwarknąć - nę, - kiwać - kuję.
 od-warzać - am, odwarzyć - rze.
 od-ważać - am, odważyć - zę.
 odważny. odważnie.
 odwdzięczać - am, odwdzię-
 czyć - czę.
 odwet - u.
 odwetować - tuje.
 odwłaczać - am, odwłóczyć - czę,
 odwlec - kę, odwlekać - am.
 odwłoka - i. odwlekanie.
 od-wodny. odwodowy.
 od-wodzić - dze, odwieść (*zam.*
 owiodć), odwiódłem.
 odwołać - am, odwoływać; od-
 wołać się do kogo *l.* do czego
albo na co.
 odwołanie, odwoływanie.
 od-wozić - zę, odwieść (*zam.*
 odwieźć, *bo* odwiozę).
 odwód - odu.
 odwóz - ozu.
 odwracać - am, odwrócić - cę.
 odwrot - u. odwrotny. odwro-
 towy.
 odwykać - am, odwyknąć - nę.
 odwiać, odwieje.
 odwiązać - zę, odwiązywać - zuje.
 odwieczny.

odwiedzać-am, odwiedzić-dzę,
źle odwidzać, odwidzić, *bo urob.*
jest od sł. widzieć przez stopnio-
 wanie samogłoski i w e.

odwiedziny (*źle* odwiziny) =
 wizyta.

odwiercić - cę.

odwierzgnąć - nę.

odwieść (*zam.* odwiodć), od-
 wodzić - dzę.

odweść, (*zam.* odwiość), od-
 wozić - że.

odwietrzać - am, odwietrzyć -
 wietrzę.

odwijać - am, odwinąć - nę.

odwikłać - am.

odwikłanie.

odwilgły.

odwilgnąć - wilgnę, - wilgnięj.

odwilż - y, te odwilże.

odwilżać - am, odwilżyć - że.

odymać - am, odać, odmę.

odymiać-am, odymić-mię, -dyni.

odynieć - ńca.

Odyseja - ji, ję.

od-zew, - dezwu, = odwoływa-
 nie się.

od-znaczać, odznaczyć.

odznaczenie.

od-zwyczajać, - am, odzwycza-
 jić - ję, jisz.

odzwyczajenie.

od-zyskać, - am, odzyskanie.

od-zywać się, odzywam się,
 odezwać się, - zwę się.

od-żałować, - żaluje.

odżuć - żuję, odżuwać - am.

od-żuwny.

od-żyć, odżyje.

odżywiać, - am, odżywić, - wię.

od-ziębiać - am, od-ziębić - bię.

od-zięblizna - y.

od-ziomek - mka.

od-ziemny.

o-dziać, - dzieję, odziewać-am.

odziedziczać - am, o-dziedzi-

czyć - czę.

odzienie.

odziewanie.

odzież - y, te odzieże.

o-dźwierny - ego.

o-dźwiernik - a (w żołądku).

oferta - y.

oflina - y (*lina* bramująca *bo-*
ki żagla).

ofuknąć, ofuknę - knięj.

ofiara - y. ofiarny.

ofiarniczy. ofiarnik - a.

ofiarować - ruje.

oficer - a. oficerzek - rka.

oficerka - i.

oficerski.

oficjał - a. oficjalstwo.

oficjalista = urzędnik prywatny.

oficina - y.

oganiać - am, ognąć, ognam.

ogarniać-am, ogarnąć, ogarne,

ogarnięj, ogarnięty.

ogłaszać - am, ogłosić, *zobacz*
 konkurs.

ogładzać - am, ogładzić - dzę.

ogłodzenie.

ogłodzić - dzę.

ogłosiciel - a.

ogłoszenie.

ogłówek - wia, l. ogłówek - i.

ogłuchnąć, ogłuchnę.

ogłupieć, ogłupieję.

ogłupić, ogłupię.

ogłuszać - am, ogłuszyć - szę.

ogładać, obejrzeć; *źle* oglądać.

ognić, ognije.

ognik - a.

ognicha - y.

ognisko. ognisty (= płonący,
 palny jak ogień).

ogniwo.

ogniowy, (= należący do ognia); *źle* straż ogniowa, *zob.* straż.

ogoląć - am, ogolocić - cę.

ogolacanie, ogolocenie.

ogolić - lę. ogolenie.

ogon - a. ogonek - nka.

ogoniasty. ogoniaty.

ogoniczek - czka.

ogorzałość. ogorzali.

ogorzeć - eję.

ogół - u. ogółowy.

ogólność, = ogół. ogólny. ogólnie.

ogórczany.

ogórek - rka. ogórkowy.

ograć - am, ogrywać - am.

ogranie, ogrywanie.

ogradzać - am, ogrodzić - dę.

ogradzanie, ogrodzenie.

ograniczanie, ograniczenie.

ograniczoność. ograniczony.

ograżka - i.

ogroblić - blę.

ogroda - y, = zagroda.

ogrodnictwo.

ogrodniczka - i. ogrodnik - a.

ogrodniczy. ogrodowy.

ogrodowina l. ogrodowizna - y.

Ogrodziniec - ńca (*źle* Ogrodzienieć, bo pochodzi od sł. ogrodzić, jak Wawrzyniec (*nie* Wawrzenieć) od wawrzyn.

ogrojec - jca.

ogrom - u.

ogromny. ogromnie.

ogród - du. ogródek - ka.

ogródka - i, bez ogródki.

ogrywać, *zob.* ograć.

ogryzać - am, ogryść - yzę.

ogryzanie, ogryzienie.

ogryzka - i, *lep. niż* ogryzek - zka.

ogrząć - eję, ogrzewać - am.

ogrzanie, ogrzewanie.

oguzie (*ogonowa sztuka mięsa*).

ogień, ognia, zabezpieczenie od ognia *źle*, *mówi się*: zabezpieczenie od pożaru.

ogieniaszek - szka.

ogier - a. ogierek - rka.

oh, oho!

ohyda - y. ohydność. ohydny. ohydnie.

ohydzać - am, ohydzić - dę.

ohydzanie, ohydzenie.

ojczym - a. ojczymi, a, e.

ojcobójca - y.

ojcostwo. ojcowski.

ojcowy l. ojców, a, e.

ojcowizna - y.

ojczystość. ojczysty.

ojczyzna - y, ojczyźnie (*nie* ojczyznie, *zob.* zna).

ojczyźniak - a.

ojciec, ojca, *źle* ociec.

okadzać - am, okadzić - dę.

okadzanie.

okaleczać - am, okaleczyć - cę.

okaleczyć - eję.

okamgnienie.

okamienieć (*nie* okamieć), *bo* skamienieć, *a nie* skamieć.

okap - u.

okapać - pię, okapywać - puje.

okapłonić - nię.

okara - y (*wóz na 2 wysokich kołach*).

okaz - u.

okazać, okazać, okazywać - zuję.

okazałość. okazały.

okazanie, okazywanie.

okazja - ji, ja, *lep.* sposobność.

okazywanie.

okaziciel - a. okazicielka - i.

okład - u.

okładać (= obkładać) - am,
 obłożyć - żę.
 okładanie.
 okładka, *lep. niż* kompatura.
 okładzina - y.
 okłamać, - mię, okłamywać,
 okłamywam l. okłamuję.
 oklask - u.
 oklejać - am, oklejić - ję.
 oklep (jeździć), oklepem, na
 oklep.
 oklój - eju.
 oklepać - pię, oklepamy.
 okno - a.
 oko, *l. mn. a)* oczy, oczu, ócz,
 = narzędzie widzenia; *b)* oka,
 ók, okom *itd.*, = rzeczy do oka
 podobne, *jak kółka na kostkach,*
w kartach, na rosole, otwory
w sieci i w pończosze, i jako
waga. Choroby oka l. ócz są
choroby, które się nie konie-
cznie zawsze pojawiają w obu
oczach. Choroba zaś oczu (l.
podw.) oznacza równocześnie
cierpienie obu oczu. Błędnie
oczów; Stać na oczach źle, ma
být: Stać przed oczyma.
 okocić się.
 okołek - lka.
 około, naokoło, naokół.
 okołot - u (*snop zboża z lekka*
omłócony).
 okolica - y.
 okoliczność. okoliczny.
 okolić - lę.
 okomiar - u.
 okoń - a, (*źle* okuń).
 okop - u.
 okopać, okopię, okop, okopy-
 wać - puję.
 okopcić - cę, okopciały.
 okować, okuć, - kuje.

okowy - wów.
 okowita - y.
 okół - ołu, naokół.
 okółki - ów.
 okólnik - a. okólny.
 okpiwacz - a.
 okpić, okpię, okpij, okpiwać.
 okpiświat - a.
 okra l. ochra - y.
 okradać - am, okraść, okradnę,
 okradnięj, okradziony pan, *ale*
 okradzeni panowie.
 okrajać, okrojic.
 okrak, okrakiem.
 okrasa - y.
 okraszać - am, okrasic - szę.
 okrawać - am, okrojić - ję.
 okrawka-i, *lep.* okrawek-wka.
 okrag - egu.
 okragławość. okragławy.
 okragłość. okragły.
 okrażać - am, okrażyc - żę.
 okrażanie, okrażenie.
 okres - u.
 określać - am, określić - lę.
 określenie. określony.
 okręcać - am, okręcić - cę.
 okręcik - u.
 okręt - u; te okręty (*źle* te
 okręta), *jak* pręt pręty, wykret
 wykrety.
 okrętowy.
 okrężne - ego. okrężny.
 okrojic, *zob.* okrajać, okrawać.
 okrom, *skrót.* z okromia.
 okrop - u.
 okropność. okropny.
 okrócić - cę.
 okrucieństwo.
 okrucuch - u.
 okruszyna - y, okruszyn.
 okrutność, = okrucieństwo.
 okrutny. okrutnie.

okrutnica - y. okrutnik - a.
 okrwawić - wię.
 okryć - je, okrywać - am.
 okrycie, okrywanie.
 okrzepły.
 okrzepnąć, okrzepnę.
 okrzesać, - am *lub* okrzeseć,
 okrzesywać - suje.
 okrzos - u.
 okrzyczeń - czę, okrzykiwać -
 krzykuje.
 okrzyk - u.
 okrzyknięcie, okrzyknięcie.
 okseft - u.
 Oksza - y.
 okrawa - y.
 okuć, *zob.* okować.
 okularnik - a.
 okulary - rów. okularowy.
 okulawieć - wieję.
 okulbaczenie. okulbaczyć - czę.
 okulista - y.
 okulistyka - i.
 okulizować - zuję, *lepiej* oczko-
 wać - kuje.
 okulizowanie, *lep.* oczkowanie.
 okup - u.
 okupacja - ji, cja, *lep.* zajęcie.
 okupnik - a.
 okupować - puje, okupić, oku-
 pię, okup.
 okurzać - am, okurzyć - rzę.
 okurzenie. okurzenie.
 okwefiać - am, okwefić, okwe-
 fię, okweś.
 okwitać, okwitnąć, okwitły i
 okwitnięty.
 okwitanie, okwitnienie.
 okiełznać (*nie* ochiełznać, *ani*
 ochelznać) - am.
 okiennica - y.
 okienko, okieneczko. okienny.
 okiść - i.

okchędożenie. ochędożny.
 ochędożyć - że.
 ochędóstwo.
 ochłoda - y.
 ochłodnąć - nę.
 ochłodzić - dzę.
 ochłonać - nę.
 ochłostać - oszczę.
 ochlastać - am.
 ochmurzyć - rzę.
 ochlica - y, = dzierzgoń.
 ochmistrz - a.
 ochmistrzostwo.
 ochmistrzyni.
 ochoczo, ochoczej.
 ochoczość. ochoczy, ochotszy.
 ochota - y. ochotny.
 ochotnik - a.
 ochraniać. ochronić.
 ochrapłość. ochrapły.
 ochrapieć, ochrypnąć, -chryply.
 ochromieć - mieję.
 ochrona - y. ochronny.
 ochronienie.
 ochroniciel - a. ochronicielka - i.
 ochrzcić, ochrzczę, ochrzczisz.
 ochrzcił.
 ochuchać - am, ochuchnąć - nę.
 ochwacić - cę (konja).
 ochwat - u.
 ochybny.
 ochybiać - am, ochybić - bię.
 olgać, olzę, olżęj; olgiwać.
 Olmuniec - ica.
 olownia - ni, nią.
 olownica - y.
 olowianka - i.
 olowiany. olowiasty.
 olowiec - wca.
 olów - owiu. olówek - wka.
 olysieć, olysięję.
 olbort - a.
 olbrzym - a. olbrzymi, a, e.

oleander - dra.
olejarnia - ni, nią.
olejek - jku.
olejisty.
olejkarz - a.
olejny. olejnik - a. olejowaty.
Oleśnica - y.
oleśnik, = brucień, lazurek.
olej - eju: petroleum i petro-
lój *źle i niepotrzeb., bo mamy:*
olej skalny; *co innego oznacza*
nafta.
Olęder - dra, Olędrzy.
Olędry, *wyspa na Wiśle pod*
Warszawą.
oligarchiczny.
oligarchja - ji, ja, = rząd mo-
żnowładny.
Olimp - u. Olimpijski.
oliwa - y. oliwny.
oliwka - i. oliwkowy.
Olkusz - a. Olkusi.
olstro - a, = uździenica.
olsza - y. olszowy.
olszeniec - ńca.
olszyna - y. olszynka - i.
omackiem, po omacku.
omacnica - y.
omajić - aję.
omalować - luje.
omamienie.
omamić, omamie, omamh.
oman - u. omanek - nku.
omanowy.
omar-zać, -am, omar-znać, -znę.
omazać - że, omazywać - zuje.
omaczyć - czę.
omdlały.
omdleć - leje, omdlewać - am.
omega - i, *zob. alfa.*
omłot - u.
omłócić - cę.
omnibus - u.

omszały. omszeć - szeję.
omurzyć - rzę.
omyć - je, omywać - am.
omyłka - i. omylić - lę.
omyłność. omylny.
omieciny - cin.
omier-zić, - zę.
omieszkac - am, *zwykl. z przyst.*
nie.
omięg - egu.
omijać - am, ominać, ominę,
omiń.
on, ona, ono: *a) jako zaim.*
wskazuj. np. onę ławkę, w on
czas, = onego czasu, one (nie
ony) dobre panie; b) jako zaim.
osob. tylko w mian jest za-
stępca przestarzałego ji, ja, je,
w innych przyp.: jego, jej, albo
niego, niej itd.
onegdaj, = onego dnia, *z przy-*
braném j.
onegdajsz, *zob. wczoraj, -ajszy.*
onegdańsz, *mniej dobrze zam.*
onegdajsz.
onegdy, onegda, = onegdaj,
źle onegdany.
onek *jako końcówka zachodzi*
w wyr. swojskich, jak korzonek,
trzonek; za co przyswojone
miewają unek, jak np. rach-
nek, szacunek, frasunek; zobacz
unek.
ongi, *zamiast ongy, skóc. z*
onegdy.
onuca - y, onuczka - i.
oń, = o niego.
oniemieć - eję.
onich, *lep. agat.*
opacki. opactwo.
opaczność. opaczny. opacznie.
opacicha - y, = ksieni.
opadać - am, opaść - adnę.

opadanie.
 opajać - am, opojić - ję.
 opak, = opacznie.
 opakować, opakuje.
 opakowanie.
 opał - u. opałowcy.
 opalać - am (*np.* zboże).
 opałka - i.
 opał - u.
 opalacz - a.
 opalać - am, opalić - lę.
 opalisadować, - duje.
 opalisko.
 opalny, (*do opału przeznaczonej*).
 opałowcy.
 opanować - nuje.
 opanowanie.
 oparcie.
 oparkaniać - am, oparkanić - nie.
 oparszywiać. oparszeć - eję.
 oparzać - am, oparzyć - rzę.
 oparzelina - y. oparzelizna - y.
 oparzelisko - a.
 oparzysko.
 opas - u.
 opasać - szę. opasywać - suje.
 opaska - i.
 opasłość. opasły.
 opasowy (bydło).
 opaść, opadnę, opadnieją, opadać - am.
 opaść - się, opasać (bydło) - am.
 opat - a, opaci.
 opatrunek - nku.
 opatrywać - ruje, opatrzyć - rzę.
 opatrywanie. opatrzenie.
 opatrtność. opatrtny.
 Opawa - y.
 Opawczyk. Opawski.
 opera - y. operetka - i.
 operacja - cji, cją. operacyjny.
 operować - ruje.

operzysta - y. operzystka - i.
 opętać - am. opętaniec - ica.
 opchać - am, opychać - am.
 opłacać - am, opłacić - cę.
 opłacanie, opłacenie.
 oplakać - cze, oplakiwać - kuje.
 oplata - y. opłatek - tka.
 oplawa - y.
 oplonać - nę.
 opłot - u. opłotek - tka.
 opłowieć - eję, opłowiały.
 oplucna - y.
 opływać - am.
 oplatać - am, opleść, oplotę.
 oplatać się.
 opleć, *zob.* opielać.
 opleśnić - nieję.
 opluć - ję, oplunąć - nę, opluwać - am.
 opoczny, opoczysty.
 opodał.
 opoje - ów, (*choroba końska*).
 opoka - i.
 Opole. Opolski.
 opona - y.
 oponcza - y, tę oponczą, *u starożytnych wierzeźnia suknia bez rękawów*.
 oporność. oporny. opornie.
 oporządzać - am, oporządzić - dze.
 opowiadać - am, opowiedzieć - wiem.
 opowieść - i.
 opozycja - cji, ją. opozycyjny.
 opór - oru.
 opój - oja.
 opóźniać - am, opóźnić - nie.
 opóźnianie, opóźnienie.
 oprawa - y. oprawny.
 oprawca - y.
 oprawiać - am, oprawić - wię.
 oprawianie.
 oprosić się, - rosi się.

oprowadzać - am, oprowadzić - wadzę.

oprócz, prócz.

opróchnić - nieję.

opryskać i oprysnąć.

opryskiwać - kuje.

opryskliwość. opryskliwy.

opryszek - szka.

oprząść - rzędę.

oprzątać - am, oprzątnąć - nę.

oprzeć - eję.

oprzet - u.

oprzykrzać - am, oprzykrzyć - rzę.

optyczny. optycznie.

optryk - a. optryka - i.

optymista - y.

opucha - y.

opuchnąć, opuchne, opuchły.

opustoszyć - eję, opustoszały.

opuszczać - am, opuścić, opu-
szczę, opuść.

opychać - am, opchać - am.

opian - u, = narkotyna.

opiąć - pnę, - pniej, opinać - am.

opiecz - piekę, piecz, opiekac - am.

opieka - i.

opiekłość. opiekły.

opiekować się, - kuje się.

opiekun - a, opiekuni.

opiekuńczy. opiekuństwo.

opielac - am, opleć, opieleć.

opieprzać - am, opieprzyć - rzę.

opierać - am, oprzeć, oprę,
oprzeć.

opierać - am, oprac - prę, - pierz.

opieranie.

opierać - am, opierzyć - rzę.

opierzchnąć - nę, opierzehły.

opieszałość. opieszały, - szale.

opiewać - am. opiewanie.

opięty.

opić się, opiję się, opijać się,
opijam się.

opich - u.

opilka, *zwyk.* opilki - lek (łków).

opily. opilstwo.

opinać, *zob.* opiać.

opińja - ji, ją.

opis - u.

opisać - szę, opisywać - suję.

opisowy.

oracz - a.

orać, orzę, orałem.

orangutan - a.

oranżerja - ji, ją.

oraz.

orcel - u.

orczyk - a.

order - u. orderowy.

ordynacja - ji, ją, (= majorat).

ordynacki.

ordynans - u, *lep.* rozkaz.

ordynarja - rji, rją.

ordynarjusz - a.

ordynaryjny.

ordynat - a. ordynatowa - y.

ordzewieć, - eję.

ordynować, *lepiej* zapisywać
(o lekarzu).

orędować - duję.

orędownik - a. orędowniczka - i,

orędzie.

oręż - a, orężem (*źle* przez
oręż) zwyciężyć.

orężny. orężnie.

organ - u; w l. mn. organy,
= 1) instrument muzyczny w
kościelach, 2) ciała ludzkiego.

organowy (np. miech).

organiczny. organicznie.

organista - y.

organistostwo. organistowski.

organizacja - cji, cją, *lep.* urzą-
dzenie, skład.

organizować - zuję.

orgarmistrz - a.

orgarmistrzostwo.
 Orjent - u, = Wschód.
 orjentalista - y.
 orjentalny, = wschodni.
 orkan - u.
 orkiestra - y.
 orkisz - u. orkiszowy.
 orłowy, = orli.
 orlan - u.
 orlątko - a.
 orlean - u.
 orle - ęcia, = orlątko.
 orli, a, e.
 orlica - y. orlik - a.
 Ormianin - a. Ormiański.
 ornat - u, te ornaty.
 ornitologja - ji, ją, = nauka
 o ptakach.
 orosieć - eję. orosić.
 orszada - y, *lep. niż* orżada.
 orszak - u, *za co niektórzy
 źle i niepotrzebnie używają*
 otoczenie.
 Orszula l. Urszula.
 ortograficzność, = poprawność
 pisowni.
 ortograficzny. ortograficznie.
 ortografja - ji, ją, = pisownia.
 oryginal - u.
 oryginalność. oryginalny. oryginalnie.
 orzeczenie.
 orzedle - a.
 orzech - a. orzechowy.
 orzechowiec - wca.
 orzechówka - i.
 orzeł - rła, orzelek - lka.
 orzeszek - szka.
 orzeszyna - y. orzeszyny - yn.
 orzeźwiać - am, orzeźwić - wię,
 orzeźwisz, orzeźwij.
 orzeźwieć - eję.
 orznąć (orzynać), orznę - niej.

osa - y, gniazdo ós.
 osaczać - am, osaczyć - czę.
 osaczanie, osaczenie.
 osad - u.
 osada - y, *lep. niż* kolonja.
 osadnik - a, *lep. niż* kolonista.
 osadzać - am, osadzić, osadzę,
 osadź.
 osadzanie, osadzenie.
 osądzać - am, osądzić, osądzę,
 osadź.
 osądzenie.
 oselka - i (*od* osła). oselkowy.
 osep - u. osepy. osepowy.
 oserce - a, = osierdzie.
 oset, ostu.
 osetek -tku. osetowy.
 osęka - i.
 Osjak - u.
 oskard - u.
 oskarżać, oskarżyć, *źle* oskar-
 rzać, oskarzyć, *bo słowo to wro-
 bione jest od skarga.*
 oskarżanie, oskarżenie, *źle*
 Stawić kogo w stanie oskarże-
 nia, *mówi się:* Pociągnąć kogo do
 odpowiedzialności, stawić przed
 sąd, zaskarżyć l. oskarżyć o coś.
 oskoła - y.
 oskoma - y.
 oskrobać, oskrobieć, oskroł.
 oskrobiny l. skrobowiny - win.
 oskrzele, = skrzele.
 oskrzydlać - am, oskrzydlić - lę.
 oskubać, oskubieć, oskuć, o-
 skubywać - buję.
 Oskierko - i (pan), pani O-
 skierzyna, panna Oskierzanka.
 oschłość. oschły.
 oschnąć, oschnę, osychać - am.
 osła - y, *zwykle* oselka - i.
 osłabnąć - bnę, -bniej.
 osłabiać - am, osłabić - bię.

osłabianie, osłabienie.
 osładzać - am, osłodzić - dzę.
 osłaniać - am, osłonić - nię.
 osławiać - am, osławić - wię.
 osłoda - y.
 osłona - y.
 osłupieć, osłupieję.
 osmagać - am.
 osmalać - am, osmolić - lę.
 osmażać - am, osmażyć - żę.
 osmyk - a.
 osmykać - am, osmyknąć - nę.
 osnowa - y.
 osnować, osnuć - nuję.
 osoba - y.
 osobliwość, osobliwy.
 osobność, osobny.
 osobistość, osobisty, osobiście.
 osoka - i, osolenie.
 osalać - am, osolić - lę.
 osowy.
 osowiały, osowieć - eję.
 osóbka - i.
 osóbki (robić); na osóbki (jeść).
 ospa - y.
 ospałość, ospały, ospale.
 ospalec - lca.
 stać się, ostoje się.
 Ostafi-ego, *lep. niż* Eustachy.
 ostateczność, ostateczny, ostatecznie.
 ostatek - tka.
 ostatni.
 osteologia - ji, ja, (*nauka o kościach*).
 ostęp - u.
 ostka - i.
 ostrokrzew - u.
 ostowaty, ostowy.
 ostroga - i.
 ostrokąt - a.
 ostrokół - ołu.
 ostrokąg - ęgu, ostokrągowy.

ostromłecz, = sporysz.
 ostropest - u.
 ostropysk - a.
 ostrosłup - a.
 ostrowidz - a, = ryś.
 ostrożeń - nia.
 ostrożność, ostrożny, ostrożnie.
 ostrów - owu, = kępa, *wyspa na rzece lub jeziorze*.
 ostróżka - i, = modrzeniec.
 ostrubka - i (*febra trzęsąca*).
 ostrużyny - yn, (strugać).
 ostro, ostrość, ostry.
 ostrycz - u.
 Ostryhom - a.
 ostrzyż, = koszykowe ziele.
 ostrz - a (*ryba*).
 ostrze - a.
 ostrzegać - am, ostrzedz, ostrzegeć, ostrzeż.
 ostrzeganie.
 ostrzelać - am, ostrzelanie.
 ostrzeń - u, = psi język.
 ostrzenie (ostrzyć).
 ostrzeżenie (ostrzedz).
 ostrzyca - y, = myszy ber.
 ostrzyć (ostrzy), ostrzę.
 ostrzydy, ostrzygać, ostrzyżę.
 ostrzyga, - i *lep. niż*, ostrzyga.
 ostrzygać - am, ostrzydz - yge.
 ostrzyż - a (*ptak i roślina*).
 ostrzyżenie.
 ostrzyżyny - żyn.
 ostudzać - am, ostudzić - dzę.
 ostudzenie, ostudzenie.
 ostygnąć, ostygnę, ostygły.
 osuszać - am, osuszyć - szę.
 osuszanie, osuszenie.
 oswajać - am, oswojić - je, oswojenie.
 oswobodzenie.
 oswobodzić - dzę, oswobodzićel - a.

osychać - am, oschnąć, oschnę,
oschnięj.

osypka - i.

osysać, ossać.

osysek - ska.

oszacować, oszacuję.

oszałudzić - dzę.

oszałeć, oszaleję, oszalały.

oszańcować, - cuję, oszańco-
wanie.

oszcekać - am, oszczekiwać -
kuję.

oszczenić się.

oszczep - u. oszczepisko.

oszczerca - y. oszczerstwo.

oszczędność. oszczędny. oszczę-
dnie.

oszczędzać-am, oszczędzić-dzę.

oszełtany.

oszkaradzać - am, oszkaradzić,-
oszkaradzę.

oszklenie. oszklić.

oszołomić - łomię, - łom.

oszpecać - am, oszpecić - cę.

oszukać - am, oszukiwać - kuje.

oszukanie, oszukiwanie.

oszukańczy, *nie istnieje w pol.
języku, mówi się więc: upadłość
albo bankructwo podstępne lub
udane.*

oszukaniec-ńca. oszukanica-y.

oszukaństwo.

oszust - a. oszustwo.

oszwabić, = oszołomunić.

oś - i.

osiadać-am, osieść l. osiąść-ąde.

osiadłość. osiadły.

osiągać, osiągać - am, osiągnąć

l. osiągnąć, osiągnę, osiągnięty.

osiągnięcie, osiągnięcie.

ość - i.

oścień - a.

ościenny, (od ściana).

oścież, na oścież.

ościsty.

osiedlenie.

osiedlić kogo, = osadzić; *źle*
osiedlić się, *za to mówimy* osiąść
gdzieś, np. na wsi.

osiel (*źle* osioł), osła, zob. o.

osierdzie - a.

osierociały.

osierocić, osierocieję.

osierocić, -rocę, osieracać-am.

osięgać, osiągnąć, osiągnę.

osica, - y, osika - i, osina - y.

osiwieć, osiwieję, osiwiaily.

osiodłać - am.

oślarz - a.

oślatko.

oślep, na oślep.

oślepnąć - nę. oślepienie.

oślepiac - am, oślepić, oślepię,
oślep.

ośle - cia.

ośli, a, e. oślica - y.

ośliniac - am. oślinić - nię.

oślisko.

ośliznąć, ośliznie, oślizło.

ośmnaście. ośmnasty.

ośmset. ośmsetny.

ośm (osiem), *nie ośm, bo o-
śmioro urobić się może tylko od
ośm (+ oro) jak pięcioro, sze-
ścioro tylko od pięć i sześć, zaś
czworo od cztery.*

ośmdziesiąt l. osiemdziesiąt.

ośmdziesiąty l. osiemdziesiąty.

ośmielać - am, ośmielić - lę.

ośmina - y (*miara litewska*).

ośmioboczny. ośmiobok - u.

ośmiokąt - a. ośmiokątny.

ośmioletni.

ośmiomiesięczny.

ośmioraki. ośmiorako. ośmio-
ro, - rga.

ośmiościan - u. ośmiościenny.
 ośnik - a. ośny a, e.
 ośpice - pic, = ospa.
 ośrodek - dka.
 oświadczać-am, oświadczyć-czę.
 oświadczenie.
 oświata - y, w oświacie.
 oświecać - am, oświecić - cę.
 oświecenie.
 Oświęcim - a. Oświęcimski.
 ot! oto!
 otaborować (się) - ruję.
 otaczać - am, otoczyć - czę.
 otąflować - luje.
 otajac.
 otaksować, = oszacować.
 otarasować - suję.
 otarcie.
 otawa - y.
 otęzać, otężyć.
 otężalność. otężały.
 otężyć - eję.
 otkać, = obetkać.
 otchłań - i.
 otłuc, otłukę - czesz, otłucz.
 otłuczenie, otłukanie.
 otłuszczać - am, otłuścić - szczę.
 oto, otóż.
 otoczenie króla *nie dob., mówi się* orszak króla (królewski).
 otoczka - i.
 otok - u.
 Otoman - a, = Turek.
 Otomański, = turecki.
 otomana - y.
 otrąbki - ków l. otręby, otrąb.
 otrąbiać - am, otrąbić - bię, otrąb.
 otrąbiany (= z otrąb).
 otrębiasty, otrębisty (= pełen otrąb).
 otrędownać - eję.
 otręt - u.

otrętwiały, = odrętwiały.
 otrętwieć = odrętwieć.
 otrociny, otrocin.
 otruć - ję, otrować - am. otrucie.
 otrząsać - am.
 otrząsać - am, otrząsnąć - snę,
 otrząść, otrzęsę.
 otrzeć, otrę, otrzęj, ocierać.
 otrzepać, otrzepię, otrzep; o-
 trzepywać - puję.
 otrzewna - y.
 otrzeźwiać - am, otrzeźwić, o-
 trzeźwieć, otrzeźw.
 otrzeźwieć. otrzeźwieć, otrze-
 źwiej.
 otrzymać - am, otrzymanie.
 otucha - y.
 otulać - am, otulić - lę. otulanie.
 otumanić - nię.
 otwarcie.
 otwardnąć-nę l. otwardnieć-eję.
 otwartość. otwarty.
 otworzyć, Bałem się ust otwo-
 rzyć (= nie chciałem mówić)
ale Bałem się usta otworzyć (u-
 dentysty).
 otwór - oru.
 otwierać - am, otworzyć (*złożyć*.
z od + wrzeć, wierać)-rzę, otwórz.
 otyłość. otyły.
 Otylja - ji, ją.
 otynkować-uję, *źle* otrynkować.
 ouzdać - am.
 owad - u (*jako* zbior. wyr. =
 robactwo), - a (*jako* pojedyncze
żyjątko).
 owak owako.
 owaki, a, e.
 owalność. owalny. owalnie.
 owca, kilka owiec. owieczka - i.
 owczarezyk - a.
 owczarek - rka, *źle* owcarz,
bo owczarka.

owczarny.
 owczarnia - ni, nią.
 owczarski.
 owczy, a, e.
 owdowieć, owdowieję, owdo-
 wiały.
 owdzie, *lep.* ówdzie.
 owedy.
 owędy.
 ować - nę, - dzień.
 owoc - u. owocowy.
 owiać - eję, owiewać.
 owieczka - i.
 owieczki - czek (rośl.).
 owies - wsa, owiesek - ska.
 owijać - am, owinąć - nę.
 owisnąć.
 owionąć - nę.
 owrządzenie.
 owrządzać - eję, owrządzały.
 owsem.
 owsianka - i. owsiany.
 owsik - u. owsisko.
 ozdabiać - am, ozdobić, ozdo-
 bię, ozdób.
 ozdoba - y.

ozdoba - y. ozdobny.
 ozdownia - ni, nią.
 ozdrowieć - wieję.
 oznaczać - am, oznaczyć - czę.
 oznaka - i.
 oznajmiać - am, oznajmić - mię,
 oznajmij. oznajmować - muję.
 ożłacać - am, ożłocić - cę.
 ożór - oru.
 ożanka - i.
 ożenie (się).
 ożenić (się) - nię.
 ożóg - a *l.* ożęg.
 ożyć, ożyję.
 ożywczy. ożywcze środki, =
 leki.
 ożywiać - am, ożywić - wię.
 ożywienie.
 oziemnik - a.
 oziębłość.
 oziębiać (się) - am, oziębić - bię.
 oziębnać - nę. oziębły.
 ozimy, a, e.
 ozimina, ożmina - y.
 ozionąć - nę.
 ożrebieć się, - bi się.

ó Ó.

ó trzydziesta czwarta głoska
 obecna w polskim.

ócz, zob. oko.
 ółtarz - a. ółtarzowy.
 ółtarzyk - a.
 órka - i. órny.
 ósemka - i.
 ósmak - a.
 ósmy.
 ósmioro - rga.

ów, końcówka dopełn. *l. mn.*
 w 1 formie; błędnie ją niektó-
 rzy dodają wyrazom żeńskim
 i nijakim, jak guberniów, pa-
 niów, skłonnościów, uczuciów,
 przysłówiów, *zam.* tych guberni,
 pań, skłonności, uczuć, przysłów
l. przysłowi.

ów, owa, owo.
 ówczesny. ówczesnie.
 ówdzie *lep.* niż owdzie.

p P.

p trzydziesta piąta głoska
polskiego abecadła.

Pabijanowo.

Pacanów - owa.

pacjent - a, pacjenci.

pacjentka - i.

pacnać, pacnę, pacniej.

pacyna - y (chleba).

pacześ - i, *lub* paczesie - a, *w*
l. mn. dopełn. tych paczesi.

pacześny.

paczka - i.

paczyć (spaczyć) się, - czy się.

paczyna - y, = wiosło.

pacierzyczka - i, (= oczko
ptasie).

pacierz - erza. pacierzowy.

paciorek - rka.

paciórki - ków.

Pad - u.

padaczka - i.

padać - am, paść, padniej. *Mó-*
wi się deszcz, śnieg pada, *ale*
nie strzał padł, *zob.* strzał.

padalec - lca.

padół - ołu.

Padwa - y. Padewski.

pagórek - rka. pagórkowaty.

pajac - a, = błazen, trefniś.

pajak - a. pajączek - czka.

pajęcznica - y.

pajęcznik - u.

pajęczy. pajęczyna - y.

pajuk - a. pajucki.

pajż - a, pajża - y (*krótka tarcza*).

pak - u.

paka - i.

Pakość - i. Pakoski.

pakować, pakuje.

pakowny.

pakt - u, te pakty, *lep.* umo-
wa, ugoda.

pakuły, (*l. mn.*), tych pakuły.

pakunek - nku. pakunkowy.

pacha - y.

pachciarka - i. pachciarz - a.

pachnąć, pachnę - niesz.

pacholek - lka.

pacholę - ęcia, pacholątko.

pacht - u.

pachwina - y.

pałac - u. pałacowy.

pałacyk - u.

pałac - am.

pałasz - a. pałasik - a.

pałak - u. pałakowaty.

pałaszować - szuję.

pałeczka - i. pałka - i.

pałecznik - a.

pałkiierz - erza.

pałuba - y.

Pałuki, Pałuk (w Gnieźnieńsk.).

pal - a.

palacz - a.

palanka - i.

palant - a.

Palatyn - a.

palcowy.

palczak - a. palczasty.

paliec - lca, palcowi i palcu,
źle Patrzyć przez palce, *mówi*
się Patrzyć przez szpary *albo*
Przymrużać (- żyć) jedno oko.

palenie.

Palermo - ma, *nie* Palermu
(*jak chce ks. Mal.*), *bo* Strzelno,
Klecko *mają* Strzelna, Klecka.

palestra - y.

palestrancki. palestrant - a.

palet - u, = bilet kwaterunkowy.

paletot - u.
 palić - le.
 palisada - y, *lep.* ostrokół.
 paliwoda - y.
 paljusz - a.
 palma - y. palmowy.
 palny.
 palnik - a.
 paluch - a. paluszek - szka.
 pamfil *l.* panfil - a.
 pamflet - u.
 pamiątka - i.
 pamięć. pamięciowy.
 pamiętać - am.
 pamiętne - go. pamiętny.
 pamiętnik - a.
 pan, panie! w panu. Panie doktorze, sędzio, kupcze, majstrze, *źle* Panie doktor, sędzia, kupiec, majster. Pan młody, (= który się żeni), młody pan, (= w młodym wieku). Pan mnie, widzę, nie poznaje *źle, ma być* Pan mnie, widzę, nie poznajesz. *Podobnie przemawiamy nawet do Boga: Panie Boże! jesteś wszechmocny i sprawiedliwy, zlituj się nade mną. — Mówimy też stale* Książę panie, Księżna pani *itd., nie odwrotnie.*
 pancernik *lub* pancerny towarzysz.
 pancerola - i.
 pancérz - erza.
 pandekty - tów.
 pandur - a, (*śługa więzienny*).
 paneczek - czka. panek - nka.
 panegiryk - u, (*pochwała*).
 panflet - u.
 panewka, = panew - nwi.
 panna, kilka panien; panna młoda (= idąca do ślubu), młoda panna, (= w młodym

wieku), *zobacz* pan. *Źle* panna Kremer, Szmyt, Jordan, Wąsowicz, *mówi się:* panna Krametrówna, Szmytówna, Jordanówna, Wąsowiczówna, Białozorówna.
 panowy *l.* panów.
 panować, panuje.
 panowanie.
 panslawista - y.
 Pantaleon - a.
 pantaloney - ów, = spodnie.
 pantera - y.
 panteon - u.
 pantofel - fla. Pod pantoflem być *l.* trzymać *są* *giermanizmy, za to mówi się:* W spódnicy chodzić.
 panienka - i.
 panieński. panieństwo.
 pani, pani Kremerowa, Jordanowa, Szmytowa, Wąsowiczowa, (*źle* pani Kremer, Szmyt *itd., podobn.* pani Białozorowa, (pan Białozór), Okoniowa (Okón), Oskierkowa (Oskierko), *l. m.* panie Białozorowe, Okoniowe, Wąsowiczowe.
 panicz - a. paniczek - czka.
 paniczka - i.
 pański, po pańsku.
 państwo: a) ci państwo, *tj.* pan i pani, państwo młodzi (idący do ślubu), młodzi państwo (w młodym wieku); państwo Zalescy, państwa Zaleskich, państwu Zaleskim; państwo Wąsowiczowstwo, Oskierkostwo, Białozorostwo; b) to państwo *w znaczeniu niezbiorowém*, = pańskość.
 pańszczyzna - y.
 papawa - y.
 papeć - pcia.
 papka - i.

papla - i *l.* paplacz - a.
 paplać - am. paplanie.
 paplotać - oce. paplotanie.
 paproć - i. paprociany.
 paprocina - y.
 paprotka - i. paprotnica - y.
 paprotnik - a.
 paprzyca - y.
 papuga - i. papużka - i.
 papuży *l.* papuży.
 papierowy.
 papieski. papieństwo.
 papieżnik - cza.
 papier - u. papiererek - rka.
 papiérnia - ni, nią.
 papież - a.
 papilot - u.
 papinkować - kuje.
 papinkowanie. papinkowaty.
 par - u (*upał*).
 par - a (*w Anglii i Francji*).
 para - y. parowy.
 para - y *czyli* dwie osoby *lub* rzeczy; para *zam.* dwa *mówi się* o rzeczach *we dwoje używanych*, *np.* szczęśliwa para (mąż i żona), para koni, jechać parą koni, para butów, rękawiczek; *podobn.* trzy pary pistoletów, pięć par butów, *ale już nie* dwie pary koni, *tylko* cztery konie.
 parabola - i, *lep.* przypowieść.
 parada - y. paradny.
 paradoks - u.
 parać się, - am się.
 paradować - duję.
 paradyz - u.
 Paradyż - a.
 parafja - ji, ją, kilka parafji (*nie - ów*).
 parafjalny.
 parafjanin - a. parafianka - i.
 parafjańszczyzna - y.

paragraf - u.
 paralela, = równoległość.
 paralelogram - u, = równoległobok.
 paralityk - a.
 paraliż - u.
 parasol - a, *nie dob.* deszczochron, *bo jest tłumacz. z niem.* Regenschirm.
 parasolik - a, *źle* paraselka.
 parawan - u. parawanik - a.
 parazyt, *lep.* pasożyt.
 parcjalność, parcjalny, *lepij* stronniczość, stronniczy.
 parcianka, = gunia.
 parciany.
 parcie - a.
 parcieć, sparcieć, sparciała brukiew.
 pardon - u.
 pardwa - y, = śnieguła.
 parenteza - y, *lep.* nawjas.
 parę, = kilka, *np.* te parę groszy nie starczą, mam tylko parę groszy, z paru groszami, o tych paru groszach.
 pargamin, *lep.* pergamin, - u, te pargaminy.
 pargaminowy.
 park - u, *lep.* zwierzyniec.
 parka, = para ludzi *l.* rzeczy.
 Parka - i, = Prządka.
 parkacz - a.
 parkan - u.
 parkocić się.
 parkot - u. parkotny.
 parch - a, *zwykle l. mn.* parchy - ów, = świérzba.
 parchaty.
 parlament - u, te parlamenty, = sejm.
 parlamentarny.

parlist - u, = storczyk.
 parmezan - u, = sér z Parmy.
 Parnas - u. Parnaski.
 parno. parność. parny.
 parobczak - a. parobczy.
 parobek-bka. parobeczek-czka.
 parodja - ji, ją.
 parokonny.
 paroksyzm - u.
 paroch - a, = proboszcz.
 parol, *lep.* hasło.
 parowisty.
 parować - ruję.
 parowóz - ozu.
 parowiec - wca.
 parów - owu.
 parsk - u.
 parskąć, parskam; parsknąć,
źle parzchnąć.
 parszywy parchaty. (parchy).
 parszywiec - wca.
 parszywiec - wieje.
 partacki. partactwo.
 partacz - a.
 parter - eru, *lepiej* mieszkanie
 na dole.
 partja - ji, ją. partyjka - i.
 partolić - le.
 partyka (chleba).
 partykuła - y.
 partykularny.
 partykularz - a.
 partytura - y.
 partyzana - y. partyzancki.
 partyzant - a, partyzanci.
 partyzantka - i.
 parweniusz, *lep.* dorobkowicz.
 Paryż - a. Paryski.
 Paryżanin. Paryżanka.
 parza - y.
 parzenie.
 parzyć - rzę.
 parzydło.

parzystość. parzysty.
 pas - a.
 pasać, paść, pase, pasiesz, paś.
 pasamon - u.
 pasatowy (*np.* orkan, wiatr).
 pasamonik - a, = burtnik.
 pasek - ska.
 pasja - ji, ją.
 pasjonat - a, = złośnik.
 pasjonatka - i, = złośnica.
 paskuda - y. paskudny.
 paskudnica - y. paskudnik - a.
 paskudztwo.
 pascha - y.
 Pasłęka - i (rz. Pasarga).
 pasmo, kilka pasm. pasemko.
 pasować, pasuje rycerzem *lub*
na rycerza, pasować się z kim
lub z czem; w inném znacze-
niu nie godzi się tego słowa
używać, mianowicie zamiast Ta
 suknia mi nie pasuje *mówi się:*
 Ta suknia dla mnie nie stó-
 sowna, nie dobra, za mała, za
 wąska, za szeroka *itd.*
 pasożyt - a, *nie* pasorzyt, *bo*
urob. jest z greck. parasitos, a
s w przyswojonych nie prze-
chodzi nigdy w rz, lecz w z
lub ż. (Theseus-Tezeusz, rosa-
róża).
 pasożytny.
 pasta - y.
 pastela-i (*sucha farba*).
 pastewny.
 pastewnik - a, = pasieka-i.
 pastérka - i.
 pastérnak - u.
 pastérski. pastérstwo.
 pastérz-a (*bo starosł. pastyrz*).
 pastor - a, = duchowny pro-
 testancki.

pastorał - u.
 pastuch - a, = skotarz.
 pastuszek - szka, pastuszkowie.
 pastuszk - i.
 pastuszy, a, e.
 pastwa - y.
 pastwić się, - wię się.
 pastwisko.
 pasyjka - i (pasja).
 pasza - y, = pokarm dla bydła, na paszę iść, pędzić.
 pasza, *lep. niż* basza.
 paszalik - u.
 paszcza - y.
 paszczeka (*nie* paszczęka).
 paszenie, *źle* pasienie.
 paszkwil - u.
 paszkwilant - a.
 paszport - u, te paszporty.
 pasztecik - u. pasztecikowy.
 pasztet - u. pasztetowy.
 pasztetnik - a.
 paść (padać), padnę, padnięj, padłem.
 paść (pasać), pasę, pasiemy.
 pasieczny. pasiecznik - a.
 pasieka - i.
 pasiérb - a. pasiérbica - y.
 pasibrzuch - a.
 pasikonik - a.
 patarafka - i.
 patelka *l.* patelnia - ni, nią.
 patent - u, te patenty.
 patetyczny.
 patka - i.
 patoka - i.
 patolog - a. patologiczny.
 patologja - ji, ją.
 patrjarcha - y. patrjarchalny.
 patrjarszy, = należący do patrjarchy.
 patrjota - y. patryotyczny.
 patrjotyzm - u.

patroszyć - szę, *źle* paproszyć.
 patrol - u.
 patron - a. patronka - i.
 patry - ów, = oczy zająca, w mowie myśliwskiej.
 patrycjał - u. patrycjuszowy.
 patrzeć, patrzę, patrz (*lub* patrzaj), patrzałem; *formy* patrzeć *i* patrzyłem *wychodzą z użycia*; Patrzeć na kogo *l.* na co; patrzeć czego, = pilnować.
 patyczek - czka, = wiórek.
 patyk, = patyczek.
 patyna - y.
 Paulin. Paulini - nów.
 pauza - y, *lepiej* przestanek, przerwa.
 pauzować, pauzuję, *lep.* przestać na chwilę, na czas niejaki.
 pawęż *l.* pawęża - y.
 pawężnik - a.
 paw - a (*źle* paw, *bo nie* pawa).
 pawian - a.
 pawiatko.
 pawi, a, e.
 pawik - a. pawica - y.
 pawilon - u.
 pawiniec - ńca.
 pawioczub - a.
 pawiówka - i.
 pazłotko.
 paznogieć *l.* paznokieć - gcia *lub* kcia. *druga forma zdaje się lepszą, bo zdrobn. jest.*
 paznokietek - tka.
 pazucha - y.
 pazur - a. pazurek - rka.
 pazurowaty.
 paż - a, = pacholę dworskie, giermak.
 październik - a. październikowy.
 paździerze, tych paździerz. paździerzyc - rzę.

paździozko widzieć w oku
(Wuj.).

pączek - czka, pączki smażyć
(nie piec).

pąk (na drzewie).

pąkowie (*źle* papowie) - wia.

pąkówka - i.

pańnica-y. pańnik-a, = piel-
grzym - a.

pedagog - a. pedagogiczny.

pedagogika - i.

pedał - u, te pedały.

pedancki.

pedant - a, pedanci.

pedantka - i.

pedanterja - ji, ją.

pedantyczny, = pedancki.

pedantyzm - u.

pedel l. bedel, - dla.

Pegaz - a.

pejka - i, = kleszcz.

pejsaki, pejsy (u żydów), =
faworyty, faworytki (u innych).

pejzaż, *nieprzbn.*, *bo mamy:*
krajobraz.

peklowina - y.

PELLI (*i melli*), *źle* pelli (*i melli*).

pelcie, pelenie, plewienie.

pełen *znachodzi się tylko w*
znaczeniu przenośnym, pełny *w*
zwyczajnym, np. *źle* mówią:

Pełne posiedzenie, *mamy za to:*
Walne posiedzenie l. zgroma-
dzenie, Rada walna.

pełnoletność. pełnoletni.

pełnomocny.

pełnomocnictwo.

pełnomocnik - a, *lep. niż* ple-
nipotent.

pełnia - ni, nią.

pełnić, pełnię, pełnisz, pełnij.

pełnik - a.

Pełtew - twi.

pełzacz - a.

pełzać (się), - am, pełznąć - znę,
spółznąć, spółznął, spółzł.

pełznąć - nę (płowieć).

pela - i.

pelargonja - ni, nią.

peleryna - y.

pelikan - a.

pendent - a.

pensja - ji, ją.

pensjonarka - i.

pensjonarski.

pensjonarz - a.

pensjonat - u, te pensjonaty.

pensjonować - nuję.

pensum, *lepiej* zadanie na
lekcję.

penitent - a.

pentametr - u.

perelka - i. perełeczka - i.

perfuma - y, = zapach, woń.

perfumować - muję.

pergamotka - i.

pergamin, = pargamin.

pergaminowy, = pargaminowy.

perjodyczny; pismo perj., *lep.*

p. czasowe.

perjód - odu, = okres, epoka.

perkal - u. perkalik - u.

perkalikowy.

perla - y. perłowy.

perłowiec - wca.

perlica - y.

perora, = przemowa.

perpendykuł, *niepotrzeb. bo*
mamy: wahadło.

Pers - a, Persowie. Perski.

pers - u. persowy.

personifikacja, *lep.* uosobienie.

perspektywa - y.

perswadować, *lep.* pocieszać,
namawiać, odradzać, odwozić.

persik - u.

peruka - i. perukarz - a.
 perwizka - i.
 peryferja, *lep.* obwód, okrag.
 peryfrazja, *lep.* omówienie.
 perypatetyk - a.
 perzyna - y.
 pesteczka - i. pestka - i.
 pestkowy.
 Petersburg - a. petersburski
 (*nie* - burzki, *ani* - burgski).
 petocie (*l. mn.*), tych petoci.
 petrel - a.
 petycja - ji, ja, *lep.* wniosek,
 prośba, żądanie.
 Petychorca - y.
 pewny, *o osobach także* pewien,
 = 1) niejakiś, jakiś, *którego nie*
znamy albo wymienić nie chce-
my; 2) przekonany, *np.* jestem
 przekonany o tém, jestem pe-
 wien tego; 3) *ten, któremu można*
zawierzyć.
 pewnie, = może, prawdopo-
 dobnie; pewno, = niewątpliwie.
 pewność.
 pewnik - a.
 pérka - i, *nie* pyrka, = kartofla.
 pérz - erzu.
 pęca, pęcza - y *l.* pęciny - cin.
 pęczak - u.
 pęczek - czka.
 pęcznieć, pęcznieję.
 pęcina - y. pęciny.
 pęd - u.
 pędrak - a.
 pędzel - dzia; *źle* pęzel, *jak*
zwon zam. dzwon.
 pędzenie.
 pędzlik - a.
 pędzlować - luję.
 pędzić, pędzę.
 pędziwiatr - a.
 pędziwicher - a.

pęk - u.
 pękać - am, pęknąć, pęknę,
 pęknieją, pęknał *l.* pękl.
 pękanie.
 pękatość. pękaty.
 pęknięcie.
 pęcherzyk - a.
 pęcherzowy.
 pęcherzyca - y. pęcherzyna - y.
 pęchérz - erza.
 pępek - pka.
 pępkowaty.
 pętać - am. pętanie.
 pętelka - i, petlica - y.
 pętlinia = pęcina - y.
 pęto, tych pęt.
 pęzel - zła, *lep.* pędzel.
 pchać - am, pchnąć, pchnę,
 pchnięją.
 pchanie, pchnięcie.
 pchelka - i.
 pchła, pchel (*nie* pchiel, *bo*
chuchro, chucher), *i nie* plech
 (Łaz.), *bo e wsuwa się przed*
ostatnią spółgł. tematu (pchł).
 pchlić - lę. pchlisty.
 pchnięcie.
 płaca - y. płacenie.
 płacz - u.
 płaczek - czka, = plaksa.
 płaczka - i.
 płaczliwy.
 płaćca *l.* plajca - y.
 płacić, płacę, płac.
 płakać, płacze, płacz.
 płachciany. płacheć - chcia.
 płachetka - i. płachta - y.
 płask, na płask (*od* plaz).
 płaskaty.
 płasko, płasciej; *zob.* płaski.
 płaskodziób - a.
 płaskonka - i.
 płaskonos - a.

płaskoryb - a.
 płaskorzeźba - y.
 płaskosz - a.
 płaskość.
 płaskur - a.
 płaski, płazszy (wysoki, wyższy), płaszczejszy, płasciejszy, bardziej płaski; *od płazki i płazko, nie mogłoby być płasciejszy i płasciej, bo z nigdy w s nie przechodzi.*

płaszcz - a (od deszczu), płaszczowy.

płaszczyć, płaszczyć, płaszczysz.

płaszczyk - a.

płaszczysty.

płaszczyzna - y.

płat - a. płatek - tka.

płatać - am.

płatka - i.

płatność. płatny.

płatwa - y, = tratwa.

pław, wpływ.

pławy. pławić, pławię.

płaz - a, (= gad), te płazy.

płaz (płaska strona jakiej rzeczy), płazem.

płazować - zuję.

płeć, płci. płciowy.

plechtać się, plehcę się.

plechtanie.

Płock - a, cel. Płockowi (ku).

Płocki.

Płoczanin - a.

płodność. płodny.

płodzić - enia, = mikołajek.

płodzić, płodzę, płodzenie.

płodziszek - szka.

płocha - y.

płochliwość. płochliwy, - liwie.

płochy. płochy.

płochowiec - wca.

płochy, płosi; płochszy.

płomyk - a.

płomiennik - a.

płomień - a.

płomieńczyk - a.

płomienisty. płomieniowy.

płonąć - nę.

płonka - i.

płonność. płonny.

płonnik - a.

płoń - i, płońia - ni.

płońia - y.

płoskoń - i.

płoskur - u l. płoskurnica - y,

płoszczyk - a.

płoszenie.

płoszyć, płoszę.

płot - a l. u. płotek - tka.

płotka - i.

płowy.

płowieć, płowieję.

płoza - y.

płóczyflak - a.

płóczywās - a.

płócienko.

płócienkowy. płócienny.

płóciennictwo.

płóciennik. płócienniczka.

płód - odu.

płókać (nie płukać). płókam
 albo płóczę.

płókanie.

płósa - y.

płótno, tych płócien.

płta - y, = tratwa.

płuco. płucny, płucowy.

płucka.

plug - u l. a (chodzi na kółkach).

plużka - i.

plużycy (nie ma kółek, lecz
 ciągnioną bywa za grządziel).

plużyć, plużę.

plużysko.

plyn - u.
 płynąć, płynę, płyn.
 płynność. płynny.
 płyt - u.
 płytkość. płytki.
 pływać, plywam.
 pływacz - a. pływaczka - i.
 pływny l. pływczy (*np.* pasek, suknia).
 plac - u. placowy.
 placek - cka.
 placówka - i.
 placuszek (*nie* placyszek), *jak* garnuszek (*nie* garnyszek).
 plagjat - u (*przywłaszczenie sobie cudzej pracy naukowej*).
 plakat - u.
 plama - y.
 plamić, plamie, plam.
 plamisty.
 plan - u.
 planeta (*ta nie* ten), *źle* planeta.
 planetowy.
 plantować - tuje.
 planty - ów, *lep. niż* plantacje; mieszkam przy plantach.
 plantować, *lep.* zrównywać i oczyszczać.
 planimetrja - ji, ją, = nauka o powierzchniach.
 planirować *lub* planować - nuje (arkusze).
 planista - y.
 plaster i plastr - u, te plastry.
 plastyczność, = wyrazistość.
 plastyczny. plastyka - i.
 Platon. platoniczny.
 platoński.
 platyna - y. platynowy.
 plauz - u, te plauzy, *lepiej* oklask.

plądrować, *lepiej niż* plondrować.
 płasać, płasam i płaszę.
 płasy - ów.
 płatać, *ma wyjątkowo* płacze, płacz, płacząc, *zam.* płacę, płac, *placąc (na wzór słowa deptać, deptę itd.)*
 płatanie. płatanina - y.
 pleban - a.
 plebańja - ji, ją. plebański.
 plebejusz, = nieślachcie.
 plecy - ów; plec - u, *rzadko używane.*
 pleczny (*np.* kosz). pleczysty.
 plec - i.
 pleć, pelę i pielę, pellem, pieląc i peląc, pielony *albo* pelty.
 plecionka - i.
 pleciuch - a.
 plejada - y.
 plemiennik - a. plemiennica - y.
 plemię - enia, *źle* plemie.
 plenność. plenny.
 plenić, plenię.
 plenipotent - a, plenipotenci, *lep.* pełnomocnik.
 plenipotentcja, *lep.* pełnomocnictwo, upoważnienie.
 pleskotać - oć.
 plesz - y, = korona wystrzeżona na głowie księdza.
 pleszek - szka.
 plesznik - u.
 pleść, plotę, pleciesz, pleć, plótłem, (*nie* pletę, pletłem, pletłam).
 pleśń - i. pleśnieć, pleśnieje.
 pletnia - ni, nią.
 pletwa - y.
 pletwolot - a.

plewa - y, *zwykle l. mn.* plewy, plów. plewny.

plewnik - a.

plewić - wię. plewidło.

plika, = wiązka, paczka papierów; koltun - a.

plichta (*z niem.*), *pokojik w tylnej części małych statków.*

pliszka - i.

pliszki - ków (*gra w 4 drewnika*).

plomba - y.

plon - u.

plondrować, *lepić* plądrować - drużę.

plotka - i. ploteczka - i.

plotkarz - a. plotkarka - i.

pluć, pluje.

pludry (*l. mn.*) = czarawary.

plugastwo. plugawy.

plugawić, - gawię, gaw.

plusk - u.

pluskać, pluskam i pluszczę; plusnać, plusnę.

pluskota - y. pluskotny.

pluskowiec - wca.

pluskwa - y, pluskiewka - i.

pluskiewnik - u.

plusz - u. pluszowy.

pluszczęć - szczę.

pluta - y, = plusk.

pluton - u.

Pluton - a.

pluwjał - u, te pluwjały.

plwać - am, = pluć - uję.

plwacz - a.

plwociny - cin.

pnę, *zob.* piąć.

pniak - a.

pniaczek - czka. pniakowy.

pniowe, piénkowe - ego.

pniowy.

po; po czemu (= po jakiej cenie), po temu, (= odpowiednie, *np.* wiek, siły); dać wszystkim po złotemu, po dukacie, po groszu, po jednym złotym; robić po swojemu, po głupiemu, po mału, po polsku, po pijanu i po pijanemu; zakochany po uszy (*źle* po szyję); po pierwsze, po drugie *l.* po wtóre: pojutrze.

Słowa z po złożone tylko wtedy się wymieniają, kiedy pojedyncze nie są w użyciu albo inne mają znaczenie:

pobawić - wię.

pobliski.

pobłażać - am. pobłażanie.

pobliże, w pobliżu.

poboczny. pobocznie.

pobocznik - a.

pobojczyk.

pobojowisko.

pobok - u.

poborowy.

pobożność. pobożny.

pobór - oru. pobórca - y.

pobratymczy. pobratymstwo.

pobratymiec - mca.

pobrzeże. pobrzeżny.

pobudka - i.

pobudzać - am, pobudzić - dzę.

poburzać - am, poburzyć - rzę.

pobyć, pobędę.

pobyć - u.

pobielać - am, pobielić - lę.

pobielać - a.

pobijać - am. pobitka.

pocałunek - nku.

pocenie się.

począć, poczną, pocznij; poczynąć - am.

początek -tku. początkować, początkuję.

początkowanie. początkowy.
początkujący.

poczciwość. poczciwy, - wie.

poczerniać - am.

poczesne - ego. poczesny.

poczet - cztu.

poczęcie.

poczta - y.

pocztarek - rka.

pocztarnia - ni, nią.

pocztarski.

pocztarz - a.

pocztmistrz - a.

pocztowy.

pocztyljon *l.* pocztylon - a.

poczucie.

poczwarą - y. poczwarka - i.

po czwarte.

poczwórny.

*poczynające słowo jest takie,
które oznacza przechodzenie do
innego stanu, np. biednieć, ka-
mieniec.*

poczytać-am, poczytywać-tuże.

pociask - u *l.* pocioszek.

pociąg - u. pociągowy.

pociągać - am, pociągnąć - nę.

pociągły.

pociecha.

pociemku.

pocierać - am.

pocieszać - am.

pocieszny.

pocieszyciel-a. pocieszycielka-i.

pociągiciel - gła.

pocisk - u.

pocioszek - ska, = pociask - a.

*pod, często błędnie kładą
zamiast przez, mówiąc np. Pod
tym wyrazem rozumiemy to lub
owo, zam. Przez ten wyraz ro-
zumiemy.*

Ze słów złożonych z pod

*wymieniają się tylko te, któ-
rych pojedyncze nie stoją gdzie-
indziej.*

podagra, *lep. niż* pedagra i
pedogra.

podagryk - a.

podagryczny.

podagrycznik - u.

podanie.

podarunek - nku.

podatek -tku, podatek posta-
nowić, zaprowadzić (*źle* postawić).

podbechtać - am, podbechty-
wać - tuje.

podbój - oju.

podbrodek - dka.

podbrzusze - a. podbrzuszy.

podburzać - am.

podbiał - u.

podbierać - am, podebrać.

podbijać - am.

podbitka - i.

podczas gdy.

podczaszy ego. podczaszyna-y.

podczos - u. podczosowy.

podciąg - ęgu.

podciągać - am.

podcienie.

podcięcie.

podcinać - am. podcinanie.

poddany. poddańczuch - a.

poddaństwo.

poddasze - a. poddaszek-szka.

podejmować - muje.

podejmowanie.

podejrzany. podejrzanie.

podejrzliwość. podejrzliwy.

podejrzoń - u, = długosz.

podejść - jde, podchodzić - dze.

podejście, = podstęp.

poddeschnąć-nę, podsychać-am.

podemknać-nę, podmykać-am.

podeprzeć-pre, podpierać-am.

poderwać - rwe, podrywać - am.
podeszłość. podeszły.
podeszwa - y, *źle* ta podeszew,
zob. brzytw.

podeszwowy, podeszwiany.
podfarbować - buję.
podfutrować - ruje.
podgardlek - lka. podgardle.
podgarnąć - ne, podgarniać - am.
podglądać - am, podejrzyć - rze.
podgorze - a.
podgryzać - am, podgryść - yzę.
Podhalanin - a. podhale - a.
podjadek - dka. podjazdowy.
Podjebrad - u, *miasto czeskie*.
podkadzać - am, podkadzić - dze.
podkanclerzy - ego.
podkanclerski.
podkanclerstwo.
podkasać - am.
podkładać - am, podłożyć - żę.
podkładka - i.
podkolan - u, = paprotnik.
podkolanek - nka.
podkomorzy - rzego.
podkomorzyna - y, *odm. się jak*
dziewczyna.

podkoniuszy - szego.
podkop - u. podkopnik - a.
podkopywać - puje; podkopać,
podkopię.

podkowa - y.
podkować, podkuć, - kuje.
podkowanie, podkucie.
podkownik - a (*kowal*), - u (*ro-*
slina).

podkówka - i. podkóweczka - i.
podkrawać - am, podkrozić - je.
podkreślać - am, podkreślić - le.
podkurek - rka.
podkurzać - am, podkurzyć - rze.
podłoga - i.
podłość. podły.

podług *używ. się o rzeczach*
zmysłowych, np. podług *tęj*
miary; według *o umysłowych*
i o sztucznem naśladowaniu,
np. według obliczenia; *za jedno*
i drugie mówi się także wedle;
Podług stanu groblę sypią, Stało
się to według waszego życzenia,
podługowatość. podługowaty.
podlaszczki - ów, = przylaszczki,
podlatywać - tuje.
podlegać - am, podlędz.
podle (*od* podły).
podle, = obok.
podległość. podległy.
podlepczyca - y.
podlepiąć - am, podlepić - pię.
podleśniczy - czego.
podlęwać - am, podlać - leje.
podlówka - i.
podmuskiwać - kuje, - muskać.
podmykać - am, podemknać.
podmywać - am, podmyć.
podmijać - am, podmieść, pod-
miotę.

podmiot - u. podmiotowy.
podnosić jakąś okoliczność,
zdanie, ważność czegoś, *źle*; *za*
to mówi się: Trzeba tu wyszcze-
gólnić, wytknąć, uwydatnić tę
okoliczność, wskazać na ważność,
muszę przytoczyć zdanie pewnego
mędrca. *Źle też mówią i piszą*:
Poseł podniósł, że to się nie
zgadza z prawami, *mówi się*:
przypomniał, zwrócił uwagę,

podnóże - a.
podnózek - żka. podnóżny.
podniebienny. podniebienie.
podniecać - am, podniecić - cę.
podniecanie. podnieta - y.
podniesienie.
podoba, = podobieństwo.

podobać się, - am się.
 podobno (= lud. pono).
 podobny do kogo *l.* komu.
 podobnie, (= nakszałt).
 podobojczykowy (żyła).
 podobieństwo.
 podościan - u.
 podoficer - a.
 podogonie - a.
 podochocić (- cę) sobie. pod-
 ochocenie.
 podolać - am.
 Podolanin *l. mn.* Podolanie
 (*nie* Podolani).
 Podolanka. Podole - la. po-
 dolski.
 podoredziu, *tylko z przyimk.*
 na podoredziu.
 podosek - ska.
 podostatkiem.
 podpalacz - a.
 podpalać - am, podpalić.
 podpłomyk - a.
 podpora - y.
 podporucznik - a.
 podprefekt - a.
 podpórka - i.
 podpułkownik - a.
 podpiersień - a. [pnę.
 podpinać - am, podpiąć, pode-
 podpis - u.
 podpiwek, = cienkusz.
 pod-rastać - am, podrość-rosnąć,
 podrosły.
 pod-ręczny.
 podrobić - bię.
 podrożyć - że.
 podróż - y. podróżny, podróżna.
 podróżnik - a.
 podróżować, podróżuje.
 podrybek - bka.
 podryg - u.
 podrygać - am (drgać).

podrywać - am, poderwać - rwe.
 podrzeźniać - am, podrzeźnianie.
 podrzędny.
 podrzutek - tka.
 podrzynać - am, poderznąć - nę.
 podsaełtrzan - u.
 podsądny, *źle i niepotrzebn.,*
bo mamy: oskarżony, obwiniony.
 podsędek - dka. podsędkowa - y.
 podsędkówna - y.
 podskakiwać - kuje.
 podskarbstwo. podskarbi - iego.
 podskórny.
 podskubywać - buję.
 podsloneczny.
 podsłuch - u.
 podsłuchać - am, podsłuchiwać,
 podsłuchuję. podsłuchiwanie.
 podsłuchy - ów.
 podsłupie - pia.
 podsolan - u.
 podspodni, a, e. podspód.
 podstarości, - ciego. podsta-
 rościna - y.
 podstarosta - y. podstarostwo.
 podstarzaly.
 podstarzec się, - rzeję się.
 podstawa - y.
 podstawek - wka.
 podstęp - u. podstępca - y.
 podstępność. podstępny.
 podstolanka - i.
 podstoli - lego. podstolic - a.
 podstolina - y, *odm. się jak*
dziewczyna.
 podstolstwo.
 podstrychnąć - nę.
 podstrzygać - am, podstrzydz,
 podstrzygę.
 podsuszać - am, podsuszyć - szę.
 podsycać - am, podeschnąć - nę.
 podsypka - i.
 podsypywać - puje.

podszczuwacz - a.
 popszept - u.
 podszeptywać - tutaj, podsze-
 puć - nę.
 podszewka - i.
 podszewnica, = wanilja.
 podszywać - am.
 podsiarczan - u.
 podścielać - am, podesłać.
 podścielka.
 podsiewać.
 podsiniac - am, podsinić - nę.
 podsinić, podsiniąły.
 podtykać - am, podetknąć - nę.
 podufałość. podufały.
 podupadły.
 poduszczaacz - a. poduszczać - am,
 poduszczyć - czę.
 poduszczenie.
 poduszczecka - i. poduszka - i.
 podwajać - am.
 podwał - u, podwale - la.
 podwalina - y.
 podwagać - am.
 podwęgielny.
 podwładny.
 podwoda - y.
 podwodny.
 podwodnik - a.
 podwodowy.
 podwodzić - dżę.
 podwoje - ji *lub* jów.
 podwójny.
 podwórko.
 podwórze - a. podwórzowy.
 podwydziałowy (szkoły).
 podwyższać - am, podwyższyć,
 podwyższyć.
 podwiązka - i.
 podwieczorek - rka.
 podwieczorkować - kuje.
 podwiązywać - zuje.
 podwijać - am, podwinać - nę.

podwijanie.
 podwika, = welon, kwieć.
 podyma - y.
 podymne - ego, = komorne.
 podżegacz - a.
 podżegać, podżegnać.
 podżoga - i.
 pod-ziemny.
 pod-zimek - mka.
 podziac, podziwać.
 podział - u.
 podziałka - i.
 podzielność, podzielny.
 podzięka - i.
 podziękować - kuje.
 podziśdzień, *lep. po dziś dzień,*
bo dzień ma akcent, a w złoż.
podziśdzień musiałby ten wyraz
być bez akcentu.
 podziw - u.
 podziwiać - am.
 poemat - u, te poematy. *nie*
poema, bo tego przypadkować
nie można, ani wedle męskich,
ani wedle nijak. rzeczowników.
 poeta - y. poetka - i.
 poetyczny.
 poetyka - i.
 poezja - ji, ją.
 pogadanka - i.
 poganiacz - a.
 poganiać - am.
 poganin - a, *l. mn.* poganie,
 pogan.
 pogański. pogaństwo.
 pogańszczyzna - y.
 pogarda - y. pogardliwy.
 pogardzać - am.
 pogłos - u.
 pogłoska - i.
 pogłowie - a.
 pogłowne - nego.
 pogłuchnąć - chniemy.

pogłupiec - piejemy.
 pogład - u.
 poglądać - am.
 pognić - nijemy.
 pogoda - y. pogodny.
 pogodzić się (*o pow.*)
 pogoń - i.
 pogorszać - am.
 pogorszenie.
 pogorzeć - eję *lub* pogorę.
 pogorzelec - lca.
 pogorzeliina - y. pogorzelisko.
 pogotowiu, *tylko z przymk.*
w l. mn. na pogotowiu.
 pogranicze - a. pograniczny.
 pograżać - am, pograżyć - że.
 pogrobowy.
 pogrobowiec - wca.
 pogrom - u. pogromca - y.
 pogróżka - i.
 pogrzeb - ebu.
 pogrzebacz - a *l.* pogrzebaczka
 - i, *także* pogrzebka - i.
 pogrzebny, pogrzebowy.
 pogwizdywać - duję.
 pohaniec - ńca. = poganin.
 pohulanka - i.
 pojaw - u.
 pojazd - u. pojazdowy.
 pojąć, pojmoswać; pojme, *nie*
 pojme, *bo j jest pierwotne. a i*
wypadło; zaś w pójde j jest na-
swuką, a pierwotne i wypadło.
 pojednanie. pojednawca - y.
 pojednawczy.
 pojedynek - nku.
 pojedynkować się.
 pojedynczy (*źle* pojedynczy).
 pojedynczo się ubierać *źle, ma*
być skromnie się ub.
 pojęcie - a, takich pojęć (*źle*
 pojęciów).
 pojętność. pojętny.

pojić, poję, pojisz, pojilem.
 pojmać - me, pojmoswać - muję.
 pojmanie.
 pojmaniec - ńca.
 pójść, pójde, pójdz; *zob.* pojąć.
 pojutrze. pojutrzejszy.
 pokąd.
 pokarm - u. pokarmowy.
 pokazać - że. pokazywać - zuję.
 pokażność. pokazy.
 pokątny. pokątnie.
 pokładać - am.
 pokładne - nego.
 pokładny. pokładowy.
 pokładziny - in.
 pokłon - u. pokłonić się.
 pokłosie - a.
 poklask - u.
 poklaskiwać - kuję.
 poklekać - amy.
 pokluć, poklwać - am, = po-
 klóć dziobem, podziobać.
 pokojiczek - czku. pokojik - u.
 pokojowy.
 pokojowiec - wca.
 pokojówka - i.
 pokolenie.
 pokonać - am, pokonywać - am.
 pokora - y.
 pokorność. pokorny.
 pokos - u, pokosem.
 pokost - u.
 pokostować - tuję.
 pokostowanie.
 pokotem, = pokosem.
 pokraka - i.
 pokrapiać - am.
 pokrewieństwo. pokrewny.
 pokręcać - am. pokrętny.
 pokrowiec - wca.
 pokrycie - a, kilka pokryć.
 pokryjomu.
 pokrywa - y. pokrywka - i.

pokrywać - am.
 pokrząkać - am.
 pokrzepiać - am, pokrzepienie.
 pokrzewka - i.
 pokrzyk - u, = wilcze jagody.
 pokrzywa - y. pokrzywny.
 pokrzywniczek - czka.
 pokup - u.
 pokupność. pokupny.
 pokusa - y. pokuszenie.
 pokuszać - am.
 pokusiciel - a.
 pokuśnik - a.
 pokuta - y. pokutny.
 pokutnik - a.
 pokutować - tuje.
 pochowka - i.
 pochłaniać - am, pochłonać.
 pochłanianie, pochłonięcie.
 pochlebca - y. pochlebica - y.
 pochlebný. pochlebstwo.
 pochlebiać - am, pochlebić - bię.
 pochmurność. pochmurny - rnie.
 pochodność. pochodny.
 pochodnia - ni, nią.
 pochodzenie.
 pochodzistość. pochodzisty, *lep.*
 spadzistość, spadzisty.
 pochop - u.
 pochopność. pochopny.
 pochód - odu.
 pochwa - y, *źle* pochew - i, *zob.*
 brzytwa.
 pochwała - y.
 pochwalać - am.
 pochwalny.
 pochwowy.
 Pochwist - a.
 pochyba - y.
 pochyłość. pochyły.
 pochyłać - am, pochylić - łę.
 pochylenie, pochylenie.
 pochynać się, - nę się.

poła - y.
 połać - i.
 połączenie.
 poleć - łcia, na poleć, polciem.
 połowa; *w dopełn. l. mn. wy-*
ręcza się rzeczown. zdrobnia-
łym, np. Całość składa się z
dwóch połówek.
 połowica - y. połowiczny.
 połować, połowić.
 położenie, *źle* Nie jestem w
 położeniu, stanie, *ma być* moge,
 nie mogę.
 położnica - y. położniczy.
 połóg - ogu.
 połów - owu.
 połóż - oża (*wąż boa*).
 południe - a (*zamiast półdnia*).
 ku południu (czas), ku południo-
 wi (miejsce).
 południk - a.
 południowy.
 połysk - u.
 połyskiwać, połyskuje.
 Polak. Polka.
 polanka - i.
 polano, *lep. niż* kłafsta (kła-
 ter), *źle* klofta.
 polarny.
 polatucha - y.
 pole; *źle* Porozumienie w da-
 lekiem jest polu; *mówi się:* Je-
 szcze daleko do porozumienia,
albo Porozumienie nie nastąpi
 jeszcze tak rychło.
 polecać - am, polecić - cę.
 polecanie, polecenie.
 polednia - ni, nią *l. poleń - i.*
 polegać - am.
 polemiczny. polemika - i.
 polepa - y.
 polepszać - am, polepszyć - szę.
 polepszanie, polepszenie.

polepiać - am.
 polerować - ruje.
 polewa - y.
 polewacz - a. polewaczka - i.
 polewać - am.
 polówka - i.
 polędwica *lub* polędźwica - y.
 polica - y. policzka - i.
 policja - ji, ją.
 policjant - a, policjanci.
 policyjny.
 policzek - czka. policzkowy.
 policzkować - kuje.
 Polikarp - a.
 polip - a. polipowy.
 polisa - y.
 polisander-dru. polisandrowy.
 politechniczny.
 politowanie.
 politura - y.
 polityczny. polityk - a.
 polityka - i.
 politykować - kuje.
 polizacz - a.
 polka - i, (*taniec*).
 polny.
 polonez - a.
 -polor - u.
 polować, poluje.
 polowanie.
 Polska, Polsce (*nie* Polszcze),
jak miska, misce, deska, desce.
 polski, po polsku.
 polszczyć - szcze.
 polszczyzna - y.
 polubowny, polubowy.
 pomada - y.
 pomagacz - a.
 pomagać - am, pomódz - ogę.
 pomaganie, pomożenie.
 pomału.
 pomarańcza-y, (*że* apelzyna).
 pomarańczowy.

pomazaniec - ńca.
 pomazanka - i.
 pomnażać - am, pomnożyć - że.
 pomny.
 pomnieć - ne, pomniesz, pomnij,
 zapomniałem, (za)pomniąmy.
 pomniejszy.
 pomnik - a. pomnikowy.
 pomoc - y. pomocny.
 pomocnica - y. pomocnik - a.
 pomocniczy.
 Pomorska (ziemia), -ski, -sce,
jak Polska, Polski, Polsce i
 Polskę.
 pomorski, a, e.
 Pomorze - a.
 pomost - u.
 pomór - oru.
 pomódz, *że* pomóc.
 pompa, (*że* pompa).
 pompować - puje.
 pompatyczność. pompatyczny.
 pompiarz - a.
 pomroczny. pomrok - u.
 pomroka - i.
 pomrowie - a, *także* pandrow.
 pomrów - a, *także* pāmrow,
albo pandrów - a.
 pomsta - y.
 pomścić - szczę.
 pomuchla - i.
 pomurek - rka.
 pomurnik - u, = pomurne ziele.
 pomyjak - a.
 pomyje, (*l. mn.*) tych pomyj.
 pomyk - a.
 pomykać - am, pomknać - ne.
 pomykanie.
 pomyłka - i.
 pomysł - u.
 pomyślność. pomyślny. po-
 myślnie.
 pomywaczka - i.

pomywać - am.
 pomywalnik - a, *niepotrzebne*
 szynkfas.
 pomiatać - am.
 pomiąć (miać), - mnę.
 pomiędzy.
 pomierny.
 pomieszczenie.
 pomieszkanie.
 pomidor - u. pomidorowy.
 pomijać - am, pominąć - nę.
 pomimo.
 pomiotło.
 ponalewać - am.
 ponapełniać - am.
 ponawiać - am, ponowić - wię.
 ponazywać - am.
 poncyny, tych poncyn.
 poncz - u. ponczowy.
 ponęta - y, tych ponęt.
 ponowa - y.
 ponowienie.
 ponowić - wię, ponawiać - am.
 pons - u. ponsowy.
 pontyfikat, *niepotrzebne*, *bo*
mamy: papiestwo..
 ponurość. ponury.
 pończocha, tych pończóch.
 pończoszka - i.
 pończosznik - a.
 poniechać - am.
 poniedziałek - lku.
 poniedziałkować - kuję.
 poniedziałkowy.
 poniekąd.
 ponieważ.
 ponieważć - am, ponieważżyć - że.
 poniewolny.
 poniewierać - am. poniewierka - i.
 poniter - a. poniterować - ruje.
 poniżać - am, poniżyć - że.
 poniżanie, poniżenie.
 poo-, poob-, pood-, *zob. niezłoż.*

po ósme.
 pop - a, popu i popowi.
 popadja - ji *lub* popowa - y.
 poparzeliny - lin.
 popas - u.
 popek - pka.
 popełniać - am, popełnić - nie.
 popęd - u.
 popędliwość. popędliwy.
 popędzać - am, popędzić - dżę.
 popłacać - am.
 popłata - y. popłatny.
 popłoch - u.
 poplecznik - a.
 popowicz - a. popówna - y.
 poprawa - y.
 poprawność. poprawny.
 poprawka, poprawkę zapowie-
 dzieć. podać, wnieść (*nie* głosić,
ani stawić), przyjąć.
 poprawiny - win.
 poprag (*i* popręg) - egu.
 poprostu.
 poprzecz-, *nierozdz. przyimki*
w słowach złożonych.
 poprzecz, poprzek, poprzeczny.
 poprzecznicza - y.
 poprzadni. poprzednik - a.
 poprzedać - am, poprzedzić - dżę.
 poprzek, wpoprzek.
 poprzy-, *dwa nierozdz. przy-*
imki w słowach złożonych, np.
 poprzy-pinać - am.
 popsucie.
 popularność. popularny.
 popychać - am, popchnąć - nę.
 popyt - u.
 Popiel - a.
 popielarz - a. popielaty.
 popielec - lca. popielica - y.
 popieluch - a.
 popierać - am, poprzeć - pre.

popiersie, tych popiersi (*nie popiers*).

popis - u, = egzamin - u, składać popis ze znajomości języka.

popisowy.

popiół - ołu.

por - u, *zwykle l. mn.* pory, - ów, *tj. dziurki, przez które się pot wydobywa.*

por - u, (*gatunek czosnku*).

pora - y, pora roku, trzech pór.

posada - y.

poradnik - a.

porachunek - nku.

poranek - nku.

porankowy, poranny.

porastać - am.

porażać - am, porazić - że.

porażenie, *np.* twarzy (*źle p. w twarzy*).

porażka - i.

porcelana - y. porcelanowy.

porcja - ji, ją. porcyjka.

pordzewieć, pordzewiały, a, e (*szable*).

porę, *zob.* próc.

poręba - y.

porębne - nego.

poręcz - y, (*zam. podręcz*), te poręcze.

poręczyciel - a. poręczycielka - i.

poręka - i.

porfir - u. porfirowy.

poronić - nie.

poronienie.

porosieć, porosiej.

porost - u.

porostnica - y.

poroz-, 2 nierozdzielone przyimki w słowach złożonych, *np.*

poroz-pożyczać.

porozumieć się, - miem się.

porozumienie.

poroże - a.

poróbka - i.

poród - odu.

porównanie.

porównywać, - wam *lepiej niż* porównuję, *zob.* wykonywać.

poróżnić - nie.

port - u, *lep.* przystań - ni.

portowy.

porter - u. porterowy.

portjer - a, *nieprzrb., bo mamy: odźwierny.*

portjera - y, = firanka u drzwi.

portmonetka - i.

porto, *lep.* opłata za listy i przesyłki pocztowe.

portorja, = porto.

portret - u. portretowy.

Portugalczyk - a.

Portugalia - ji, ją.

poruczać - am, poruczyć - czę.

porucznik - a. porucznikowa - y.

porywacz - a.

porywać - am, porwać, porwę, porwiej.

porywco, porywczej.

porywcość. porywcy.

poryzać, - am i poryzuję, (*od słowa rze*).

po-rzeć, poryzać na kogo (*źle poryzać*).

porząd-dku; Stać na porządku dziennym *zachodzi tylko we właściwém znaczeniu; w przenośném zaś nie mówi się: Coś jest na porządku dziennym, lecz Coś wydarza się często, codziennie.*

porządkować - kuje.

porządkowanie. porządkowy.

porządność.

porządny. porządnie.

porzeczka-i, = świętojanka-i.
 porzeczkowy.
 posada - y.
 posadzka - i.
 posag - u. posagowy. posażny.
 posążek. posażny.
 posadzać - am, posadzić - dzę.
 posadzanie, posadzenie.
 posąg - u. posągowy.
 posążek - żka.
 poseł - sła. posłowa (żona *posła*) - y.
 poselski. poselstwo.
 posesja - ji, ją.
 posesor, *lep.* dzierżawca.
 posępność. posępny.
 poskakiwać - kuję.
 poskok - u.
 poskromić-mię,-roni; poskramiać, - skramiam.
 posłać, posłę, posłěj. posyłać, posyłam.
 posłanka - i, poslanica - y.
 posłannictwo.
 posłannik - a. posłaniec - ńca.
 posłanie (poseł).
 posłanie (pościel).
 posłowa - y.
 posłować - luję.
 posługa - i.
 posługacz - a. posługaczka - i.
 posługiwać - guję, posłużyć.
 posługiwanie.
 posłuch - u. posłuchać - am.
 posłuchalny.
 posłuchanie.
 posłuszeństwo.
 posłuszość. posłuszny.
 posłużenie.
 posoczyć - czę.
 posoka - i.
 posowa - y.
 posowieć - eję.

pospołem, pospołu.
 pospolicie.
 pospolitować - tuję.
 pospolitość. pospolity.
 pospołu, = pospołem.
 pospółstwo.
 post - u. postny.
 postać - i, te postaci *lep. niż*
 postaci, *zawsze* postaci krasomówskie.
 postać, - stoje, postawać - am.
 postanowienie.
 po staremu.
 postaw - u (sukna).
 postawa - y.
 postawianie.
 postawnik - a.
 postawienie.
 postąpienie.
 postąpić, - pię, postąp, - pmy.
 Postąpić sobie poprawnie *że po polsku, ma być*: Postąpić prawnie, Postąpić sobie tak, że mi nie zarzucić nie można. Czesi zajęli stanowisko takie, że im nie nie można zarzucić, stanowisko prawne.
 posterunek - nku.
 postęp - u. postępowy.
 postępek - pku.
 postępować, - puje. postępowanie.
 postradać - am, postradanie.
 postrach - u.
 postronek - nka.
 postronny.
 postrzał - u. postrzałowy.
 postrzegać-am, postrzedz-ege.
 postrzelenie.
 postrzygać-am, postrzydz-yge.
 postrzygacki.
 postrzygacz-a. postrzygaczka-i.

postrzyżyny - żyn.
 postumencik - u.
 postument - u, te postumenty;
lep. piedestał.
 postyla - i.
 postyljon, *lep.* pocztyljon, =
 pocztarek - rka.
 posucha - y.
 posuwisty.
 poswar - u. poswarzyć - rzę.
 posyłać, posłać (*śle* poselać),
jak zamykać, zarywać, *obok*
 zamknąć i zarwać.
 posyłka - i, (posyłać), *jak* u-
 rywka *od* urywać.
 poszanowanie.
 poszczególny. poszczególnie.
 poszczęścić - szczie.
 poszept - u.
 poszkapić się, - pię się.
 poszukiwać, - kuję. poszuki-
 wanie.
 poszwa - y.
 poszycie - a, kilka poszyć.
 poszyt - u, te poszyty.
 poszywać - am.
 posiadacz - a.
 posiadać - am, posieść, posiąść,
 posiąde.
 posiadłość - i.
 pościółka - i.
 pościelać - am, posłać, pościele.
 pościel - i, te pościele.
 posiedzenie; p. sejmowe trwa
 kilka godzin, sesja zaś sejmowa
 trwa dłuższy przeciąg czasu, w
 której się zwykle o tej samej po-
 rze odbywają narady albo sądy,
 nazywane u nas kadencją.
 posiewać - am, posiać - sieję.
 posiłek - lku, (*pokarm*).
 posiłki - ków (*wojska*).
 posilkować - kuję.

posiłkowy.
 posilać - am, posilić - lę.
 posilność. posilny.
 posinić - nię.
 pośląd - u.
 pośladek - dka.
 poślaka - i (*śląd*).
 pośledni.
 pośli-zgnąć się, - zgnać się,
 - gniej się.
 poślubienie.
 poślubić - bie, poślub.
 poślubiny - bin.
 pośmiech - u.
 pośmiertny.
 pośmiewisko.
 pośpiech - u.
 pośpieszać się, - am się, po-
 śpieszyć - szę się.
 pńspieszny. pośpiesznie.
 pośrebrać - am, pośrebrzyć - rzę.
 pośredni.
 pośrednictwo.
 pośredniczka - i.
 pośredniczy.
 pośredniczyć.
 pośrednik - a.
 pośrednio.
 pośrodek - dka.
 pośród.
 poświadczać, - am, poświad-
 czyć - czę.
 poświadczenie, poświadczenie.
 poświecać - am, poświecić - cę.
 poświęcka - i.
 poświęcać - am, poświęcić - cę.
 poświęcanie, poświęcenie.
 poświst - u. poświstanie.
 poświstywać - tuję.
 pot - u.
 potajemny. potajemnie.
 potakiwać - kuję.
 potaż - u.

potąd.
 potemu.
 potém.
 potęga, tych potęg.
 potęgować - guję.
 potępiac - am, potępić, potępie,
 potęp.
 potępienie - a.
 potępieniec - ńca.
 potężny. potężnie.
 potężnieć - nieję.
 potoczny. potocznie.
 potnieć, - nieję, (o murach i
 oknach).
 potocznik - u, = marek - rka.
 potoczyć się, - czę. potyczysty.
 potok - u. potokowy.
 potomek - mka.
 potomność. potomny.
 potomstwo.
 potop - u. potopowy.
 potopić - pie, potop, potopmy.
 potrafić, potrafię, potrafi.
 potraw - u.
 potrawa - y. potrawka - i.
 potrojąć, potroję, potrojisz, po-
 trajać - am.
 potrosze (trocha), *źle* potrochu.
 potrójny.
 potrzask - u.
 potrząsać - am, potrząsnąć - nę,
 potrząść - aś.
 potrzeba - y.
 potrzeba (jest), było, będzie.
 potrzebny,
 potrzebować - buję.
 potrzeć - trę, pocierać - am.
 po trzecie.
 potrzos - u, = trzcinnik - a.
 potucha - y.
 potulja - ji, ją.
 potulność. potulny. potulnie.

potwarca - y. potwarczy. po-
 twarczo.
 potwarz - y.
 potwarzać - am, potwarzyć - rzę.
 potworność. potworny.
 potwór - ora (*jak koń Trojań-
 ski, którego sobie wystawiano
 jako prawdziwego czyli żywego;
 zaś* - oru.
 potwierdzać - am, - dzić, dzę.
 potwierdzenie, potwierdzenie.
 potycz - y.
 potyczka - i.
 potykać się, - am się, potknąć
 się, - knę się.
 potylica - y.
 potyrać - am.
 poufalość. poufały. poufale.
 poufalić się.
 poufny. poufnie.
 powab - u.
 powabność. powabny, - wabnie.
 powaga - i.
 powal - u.
 powala, = posowa.
 powalać - am, powalanie.
 powalić - lę, powalenie.
 powasnić - śnić, - śnij *lep. niż*
 powasń.
 poważać - am, poważanie.
 poważność. poważny.
 poważnieć - nieję.
 powąchać - am.
 powątpiewać (*zam. powątpi-
 wać, od dawniejszego wątpić.*)
 poważ (ten) - ęza.
 Powązki - zek.
 Powązkowskie rogatki (*we
 Warszawie*).
 powerek - rka (*drag tragarzski
 do noszenia statków*).
 powetować - tuje.
 powłóczka - i.

powłoka - i, tych powłók.
 powłóczyć, powlec, powłokę
 (np. poduszkę), *źle* powlekę.
 powodować - dużej.
 powodzenie.
 powojnik - a.
 powołanie.
 powoływać, powoływać *lub*
 powołuję.
 powolność. powolny.
 powonienie.
 powozić, powożę, powóz, po-
 wózny, powóźnie.
 powoźnik - a.
 powód - 1) odu = *przyczyna*,
 2) - a = *osoba pozywająca do*
sądu, oskarżyciel; przy powo-
 dach stawiać w obronie.
 powódź - odzi.
 powój - oju.
 powóz - ozu.
 powrozek - ózka.
 powroźnictwo. powroźnik - a.
 powrosło l. powrząsło.
 powrót - otu.
 powstańczy.
 powstanie - a.
 powstaniec - ńca.
 powszedni.
 powszechność. powszechny.
 powściągać - am, powściągnąć,
 - ciągnę, - ciągniej.
 powściągliwość. powściągliwy.
 powtarzać - am, powtórzyć - rzę.
 powtórę.
 powtórny. powtórnie.
 po-wy (np. po-wy-bierać); *tak*
złożyć. słowa zob. pod niezłożyć.
 powyżęj.
 powziąć, powezmę, poweźmięj;
źle powziąć; powziąć myśl, za-
 miar, *ale źle* powziąć uchwałę,

bo się mówi uchwalić co *lub*
 uchwała zapada.
 powzięcie - a.
 powiadać, - wiedzieć, powiem.
 powiadomić - mię.
 powiastka - i.
 powiat - u. powiatowy.
 powiatowiec - wca.
 powiatowszczyzna - y.
 powiaśło *zob.* powrósło.
 powiązanie.
 powiedzieć w twarz, *źle*, *ma*
być Powiedzieć prawdę w oczy.
 powieka - i.
 powiernica - y. powiernik - a.
 powierzać - am, powierzyć - rzę.
 powierzenie, powierzenie.
 powierzchnia - ni, nią.
 powierzchnia.
 powierzchowność. powierzch-
 chowny. powierzchownie.
 powieść - i.
 powieściopisarstwo. powieścio-
 pisarstwo.
 powieściopisarz - a.
 powiesić - szę, powieszać - am.
 powietrze. powietrzny.
 powietrzociąg, = pompa po-
 wietrzna.
 powietrzokrąg - egu.
 powiew - ewu. powiewny.
 powiększać - am, powiększyć,
 - większę.
 powiększanie, powiększenie.
 powicie, powijanie.
 powidła - deł. powidelka - łek.
 powijacz - a.
 powijać, powinać.
 powiśnik - a, = powojnik - a.
 powinność.
 powinny l. winny; powinno
 (winno) i powinno (winne) *tak*
się różnić, jak rado i rade.

powinowactwo. powinowaty.
powinszowanie.
powinien *l.* winien.

powiniennem, powinnam, (*zam.*
powinien-na jestem), powinniśmy,
(powinni jesteście), powinnysmy,
powinnyście, powinny; *podobn.*
winienem, winnam, winniśmy,
winnyście, winny.

powitanie.

poza, *np.* poza miastem.

poza -, *słowa złoż. z temi 2*
przyimkami zob. pod pojedyncz.

pozbadnać, pozbadnę - dniej,
pozbadnął *l.* pozbadł.

pozabawiać-am, pozabawić-wię.
pozabawianie, pozabawienie.

pozbywać, pozbyć majątek *l.*
majątku, towary.

poznać, poznawać, *ale zam.*
poznawam *zwykle wówimy* po-
znaje, *tryb rozkaz. zawsze* po-
znawaj. Poznać w gniaździe
orlika; *zob. dać.*

pozabawiać-am, pozabawić-wię.
pozdrawiać-am, pozdrowić-wię.
pozew - zwu.

pozłacać - am. pozłocić - cę.

pozłota - y. pozłotnik - a.

poznają *jest 3 osoba l. mn.*
tak od słowa poznam *jak i po-*
Poznań - nia. | *znaje.*

Poznaniak *l.* Poznańczyk - a.
Poznanianka.

poznański.

poznawać, poznaje.

poznawanie, poznanie.

pozorność. pozorny. pozornie.

pozostałość. pozostały.

pozór - oru.

pozwalać - am, pozwolić - lę.

pozwalanie, pozwolenie.

pozycja, *nieprzeb., bo mamy*
położenie.

pozytywka - i *l.* pozytyw - u.

pozywać - am, pozwać - wę.

pożar - u.

pożarcie, pożeranie.

pożarny, (*zob. straż.*)

pożarnice - nic, = białe ośpice,
odra.

pożąć, pożnę, pożniej.

pożądać - am, pożądanie.

pożądliwość. pożądliwy. po-
żądliwie.

pożegnalny, pożegnawczy.

pożeganie.

pożerać - am, pożreć - żrę.

pożóg - ogu.

pożyczać - am, pożyczyć - cze.

pożyczanie. pożyczanie.

pożyczka - i.

pożycie - a.

pożyteczność. pożyteczny. po-
żytecznie.

pożytek -tku.

pożytkować - kuje.

pożywać - am, spożyć - yje.

pożywność. pożywny.

pożywienie - a.

pożywić - wię, pożyw.

pozierać, = poglądać.

pozimek - mku.

poziom - u. poziomy.

poziomka-i, *zwykle l. mn.* po-
ziomki - mek.

pójść (*zam. pojjść*), pójde,
pójdiesz, pójdź. *Zle* poszłem,
poszłes, poszedła, poszedło, po-
szedliśmy *zam.* poszedłem, po-
szłam, poszłaś, poszło, poszliśmy.

pójście.

pókąd.

póki.

pół; dwadzieścia jeden i pół funta (*źle* dwadzieścia półtora funta).

półczwarta roku, półczwarty godziny, półczwarta korcem nie obsiejesz tego pola, półczwarta ćwiercią owsa nie nakarmisz tych gości.

półdziesiąta.

półdziewięta.

półgębkiem.

półdwunasta grosza, półdwunasty kwarty.

półgęsek - ska.

półgłówek - wka.

półk - u, *lep.* pułk.

półka - i (*może skrócić. z polica.*)

półkole - a.

półksiężyc - a.

półkoszek - szka.

półkula - i.

półkwarcie - a.

półmisek - ska.

północ - y. północny.

północek - cku, = północ.

półpoście.

półroczce - a. półroczny. półrocznie.

półsukno - a, *lepiej niż* kajzertuch.

półton - u.

półtora (*zam.* półtora), półtora łokcia, półtóry kwarty (*nie* półtoręj), półtora razy większy od gołębia.

półtoraczny.

półtrzecia funta, półtrzeci kwarty.

półwysep - spu.

półzłotek - tka.

półka - i (*taniec czeski*).

półtąd.

półty.

późno - niżej. późny.

pra, = gorąco jest.

prababka - i.

Prabut (Riesenberg) *m. we* *usch. Prusiech.*

praca - y.

pracel - cla, = obwarzanek.

pracować, pracuję.

pracowanie.

pracownia - ni, tę pracownią.

pracownik - a.

pracowitość. pracowity.

pracownicza - i.

pruć, piore, (*źle* pierę), pierzesz, pralem.

pradziad - a.

pradziadowski, pradziadowy.

Praga - i, 1) *stolica Czech*; jade do Pragi. 2) *przedmieście Warszawy*, jadę (idę) na Pragę (*nie* do Pragi).

pragnąć, pragnę, pragnieć, upragniony.

pragnienie.

Prakseda - y.

praktyczność. praktyczny. praktycznie.

praktyk - a, = mający doświadczenie, wprawę.

praktyka (lekarska) - i.

praktykant - a.

praktykować - kuję.

prałat - a, prałaci.

prałactwo.

pralnia - ni, nią.

pram - u, *lep. niż* prom, *bo* *starosł.* pramo, *greck.* perama.

pranie.

prababka - i.

pradziad - a.

praprawnuk - a.

prasa - y.

prasny, prasowy.

Praski (Praga, *źle* Prazki).
 prasować - suję.
 prasowanie.
 prasownia - ni, nią.
 praśny.
 praśnik - a, = święto praśne.
 prawda-y; Myśmy to wszystko
 obejrżeli i należycie ułożyli,
 prawda? (*źle* nie prawda.)
 prawdzić, prawdę.
 prawdziwość. prawdziwy.
 prawdziwie.
 prawność. prawny.
 prawnuczka. prawnuk. pra-
 wnuczę - cia.
 prawnik - a. prawnictwo.
 prawniczy.
 prawo - a, *źle* Prawo przysłu-
 guje, *mówi się* Prawo mi służy.
zob. przysłużyć. *Źle też* Jestem
 w prawie, *mówi się* Mam prawo
 do czego.
 prawodawca - y.
 prawodawczy.
 prawodawstwo.
 prawomocny.
 prawość.
 prawować się, - wuję się.
 prawowierność. prawowierny.
 prawy.
 prawie.
 prawica - y.
 prawić, prawie, praw.
 prawidło.
 prawidłowy, *źle* prawidłowy
 (*co jest czeską formą*).
 prażmo.
 prażuchy - ów.
 prażyć - żę.
 prąd - u. prądowina - y.
 prątek - tka.
 prażka - i (*od* pręga). prażko-
 waty.

prebenda - y.
 prebendarz - a.
 precz.
 predestynacja - ji, ją.
 prefekt - a. prefektowa - y.
 prefektowski. prefektura - y.
 preferans - a.
 prenumerando *niepotrzeb.*, *bo*
mamy: z góry, naprzód.
 prenumerata - y, *nieprz.*, *bo*
mamy: przedpłata.
 prenumerator, *lep.* przedpła-
 ciciel - a.
 prenumerować, *lep.* z góry
 opłacać, zapłacić.
 pretekst - u, *lep.* pozór.
 pretendent, = roszcujący sobie
 prawo.
 prewet - u.
 prezent - u, *lep.* podarek.
 prezenta - y.
 prezes-a, prezesowie i prezesi.
 prezesowa - y.
 prezesówna - y.
 prezydent - a, = prezes - a.
 precie - a (*np.* wierzbowe).
 precik - a.
 prędko, prędj. *prędkość.*
 prędkość. prędko.
 pręga - i, tych prąg, *rzadko*
 tych pręg. pręgowaty.
 pręgiérz - erza.
 pręt - a. prętowy (- we kule).
 prężyć (się), - żę się.
 prężenie.
 problemat - u, *lep.* zagadnienie.
 probostwo.
 proboszcz - a. proboszczowski.
 probierczy, probierny, pro-
 bierski.
 probiérz - erza.
 proca - y. procarz - a.
 proceder - u. procederowy.

procent - u, te procenty, = odsetka.

proces - u, te procesy, = sprawa.

procesja - ji, ją.

procesować się, = skarżyć się.

procesowy.

produkt - u, te produkty, *lep.* plód.

profesja - ji, ją, *lep.* rzemiosło.
profesjonista - y, *lepiej* rzemieślnik.

profesor - a. profesorowa - y.

profesorski. profesorstwo.

profesura - y.

profit - u, *lep.* zysk, zarobek.

profitka - i.

profitować - tuje, *lepiej* zyskać - am.

prognostyk, *niepotrzebn.*, *bo mamy*: wróżba, zapowiedź.

program - u, *lep.* niż programat; program ułożyć, przedstawić (*źle* postawić).

projekt - u, te projekty, = zamiar. Projekt l. wniosek rządowy złożony do łaski marszałkowskiej (*źle* przedłożenie rządowe).

projektować - tuje.

prokurator - a.

prokuratorja - ji, ją.

proch - u. prochowy.

prochownia, tę prochownią.

prochownicza - i.

prochownik - a.

proletariat - u.

proletariusz - a.

prolog - u, = wstęp do dramatu.

prom - u, *lep.* pram.

promenada = aleja, *lep.* planety - ów.

promocja - ji, ją, = posunąć

cie na wyższy stopień, do wyższej klasy.

promować - muje *lep.* posuwać.

promowy, *lep.* pramowy, (*np.* przewoźnik).

promyk - a.

promień - a, te promienie (*źle* te promienia) słoneczne.

promieniak - a.

promienieć - eje.

promienisto. promienistość.

promienisty.

proponować - onuje.

proporcja - ji, ją, = stosowność, stosunek.

proporcjonalny.

proporzyczek - a.

proporzec - rea.

propozycja - ji, ją.

propinacja - ji, ją.

prorektor - a, *lepiej* zastępca rektora.

prorocki, prorocstwo.

proroczy.

prorok - a. prorokini - i.

prorokować - kuję, = przepowiadać.

prorokowanie.

proso - a. prosowy.

prosownica - y.

prospekt - u, te prospekty.

prostacki, prostactwo.

prostaczy.

prostak - a. prostaczka - i.

prostokąt - a. prostokątny.

prostopadły. prostopadłe.

prostota - y.

prostować - tuje.

prosto, prościej. prostosć.

prosty, prościej w znaczeniu właściwem, prostszy w zn. przenosnym; prosty żołnierz = szeregowiec.

proszczak - a.
 proszek - szku.
 prosiak - a.
 prośba - y, *źle* proźba (prosić,
ale groźba *od* grozić).

prosiątko - a.
 prosić, proszę, proś, proszony.
 prosić się, — prosięta rodzić.
 prosię - cia. prosięcy.
 prosięcina - y.
 prosinka - i.
 prośna (świnia).
 prośnianka - i.
 protektorat - u.

protest - u, te protesty. Za-
 kładać protest *źle* *mówi się*:
 protestować, zaprotestować, o-
 świadczyć się przeciw czemu.

protestacja - ji, ją, *lep.* niż
 protest.

protestancki.

protestant - a. protestantka - i.

protestantyzm - u.

protestować - tuje; pr. ważność
 jakiego aktu *źle*, *mówi się* Pro-
 testować przeciw aktowi, *albo*
jeszcze lepiej Oświadczyć się
 przeciw aktowi.

protokół - u, te protokoły.

protokółista - y.

prowadzać - am, prowadzić - dę.

prowadzanie, prowadzenie.

prowent - u, = dochód; te pro-
 wenty. prowentowy.

prowokacja = wyzwanie, za-
 czepek.

prowiant - u, *lep.* zasoby.

provincia - ji, ją, tych pro-
 wincji (*nie* - ów).

prowincjał - a.

prowincjalny, *źle* prowincjo-
 nalny.

prowizja - ji, ją, *lep.* procent
 l. odsetki.

prowizor - a.

prowizoryczny, *lep.* tymcza-
 sowy.

proza - y.

prozajik - a. prozajiczny.

prozodja - ji, ją, *lep.* iloczas.

próbna - y.

próbny, wykład próbny *źle*,
mówi się wykład na popis l.
 popisowy.

prócz — oprócz.

próc, porę l. porzę (zam. próję),
 o rzeczach niezeszytych, n. p.
 Rólnik porze ziemię pługiem;
zob. pruć.

próg - ogu.

próchno - a, *źle* pruchno.

próchnieć, próchnieję.

próchnicowy (ił).

prószyć (*źle* pruszyć), - szę.

prószysty.

próżen = próżny (*ale tylko*
 o ludziach).

próżno. próżność. próżny.

próżnować - nuję.

próżnia, tę próżnią.

próżniacki. próżniactwo.

próżniak - a.

pruć, pruje (rzeczy zeszyte)
 np. Krawcowa pruje suknią;
 rozpruwać. *zob.* proč.

Prusy, Prus. Prusak, Prusacy.
 pruski.

Prut - u.

prycza - y.

prym, *lep.* pierwszeństwo.

pryma - y. prymaner - a.

prymarja - ji, ją.

prymas - a. prymasowski.

prymicje - ji.

pryncypał-a. pryncypalny (główny).

Prypeć - i. Prypecki.

prysk - u, (= carbones candentes).

pryskacz - a.

pryskać, pryskam; prysnąć, prysnę, - śniej.

pryszcz - a.

pryszczyć - eje;

pryszczenie.

pryszczeniec - ńca.

pryszczenica - y.

pryszczowaty.

pryszczyc - czę.

prywat - y, prywatny.

prywatyzować - zuję.

prywatyzowanie.

pryzma - y.

przać, prze l. przeje, przalo, (= jest, było parno), prejący.

prządka - i. prządca - y.

prządz, przęgę, przągłem.

prząść, przędę, prządłem.

prze (= przez); słowa z tym przyimk. złożone wymieniają się tylko wtedy, gdy odpowiednie pojedyncze mają inne znaczenie lub wcale się nie znachodzą.

przebacz - am, przebaczyć, przebaczę.

przebaczanie, przebaczenie.

przebadać - am, przebość-odę.

przebalować - luje.

przebankietować - tuje.

przebąkiwać - kuje, przebąknąć, - nę, niej.

przebóg!

przebój - oju.

przebrzydły.

przebudzać - am, przebudzić, przebudzę.

przebywać - am, przebyć.

przebiég - egu.

przebywanie, przebycie.

przebiegłość. przebległy. przebiegle.

przebierać - am, przebrać, biore.

przebierność. przebierny.

przebijać - am, przebić - iję.

przecedzać - am, przecedzić, przecedzę.

przeceniać - am, przecenić, -nię.

przecenianie, przecenienie.

przecknąć się, - knę się.

przecudny. precudnie.

przecudowny. precudownie.

przeczenie.

przeczny.

przecznica - y.

przecucie.

przeczuwać - am. preczuć - uje.

przeczyć, przecze.

przeczysty.

przeczyszcz - am, preczyszczyć.

przeczyszczanie.

przeć, prę, przesz, prą, przej, parlem, party.

przeciąć, - tnę, tniej; przecinać, przecinam.

przeciąg - u.

przeciągać - am, przeciągnąć, przeciągnę, - niej.

przeciążać - am, przeciążyć - żę.

przecie, przecież.

przeciekać - am, przeciec - kę.

przecierać - am, przetrzeć, - trę, przetrzuję.

przecięcie - a, w przecięciu jest *germanizm*, mówi się: w ogólności, mniżej więcej, średnią biorąc cenę, odległość i t. p.

przecinać, *zob.* przeciąć.

przecinanie.

przecinek, - nka, *lep. niż* koma.

przeciskać - am, przecisnąć-snę,
przeciśnięj.

przeciw, przeciwko.

przeciwległy.

przeciwność. przeciwny.

przeciwnica - y. przeciwnik - a.

przeciwieństwo.

przeciwić się, - wię.

przed.

przedaj, tylko w łącz. na
przedaj.

przedajność. sprzedajny.

przedalpejski.

przedarcie.

przedawacz - a, sprzedawca - y.

przedawanie, przedanie.

przedaż - y;

przeddzień.

przede dniem, *lep. niż przed-*
edniem.

przedeptywać - tuję, - ptać - pcę.

przedeźniwek - wku.

przedęcie.

przedgórze - a.

przedimek - mka.

przedchrześcijański.

przedłożenie i przedstawienie
prokuratora *że, zob. wniosek.*

przedłożyć wniosek *że, zob.*
wniosek.

przedłużać - am, przedłużyć - że.

przedmowa - y.

przedmurze, tych przedmurzy,
nie przedmurz.

przedmiejski.

przedmieście, tych przedmieść

l. przedmieści.

przedmiot - u. przedmiotowy.

przednówek - wku.

przedni. przedniość.

przedobiedni.

przedonegdaj. - onegdajszy.

przedostatni.

przedostojny.

przedpłata, *lep. niż abona-*
ment.

przedpokój - oju. przedpoko-
jowy, - ego.

przedpołudnie - a. przedpołu-
dniowy.

przedpiekle - a.

przedrażać - am, przedrożyć,
przedroże.

przedrażanie, przedrożenie.

przedruk - u.

przecznieć - am.

przecznieć.

przedsłowie, *niepotrzebn., bo*
mamy już dawno utarte przed-
mowa.

przedstawiać, - am. przedsta-
wić kogo, komuś *że, mamy za*
to: zapoznać, poznać kogo

z kim, wprowadzić kogoś w dom.

przedstawienie, przedłożenie
prokuratora *że, zob. wniosek.*

przedsiębrać - biore, przedsię-
wziąć, *że przedsięwziąć.*

przedsiębranie, - sięwzięcie.

przedsiębiorca - y. przedsię-
biorczy.

przedsiębiorstwo.

przed-ionek - nku.

przedślubny.

przedśmiertny.

przedświt - u.

przedtém.

przedugoda - y. przedugodny.

przedwarzać - am.

przedwarzanie.

przedwczesny. przedwcześnie.

przedwczoraj, - wczorajszy.

przedweselny.

przedwieczność. przedwieczny.

przedymać - am, przedać - dme.

przedysputować - tuję.

przedział - u.
 przedzielać - am, przedzielić.
 przedzierać - am, przedrzeć drę.
 przedziérgać - am, przedziér-
 gnać - nę; *także* przedziérzgać,
 - rzgnać.

przedziwny. przedziwnie.
 przegadać - am.
 przeganiać - am, przegnać - am.
 przegarniać - am, przygarnąć,
 przegarnę.

przyglądać - dę.
 przegłodnieć - nieję. przegło-
 dnienie.

przeгляд - u.
 przeglądać - am, przejrzeć - rzę.
 przeglądanie, przejrzanie.
 przegnojić - je.
 przegodować - duję.

przegon - u, = wygon.
 przegonica - y.
 przegradzać - am, przegro-
 dzić - grodzić.
 przegrana - éj (gra, sprawa,
 bitwa).

przegroda - y. przegródka - i.
 przegryzać - am, przegryść - yzę.
 przegryzanie, przegryzienie.
 przegryzek - zku.
 przegryzka, tych przegryzek.
 przegub - u. przegubie - a.
 przeginać - am, przegiąć - gnę.
 przeinaczać - am, przeinaczyć,
 przeinacze.

przeistaczać - am, przeistoczyć,
 przeistocze.

przeistoczenie.

przejazd - u.

przejazdźka - i, *źle* przejazdka.
 przejęcie.

przejmować - muję, przejąć - jnę.

przejrzałość. przejrzały.

przejrzeć - rzę. przejrzanie.

przejrzystość. przejrzysty.

przekabacenie.

przekabacić - cę.

przekawęczeć - cze.

przekaz - u (pocztowy).

przekazać - że, przekazywać,
 przekazuję.

przekąska - i.

przekąs, z przekąsem, *zwykle*
l. mn. przekąsy - ów.

przekąsać - am.

przekątnia, tę przekątnią.

przekład - u.

przekładać (-am) i przełożyć
 odróżniać należy od przedkładać
 i przedłożyć, *zob.* przedstawiać.

przekładnia, tę przekładnią.

przekłosać - suję.

przekłówać, przekalać, prze-
 kłóć.

przekleństwo i przeklęstwo.

przeklęty.

przeklinać - am, przekląć - lne,
 - klnieć.

przekomarzać się z kim.

przekouanie, przekonywanie.

przekonać - am, przekonywać,
 przekonywam (*nie* przekonuję).

przekop - u.

przekonnica - y.

przekopywać - puję, przekopać,
 przekopię.

przekor - u *l.* przekora - y, na
 przekor *l.* przekorę.

przekorny.

przekraczać - am, przekroczyć,
 przekrocze.

przekradać (się), przekraść
 (się).

przekrawać - am, przekroić - je.

przekreślać - am, przekreślić - lę.

przekręcać - am, przekręcić - cę.

przekrój - oju.

przekrzywiać-am, przekrzywić,
przekrzywię.

przekształcać-am, przekształ-
cić - cę.

przekształcanie, przekształ-
cenie.

przekup - u.

przekupka - i.

przekupny.

przekupować i przekupywać,

przekupstwo. [- puje.

przekupień - pnia.

przekwitać - am, przekwitnąć,
przekwitnę.

przechadzać się, - am się, prze-
chodzić się, - dzę się, przejść
się, przejść się.

przechadzka - i.

przechéra-y.

przechérność l. przechérstwo.

przechérny.

przechodni.

przechodowy.

przechodzony.

przechodzien - dnia.

przechodzić - dzę.

przechowywacz.

przechowywać - wuję, przecho-
wać - am.

przechód - odu.

przechów - owu, *lep.* przecho-
wanie.

przechrzcić, przechrzczę - cisz,
przechrzcił.

przechrzta - y.

przechwałka - i.

przechwalać - am, przechwa-
lić - lę.

przechwalca - y.

przechybnąć - nę.

przechylać - am, przechylić - lę.

przeładowanie.

przełamywać - muję, przeła-
mać - mię.

przełaz - u. przełazek - zku.

przełożenie.

przełgać się, - lżę się.

przełknąć - nę, przelykać - am.

przełom - u.

przełożenie.

przełożęństwo.

przełożony.

przelanie.

przelatywać - tuję, przelatać,
- am, przelecieć - cę.

przelatywanie, przelecenie.

przełać się, przełęknąć się,
- knę się.

przelecieć - cę.

przelew - u.

przelewać.

przelewanie, przelanie.

przelewek - wku, *zwykle l. mn.*

przelewki - ów.

przeleżały.

przełęknięcie.

przelot - u. przelotny.

przeludnienie.

przemagać - am, przemódz (*źle*
przemóc).

przemakać - am. przemoknąć,
przemoknę.

przemarzać - am, przemarznąć
(r-z), przemarznieć.

przemazywać - zuję, przema-
zać - żę.

przemądrzałość. przemądrzały.

przemoc - y.

przemowa (*nie* przedślowie,
bo to jest przekładem niem. Vor-
wort).

przemóżny.

przemódz - mogę.

przemrażać - am, przemrozić,
przemrozę.

przemycać - am, przemycić - cę.
 przemyskać - am, przemknąć - nę.
 Przemyski (Przemysł).
 przemysł - u. przemysłowy.
 Przemysł - a.
 przemysłność. przemysłny.
 przemiana - y.
 przemieniać, - am, przemie-
 nić - nię.
 przemienienie.
 przemierzać - am, przemie-
 rzyć - rzę.
 przemienność. przemienny.
 przemierzły (r-z).
 przemieszkiwać - kuję.
 przemiatać, - am, przemieść,
 - miotę.
 przénaj, *rzadki nagłos stop-
 nia najwyższego, jak:* przénaj-
 świętszy, przénajczystszy.
 przenę - u.
 przenosiny - sin.
 przenieśny.
 przenieśnia, tę przenieśnią.
 przeniewierca - y. przeniewier-
 stwo.
 przeniewierzać się, - am się,
 przeniewierzyć się, - rzę się, *źle*
 Przeniewierzyć pieniądze z kasy,
mówi się: Skraść z kasy pie-
 niądze.
 przeniewierzenie się.
 przenigdy.
 przenikać - am, przeniknąć, - nę,
 przeniknięj.
 przenikliwość. przenikliwy.
 przeobrażać - am, przeobra-
 żić - żę.
 przeobrażanie, przeobrażenie.
 przeoczyć - cę.
 przeor - a. przeorski.
 przeorysza - y.
 przeorać - rzę, przeorywać - am.

przepad - u, = utrata.
 przepadanie, przepadnięcie.
 przepadywać, deszcz przepa-
 duje.
 przepadzisty, = bezdeny.
 przepalanka - i, = przepalana
 wódka.
 przeparzyć - rzę.
 przepasać (pas), przepasy-
 wać - suje.
 przepasać, przepaść (bydło).
 przepaska - i.
 przepaść - i, te przepaści (*źle*
 przepaście).
 przepaścistość. przepaścisty.
 przepatrywać - truję, przepa-
 trzeć - trzę.
 przepelniać - am, przepelnić - nię.
 przepelnienie.
 przepelzać - am, przepelznąć - nę.
 przepłacać - am. przepłacić - cę.
 przepłakać - płacze.
 przepłókiwać - kuję, przepłó-
 kać - cę.
 przepływ - u.
 przepłatać - am, przepleść - plotę
 (*źle* - pletę).
 przepocić - cę.
 przepominać - am, przepomnieć,
 przepomnę.
 przepościć się, - szcześnie się.
 przepotnieć - eję.
 przepowiednia - ni, nią.
 przepowiedni.
 przepraszać - am, przeprosić,
 - proszę.
 przeprawa - y. przeprawny.
 przeprowadzić, - am, przepra-
 wić - wię.
 przeprosiny - sin.
 przeprzag - egu.
 przeprzagać - am, przeprządz,
 - przęgę.

przepuklina-y, *lep. niż* ruptura.
 przepych - u.
 przepychać - am. przepchnąć,
 - pchnę, - pchnięj.
 przepysny.
 przepiekać, przepiec - kę.
 przepierać, przeprzeć - piore.
 przepieprzać, - am, przepie-
 przyć - rzę.
 przepis - u.
 przepisywacz - a.
 przepiórka-i. przepióreczka-i.
 przepiórzyk - a.
 przerabiać-am, przerobić-bię.
 przerastać-am, przerość, prze-
 rosnać, - rosnę, - rośnięj.
 przerażać-am, przerazić-rażę,
 przeraż.
 przerażenie.
 przeraźliwość. przeraźliwy.
 przeraźliwie.
 przerąbywać - buję, przerąbać,
 przerąbię, - rąb.
 przerębla, tę przeręblą.
 przerwa - y. przerwisty.
 przerys - u, *lep. niż* kopja.
 przerywać - am, przerwać-wę.
 przersedzać - am, przersedzić,
 przersedzę.
 przerynać - am, przerznąć-nę.
 przesada - y. przesadny.
 przesalać - am, przesolic - lę.
 przesączać - am, przesączyć,
 przesącze.
 przesąd - u. przesądny.
 przeskakiwać - kuje, przeko-
 czyć - czę.
 przeskok - u. przeskoczny.
 przesławny.
 przesładzać - am, przesłodzić,
 przesłodzę.
 przesłyszeć się.
 przesmyk - u.

przestanek - nku.
 przestarzałość. przestarzały.
 przestarzeć się, - eję się.
 przedstawiać, przestawić; *co in-*
nego przedstawiać, przedstawić.
 przestęp - u.
 przestawienie, *co inn.* przed-
 stawienie.
 przestąpić - pię, przestępować,
 przestępuję.
 przestępca - y.
 przestępny. przestępstwo.
 przestрах - u.
 przestraszać - am, przestrojić,
 przestroję.
 przestraszać - am, przestra-
 szyć - szę.
 przestroga - i;
 przestronność. przestronny,
 na przestraż.
 przestrzegać - am, przestrzedz,
 przestrzegę.
 przestrzelanie.
 przestrzelon - u.
 przestrzeń - i, = przestwór,
 przestworu.
 przestworność. przestworny.
 przesuwać - am, przesunąć-nę.
 przesuszać - am, przesuszyć,
 przesuszę.
 przesycać - am, przesyć, - cę.
 przesylenie.
 przesycać - am, przeschnąć.
 przeschnę.
 przysyłać - am, przesłać - ślę,
 (*źle* przeselać), *jak* wyrywać
 (*nie* wyrewać) *od* rwać.
 przesyłka - i, *źle* przesółka.
 przesypywać - puje, przesywać,
 przesypie.
 przeszkadzać. przeszkodzić ko-
 mu, *źle więc* Jestem przesko-
 dzony (*germanizm*), *mówi się*:

Wstrzymuje mię, nie pozwala
mi jakaś okoliczność.

przeszkodny.

przeszkodnik - a.

przeszło.

przeszłoroczny.

przeszłość. przeszły.

przeszywać - am, przeszyc - yję.

przesiadywać - duję.

prəsiąkać - am, prəsiąknąć - nę.

prześcielać - am, przesłać - ściele.

prześcieradło.

przesiedlać - am, przesiedlić - lę.

przesiewać - am, przesiać - sieję.

przesiewiny - win.

przesilać - am, przesilić się,
- siłę się.

przesilenie.

prześladować - duję.

prześladowanie.

prześladowca - y. przesładowczy.

prześląwa - y.

prześlepić - pię.

prześliczny.

prześmiewać się, - am się.

przesiodłać - am.

prześpięć - egu.

przeświadczać - am. przeświad-
czyć - czę.

przeświadczenie.

prześwietny.

przetacznik - a.

przetak - u, = rzeszoto.

przetapiać - am, przetopić - pię.

przetrawny.

przetrząsanie.

przetrzymywać - muję, prze-
trzymać - am.

przetwarzać - am, przetworzyć,

przetyczka - i. [- rzę.

przewaga - i.

przewalać - am, przewalić (się),

- wałę (się).

przeważać - am, przeważyc - żę
przeważny. [(waga).

przewłoka - i.

przewlekać - am, przewłóczyć,

przewłóczę.

przewodnica - y.

przewodnictwo.

przewodniczka - i. przewod-
nik - a.

przewodniczyć - czę.

przewora, przeworzyna, - y.

przewozowy (np. okręt).

przewożne - ego (zapłata za
przewiezenie czegoś).

przewoźnik - a.

przewóz - ozu.

przewracać - am, przewrócić - cę.

przewrot - u.

przewrotność. przewrotny.

przewyborny.

przewymowny.

przewyżka, tych przewyżek.

przewyższać - am, przewyższyc,

przewyższę, przewyższ.

przewiąsło - a.

przewiązka - i.

przewidywanie, przewidzenie.

przewidzieć się.

przewielebny.

przewiercać - am, przewiercić,
- wiercę.

przewiercanie - a.

przewiercień - a, = aminek.

przewieść (nie żć), przewiozę,

przewozić - żę.

przewietrzać, - am, przewie-
trzyć - trzę.

przewietrzanie, przewietrzenie.

przewiewać - am. przewiewny.

przewiew - ewu.

przewiąz - u (= insekt).

przewięzywać - zuję. przewią-
zać - żę.

przewieź - i.
 przewiezisty.
 przewidywanie, przewidzenie.
 przewinać - nę, przewijać - am.
 przewinienie.
 przewinić, *éle* przewiniać.
 przez, przeze, *np.* przeze mnie
 (*jak* przede mną, *pode* mną).
 Dopiąć celu orężem (*éle* przez
 oręż), nie przez układy.
 przezacny.
 przezeń, *zam.* przez niego.
 przeznaczać - am, przeznaczyć,
 - znacze.
 przeznaczenie.
 przezorność. przezorny. prze-
 zornie.
 przezroczyść. przezroczysty.
 przezuwać - am, przezuć - zuję.
 przewyciężenie.
 przewisko.
 przezywać - am, przezywać - zwę.
 przeżerać - am, przeżreć - żrę.
 przeżuwacz - a.
 przeżuwać - am, przeżuć - żuję.
 przeżuwanie.
 przeziębnać - nę.
 przeziębienie.
 przeziębici (się, sobie rękę) - bię.
 przeżmian - u.
 przedza - y.
 przedzalnia, tę przedzalnią.
 przedzenie.
 przedziwo - a.
 przedziono - a, = 40 pasm
 przędzy.
 przesłka *l.* przestka - i.
 przesło.
 przesłica - y.
 przodek - dku (*przednia część*),
 - dka *l. mn.* te przodki; (*po-*
przednik) *l. mn.* przodkowie.
 przodkować, przodować, przod-

kuje.
 przodkowanie.
 przodkowy, *np.* przodkowe ko-
 nie, = pierwsza para koni, za-
 przeżonych w czwórkę.
 przodownik - a.
 przodowy, *np.* przodowa ko-
 mórka.
 przód - odu.
 prztyczek, = szczutek.
 prztyk - u.
 prztykać - am. prztyknąć - nę.
 przy, Mieszkam przy (*nie* na)
 ulicy Wodnej, *ale* Na Wodnej
 ulicy przejechano dziecko; Słu-
 żyć przy jenerale = Być jego
 adjutantem; Służyć przy dworze
 = Mieć na dworze posadę, urząd,
 Służyć we dworze, = Być sługą
 dworskim na wsi.
 przy, *jako nagłos*: a) w przy-
 miotnikach = za, zbyt, *np.* przy-
 gruby = za gruby, zbyt gruby;
 b) w słowach oznacza zbliża-
 nie, *np.* przyciągnąć; dodanie,
np. przyłać; towarzyszenie innej
 czynności, *np.* przygrywać; czę-
 ściowość działania, *np.* przygasić.
 przybliżać - am, przybliżyć - żę.
 przybliżanie - żenie, *zob.* prze-
 cięcie.
 przyboczny.
 przybory - ów, *np.* piśmienne,
lep. niż materiały.
 przybrzeże - a.
 przybudowanie.
 przybuś - u.
 przybycie, przybywanie.
 przybycień - tnia, = przybysz.
 przybyły.
 przybylec - lca.
 przybysz - a. przybyszowy, =
 przestępny.

przybytek -tku.
 przybywać, przybyć.
 przybieranie.
 przybieżeć-żę. przybiédz-egnę.
 przybijaczka - i, = płocha.
 przybitka.
 przyczajać (się), - jam, przy-
 czajić (się) - ję.
 przyczepka - i. przyczepny.
 przyczepiać - am, przyczepić,
 przyczepię, przyczep, - cześmy,
 przyczepcie.
 przyczolek - lku.
 przyczyna - y.
 przyczynek - nku.
 przyczyniać - am, przyczynić,
 przyczynię.
 przyciasny, = za ciasny.
 przyciągać - am, przyciągnąć,
 - ciągnę, - ciągnięj, - ciągniejmy.
 przyciąganie.
 przyciekać, - ciec, - ciekę, - ciecz.
 przyciemny, = nieco ciemny.
 przycień - a.
 przycieniać, przycienić.
 przycierać - am, - trzeć, - trę.
 przyciesywać, - suję, przycie-
 sać - szę.
 przycieś - i, te przyciesi.
 przycięcie - a.
 przycinać-am, -ciąć, -tnę, tniej.
 przycinanie.
 przycinek - nku.
 przycisk - u, *lep. niż* akcent.
 przyciskanie, przyciśnięcie.
 przycioska - i.
 przydatek -tku.
 przydatność. przydatny.
 przydawanie, przydanie.
 przydech - u. przydechowy.
 przydłuższy.
 przydomek - mku.
 przydrożny.

przyduszać-am, przydusić-szę.
 przydzielić komu coś *źle*, *mówi*
się: przeznaczyć, wyznaczyć, od-
 dać, powierzyć, poruczyć, prze-
 kazać komu coś.
 przygana - y.
 przyganiać - am.
 przygarbiać się, przygarbić się.
 przygarniać - am, przygarnąć,
 - garnę.
 przygaszać - am, przygasić-szę.
 przygłos - u, *lep. niż* akcent.
 przygłuszać - am, przygłuszyć,
 - głuszę.
 przyglądać się, - am się; przyj-
 rzeć się, - rzę się.
 przygnębienie.
 przygniatać, przygnieść, przy-
 gniotę (*źle* - gniotę).
 przygoda-y. przygodny.
 przygotowanie.
 przygotowywać - wuję.
 przygrubszy.
 przygrywać - am.
 przygryzać - am, - gryść, - gryzę,
 - gryż.
 przygryzek - zku.
 przygurtować - tuje.
 przyginać - am, - giąć, - gnę,
 - gnięj.
 przyimek - mka.
 przyimkowe *formy zaimka 3*
osoby są te, które się kładą
w połączeniu z przyimkami, np.
od niego (= niego) zam. jego,
pod nich zam. jich; nadto nim
(nimi) i nią (niemi), za które
nigdy się nie znachodzą pier-
wotne jim i ja, jimi i jemi.
 przyjaciół - a. przyjaciółka - i.
 przyjacielski.
 przyjazd - u.
 przyjazny.

przyjaźń - i.
 przyjaźnić się, - nie się.
 przyjemka - i.
 przyjemność. przyjemny.
 przyjezdny.
 przyjmować - muje, przyjmając,
 przyjmę, przyjmiej l. przyjm.
Nie godzi się tego słowa uży-
wać zam. przypuszczać że.
 przyjście.
 przykaz - u.
 przykazanie.
 przykazać - żę, przykazywać,
 - zuje.
 przykasek - ska.
 przykład - u.
 przykładać-am, przyłożyć-żę.
 przykładanie. przyłożenie.
 przykładka - i.
 przykładność. przykładny.
 przyklaskiwać - kuje.
 przyklejać - am, przyklejść-ję.
 przyklonić, - klaniać (się).
 przykomorek - rka.
 przykop-u. przykopowy (kosz).
 przykraszać - am, przykrościć,
 - kroszę.
 przykrawacz - a.
 przykrawać - am, przykrajac,
 przykroić - ję.
 przykręcać-am, przykręcić-cę.
 przykróść. przykry.
 przykrócić - cę, - kracać - am.
 przykrótszy.
 przykrywać - am, - kryć - ję.
 przykrywadło.
 przykrywka - i.
 przykrzyć (się), - rzę się.
 przykrzywiać - am, przykrzy-
 wieć - wię.
 przykupywać - duje.
 przykwaśny.
 przychodni.

przychodowy.
 przychodzień - dnia.
 przychówek - wku.
 przychód - odu.
 przychwalać - am.
 przychyłać - am, - chylić - lę.
 przychylność. przychylny.
 przyłamywać - muje, - łamać,
 - łamię, - łani.
 przyłaszczka - i.
 przyłączać - am, - łączyć - czę.
 przyłączanie. przyłączenie.
 przyłbica - y.
 przyłuda - y.
 przyłudzać-am, przyłudzić-dzę.
 przylatywać, - lecieć.
 przyładek - dku.
 przylegać - am, - lédz, przy-
 legnąć - nę.
 przyleganie.
 przyległość. przyległy.
 przyłepka - i.
 przylepiać - am, - lepić - pię.
 przylewać - am, - lać - leję.
 przylówka - i.
 przylizać - żę, przylizywać się,
 przylizuję się.
 przyłot - u.
 przymarzać-am, przymarznąć,
 - marzną (r-z).
 przymawianie.
 przymnażać, - am. przymno-
 żyć - żę.
 przymocnić-nię, przymacniać,
 - macniam.
 przymocować - cuje.
 przymocowanie.
 przymowny.
 przymówka - i.
 przymrozek - zku.
 przymrużać-am, - mrużyć-żę.
 przymus - u. przymusowy.

przymuszać - am, przymusić, - muszę.

przymuszanie.

przymykać - am, przymknąć, - mknę, - mkniesz, - mknięj.

przymykanie, przymknięcie.

przymierać - am, przymrzeć, - mrę (głodu).

przymierzać, - am, - mierzyć, przymierzę.

przymierze, tych przymierzy (nie tych przymiérz).

przymieszka - i.

przymilać - am, - miłić - lę się.

przymiot - u, 1) = *własność*;

2) = *nazwa choroby, którą w medycynie niestosownie nazywają kiał, bo ten wyraz w mowie ludowej oznacza już przepuklinę.*

przymiotnik - a. przymiotny.

przynaglać - am, - naglić - lę.

przynaszać - am, - nosić - szę, - nieść, - niosę.

przynajmniej.

przynęcać - am, - nęcić - cę.

przynęta - y.

przynuka - i.

przynukać - am, *rzadko* przynucić - cę.

przyodziewek - wku.

przyorywać - am, - orać - rzę.

przypadek - dku.

przypadkować - kuje.

przypadkowanie.

przypadkowy.

przypadłość - i.

przypalać - am, - palić - lę.

przyparcie.

przypasywać - suję, - pasać, - paszę.

przypasywanie.

przypatrywać się, - truję się,

przypatrzeć się, *także* przypatrywam się.

przyplodek - dku.

przyplływ - u.

przypochlebiać się, - am się.

przypominać - am, - pomnieć,

- pomnę, - pomnisz, - pomnij.

przyporządzać - am, - porządzić - dę.

przypowiatka - i.

przypowieść - i.

przypozywanie, przypozwanie.

przyprawa - y. przyprawny.

przyprawiać - am, przyprawić, - prawie.

przyprawianie, - prawienie.

przyprawić (= pozbawić) kogo o co, = *narazić na stratę; więc źle Przyprawić kogoś o śmierć, ale dobrze Przyprawić kogoś o zdrowie, o majątek, o sławę, o gardło, o życie.*

przyprószyć, *źle* przypruszyć (proch, proszek).

przyprządz, - przęgać (koniał), przyprzęgnę.

przyprząg - egu.

przyprząść, - przędę (przędza).

przypsnać, przypsnę, - snięj;

p. z mową = *nie módz dalej mówić.*

przyrust - u.

przyrustnica - y.

przypuszczanie, - puszczenie.

przypiekły. przypiec, - piekę.

przyrastać - am, - rość, - rosnać,

przyrosnę, - rośniej.

przyroda - y. przyrodny.

przyrodzenie.

przyrodzony, nauki przyrodzone, *nie* przyrodnicze, *bo to niepotrzebnie i nie* trafnie utworzony *przymiotnik.*

przyrok - u.
 przyrost - u.
 przyrostek - tku.
 przyrównywać - am, - równać,
 - przyrównam.
 przyrównywanie, - równanie.
 przyrumieniać - am, przyru-
 mienić - nię.
 przyrząd - u.
 przyrządzać - am, - rządzić - dę.
 przyrzecze - a.
 przyrzeczenie.
 przyrzekać - am, przyrzec - ekę.
 przyrzynać - am, - rznąć - nę.
 przysądzać - am, - sądzić - dę.
 przysądzenie.
 przyskakiwać, - kuję, przysko-
 czyć - czę.
 przyskrzyniać - am, - skrzynić,
 - przyskrzynię.
 przysładzać - am, - słodzić - dę.
 przysłowie, tych przysłów *l.*
 tych przysłówi, *że* tych przy-
 słowiów.
 przysłówek - wka. przysłówko-
 przysługa - i. [wy.
 przysługiwać się, - guję się,
 przysłużyć się, - że się; *że* Prawo
 przysłuża, *zob.* prawo.
 przysłuchiwać się, przysłuchi-
 wam *l.* przysłuchuję się.
 przysmak - u, przysmaczek,
 - smaczku.
 przysmażać - am, - smażyć - że.
 przysparzać - am, - sporzyć - rzę.
 przysposabiać - am, - sposobić,
 przysposobie.
 przysposobienie.
 przystań - i.
 przystanie - a.
 przystary.
 przystawanie.
 przystawać - aję, - stać - anę.

przystawać, - stanąć.
 przystawka - i.
 przystąpienie.
 przystąpić, przystąpie, przy-
 stąp, przystąpmy; przystępować,
 przystępuję.
 przystęp - u.
 przystępność, przystępny.
 przystępować, *zob.* przystąpić.
 przystępowanie.
 przystoji, - stało.
 przystojność. przystojny.
 przystósowywać - wuję, - stó-
 sować - suję.
 przystrajać - am, - strojić - ję.
 przystrzygać - am, - strydz - ygę.
 przysucha - y.
 przysuszać - am, - suszyć - szę.
 przysuwanie.
 przyswajać - am, - swojić - ję.
 przysychać - am, - schnąć - schnę,
 - przyschnięj.
 przysyłać - am, - ślać, - śle, - ślęj.
 przysypywać - puje, przysypać,
 - sypię, - syć, przysypmy.
 przyszczepka - i.
 przyszłość. przyszły.
 przyszw - y.
 przyszycie.
 przyszywać - am, - szyc, - ję.
 przysiek - u.
 przysiewek - wku.
 przysięga - i.
 przysięgać - am, przysiędz - gnę.
 przysięgły. przysiężny.
 przysionek - nku.
 przyspieszać - am, - śpieszyć,
 przyspieszę.
 przyspieszanie, przyspieszenie.
 przyspieszywać - wuję.
 przyswiadczać - am, świadczyć,
 przyswiadcze.
 przyswiecać - am, - świecić - cę.

przytaczać - am, - toczyć - czę.
 przytłumiać - am, przytłumić,
 - tłumię, - tłum.
 przytłumienie.
 przytomność. przytomny.
 przytrzymywać - muję, przy-
 trzymać - am.
 przytułek - lku.
 przytulać - am, - tulić - lę.
 przytulja - ji, ją.
 przytwierdzać - am, - twierdzić,
 - trwierdżę.
 przytyk - u.
 przynuczać - am, - uczyć - czę.
 przywabiać - am, - wabić - bieć.
 przywalać - am, - walić - lę.
 przywaliny - in.
 przywara - y.
 przywłaszczać - am, - właszczyć,
 - właszczyć.
 przywłaszczanie. przywłasz-
 czenie.
 przywoływać - łuję, wołać - am.
 przywoływanie, przywołanie.
 przywódzca - y, (*nie* przywódca).
 przywóz - ozu.
 przywracać - am, - wrócić - cę.
 przywrócenie.
 przywykać - am, przywyknąć,
 - wykne, - wykniej.
 przywykły.
 przywiązać - żę, przywiązywać,
 - wiążuję.
 przywiązany. przywiązanie.
 przywierać - am, przywrzeć - wrę.
 przywieszanie, przywieszenie.
 przywieść - wiodę, przywodzić,
 - wodzę.
 przywieść - wiozę, przywozić - żę.
 przywiesić, - wieszę, przywie-
 szać - am.
 przywidzenie.
 przywidzieć sobie, - dżę.

przywilej - eju.
 przywitanie.
 przyznać - am, - znawać - ję;
 przyznaję *ma* *znaczenie* *często-*
tliwie (= przyznawam).
 przyzwalać - am, - zwolić - lę.
 przyzwalanie, przyzwolenie.
 przyzwanie.
 przyzwojitość. przyzwojity.
 przyzwojicie.
 przyzwyczajając - am, przyzwy-
 czając - ję.
 przyzwyczajanie. przyzwycza-
 jenie.
 przyzywać - am, - zwać, - zwę.
 przyzywanie.
 psalterz - erza. psalterzowy.
 psalm - u.
 psalmista - y.
 psocić (się), - cę (się).
 psota - y. psotny.
 psotnik - a. psotnica - y.
 pstrawy.
 pstrąg - ęga, *niepotrzeb. więc*
forel.
 pstrocizna - y.
 pstrokacz - a.
 pstrokacizna - y.
 pstrokato. pstrokaty.
 pstrokosz - a.
 pstrokrusz - u.
 pstróżka - i.
 pstrucha - y.
 pstry. pstrzejszy.
 pstrzęga - i.
 pstrzyć, pstrzę.
 pstrzykać, pstrzyknąć, pstrzy-
 knę, pstrzykniej.
 psuć, psować, psuję.
 psykać. psyknać, psyknę,
 psykniej.
 psycholog - a. psychologiczny.
 psychologja - ji, ją.

psyt!
 pszczelarz - a, = pasiecznik.
 pszczelny.
 pszczelnik - a (*osoba*).
 pszczelnik - u (*pasieka, ogród*
pszczół lub też roślina zwana
także smoczą główką).
 pszczoła - y.
 pszczołojad - a.
 pszenny.
 pszenica - y. przenieczka - i.
 pszeniczanka - i.
 pszeniczny.
 pszonak - u.
 pszono - a (*proso wymłócone*).
 psiak - a.
 psianka - i.
 psiarek - rka.
 psiarnia, tę psiarnią.
 psiarz - a.
 psi, psia, psie.
 Psiepole, -go pola.
 psikus - a.
 psina - y. psisko.
 ptak - a; ptastwo *urobione od*
pierwotniejszego ptach, od któ-
rego uformowały się wszystkie
pochođniki przez zamianę ch na
sz, jak od groch-groszek; źle
więc ptactwo.
 ptaszarnia - ni, nią.
 ptaszek - szka.
 ptasznictwo.
 ptasznik - a.
 ptaszy. ptaszyna - y.
 ptaszyniec - ńca (= ptaszar-
 nia), -ńcu (= roślina).
 ptasi, a, e.
 ptyzana - y.
 publicysta - y.
 publiczność. publiczny. pu-
 blicznie.
 publikacja - ji, ją.

publikować - kuje.
 Puck - a. Pucki, a, e (*zatoka*).
 pud - a, = 40 funtom.
 puciołowatość. puciołowaty.
 pudełko. pudło, tych pudeł.
 pudeł - dla. pudlica - y.
 puder - dru.
 pudrować - ruje.
 pugilares - u, te pugilaresy;
źle puilares.
 puginał - u, *źle* puinał.
 puhacz - a.
 puk - u. pukacz - a.
 pukać - am, puknąć, puknę,
 puknięć.
 pukanie. pukanina - y.
 pukawka - i.
 puklat, = łub wozowy.
 puklérz - erza.
 puch - u. pulchny.
 puchać - am.
 puchlina - y.
 puchnąć, puchnął l. puchł.
 pułap - u.
 pułk - u. pułkowy.
 pułkownik - a. pułkownikowa - y.
 pułarda - y.
 pulcik - u.
 pulka l. pólka (*lina do holo-*
wania statków rzecznych).
 pulchność. pulchny.
 pulchnieć, pulchnę.
 pulpety - ów.
 pulpit - u, te pulpity.
 puls - u. pulsowy.
 pult - u, = pulpit.
 pumes - u, = miel kamienna.
 pompa *źle, mówi się i pi-*
sze pompa - y.
 punkcik - u.
 punkt - u, te punkty. Punkt
 wyjścia *źle, za to mamy: Opie-*

rać się na tej lub owej zasadzie, Z tej lub owej zasady wysnuwać swe myśli (wnioski).

punktacja - ji. ją.

punktualność. punktualny.

pupka - i, = lalka.

purchase l. purchawka - i.

purpura - y, *lep.* szkarłat.

purpurowy, *lep.* szkarłatny.

purysta - y.

pustak - a.

pustelniczy.

pustelnik - a. pustelnica - y.

pustka - i, te pustki.

pustkowie - a, tych pustkowi.

pustolka - i.

pustosz - a.

pustoszeć - szeję.

pustoszenie.

pustoszyć - szę.

pustoszyciel - a.

pustość. pustota - y.

pustółka - i.

pusty; puściejsza u niego kieszeń niż głowa.

pustynia, tę pustynią.

puszcz - a, l. puszczyk - a.

puszcza - y.

puszczać - am, puścić, puszczać, puścićmy, - cie.

puszczadło.

puszczanie.

puszka - i. puszkarz - a.

puszkarski. puszkarstwo.

puszyć się. puszysty.

puszczyna - y.

puślisko - a.

putać, = marnotrawić.

puzan - a *lub* u.

puzanista - y.

puzderko. puzdro.

puzyna - y.

pycha - y. pyszka - i.

pychalek - lka, pychalec, - lca,

pychota - y, pyszałek - lka.

pyt - u. pyłek - lku.

pyłkowy, *np.* pyłkowe nitki.

pypcieć - eję. pypciowaty.

pypeć - pcia.

pyrz - u.

pysk - a. pyskаты.

pyskać, pyszczyć.

pyszczeć - czka.

pyszałek - lka, *zob.* pychalek.

pyszny.

pyszniec - ńca i pyszniś - a.

pyszniec - nieję.

pysznąć się, pysznąć się, pysznąć się.

pytać (*się*) - am.

pytajnika - a, = znak zapytania.

pytanie zadać, *nie* stawić, *rzadziej* czynić *lub* robić.

pytel - tla. pytłowy.

pytka - i.

pytlik - a.

pytłować - luję. pytłowanie.

pytlówka - i.

pyza - y. pyzaty.

Pyzdry, Pyzdr.

p Pi.

p trzydziesta szósta głoska alfabetu naszego.

piąć, pieje, piałem.

pianie.

piana - y.

pianka - i.

piano - a.

piaselniczka - i.

piasek - sku; piaski - ów, =
 piaszczyzna.
 piaskowaty. piaskowy.
 piaskowiec - wca.
 Piast - a. Piastowski.
 piasta - y.
 piastować - stuję.
 piastr - u.
 piastun - a. piastunka - i.
 piaszczysty (*źle* piaszczysty).
 piaszczyzna - y.
 piąć się, pnę się, pniej się.
 piątek -tku.
 Piątek -tku (miasto).
 piątka - i. piąty.
 piec - a. piecowy.
 piec, piekę, piekłem; *źle* piec
 pączki, ryby, *ma być* smażyć
 pączki, ryby.
 piecuch - a.
 piecyk - a.
 piecza - y, tę pieczę.
 pieczara - y.
 pieczarka - i.
 pieczętka - i.
 pieczętkarz - a.
 pieczęć - i, te pieczęci.
 pieczętować - tuję.
 pieczonka - i. pieczoneczka - i.
 pieczołowitość. pieczołowity.
 pieczone - ego.
 pieczywo - a.
 piedestał - u.
 piega - i. piegowaty.
 piegża - y.
 piekarczyk - a. piekarka - i.
 piekarnia - i, tę piekarnią.
 piekarski. piekarstwo.
 piekarz - a.
 piekło, do piekieł (*źle* do
 piekieł).
 piekielko.
 piekielny.

piekielnica - y, = furja, jędza.
 piechota - y.
 piechotnik - a.
 piechur - a.
 piel - u.
 piełę, pielony *l.* pelty, *zob.*
 pleć.
 pielegnować - legnuję.
 pielegnowanie.
 pielgrzym - a.
 pielgrzymka - i.
 pielgrzymować - muję.
 pielgrzyski. pielgrzymstwo.
 pielucha - y. pieluszka - i.
 pień, pnia. pieniek - nka.
 pieniacki.
 pieniactwo.
 pieniacz - a. pieniaczka - i.
 pieniać - am (się).
 pieniądz - a, tych pieniędzy
 (*źle* pieniędzy).
 pieniążek - żka.
 pieniek - nka, *zob.* pień.
 pieniądze.
 pienieć się, - nie się.
 pieńka - i.
 pieprz - u. pieprzyk - u.
 pieprzenie.
 pieprznica *l.* pieprzyca - y.
 pieprzno. pieprzny.
 pieprzniczka - i.
 pieprznik - a.
 pieprzoad - a.
 pieprzowy, pieprzykowy.
 pieprzyca - y, = pieprznica.
 pieprzyć - przę.
 pierę, pierą *i* pierąc *źle* *ma*
być piorę, piora, piorąc.
 pierdoła - y. pierdolić - lę.
 piernat - a. piernacik - a.
 piernik - a. pierniczek - czka.
 piernikarz - a. piernikarka - i.
 piernikarstwo.

piernikowy.
 pierś - i, *także*: te piersi.
 pierścień - a. pierścieniowy.
 pierścioneł - nka.
 piersisty. piersiowy.
 pierzasty *l.* pierzaty.
 pierze - a.
 pierzeja, -ji, je (połąć do-
 mów).
 pierzenie się, pierzyć, pie-
 rzę (się).
 pierzga - i.
 pierzch - u.
 pierzchać - am, pierzchnąć,
 pierzchnięć, pierzchnąłem *i* pierz-
 chłem.
 pierzchliwość. pierzchliwy.
 pierzyna - y. pierzynka - i.
 pierzywo (bielizna do prania).
 pies, psa, piesek - ska.
 piesaki - ków.
 pieskliwość. pieskliwy.
 piestrzenica - y.
 pieszczek - czka.
 pieszczenie.
 pieszczoch - a.
 pieszczoszek - szka.
 pieszczoszka, pieszczoszki.
 pieszczota - y. pieszczotliwy.
 pieszek - szka (w szachach).
 pieszo. pieszcy.
 pieścić, pieszczę.
 pieścidelko. pieścidló.
 pieśń - i.
 pietrasznik - u.
 pietruszczka - i. pietruszka - i.
 piérwěj, piérwiew.
 piérwociny - cin.
 piérworodność. piérworodny.
 piérwotny. piérwotnie.
 piérwszeństwo. piérwszy.
 piérwiastek - tku.
 piérwiastka - i.

piérwiastkowo. piérwiastkowy.
 piérwiosnek - nka.
 pięć; pięciu panów (*źle* pięć
 panów) przyjechało.
 pięćdziesiąt *l.* piędziesiąt.
 pięćdziesiąty *l.* piędziesiąty.
 pięciokąt - a.
 pięcioraki. pięciorako.
 pięciornik - u *l.* pięćperst - u.
 pięciotysięczny.
 pięćset. pięćsetny.
 piędz - i.
 piękność. piękny.
 pięknieć - eję.
 piększyć.
 piększydło.
 pięść - i.
 pięta - y, tych pięć.
 piętnaście, piętnastu.
 piętnaścioro - rga.
 piętnasty.
 piętno. piętnować - tnuję.
 piętro - a, kilka pięter, *nie*
 piętr, *bo* pięterko; dolne piętro,
lep. niż parter.
 piętrzyć się, - trzę się.
 pić, pijać, piję, pijam.
 pigułka - i.
 pigwa - y; tych pigw, pigwowy,
 pigwiany.
 pijacki.
 pijać, pić, pijam.
 pijaczka - i. pijak - a.
 pijaczyna - y. pijaczysko.
 pijanica - y.
 pijaństwo.
 Pijar - a, - rzy. Pijarski.
 pijatyka - i.
 pijawka - i.
 Pijemont - u.
 pijonier - a.
 Pijus - a. Pijusowy.
 pijetysta - y. pijetystka - i.

pijetyzm - u.
 pijuska - i.
 pika, *lepiej* włócznia, dzida,
 spisa.

pikać - am, piknąć, pikniej.
 piknik - u.
 pikować - kuje.
 pikowy (*np.* kamizelka).
 pikietą - y.
 pikinier - a.
 piła - y.
 Piłat - a.
 piłeczka - i. piłka - i.
 piłować - łuje.
 pilarz - a, = tracz.
 pilik - a.
 pilch - a. pilchowy (*np.* futro).
 pilność. pilny, pilniejszy.
 pilnować, pilnuje. pilnowanie.
 pilnie = gorliwie, pilno =
 śpieszno.

pilnik - a.
 pilśń - i. pilśniejszy.
 pilśnić - nie.
 Pilzno. Pilżeński.
 pinowja - ji, ją.
 Pińsk - a. Piński.
 Pińszczyzna - y.
 pipić się, broda mu się pipi.
 piramida - y, = ostrosłup.
 piramidalny.
 Pirej - u, l. port Pirejski.
 Pireneje - jów l. góry Pire-
 nejskie.

piróg - oga.
 pirył - u.
 pisać, piszę. pisywać-suje.
 pisarek - rka.
 pisarski.
 pisarz - a, tych pisarzy (w
 kancelarji), tych pisarzy (auto-
 rów).

pisarzowa - y.

pisemko.

pisk - u.

piskłę - ęcia.

piskliwość. piskliwy.

piskórz - orza.

pismak - a.

pismo - a, pomiarkować pismo
 (*nie* piżmo) nosem.

pisnać, pisnę, piśniej.

pisownia, tę pisownią, *lep. niż*
 ortografia.

pistacja - ji, ją.

pistolet - u, te pistolety.

pistoletowy.

pisywać - suje.

piszczałeczka - i. piszczałka - i.

piszczeć, piszczę, piszczałem.

piszczek - szczka.

piszczel - i, = piszczałka.

piśmienny (*nie* pisemny), *np.*
 piśm. materiały.

piśmiennictwo = literatura.

Pitagoras - a.

Pitagorejczyk.

Pitagorejski.

Pitja - ji, ją.

Pitjasz - a.

pity = dobry do picia, *np.*
 pity miód.

piwko. piwny. piwne - ego.

piwnica - y, (*sklep podziemny*
na piwo, wino i inne napoje).

piwniczy - ego.

piwnik - u.

piwo - a. piwsko.

piwońja - ji, ją.

piwowar - a. piwosz - a.

piwowarski. piwowarstwo.

piżemko (*ziele*).

piżmo (*sok*). piżmowy.

piżmoszczur - a.

piżmościw - a.

piżmować - muje.

piżmowiec - wca, — cybet.
 piolun - u.
 piolunkowy l. piolunowy.
 pion - u. pionowy.
 pierę, *źle* pierę, *zob.* prać.
 piorun - u. piorunek - nka —
 kamień piorunowy.

piorunować - nuje.
 piorunowy. pioruński.
 piosneczka - i. piosnka - i.
 piórnik - ą.
 pióro - a. piórowy.
 piórokrusz - u.
 pióropusz - u.

r R.

r głoska trzydziesta siódma
 w *abecadle polskiém*.

rabandy - ów.
 rabarbar - u.
 rabat - u.
 rabata - y. rabatka - i.
 rabować - buje.
 rabunek - nku.
 rabuś - a. rabuśnik - a.
 rabin - a. rabinowy.
 raca - y, racę puścić.
 racja - ji, ją, *lepiej* słuszność,
 powód.

racjonalny.
 raczek - czka.
 raczej.
 raczy, a, e (rak).
 raczyć - czę.
 racica - y. raciczny.
 racimora - y.
 rad, a, o, rado = *orzeczenie*,
np. Dziecko rado jest z wyjazdu
 waszego, *ale* rade jako okre-
 ślenie, *np.* Dziecko radeby je-
 chało.

rada - y, sprawę jaką wnieść
 na radę państwa (*nie* stawić).
 radło - a.
 radlanka - i.
 radlica - y.
 radlić, radłę, radlisz, radlij.
 radny - ego. radnik - a.
 Radogost - a.

Radomsk - a.
 Radom - a. Radomski.
 radostka - i.
 radość.
 radośny. radośnie.
 radować się, - duje się.
 radykał - a. radykalny.
 radzca - y, *źle* radca.
 radzić, radzę, radzisz, radź.
 Radziwił, o Radziwile (*nie*
 Radziwille, *więc też nie* Ra-
 dziwił).

Radziwiłowski (*np.* biblja).
 rafa - y.
 rafinerja - ji, ją.
 rafinować - nuje.
 raj - u.
 raja - ji, je.
 rajca, = radźca.
 rajfurka - i.
 rajgras - u, *lep.* stokłos - u.
 rajć - je, = radzić.
 rajowy, rajski.
 rajtuzy - zów.
 rak - a. rakowaty.
 rakowy = raczy.
 Rakuzanin = Austriak.
 Rakuzy, Rakuz = Austrija,
 rakieta - y, *lep.* raca.
 rachmistrz - a.
 rachować - chuję.
 rachuba - y.

rachunek - nku.
 rachunkowość. rachunkowy.
 rama - y. ramka - i.
 ramota - y. ramotka - i.
 ramienny.
 ramiennica - y.
 ramienisty.
 ramieniowy (*np.* kość).
 ramię - mienia, *źle* ramie; *zob.*
 objęcie.
 ramionko - a.
 rana - y.
 ranek - nku, = poranek.
 raneta *l.* reneta - y.
 ranga, *lep.* stopień.
 ranka - i, = mała rana.
 ranny.
 rano, z rana, od rana, ranięj,
 najranniej.
 ranić, ranię, rań.
 ranifer, ranifra, ren.
 rańtuch - a, rańtuszek - szka.
 raniuchny.
 rap - a.
 rapa - y.
 rapcie - ciów *l.* - ci.
 rapontyk - u.
 raport - u, te raporty, *lepij*
 sprawozdanie, doniesienie.
 rapsodja - ji, ją.
 raptem. raptowny. raptownie.
 raptus - a.
 raptuśnik - a. raptuśnica - y.
 rapunkul - u.
 rapir - a.
 raróg - oga.
 rarytas, te rarytasy; *lep.* rzecz
 rzadka.
 rasa - y. rasowy.
 rastro *l.* rastral, *lepij* niż
 rastrum.
 raszka - i, = ludarka.
 raszpla - i. raszpłować - pluję.

rata - y.
 ratafja - ji, ją.
 rataj - a. ratajski.
 Rataje (*wieś*), do Rataj.
 ratować - tuje.
 ratowanie. ratunek - nku.
 ratusz - a.
 ratuszny *l.* ratuszowy.
 ratyn.
 Ratyzbona - y.
 raz - u (uderzenie), *np.* Ode-
 brał pięć razów na plecy batem.
 raz, dwa razy (o czasie), w
 trzech razach; tym razem *l.* tą
 razą, innym razem *l.* inną razą,
 razem, = spółnie.
 razowy (*np.* chleb).
 rażenie.
 razić, rażę, razisz, raż.
 rażliwy.
 rażność. rażny. rażnie.
 rąb, ręb.
 rąbać, rąbić, rąbiesz, rąb.
 rąbmy, rąbałem.
 rąbanina - y.
 rąbek - bka.
 rączeta - cząt.
 rączka - i, rączeta.
 rącznik - a (ricinus).
 rączc. rączność.
 rączy, rętszy *l.* rąwszy, rączszy.
 rądel - dla. rądelek - lka.
 rdest - u. rdestowy.
 rdestnica - y.
 rdza - y. rdzowy,
 rdzenny.
 rdzeń - a.
 rdzewieć - wieje.
 reakeja, *lep.* oddziaływanie.
 realista - y.
 realność. realny.
 rebelja, *lep.* bunt, rokosz.
 recenzent - a, = krytyk.

recenzja - ji, ją, = krytyka.
 receptis - u, *l.* receptisa - y.
 recepta - y.
 reces - u, te recesy.
 recydywa - y.
 reszkosiej - eja, *lep.* hreczkosiej, gospodarz.
 redagować - guję.
 redakcja - ji, ją.
 redaktor - a. redaktorski.
 reduta - y. redutny *l.* redutowy.
 redyska - i, = rzodkiewka - i.
 refa - y. refka - i.
 refektarz - a.
 referat - u, *lep.* sprawozdanie.
 referendarjusz - a. referendarjuszowski.
 referendarz - a.
 refleksja - ji, ją, *lep.* rozważa, zastanowienie.
 reflektować - tuje, *lep.* zwracać uwagę.
 reforma - y, *lep.* naprawa, poprawa.
 reformacja - ji, ją, *lepiej* odszczepieństwo od kościoła.
 reformacki. reformacyjny.
 reformat - a, reformaci.
 reformator - a, reformatorski.
 Reformaty, = kościół reformacki, iść do Reformatów.
 reformować - muje, *lep.* naprawiać.
 regał - u. regałowy.
 reguła - y, = prawidło.
 regulamin - u, te regulaminy.
 regularność. regularny.
 regulator - a.
 regiencja - ji, ją.
 regiens - a. regient - a.
 regiment - u, te regimenty.
 registrar - a. registratura - y.
 rehabilitacja - ji, ją.

rehabilitować - tuje.
 rej - u.
 Rej - a. Rejowa, Rejówna - y.
 reja - ji, ję.
 rejestr - u, te rejestry; Co było a nie jest, nie pisze się w rejestr.
 rejestrowy.
 rejwach, *lep.* hałas, rozruch, zgiełk.
 rejterada - y, *niepotrzeb., bo mamy:* odwrót, cofanie się.
 rekolekcje - ji.
 rekomendacja - ji, ją, *nptrzb., bo mamy:* polecenie.
 rekomendacyjny, *lepiej* polecający.
 rekomendować - duje, *nptrzb., bo mamy:* polecać.
 rekreacja - ji, ją.
 rekrucki. rekrut - a.
 rektor - a. rektorski. rektorstwo.
 rekurs, *lepiej* odwołanie się do wyższego sądu lub wyższej władzy.
 rekwizycja - ji, ją, *lepiej* żądanie.
 relacja - ji, ją, *lep.* sprawozdanie, opowieść.
 relacyjny.
 religja - ji, ją.
 religijność. religijny. religijnie.
 relikwia - ji, ją, *zwykle l. mn.*
 relikwie - ji.
 relikwiarz - a.
 rels, te relsy.
 remontowy (targ).
 remisz - a.
 remiza - y, *lep.* wozownia.
 ren - a, *l.* renifer - a.
 Ren - u. Reński.
 renegat - a, = odszczepieniec.

reneta *l.* raneta - y.
 renktody - ów.
 renoma-y, *lepiej* sława, dobre imię.
 reparacja - ji, ją, *lep.* naprawa.
 reparować - ruje, *lepiej* naprawiać.
 repetjer - a.
 repetycja - ji, ją, *lep.* powtarzanie.
 replika - i.
 reprezentacja - ji, ją.
 reprezentant - a.
 reprezentować - tuje.
 reprimenda - y, *lep.* nagana, bura.
 republikanin - a.
 republikański.
 reputacja - ji, ją, *lep.* dobra sława, dobre imię.
 reskrypt - u, te reskrypty, *lep.* przepis wyższej władzy.
 resory - ów.
 respekt - u, *lep.* uszanowanie, poważanie.
 restauracja - ji, ją.
 restaurator - a.
 resursa - y.
 reszta - y. resztką - i.
 reta - y. = marzanna.
 retka - i.
 retor - a, = nauczyciel wymowy.
 retoryczny.
 retoryka - i, = nauka wymowy.
 reumatyczny. reumatyzm - u.
 rewerenda - y, = sutana.
 rewers - u, te rewery.
 rewolucja - ji, ją. *lep.* bunt, rokosz, przewrót.
 rewolucyjny, *lep.* buntowniczy, rokoszański.
 rewolwer - u.

rewidować, *lep.* przeglądać, przetrząsać.
 rewindykacja, rewindykować *źle, bo mamy czystopolskie:* odzyskać, odzyskanie, odebrać, odebranie, *np.* majątku.
 rewizja - ji, ją, *lepiej* przeglądanie.
 rewja - ji, ją, *lepiej* popis, przegląd wojska.
 rezeda - y.
 rezerwa - y, *lep.* odwód - odu.
 rezerwowy, *lep.* odwodowy.
 rezolucja - ji, ją, *lep.* odpowiedź, postanowienie, uchwała; *źle* stawieć rezolucję, *ma być:* rezolucję wnieść, z rezolucją wystąpić.
 rezonujące artykuły *źle, ma być* rozumujące.
 rezultat - u, *lepiej* wypadek, wynik.
 rezydencja - ji, ją, *lep.* stolica.
 rezydent - a. rezydenci.
 rezydować - duje, *lepiej* mieć swą stolicę.
 rezygnacja, *lep.* zrzeczenie się.
 rezygnować - nuje, *lep.* zrzec się.
 reż, rży = żyto. Nie będzie z tej rży maki. Stąd chleb żytni nazywamy także rżanym.
 rębacz - a, *źle* rąbacz.
 ręby - ów, = nice.
 ręce, *zob.* ręka.
 ręczny.
 ręcznik - a. ręczniczek - czka.
 ręczyć, ręczę, ręczysz, ręcz.
 ręczyciel - a. ręczycielka - i.
 ręka, w moich rękach, z obu rękami; *w l. mn. ręce, ale w prze-nośnym znaczeniu* ręki, *np.* Pole podzielone na trzy ręki; Gołę-

mi rękoma; objąć rękoma, trzyma w rękę; *zawsze* obiema rękoma.

rękacz - a.

rękaw - a. rękawek - wka.

rękawica - y. rękawiczka - i.

rękawicznictwo.

rękawicznik - a.

rękodzieło. rękodzielny.

rękodzielnia, tę rękodzielnią.

rękodzielnik - a.

rękojeść.

rękojnia, tę rękojnią.

rękopis - u, *jak* zapis, odpis, wypis; *mniej dobrze* rękopism i rękopismo.

rob - u, = powidła aptekarskie.

roba - y (*suknia damska*).

robactwo. robaczek - czka.

robaczy, a, e.

robaczywość. robaczywy.

robaczywiec - eję.

robak - a.

roboczy. robocizna - y.

robot - a, tych robót. robotny.

robotnica - y. robotnik - a.

robić, -bie, robisz, rób, róbmy.

roczek - czku.

roczny.

roczniak - a.

rocznica - y.

rocznik - a.

rodaczka - i. rodak - a.

rodny.

rodopis - u.

rodowód - odu.

rodowość. rodowy.

rodowe imiona męszczyzn z cechową g i h formują imiona żon i córek przez przybranie końcówek ina, yna, ana, miękcząc ono g i h na ż, np. Chwalibóg, Chwalibożyna, Chwalibo-

żanka, Sapieżyna, Sapieżanka; rodowe z cechą k miękczą takowe na cz, np. Oskierko, Oskierczyna, Oskierczanka.

rodowitość - i. rodowity.

rodzaj - u.

rodzajny. rodzajowy.

rodzeństwo. rodziny (*np.* brat).

rodzynek l. rozynek - nka.

rodzynkowy l. rozynkowy.

rodzić - a; rodzice - ów.

rodzić, rodzę, rodzisz.

rodzicielka - i.

rodzicielski.

rodzimy, a, e.

rodzina - y. rodzinny.

rogacz - a.

rogaciec - eję.

rogacizna - y.

rogal - a.

rogalica - y.

rogatek - tka.

rogatka - i, *zwykle l. mn.* rogatki - tek, *lep. niż* ślaban.

rogaty.

rogatywka - i.

rogowaty. rogowy.

rogowe - ego.

rogownica - y, = rogowie ziele.

rogownik - a.

rogowiec - wca.

rogożowy, rogozi.

rogówka - i.

rogóż, rogoża, rogożina - y.

rogóżka - i, = rogoża.

rohatyna - y.

rojalista - y.

rojić (*zam.* rodzić), roji się.

rojny.

rojnik - a.

rojownik - a, = melisa, rozchodnik.

rojowy.

rojowisko.
 rok - u, *l. mn.* lata, lat, w la-
 tach (*rzadko* w leciech).
 rokamból - ołu.
 rokosz - u. rokoszowy.
 rokoszanin - a. rokoszański.
 rokować - kuje.
 rokowanie.
 rokrocznie.
 rakieta - y, = komża.
 roki - ów (= sądy).
 rolicina *l.* rokita - y.
 rolicinowy, rokitowy.
 Roch - a.
 rocha - y.
 rola - i, tę rolę (grunt) uprawiać.
 rola - i. tę rolę (*udać* *ja-
 kiejs osoby, np. w teatrze*). *Źle*
 Okoliczność ta gra wielką rolę,
mówi się Okoliczność ta ma
 wielką wagę, wielkie znaczenie.
 rolos - u.
 Roman - a. Romanek - nka.
 romanek - nku.
 romans - u. romansowy.
 romansować - suję.
 romantyczność. romantyczny.
 romantyk - a.
 romantyzm - u.
 romatyzm *l.* rumatyzm - u, *lep.*
niż reumatyzm.
 rondel - dla, *lep.* rądel.
 rondo - a.
 rout - u, = patrola.
 ronić, ronieć, ronisz, roń.
 ropa - y. ropny.
 ropucha - y. ropuszy.
 ropiasty.
 ropieć - pieję.
 ropień - pnia, = bolączka.
 ropienie.
 ropisty, = ropny.
 roraty - ów.

rosa - y.
 Rosja - ji, ją. rosyjski.
 Rosjanin - a. Rosjanka - i.
 rosły, a, e.
 rosnać *l.* rość, rosne, rośniesz,
 rośnięj, rosnał *l.* rósł.
 rosomak - a.
 rosół - ołu. rosólek - lku.
 rostruchan - a.
 roszt - u, rosztowy.
 rosiata - y.
 rość, *zob.* rosnać.
 roścież, na roścież.
 rościć, roszczyć.
 rosiczka - i.
 rosić, roszyć. rosisty.
 roślin - y. roślina - i.
 roślinność. roślinny.
 rośnienie.
 rota - y, tych rot. rotowy.
 rotman - a. rotmański (*n. p.*
służba).
 rotmistrz - a. rotmistrzowa - y.
 rotmistrzowski.
 rotnik - a, = rotman.
 rotuły, rotuł.
 rotunda - y.
 rowek - wka *l.* wku. rowisko.
 rowkowaty.
 rozbadać, - bość.
 rozbeczeć się, - cze się.
 rozbestwić (*zam.* rozbestwić,
 od bestja) - wię; rozbestwiać - am.
 rozboleć się, - eję się.
 rozbój - oju. rozbójniczy.
 rozbójnik - a.
 rozbrajać - am, brojić - ję.
 rozbrat - u.
 rozbrykać się - am się.
 rozbrzechtac - am.
 rozbujać - am.
 rozbiegać, się - am się, roz-
 biędz się, - biegnę się.

rozbierać - am, rozebrać, -biore.
 rozbieranie, rozebranie.
 rozbicie - a.
 rozbijać - am, -rozbić -iję. roz-
 janie.
 rozbitek - tka. rozbitka - i.
 rozbitki - ów.
 rozbiorowy. rozbiór - oru.
 rozczepierzać, - pierzyć - rzę.
 rozczesywać - suję, - czesać - szę.
 rozczłonkować - kuję.
 rozczochrywać - ruję, - rozczo-
 chrać - am.
 rozczulać - am, - czulić - lę.
 rozczulanie, rozczulenie.
 rozczyn - u.
 rozczyna - y.
 rozczyniać - am, - czynić - nię.
 rozczytać się, - am się.
 rozciągać - am, rozciągnąć,
 rozciągnę, - ciągnięj.
 rozciąłość. rozciągly.
 rozciekać się, - am się, - ciec
 się, - ciekę się.
 rozcieńczać - am, rozcieńczyć,
 rozcieńczę.
 rozcierać - am, rozetrzeć, - trę.
 rozcież, na rozcież.
 rozcięcie.
 rozcinać - am, - ciąć, rozetnę,
 rozetnięj.
 rozéwiertować, - rtuję.
 rozdarcie.
 rozdarowywać, - am.
 rozdawca - y. rozdawniczy (ko-
 misja).
 rozdeptywać, - ptuję, rozde-
 ptać - pęc, - depc.
 rozdęcie.
 rozdłubywać - buję.
 rozdmuchiwać - chuję, - muchać,
 -mucham, - muchnąć - nę, - nięj.
 rozdoł - olu.

rozdrabiać - am, rozdrobić - bię,
 rozdróń.
 rozdrapywać - puję, - drapać,
 drapię.
 rozdrażniać - am, drażnić - nię.
 rozdrażnienie.
 rozdroże - a.
 rozdważać - am.
 rozdważanie, rozdwojenie.
 rozdymać - am, rozdać, roze-
 dme, rozedmięj.
 rozdysponować, *niepotrzebn.,*
bo mamy pol. rozporządzić, roz-
 rządzić, zarządzić.
 rozdział - u.
 rozdziawiać - am, rozdziawić,
 rozdziawię, rozdziaw.
 rozdzierać - am, rozedrzeć, ro-
 zedrę, rozedrzej.
 rozebrać, *zob.* rozbierać.
 rozednić się, - dnieje się.
 rozegnać - am, rozganiać - am.
 rozegrać się, - am się, rozgry-
 wać się, - am się.
 rozejm - u. rozejmowy.
 rozejmować - muję, rozejmę,
 rozejmięj.
 rozejść się, rozejdę się, rozejdź
 się; rozchodzić (dę) się.
 rozeprzeć - prę, przesz, przej;
 rozpierać - am.
 rozerwać, rozerwie, - rwięj;
 rozrywać - am.
 rozerznąć, - rznę, - rznij, roz-
 rzynać - am.
 rozeschnąć się, - sychać się.
 rozespać się, roześpię, roze-
 śpij się.
 rozeta - y. rozetka - i.
 rozetkać, rozetkam; roztykać,
 roztykam.
 rozeznąć - am, - znawać - aję.
 rozfiglować się, - gluję się.

rozgałęzić - żę.
rozgarnąć, - garnę, - garniej,
rozgarniać - am.
rozgłaszać - am, - głosić - szę.
rozgłos - u.
rozgniatać - am, rozgnieść,
rozgniotę, rozgnieć.
rozgoryczony, *jest giermanizm*
zam. rozgniewany, rozjątrzony.
rozgościć się, - goszczę się,
rozgość się.
rozgrabiać - am, rozgrabić,
rozgrabię, rozgrać.
rozgradzać - am, rozgrodzić,
rozgrodzę.
rozgraniczać - am, rozgrani-
czyć - czę.
rozgrom - u, = pogrom.
rozgromić (= pogromić), roz-
gromię, rozgrom.
rozgryzać - am, rozgryść, roz-
gryzę, - gryż.
rozgrzać, - grzeję; rozgrzewać,
rozgrzewam.
rozgrzebywać - buję, rozgrze-
bać, rozgrzebię, rozgrzeb.
rozgrzeszać - am, grzeszyć - szę.
rozgrzewka - i.
rozgiąć, rozezną, rozeznąć;
rozginać - am.
rozhukać się, - am się.
rozhulać się, - am się.
rozhultajić się, - je się.
roz-igrać się, roz-igram się.
roz-iskrzać (się) - am, - iskrzyć
(się) - krzę.
rozjadać - am, rozjeść - jém.
rozjadować (się), rozjadować.
rozjaśniać - am, rozjaśnić - nię.
rozjazd - u.
rozjątrzać - am, rozjątrzyć,
rozjątrzę.
rozjechać (się), rozjadę, roz-

jedź, rozjeżdżać (się), - am.
rozjemca - cy.
rozjuczyć - czę.
rozjuszać - am, rozjuszyć - szę.
rozkawałkować - kuje.
rozkaz - u.
rozkazywać, rozkazywam *lub*
rozkazuję, rozkazać - żę.
rozkał = kałuża.
rozkazywanie.
rozkład - u.
rozklóc - kluć, *zob.* klóc.
rozklócić, rozklócić, rozklóc.
rozklejać - am, rozklejić - je.
rozklepywać - puje, rozklepać,
rozklepię, rozklep.
rozkoczować się, rozkoczuję
się.
rozkolnik - a.
rozkopywać - puje, rozkopać,
rozkopie, rozkop.
rozkorzeniać - am; rozkorze-
nić, rozkorzenie.
rozkoszy, te rozkosze.
rozkoszny.
rozkosznica - y. rozkosznik - a.
rozkoszować - szuję.
rozkować, rozkuć, rozkuje.
rozkraczać, - kroczyć - czę.
rozkradać - amy, - kraść, kra-
dnie my *l.* kradziemy, kradnie j-
my *i* kradźmy.
rozkrawać - am, rozkrojić - je.
rozkręcać - am, rozkręcić, roz-
kręce.
rozkrzewiać - am, rozkrzewić,
rozkrzewię, rozkrzew.
rozkrzewianie, rozkrzewienie.
rozkwitać - am, rozkwitnąć,
rozkwitnąwszy *albo* rozkwitłszy,
rozkwitniony *albo* rozkwitnięty,
rozkwitły, a, e.
rozkiełznać - am.

rozkielznanie.
rozchodnik - u.
rozchodzić (się) - dzę, rozejść (się) - jde.
rozchorować się - ruje się.
rozchorowanie się.
rozchód - odu. rozchodowy.
rozłamywać - muje, rozłamać, rozłamię, rozłani, rozłammy (złamamy).
rozłazić się, rozleść się.
rozłączać - am, łączyć - czę.
rozłączanie, rozłączenie.
rozłączny.
rozłazysty.
rozłóg, - ogu.
rozłup - u.
rozłupywać - puje, rozłupać, rozłupię, rozłup.
rozłatywać się, -tuję się, rozlecieć się, -cą się.
rozłazły, a, e.
rozlegać się, -gam się.
rozległość. rozległy. rozlegle.
rozlów - u.
rozlewać - am, - lać, - leje.
rozleżeć się, -żę się, rozleżały.
rozliczać - am, - liczyć, - liczę.
rozliczny. rozliczenie.
rozmaagać się, - am się, rozmódz się, - mogę się.
rozmajacie.
rozmajitość. rozmajity.
rozmakać - am, rozmoknąć - ne.
rozmarny - u.
rozmarnynek - nku.
rozmarnowy (spirytus).
rozmarzać, -mar-znąć (mróz).
rozmarzyć (mara), - rze.
rozmawiać - am, - mówić się; - wię się.
rozmażywać - zuje, rozmazać, - maże.

rozmaćać - am, - maćić - cę.
rozmlęć, - miele.
rozmnażać - am, - mnożyć - żę.
rozmoczyć - czę, - maczać - am.
rozmoknąć - ne, niej.
rozmotać - am.
rozmowa - y.
rozmowność. rozmowny.
rozmownica - y.
rozmyśl - u.
rozmyślać - am.
rozmyślanie.
rozmyślność. rozmyślny.
rozmyślnie.
rozmiar - u.
rozmiatać - am, - mieść, - miote.
rozmiadźdzać - am, - miadźdżyć, - miadźdże.
rozmierzać - am, - mierzyć - rze.
rozmierzanie, rozmierzenie.
rozmieszać / rozmieszać - am.
rozmiękać - am, rozmięknąć - ne.
rozmiękcząć - am, - miękczyć, - miękczę.
rozmięknąć - ne.
rozmiłować się, - łuje się.
roznaszać - am, - nosić, - nieść, rozniosę, - nieś.
roznosiciel - a.
rozniecać - am, niecić - cę.
rozognić - nię. rozognienie.
rozochocić się, - cę się.
rozorywać - ruje, rozorać - rze.
rozpacz - y.
rozpaczać - am.
rozpaczliwość. rozpaczliwy.
rozpadlina - y.
rozpajać - am, - pojąć - je.
rozpalać - am, - palić - le.
rozpalanie. rozpalenie.
rozpamiętywać - tuję.
rozpamiętywanie.

rozparać - am, - próć, - porze.
rozparanie. rozparny.
rozparzać (par), - am, rozparzyć - rzę.
rozpasany.
rozpasywać - suje, - pasać - szę.
rozpaść, - pase, - pasiesz, - paś.
rozpaść się, - padać się. *Żle* dzieło rozpada się na trzy części, *mówi się*: Dzieło dzieli się na trzy części, jest podzielone na trzy części, składa się z trzech części.
rozpatrywać - truję, - patrzeć, rozpatrę.
rozpatrywanie, - patrzenie się.
rozpęd - u.
rozpędzać - am, - pędzić - dzę.
rozpękać - am, - pęknąć, rozpęknięty.
rozpękiwać się, - pękiwać *l.* rozpękuję się.
rozpętać - am.
rozpętlać - am.
rozplądnić-am, -plodnić-dnę.
rozplądzenie.
rozplakać się, - czę się.
rozpląsać - am, - płoszyć - szę.
rozplatać - am (rybę).
rozplatać - am, - pleść, - plotę, rozpleć.
rozplątać, = rozpętlać, rozplątywam *l.* rozplątuje.
rozpleniać - am, - plenić - nię.
rozponka - i.
rozporek - rka.
rozporządzać-am, -porządzić, rozpostarcie. [-dzę.
rozpostrzeć - trzę, rozpościć-rać - am.
rozpowszechnić - am, rozpowszechnić, rozpowszechnij.

rozpór - oru.
rozpraszać - am, - prosić - szę.
rozprawiać się, - am się, rozprawić się, rozprawię się, rozpraw się.
rozprażać - am, - prażyć - że.
rozprężliwość. rozprężliwy.
rozprówać - am, - pruć - pruję.
rozpryskać - am, - pryskiwać, - kuje, - prysnąć, - snę.
rozprzódz-rzege, - przęgać-am.
rozprząść, - przędę, rozprzędzać - am.
rozprzestrzeniać - am, - przestrzenić - nię.
rozprzestrzenianie, rozprzestrzenienie.
rozprzeżenie.
rozpuk - u. rozpukły.
rozpuklina - y.
rozpulchnić-am, pulchnić-nię.
rozpusta - y. rozpustny.
rozpustnica - y. rozpustnik - a.
rozpychać-am, rozepchać-am, rozepchnąć - nę.
rozpyskiwać-kuje, pyskać-am.
rozpuszczanie, - puszczenie.
rozpierać-am, rozeprzeć, -prę, rozeprzję.
rozpierzchać się, - am się, rozpierzchnąć się, - nę się.
rozpieszczać-am, - pieścić, rozpieszczę.
rozpijać się, - pijam się, rozpić się, - piję się.
rozpinać - am, rozpiąć (*np.* żagle), rozepnę - pnięj.
rozrabiać - am, rozrobić - róń.
rozradzać się - am się, rozrozdzić się, rozrodzę się.
rozrastać się - am się, rozrość się, rozrosnąć się, rozrosnę się.

rozrębować - buję, rozrąbać,
rozrąbię, rozrąbiesz.

rozrodzenie = drzewo gene-
alogiczne.

rozróżniać - am, rozróżnić,
rozróżnię; *éle używać tego sło-
wa zamiast dzielić w takiem
np. zdaniu:* Ludzi według pe-
wnych znamion rozróżniamy na
rasy.

rozruch - u.

rozruchać - am, rozruszać - am,
rozruszyć - szę.

rozrywać - am, rozerwać - wie,
rozerwiej.

rozrywanie, rozerwanie.

rozrywka - i.

rozrządzać - am, rozrządzić,
rozrządzę.

rozrzedzać - am, rozrzedzić, roz-
rzedzę.

rozrzedzenie.

rozrzewniać - am, rozrzewnić,
rozrzewnij.

rozrzutnica - y. rozrzutnik - a.

rozrzutność. rozrzutny.

rozrzynać - am, rozerznąć, ro-
zernę, rozerznij.

rosada - y, *éle* rosada.

rosadzać - am, rozsądzić - dzę.

rosądek - dku. rozsądny.

rosądzać - am.

rozslawiać - am, rozslawić - wie.

rozsnowa (rodu) - y.

rozsnować, - snuć, - uję.

rozsnowanie, rozsnucie.

rozsocha - y = socha.

rozsochacz - a.

rozsochacieć - cieję.

rozsochatość. rozsochaty.

rozstać się, rozstanę się, roz-
stań się; rozstawać się, rozsta-
wają się.

rozstajny (droga).

rozstanie się, rozstawanie się.

rozstąpić się - pię się, rozstę-
pować się, rozstępuję się.

rozstęp - u. rozstepny.

rozstrajać - am, rozstrojić,
rozstroję.

rozstrojenie, = rozstrój - oju.

rozstrojony, jakim być może
tylko instrument muzyczny, ale
nie stan zdrowia, o którym
mówi się, że jest dobry lub zły,
pomyślny, kwitnący, niepomyślny
lub chwiejny.

rozstrzygać - am, rozstrzygnąć,
= postanowić, uchwalić.

rozstrzygać, - strydz = roz-
cinać, rozciąć.

rozswawolić się, rozswawole
się.

rozsycać się, rozsyчам się,
rozeschnąć się - nę się.

rosyłać - am, rozesłać, - śle,
slěj; *éle* rozselać; *zob.* posyłać.

rosyłanie. rozsyłka - i.

rozsyпка - i.

rozsyypać - puję, rozsypać,
rozsypię, rozsyp.

rozszarpanie.

rozszarpywać - puję, - szarpać,
szarpię, szarp', szarpmy.

rozszczepiać - am, rozszczepić,
rozszczepię, rozszczep.

rozszerzać - am, rozszerzyć,
rozszerzę.

rozszerzanie, rozszerzenie.

rozsznurować, rozsznuruję.

rozsiad - u.

rozsiadać się, rozsiadam się,
rozsiąć *lub* rozsiesć się, roz-
siadę się.

rozsiawać - am, rozsiać, roz-
sieję.

rozsiewanie, rozsianie.
 rozsłochać się, rozsłocham się.
 rozśmieszać - am, rozśmieszyć,
 rozśmieszę.

rozświecać - am, rozświecić-cę.
 rozświetlać - am, rozświetlić-lę.
 roztaczać - am, roztoczyć - cze.
 roztajać - ja.

roztkańcować się, roztkańcuję
 się, roztkańczyć się, roztkańczę się.
 roztapiać - am, roztopić, topię,
 roztopię.

roztarganie.

roztargnienie. roztargniony.

roztasować (się), roztasuję
 (się).

rozterk - u i rozterka - i, *zwy-*
kle l. mn. rozterki - ów l. - rek.

roztłukiwać - kuje, roztłuc,
 tłukę, tłucz.

roztok l. roztop - u.

roztropny.

roztratować - tuje, *lep.* pode-
 ptać - pcę.

roztropność. roztropny. roz-
 tropnie.

roztrwaniać - am, roztrwonić,
 roztrwonię.

roztrzepany.

roztrzepaniec - ńca, roztrzepa-
 nica - y.

roztrzepywać - puje, roztrze-
 pać, roztrzepię, roztrzep.

roztwarzać - am, roztworzyć,
 roztworzę.

roztwierać - am, roztworzyć,
 roztworzę.

roztywać - am.

rozum - u.

rozumność. rozumny.

rozumować, rozumuję.

rozumowanie.

rozumieć, rozumiem, rozu-
 mieją (*źle* rozumia), rozumięj.
 Przez (*nie* pod) chemją rozu-
 miemy tę naukę itd.

rozumienie.

rozuzdać - am. rozuzdany.

rozwaga - i.

rozwalać - am, rozwalić - lę.

rozwaliny, rozwalin.

rozwaliska = rozwaliny.

rozwalniać - am, rozwolnić - nie,
 rozwolnij.

rozwartý.

rozważanie, rozważność. roz-
 ważny. rozważnie.

rozweselać - am, rozweselić-lę.

rozwlekać - am, rozwlec - okę.

rozwlekłość, rozwlekły, roz-
 wlekle.

rozwodnić, rozwodnić, rozwo-
 dnisz, rozwodnij.

rozwodnik - a.

rozwodowy.

rozwodzić - dzę, rozwiesć, roz-
 wiodę - wiedziesz.

rozwoływać - łuje, rozwołać,
 rozwołam.

rozwora - y.

rozwód - odu. rozwódka - i.

rozwój - oju.

rozwierać - am, rozewrzeć, ro-
 zewrę.

rozwiercać - am, rozwiercić-cę.

rozwiązywać - uje, rozwiązać,
 rozwiążę.

rozwidniać - am, rozwidnić,
 rozwidnię.

rozwijać - am, rozwinać - nę.

rozwijanie, rozwinięcie.

rozwilżać - am, rozwilżyć - żę.

rozwoźność, rozwozły (*źle*
 rozwieźność i rozwiezły).

rozynek - nka *lep. niż* rodzynek i rozenek.

rozzbrajać - am, rozzbrojić - je.

rozzłościć, rozzłoszczyć.

rozzuwać - am, rozzuć - zuje.

rozzalać - am, rozzalić - lę.

rozzarcie, rozzarty.

rozzarzać - am, rozzarzyć - rzę.

rozzuć - żuje, rozzuwać - am.

rozziw - ewu.

rozdże (collect.), — różgi, gałązki młode.

rozek - żka.

rožen - żna. roženek - nka.

ród - odu.

róg, 1) roga jako członek u zwierzęcia, *np.* Odlań mu kawał roga; 2) rogu jako material, służący do wyrabiania pewnych rzeczy, *np.* Ten pierścionek jest z rogu; *tudzież* jako koniec ulicy, *np.* z rogu ulicy Wodnej i Jezujickiej.

rój - roju.

rójnik - u, = skoczek.

rólny.

rólnictwo.

rólniczy. rólnik - a.

rólon - u, (*np.* obić).

rószczka, *zob.* różdżka.

rów, rowu.

równać, równam. równanie.

równo = nie chropawo, gładko, prosto, pod linją (*np.* pisać).

równoboczny, równobok - u.

równobrzmiący.

równokąt - a. równokątny.

równoległy.

równoleżny. równoleżnik - a.

równoramienny.

równorzutnia, = parabola - i.

równouprawnienie. równouprawniony.

równość. równy.

równowaga; *że* równowagę stracić, *mówi się*, wypaść z równowagi.

równoznaczny. równy, rowien.

rówiennica - y. rówienniczka - i.

rówiennik - a.

równia - ni, tę równią.

równianka - i.

równie, również, = podobnie, tak samo, w równej mierze.

równik - a. równikowy.

równina - y. równiuchny.

różga - i.

róż - u.

róża - y, tę różę (*kwiat*), tę różą (*choroba*).

różany. różowy.

różaniec - ica. różańcowy.

różdżka - i, = mała różga, *że* rószczka, *bo* zg miękczy się *zawsze* w żdź, jak mózg, mózdżek, *szcz* zaś jest *zmiękczeniem* brzmień sk, jak *np.* wrzask, wrzeszczeć.

różnobarwy.

różnoboczny. różnobok - u.

różnoraki.

różnorodny.

różność. różny.

różnostronny.

różnowierca - y.

różnica - y. różniczkowy.

różnić się, - nie się.

różowy.

różyczka - i.

rtęć - i, = żywe srebro.

rubaszność. rubaszny. rubasznie.

rubel - bla. rubelek - lka.

rubrycel - i.

rubryka - i.
 Rubikon - u.
 rubin - u. rubinowy.
 ruczał - u.
 ruciany, a, e (olejek).
 ruda - y. rudawy.
 Rudawa - y.
 rudel - dla. rudelnik - a.
 rudny, a, e.
 rudnia, tę rudnią.
 rudnik - a.
 rudobrody. rudowłosy.
 rudy, a, e.
 rudziasty.
 rufa - y, (*tył okrętu*).
 rufian - a.
 rugować, ruguje.
 rugi (sejmowe) - ów.
 ruja - ji, ję.
 rujina - y.
 rujnować. rujnuje.
 rukiew - kwi.
 ruch - u.
 ruchać - am, ruszyć - sze.
 ruchawka - i.
 ruchawość, ruchliwość.
 ruchawy, ruchliwy.
 rucho - a, = ogon u sukni ko-
 biecej.
 ruchomość. ruchomy.
 rum - u.
 ruma - y.
 rumak - a.
 rumatyzm - u, *zob.* romatyzm.
 rumor - u, *lep.* szmér, hałas.
 rumowa - y, = kamienna sól.
 rumówka - i, = sól rumowa.
 rumowisko.
 rumian - u, rumianek - nku.
 rumiankowy.
 rumianość. rumiany.
 rumieniec - ńca.
 rumienica - y.

rumienić się, - nie się.
 runąć, runę.
 runo - a, *nie róno, od rwać,*
jak łacińskie vellus od vellere.
 ruń - i.
 runiczny (*np.* pismo).
 ruptura - y, *lep.* przepuklina - y.
 rup - a, te rupie (*robaki we*
wnętrzościach ludzi i zwierząt).
 rupturny, rupturowy.
 rupiecie, tych rupieci.
 rura - y. rurka - i. rureczka - i.
 rurkowaty. rurkowy.
 urmistrz - a.
 rurny, rurowy.
 rurnica - y.
 rus (*gra w karty*).
 rusalka - i.
 ruski; ruski miesiąc, = długi,
a przynajmniej dłuższy od na-
szego wedle mniemania ludo-
wego, z tej przyczyny, że ruski
miesiąc kończy się 2 tygodnie
później.
 ruszać - am, ruszyć - sze.
 ruszczyzna - y.
 rusznica - y. rusznikarz - a.
 ruszt - u, *lep.* rosz - u.
 rusztowanie.
 Ruś - i, (*kraj między Bugiem*
i Dnieprem); idę na Ruś, mie-
 szkam na Rusi; Wielka i Mała
 Ruś, Ruś Czerwona (*dzisiejsza*
Galicja wsch.), Ruś Biała (*wo-*
jewództwo Witepskie i Połockie),
 Ruś Czarna (*Polesie*).
 Rusin - a. Rusinka - i.
 rusiński, = małopolski.
 ruta - y, rutka - i, rutewka - i.
 ruż - u, = rumienidło.
 rużować - żuje.
 rwać, rwie, *lep. niż rwę, (bo*
słowa na ać zawsze przed e

miękczyą poprzedzającą spółgłoskę, jak grzebać grzebie, strugać strużę, płakać płacze, draapać drapie, karać karze, kazać każe, deptać depce), rwiesz, rwią, rwiēj; zob. zwać i ssać.

rwanie.

rwetes - u, = hałas.

ryba - y, rybka - i, rybeczka - i, rybuchna - y.

rybacki. rybactwo.

rybaczka - i. rybak - a.

rybny. rybnik - a, = sadz na ryby.

rybojad - a.

rybojéz - a.

rybook - a.

rybołówek - wka.

rybołóstwo.

rybołów - owa.

rybosz - a.

rybotrui - u.

ryboważ - węża.

rybowesz - wszy.

Rybowo - a.

rybi, a, e.

rybitw - a (= rybak) l. rybitwa - y.

rybitwik, = rybnik.

rycerka - i. rycérz - erza.

rycerski. rycerskość. rycerstwo.

rycynowy (olej), *lep. niż rycynusowy.*

ryczałtem. ryczałtowy.

ryczeń - czę, ryknać, ryknę, rykniej.

ryczenie.

ryć, ryje, rycie.

rycina - y.

rydel - dla. rydelek - lka.

rydwan - u (*wóz nakryty*).

rydz - a. rydzek - dzka.

rydzawy, rydzy, a, e.

Ryga - i. Ryski.

Rygajska lub Ryska (*nie Rygska*) zatoka.

rygować (wate), ryguję.

rygiel - gla, *lep. zasuwka.*

ryj, ryjak - a. ryjek - jka.

ryk - u.

rychło, rychlój.

rychły, rychlejszy.

rychtować, *nieprzrb., bo mamy stósownie do sensu: prostować, nadać należyty kierunek, kierować, przygotować (się).*

rylec - lca.

rym - u.

rymarczyk - a.

rymarski. rymarstwo.

rymarz - a.

rymopis - a.

rymotwórca. rymotwórca.

rymować, rymuję.

rymowanie.

rynek - nku. rynkowy

rynna - y, kilka rynien. ry-nienka - i.

rynsztok - u. rynsztokowy.

rynsztunek - nku, *lep. zbroja.*

rynsztukowy.

rynienka - i. rynienkowaty.

rys - u.

rysa - y.

Ryski, *nie Rygski (Ryga), np. Ryska* zatoka.

rysopis - u.

rysować, rysuję.

rysownik - a.

rysunek - nku. rysunkowy.

ryś - a (= ostrowidz). rysica, rysicy.

rysi, a, e.

rysik - u.

ryt - u.

rytm - u.

rytmiczny. rytmika - i.

rytować - tuje.
 rytownictwo.
 rytownik - a.
 rytuał - u, te rytuały.
 rywal - a, *lep.* spółzawodnik-a.
 rywalizować - zuje, *lep.* spół-
 zawodniczyć.
 rywalka - i, *lep.* współzawo-
 dniczka - i.
 ryza - y (= 20 liber papieru).
 ryzyko - a.

ryż - u. ryżowy.
 rżany (*źle* rżanny) = żytny
 od reż (rży), *co w dawniej pol-
 szczynienie znaczyło to, co my
 teraz zowiemy żytem; więc*
 rżany chleb = żytny chleb,
 rżana mąka = żytna mąka.
 rzeć, rży, rżał (koń).
 rzenie.
 rżysko - a. = ściernisko.

rz Rz.

rz, trzydziesta ósma głoska
 polskiego abecadła.

rzadko, rzadziej.
 rzadkość. rzadki, rzadszy.
 rzadkiew - kwi, *źle* ma być
 rzodkiew.

rzaz - u, = rzeżucha *l.* turzycza.
 rząd - u, = władza rządząca;
 upraszam Prześwietny Rząd (*nie*
 Rządu).

rząd. rzędu (= szereg), *źle*
 rzęd.

rządek - dka.
 rządność. rządny. rządnie.
 rządowy. rządowiec - wca.

rządzca - y, (jak radzca, ra-
 dzić), *nie* rządca.

rządczyni.
 rządzenie.
 rządzić, rządze, rządź.
 rząd - a.

rzec, rzekę, (o)rzekać - kam,
 rzeknąć, k- kne, rzekniesz, rze-
 kniej (*nie* rzeknij).

rzecz - y.
 rzeczny. rzeczka - i.
 rzecznik - a, *lep.* adwokat.
 rzeczony.

rzecznik - a. rzeczownikowy.
 rzeczoznawca - y. *źle* uptrzeb.
bo mamy już w tém znaczeniu
znawca.

rzeczpospolita, rzeczypospo-
 litej; *co innego* rzecz pospo-
 lita *l.* pospolita rzecz.

rzeczywistość. rzeczywisty.
 rzeczywście.
 rzednieć - dnieję *l.* rzedzieć.
 rzedzieję.

rządzić, rzedzę, rzedź.
 rzedzina - y.
 rzekomo *l.* rzkomo, = niby.
 rzekomy.

rzekot - u.
 rzekotać *l.* rzechotać.
 rzekotka *l.* rzegotka - i.
 rzempoła - y.

rzempolenie. rzempolić - lę.
 rzemyk - a. rzemyczek - czka.
 rzemienny. rzemień - a.
 rzemieślnik, *nie* rzemieśnik.
 rzemieślniczy, *nie* rzemie-
 śniczy.

rzemiosło, rz. prowadzić (*źle*
 wykonywać).
 rzep - u.
 rzepa - y. rzepka - i. rzepisko.

rzepak - u. rzepakowy.
 rzepny.
 rzepnica - y.
 rzepnik - u.
 rzepień - pnia.
 rzepik - u. rzepikowy.
 Rzepicha - y.
 rzepiowy (*np.* kuch).
 Rzeski (*od* Rzesza niemiecka).
 rzeskość. rzeski.
 rzesza - y.
 rzeszotarz - a. rzeszoto.
 rzeszotnik - a.
 rzetelność. rzetelny. rzetelnie.
 rzetowy (łańcuszek).
 rzewliwy. rzewliwie.
 rzewność. rzewny. rzewnie.
 rzezać, rzeżę.
 rzezak - a. rzezaniec - ńca.
 rzeżączka - i.
 rzeżucha - y, *zob.* rzaz.
 rzeżuchowiec - wca.
 rzeżuszany.
 rzeż - i.
 rzeźba - y.
 rzeźbiarski. rzeźbiarstwo.
 rzeźbiarz - a. rzeźbiarka - i.
 rzeźbić - bię, rzeźbisz, rzeźbij.
 rzezimieszek - szka.
 rzeźnia - ni, nią, *l.* rzeźnica-y,
lep. niż ślachtuz.

rzeźnicki. rzeźnictwo.
 rzeźniczka - i.
 rzeźniczy.
 rzeźnik - a.
 rzeźwość, rzeźwy.
 rzeka - i. rzeczny.
 rzepola - y, rzepolenie, rzepo-
 lić-lę, *lep. niż* rzemp.
 rżesa - y, tych rżes. rżesowaty.
 rżesistość. rżesisty.
 rżęśl - i.
 rżęśnia - ni, tę rżęnią.
 rżężyć - ży.
 rżnąć, rżnę, rżniesz, rżnij.
 rżniączka - i.
 rżnięcie.
 rzodkiew - kwi. rzodkiewka, =
 redyska.
 rzodkwiany.
 rzucać - am, rzucić-cę; rzucić
 się w objęcia (*nie* w ramiona)
 czyjeś.
 rzucanie. rzucenie.
 rzut - u.
 rzutność. rzutny. rzutnie.
 rzyć - i. rzytny (*od* rzyć).
 rzygać - am, rzygnąć (= wo-
 mitować) - nę.
 rzyganie, rzygnięcie.
 Rzym - u. Rzymski.
 Rzymianin - a. Rzymianka - i.

S S.

*s trzydziesta dziewiąta gło-
 ska abecadła polskiego.*
 sabas *l.* szabas *albo* sabat-u.
 Sabaudja-ji, ją. Sabaudezyk-a.
 sabina - y.
 Sabina - y.
 Sabińczyk - a. Sabinka - i.
 sać, sse, siesz, *zwykle ale nie-
 potrzeb.* ssać, ssie, ssiesz, ssie *itd.*

sad - u. sadek - dku.
 sadelko. sadło. sadłowaty.
 sadliczka - i.
 sadno *l.* sedno.
 sadowa - y. sadowy - ego.
 Sadowa - y.
 sadowiec - wca.
 sadowić - wię.
 sadowina - y.

sadowisko.
 Saducejczyk - a.
 sadz - a.
 sadza - y, *zwykle l. mn.* sadze,
 tych sadzy.
 sadzać - am. sadzanie.
 sadzawka - i. sadzawkowy.
 sadzel - a.
 sadzenie.
 sadzonka - i. sadzony.
 sadż - i (= śron na gałęziach).
 sadzieć - dźca, = upatek.
 sadzić, sadzę, sadż.
 sadzisty.
 safandula - y.
 safian - u. safianowy.
 sagan - u. saganek - nka.
 sagatys - u.
 sago, *lep.* sagowa kasza.
 sagowy.
 sagowiec - wca.
 sahajdaczny - nego.
 sahajdak *l.* sajdak - a, = koł-
 czan.
 saja - ji, je.
 sajan - u. sajanowy.
 sajeta - y. sajetowy.
 sak - u (*wór*), saka (*głupi*).
 sak, ni tak.. ni sak.
 sakrament - u, te sakramenty,
jak pręt, pręty; *éle* te sakra-
 menta.
 sakramentalny.
 sakwa - y. sakiewka - i.
 Sakson, = prawo saskie.
 Saksonja - ji, ja.
 Sacharu - y.
 sałata - y. sałatka - i.
 Sałowa - y.
 sala - i, tę sałą. salka - i.
 salamandra - y.
 sałaterka - i.
 Salcerska woda.

Salerno - a.
 salceson - u.
 saletra - y, *l.* saletrgan - u.
 saletroród - odu, *l.* saletroczyn.
 saletrowy. saletrzany.
 saletrzysty.
 salina - y, *lep.* zupa solna.
 salmiak - u. salmiakowy.
 Salomeja - ji, je; *éle* Salomea.
 Salomon - a. Salomonowy.
 salomonek - nku.
 salon - u, = sala. salonowy.
 salonowiec - wca.
 salonik - u.
 salopa - y.
 Salusia, *zdrobn. z* Salomeja.
 salwa - y, (*wystrzał z działa*
na uroczystość jaką).
 sam, a, e; tę samę beczkę.
 sam = a) *nie kto inny, np.*
 Sam pan przyszedł; b) *sam je-*
den czyli nie mając nikogo ze
sobą, np. Sama pani przyszła
 (bez męża, sługi itd.)
 Samarja - ji, ja.
 Samarytanin - a. Samarytanka.
 samcowy. sameczy, a, e.
 sameczyk - a. samka - i.
 samobójca - y. samobójczyni.
 samobójczy.
 samobójstwo.
 samodział - u.
 samodzielny. samodzielność.
 samodzierżca - y. samodzierny.
 samogłoska - i. samogłoskowy.
 Samojeda - y, *l. mn.* Samojedzi.
 samocheąc, samocheący.
 samochwał - a *l.* samochwalca - y.
 samochwalczy. samochwalswo.
 samołusk - a.
 samolub - a. samolubny.
 samolubstwo.
 samopas.

samorodny. samorodnie.
 samorost - u.
 samorząd - u.
 samotność. samotny. samotnie.
 samotnica - y.
 samotnik - a.
 samowar - u.
 samowładny. samowładnie.
 samowładzca (*nie* ..dca) - y.
 samowładztwo.
 samowola - i. samowolny. samowolnie.
 samozwaniec - zwańca. samozwńczy.

Samson - a. Samsonowy.
 samopad - a.
 samiec - mca.
 samiecka - i.
 samica - y. samiczka - i.
 samiczy.
 samit - u.
 San - u.
 sandacz - a, *lep.* sędacz.
 sandał - u (*drzewo indyjskie*).
 sandał - a (*obuwie*), te sandały. sandałowcy.
 sandaraka - i.
 Sandecki.
 Sandomirz - a (sąd - mir = miejsce sądu).

Sandomirski, a, e (pszenica).
 Sandomirzanin - a. Sandomirzanka - a.

sanki - nek, saneczki - czek.
 sanna - y. sannica - y, = płóz do sań.

sanskrycki. sanskryt - u (*starożytny język w Indiach wschodnich*).

sanie (*l.* sanice), tych sań.
 sanitarny, *że a przynajmniej niepotrzebny, bo mamy za to: służba sanitarna, urzędnik sani-*

tarny, *mamy*: służba zdrowia, urzędnik lekarski

sap - u, = sapanie.
 sap - u, = sapisko - a, sapowisko.

sapać (*lep. niż* sapieć), sapieć, sapisz, sap, sapmy, sapalem (*lep. niż* sapiałem); *że*le sapać.

sapanie. sapka - i.
 saper - a. saperski.
 sapowaty.

Sapieha - y. Sapieżyna - y.
 Sapieżanka - i.

sapieżanka - i (*rodzaj gruszek*).
 Sapieżyński (*np. plac*).

sardela - i. sardelka - i.
 sardonik - a *l.* sardy - a, = karnioł, krwawnik.

Sardyńja - ji, ją.
 Sardyńczyk - a. Sardynka - i.
 Sardyński.

sarkać - am, sarknąć - nę.
 sarkanie.
 sarkastyczny, = szyderczy.

sarkazm - u.
 sarkofag - u.
 Sarmata - y, Sarmaci *l.* Sarmatowie.

Sarmacki.
 sarn - a. sarna - y.
 sarniatko, sarnię - ęcia.

sarni, a, e. sarnina - y.
 Sas - a. saski.

sasanka - i. sasankowy.
 satrapa - y. satrapja - ji, ją.

Saturn - a. Saturnowy.
 Saturnalje - ji.

Satyr - a.
 satyra - y. satyryczny.
 satyryk - a.

satysfakcja - ji, ją, *lep.* zadośćuczynienie.

Sawa-y, *rzeka zwana pierwotnie Sławą, teraz jużto Sławą, jużto Sawą.*

sawina - y.

sący, *zwykle, ale niepotrzeb., ssący.*

Sącz - a, *ściagn. ze Sandec, dla tego Sandecki.*

sąd - u, sąd miejski (*nie krajo-owy*).

sączki - ków.

saczyć (się), sący - yło.

sadek - dka (*zdrobn. od sąd, sędu*) sádeczek - czka.

sądny, *używ. tylko w połąc. z dzień, sądny dzień, t. j. dzień, w którym się sądzi, a nie człowiek, który jest sądzonym; dla tego źle podsądny; zobacz podsądny.*

sądownictwo. sądowniczy.

sądowy.

sądzenie.

sądzić, sądzę, sądz.

sąsiad - a. sąsiadka - i.

sąsiadować, sąsiaduję.

sąsiedni, sąsiedzki.

sąsiedztwo.

sąsieki - a (*samsieki*).

sążeń - żnia. sążnisty.

sążniowy.

scedzać - am, scedzić - dżę.

scena - y. sceniczny.

Sceptycki. Sceptyk - a.

scyzoryk - a.

szcernieć - nieję.

szczerwienieć - eję.

szcesać - sze, szcesywać - suję.

secina - y.

sedan - u (*rodzaj sukna*).

Sadan - u (*miasto*).

sedno - a, = obara.

sejm - u. sejmowy.

sejmik - u. sejmikować - kuję.

sekcja - ji, ja, = rozebranie trupa.

sekcjarski. sekcjarstwo.

sekcjarz - a.

sekret - u, te sekrety; *lep. tajemnica.*

sekretyariat - u, = a) urząd sekretarza, b) kancelarja.

sekretyarz - a, *lep. pisarz.*

sekretyarzowa - y.

sekretny, *lep. tajemny, potajemny.*

seksa - y.

sekstern - u, *lep. zeszyt.*

seksa - y.

sektarski, *lep. odszczepieński, kacarski.*

sekularyzacja - ji, ja.

sekularyzować - zuję.

sekunda - y.

sekundant - a.

sekundować - duję.

sekuć l. sekutnik - a. sekutnica - y.

Sekwana - y. Sekwański.

sekwestr - u l. sekwestracja, - ji, ja.

sekwestrator - a.

sekwestrować - ruję.

seledyn - u. seledynowy.

seler - u, l. selera - y.

selerowy.

semestr - u, trzy semestry, *lep. półrocze.*

seminarjum, *lep. (ludowo-miejskie), seminarja - ji, ja.*

seminaryjny.

seminarzysta - y.

Semitycki.

sen, snu, we śnie.

senarjusz - a.

senat - u.

senator - a. senatorowa - y.
 senatorski. senatorstwo.
 senes - u. senesowy.
 senny. sennik - a.
 sens - u.
 sensat - a. sensatka - i.
 sentyment - u, te sentymenty,
lep uczucie.
 sentymentalny, *lep*. uczuciowy.
 sepa - y.
 sepultura - y.
 Serafin - a.
 seraj - u. serajowy.
 Serb - a. Serbka - i. Serbski.
 Serbja - ji, ja, *l.* Serbsk - a.
 Serbiszcze (Zerbst).
 serce. sercowy.
 serdak - a. serdaczek - czka.
 serdeczność. serdeczny. ser-
 decznie.
 serdecznik - u.
 serduszko - a.
 serdynek - nka.
 serenada - y.
 serjo, = na prawdę, bez żartu.
 serojesza - i.
 serokosz - a.
 serokoszek - szka.
 serotoczek - a *l.* serowiec-wca.
 serpentyn - a.
 serpentyna - y.
 serwatczany. serwatka - i.
 serweta - y. serwetka - i.
 serwis - u. serwisowy.
 serynga - i, = kanka (*sikawka*
do emeny).
 sesam - u.
 sesja - ji, ja, *lep*. posiedzenie.
 setek - tka (= secina, = sto
 osób *l.* rzeczy), nad setkiem
 ludzi, chałup.
 setny.
 setnia - ni, tę setnią.

setnik - a.
 sér - a. sérek - rka.
 sérnik - a.
 sérowy.
 sérzysko.
 sęczek - czka.
 sędacz - a.
 sędztwo, sestwo, = a) urząd
sędziego, b) *sędzia z żoną*.
 sędzia - dziego. sędzina - y.
 sędziwość. sędziwy. sędziowski.
 sęk - a; wbić komu seka (*nie*
sęk) w głowę.
 sękaty.
 sękulec - lca.
 sep - a. sepi, a, e.
 sfabrykować - kuje.
 sfaldować - duje.
 sfalszować - szuje.
 sfera-y, *lep*. glob, kula, koło,
 zakres, obręb.
 sferyczny. *lep*. kulisty.
 sfolgować - guje.
 sfóra - y, *zam.* zwóra *l.* swóra.
 sformulować - łuje, sformu-
 wać zdanie, wniosek (na sejmie)
źle, *ma być* wyrazić swe zdanie,
 ułożyć wniosek, spisać życzenia,
 żądania, wnioszek.
 sforsować - suje.
 sfrancuzieć - zieje.
 ska, *zob.* ski.
 skakać, skakam (*czynność*
przerzywana), skacze (*czynność*
w nieprzerwanym ciągu).
 skała - y. skałka - i. skalisty.
 Skalda - y.
 skałuba *l.* skałubina - y.
 skała - i. skalny.
 skaleczyć się na prawej ręce,
 nodze *jest źle*, *mówi się* Skale-
 czyć sobie rękę, nogę, *lub* Ska-
 leczyć się w rękę, w nogę.

skamieniałość. skamieniały.
 skamienieć - nieję.
 skarać, skarzę, skarz.
 skaranie.
 skarb - u.
 skarbnica - y. skarbnik - a.
 skarbowość. skarbowy.
 skarbiec - bca.
 skarbić - bię, skarb, skarby.
 skarcić, skarce, skarć.
 skarga - i.
 Skarga - i. Skargowie.
 skarłowacieć - eję.
 skarłupa - y, *zwyczaj.* skarupa - y.
 skarpa - y (*pochyłość góry*).
 skarp - a.
 skarupiany.
 skarżenie.
 skarżyć - że, *éle* skarżyć, *bo*
pochozi od skarga.
 skarżyciel - a.
 skarżyk - a.
 skaza - y.
 skazać, skazywać - zuję.
 skazówka - i.
 skazać, skażę, skaż.
 skazitelnosć. skazitelny.
 skąd (*nie zkađ*).
 skądinađ.
 skapo, skapięj.
 skapstwo. skapy. skępszy.
 skąpiec - pca.
 skąpieć, skąpie, skąp, skąpmi.
 skład - u.
 składacz - a, *lep. niż* zecer.
 składać, złożyć.
 składka - i.
 składnosć. składny.
 składnia, tę składnią.
 składowe, składne. - ego.
 skłaniać - am, skłonić - nię.
 skłonnosć, skłonny.
 skłóć, skole, skłócić.

skłócić - cę.
 sklep - u. sklepowy.
 sklepienie - a.
 sklepić, sklepie, sklep.
 sklepik - u.
 sklepisty.
 skłęśly.
 skłęsnąć, skłęsnę.
 skłuiący *l.* lskniący.
 skłnić się *l.* lsknić się.
 sknera - y. sknerstwo.
 sko, *nijakie zgrubiałe na sko,*
gdy oznaczają rodzaj męski,
dostają w dopeln. l. mn. ów,
jak chłopisko, wilczysko, chło-
pisków, wilczysków.
 skoczek - czka. skoczka - i.
 skoczność. skoczny.
 skoczogon - a, = wodna pchła.
 skoczyć - cze, skakać - am.
 skocieć - ćca *l.* skojec - jca.
 skok - u.
 skolja - ji, ją.
 skomlić, skomle, skomlij.
 skomlenie.
 skomoroch - a.
 skon - u, = zgon.
 skoczenie. skończyć - cze.
 skonfiskować - kuję, *lep.* zabrać
 na rzecz skarbu.
 skop - a, *jako zwierzę żyjące,*
skopu jako mięso, np. Ja skopu
(= skopowiny) nie lubię.
 skopać - pię, skopywać - puję.
 skopanie, skopywanie.
 skopek - pka *l.* skopiec - pca.
 skopki - ów (*białe chwilki*).
 skopowy. skopowina.
 skopycenie. skopycić się.
 skopić - pię, skop.
 skopienie.
 skorek - rka.
 skoro,

skoropis - a, = stenograf.
 skorość. skory.
 skorowidz - a.
 skorpion, *lep.* niedźwiadek.
 skorupa - y (*pierw.* skorłupa.)
 skorupka - i.
 skorupiak - a. skorupiany.
 skorupiasty.
 skorupiec - pieję.
 skorupi, a, e.
 skorzeń - a, = szpak.
 skos (*tylko w połączeniu*) na skos.
 skostnieć, (skościć) - eję, skostniały.
 skosisty. skośny. skośnie.
 skotak - a. skotarek - rka.
 skotarski.
 skotarz, skotopas - a.
 skotnik, skotnica, = wygon.
 skowronek - nka.
 skowyczeć - cze, czy, = skomleć.
 skowyczenie.
 skowyra - y.
 skóra - y. skórka - i.
 skórkowaty. skórkowy.
 skórny. skórnik - a.
 skórzany.
 skówka - i.
 skra - y, iskra.
 skracać - am, skrócić - cę.
 skradać - am, skraść - adnę;
 skradać się, skradziony.
 skradzenie.
 skraj - u.
 skrajać, skrajam, skrawać,
 skrawam.
 skrajanie.
 skrajny.
 skrapiać - am, skropić, skropię, skrop.
 skrawać - am, skrajać - jam,
 skrojić - ję.

skrawanie.
 skrawek - wka.
 skrażać - am, skrażyc - że.
 skreślać - am, skreślić - lę.
 skręcać - am. skręcić - cę.
 skręt - u. skrętny.
 skrobaczka - i.
 skrobać, skrobie, skrob.
 skrobanina - y.
 skrobowiny - win.
 skroń l. skrobia, = krochmal.
 skrofuły - fuł (ów). skrofuliczny.
 skrochmalić - lę.
 skrom - u.
 skromność. skromny. skromnie.
 skromniś - a. skromnisia - si.
 skroń - ni; skronie - ni, = śpiki skroniowy.
 skrócić - cę, skracać - am.
 skracanie. skrócenie.
 skrucha - y.
 skrupuł - u, te skrupuły.
 skrupulat - a. skrupulatny.
 skrupić - pie, skrup, = śrótwoać.
 skruszeć - eję, skruszały.
 skruszenie.
 skruszyć - szę.
 skrybent - a, *lep.* pisarek - rka.
 skrycie.
 skrypt - u, te skrypty; *lep.* pismo.
 skrytek - tku (*rośl*).
 skrytka - i.
 skrytopłciowy.
 skrytosz - a.
 skrytość. skryty.
 skrzeczeć - cze, skrzecz.
 skrzeczek - czka.
 skrzeczenie.
 skrzeczka - i.
 skrzek - u.
 skrzele (te), tych skrzeli.
 skrzelowy.
 skrzep - u. skrzepłość. skrzepły.

skrzepnąć - ne.
 skrętność. skrętny. skrętnie.
 skrzybać.
 skrzybaczka - i.
 skrzyć się = iskrzyć się, skrzy
 się.
 skrzydelko - a.
 skrzydłasz *l.* skrzydłak - a.
 skrzydło, tych skrzydeł; *źle*
uż. tego wyrazu zam. fortepian.
 skrzydłoszpon - a.
 skrzydłowy.
 skrzydlasty, = mający wielkie
 skrzydła.
 skrzydlaty, = mający skrzydła,
 a więc wszelki ptak.
 skrzydlica - y.
 skrzyńka, skrzyneczka - i.
 skrzynia, tę skrzynię.
 skrzyp - u.
 skrzypać - am, skrzypanie, *lep.*
 skrzypieć, skrzypienie.
 skrzypce, tych skrzypcy lub
 skrzypców.
 skrzypcowy.
 skrzypek - pka.
 skrzypliwy, skrzypiący.
 skrzypotać - cę.
 skrzypiec - pca.
 skrzypieć - pię, pisz, pi, skrzy-
 pnać - pnę, - pniej.
 skubać, skubieć, skubć; skubnąć,
 - ne. - niej.
 skubanka - i.
 skublice, tych skublic.
 skuć, skuje.
 skulenie. skulić - le.
 skupny.
 skupiać - am, skupić, skupię,
 skupić.
 skupianie, skupienie.
 skuteczność. skuteczny. sku-
 tecznie.

skutek -tku.
 skutkować - kuje.
 skwapliwość. skwapliwy.
 skwapliwie.
 skwar - u.
 skwara - y, = żużel, żędra.
 skwarek - rka, = skrzeczka.
 skwarliwy, skwarny.
 skwarzyć - rzę.
 skwaśniały.
 skweres - u.
 Skwierzyna (Schwerin) *w po-
 wiecie Międzychodzkiem.*
 skwierzeć - czę.
 skwierk - u.
 skwierkliwość. skwierkliwy.
 ski, ska, skie, sko: *w tych*
zgłoskach nie godzi się pisać z
zam. s, bo słaba z mocną nie
zaczyna nigdy sylaby ani wy-
razu, (czynią to albo dwie słabe
albo dwie mocne); mówi się
zatem i pisze, płaski, męski,
wąski. wąska, wąskie; z-ki i z-ka
znachodzą się wprawdzie, ale
wtedy z należy do poprzedniej
syłaby, np. obraz-ki, Francuz-
ka, więz-ka (kilka wiązek). Zob.
stwo.
 skiba - y. skibka - i.
 skiolet, szkiolet - u.
 skielzać - am.
 skinać - nę, skiń. skinienie.
 skipieć, skipi, skipiało.
 skisić - szę. skisły.
 schab - u. schabowy.
 schadzać się, - am się, scho-
 dzić się, - dzę się.
 schadzka - i.
 scheda, *lepiej* spadek, dzie-
 dzictwo.
 schludność. schludny. schlud-
 nie.

schnać, schnę, schniej; schlem,
schleś sechl.

schody - ów, *zob.* schód.

schodzić, zejść *l.* zniść (*źle*
znijść), schodzę, schódź, zejde,
zejdź.

schodzistość, schodzisty.

scholastyczny. scholastyk - a.

scholastyka - i.

schorzałość. schorzały.

schowanie.

schód - odu, *zwykle liczb. mn.*

schody - ów, *nie* wschody.

schódek - dka.

schronienie.

schylek - lku, na schyłku.

schudnąć, schudnę, schudniej,
schudłem, schudłszy *nie* (schu-
dnąłem, schudnąwszy).

schylać się, - am się, schylić
się - lę się.

schylanie się.

schizma = odszczepieństwo.

schizmatycki. schizmatyk - a.

slabość. słaby. słabo.

slabowitość. slabowity.

slabieć - eję; slabnąć, slabnę,

slabnął *l.* slabł.

slabizna - y.

slać (posłać, posel), slę, slěj,
slałem; *źle* szlę.

slać (zam. stlać), ściele, sla-
łem, ścielony.

sladny = snadny.

slanie (o posyłaniu i o sla-
niu łózka).

slawa - y.

slawetny. slawny.

Slawońsk = Slawońja.

sloboda - y.

slawienie.

slawić, slawię, slaw.

slodkawość, slodkawy.

slodkość. skłodko, slodzej *l.*
slodziej.

slodkogórz - orza.

slodniec, slodnieję.

slodownia, *te* slodownią =
mielcuch.

slodownik - a, = mielcarz.

slodycz - y, *te* slodycze.

slodzić, slodzę, slódź.

slodziny, slodzin.

slojek - jka. slojeczek - czka.

slójik = slójek.

slójowaty.

sloma - y (*zam.* stłoma); *część*
slomę młócić.

slomka - i. slomkowy.

slomsko.

slomianka - i. slomiany.

slonawo. slonko.

sloneczko. slonawy.

sloneczny.

slonecznica - y.

slonecznik - a.

slono. sloność. slony.

slon - a. sloniowy.

slouce.

slonina - y. sloninka - i.

sloninik - u.

slota - y. slotny.

Slowak - a.

slowność. slowny.

slownik - a. slownikowy.

slownikarz - a.

slownikarski. slownikarstwo.
słowo; słowem, słowem mówiąc
(*źle* jednym słowem). słowotwór-
stwo.

Slowianin - a. slowiański, *lep.*
niż Slawianin i slawiański.

slowiańszczyzna - y.

slowień (= ten późniejszy).

Slowieniec - ńca. slowieński.

slowiczy. slowik - a. slowikowy.

słód - odu.
 słój - oju.
 słoweczko. słówko.
 sługa (ten i ta); słudzy (mę-
 szczyźni), sługi (kobiety); *dpłn. l.*
mn. na oba rodzaje: tych sług.
 słuch - u. słuchowy.
 słuchacz - a. słuchać - am.
 słuchanie.
 słup - a. słupek - pka.
 słupowy. słupiasty.
 słupiec - pca.
 słupica - y.
 słusność. słuszny. słusnie.
 służalczość. służalczy.
 służalec - lca.
 służalstwo.
 służąca, służący.
 służba - y.
 służbowy. służbisty.
 służebna *l.* służebnica - y.
 służebny.
 służebnik - a, = służalec.
 służenie.
 służka - i.
 służyć w wojsku, w strzelcach,
 w huzarach, w artylerji; *źle*:
 służyć przy wojsku, przy strzel-
 cach, przy huzarach, przy ar-
 tylerji. *Za to źle* być w pie-
 chocie. Służyć przy jenerale =
 być jego adjutantem; służyć
 przy dworze = mieć we dworze
 jaką szarżę; służyć we dworze
 = być sługą we dworze na wsi.
 słyhać, słyhać było, słyhać
 będzie, *np.* Słyhać (było) tur-
 kot wozów.
 słynać, słyne. słynuy.
 słyseć, słyseż, słyseżem.
 słyssenie.
 smaczność. smaczny. sma-
 cznie.

smagać - am, smagnąć - gnę, -
 gniej.
 smaganie. smaganiec - ńca.
 smagłość. smagły.
 smagła - i. smagławy = śnia-
 dawy.
 smagliczka - i.
 smak - u; ta smaka *tylko w*
przysłowiu:
 Jakić kto smaki, Mysli że
 każdy taki.
 smakosz - a.
 smakować - kuje.
 smakowitość. smakowity.
 smakowny, smakowy.
 smalec - lcu.
 smalenie. smalić, - lę.
 smaragd - u. smaragdowy.
 smardlina *l.* smrodlina - y.
 smardz - a.
 smark - a, smarkociny - cin.
 smarkacz - a. smarkaty.
 smarkać - am, smarkanie.
 smarowny.
 smarowidło (*nie* smarowadło).
 smarz = smardz - a.
 smażenie. smażyć - żę, - żysz.
np. pączki, ryby (*nie* piec).
 smelka - i.
 smerda - y.
 smętarz *l.* cmentarz - a.
 smętność. smętny. smętnie.
 smoczek - czka.
 smoczę - ęcia.
 smocznik - a.
 smoczy - a, - e.
 smoczyca - y. smok - a.
 smoktać - cę, smoknąć, smo-
 kne, - kniej.
 smoktanie.
 smoła - y. smołowy.
 smolka - i.
 smolanka - i.

smolarka - i. smolarz - a.
 smolarnia, tę smolarnią.
 smolić, smole, smół.
 smolny.
 smolnica (= maźnica.
 smolnik - u.
 Smorgonie. Smorgoński.
 smroczyzna l. smrok = świerk.
 smrodliwość. smrodliwy.
 smrodynia, - ni, nie, = smar-
 dlna, czeremcha, kocierpka.
 smrodzić - dze.
 smrodzina (rośl.) - y.
 smród - odu.
 smucenie (się).
 smucić, smucę.
 smuga - i.
 smukać - am.
 smukły = wysmukły.
 smutek -tku. smutny.
 smużyk - a.
 smycz - y.
 smyczek - czka.
 smyczkowy (instrument).
 smyk - a, (z grub. od smyczek).
 smykać - am, smyknać - nę, - nię.
 snać, snadź, tego samego pier-
 wiastku co snadny.
 snadność. snadny = śladny.
 snać, usnać, usnę, uśniej.
 snop - u. suopek - pka.
 snować, snuć, snuje.
 snowadło.
 snoza (= poprzecznicą w jarz-
 mie na woły).
 snkadło.
 snuwalnia, - ni, - nią.
 sncyérski. śnycérstwo.
 sncyérz - erza.
 sobą, proszę ze sobą, nie ze
 mną (bo to germanizm).
 sobek - bka.
 Sobek - bka; Piérwój Sobkowi,

potém Dobkowi, = Bliższa ko-
 szula ciała.
 soboli l. sobolowy.
 sobota - y. sobotni.
 Soboty - bót, Kąpiele pod
 Gdańskiem.
 soból - ola.
 sobór - oru.
 Sobótka - i.
 socjalista - y. socjalistyczny.
 socjalizm - u.
 Socynianin - a (= Arjanin).
 soczewka - i. soczewkowy.
 soczewica - y. soczewiczny.
 socznica - y.
 soczystość. soczysty.
 soda - y. sodowy.
 sofa - y, tych sof.
 sofista - y, sofiści. sofistyczny.
 sofistyka - i.
 sofizm, l. sofizmat - u.
 sojusz - u.
 sok - u.
 sokoli, a, e. sokolik - a.
 sokolnik - a.
 sokora (= czarna topól).
 sokół - ola.
 socha = płużyca; tych sóch,
 czasem soch.
 soltys - a. soltyska - i l. solty-
 sowa - y. soltysówna - y.
 soltystwo.
 solan - u.
 solanka - i.
 solarz - a.
 solenny.
 solenizant - a. solenizantka - i.
 solić, - lę.
 solidarność. solidarny.
 soliter - a, = tasiemiec.
 solny.
 solniczy - ego.
 solnik - a.

solonka - i (mięso solone), *lep.*
niż peklówka.
 solówka - i.
 sonata - y.
 sonet - u.
 sonda - y, *lep.* ołowianka.
 sopel - pla.
 soprano - a.
 sos - u. sosik - u.
 sosna - y; tych sosen. sosnowy.
 sosnka *l.* sosenka - i.
 sosnoweczka - i.
 Sosnowo.
 sosnówka - i.
 sosyjerka - i.
 sosyska - i.
 soszka - i, — mała socha.
 sośnina - y. = chojenka.
 sowa - y. sowi, a, e.
 sownie. sowity.
 sowizdrzał - a.
 sójka - i.
 sól, soli. (kuchenna); te sole
 (mineralne).
 sólница - y. sólniczka - i.
 sówka - i.
 spacer - u, *nptrzb.*, *bo mamy*
 przechadzka.
 spacerować - ruję, *lep.* prze-
 chadzać się.
 spacerowy.
 spać, śpię, śpisz, śpij, sypiać,
 sypiam.
 spadać - am, spaść, spadnę,
 spadnięj, spadłem.
 spadanie, spadnięcie.
 spadek - dku.
 spadkobiérca - y.
 spadkodawca - y.
 spadkowy.
 spadzistość. spadzisty.
 spajać - am, spojić, spoje,
 spojisz.

spajanie, spojenie.
 spanoszyć - eję, spanoszały.
 sparceta - y; = rześnia.
 sparciały.
 sparzelizna - y.
 spasać - am, spaść, spase - siesz,
 spasiony (*jak* trząść, trzęsę, trzę-
 siony), *źle* spaszony.
 spasość. spasyły.
 spaszować.
 spaść - dnę, spadać - am.
 spasienie.
 spazm - u. spazmatyczny.
 spazmatyk - a.
 specjal - u, specjalik - u, *nptrzb.*
bo mamy łąkoć, przysmaczek.
 specjalista - y.
 specjalny, *nptrzb.*, *bo mamy*
 szczegółowy.
 specyfikacja - ji, ją, *nptrzb.*,
bo mamy wyszczególnienie.
 spedytor - a.
 spekulacja - ji, ją, = wyracho-
 wanie.
 spekulacyjny.
 spekulant - a.
 spekulować - luje.
 spełna.
 spełniać - am, spełnić, spełnie,
 spełnij.
 spełnianie, spełnienie.
 spełniać - ne.
 spędzać - am, spędzić - dzę, spędź.
 spędzanie, spędzenie.
 spętać - am. spętanie.
 spłacać - am, spłacić - cę.
 spłacanie, spłacenie.
 spłakać się, - cę się.
 spłaszać - am, spłoszyć - szę.
 spłaszczać - am, spłaszczyć - cę.
 spłaszczenie, spłaszczenie.
 splata - y.
 splaw - u.

splawność. splawny.
 splawiać - am, splawić, spla-
 wie, splaw. *u.*
 splókiwać - kuję, splókać - czę.
 spłyn - u, (w budownictwie).
 spływ - u.
 splatać - am, spleść, splotę,
 spleciesz, spleć.
 splatanka = plecionka.
 splatać - am.
 spleć - u, splecenie.
 spleczyć - czę. = wywiechnąć
 koniowi łopatkę ze stawu.
 splin - u.
 splot - u. splotka - i.
 splugawić - wie, splugawienie.
 spluwać - am, splunąć - ne,
 spluć - uję.
 spluwacz - a.
 spluwaczka - i.
 spocenie się.
 spocząć, spoczne, spocznięj;
 spoczywać - am.
 spocznienie. spoczynek - nku.
 spoczynkowy.
 spocić się, spocę się.
 spodek - dku.
 spodlec - eje, spodlić się, spo-
 dle się.
 spodnie - dni (pantalony).
 spodni, a, e.
 spodnica (u woza) - y.
 spodniska - (te) = liche spo-
 dne.
 spodziać się, - dzieję się, spo-
 dziewać się - am się.
 spoglądać - am, spojrzeć - rzę.
 spojido = lepiszcze.
 spojrzeć, *że spojrzeć, bo spoj-*
rzałem (pierw. spojrze + ć =
spojrzać, = spojrzeć), nie spoj-
rzyłem.
 spojrzenie.

spokojność, spokojny, spo-
 kojnie.
 spokój - oju.
 spokrewniać - am, spokrewnić,
 spokrewnię.
 spokrewnienie.
 społeczński. społeczeństwo.
 społeczność. społeczny.
 społecznik - a, = spółnik - a.
 spółem.
 sporek - rku = szparag.
 spornik - a.
 sporność. sporny.
 sporo, sporzój. spory.
 sporysz - u, = mącznica.
 sporządzać - am, sporządzić,
 sporządze.
 sposobność. sposobny.
 sposobić, sposobie, sposób.
 sposób - obu.
 spospolitować się, - tuje się.
 spostrzegać - am, spostrzedz,
 spostrzege.
 spotwarzać - am, spotwarzyć,
 spotwarze.
 spotkać - am, spotykać - am,
 kogo (*nie* trafić kogo, *bo to*
germanizm).
 spotkanie, spotykanie.
 spowiadać - am.
 spowiednik - a.
 spowiedź - i.
 spowinowacenie.
 spowinowacony.
 spowinowacić się, - cę się.
 spożyć - żyję. spożycie.
 spód - odu.
 spółnica - y, l. spółnik - a.
 spoj - oju.
 spójka - i.
 spójność - i.
 spójnia - ni, nie.
 spójnik - a.

spółbrat - a, spółbracia.
 spółbiednik - a.
 społeczny. społecznik - a.
 społecznie.
 spolecucie.
 spoldziedzic - a. spoldziedzi-
 czka - i.
 sdolgoska - i. sdolgoskowy.
 spolka - i.
 spokowac - kuje.
 spokowanie.
 spolobwiniony.
 spolobywatel - a.
 spolopiekun - a. spolopiekunka,
 spolopiekunki.
 spolpracownik - a.
 spolrodak i spolziomek, *nie
 potrzebuja dodatku spol, bo
 rodak i ziomek dostatecznie
 oznaczaja oba pojecia.*
 spoltowarzysz - a, *lep.* to-
 warzysz.
 spolubiegac sie - am sie.
 spoluczen - cznia, spoluczen-
 nica - y, *zle* wspolucz.
 spolzalotnica - y, spolzalotnik,
 spolzalotnika.
 spolzawodnik - a.
 spolistoosc - i.
 spolnosc - i. spolny. spolnie.
 spolnica - y.
 spolnictwo.
 spolniczka - i. spolnik - a.
 spór - oru.
 spozniac - (am) sie, spoznic,
 spoznie sie.
 spracowac sie, - cuje sie.
 spragniony.
 spraszac - am, sprosić - sze.
 sprawa - y, sprawka - i.
 sprawca - y, sprawczyni - i.
 sprawdzac - am, sprawdzic,
 sprawdzę.

sprawnosć - i. sprawny. sprawa-
 wnie.
 sprawowac - wuje. sprawo-
 wanie.
 sprawozdanie.
 sprawunek - nku.
 sprawiac - am, sprawic - wie.
 spraw.
 sprawdziliosc - i.
 sprawdzilivy. sprawdzilwie.
 sprezyk - a.
 sprezynna - y. sprezynka - i.
 sprezystosc - i. sprezysty.
 sprosnosc. sprosny.
 sprostac, sprostam.
 sprosnica - y. sprosnyk - a.
 spróc, spróje, sprólem.
 spróchnialosc - i. spróchnialy.
 spryca - y, *lep.* sikawka.
 sprycowac, sprycuję.
 sprycha (*kolowa*) - y. spry-
 chowy.
 sprys - u *l.* sprysa - y.
 sprysz - u.
 spryszczony.
 spryt - u, *lep.* dowcip, zręcz-
 nosć.
 sprytnosc. sprytny.
 spradz, sprzege, sprzegac,
 sprzegam.
 sprzag, - egu.
 sprzaganie, sprzezenie.
 sprzac, sprzedę.
 sprzatat - am, sprzatnac - ne.
 sprzazka - i, *lep. niz* sprzacza,
bo poch. od sprzegac, spradz.
 sprzatanie, sprzatanienie.
 sprzeczac - am sie. sprieczka,
 sprieczki.
 spriecznosć. sprieczny. sprze-
 cznie.
 sprzeciwiac (- am) sie, sprze-
 ciwic (- wie) sie.

sprzedaj, tylko *z przyimkiem*
na uż. zam. sprzedaż.

sprzedajność - i, sprzedajny.

sprzedaż - y; *źle* stać na sprz.
zam. być na sprzedaż.

sprzęcik.

sprzęgać - am, sprządz, sprzęgę.

sprzęt - u.

sprzęża - y l. sprzężaj - u, =
sprząg.

sprzyjać - am.

sprzyjanie.

sprzykrzać - am, sprzykrzyć,
sprzykrzę.

sprzymierzeniec - ńca.

sprzymierzać (am) się, sprzy-
mierzyć (rzę) się.

sprzysięgać się, sprzysiądz się.

sprzysiężenie.

spuchłość. supuchły.

spust - u. spustny.

spustoszyć - eję, spustoszały.

spustoszenie.

spustoszyć - szę, spustoszyłem.

sprzysięgać (- am) się, sprzy-
siać (- siegę) się.

sprzysiężenie.

spuścizna - y.

spuścić (spuszczać) się na
kogo, *w niektórych razach le-
pij* zastąpić przez sł. zaufać
komu.

spychać - am, zepchnąć - nę,
zepchnięj.

spiać, zepnę - niesz, niej; spi-
nać - am.

spieka - i, piekota - y.

spiekać - am, piec - ekę.

spiekłość - i. spiekły.

spień, spnia, spionek - uka.

spieniężać - am, spieniężyć - żę.

spierać - am, zeprzeć, zeprę.

spięcie - a.

spijać - (am) się, pić (iję) się.

spinać - am, spiąć, zepnę.

spikać - (am) się, spiknąć -
(knę) się.

Spira - y.

spirytus - u.

spis - u.

spisa - y.

spisek - sku. spiskowy.

spiskowiec - wca.

Spiż - u. Spiski (*np.* hrab-
stwo).

srocze - ęcia. srocza - i.

sroczy, - a, e.

srodze i srogo.

srogo, srożej.

srogość. srogi, sroższy.

sroka - i, tych srok l. srók.

srokacz - a l. srokosz - a.

srokacizna - y.

srokato. srokatość - i. srokaty.

srom - u.

sromać - am się.

sromocić - cę.

sromota - y.

sromotny. sromotnie.

srożyć - eję. srożenie się.

srożyć się, - żę się.

ssać, ssie, ssiesz, ssią, ssałem;
ale ssący (*nie* śsiący), zwierzęta
ssące, *zob.* zwać, zwać.

ssanie - a.

stacja - ji, ją.

staczać, stoczyć.

staczanie, stoczenie.

stać (*zam.* stając), stoje, sto-
jisz, stoją, stój, stałem, (*zam.*
stojąłem. Dobrze stoję i. Dobrze
się (sobie) stoję *źle* używać w
znaczeniu dobrego powodzenia,
oznaczamy to przez Mam się
dobrze, Powodzi mi się dobrze.

stać się, stawać się, staje się,
stanę się, stań się.

stacja - ji, ją.

staczać - am, stoczyć - czę.

staciwo.

stadło - a, tych stadel.

stadny, stadowy.

stadnik - a.

stadnina - y. stado.

stag (gruba lina okrętowa.)

stajać, staje śnieg, stajały; *zob.*

tajać.

staje (*zam.* stajanie), kilka

staji, (*choć* jaja, jaj).

stajenka - i.

stajenne - ego.

stajenny.

stajiska - jisk.

stajnia, tę stajnię, tych stajni

lep. niż tych stajen *lub* stajen.

stałość - i. stały. stale.

stal - i, stalka - i.

stalica - y.

stalić - lę.

stalogryf.

staloryt - u.

stalowy.

Stambuł - u, *skrót. z* Konstan-
tynopol = Carogród - odu.

stambułka - i.

stamtąd (*nie* ztamtąd).

stan - u. *éle* być w stanie, po-
stawić kogo w stanie, *zob.* po-
łożenie; *éle także* mądrość stanu,
mąż stanu, radzca stanu, *ma*
być statysta i polityk.

stan - u, stanik - a.

stanąć - nę, stawać, staje.

stancja - ji, ją, *lep.* mieszkanie,
pokój.

stangret - a, *lep.* woźnica. stan-
gretowy.

stanowczość - i. stanowczy.
stanowczo.

stanowy.

stanować - wię, stanów.

stanowisko, *éle* stanowisko
opuszczać, *mówi się*: schodzić,
wychodzić ze stanowiska.

Stańczyk - a.

stanica - y.

starać(- am) się.

staranność - i. staranny.

starannie.

staranie (się).

starczyć - czę.

starcie, ścieranie.

starka - i, = baba.

starodawny.

starodub - a.

Starogród-odu. Starogrodzki.

staropolski.

starosta - y, starostowie (*éle*
starości).

starostwo.

starość - i.

starościc - a, ci starościce.

starościanka - i.

starościna (*odm. się jak dzie-*
wczyzna).

starościński.

staroświecki.

staroświecczyzna - y.

starowierca - y.

starowina - y.

starozakonny.

starożytność - i. starożytny.

starszeński. starszeństwo.

starszy i naczelný, *lepiej użyć*
zam. nad w następnych wyra-
zach: starszy l. naczelný komi-
sarz (*zam. nadkomisarz*), 'star-
szy l. naczelný prokurator (*zam.*
nadprokurator), star. burmistrz
(*zam. nadburmistrz*).

starszyzna - y.
 staruch - a. starucha - y.
 starunek - nku.
 staruszek - szka. staruszka - i.
 stary, *źle* jakeś stary chłopcze?
zam. ile masz lat, lub w jakim wieku jesteś?
 starzec - rca.
 starzec się, - eję się.
 starzyzna - y.
 stateczność - i. stateczny. statecznie.
 statecznić - eję.
 statek -tku.
 statkować - kuje.
 statua, statuy (*nie* statui); *lep.* posąg.
 statut - u, te statuty; *lep.* ustawa.
 statyka - i.
 statysta - y. statystyka - i.
 staw - u. stawowy.
 Staw - u.
 stawać, staje, stawam, stanąć, stanę.
 stawka - i.
 stawiać - am, stawić, stawię, staw, stawmy.
 stawianie, stawienie.
 stawiarka - i.
 stawidło.
 stąd, *nie* ztąd; *zob.* stamtąd.
 stągiew - gwi.
 stapać - am, stapać - ne, niej, stąpić - pię.
 stapor - a.
 stebnowaczka - i.
 stebnować, stebnować - nuje.
 stebnowka - i.
 Stefan - a. Stefanek - nka.
 Stefanja - ji, ją.
 stek - u.
 stelmach - a, *lep.* koleśnik.

stelmaski warsztat, *lep.* koleśnia.
 stelmastwo.
 stemwszystkiem.
 stenograf - a. stenografja - ji, ją.
 step - u. stepowy.
 stepnik - a.
 stepówka - i.
 stereometrja - ji, ją.
 stér - u. stérowy.
 stérczeć, *źle* brać to słowo *w* *znacz.* odznaczać się.
 stérnictwo. stérnik - a.
 stérować - ruje.
 stért - u = stóg.
 stęk - u.
 stękać - am, stęknąć - ne, stękniej.
 stękanie, stęknienie.
 stęchłość - i. stęchły.
 stęchlizna - y.
 stęchnąć - ne.
 stępa - y, tych step. stępka - i.
 stępak - a.
 stępel - pla.
 stęplarz - a.
 stęplować - pluje.
 stępor = stapor.
 stępować - uje, stąpić - pię (sukno).
 stepowy.
 stępia - pi.
 stępieć - eję. stępić - pię.
 stężyć - eję. stężenie.
 stłaczać - am, stłoczyć - czę.
 stłaczanie, stłoczenie.
 stłuczenie.
 stłumienie.
 stłumiać - am, stłumić, stłumię, stłum.
 stleć, stleje.
 stlic,

sto, dpln. *sta*, np. Płacę procentu pięć od *sta*; mjsc. *stu*, np. Dziesięć w *stu* mieści się 10 razy; narząd. stem *l.* *stoma*, np. Co ja pocznę ze stem ludzi? Przed stem lat, Zbrodniarza zawsze coś goni Stem lotnych koni, Przed *stoma* laty, Z dwoma stami talarów. — Nie było ich tam ani *stu*; do *stu* katów.

stoczek - czka.

stodoła - y. stodołny.

stojak - a.

stojący (*źle* stojący) to zrobię.

Stojicki. stojicyzm - u.

Stojik - a, Stojikowie *l.* Stojicy.

stok - u.

stokfisz - a, jako ryba żyjąca, np. Zabiłem stokfisz; - u, jako towar w handlu i potrawa, np. Nie lubię stokfiszu.

stokłos - u, *l.* stokłoska - i.

stokroć = sto razy.

stokroć *l.* stokrotka - i.

stokrotny. stokrotnie.

stochmal - u.

stołeczek - czka. stołek - lka.

stołecznik - a.

stołować - łuję.

stołowanie.

stołownik - a.

stołowy.

stolarz - i.

stolarski. stolarstwo.

stolarz - a.

stolec - lea.

stolica - y.

stolik - a. stolikowy.

stolistny (róża centyfolja).

stolnia *l.* stoła, kopać stolnią.

stolnik - a. stolnikowa - y.

stolnikówna - y.

stolnikostwo.

stonka *l.* czerwiec - wca.

stonogowiec - wca.

stonóg - oga.

stopa-y, tych stóp. Postawić na stopie wojennéj (wojsko); Żyć na wielką stopę nie dob. lepiej Żyć na wielką skalę *lub* po pańsku. Być z kim na dobrej stopie (*nie* na poufnéj stopie), Wypuścić na wolność (*źle* na wolną stopę).

stopka - i.

stopień - pnia.

stopniować - pniuje.

stopniowanie.

stopniowo. stopniowy.

storc *l.* storcz - u.

storczyk - a.

storzyszek - szka.

stosuga - i.

stosił - u.

stowarzyszenie.

stowarzyszyć się, - szę się.

stowrząd - odu.

stożek - żka.

stóg - ogu.

stójka - i. stójkowy.

stół - ołu.

stół (stola), *lep.* niż stula.

stólecie. stóletni.

stólnica - y.

stós - u.

stósować - uję.

stósowany (kapelusz).

stósowność - i. stósowny. stósownie.

stósunek - nku.

stósunkowo. stósunkowy.

stóżkowaty. stóżkowy.

stracenie. straceniec - ńca.

Stradom - a.

stragan - u.

stragarz - a.

strach - u (obawa), - a (zły
luch).

strachać - (am) się.

strachliwość. strachliwy.

strapienie.

strapić się, - pie się.

straszenie.

straszliwość - i. straszliwy.

strasznosc - i. straszny. strasznie.

strasznica - cy. straszniak - a.

straszyć - szę.

straszydło.

strata - y. stratny.

strategiczny. strategia - ji, - ją.

stratować - tuje; trutować
*np*trzb., *bo mamy* deptać, mia-
żdżyć.

strawa - y.

strawne - ego.

strawność - i. strawny.

straż - y; straż ogniowa *źle*
(boby to znaczyło straż czuwa-
jącą nad tēm, ażeby ogień nie
wygasł), *ma być* straż pożarna.

strażnica - y.

strażnik - a. strażniczka - i. l.
strażnikowa - y.

strącanie, strącenie.

strączasty.

strączek - czka. strąk - ęka.

strączyna - y.

strąkowaty. strąkowy.

strefa = pas strefisty.

stręczarka - i. stręczenie.

stręczyć - czę.

stręczyciel - a. stręczycielka - i.

strętwa - y.

strof - u, *lep.* kara pieniężna.

strofować - fuje.

strojić, stroje, strojisz, strój.

strojiciel - a.

strojno, strojnie. strojny.

strojniś - a. strojnisia - si, się,

strojowy.

stromy.

strona (okolica), tych stron.

stronnictwo. stronnicy.

stronnica — kobieta należąca
do jakiego stronnictwa, = zwolen-
niczka.

stronnik - a.

stronica (*nie* stronnica) =
strona w książce.

stronić - nie.

strop - u = pułap, sufit.

stroskany.

strój - oju.

stróna - y, (u instrumentów
muzycznych), tych strón.

stróż - a. stróżka - i.

stróżować - żuje.

strucel - cla. strucelek - lka
(*nie* ta strucla, ta strucelka).

strudzenie.

strug - a.

struga - i. strużka - i.

strugać, strugami. strużę.

struganie.

struganina - y.

struktura - y, *lep.* budowa.

strukezaszy - ego, *np*trzb. *bo*
mamy stolnik.

struchłałość - i. struchlały.

struchleć - eję.

strumyk - a, = struga.

strumyczek - czka.

strumienny.

strumień - a. strumienisty.

struna, *lep.* stróna.

strup - u. strupek - pka.

strupiasty.

strupieszalosc - i, strupialosc - i.

strupieszaly.

struś - a. strusi, a, e.

strużka - i, = mała struga.

strużyny, strużyn.
 strwonienie.
 strycek - czka.
 strygoń *l.* strzyga.
 stryj - a. stryjasek - szka.
 stryjeczny. stryjek - jka.
 stryjenka, *nie* stryjanka (*z lud.*
 stryjna).

stryjostwo = a) stryj i stry-
 jenka, ci stryjostwo, tych stry-
 jostwa *itd.* b) to stryjostwo (jako
 przedmiot lub własność).

stryjowski.

strych - u, = poddasze.

strycharski. strycharstwo.

strycharz - a.

strychować - chuje.

strychulec - lea.

strzał - u; Strzał padł *źle*
zam. Wystrzelono *l.* Ktoś strze-
 lił; *zob.* paść, padać.

strzała - y. strzałka - i.

strzałowy

strzaskanie.

strząsać - am, strząsnąć, strzą-
 sne, strząśnieć.

Strzebel - bla (*góra*).

strzecha - y.

strzelać - am; strzelać na wiatr
źle, mówi się strzelać w powie-
 trze; strzelić - lę.

strzelanie.

strzelba - y.

strzelec - lea. strzelecki.

strzelisty.

strzelnica - y.

strzelniczy.

strzemię - enia.

strzepanie.

strzeżek - żka.

strzeżenie.

strzędz, strzegę, strzeż; *źle*
 strzec.

strzępeczka - i.

strzępek - pka.

strzępka - i = koszcza, chwo-
 szczka.

strzępia - pi. strzępiasty. strzę-
 pienie.

strzępić, strzępie, strzęp.

strzosować - suję (statek u
 brzegu).

strzydz, strzygę, *źle* strzyc.

strzyga *l.* strygoń.

strzykać - am, strzyknąć - nę.

strzymywać - muję, strzymać
 - am.

strzyż *l.* strzyża - y.

strzyżenie.

strzyżyk - a.

stubramny.

studencki. studencik - a.

student - a, studenci (*źle* stu-
 dencia) *jak* prezydent, prezy-
 denci.

studjować, *lep.* uczyć się,
 przykładać się do czego, czasem
 badać, najgorsze jest studero-
 wać; *zam.* studjować. Niemcy
należy mówić badam stan (*po-
 łożenie*) Niemiec.

studnia, tę studnią, tych stu-
 dni *lep. niż* tych studzien, *lep.*
 tych studzien.

studniarz - a.

studniowy.

studzienka - i.

studienny.

studzić, studzę, studź.

stugłowy. stujeżyczny.

stuk - u.

stukać (do drzwi), stukam,
 stuknąć - knę, stuknąć.

stula - y, *lep.* stola (stola).

stulać - am, stulić - lę.

stulisz - u.

stuporczyć (-czę) się.
 stutysiačný.
 stwardniać, stwardniam.
 stwardnieć, stwardnieję.
 stwarzać - am, stworzyć - rzę.
 stwo, za co *źle* pisać ztwo,
 bo *zt.* nie może nigdy zaczynać
 sylaby, *np.* stworzyć (nie ztwo-
 rzyć), bó - stwo (nie bó - ztwo,
 ani bóz - two, bo tak nie wy-
 mawiamy).
 stworzenie.
 stworzyć - rzę.
 stwarzać - am.
 stworzyciel - a.
 stwórca - y. stwórczy.
 stwierdzać - am, stwierdzić - dzę.
 styczeń - cznia. styczniowy.
 styczność - i. styczny.
 stygnąć, stygnę, stygnieć, sty-
 gnałem *l.* stygłem.
 styk - a, = kozica.
 stykać - am, zetknąć - ne, tknieć.
 stykanie, zetknięcie.
 styluczub - a.
 styl - u. stylistyczny. stylistyka - i.
 stynka - i.
 stypa - y.
 styrać, styram.
 styrak - u.
 Styrsk = Styrja - ji, ją.
 styrta - y.
 Styrja - ji, ją.
 Styryjczyk - a. Styryjski.
 subalterny - y, = podrzędny.
 subdyjkon - a.
 substytut, *np. trzb. bo mamy za-*
stepca.
 subtelność *l.* przebiegłość, zrę-
 czność.
 subtelný *l.* przebiegły, zrę-
 czny, delikatny.
 subiekcja - ji, ją.

subiekt - a, ci subiekci (w
 handlu).
 subiekt - u, te subiekty, =
 podmiot w gram.
 suczka - i. suczy.
 sudenny (most = łyżwowý).
 sudno, *l. mn.* te sudny (zam.
 sudna).
 sufler - a.
 suflerować - fleruję.
 sufragan - a.
 sufragańja - ji, ją.
 sufragański.
 sufit - u, te sufity.
 suhak - a.
 suka - i.
 sukces - u, *lep.* powodzenie.
 sukcesja - ji, ją, *lep.* spadek,
 dziedzictwo.
 sukcesor, *lep.* spadkobierca,
 dziedzic.
 sukmana - y.
 sukno, tych sukien; *zobacz*
 suknia.
 suknowiec - wca.
 suknia, tę suknią, tych sukni,
lep. niż tych sukien *lub* tych
 sukien.
 suknisko.
 sukienka - i.
 sukienko.
 sukienny.
 sukiennica - y.
 sukienniczy.
 sukiennictwo.
 sukiennik - a.
 suchar - a. sucharek - rka.
 suchedni, *źle* suchednie, *zob.*
 dzień.
 suchodniowy.
 sucho. suchość - i.
 suchotnica - y. suchotnik - a.
 suchotniczy.

suchoty, suchót.
 suchy, *zwykle* suchszy, dawniej także suższy, jak lichy, lichszy *l.* liższy.
 sułtan - a. sułtanka - i.
 sułtański.
 sulejaty-ów, *lep. niż* suleaty = berlacze.
 sum - a.
 suma - y, a) całość z dodawania, b) ostatnia msza w niedziele i święta.
 sumak - a.
 sumarjusz - a.
 sumka - i.
 sumować, sumuje, = *lep. do-* dawać, zliczyć.
 sumienność. sumienny.
 sumienie, *lep. niż* sumnienie, *bo* sumienny (*nie* sumnienny).
 sumi (wąs), a, e.
 sunąć - nę, suwać - am.
 suplikacje, - ji = modły błagalne.
 surducik - a. surducina - ny.
 surdut - a. surdutowy.
 surma - y.
 surowcowy.
 surowość. surowy. surowo.
 surowiec - wca.
 surowica - y.
 surowizna - y.
 surówka - i.
 sus - a, dać susa.
 suseł - sła.
 susz - u.
 susza - y, tę suszą.
 suszałek - lka.
 suszalnia, suszarnia, - ni, nią.
 suszenie.
 suszki (te) = suche konopie.
 suszwałek - lka.
 suszyć - szę.

sutana - y.
 suteryna, *lep.* podziemna część domu.
 sutki, = ciasna uliczka poprzeczna.
 suto, sucięj. sutość. suty.
 suwak - a.
 Suwałki - lek.
 swadźba - y.
 swach = swat - a.
 swacha *l.* swachna = druhna.
 swar - u *l.* swara - y.
 swarliwość. swarliwy.
 swarzyć się, - rzę się.
 swat - a.
 swatać, swatam. swatanie.
 swaty - ów.
 swawola *l.* swywola - i, tych swawoli; *zob.* nadzieja; zawieja.
 swawolić - lę.
 swawolnica - y. swawolnik - a.
 swąd - edu.
 swędra - y.
 swędzenie. swędzić - dzi, ło.
 swoboda - y. swobodność.
 swobodny. swobodnie.
 swojaczka - i. swojak - a.
 swojski.
 swora i niesworny, *lep. niż* sfora i niesforny.
 sworność. sworny.
 sworzeń - rznia (*rzadziej* swornia).
 swój, своя, swoje. Wole swoją (*nie* moję) książkę, jak obcą. Czy sprzedasz swój dom i swoje (*nie* twoje) konie?
 swywola = swawola.
 swywolny = swawolny.
 Syberja - ji *l.* Sybir - u.
 Syberyjczyk - a. sybirski.
 sycenie.
 Sycylja - ji, ją. Sycylijski.

Sycyljanin. Sycyljanka.
 syczeć, syczę, sykać - am, sy-
 knąć - nę.
 syczenie. syknienie.
 sycić, sycę, syć.
 sygnał - u, *lep.* znak.
 sygnet - a. sygnety - u, te
 sygnety, *lep.* pierścień.
 syk - u. sykanie.
 sykać, sykam (węże), syknąć
 - nę.
 sylaba - y, = zgłoska.
 sylabizować - zuję, = zgłosko-
 wać, składać zgłoski.
 symbol - u, *lep.* godło.
 symboliczny. symbolika - i.
 symetria - ji, ją. symetryczny.
 symfoniczny.
 symfonia - ji, ją.
 sympatja - ji, ją, *lep.* skłon-
 ność, pociąg do kogo, spólczucie.
 sympatyczny.
 sympla - i, tę symplę.
 symptom - u, *lep.* objaw (cho-
 roby).
 syn - a, w woł. synu (*jak ludu,*
boru).
 synagoga - i.
 synapizm - u, *lep.* plaster gor-
 ezychny.
 synek - nka.
 syndyk - a.
 syndykat - u.

synodalny.
 synogarlica (*zam. sinogardlica*).
 synonim. synonimiczny. sy-
 nonimika.
 synostwo.
 synowa - y.
 synowski.
 synowiec - wca. synowica - y.
 synód - odu, *lep.* sobór, = zbór
 biskupów.
 sypać, sypie, syć, (wy)sypy-
 wać - puje.
 sypkość. sypki.
 sypiać - am. sypialny.
 sypialnia, tę sypialnią.
 sypień - pnia.
 Syrakuza - y.
 Syrakuzanin. Syrakuzanka.
 Syrakuzański, Syrakuski.
 Syrena - y.
 syrojeszka - i.
 syrop - u.
 sysak - a.
 system - u, *lep. niż* systemat,
 te systemy.
 systematyczność. systematy-
 czny.
 syt - u, do sytu.
 syt = syty.
 syta l. sytka.
 sytność. sytny.
 sytość. syty.

sz Sz.

sz, czterdziesta głoska pol-
 skiego abecadła.
 sza = cicho.
 szabas - u. szabasować - suję,
lep. niż sabas.
 szabasówka - i.
 szabaśnik - a.

szabelka - i.
 szabeltas - a.
 szabla - i, tę szablę, tych sza-
 bel l. tych szabli.
 szablica - y. szablicko.
 szacować - cuje.
 szacowanie.

szacowność. szacowny.
 szacownik = taksator - a.
 szacunek - nku. szacunkowy.
 szafa - y. szafka - i. szafe-
 czka - i.
 szafarka - i. szafarz - a.
 szafarstwo.
 szafel - fla, l. szaffik - a, = o-
 krawek.
 szafot, *lep.* rusztowanie.
 szafować - fuję.
 szafran - u. szafranowy.
 szafunek - nku.
 szafir - u. szafirowy.
 szajka - i.
 szakal - a.
 szakłak - u. szakłakowy.
 szach - a; trzymać w szachu
źle, ma być trzymać na wodzy
 kogo. l. siły czyje.
 szacher - chru.
 szacherka. szacherstwo.
 szachować - chuję.
 szachownica - y.
 szachraj - a. szachrajka - i.
 szachrajski. szachrajstwo.
 szachrować - chruję.
 szachta - y.
 szachulec - lca.
 szal - u.
 szalamaje, tych szalamaji, *lub*
 szalamajów.
 szalaput - a.
 szalas - u.
 szalawila - y.
 szalwja - ji, ją.
 szal - u.
 szala, tę szalę.
 szalbiérka. szalbiérz - erza.
 szalbiérski. szalbiérstwo.
 szaleć - leję.
 szalój - eju = lulek.
 szaleń - a, = świnia wesz.

szaleniec - ńca.
 szaleństwo.
 szalony.
 szalotka - i.
 szalować - luję. szalowanie.
 szalupa - y.
 szambelan = podkomorzy.
 szambelanowa = podkomo-
 rzyni.
 szambelanka.
 szambelani - a.
 szambelański. szambelaństwo.
 szamerować - ruję.
 szamotać, szamocę.
 szampan - a.
 Szampańja - ji, ją. szam-
 pański.
 szanować - nuję.
 szanowanie. szanowny.
 szanta - y.
 szanćować - cuję.
 szaniec - ńca. szanćowy.
 szarabanda - y.
 szaraczek - czku. szaraczkowy.
 szaragi - ów.
 szarańcza - y.
 szarapata - y.
 szarawary - ów.
 szarawy. szary.
 szarfa l. szarpa = przepaska.
 szargać, szargam.
 szarganiec - ńca, l. szarga-
 wiec - wca.
 szarlatan - a, = szalbiérz.
 szarpać - pię, szarpnąć - nę,
 szarpińej.
 szarpanie. szarpanina - y.
 szarpie (l. mn.) - i, = sku-
 banka.
 szarsza - y.
 szarszedron - u.
 szaruga - i.
 szarwark - u. szarwarkowy.

szary.
 szarża-y, = natarcie (*jazdy*).
 szarżyć, szarżam.
 szarżyć, szarżę.
 szarżyna - y.
 szast!
 szastać, szastam, szastnąć-nę.
 szaszór = trzcinnik.
 szata - y.
 szatan - a, = djabeł, biś.
 szatański. szatanstwo.
 szater wojenny, szalas.
 szatkować - kuje.
 szatkownica - y.
 szatny = kamerdyner.
 szatnia, tę szatnią, = garderoba.
 szatr - u *lub* szatra, *zob.* namiot cygański.
 szatyn - a. szatynka - i.
 szatynowy.
 szczapy rogowe = fiszbin.
 szczać, szczę, szczałem.
 szczaw - u. szczawiowy.
 szczawian - u.
 szczawik - u. szczawikowy.
 szcząt - ętu, do szczętu, ze szczętem.
 szczątek - tka.
 szczebel - bla.
 szczebiot - u = szczebiotanie,
 - a = osoba.
 szczebiotać - biocę. szczebiotanie.
 szczebiotka - i.
 szczebiotliwość.
 szczebiotliwy *l.* szczebiotny.
 szczeń - i. szczeciany.
 Szczecin - a. Szczeciński.
 Szczecinek - nka (*Neu-Stettin*).
 szczecina - y. szczeń - i.
 szczecinowaty *lub* szczecisty.

szczegół - u. szczegółowy.
 szczegółność. szczegółny.
 szczególnie, szczególniej.
 szczekacz - a.
 szczekać - am.
 szczekanie.
 szczekuszka - i.
 szczelina - y.
 szczelność. szczelny. szczelnie.
 szczenny, szczenna.
 szczeniak - a.
 szczenię - ęcia, szczeniątko.
 szczenić się, - ni się.
 szczep - u.
 szczepa - y.
 szczepać - am (*łupać*)
 szczepanie.
 Szczepan - a. Szczepanowy.
 szczepowy.
 szczepki. szczepny.
 szczepnica-y, *lub* szczepnik-u.
 szczepić, szczepię, szczep.
 szczepie - a = szczepione
 drzewka.
 szczepisko.
 szczeżula = łuska.
 szczeńb - u *l.* szczeńba - y.
 szczeńbak - u.
 szczeńbał - a.
 szczeńbaty.
 szczeńbiec - bca.
 szczeńbić, szczeńbię, szczeńb.
 szczeńk - u. szczeńkowaty.
 szczeńność. szczeńry.
 szczeńrozłoty.
 szczeńdzić, szczeńdzą, szczeńdź.
 szczeńk - u.
 szczeńka - i. szczeńkowy.
 szczeńkać - am, szczeńknać - nę.
 szczeńkotać - am.
 szczeńsny.
 Szczęsny = Feliks.

szczeście.

szcześcić, szczęścić, szczęść.

szcześliwość, szczęśliwy, szczęśliwie.

szcześliwiec - wca.

szczęt = szcząt.

szczkać - am, szczknać - knę.

szczkawka = czkawka.

szczodrośliwość, szczodrośliwy.

szczodrość, szczodry, szczodrze.

szczodrzenica - y.

szczoteczka - i. szczotka - i.

szczotkarz - a.

szczotkować - kuję.

szczuć - uję.

szczudłaty. szczudło.

szczupak - a.

szczupłość. szczupły. szczuple.

szczur - a. szczurek - rka.

szczurzy.

szczutek - tka.

szczwać = szczuć, szczwam i szczuję.

szczwany, szczuty.

szczwanie.

szczycić się, szczycę się.

szczygieł - gła.

szczykać - am, szczyknać - nę.

szczytać - pię, szczyć, szczy-pnąć - nę.

szczyprawka - i.

szczypce, tych szczypcy l. ów.

szczypczyki - ów.

szczypka - i, szczypta - y.

szczypiór - oru, lub szczypio-rek - rku.

szczyr - u.

szczyrzyca - y.

szczyt - u. szczytowy.

szczytność. szczytny.

szczyzoryk = scyzoryk - a.

szef - a, *uż. się tylko w woj-*

sku, np. szef bataljonu, w innych razach mówi się za to naczelnik.

szefelin = włócznia, rohatyna, dzida.

szeląg - a. szelązek - żka.

Szeląg - a (*pod Poznaniem nad Wartą*).

szelest - u.

szeleścić, szeleszczyć.

szelina - y.

szelka - i. szelki - lek (*uspodni*).

szelma - y. szelmowski.

szelmstwo.

szemat - u, *lep.* wzór.

szemrać - am i - rzę.

szemranie. szemranina.

szeplenienie. szeplenić - nię.

szepleniuch - a.

szepleniucha - y.

szeptać, szepce, szepcesz (*nie szepcesz, bo t w koniug. nie przechodzi nigdy w cz*), szeptaj l. szepc.

szeptanie.

szepty - ów.

szerchla - i, *==* sierć.

szerég - egu.

szeregować - reguję.

szeregowy.

szeregowiec - wca, l. szeregowy.

szermować - muję.

szermierka - i.

szermiński. szermierstwo.

szermierz - erza.

szerokość. szeroki (*żle* szerokość - ki).

szerokousty.

szerszeń - a.

szersć, - i, *lep.* sierć.

szerz, wszierz i wdluż.

szerzawa l. szerzyzna.

szerzyć, szerzę, szérz.

szesnastka - i. szesnasty.
 szesnaście.
 szeslong - u.
 sześć, sześciu, sześcioro.
 sześćdziesiąt, sześćdziesięciu.
 sześćdziesiąty.
 sześćdziesięcioletni.
 sześcian - u. (*zam.* sześcian).
 sześcienny.
 sześcioboczny, - dniowy, - go-
 dzinny, - tygodniowy, - tysiączny.
 sześciobok - u, sześciogran,
 sześciokąt.
 sześciograniasty, sześciokątny.
 sześciokonny.
 sześciokrotny.
 sześciorak - u.
 sześcioraki.
 sześćset. sześćsetny.
 szew, szwu.
 szewc (*zam.* szewiec) - a. szew-
 cowa - y. szewcówna - y.
 szewczyk - a.
 szewski (*zam.* szewcki).
 szewstwo (*nie* szewctwo).
 szérz, wzdłuż i wszérz.
 szkalować - luje.
 szkalowanie. szkalownik - a.
 skandal - u, często *lep.* zgor-
 szenie.
 skapa - y. skapsko, skapina.
 skapi = koński.
 skaplérz - erza.
 skarada - y.
 skaradność. skaradny. ska-
 radnie.
 skaradnik - a. skaradnica - y.
 skaradzić, skaradzę.
 skarlat - u. skarlatny.
 skarlatyna - y.
 skarpetka - i.
 skatula - y. skatulka - i.
 szkło.

szklanka - i. szklaneczka - i
 szklany (*nie* szklanny).
 szklanica l. szklenica - y.
 szklarnia, tę szklarnią.
 szklarski. szklarstwo.
 szklarz - a.
 szklić, szkłę.
 szklisty. szkliwo.
 szklnić się = lśnić się.
 Szkocja - ji, ją. Szkot - a.
 szkoda - y.
 szkodliwość. szkodliwy. szko-
 dliwie.
 szkodny.
 szkodnik - a. szkodnica - y.
 szkodować, - duje.
 szkodzenie.
 szkodzić, szkodzę, szkódź.
 szkoła - y.
 szkopek - pka, = szkopieć,
 dójnica.
 szkopuł - u.
 skorbut - u. skorbutowy.
 Szkot - a. Szkotka - i.
 szkołka - i.
 szkolne - ego. szkolny.
 szkolnictwo.
 szkudla - y l. szkudło - a (= *gont*).
 szkudlany. szkudlarz - a.
 szkuta - y. skutnik - a.
 skutny. skutowy.
 szkiełko. szkieleczo.
 szkielet - u, te szkielety, =
 kościotrup.
 szkic - u, *lep.* zarys.
 szlapać - pie.
 szłapak - a.
 szła - i, szłapią iść.
 szlyk - a.
 szła (sleja), szli, tę szłą.
 szlak - u.
 szlejka - i.

szlemię - enia.
 szlichtada, szlichtować, *zob.*
 pod śl...
 szmaciany.
 szmacisko.
 szmat - u. szmatek - tka.
 szmelc - u, *lep.* szkliwo (= amalja), polewa (na zębach).
 szmelcować - cuję.
 szmelcuga - i.
 szmerać - am.
 szmér - eru.
 szmérziel - glu (szmyńs?)
 szmérmel - mla.
 szmuklerski. szmuklerstwo.
 szmuklérz - erza, = pasamonik.
 szmuklérka - i.
 sznur - u. sznurek - ka.
 sznurować - uję.
 sznurówka - i.
 sznypa - y. sznypka - i.
 szoldra, = szynka.
 szońdy - ów.
 szop - a; szópy - ów (futro).
 szopa - y, tych szop. szopka - i.
 szor - u, szora, *zwykle* szory
 szorów.
 szorować - ruję, *l.* myć (schody, pokój).
 szorstkość.
 szorstki, szortszy *l.* szorściejszy.
 szóstak - a. szóstka - i.
 szósty.
 szpaczek - czka, mały szpak.
 szpaczkować - kuję.
 szpada - y.
 szpadel - dla (u chirurgów).
 szpagat - u.
 szpak - a. szpakowaty.
 szpachla - i, (= szpadel malarzy).
 szpały (= podkłady) i relsy.

szpaler - u, = bindażyk.
 szpalta - y, *npl*, *bo mamy* lam.
 szpara - y. szparka - i.
 szparag - u.
 szpargał - u, te szpargały.
 szparki, a, e.
 szpat - u.
 szpaga - i.
 szpecić, szpecę, szpec.
 szpecenie.
 szpełta, *lep.* orkisz. szpełciany
lep. orkiszowy.
 szperacz. szperać, szperam.
 szpetność. szpetny. szpetnie.
 szpetnieć, - tnieję.
 szpérka - i.
 szpona - y.
 szponder - dru.
 szponogon - a.
 szpryca - y, *lep.* sikawka.
 szpula, szpulka, - i.
 szpulować - luję.
 szpunt - u, *l.* czop, zatykadło.
 szpuntować - tuję.
 szranki - ków.
 sztab - u. sztabowy.
 sztaba - y.
 sztabikowy.
 sztafirować - ruję.
 sztafeta - y.
 sztak - u.
 sztakiety *l.* sztachety - ów.
 sztakietki *l.* sztachetki, - tek.
 sztachować.
 sztalugi, tych sztalug.
 Sztambul - u, = Carogród,
 Konstantynopol - u.
 sztandar - u. sztandarowy.
 Sztembark (Tannenberg).
 sztebnować, - bnuję.
 sztebnówka - i.
 sztokada - y.
 Sztokolm - u. Sztokolmski.

sztorc - u.
 sztuczka - i.
 sztuczność. sztuczny. sztucznie.
 sztuciec - ćca.
 sztufada - y.
 sztuka - i.
 sztuka mięsa, do sztuki mięsa,
 ze sztuką mięsa, *źle* sztukamięsa
 i ta sztukamięś.
 sztukaterja - ji, ją, = ozdoby
 z gipsu pomieszanego z wapnem.
 sztukator - a. sztukatorski.
 sztukmistrz = artysta.
 sztukować - tuje.
 szturchać - am, szturchnąć-nę,
 szturchniej.
 szturchanie.
 szturchaniec - ńca, dać (do-
 stać) szturchańca.
 szturm - u.
 szturmak - a.
 szturmować - muje.
 sztyfcik - a. sztyft - u.
 sztych - u.
 sztycharnia - ni, nią.
 sztycharski. sztycharstwo.
 sztycharz - a.
 sztychować = ryć, rytować.
 sztychowy.
 sztylet - u, te sztylety; = pu-
 ginał.
 sztylpa - y.
 sztywność. sztywny.
 sztywnieć - eje.
 szuba - y.
 szubrawstwo.
 szubrawiec - wca.
 szubienica - y.
 szubienicni.
 szuffa - i.
 szuffada - y. szuffadka - i.
 szuffować - fluje.
 szuja - ji, - je.

szukać, - am (kogo, czego, za
 czém).
 szukanie.
 szuler - a, szulerka - i.
 szulernia - ni, nią.
 szulerski. szulerstwo.
 szum - u.
 szumność. szumny. szumnie.
 szumować - muje.
 szumowiny - win.
 szumówka - i.
 szumieć - mie, misz.
 szurgot - a.
 szurgotać - goce. szurgotanie.
 szus - u dać szusa, (skok).
 szuszał - a. szuszałek - lka.
 szust! szustać - am.
 szuwaks - u, *lep.* czernidło do
 butów.
 szuwar = tatarek.
 Szwab - a. Szwabka - i.
 Swabja - ji, ją. Swabski.
 szwaczka - i.
 szwadron - u. szwadronowy.
 szwajca l. szwajka = szydło.
 Szwajcar. Szwajcarka.
 Szwajcarja. Szwajcarski.
 szwalnia - ni, nią.
 szwank - u, = uszkodzenie,
 usterk; na szwank narazić (nie
 postawić).
 szwankować - kuje, = chwiać
 się, utykać, szkodować.
 szwargot - u. szwargotka - i.
 szwargotać, - oć.
 Szwecja, - ji, ją.
 Szwed - a. Szwedzki.
 szyb - u, szybom (= lot orli).
 szyb - u, otwór do głębi ziemi.
 szyba - y. szybka - i.
 szybał - a. szybałstwo.
 szybko, szybciej (nie szybczej).
 szybkość. szybki.

szybkobieg - ega.
 szybkonogi.
 szybować - uję. szybowany.
 szybiasty.
 żyć - ję. zycie.
 szydełko (*nie* hekielko).
 szyderca - y.
 szyderczy, szyderski.
 szyderstwo.
 szydło. szydlowaty.
 szydzić, szydzieć, szydzić.
 szyja - ji, ję; za to używamy
 wyrazu kark w następstwie, zwro-
 tach: złamać kark, na złama-
 nie karku, pozbyć się kogoś
 (czegoś) z karku. Nie mówi się
 też Wziąć coś na swoje szyję,
 lecz na swoje ryzyko.
 szyjka - i. szyjny, szyjowaty.
 szyk - u. szykowany.
 szykana - y.
 szykanować - kuję.
 szykować - kuję.
 szych - u.
 szycht - u. szychtarz *lub* szy-
 chciarz - a.
 szychta *l.* warstwa, pokład.

szyld - u, *lep.* godło.
 szyldkret - u, i szyldkretowy,
np. trz. bo mamy: żółwia sko-
rupa, żółwi.
 szyldwach - u, *że, bo mamy:*
 straż, żołnierz na straży stojący,
 stójka, warta.
 szyling - a.
 Szymon - a. Szymonowa - y.
 Szymonowy.
 szyna - y.
 szynał - a.
 szynk - u. szynkowy.
 szynkarz - a. szynkarka - i.
 szynkować - kuję.
 szynkownia, tę szynkownią.
 szynkiel - kla.
 szynion - u.
 szypeł - pła, szypelek - lka.
 szyper - pra. szyperski.
 szyperstwo.
 szypląć.
 szyprować - ruję.
 szypulka - i. szypulkowy.
 szyszak - a (*hełm z kitą*).
 szyszka - i.
 szyszkowaty, szyszkowy.
 szyszkonos - a.

ś ś.

ś, czterdziesta pierwsza gło-
 ska w *abecadle polskiem*.
 śać (= śać), sieję.
 śadać, śiąć *l.* sieść, śiądę,
 śiądź, śiadłem.
 śiadły, *zam.* zsiadły (*np.*
mléko).
 śiadywać, - duję.
 śiadywanie, śiadanie.
 śiak, tylko w wyraż. *ni tak*
ni śiak.

siaki. taki.
 siano, w sianie. sianko.
 sianokos - u. sianożęć - i. sia-
 nożęcie.
 sianie - a.
 siara - y.
 siarczan - u. siarczany.
 siarczyk - u.
 siarczysty.
 siarka. siarkowy.
 siarkować - kuję.

siarkownia *l.* siarkownica-y.
 siarnik - a, siarniczek - czka.
 siateczany.
 siatka - i. siateczka - i.
 siatkować - kuje.
 siatkowaty, siatkowy.
 siąg - a, = sążeń.
 siąkać - am, siąknąć - nę.
 siąść *l.* sieść, *zob.* siadać.
 ściana - y, na ścianie.
 ścianwa = pluskwa.
 ściąć, ścinać, zetnę, zetniej.
 ściągacz - a.
 ciągać - am, ciągnąć - nę,
 ciągniej.

ciąganie, ciągnięcie.
 ściec - kę, ściekać - am, ście-
 knąć - nę.

ściąg - egu.
 ściek - u.
 ściekanie.
 ścienny (*np.* zegar).
 ściennik - a.
 ścięnczać - am, ścięnczyć - czę.
 ścięnczeć - czeje.
 ścierać, ścieram, zetrzeć, ze-
 trę, zetrzēj.

ścierka - i.
 ściern - i, *l. mn.* ściernie.
 ściernisko. ściernisty.
 ściérw - u. ściérwowy.
 ściérwowiec - wca.
 ściérwowisko, ścierwisko.
 ścieśniać - am, ścieśnić - nię.
 ściesać, ściesywać.
 ścieżek = mały ściąg.
 ścieżka - i; *źle* ścieszka.
 ścięcie, ścinanie.
 ścięgacz - a. ścięgaczowy.
 ścięgno - a. ścięgnowy.
 ścięty (*ostrośtup*).
 ścigać, ścignąć.

ścinać - am, ściąć, zetnę,
 zetniesz, - tniej.

ścinięcie. ścięcie.

ścisk - u.

ściskać - am, ścisnąć, ścisnę,
 ściśnij.

ściskość. ścisły.

ścisło, ścisłe = a) ścisło, b)
dokładnie, starannie.

ściosać - szę, ściosywać - suję;
źle ściesać.

sie *źle* zam. się, jak cie *źle*
 zam. cię.

siebie; *Proszę do siebie* (do
 swego mieszkania), *źle* Proszę
 do mnie. *Zob.* ja.

siec, siekę, siekać, siekam.

siecz - y.

sieczka - i. sieczkarnia - ni,
 sieczkarnią.

sieczna (*l* nja broń).

sieczkarz - a.

sieć - i, te sieci.

siedemset. siedemsetny.

Siedlce - dlec. Siedlecki.

siedlić się, *np.* Orzeł siedli
 się na wysokim drzewie, ludzie
 siedlą się nad rzekami.

siedlisko.

siedmdziesiąt. siedmdziesiąty.

siedmkrotny.

siedmlist - u.

siedmnasty, siedemnaście.

siedmnaścioro - rga.

siedmpalecznik - u.

siedmset. siedmsetny,

siedm, siedmiu, siedmioro.

siedmina.

Siedmiogród - odu. Siedmio-
 grodzki.

siedmiokąt - a. siedmiokątny.

siedmiolatka - i.

siedmiolecie. siedmioletni.

siedmioraki.
 siedmiotysiącny.
 siedzenie.
 siedzieć, siedzę, siedź.
 siedziba - y.
 siejba - y, = siów.
 siekaez - a. siekać - am.
 siekanka - i.
 siekanie. siekanieć - ńca.
 siekanina - y.
 siekwiąt, *nie* ssiekwiąt.
 siekiera - y, siekierka - i, sie-
 kierzysko.
 sielanka - i. sielankowy.
 sielankopisarz - a.
 sielawa, sielawka.
 sielski.
 siemienny.
 siemię - enia, *źle* siemie.
 sienny.
 siennik - a.
 sień - i, *te* sienie.
 siepacz. siepacki.
 siepać - am. siepanie.
 sierć - i, *l.* sierchła - i, *nie*
 sierść *ani* szerść.
 sierciany.
 sierdzenie się.
 sierdzień - a, = sworzeń.
 sierdzić się, sierdzę się.
 sierdzisty.
 siermiega - i.
 sieroctwo. sierocy.
 sierota - y. sierotka - i.
 sierotki, tych sierrotek.
 sierp - a. sierpek - pka.
 sierpnica - y.
 sierpowaty. sierpowy.
 sierpień - pnia, sierpniowy.
 sierpik - a.
 sierpik - u, (*rośl.*).
 sierżant - a. sierżancki.
 Siewierski. Siewierz - erza.

Siewérz - erza.
 siéwewne siéwca - y.
 siéwny.
 się, sobie, siebie, sobą.
 sięgać, sięgnąć, sięgnę, się-
 gnięć.
 si, sia, sie, przestarzała forma,
 zachowana w wyrażeniu „do
 siego roku.“
 Sicz - y. siczowy (= ze Siczy,
 kozacki).
 sić - i, sici zastawić.
 sicina - y.
 sidło, tych siideł. siidełko.
 sikać - am, sikać, sikać,
 sikać.
 sikawka - i.
 sikora - y. sikorka - i.
 siła - y. siłacz - a.
 silić (*się*), - lę (*się*).
 siność. silny. si'nie.
 sinak - u.
 sinawość. sinawy. sinawo.
 sinnik - a.
 sinogarlica, *zwykle* synoga-
 rlica.
 silność. siny.
 siniak - a, *l.* siniec - ńca.
 siniec, sinieję.
 sinidło *l.* siniło - a. (*rośl.*).
 sit - u.
 sitarz - a.
 sitko. sito.
 sitowie - a. sitowina - y. sitowy.
 sitowiec - ca.
 siwek - wka. siwosz - a.
 siwość. siwy.
 siwiec - wca.
 siwieć, siwieję.
 siwizna - y.
 siwiosnka - i.
 siodelko. siodło.
 siodlać - am.

siodlak - a. siodłanie.
 siodłaty.
 siodło. siodłowy.
 siodlarz. siodlarka.
 siodlarski. siodlarstwo.
 siolo.
 sionka - i.
 siostra - y, tych siostr. sio-
 strunia - i, nię.
 siostrzan - a. siostrzeniec - ńca.
 siostrzenica.
 siostrzyczka - i.
 siostrzyn, siostrzeński.
 siostrzyczka.
 siódmka - i.
 siódmak - a. siódmaczek. czka.
 siódmy.
 ślaban - u, l. rogatka - i, l. ro-
 gatki - tek (mytne).
 ślad - u.
 ślafmyca - y.
 ślafrok - u.
 ślak - u. ślaczek - czku.
 ślakować - kuję.
 ślachcie - a, l. mn. ta ślachta
w zbiorowém znaczeniu, lep. niż
 szlachcie.
 ślachcianka - i.
 Ślachcin - a.
 ślachecki. ślachtetwo.
 ślachetność. ślachetny. ślache-
 tnie.
 ślachta - y, l. mn. nasza (nasi)
 ślachta.
 ślachtuz, *npt. bo mamy rze-*
źnica - y, rzeźnia - ni, nią.
 ślam - u, l. muł.
 ślamazarność. ślamazarny. śla-
 mazarnie.
 ślamować - muję.
 ślamowaty. ślamny. ślamisty.
 ślarka - i.
 ślaz - u. ślazowy,

Śląsk - a. Śląski, a, e.
 Ślązak - a. Ślązaczka - i.
 śledzczy. śledztwo.
 śledziarz - a.
 śledzienica - y.
 śledzić, śledzę, ślédź.
 śledziona - y.
 śledzionka - i.
 śledziowy. śledziówka - i
 ślepak = krótkowidz.
 ślepnąć, ślepnę.
 ślepota - y.
 ślepowron - a.
 ślepucha - y. ślepuszonka - i.
 ślepy.
 ślepie - pi, = oczy nie ludzkie.
 ślepki - pek, = małe nie ludz-
 kie oczy.
 ślepiec - pca.
 ślepień - pnia.
 ślédź - a.
 ślęczyć - cze, ślęczenie.
 śliczność. śliczny. ślicznie.
 ślifa, l. petlica.
 ślifować - fuje.
 ślifiérz - erza. ślifiérski.
 ślifiérnia - ni, nią.
 ślichtada, *lep. niż szlichtada.*
 ślichtować, l. *niż szlichtować.*
 ślimaczek - czka. ślimaczy.
 ślimak - a.
 ślimakowaty, ślimakowy.
 ślina - y. ślinka - i.
 ślinogórz - u.
 śliniak - a. śliniany. śliniasty.
 ślinić się, - nię się.
 ślisko, *nie ślizko, zob. ski.*
 śliskość. śliski.
 śliwa - y. śliwka - i. śliwaczka - i.
 śliwkowy.
 śliwnica - y.
 śliwina - y.

ślizgać się, ślizgam się, śliz-
gnąć się.

ślizgawka - i. ślizgawica - y.

śliż - a (rybka).

ślnać się, *l.* ślnić się, szklnić
się, *l.* lśknąć się *l.* ślnąć się.

ślochać, ślocham. ślochanie.

ślochy, tych ślochów.

ślósarczyk - a.

ślósarski. ślósarstwo.

ślósarz - a. ślósarzowa - y.

ślóz, ślózka - y. *lep.* śluz, śluza.

ślub - u. ślubny.

ślubować, ślubuje.

ślufa - y, = ślifa.

ślufować, *lep.* ślifować - fuję.

ślufiarnia, *l.* ślifiarnia - ni, nią.

ślufiérz, *l.* ślifiérz.

śluz - u. śluzowy.

śluzka - y, *lep.* niż ślózka.

śluzopłyn - u.

śmieć się, śmieję się, śmieć
się, śmiałem się, śmiali się.

śmieć - lka.

śmieć, śmieć.

śmieć. śmieć, śmiali (*źle*
śmiali) panowie.

śmieć, śmieć, śmieć, śmieć
śmieć, śmieć, śmieć (*źle*
śmieć), śmieć, śmieć, śmieć.

śmieciarz - a.

śmieci, tych śmieci.

śmieć.

śmieć - y.

śmieć - y. śmieć - i.

śmieć - lca, = śmieć.

śmieć - i.

śmieć, śmieć.

śmieć, śmieć.

śmieć - a.

śmieć - a.

śmierć. śmierć,
śmierć.

śmierć - a.

śmierć - y. śmierć - i.

śmierć.

śmierć - a.

śmierć - u. śmierć - szka.

śmierć. śmierć.

śmierć - szę.

śmierć - i.

śmierć - am, śmierć - nę.

śmierć - y.

Śmierć, Śmierć, Śmierć - a,
słowiański bóg, opiekun wód
mineralnych; na jego pamiątkę
oblewają się podobno dotychczas
wodą w drugie święto Wielka-
nocy (= dyngus).

Śmierć - gla.

śmierć (*zam.* sjać z wy-
mianą joty na ń), - am.

śmierć.

śmierć.

śmierć. śmierć.

śmierć. śmierć.

śmierć - i, (*rośl.*) śmierć - cę.

śmierć. śmierć.

śmierć - dku.

śmierć - edzi. śmierć - eję.

śmierć, a (ryba), e.

śmierć - y, śmierć. *tych* śmierć.

śmierć się; *źle* Śmierć mi się oj-
ciec, Śmierć mi się wojna, *ma*
być. Śmierć mi się o ojcu, o
wojnie.

śmierć.

śmierć - y, śmierć - i.

śmierć - a.

śmierć - i.

śmierć.

śmierć, śmierć - y, = za-
mierć, zawierucha śmierć.

śmierć - ży, żyło.

śmierć.

śniég - egu.
 śnitka - i.
 śpiączka - i.
 śpiegować - guje, *lepić niż*
 szpiegować.
 śpiegowanie.
 śpieszność. śpieszny.
 śpieszno, śpiesznie, szpieszniej.
 śpieszyć się, - szę się.
 śpiewaczka - i.
 śpiewać, śpiewam.
 śpiewak - a.
 śpiewność. śpiewny.
 śpieg - ega.
 śpiew - ewu. śpiówka.
 śpica - y.
 śpiczak - a.
 spiczasto. śpiczastość. spi-
 czasty.
 śpik - u. śpikowy.
 śpikulec - lca.
 śpichlérz - erza, śpiklérz-érza.
 śpichrz - a, = śpichlérz.
 śpilka - i. śpileczka - i.
 śpilkować - kuję.
 śpilkowy.
 śpinak - u.
 śpinka - i.
 śpital - a. śpitalik - u, *nie szpi-*
tal, szpitalik.
 śpinel - a, *lep. niż szpinel.*
 śpitalny.
 śpiż - u. śpiżowy.
 śpiżarnia - ni, śpiżarnią, spi-
 żarenka - i.
 śpiżarniany, śpiżarny.
 śpioch - a. śpioszek - szka.
 śrama - y.
 srebrnik - a. srebrny.
 Srebrnogóra - y.
 srebro (*kruszec*). te srebra
 (wyroby srebrne), tych sreber.
 srebrzenie.

srebrzysty.
 średniak - a. średniaczka - i.
 średni.
 średnica - y.
 średnik - a.
 średniowieczny.
 średniówka. *lep. cezura.*
 Średzki, Średzkie prawo =
 Magdeburskie prawo.
 śreżoga - i.
 środa - y. środowy.
 Środa - y, (średzki).
 środek - dka = centro. *np.*
 Wszystko dąży do środka zie-
 mi; środku = sposobu, *np.* Léc-
 karz użył skutecznego środka.
 środkować *lub* pośrodkować,
 pośrodkuje.
 środkowanie.
 Śro-dziemny, nie Śród-ziemny.
 śron - u.
 śród, wśród.
 Śródka (*ale* środ - ka, od śro-
 dek), śródecki.
 śródpiersiowy.
 śródwaga - i.
 śrót - u (drobne kulki do
 strzelania). śróta = pas słoniny.
 śrótnica - y.
 śrótować - tuje.
 śrótownia - ni, - nią.
 śrotownik - a.
 śrótówka - i.
 śruba - y, śrubka - i, (z niem.
 schraube) *nie* śróba, *bo* ratusz
 z niem. rathhaus.
 śrubować - buje.
 śrubsztak - a.
 świadczenie.
 świadczyć - czę.
 świadectwo; św. wydać (*nie wy-*
stawić), świadectwo okazać *lub*

złożyć (*nie* wykazać się świadectwem).

świadomość. świadomy.

świat - a. świątek - tka.

światelko.

światło, w świetle, tych światel.

światłość. światły.

światowość. światowy.

święteczny. świętecznie.

świętek - ka, = święto; Zielone świątki.

świątnik - a.

świątobliwość. świątobliwy. świątobliwie.

świątynia, - ni - nią.

świeca - y. świeczka - i.

świecki.

świecznik - a.

świecić, świecę, świeć.

świecیدło. świecیدelko.

świegot - u.

świegotać, - gocę.

świegotliwość. świegotliwy.

świekra - y, = teściowa.

świektac = świegotac.

świekier, - kra, = teść.

świetlik - a.

świetność. świetny.

święrszczeć - cze.

świerczyna - y.

świergot - u.

świergotać, - gocę.

świergotek - tka.

świerk - u. świerkowy.

święrszcz - a.

świerzbza - y. świerzbiączka.

świerzbic - bię.

świerzbica - y.

świerzbować.

świeżo, świeżęj.

świeżość. świeży.

świecić, świecę.

święcone - go, l. święconka.

święto, *tych* świąt.

świętojanka - i, świętojański.

świętokradzki. świętokradztwo.

świętoszek - szka.

świętość. święty.

świętować - tuję.

świętoziół - ołu.

świder - dra. świder - rka.

Świdnica - y. Świdnicki.

świdrować - druję.

świdwa, świdwina - y, świdwowy.

świnia, - ni, - nię.

świniak - a. świniarski.

świniarz - a. świniarka - i.

świni, a, e.

świnina = wieprzowina.

świńka - i.

świński, *nie* świnski, *bo* u *przed* ski *zawsze* się *miękczy*.

świństwo. świńtuch - a.

świr - a.

świrzepa - y.

świst - u.

świstać, świstam *lub* świszczę;

świsnąć *zam.* świstnąć świsnę, - śniej.

świstactwo.

świstak - a. świstanie.

świstek - tka.

świszcz - a.

świszczeć, świszczę.

świszczypałka - i = świstak.

świst - u.

świta, *lep.* orszak, dworzanie, służba, *bo* na Litwie i na Rusi *wierzchnia odzież włościan* (sukmana, siermiega) *nazywa się* świtą.

świtać, świta, switało.
 świtanie.
 świtek -tku.

Świtez - a. świteski, *nie* świ-
 tezki.
 Świtezianka - i.

t T.

t, *czterdziesta druga litera*
abecadla naszego.

tabaczkowy. tabaczny.
 tabacznik - a. tabacznica - y.
 tabela - i.
 tabakiera - y, tabakierka - i.
 tabaka - i.
 tabelowy.
 tablatura - y
 tablica - y. tabliczka - i. ta-
 bliczkowy.
 tabor - u.
 taboret - u, te taborety.
 taborecik - a.
 taca - y, tacka - i.
 taceta - y.
 taczać - am, toczyć.
 taczanie się.
 taczka - i, *zwykle* taczki, tych
 tacek.

taczkarz - a.
 Tadeusz - a, Tadeuszek-szka,
 Tadzio - a.

tafla - i, tafelka - i. taflowy.
 taflować - fluje.
 taflowanie.
 tafta - y.
 taftuj - a, = kołczan, sajdak.
 Tag - u.

tajać (*tajeć jest forma nie-*
organiczna); śnieg taje.

tajanie.
 tajemność. tajemny, tajemnie.
 tajemnica - y.
 tajemniczość. tajemniczy.
 tajenie.
 tajić, taje, tajisz, tajilem.

tajność. tajny.
 tajnik - a.
 tajstra - y.
 tak, tako, jakotako.
 takowy.
 także.
 taks - a.
 taksa - y. taksator - a.
 taksować, - ksuje.
 taksowanie, taksacja - ji, ją.
 takt - u. taktowy.
 taktyk - a. taktyka - i. ta-
 ktyczny.

także (tak-że, *nie* ta-gże).
 taki, ka, kie.
 tacher - chra.
 tałałajstwo = motłoch, ha-
 łastra.

talar - a. talarek - rka.
 talarowy.
 talent - u, te talenta = zdol-
 ności; te talenty = pieniądze
 greckie.

talerzowaty.
 talérz - erza. talerzyk - a.
 talja - ji, ją, *lep.* kibić.
 talizman - u.
 talk, *lub* talek - lku.
 talka - i = 30 pasem nici.
 Talmud - u. talmudzista - y.
 tam. tamże.
 tama - y. tamowy.

tamaryn.
 tamarynda = daktyl leśny.
 tamaryszek - szka.
 tambor, *niepotrz. bo mamy*
 dobosz.

tamburek - rka.
 tamdotąd.
 tameczny, tamtejszy.
 tamować - muje,
 tamowanie.
 tamożnia - ni, nią, = komora
 celna.
 tamtejszy.
 tamten, tamta, tamto.
 tamtędy.
 Tamiza - y.
 tan - u.
 tancerka - i. tancérz - erza.
 tancmistrz - a.
 tandeciarka - i. tandeciarz - a.
 tandeta - y, tandetowy.
 taneczny.
 tanecznica - y. taneczuik - a.
 tautjema - y.
 tańcować - cuje. tańczyć - czę.
 taniec - ńca.
 tanieć - nieje.
 tani. taniłość.
 tapczan = tarczan - a.
 tapety, *źle, bo mamy* obicia
 pokojowe.
 tapicer - a.
 tapicerski. tapicerstwo.
 tapir - a.
 taraban - a, = wielki bęben.
 tarabanić - nie.
 taradajka - i.
 taran - u.
 tarant - a. tarantowy.
 tarantula - i.
 tarapata - y.
 taras - u. tarasowy.
 tarasować - suje.
 tarcza - y, tę tarczę, kilka tarczy
lub tarcz.
 tarczan = tapczan.
 tarczowaty, tarczowy.
 tarczownik - a.

tarczyca - y.
 tarcie. tarcica - y.
 targ - u.
 targać - am. targanie.
 targaniec - ńca.
 targanka - i, targanina - y.
 targować - guje.
 Targowica - y. Targowicki.
 targowisko.
 tarka - i.
 tarkać, tarchać (terkotać).
 Tarło - y. Tarłowie.
 tarlatan.
 tarlica = cierlica, międlica - y.
 tarlisko.
 tarnka - i.
 tarni - i, tarnina - y.
 tartak - a.
 tartas - u, = hałas, krzyk.
 taryfa - y.
 tarzać się, tarzam się.
 tasak - a.
 tasować - suje. tasowanie.
 tasza - y. taszka - i.
 tasiemka - i. tasiemeczka - i.
 tasiemiec - mca.
 taśma - y. taśmiany.
 tata - y, tatka - i.
 Tatar *l.* Tatarzyn - a.
 Tatarja - ją. tatarski.
 tatarak - u.
 tatarczanka - i. tatarczany.
 tatarczuch - a.
 tatarka - i, = gryka
 tatarszczyzna - y.
 Tatry - ów. tatrzański.
 tatulo, tatunio, tatuś - a.
 taż, *rodz. żen. od* tenże.
 tażbir - u, *l. niż* taśbir.
 tupać *l.* tupać - am.
 teatr, *lep* teatru - u, te teatry;
 teatr zamkowy (w cesarskim
 zamku) we Wiedniu, *źle* teatr

w burgu; idę do teatru, *źle* w teatr *i* na teatr.

teatralny.

tegoczesny.

tegoroczny.

tejina - y. tejinowy.

teka - i.

tekst - u, te teksty.

tektura - y.

technolog-a. technologja-ji, ja.

techniczny. technik - a.

telega - i.

telegraf - u.

telegrafować - fuję.

telegram - u, te telegramy.

teleskop - u.

telet *lep.* teléj. u.

temat - u, tematy; *lep.* 1) zadanie, 2) pierwotnik.

temat, *czyli pierwotnik wyrazów przez przypadki odmieniony, musi się kończyć na spółgłoskę z wyjątkiem przy-swojonych na ua i oa, jak statua, Mantua, stoa, Goa.*

temblak - a.

temperament - u, te temperamenty, *lep.* usposobienie, charakter, przyrodzenie.

temperatura, *lep.* stan powietrza.

temperować (pióro), *lep.* zarzucać.

Templarjusz - a.

tenor - u, tenorowy, tenorysta.

tenże, taż, toż, tenci, tencito.

teokracja - ji, ja. teokratyczny.

teolog - a, teologiczny.

teologja - ji, ja.

teoretyczny. teoretyk - a.

teorja - ji, ja, *prawidła nauki i sztuki.*

teraz.

teraźniejszość. teraźniejszy.

tercerola - i.

tercja - ji, ja. tercjana - y.

tercjaner - a,

terefere - ów.

tereśnia, *lep.* trześnia, czereśnia, tę tereśnia.

Tergiest - u (Triest).

terkot - u. terkotać.

terlica - y.

terlikać.

termometr - u, = ciepłomiérz.

termin - u, te terminy;

terminatka - i.

terminator - a. terminować - nuje.

terpetyna, *lep.* niż terpen-tyna.

terpetynować - nuje.

terpetynowy.

Terst-u (Triest) = Tergiest.

testament - u, te testamenty.

testamentowy.

teść - a, = świekr.

teściowa, *lub* teścina = świekra.

tetryczny. tetryk - a.

też, *lezb. mn. od taż.*

téż, = także.

tęcza, tych tęcz. tęczowy.

tędy.

tęgość. tęgi, tęwszy.

tępość. tępy, tępo.

tepieć - eje.

tępienie.

tępić, tępie, tępisz, tęp.

teskliwość. teskliwy.

tesknota. tesknienie.

tesknić, tesknieć, tesknij; *t. za, po kim (czém) i do kogo (czego).*

tętęt - u.

tętno. tętnić, tętnieć - isz, tętnij.

teżeć, teżeje.

tężyzna - y.
 tkacz - a. tkaczka - i. tkacki.
 tkactwo.
 tkać, tkam, tkasz, tkają.
 tkać (*o tkaczach*), tkę, tczesz,
 tczemy, tką.
 tkanka, tkanina - y.
 tkankowany.
 tkliwość. tkliwy. tkliwie.
 tknąć, tknę, tkniesz, tknięj;
 tykać.
 tkwieć, tkwię, tkwiałem.
 tkwić, utkwię, utkwij, utkwil-
 łem.
 tchawica - y.
 tchnąć, tchnę, tchniesz, tchnięj.
 tchnienie.
 tchórz - a. tchórzowaty.
 tchórzostwo.
 tchu, co tchu.
 tło, takich tłu.
 tłoczek - czka. tłoczny.
 tłocznia, tę tłocznia = prasa
 drukarska.
 tłok - u.
 tłumacz - a, *nie tłumacz, bo*
w wielkorusk. jest tolmak, a u
połudn. Słowian tomacz.
 tłumaczenie.
 tłumaczyć - maczę, *nie tłuma-*
czenie.
 tłuc, tłukę, tłuczesz, tłucz.
 tłuczek - czka.
 tłuk - a.
 tłum - u. tłumny.
 tłumakowy.
 tłumienie.
 tłumok - a. tłumoczek - czka.
 tłumić, - mię, tłum, tłumny.
 tłumny. tłumni - e.
 tłustawy.
 tłustosz (*roślina*) = kurza
 noga.

tłustość. tłusty, tłustszy, *lep.*
 tłusciejszy.
 tłuszc - u.
 tłuszcza - y. tę tłuszcza.
 tłuscieć, tłuscieję.
 tłuscić, tłuszcze.
 tłusciuch - a.
 tłusciucha - y. tłuscioszka - i.
 tleć *lub* tlić się.
 tlić (*np. węgle, smołę*); tlić
 się = tleć.
 toast - u.
 toaleta, *lep. a) gotownia*
b) ubiór, strój.
 toboła, tobołka (*torba pa-*
stusza).
 tobołki - lek.
 toczek - czka, = krążek, tocz-
 kiem.
 toczenie.
 toczkarz i tokarz - a.
 toczyć, toczę.
 tof - u.
 tojad - u.
 tojeść - i.
 togina - y, = mucholówka.
 tok - u.
 tokaj - u, = tokajskie wino.
 tokarczyk - a.
 tokarnia - ni, nią.
 tokarz - a. tokarski. tokarstwo.
 tołub - a. tołubek - bka.
 tom - u. tomowy.
 Tomasz - a. Tomaszowa - y.
 Tomaszowy *lub* Tomaszów
 (*np. dom*).
 tombak - u. tombakowy.
 tomik - u.
 ton - u.
 tonąć, tonę, toniesz, toń.
 tonzura - y.
 toń *lep.* tonia, tę tonią. to-
 nienie.

topaz - u. topazowy.
 topnieć - pnieje.
 topnistość. topnitsy.
 topografia - ji, ją.
 topola, *lep.* topól - oli, te to-
 pole.
 topolowy. topolówka - i.
 toporzysko. topór - oru. to-
 porek - rka.
 topiel - i, l. topiela - i.
 topielec - lca.
 topielisko = topiel. topielisty.
 topienie.
 topić, topię, topisz, top', top'my.
 torba - y. torebka - i.
 torebnik - a.
 torf - u. torfowy. torfisty.
 torfowiec - wca.
 Torgawa (Torgau).
 tornister = tłumoczek skórze-
 ny żołnierzy.
 torować - ruję.
 tort - u. tortowy.
 tortura - y. *zwykle licz. mn.*
 tortury, takich tortur.
 Toruń - a. Toruńczanin.
 toruń - u.
 toruński.
 totumfacki.
 towar - u. towarowy.
 towarzyskość. towarzyski.
 towarzystwo.
 towarzysz - a. towarzyszka - i.
 towarzyszyć - się, - rzysz nam.
 tożsamość.
 tór - oru.
 tracenie.
 tracz - a, = pilarz.
 tracić, tracę, trać.
 tradycja, *lep.* a) podanie, b)
 oddanie rzeczy w posiadanie.
 traf - u.
 trafność. trafny.

trafta = tratwa.
 trafunek - nku, = traf.
 trafiać, trafiać; trafić, trafię,
 traf'. Zam. trafić się z kim *lep.*
 spotkać się.
 traganek - nka.
 tragarz - a.
 tragedja - ji, ją. tragiczny.
 tragik - a.
 trajkot - u.
 trakt - u, te trakty, *lep.* gości-
 niec, droga bita.
 traktament - u, *lep.* żołd.
 traktat - u, te traktaty; *lep.*
 ugoda, układ, umowa, pokój,
 przymierze.
 traktować kogo, *lep.* obchodzić
 się z kim, przyjmować kogo.
 tram - u, = stępka, belka (*np.*
 Widzę żdźbło w cudzém oku,
 a nie widzę belki w swojém).
 tramowy.
 tran - u.
 transparent - u, te transparenty.
 transport - u, *lep.* przewóz.
 transportowy, l. przewozowy.
 tranzyt. tranzytowy.
 trapienie.
 trapić, trapię, trać, traćmy.
 Trapista - y.
 tratować - tuje, *lep.* deptać.
 tratwa = trafia, tych tratew.
 trawa - y, tych traw. trawka - i.
 trawny.
 trawnica - y.
 trawniczek - czka, = piegża.
 trawnik - u, = murawa.
 trawiany. trawiasty.
 trawienie.
 trawić, trawię, tra, traw'my.
 trąba - y. trąbka - i.
 trąbić, trąbię, trąb', trąb'my.
 trącać, trącić, trącę, trąć.

trąd - ędu (choroba krostowa).
 trąd - ąda (= trutnia, owad).
 trefić, trefię, tref'.
 trefniś - a.
 tretować, *lep.* tratować, - tuje.
 tren - u.
 trepan.
 trepli - ów, = obuwie Berna-
 dynów, Kapucynów.
 tresklina - y.
 tresować - suję, *lep.* uczyć,
 układać.
 treść - i. treściwy.
 Trewir - u. trewirski.
 trél - elu, *zwykle* te trele.
 trębacz - a.
 trędowacieć - cieję.
 trędowatość. trędowaty.
 trędownik - u.
 tręzła - i. tręzelka - i.
 trliczek - u.
 troczek - czka.
 trociczka - i.
 trociny, tych trocin.
 trofeje, tych trofeji.
 Troja - ji, je.
 trojak - a. trojakowy.
 trojaki, a, c.
 trojanek - nku, = trójczak.
 Trojańczyk, Trojanin - a.
 troje, trojga, (dzieci, zwierząt).
 trojeść - i.
 trojistość. trojisty.
 trojisty.
 troki - ów.
 Troki - ów.
 trocha, trochę, trochę; potro-
 sze *lep.* niż potruchu.
 tron - u. tronowy.
 trop - u, = ślad.
 tropić = śledzić, wietrzyć.

troska, takich trosk (nie tro-
 sków).
 troskać - am. troszczyć (się).
 troskliwość. troskliwy.
 troszka, *zob.* trocha.
 trotoar, *np. trzb. do mamy cho-*
dnik.
 trójca - y. trójka - i.
 trójkąt - a. trójkątny.
 trójkwiat - u.
 trójnasób.
 trójnóg - oga.
 trójzab - zęba.
 trójpręcikowy.
 truć, truję. trucie.
 truciciel - a. trucicielka - i.
 truczna - y.
 trud - u.
 trudność. trudny.
 trudnić, trudnię, trudnij.
 trudzić, trudzę, trudź.
 trufla - i. truflowy.
 trujący.
 trukawka - i.
 truchleć - leje. truchlenie.
 trumna - y, tych trumien.
 trumienka, *źle* trunienka.
 trunek - nku, *lep.* napój.
 trup - a, *biern.* trupa, *np.* Tru-
 pa pochować.
 trupa (artystów dramatycz-
 nych).
 trupiarnia, tę trupiarnią.
 trupiasty.
 trupieć - pieję. trupieszć - eję.
 trupi, a, e.
 trupisko. trupizna - y.
 truskawka - i.
 truśka - i.
 trut - u (roślina).
 truteń - tnia.
 trutka - i.
 trwać, trwam.

trwałość. trwały. trwale.
 trwoga - i
 trwonić, trwonie, trwoń.
 trwożliwość. trwożliwy, — *nie*
 trwożliwość, trwożliwy, *bo g*
przed i przechodzi w ż, np. mo-
żliwy (mogę), ż przed i bywa
wtedy, gdy w pierwotniku znaj-
duje się z lub ż np. zaraźliwy
 (zaraza), bojaźliwy (bojaźń).

trwożyć - żę.
 tryb - u. trybowy.
 trybula, *lub* trybulka - i.
 trybularz - a, *lep.* kadzielnica.
 trybun - a.
 trybunał - u. trybunalski.
 trybut - u, *npotrz. bo mamy*
dań, danina, haracz, pobór,
 czynsz.

Trydent - u. trydencki.
 trygonometria - ji, ją.
 Tryjest, *lep.* Terszcz - u, *zob.*
 Tergiest.

tryjuf - u. tryjufalny.
 tryjufować - fuje.
 tryjumwir - a. tryjumwirat - u.
 tryk - a.
 trykać, trykam.
 trykot - y.
 tryks - a.
 Trynitarz. trynitarzski.
 trypla - i.
 tryskać - am, trysnąć - nę.
 trywialność, trywialny, *lep.*
 gminność, gminny, pospolity.

trzask - u.
 trzaskać - am, trzasnąć - nę.
 trzaskanie.
 trzaska = drzazga - i, nazbie-
 rać sobie trzasek (*nie* trzask).
 trzaskawica - y.
 trząsać, trząsę, trzęsę.

trzasnąć, trzasnę, trzaśnieć,
 trzasnałem i trzasłem.

trząsać - am; trząść, trzęsę,
 trząś, trzęsiony.

Trzciańka - i.

trzcina - y, trzcinka - i.

trzcinnik - a. trzynniczek - czka.

trzciniany.

trzeba (jest), było, będzie
 milczeć (chodzić *itd.*)

Trzebaw - a.

Trzebnica. Trzebnicki.

trzebucha - y.

trzebień - a, *lub* trzebieniec -
 ńca.

trzebież - y.

trzebić, trzebię, trzeb, trzebi-
 my.

trzeć, trę, trzęj, tarłem, tarty.

trzeciaczka - i.

trzeci.

trzeciodniowy, -miesięczny, -ty-
 godniowy, -roczny.

trzeć (bracia), trzech braci,
zob. dwaj. trzęj od słowa trzeć.

trzechsetny.

trzemdała - y.

trzemcha - y.

Trzemeszno. trzemeszeński.

trzemucha - y.

trzepaczka - i. trzepanka - i.

trzepać, trzepię, trzep, trzep-
 my.

trzepotać, trzepocę, trzepo-
 cesz.

trzeszczyć - czę. trzeszczenie.

trześnia, = tereśnia.

trzewo, *l. mn.* trzewa (*nie*
 trzewia), trzew.

trzewiczek - czka. trzewik - a.

trzewikowy.

trzeźwość.

trzeźwy, nawpół trzeźwy, *nie*
nawpółtrzeźwy.

trzeźwieć - je.

trzeźwienie.

trzeźwić, trzeźwić, trzeźwij.

trzęsawiec - wca.

trzęsawica, *lub* trzęsawisko.

trzęsianka - i. trzęśba - y.

trzęsienie.

trzęsidło.

trzęmiel - a (rodzaj pszczoły).

trzęmiel - u (krzew) = trzmie-
lina.

trzmielina - y = trzęmiel.

trznadel - dla.

trżoda - y. trżódka - i.

trzon - a. trzonek - nka.

trzonowy (np. ząb).

trzos - a, l. u. trzosik - a.

trzosło - a.

trzępień - a.

trzępiot - a. trzępiotek - tka.

trzępiotostwo. trzępiotowaty.

trzy, trzej (*nie* trzęj), trzech,
z trzema książkami.

trzydniowy.

trzydziestka - i.

trzydziesty.

trzydzieści, trzydziestu, trzy-
dzieścioro.

trzydziestoletni.

trzyfuntowy. trzygodzinny.

trzygroszówka - i.

trzykorcowy.

trzykroć. trzykrotny.

trzykwartowy.

trzyłokciowy.

trzylicie - a. trzyletni.

trzylistny.

trzylistnik - u.

trzymać - am; *źle* Trzymać
kogo za co *lub* za jakiego, *ma*
być Uważać, poczytywać. *Źle*

tęż On trzyma się za historyka,
ma być On ma się za historyka.
Nie mówi się tęż Trzymać że,
lecz Utrzymywać że, *źle* Trzy-
mać kogo za słowo.

trzymanie.

trzymasztowy.

trzymonaw - a (ryba).

trzymiesięczny.

trzynasty. trzynastoletni.

trzynaćcie. trzynastu.

trzyny (zgoniny ziarn nie
całych), tych trzyn.

trzypiętrowy. trzypręcikowy.

trzysta, trzystu.

tu, tu i owdzie.

tuba - y.

tuberoza - y, *lub* tuberóza =
hijacynt jesienny.

tubylec - lca.

tucza - y. tuzec - czca.

tuczny. tuczyć, tuczę.

tucja - ji, ją.

tudzież.

tuf - u (kamień wapienny).

tuk - u, = śpik.

tukan - a.

tułacki. tułactwo.

tułacz. tułaczka. tułaczy.

tułać się, tułam się.

tułanie się.

tułów - owia.

tuleja - ji, je, tulejka - i.

tulić, tule.

tulipan - a. tulipanowy.

tum - u. tumski.

tuman - u.

tumanić, tumanie.

tumult - u, te tumulty; *lep.*

tułas, wrzawa, rozruch.

tuńczyk - a. tunika - i.

tupać, *lub* tupać, tupam l.

tąpać; tupnąć, tupnę, tupniej.

tur - a.
 turban - u, = zawój.
 Turcja - ji, ją.
 tureczyć - czę.
 Turczyn - a. Turczynka - i.
 turecczyzna - y.
 Turek - rka = Turczyn.
 turek - rka (kwiat).
 turecki, *np.* turecka pszenica
 = kukurydza.
 turkawka - i.
 turkot - u.
 turkotać - kocę.
 turkus - a. turkusik - a.
 turmalin - u.
 turniej - u, *zwykle licz. mn.*
 turnieje, turnieji, *l.* turniejów.
 turzyca (od tur, jak carzyca
 od car) - y.
 tusz - u.
 tusza - y, tuszą tracić. tuszysty.
 tuszować - szuję.
 tuszyć sobie, - szę sobie.
 tuś = tu jesteś.
 tutaj (*że* tutej).
 tutejszy, *że* tutajwszy.
 tuz - a. tuzować - zuję.
 tuzy - ów, = guzy od bicia.
 tuż.
 tużurek - rka.
 tuzin - a. tuzinkowy, tuzinowy.
 twardnąć; twardnieć, twar-
 dzieć, - eję.
 twardość. twardy.
 twardzieć = twardnieć. twar-
 dzizna - y.
 twaróg - ogu. twarogowy.
 twarz - y, te twarze; powie-
 dzieć prawdę w oczy (*nie w*
twarz), *co innego* dać w twarz.
 twarzyćka - i.
 tworzyć, tworzę. twórz.
 twój, twoja, twoje.

twór - oru.
 twórca - y. twórczyni - i.
 twórczość. twórczy.
 twierdza - y. tę twierdzę.
 twierdzenie, *że* postawić
 twierdzenie.
 twierdzić, twierdzę, twierdź.
 Tyber - bru. Tybrowy.
 tyczka - i. tyczkowy.
 tyczyć = tyki ubijać.
 tyczyć się kogoś *l.* czegoś.
 tyć, tyję.
 tydzień, tygodnia; *że* mówić
 ośm dni *zam.* tydzień, *że* 14
 dni *zam.* dwa tygodnie; *mówi*
się: Wrócę za tydzień, za dwa
 tygodnie (*a nie* za 8 dni, za
 14 dni).
 tyfus - u. tyfusowy.
 tygodnik - a.
 tygodniowy.
 tygrys - a. tygrysica - y.
 tygrysi, a, e.
 tygiel - gla. tygielek - lka.
 tyka - i, = żerdź.
 tykać, tykam, tknąć, tknę,
 tknięj.
 tykanie.
 tykwa - y, gatunek dyni. ty-
 kwiany.
 tył - u. tyłek - lka.
 tyłowy (*np.* komórka).
 tyle - ile; drugie tyle (*że* je-
 szcze raz tyle). *Zob. drugie.*
 tylec - lca.
 tylki. tylko.
 tylny.
 tylnik - a.
 tylokrotny.
 tyloletni.
 Tylża - y, (*nie* Tylżyc).
 tymczasem = tymczasowo, *co*
innego tym czasem.

tymczasowy.
 tymjan - u, = macierzanka.
 Tymoteusz - a.
 tyńf - a.
 tyńk - u. tyńkować - kuje.
 typ, *lep.* wzór.
 tynktura - y.
 typograf *niepotrzeb. bo mamy*
 drukarz.
 Tyr - u. tyryjski.
 tyrać, tyram. tyranie.
 tyran - a. tyranka - i.
 tyrańja - ji, ją.
 tyranizować - zuje.
 tyrański. tyraństwo.

tyrlicz - u, = potulja.
 Tyrol - u. Tyrolczyk. Tyrolka.
 tyrolski.
 tysiąc - a; kilka tysięcy (*nie*
 tysiąców).
 tysiąconóg - oga.
 tysiączek - czka.
 tysiączny.
 tysiącznik - a.
 tytoń - u. tytoniowy.
 tytuł - u.
 tytułować - łuje.
 tytułowy. tytułarny.
 tytularz - a.
 tyzanna - y (dekokt ze ziół lek.).

u U.

u *czterdziesta trzecia litera*
alfabetu polskiego.

u siebie być = w domu być.

u *w słowach złoż. oznacza:*

a) odłączenie, *np.* urwać, uciąć,
 ugryść; b) oddalenie, *np.* ucho-
 dzić, usunąć; c) zdolność, *np.*
 unieść, utrafić; d) dokonanie,
np. uchwycić, ubić, umrzeć.

ubarwiać - am, ubarwić - wię,
 ubarw.

ubarwianie, ubarwienie.

ubezpieczać - am, ubezpie-
 czyć - czę.

ubezpieczenie.

ubłaganie.

ubliżać, ubliżyć.

ubliżenie.

ubocze - a. uboczny.

ubodzenie (rogami).

ubogo, ubożej.

ubogi, uboższy.

ubolewać, ubolewam.

ubolewanie.

ubosć, ubodę - dziesz, ubo-
 dnięj, ubodzony.

ubożeć, ubożeję.

ubożyć, ubożę.

ubóstwo.

ubóstwiać - am, ubóstwić - wię.

ubrać, ubiorę; ubierać - am;

się skromnie (*źle pojedynczo*).

ubranie.

ubrdać sobie, - am sobie.

ubyc, ubędzie, ubywać, ubyвам.

ubycie, ubywanie. ubyli.

ubytek - tku. ubytkowy.

ubicie. ubijanie.

ubijać - am, ubić - iję.

ubiedrznia - ni, nią; na ubie-
 drzni wystawić kościół.

ubieganie się.

ubieranie. ubranie.

ubiór - oru.

ucalowanie.

ucywiliżowanie, *lep.* oświecenie.

uczciwość, uczciwy.

uczennica - y, uczeń - cznia,

uczniowie, uczniów (w szkole)
uczni, uczni, (w terminie).

uczenie.

ucześć, ucześć, ucześć.

uczepianie, uczeptenie.

uczesanie.

uczestniczka - i. uczestnik - a.

uczestnictwo.

uczęszczać - am; *źle* Dom ucze-
szczany przez uczonych mężów,
ma być: Dom w którym bywają
(bywali) uczeni mężowie.

uczoność. uczony.

uczta - y.

uczucie.

uczuciowość. uczuciowy.

uczyć, uczyć.

uczynek - nku. uczynkowy.

uczynność. uczynny.

uciążać - am, uciążyć - że.

uciążliwość. uciążliwy.

ucieczka - i. uciekać, uciekam.

uciecha - y.

uciemniać - am, uciemnić - że.

uciemnianie, uciemnienie.

ucierać - am; utrzyć, utrę,
utrzysz, utarty.

uciesność. ucieszny.

ucichać - am, ucichnąć - nę.

ucinać - am, uciąć, utnę, u-
tniesz.

ucinek - nku. ucinowy.

ucisk - u.

uciskać, uciskam, ucisnąć - nę.

uciskanie, ucisnienie.

uciszać - am, uciszyć - się.

uciszenie.

udać - am, udawać (naślado-
wać), - dając.

udać się, udawać się = pójść,
pojechać.

udać się (nieosob) = powodzić
się.

udaremniać, udaremnić, uda-
remnić, udaremnić.

udatność. udatny.

udawanie, udanie.

uderzać - am, uderzyć - rze.

uderzanie, uderzenie.

udławić, udławię, udław; *źle*
udawić.

udo - a, *źle* ten ud. udowy.

udobruchać się - am się.

udolność. udolny.

udoskonalenie.

udoskonalic - le, udoskonalac -
lam.

udowodnić, udowodnić, udo-
wodnij.

udój - oju.

udrapnienie.

udręczać - am, udręczyć - czę.

udręczenie.

udry, na udry.

uduszenie.

udział - u. udziałowy.

udziec - dźca; = łopatka.

udzielać, udzielić komu czego,
np. Udzielić miastu prawa do
czego, ale Udzielić (= dać, na-
dać mu tytuł tajnego radcy,
udzielić komu order św. Stani-
sława.

udzielność. udzielny.

udzierać - am, udrzeć, udrę, -
drzesz, udrzej.

ufać, ufam. ufanie.

ufaldowanie.

ufarbowanie.

ufnal - a.

ufność. ufny.

uformowanie.

uganiać - am.

ugaszać - am, ugasić - szę.

ugłaskanie.

ugniatać - am, ugnieść - niotę.

ugniewać - am.
 ugnieć - ije.
 ugoda - y, ugodny. ugodzenie.
 ugodzić się, - dze się.
 ugorować - ruje. ugorowy.
 ugościć - szcę. ugoszczenie.
 ugotowanie.
 ugór - oru.
 ugruntować - tuje.
 ugryzać - am, ugryść - zę, -ziesz, ugryziony.
 ugryzienie.
 ugrzać - am, ugrzać - ęzlem.
 ugrzeźnać - nę.
 ugieć - u.
 ugiąć - am, ugiąć, ugnę, ugnięć.
 uiszczać - am, uiszczyć - cze.
 ujadanie.
 ujarzmić - am, ujarzmić-mię, -mij.
 ujarzmienie.
 ująć, ujme, ujmięć, ujmować, ujmuję, ujmuj.
 ujednostajnić, - nię.
 ujemność. ujemny.
 ujeżdżacz - a.
 ujeżdżać - am, ujeżdżić (konie)-
 żdże.
 ujeżdżalnia, - ni, - nią.
 ujęcie (się).
 ujma - y.
 ujrzeć, ujrze - ysz, ujrzałem.
 ujrzenie.
 ujść, uchodzić.
 ujście.
 ukamionować - nuje.
 ukamionowanie.
 ukaz - u.
 ukazać, ukaże, ukaż; ukazy-
 wać - zuje.
 ukazanie. ukazywanie.
 ukaziciel - a.

ukąszenie.
 ukąsić, ukąszyć, ukąś.
 układ - u.
 układać, ułożyć.
 układanie, ułożenie.
 układność. układny.
 ukłaść (się).
 ukłon - u.
 uklonić się, - nię się.
 uklóc-kolę, ukalać-am. uklócie.
 uklóc, uklówam.
 uklecić, ukleceć.
 uklęć - i, uklejka - i.
 uklejęć - ję, jisz, jilem.
 uklęknąć, uklęknę, uklęknięć,
 uklęknałem i uklękłem, uklęknał
 i uklękł.
 uknuc, uknować - knuję.
 ukolysać, ukolyszę.
 ukontentować - tuje, *lep.* ucie-
 szyć, uradować, zadowolić.
 ukopanie.
 ukoronowanie.
 ukorzyć się, - rzę się.
 ukos, na ukos, z ukosa, ukosem.
 ukośny. ukośnie.
 ukracać - am, ukrócić - cę.
 ukradkiem. ukradkowy.
 ukrajać - ję, ukrojić - oję.
 Ukrajina - y. ukrajiński.
 ukrasć - dnę, ukradać - am,
 ukradziony.
 ukręcać - am, ukręcić - cę. ukrę-
 cenie.
 ukrojić, ukrajać, ukrawać.
 ukrop - u.
 ukrócanie. ukrócenie.
 ukruszyć - szę.
 ukrywać - am, ukryć - ję.
 ukrywanie, ukrycie.
 ukrzepiać - am, ukrzepić - pię.
 ukrzywdzenie.
 ukrzyżowanie.

uksztalcenie.
 ukucie.
 ukwap - u, = mysi ogon (rośl.)
 uchaty, *np.* naczynie, czapka.
 ucho, *licz. mn.* a) uszy jako narzędzie słuchu u ludzi i zwierząt, b) ucha u rzeczy, *np.* u zegarka, garnka, kosza lub naczyń gospodarskich. *Zam.* natrzeć komu uszu mówią niektórzy błędnie Komuś porządnie zmyć głowę (giermanizm). Usz i uszów są błędne formy wedle Boczył.

uchodzić, ujść.
 uchodzenie, ujście.
 uchować - am, kogo od czego.
 uchowanie.
 uchrona - y.
 uchwała - y.
 uchwalać, uchwalić.
 uchwycenie.
 uchybianie, uchybienie.
 uchylać, uchylić.
 uchylanie, uchYLENIE.
 ułagadzać i ułagodzać, ułagodzić.
 ułakomić - mię.
 ułamać - mię, ułamywać - muje.
 ułamek - mka i mku.
 ułamkowy.
 ułamywać, ułamywam i ułamuje, ułamać, źle ułamować.
 ułan - a. ułański.
 ułaskawienie.
 ułaskawiać - am, ułaskawić, ułaskawie, ułaskaw.
 ułatwiać - am, ułatwić, ułatwie, ułatwii.
 ułatwianie, ułatwienie.
 ułomność. ułomny.
 ułować - wie, - ów.
 ułożenie.

ułuda - y. ułudny.
 ułudzać - am, ułudzić - dze.
 ułupać - pię, ułupywać - puje.
 ul, a) ula, jako mieszkanie pszczoł, *np.* Wyszły pszczoły z ula; b) ulu jako zbiór pszczoł, *np.* Nie zostało nam ani jednego ulu.

ułatywać, ułatuje, uleciec - cę.
 ulegać - am, ulédz, ulegnę, ulegniéj.

ulegać się, uleżeć się.

uległość. uległy.

ulepek - pku.

ulepszać - am, ulepszyć - sze.

ulepszanie, ulepszenie.

ulepiać - am, ulepić, ulepić, ulep.

uleść - eż, ulazłem; ulazić, - aże.

ulewa - y. ulewny.

ulewać - am, ułać, uleję.

uleżalka, od uleżeć się, *nie* uleżalka (bo toby pochodzić mogło tylko od ulegnąć, ulądz); = gruszka uleżalka, zgnilka.

ulegnąć, ulądz (się).

uleknąć się, ułac się. uleknę się.

ulga - i.

ulgnąć, ulgnę, ulgniéj.

ulica - y (od ul), uliczka - i.

uliczny. ulicznik - a.

ulik = mały ul.

Ulm - u.

ulotnić się, ulatniać się.

ulotny.

ulotnienie się.

ulowy.

ultramontanin = stronnik wszechwładztwa papieży w rzeczach religji.

ultyma - y, ostatnia bitka w niektórych grach w karty.

ultymatum postawić *źle*, ma

być Ządać czego ostatecznie l.
stanowczo.

ulubieniec - ńca. ulubienica - y.
ulubiony.

ulżenie.

ulżyć, ulżę, ulżyj.

umacniać - am, umocnić - cnie,
umocnij.

umaczanie.

umaglowanie.

umajść, umaje, umajisz.

umalowanie.

umarcie. umarły.

umartwienie.

umartwić - wię.

umarzać - am, umorzyć - rzę.

umarznąć - znę.

umaskować.

umawiam, umówienie.

umazanie, umazywanie.

umaczyć - cze.

umbrelka - i.

umęczenie.

umknąć - nę, umykać - am.

umłot - u. umłotny.

umłócenie.

umłócić, umłóć - cisz.

umleć, umieł.

umniejszać - am, umniejszyć - szę.

umocnienie.

umocować - cuję.

umorzenie.

umowa - y.

umór - oru, na umór.

umycie, umywanie.

umysł - u.

umysłowość. umysłowy.

umyślić, umysle, umysł.

umysłny. umyślnie.

umywalnia - ni, nią.

umiarkowanie.

umiatać - am, umieść, umiotę,
umieciesz.

umieć, umiém umiesz, umieją,
umiěj (jak śmiém, śmiesz, śmieją,
śmiěj); źle umią.

umiejętność, te umiejętności
(nie .. ścię).

umiejętny. umiejętnie.

umierać - am, umrzeć umrę
umrzej. *Źle* sąsiad jest umie-
rający, *ma być* umiera, kona,
dogorywa, jest bliskim śmierci,
lada chwilę skona.

umieszczac - am, umieścić,
umieszczę.

umieszczanie, umieszczenie.

umiłowanie.

umilać - am, umilić - lę.

umilknąć, umilknę, umilkniěj.

umizg - u.

umizgać (am) się, umizgnąć
(nę) się.

umizgalski, umizgalska.

umizgant - a. umizgus - a.

uncja - ji, ją.

unek jest końcówką wielu rze-
czowników, *ale* tylko przyswojo-
nych, jak rachunek, trunek, fra-
sunek; *zob. onek*.

unoszenie.

unudzenie.

unieszczęśliwić - wię.

uniesienie.

unieśmiertelnić - nie.

uniewiniać - am, uniewinić - nie,
lep. niż uniewinniać, uniewinnić,
(bo mówi się obwiniac, obwinić,
nie obwinniać, urob. od wina - y).

uniewinianie, uniewinienie.

unicki.

uniform - u, = mundur.

unikać - am, uniknąć - nę, niěj.

unikat - u.

unita - y, unicki.

uniwersał - u, *lep.* list okólny.

uniwersalny, *lep.* powszechny.
uniwersytecki.

uniwersytet - u, = akademja,
lep. wszechnica. szkoła główna.
Złe: iść, chodzić na uniwersytet,
być profesorem na uniwersyte-
cie, *ma być:* Udać się, chodzić
do uniwersytetu, uczyć się, wy-
kładać w uniwersytecie.

uniżać - am, uniżyć - że.
uniżenie.

uniżoność. uniżony.

uńja - ji, ją.

uńjacki = unicki.

uobyczając - am, uobyczając - je.
uosabiać - am, uosobić - bię.

upadanie. upadek - dku.

upadłość. upadły.

upajać - am, upojąć - je, jisz,
jilem.

upakowanie.

upał - u.

upałać - am, upalić - le.

upał nie, upalenie.

upamiętać (am) się. upamię-
tanie się.

upartość. uparty.

upas - u.

upaść (padać) - dnę.

upaść (pasać), - paszę, - pasiony.

upatek - rku (rośl.).

upatrywać - tuję, upatrzeć - trzę.

upelnomocnić - nie - nij.

upewniać - am, upewnić - nie,
upewnij.

upędząć - am, upędzić - dzę.

upładniać - am, upłodnić - nie.

upłakać się, - czę się.

upław - u.

upławić - wię.

upływać - nę, upływać - am.

upływ - u.

uplantowanie.

upłatać - am; upleść, upłote,
upleciesz, upleć.

upłatać, upłatom.

uplecenie.

upleniać, uplenić.

upłot - u.

upłuskać.

upodlać - am, upodlić - dle.

upodlanie, upodlenie.

upodobać (am) sobie. upodo-
banie.

upodobanie.

upokarzać - am, upokorzyć - rze.

upokorzenie.

upomnieć - się, - nisz, - nij; upo-
mniać - am.

upomnienie.

upominek - nku.

uporczywość. uporczywy, upor-
czywie.

uporny.

uporządkowanie.

uposażać - am, uposażyć - że.

uposażanie, uposażenie.

upośledzać - am, upośledzić - dzę.

upoważniać - am, upoważnić -
źnie, - żnij.

upowszechniać - am, upowsze-
chnić, - nij.

upór - oru.

upracować się, upracuję się.

upragnienie. upragniony.

upraszać - am, uprosić - szę;

upraszam Prześwietny Rząd (*nie*
Rządu).

uprawa - y. uprawny.

uprawiać - am, uprawić - wię,

upraw.

uprawniać - am. uprażyć - że.

uprowadzenie.

uprzętać - am, uprzętnąć,
uprzętnę - tniesz, - tniej.

uprzeć się, uprę się, uprzyć się, upierać się, - am się.
 uprzedzać - am, uprzedzić - dę.
 uprzedzenie.
 uprzejmość. uprzejmy.
 uprzedzenie (uprząść).
 upręża - y.
 uprzykrzać am, uprzykrzyć - rzę.
 uprzykrzenie.
 uprzytomniać - am, uprzytomnić, - nie, - nij.
 uprzywilejować.
 upstrzenie.
 upust - u.
 upuszczać - am, upuścić - szcę.
 upychać - am, upchnąć - chnę,
 upchnięj.
 upiąć, upnę, upnięj.
 upiec, upiekę - chesz, upiecz.
 upieczenie.
 upierać się, uprzeć się.
 upięcie.
 upięknić - am.
 upiększać - am, upiększyć - szę.
 upijać (jam) się, upić (je) się.
 upiślowanie.
 upilnowanie.
 upinać - am. upinanie.
 upiżmowanie.
 upiór - oru. upiorzyca - y.
 ur - a, *niepotrzeb. bo mamy żubr.*
 urabiać - am, urobić, - obię.
 urób.
 uraczać - am, uraczyć - czę.
 uradować - duję. uradowanie.
 uradzenie. uradzić - dę, uradź.
 uratowanie.
 uraza - y.
 urażać - am, urazić - żę, uraż.
 urażliwość. urażliwy.
 urąbać. urąbię, urąb.
 urągać - am (się) komu, z kogo.
 urąganie. urągowisko.

urfa - y.
 urgować - guję, *niepotrzeb. bo mamy nalegać.*
 urjanka - i. urjański (n. p. perla).
 urjantówka.
 urlop - u. urlopnik - a.
 urna - y.
 urobić, *zob.* urabiać.
 uroczy. uroczyć - czę.
 uroczyisko *lub* uroczyssze.
 uroczystość. uroczysty. uroczyście.
 uroda - y. urodny.
 urodzaj - u.
 urodzajność. urodzajny.
 urodzenie. urodziny - dzin.
 urojenie.
 urojić, uroję, urojisz.
 urok - u.
 urozmajcać - am, urozmajcić, - cę.
 uronić, uronię, uroń.
 Urszula - i. Urszulinka - i.
 urwa - y.
 urwanie. urywanie.
 urwaniec - ńca.
 urwisko. urwisty.
 urwisz - a.
 uryna - y, = mokrz. urynowy.
 urynał - a, *lep.* nocnik.
 urywać - am, urwać - wię.
 urywczó, urywkim.
 urywczy.
 urywek - wka. urywkowy.
 urząd - ędu, te urzędy (*źle* urzęda), *jak* sąd, sądy, prąd, prądy, *bo w pol. żaden rzeczownik męsk. rodz. nie kończy się na y w mian. l. mn.; zob.* okręt, zeszyt, kajet.
 urządzać - am, urządzić - dę, urządzić.

urządzanie. urządzenie.
 urzeczywistniać - am, - stnić -
 tnie.
 urzet - u, = sinidło, *lep.* far-
 bownik.
 urzędnik - a. urzędniczka - i.
 urzędować - uję. urzędowanie.
 urzędowny. urzędowy.
 urzynać - am, urznąć - nę, -
 niej, niej.
 urzynanie, urznięcie.
 usadowiać - am, usadowić -
 wie.
 usadzanie. usądzenie.
 usamowalniać - am, - wolnić -
 nie, - nij.
 usamowolnienie.
 uskakiwać - kuje, uskoczyć - czę.
 uskarbiać - am. uskarbić - bię,
 uskarb'.
 uskarżać (am) się, uskarżyć
 (rzę) się.
 uskapienie.
 uskoczenie. uskok - u.
 uskramiać - am, uskromić - mię,
 uskromi, uskromimy, uskromicie.
 uskramianie, uskromienie.
 skuteczniać - am, cznić - nie, nij.
 skutecznienie.
 uschnąć - nę, - niej; usychać -
 am.
 usługa - i.
 usługiwać - uję, usłużyć - że.
 usługiwanie, usłużenie.
 usłuchanie.
 usłużność. usłużny.
 usłyszenie.
 uspokajać - am, uspokoić - je,
 jisz.
 uspokojenie.
 usposabiać - am, usposobić, -
 bie - osób'.
 usposobienie.

usprawiedliwiać - am, - liwić -
 wie.
 usprawiedliwienie.
 usta, tych ust.
 ustać - nę, ustawać - aję.
 ustać, ustoję, = utrzymać się.
 ustalać - am, ustalić - lę.
 ustalanie, ustalenie.
 ustanawiać - am, ustanowić -
 wie, - nów.
 ustanek - nku.
 ustanowienie.
 ustawa - y, *źle* ten ustaw.
 ustawać, *zob.* ustać.
 ustawodawca - y. ustawoda-
 wczy.
 ustawianie, ustawienie.
 ustawiczny. ustawicznie.
 ustąpić - pię, ustąć, ustępo-
 wać - puje.
 ustąpienie.
 usteczka, tych usteczek.
 ustérk - u, *l.* ustérka - i, *stąd*
dpłn. tych ustérków *l.* tych
 usterek.
 ustęp - u. ustępny.
 ustępować, *zob.* ustąpić.
 ustępowanie.
 ustny. ustnie.
 ustojiny, ustojin.
 ustrajanie, ustrojenie.
 ustraszanie, ustraszenie.
 ustronny. ustronnie.
 ustruganie.
 ustrzał - u.
 ustrzelenie.
 ustrzędz, ustrzeżę, -żesz, ustrze-
 głem.
 ustrzydz, ustrzygę - żesz, u-
 strzygłem.
 usunięcie, usuwanie.
 usychać, *zob.* uschnąć.

usypywać - puje, usypać - pię, usyp.
 usypiać - am, uspić, uspij.
 usypiać - am, usnąć - snę, - śnięj.
 uszak - a.
 uszanowanie.
 uszarganie się.
 uszaty, mający długie uszy; *zob.* uchaty.
 uszczerbek - bku.
 uszczęśliwiać - am, - śliwić - wię.
 uszczęśliwienie.
 uszczkuąć, uszczkuę, uszczknięj, uszczknięty; uszczykać - am.
 uszczknienie. uszczyknienie.
 uszczuć - uję, uszczuwać - am.
 uszczuplać - am, uszczuplić - plę, plij.
 uszczypliwość. uszczypliwy.
 uszczypnąć - nę, uszczypnięj.
 uszkadzać - am, uszkodzić - dze.
 uszko - a.
 uszkodzenie.
 usznurować, - ruję.
 uszny.
 usznica - y.
 uszyca - y.
 uścielać - am, uścielać (*zam.* uściłać), uścielę.
 uścisk - u.
 uściśkać - am, uściśnąć, - snę, śnięj.
 usieć, usiekać.
 usieść, usiadać, us. do stołu (*źle przy stole, bo to co innego oznaczają*).
 usidlać - am, usidlić, usidlę, usidlisz.
 usiłować, - uję.
 usiłowanie.

usilność. usilny. usilnie.
 usłachcić, - chcę (*lep. niż uszl.*).
 usłachetniać - am, usłachetnić - tnię.
 uśmiać się, - mieję się.
 uśmiechać się, uśmiechnąć się, uśmiechnięj się.
 uśmiercić - cę.
 uśmierzać - am, uśmierzyć - rzę.
 uśmierzenie.
 uśpić, *zob.* usypiać.
 uświęcać - am, uświęcić - ce.
 uświetniać - am, uświetnić - nię.
 utaczać - am, utoczyć - czę.
 utajenie.
 utalentowany, *lep.* uzdolniony.
 utarczka - i.
 utarcie.
 utargować - guję, utargowanie.
 utęsknienie.
 utknąć - nę, utykać - am, utkwieć - kwie.
 utłaczać - am, utłoczyć - czę.
 utok - u.
 utonąć, - nę, = przypadkiem śmierć znaleźć w wodzie; *źle w tem znaczeniu mówią utopić się, bo to znaczy rozmyślnie skoczyć w wodę, aby sobie życie odebrać.*
 utopić, utopię, utop; *zob.* utonąć.
 utopista - y, *lep.* marzyciel.
 utopja - ji, ją, *lep.* marzenie.
 utracjusz - a, = marnotrawca.
 utrafić - fię.
 utraktowanie.
 utrapienie.
 utrapienieć - ńca.
 utrata - y.
 utratność. utratny.
 utratnica - y. utratnik - a.

utrefić, utrefię, utref" (mi włosy).

utrudniać - am, utrudnić - nie, nij.

utrudnienie.

utrudzać - am, utrudzić - dę.

utrudzenie.

utrwać - am, utrwać - lę.

utrząsać - am, utrząsać, utrząść.

utrzeć - trę, ucierać - am.

utrzymywać - muję, utrzymać - mam.

utrzymywanie, utrzymanie.

utwar - u.

utworzenie.

utwór - oru.

utwierdzać - am, utwierdzić - dę.

utwierdzenie.

utykać, utknąć.

utysk - u.

utyskliwy.

utyskować, utyskuje.

uwaga; zwracać komu uwagę (że czynić bacznym) na co.

uwał-u. = wieloryb.

uwałkować - kuję, uwałkowanie.

uwalniać - am, uwolnić - nie, uwolnij.

uważać - am, uważanie.

uważność, uważny, uważnie.

uwędrzenie.

uwłaczać - am, uwłaczanie.

uwlec, uwłokę, uwłeczysz.

uwodzenie. uwodziciel - a.

uwolnienie. uwolnić - nie.

uwolniciel - a.

uwoskowanie.

uwozić, uwieść, uwiozę, uwieziesz.

uwracać - am (np. rolę).

uwziąć się, uwezmę się.

uwzięcie się.

uwiadamiac - am, uwiadomić - mię, dom.

uwiadowienie.

uwiązać - żę. uwięzywać - zuję.

uwidzenie. uwidzieć - dę.

uwieczniać - am, uwiecznić, uwiecznić.

uwielbiać - am, uwielbić - bię.

uwielbianie, - bienie.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

uwić - am, - ńczyć - czę.

użynać, użąć.

użyteczność. użyteczny.

użytek -tku.

użytkować - kuje.

używać, użyć czego; Używa-
my, używają, używa się jeszcze
dawnej wagi, tego wyrazu; *za
co źle mówią niektórzy* Używa
się dawna waga, ten wyraz itp.
Można także mówić Znachodzi
się jeszcze dawna waga, ten

wyraz itp. *Źle więc* Siarka u-
żywa się do robienia zapalek,
ma być Siarki używa się do ro-
bienia zapalek.

używalny.

używanie.

używienie.

użyźniać - am, użyźnić - nie.

uziajać się - am się.

uździenica - y.

uźiębnać, uźiębne, - bniej.

W.

w *czwórdeziesta czwarta głoska
abecadła polskiego.*

w, we: w domu, w oknie,
w kaplicy, we dnie, we drzwiach,
w dom, w okno, we dwa mie-
siące, we drzwi. Podobnie w
złoż.: wbić, wpychać, wepchnąć,
wegnać.

wab' - a, mam wabia, przy-
ciagam tym wabiem.

wabienie.

wabić, wabię, wab', wabiny.

wabidło.

wabik - a, = wab.

wacek - cka, = kaleta.

Wacław - a.

wacpan, wacpani, wacpanna.

wada - y.

wadliwość. wadliwy.

wadyra - y, = kłótnik.

wadzić - dze (się).

wafla - i.

waga - i.

wagmistrz - a.

wagomiar - u.

wahać się, waham się.

wabadło. wahanie się.

wajdelota - y.

wakacje (= ferje), tych wakacji.

wakans - u, *lep.* miejsce, urząd
wakujący.

wakować, *lep.* nie być zajęтым.

wakujący, *l.* wolny, nie zajęty.

wachlarz - a.

wachmistrz - a.

wał - u. wałowy.

wałach - a.

wałaszyć - szę.

wałek - lka. wałeczek - czka.

wałęsać się, wałęsam się.

wałkować - kuje. wałkowaty.

wałkoń - a.

wałkownica - y.

wałkiérz - erza.

walać, walam.

walcować, - cuje. walcowaty.

walczyć - czę.

walczyk - a.

walec - lca.

waleczność. waleczny.

Walenty - tego. Walentyna - y.

walet - a, *l.* wyżnik, niżnik.

waleta - y, *l.* żegnanie.

walić, wałę.

waliza - y.

walka - i, walka na zabój (*źle*

w. na śmierć i życie).

walny.

waltornia - ni - nią. waltorni-
sta - y.

waluta - y, = wartość za we-
ksle.

wampir = upiór.

Wanda - y. wandowy.

wandalizm-u, = barbarzyństwo.

Wandalowie. Wandalski.

wanna - y, kilka wanien.

wanienka - i.

wanilja - ji - ją. wanilowy.

wańtuch - a.

wapno, tych wapien.

wapniarz - a.

wapniasty. wapnisty.

wapnieć, - eję.

wapor - oru *nptrzb.*, *bo mamy*
pol. wyziw, para.

wap - a. wapienny.

wapiennica - y.

wapień - pnia.

war - u.

wara!

warcab - u, *zwykle licz. mn.*

warcaby - bów. warcabowy.

warcabnica - y. warcabnik - ka.

warcz - a.

warczeć, warknąć - nę. war-
czenie.

warga - i.

wargacz - a. wargowaty.

wargowiec - wca.

warjacja - ji, ją. warjacki.

warjat - a. warjatka - i.

warjactwo.

warjować - juję.

wark - u, (warczyć).

warkocz - a.

warchlak - a.

warchoł, 1) - u, = klótnia; 2)-
a, = klótnik - a.

warcholić się, - lę się.

warchotliwy. warchotny.

Warmja - ji, ją. Warmińczyk.
Warmieński, *lep. niż* Warmiń-
ski, *zob.* Chełmno.

Warna - y. Warneńczyk - a.

warować, waruję.

warowny. warownia - ni, nią.

warp - u, = hołdu.

warpa - y, = tkanina.

Warszawa - y. warszawski.

Warszawianin. Warszawianka.

warsztat - u.

warsztatny, warsztatowy.

wart, a, o; warto i warta tak
się różnią, jak rado i rade.

warta - y, = straż.

Warta - y.

wartać (się).

wartałka - i.

wartkość. wartki.

wartogłów - owa.

wartość. wartościowy (papier).

wartować, = tuję.

warunek - nku; warunek sta-
wić *źle*, *mówi się*: war..kłaść,
podawać, położyć, *albo* położyć
coś za warunek.

warunkować, *nie pol. słowo*,
źle więc mówią Coś warunkuje
jaką rzecz, *ma być* Rzecz jaka
zależy od czegoś.

warunkowość. warunkowy.

warzącew - wi.

warzelnia - ni, nią.

warzęcha *l.* łyżczyca - y.

warzonka - i.

warzyć, warzę, nawarzam.

warzywny, a, e (ogród).

warzywo.

wasąg - a, = fasąg.

waska - i. waseczka - i.

wasz, a, e.

Waszec. Waść i Waszmość
(*skrót. z* Wasza możność), Wa-

szeci, Waszmości, *tak samo w bierniku*; zob. Mość.

Waść = Waszeć; zob. Mość.

Waścin, Waszmościn.

waśliwy. waśń - i.

waśnić, waśnięć, waśnij.

wata - y.

watować - tuję. watowanie.

Watykan - u. watykański.

Wawel - u, pierwotnie od cząsów Krakusa aż do Piastowskich zwany „Górą nad Wisłą z jamą smoka.“

wawrzyn - u. wawrzynowy.

Wawrzyniec - ńca, *nie* Wawrzenc, *bo pochodzi od słowa wawrzyn.*

waza - y. wazowy.

wazal - a, *lep.* lennik wazalski.

wazon - u, wazonik - a.

ważka - i, (waga).

ważki, a, e.

ważność. ważny. ważnie.

ważnik - a.

ważyć, ważyć (waga), ważyć.

ważyniec - ńcu.

wądoł - ołu.

wąchać - am. wąchanie.

wąs - a. wąsal - a.

wąsat - a.

wąsatek - tka.

wąsatka - i.

wąsaty.

wąsko, wężej, *źle* węziej.

wąskość.

wąski węźszy (*cf.* r. wys-oki, wyższy).

wąsienica *lub* wąsionka, *lep.* gąsienica.

wąsik - a.

wąsilek - lku = bławatek.

wątek - tku.

wątość. wątły.

wątleć, wątleję.

wątlić, wątle.

wątory, - ów. wåtornik - a.

wåtpliwość. wåtpliwy.

wåtpliwie.

wåtpienie.

wåtpić, wåtpię, wåtписz, wåtп *lep.* wåtpij, wåtpiłem (nie wåt-piałem); *ale* powåtpiewać (nie ...iwać) od dawniejszego *wåt-pieć.*

wåtroba - y. wåtróbka - i.

wåtrobnica - y. wåtrobnik - a.

wåtrobny, wåtrobowy, wåtrob-
biany.

wåtówz - ozu. wåtwozisty.

wąza - y.

wąż, węża.

wąziuchny.

wbudować (*np.* prawu, woli).

wbudowanie.

wbiegać - am. wbiędz.

wbicie, wbijanie.

wcale.

wczas - u.

wczasować (się), wczasuję (się).

wczesny.

wczora (*skrócon.* z wieczora),
wczoraj.

wczorajszy, *źle* wczorejszy.

wczórnasób.

wczytać (- am) się, wczytywać
- tuję się.

wciągać - am, wciągnąć - gnę,
- gniej.

wciąż = ciągle.

wciekać, wciec - kę.

wcielać, wcielam; wcielić,
wcielać.

wcielenie.

wcierać - am, wetrzeć, wetrę.

wcisnąć - am, wcisnąć, wcisnę,
- niej.

weiskanie, wciśnięcie.
 wćwiczyc - czę.
 wdać się, wdam się, wdawać się, wdaję się.
 wdanie się, wdawanie się.
 wdarcie się.
 wdeptać, wdepnąć, wdeptywać - tuje.
 wdłuż i wzdłuż.
 wdmuchać - am, wdmuchiwać - chuję, wdmuchnąć, - chnę, - chniej.
 wdowa - y, wdowiec - wca.
 wdowieństwo.
 wdowi, a, e.
 wdówka - i.
 wdrapać się, - pię się, wdrapywać się.
 wdrażać - am, wdroyć - żę.
 wdrażanie, wdroyenie.
 wdrobienie.
 wdwojnasób.
 wdychać - am, wetchnąć - nę.
 wdymać - am, wdąć, wedmę.
 wdymanie, wedrę się.
 wdziać, wdzieje, wdziewać, wdziewam.
 wdzierać (-am) się, wdrzeć się, wdziesięczek - czka. [-drę się.
 wdzięczność. wdzięczny.
 wdzięczyć się.
 wdzięk - u.
 we = w.
 weba - y.
 webrnąć, webrnę, webrniej.
 wedeta = szyldwach.
 według, wedle, zob. podług.
 wegnąć, - am, wganiać - am.
 wegnanie wganie.
 wegietaacja, lep. roślinność.
 wegietować = ledwie rosnać, żyć.
 wejrzyć - rzyć, wgłądam - am.

wejść l. wniść, źle wniść (bo wnidę, nie wnijdę).
 wejście l. wniście (źle wniście).
 weksel - sla; w. podpisać, źle wystawić.
 wekslarz - a. wekslarski.
 wekslowy.
 wełna - y. Wełna - y (rzeka).
 wełniak - a.
 wełnianka - i.
 wełniany.
 wełniarz - a
 wełnica - y.
 wełnisty.
 Welehrad - u.
 welgnąć, welgnę.
 welon - u = kwef, zasłona, podwika.
 wemknąć, wmykać.
 wemleć, wmielę.
 wendeta = tandeta.
 wendetarz = tandeciarz.
 wentylator.
 Wenecja - ji, ją. wenecki.
 Wenera - y.
 weń = w niego.
 wepchnąć - chnę, wpychać - am.
 weprzeć - rę, wspieram - am.
 werbel - bla.
 werbować - buje, lep. zaciągać.
 werbownik - a.
 werbunek, nku, lep. zaciąg.
 werbunkowy.
 werwa - y, nprzrb. bo mamy swojskie: zapal, natchnienie, polot.
 Weronika - i. Weronikowy.
 wesolość, wesoly, weseli panowie.
 wesele, l. mn. wesola (od pierw. wesolo).

weselić się - łą się.

weselnik - a.

wespół.

Westa - y. Westalka - i.

wesprzeć - rze, wspierać - am.

wessanie, wessaniu ulega krew
l. wybroczyzny, *źle* krew wsysa
się.

Westfalja - lji, ją. Westfal-
czyk.

westfalski.

westchnąć - chnę, wzdychać -
am.

westchnienie, wzdychanie.

wesz, téj wszy, tych wszy
(*nie* wszów).

wet za wet.

weteran - a, ci weterani.

weterynarski.

weterynarz - a.

wetknąć - nę, wtykać - am.

wety - ów.

wewłóczyć - czę.

wewnątrz. wewnątrzny.

wezbrać, wzbierać.

wezgłowie - a, kilka wezgłów.

Wezuwjust - a. wezuwju-
szowy.

weszać - wię, wzywać - am.

weszwanie, wzywianie.

wezykatorja - ji, ją.

wezyr - a.

węborek - rka, *lep.* wiadro.
węborkowy.

węda - y, tych wąd *lub* węd.

wędką - i.

wędlina - y.

wędrować, -druję. wędrowanie.

wędrowny.

wędrownicz.

wędrownik - a.

wędrowiec - wca.

wędrówka - i.

wędzarnia - ni, nią.

wędzonka - i.

wędzieć - dze.

wędzidło. wędzidelko. wędzisko.

węglan - u.

węglarka - i. węglarz - a.

węglarski. węglarstwo.

węglasty (węglów pełny).

węglik - u.

węglowy (*np.* kwas).

węgornia - ni, nią.

węgorzozum - a.

węgorzownica - y. węgorzowy.

węgór - orza.

węgrowatość. węgrowaty.

węgry, *zob.* węgier.

Węgry (kraj), tych Węgier,
do Węgier, z Węgier (*nie* z Wę-
grzech), ale na (we) Węgrzech.

Węgrzyn *lep.* Węgier, *l.mn.*
Węgrzyni *lep.* Węgrzy, *nie* Wę-
gry (bo to kraj), we Węgrach
(ludziach).

węgrzyn - a, = wino węgier-
skie.

Węgrzynka *lep.* Węgierka
(kobieta z W.)

węgiel - gła.

węgiel - gła. węgielek - lka.

węgielny.

węgielnia - ni, nią.

węgielnica - y.

węgier - a, te węgry (słabość
trzody).

węgier - gra, *zwyk. l. mn.* wę-
gry - rów.

węgierka (szuba, czapka, sza-
bla węgierska).

Węgierka - i, = Węgrzynka,
(kobieta rodem z Węgier).

węgierka - i (suknia, fajka,
rodzaj śliwki).

węgierski.

węgierszczyzna - y.
 węch - u. węchowy.
 węza - y.
 węzeł - zła. węzelek - lka.
 węzłowaty.
 węzowaty. węzowy.
 węzownica - y.
 węzownik.
 węzowy, węży.
 wężyk - a. wężykowaty.
 węzymord - u.
 węzysko.
 wganiać - am, wegnąć - am.
 wgłądać - am, wejrzyć - rzę.
 wgniatać - am, wgnieść - niotę.
 wgnieździć się, - żdź się.
 wgramolić się, - lę się.
 wgryść się, wgryzę się, wgry-
 zać się, - zam się.
 wgryzek - zka.
 wgiąć się, wegnać się, wginać
 (am) się.
 wgięcie, wginanie.
 wjazd - u. wjezdny.
 wjeżdżać, wjeżdżam, wjechać,
 wjadę.
 wjeżdżanie.
 wkapać, wkapie, wkapywać.
 wkładać - am, wkleić - je.
 wklesłość. wklesły.
 wklesnąć, wklesnę.
 wklesnienie.
 wkoło, wokoło.
 wkopać, wkopię, wkoń, wkoń-
 my, wkopywać - uję.
 wkorzeniać - am, wkorzenieć -
 nie.
 wkować, wkuć, wkuje.
 wkraczać - am, wkroczyć - czę.
 wkraczanie. wkroczenie.
 wkraść(am) się, wkraść(dnę)
 się, wkradnieć się.

wkrapiać - am, wkropić - opię,
 wkrop.
 wkrapianie, wkropienie.
 wkrawać - am, wkrajać - je.
 wkręcać - am, wkręcić - cę.
 wkrótce.
 wkruszać - am, wkruszyć - szę.
 wkupne - go. wkupno.
 Wkrzeńska ziemia (Ucker-
 mark).
 wkupowanie, wkupienie.
 wkwaterować - ruje.
 wchodowy.
 wchodzić - dzę, wejść l. wnieść,
 wejść l. wnieść.
 wchód - odu.
 władać - am; władać, władać.
 władyka - i.
 Władysław - a.
 władza - y.
 władca, jak radzca.
 władczyni.
 własnoręczny. własnoręcznie.
 własność - i, te własności.
*własność osób lub rzeczy nie
 daje się zmienić, np. chłopiec
 garbaty, suknia jedwabna; przy-
 miot zaś osób lub rzeczy pod-
 lega zmianie, np. ładna zabawka
 może się przemienić na jeszcze
 ładniejszą lub na brzydką.*
 własny.
 właściciel - a. właścicielka i.
 właściwość, właściwy, właści-
 wie.
 właśnie.
 włączać - am, włączyć - czę.
 włącznie.
 włoczydło = wszawiec, gwi-
 dosz.
 Włodzimierz - a.
 wlogaczna - y wlogawy, wło-
 gaty.

włok - u (sieć rybacka).
 Włoch - a, Włosi. Włoszka - i.
 Włochy, Włoch, = kraj włoski, we Włoszech, z Włoch, (*źle* z Włoszech).
 włochaciny, - cin.
 włochaty.
 włos - a, włoszek - ska.
 włoski.
 włoskowaty (*np.* rurki).
 włoskowy.
 włoszczyzna - y.
 włosiasty (włosom podobny).
 włosć - i, te włosci.
 włoscianin - a. włoscianka - i.
 włosciański.
 włosisty.
 włosiec - śca. włosień - śnia.
 włożyć - żę, wkładać - am.
 włoczeń - cznia.
 włóczęga - i, *nie* włuczega (*bo* wlokę, włóczę).
 włóczka - i. włóczkowy.
 włócznia - ni, nią.
 włóczyć - czę, wlec, wlokę, wleciesz.
 włóczydło.
 włóдарski. włóдарstwo.
 włóдарz - a. włóдарzowa - y.
 włóka, *nie* włoka, kilka włók.
 włókno. włókienko.
 włóknisty.
 włosie. włosiany.
 włosiennica - y.
 włudzać - am, włudzić - dzę.
 wlać, wleję, wlewać - am.
 wlanie, wlewanie.
 wlać - am, wlatywać - tuję.
 wlec, wlokę, wleciesz, włokłem; *formy* wlekę, wleką, wlekłem *są wadliwe*; włóczyć - czę.

wlepić, wlepiam, wlepić - pię, wlep.
 wlot = lotem.
 wmykać - am, wemknąć - knę, knieć.
 wmieszanie.
 wnet.
 wnęcać - am, wnęcić - cę.
 wnętrze - a.
 wnętrność. wnętrzny.
 wnosić - szę, wniesić, wniosę - niesiesz; *źle* wnosić opłatę, prenumeratę, *mówi się*: opłacać składkę, składać prenumeratę. Wnosić mogą ludzie tylko jakies rzeczy, jak towary, meble do mieszkania, posag mężowi, zarazę do miasta.
 wnuczek - czka, wnuk.
 wnuczę - ęcia.
 wnuczka - i. wnuk - a.
 wnuczy, wnukowy.
 wniebowstąpienie.
 wniebowzięcie.
 wniść, wchodzić, wnijsć *źle*, *bo* *zam.* pierwotnego ale przestarzałego *wjść*, *wjść* urob. się albo *wniść* (z przemianą joty na ń, jak *zam.* *jego* mamy *niego*, *niego*), albo *wejść* (z wyrzutnią samogłoski i i wsuwką e).
 wniście, *lub* wejście, *źle* wnijsćcie.
 wniosek - sku; mówi się wniosek (prośbę) podać, posłać, złożyć, wręczyć, *ale nie* przedłożyć, *bo* to znaczy wniosek (*lep.* prośbę odebraną) podać do podpisu lub rozstrzygnięcia; *źle* też wniosek stawić, *ma być* wniosek uczynić, *lub* wniesić, a najlepiej podanie zrobić *lub* napisać.
 wnioskować, wnioskuję.

wniwecz (*np.* obrócić).
 wobec.
 woda - y (zwyczajna); te wody (mineralne); zabawić krótko u wód, *źle* w wodach.
 wodny.
 wodnieć, wodnieję.
 wodnica - y.
 wodnik - a. wodnisty.
 wodociąg - u.
 wodomiar - u.
 wodoród - odu.
 wodotok - u.
 wodotrysk - u.
 wodza - y; trzymać na wodzy, *źle* w szachu (*zob.* puścić komu wodze), pod wodzą króla Jana.
 wodzianka - i.
 wodzić, wodzę, wodziysz, wódź.
 wojak - a.
 wojaż *źle*, bo mamy podróż.
 wojażer *źle*, bo mamy podróżny, podróżujący, zwiedzający obce kraje.
 Wojciech - a.
 Wojciechowy *l.* Wojciechów (*np.* dom).
 wojenka - i.
 Wojda, Wojdzina (*nie* Wojdowa).
 wojenny.
 wojewoda - y.
 wojewodzianka - i.
 wojewodzina - y.
 wojewódzki. województwo.
 wojłok - u.
 wojna - y. wojenka - i.
 wojować, wojuję, wojowny.
 wojowniczo, wojowniczy.
 wojownik - a.
 wojszczyc (syn wojskiego).
 wojsko.
 wojskowość. wojskowy.

wojski - kiego.
 wokabula - y, wokabularz - a.
 wokalny (muzyka) = głosowy.
 wokanda - y.
 wokoło = naokoło.
 wołać - am. wołanie.
 wołek - lka.
 Wołoch - a, Wołoszka - i.
 wołoski.
 Wołosza - y *lub* Wołoszczyzna - y.
 wołoszka - i.
 wołowcy. wołowina - y.
 Wolyń - a, Wołynianin - a.
 wołyński.
 wola, tę wołą.
 wolarnia - ni, - nią.
 wolarz - a, wolarka - i.
 wole - la.
 woleć, wolę, wolisz.
 woli - a, - e.
 wolnica - y.
 wolen.
 wolnomysłność, wolnomysłny.
 wolność, wolny.
 wolnieć, wolnieję.
 wołyżer - a, *lep.* a) żołnierz z lekkiej piechoty, b) skoczek na linie.
 wołyżować - tyżuję.
 woluntaryusz, *lep.* ochotnik.
 womit, *zwykle* *licz. mn.* womity, takich womitów.
 womitować - tuję = zwracać.
 womitowy.
 wonność, wonny.
 wonia *lub* woń, tę wonią *l.* tę woń.
 worać (*wym. się* w-o rać, jak *wo* w wyrazach *w oku*), worzę się, worywać - am się.
 worek - rka, woreczek - czka.

workolot - a.
 workoszczur - a.
 workowaty, workowy.
 Wormacja - ji, - ją (Worms).
 wosk - u.
 woskować, woskuję.
 woskownik - a.
 woskowy.
 woskówka - i.
 woszczyny, tych woszczyn.
 wotum *źle, bo mamy*: a) głosy,
 b) ślub.
 wotywa - y. wotywny.
 wozownia - ni, - nią.
 wozownik - a.
 wozowy.
 woźba - y = wożenie.
 wozić, wożę, wóz.
 wozik - a, wozina - y, wozisko.
 woźny - ego.
 woźnica - y.
 wódczany. wódka - i.
 wódz - odza.
 wójt - a, ci wójci. wójtowa - y.
 wójtowy *l.* wójtów.
 wójtostwo.
 wół - ołu.
 wór - oru.
 wówczas = w owym czasie.
 wóz - ozu (do wożenia i jeżdżenia), woza (jako narzędzie rolnicze), *np.* Koła z woza, kółkom *l*ejj.
 wózek - ózka.
 wpajać - am, wpojić - ję, - jisz.
 wpajanie, wpojenie.
 wpakowanie.
 wpatrywać - truję się, wpatrzeć - trzę się, wpatrzałem się; *wzgl.* wpatrzeć się *i* wpatrzyłem *zob.* patrzeć.
 wpędzać - am, wpędzić - dę.
 wpierać - am, wprzeć - prę.

wpinać - am, wpiąć, wepnę.
 wpis - u.
 wpisanie, wpisywanie.
 wpisowe - ego.
 wpływ - u, wpływ wywierać, *nie* wykonywać.
 wpłatać - am, wpleść, wplotę - lecesz.
 wplatanie, wplecenie.
 wpłatanie.
 wpogotowiu.
 wół.
 wpraszać - am, wprosić - szę.
 prawda - y.
 wprowadzić (przysł.), *co inn.*
w prawdziu = nie w kłamstwie.
 prawność, prawny.
 uprawiać - am, uprawić - wiej;
 uprawić (*nie* wstawić) kogo w przykre położenie.
 wprężyć - am, wprężyć - żę.
 wprost.
 wprowadzanie, wprowadzenie.
 wprząść, wprzędę - dziesz.
 wprzęgać - am, wprządz, wprzęgę - żesz.
 wprzód, wprzódy.
 wpuszczanie, wpuszczenie.
 wpustne - ego.
 wpychać - am, wepchnąć - nę.
 wpisowe - ego, *źle* wpiśne.
 wracać - am się, wrócić - cę się, *lep. niż* wracać, wrócić. *Mówi się* wracać komu co, *a* wracać się do domu.
 wracalny.
 wrachować - chuję.
 wrosnąć - nę, wrastać - am.
 wrastanie.
 wraz.
 wrazać - am, wrazić, wraże.
 wrażanie, wrażenie.
 wrażliwość, wrażliwy.

wrąb-ebu. wrębny, wrębnekoła.
wrejestrować, *lep.* wciągnąć
w rejestr.

wreszcie (reszta), *éle* wreście,
bo *sz* przed *ć* nie przechodzi w
ś, np. suszmy, suszcie, baszta,
baszcie; co inn. w reszcie = nie
w całej sumie.

wrębne-ego.

wręcz.

wręczać-am, wręczyć-czę.

wręczenie. wręczyciel-a.

wręga-i.

wrocławski.

Wrocław-a. Wrocławianin.

wrodzony.

wrogi-a, -e.

wrona-y, tych wron. wronka-i.

wrony = kary.

wroniec-ńca.

wroni.

wrosły.

wrota, tych wrót. wrotny,

wrotnica-y. [wrotowy.

wrotycz-u.

wrożyk-a.

wróbel-bła.

wróbli, a, e.

wrócić, *zob.* wracać.

wróg-oga.

wróżba-y.

wróżbiarz, wróżbit-a, wróżek

-żka.

wróżka-i, = wróżbiarka.

wróżyc, wróżę.

wrzask-u. wrzaskliwy.

wrzaskot-u.

wrzasnąć, wrzasnąć.

wrzawa-y.

wrzącość. wrzący.

wrzeć, zawrzeć, = zamykać,

wre, wrzesz, wrą, zawarłem, za-
warto.

wrzeć (= zagotować się), wrę,
wrzeję i wrzę; wrąc, wrząc i
wrzejąc.

wrzeciądz, *lub* wrzeciąż-a (*jak*
Grudziądz *lub* Grudziąż).

wrzeciennica-y.

wrzeciennik-u.

wrzeciono. wrzecionowaty.

wrzedzienica-y.

wrzesień-śnią. wrześniowy.

Września-ni, nią. wrzesiński.

wrześniak-a.

wrzeszcz-a. wrzeszczeć-czę.

wrzekomo = niby, na pozór.

wrzodek-dka. wrzodnik-a.

wrzodowacieć-eję.

wrzodowaty.

wrzodowiec-wca.

wrzodowy.

wrzosina-y. wrzosisty.

wrzos-u.

wrzód-odu.

wrzucanie, wrzucenie.

wrzynać-am, werznąć-nę.

wsadzanie, wsadzenie.

wskakiwać-kuję, wskoczyć-
czę.

wskazać-żę, wskazywać-zuję.

wskaziciel-a.

wskok = skokiem.

wskórać-am.

wskroś.

wskrzeszać-am, wskrzesić-

eszę.

wskrzesiciel-a.

wschodek-dka.

wschodni.

wschodzić, wzniść, *zob.* wniście.

Wschowa. wschowski.

wschód-odu.

Wschód-odu, = Orjent.

wslawiać-am, wslawić-wię.

wspak.

wspaniałomyślność. wspaniało-
myślny.

wspaniałość, wspaniały, wspa-
niale, *źle* spaniałość, spaniały.
wsparcie.

wspomagać - am, wspomódz -
mogę.

wspomaganie.

wspomnieć, wspomnię, - mnisz,
- muij, wspomniał, wspomniiany;
źle wspomnę, - ną, wspomniony.

wspomnienie.

wspomożenie.

wspominać - am. wspominanie.

wpomódz - mogę.

wspólność. wspólny.

wspólniczka. wspólnik.

współubiegać się.

współubieganie się.

wspierać - am, wesprzeć - prę.

wspinać - am się, wspiąć się.

wstanie.

wstaw - u. wstawowaty.

wstawacz - u.

wstawianie, wstanie.

wstawianie, wstawienie.

wstąpić - pię.

wstąpienie.

wstażka - i, wstażeczka - i.

wstecz.

wsteczność. wsteczny. wstecz-
nie.

wstecznik - a.

wstęga, tych wstęg.

wstęgowiec - wca, *zwykle* ta-
siemiec.

wstęp - u. wstępny. wstępne -
nego.

wstępować - puje, wstąpić, -
tapię, wstąpić.

wstępowanie.

wstręzeniec - ńca.

wstręt - u. wstrętny.

wstrząsać - am, wstrząsnąć,
wstrząść, - trząse; wstrząsnąłem,
wstrząsłem.

wstrząsanie, wstrząśnienie.

wstrzemięźliwość. wstrzemię-
żliwy.

wstrzymać - am, wstrzymy-
wać - muję.

wstyd - u; wstyd mi (jest),
było, będzie.

wstydlivość. wstydlivy.

wstydzic - dze.

wsuwać - am, wsunąć - nę.

wsypać - pię, wsypywać - puje.

wsysać, wssać; *zob.* wessanie.

wszak, wszakże.

wszak - a, wszarz - a. wszawy.

wszawiec - wca.

wszawiec, wszawieję.

wszczać, wszczynac - am.

wszczepiać - am, wszczepić -
pię.

wszczynanie, wszcęcie.

wszech i wszem (*zam.* wszym)
*dpln. i cel. l. mn. od przesta-
rzałego wszy, a, e, za dzisiaj.*
wszystek, tka, tko, *znachodzi się
tylko w niektórych zwrotach,
jak:* stwórca wszech rzeczy,
władca wszech Rosji, ze wszech-
miar, wszem w obec.

wszechmocność. wszechmocny.

wszechmogący.

wszechnica, = akademja.

wszechstronność, wszechstron-
ny, - nie.

wszechwładca - y.

wszechwiedza - y.

wszelaki, wszelki.

wszelako.

wszeteczeństwo.

wszeteczny.

wszetecznic-a-y. wszetecznic-a.

wszérz.

wszędę, wszędzie.

wszoła - y.

wszystek, tka, tko; wszystkę
pszenicę; z tém wszystkiém =
z temi wszystkimi rzeczami,
stemwszystkiem (*przyst.*) =
jednak, wszelako, mimo to;
forma wszystcy jest błędna.

wszyć - je. wszywać - am.

wsiadanie.

wsiać - am, wsiąknąć, wsią-
knę, wsiąknij, wsiąknął i wsiąkł.
wściekać (am) się, wściec się,
wścieknę cię.

wściekanie się, wścieczenie się.

wściekłość. wściekły. wściekle.

wścieklizna - y.

wścibiać - am, wścibić - bię (się).

wścibskość. wścibski.

wsikanie.

wsisko.

wślizgnąć się - gnę się, gniej się.

wśród

wróbowanie.

wtargnąć - gnę, - gniej.

wtargnienie.

wtedy, wtenczas.

wtém.

wtłaczać, wtłoczyć.

wtórować - ruje.

wtóry. powtóre.

wtrącanie, wtrącenie.

wtret, wtrętnik - a, wtręcień.

wtroczyć - czę, wtracać - am.

wtulać, wtulić (lę) co w co.

wtykać - am, wetknąć - knę, -

knij.

wtykanie, wetknięcie.

wuj - a, wujaszek - szka.

wujeczny.

wujek - jka. wujenka - i.

Wujek - jka. Wujkowy (*np.*
biblj.).

wujostwo = a) wuj i wujenka,
ci wujostwo, tych wyjostwa; b)
to wujostwo, (*urob. z ludowego*
wujna.)

wujowy lub wujów.

Wulgata - y, = Pismo św. tło-
macz. przez ś. Hieronima.

wulkan - u. wulkanowy.

Wulkan - a.

wulkaniczny.

wwabić = wewabić.

wwalać, wwalić (się), = we-
walać.

wwozić, *lep.* wewozić.

wwiązać = wewiązać.

wwiercić = wewiercić.

wybaczać - am, wybaczyć - czę.

wybadać - am, wybadywać - duję.

wybawca - y.

wybawiać - am, wybawić - wie,
wybaw.

wybawienie.

wybawiciel - a. wybawicielka - i.

wybeczeć - czę (się).

wybeknąć - knę.

wybelkotać - cę.

wybesztać, - tam, *lep.* cę.

wyblaznować, - znuję.

wybladłość. wybladły.

wyblaknąć - nę.

wyblednąć - nę.

wyboczyć - czę, wybaczać - am.

wyborny. wyborowy.

wybość - bodę, bodziesz.

wybój - oju. wybojisty (droga).

wybór - oru.

wybrakować - kuje.

wybranie. wybraniec - ńca.

wybredność. wybredny.

wybrnienie.

wybryk - u.

wybrykać - am, wybryknąć - knę.
 wybrzeże - a.
 wybująłość. wybująy.
 wybuch - u.
 wybyć - będę.
 wybiegłość. wybiegły.
 wybierać - am, wybrać, wybiorę.
 wybierki - ków.
 wybięg - egu.
 wybijać - am, wybić - ję.
 wybijanie, wybicie.
 wybitność. wybitny. wybitnie.
 wybluwać, wyblwać - am, wy-
 bluć - uję.
 wycuchnąć - nę.
 wyczerpanie.
 wyczerpnąć - nę, wyczerpać -
 am l. pię.
 wyczos - u. wyczoski - ków.
 wyczyniać - am, wyczynić - nię.
 wyczyniec - ńca.
 wyczyszczać - am, wyczyścić -
 szcześnie.
 wyć, wyję.
 wyciąć - tnę, wycinać - am.
 wyciąg - u.
 wyciągać - am, wyciągnąć - nę,
 wyciągnąć.
 wycieczka - i.
 wyciekać, wycieć.
 wyciekanie. wycieczenie.
 wycieńczać - am, wycieńczyć -
 cę.
 wycieńzczyć - eję.
 wyczeńczenie.
 wycierać - am, wytrzeć, wytrę,
 wytrzeć.
 wycieranie, wytarcie.
 wycierpienie.
 wycinać - am, wyciąć, wytnę -
 tnieć.
 wycinanie, wycięcie.
 wycinek - nku.

wycisk - u.
 wyciskać - am, wycisnąć, wy-
 ciśnięć.
 wyciosanie.
 wyćwierk - u.
 wyćwierzać - am.
 wyćwierzanie.
 wydojać - am, wydojść - ję.
 wydalać - am, wydalić - lę.
 wydalenie, wydalenie.
 wydanie, wydawanie.
 wydarcie.
 wydarzać się, - rza się, wyda-
 rzyć się, - rzy się.
 wydatek -tku.
 wydatność. wydatny. wydatnie.
 wydawanie, wydanie.
 wydawca - y.
 wydażać - am, wydażyć - żę.
 wydech - u.
 wydeptać - cę, wydeptywać - tuję.
 wydeptanie, wydeptywanie.
 wyderek - rku.
 wyderkarz - a. wyderkowy.
 wyderkować.
 wydećcie. wydętość. wydęty.
 wydłótować - tuję.
 wydłubać - bię, wydłubywać -
 buję.
 wydłubanie, wydłubywanie.
 wydma - y, tych wydmi.
 wydmuch - u.
 wydmuchać - am, wydmuchi-
 wać - chuję, wydmuchnąć - nę.
 wydobyć - będę, wydobywać -
 bywam.
 wydobyć, wydobywanie.
 wydójść, wydajać.
 wydowanie, wydajanie.
 wydolać, wydolać.
 wydoskonalać - am, wydosko-
 nalić - lę.

wydoskonalanie, wydoskonalenie.

wydostać - nę, wydostawać, wydostaje.

wydostanie.

wydra - y.

wydrapać - drapie, wydrapywać - puje.

wydrapanie.

wydrażać - am, wydrażyć - żę.

wydrażanie, wydrażenie.

wydrukowanie.

wydrwić, wydrwię, - drwij.

wydrwigrosz - a.

wydrzeć - drę, drzėj, wydzierać - am.

wydrzygrosz - a.

wydrzyk - a.

wyduszać - am, wydusić - szę.

wydymać - am, wydać - dmę.

wydymanie, wydecie.

wydstylować - luje.

wydzgać - am.

wydział - u; w. sejmowy (*źle* krajowy).

wydziałowy.

wydziedziczać - am, — dziczyć - cze.

wydziedziczenie.

wydziałać, wydzielić.

wydzielanie, wydzielenie.

wydzieracz, *lep.* wydzierca.

wydzierać - am, wydrzeć - drę, drzėj.

wydzieranie, wydarcie.

wydzierzawiać - rżawić.

wydzierzawianie, - wienie.

wydzierzgnąć się.

wydziobać, *nie* wydziubać, *bo* urob. *jest od* dziób.

wyfutrować - truje.

wyga - i (stare psisko).

wygadywać (- duje), wygadać - am.

wygadzać - am, wygodzić - dżę.

wygadzanie, wygodzenie.

wygalać - am, wygolić - lę.

wyganiać - am, wygnać - am, wygonić - nię.

wygarniać - am, wygarnąć - nę, wygarnięj.

wygasnąć, wygasnę - śniesz, wygasły.

wygaszać - am, wygasić - szę.

wygładzać - am, wygładzić - dżę.

wygładzać - am, wygłodzić - dżę.

wygłodać - am (*np.* mysz dziurę w chlebie).

wygłodnieć - eję, wygłodniały.

wygłodzić - dżę, wygładzać.

wygładać - am, wyrzeć - rzę.

wygłędy - dów.

wygmerać - am (się).

wygnaćczy.

wygnanie. wygnaniec - ca.

wygnojenie.

wygniatać - am, wygnieść (-gniotę).

wygnicie.

wygniotki - ków.

wygoda - y, wygodka - i.

wygodny. wygodnie.

wygodniś - a. wygodnisia, - si, się.

wygojenie.

wygojić - ję, wygajać - am,

wygon - u. wygonowy.

wygonka - i, wygonica - y.

wygrabiać - am, wygrobić - bię.

wygracać - am. wygracanie.

wygrać, wygrywać, wygrywam; wygrywać się (o pszenicy.)

wygramolenie się.

wygrana - nęj, dać za wygraną.

wygrodzić - dżę, wygradzać - am.

wygryz - a.
 wygrzać - am, wygrzyć (*nie*
 grzyć) - ze.
 wygrzebać - bię, bywać - buję.
 wygrzać (- grzeję), wygrzewać
 - am.
 wygrzecznąć - eję.
 wygrzmocić. - grzmoce.
 wygubiać - am, - gubić - bię,
 - gub, - bcie.
 wygubienie.
 wygwizdanie.
 wygzić - gzę.
 wyginać, wygiąć, - gnę, - gniej.
 wyginać - nę, niesz.
 wyhaftowanie.
 wyhałasowanie.
 wyhasać (- am) się.
 wyheblowanie.
 wyhodować - duję.
 wyhukać - am.
 wyhulać (- am) się.
 wykrzyć - krzę.
 wyimek - mku.
 wyiskać.
 wyjadanie, wyjedzenie.
 wyjaśniać - am, wyjaśnić - nie,
 wyjaśnij.
 wyjaśnianie, wyjaśnienie.
 wyjawiać - am, wyjawić - wie,
 - jaw.
 wyjawianie, wyjawienie.
 wyjazd - u. wyjazdowy.
 wyjąć, wyjmę, - miěj, wyjmo-
 wać - muję.
 wyjąkać - am, wyjąknąć, - knę,
 - kniej.
 wyjątek - tku. wyjątkowy.
 wyjątrzyć się.
 wyjawszy, *jest 1) imiesł. od*
sł. wyjąć; 2) przysł. = z wy-
jątkiem, oprócz, tylko nie, np.
 Wszystkim dał po gruszce wy-

jawszy Jasia (= oprócz Jasia,
 tylko nie Jasiowi), *w takim po-*
łożeniu nie potrzebuje odnosić
się do przedmiotu głównego zda-
nia.

wyjec - jca.
 wyjednać - am, wyjednywać.
 wyjechać-jadę, wyjeżdżać - am.
 wyjezdny. wyjezdne - ego.
 wyjeżdżanie.
 wyjeździć, wyjeżdżę.
 wyjęcie, wyjmowanie.
 wyrzeć - rzę, wyglądać - am.
 wyjście. wychodzenie.
 wyjuczyć - czę.
 wyka, *lep.* wika - i.
 wykadzać - am, wykadzić - dzę.
 wykadzanie, wykadzenie.
 wykałać - am, wykłóć, wykołę.
 wykalanie. wykłócie.
 wykapać - pię. wykapanie.
 wykapłonić - nię. wykapłonie-
 nie.
 wykarbowanie.
 wykarczowanie.
 wykaszczyć - szłę, - szlałem.
 wykaszlenie.
 wykaz - u.
 wykazać, *źle* wykazywać się
 świadectwem (ubóstwa *itd.*) *na*
być okazać *lep.* złożyć świadectwo-
 wykapać - pię, - kap. wykapanie.
 wykład - u.
 wykładacz - a.
 wykładać - am, wyłożyć - zę.
 wykładnik - a.
 wykłamanie się.
 wykłócenie się.
 wykłócie, wykalanie.
 wykłuć - ję, wykluwać - am.
 wyklarowanie.
 wyklecić - cę.
 wyklejać - am, wyklejić - ję.

wyklejanie. wyklejenie.
 wyklektać - am *l.* -ce.
 wyklepanie.
 wyklęczyć - czę.
 wyklinać - am, wyklnę, - lniesz,
 lniej.
 wyklinanie, wyklęcie.
 wykluczać - am, wykluczyć - czę.
 wykluczanie, wykluczenie.
 wykielznać - am.
 wykipienie.
 wykonać - am, wykonywać, wy-
 konywał *lep. niż* wykonuję, *zob.*
 porównywać.
 wykonawca - y.
 wykonawczy.
 wykończać - am, wykończyć - czę.
 wykończenie.
 wykonywacz - a.
 wykonywanie, wykonanie.
 wykopać - pię, wykopywać - puję.
 wykopanie, wykopywanie.
 wykorzeniać - am, wykorzenieć
 - nie.
 wykosztować się - szuję się.
 wykoślawiać - am, - koślawić -
 wie.
 wykpanie.
 wykpić, wykpię - pisz, pij.
 wykpigrosz - a.
 wykraczać - am, wykroczyć - czę.
 wykradać - am, wykraść - dę.
 wykradanie.
 wykrawać, wykrajać - am, wy-
 krojić - ję.
 wykrawek - wka.
 wykreślać - am, wykreślić - ślę.
 wykreślanie - ślenie.
 wykręcać - am, wykręcić - cę.
 wykręcanie, wykręcenie.
 wykret - u.
 wykretacz - a. wykretny.
 wykroczyć - czę. wykroczenie.

wykrojenie.
 wykropienie.
 wykropić - pię, - krop.
 wykrój - oju.
 wykruszać - am, wykruszyć - szę.
 wykrywać - am, wykryć - ję.
 wykrzesanie.
 wykrztuszenie. wykrztusić - szę.
 wykrzyk - u.
 wykrzyknik - a.
 wykrzykiwać - kuję, wykrzy-
 knąć - nę.
 wykrzywiać - am, wykrzywić -
 wie.
 wykształcenie.
 wykuć, wykować - kuję.
 wykudlać - am.
 wykup - u. wykupno - a.
 wykupne - ego. wykupny.
 wykupienie.
 wykupiciel - a.
 wykurzać - am, wykurzyć - rzę.
 wykwestowanie.
 wykwiat - u.
 wykwintność. wykwintny.
 wykwitac - am, wykwitnąć - nę.
 wykwitowanie.
 wychędożenie.
 wychładzać - am, wychłodzić.
 wychłodnąć - nę, wychłodnieć
 - eję.
 wychodek - dka.
 wychodowy.
 wychodzca - cy.
 wychodzenie.
 wychodziec - dźca.
 wychodzić - dzę, wyjść - dę.
 wychorować się - ruję się.
 wychować - am, wychowywać -
 wuje.
 wychowanka - i.
 wychowanec - ńca.
 wychowanica - y.

wychowanie, wychowywanie.
 wychód - odu.
 wychów - owu, *lep.* wychówek
 - wku.
 wychrapać się.
 wychudnąć - nę, wychudły.
 wychwalać - am, wychwalić - lę.
 wychwalanie.
 wychwyt - u.
 wychylać - am, wychylić - lę.
 wychylanie, wychylenie.
 wyładnienie.
 wyładowanie.
 wyłamać - mię, wyłamywać -
 muje.
 wyłapanie.
 wyłatanie.
 wyławiać - am, wyłowić - wię.
 wyłazić - żę, wyleść - leżę.
 wyłożenie.
 wyłączać - am, wyłączyć - czę.
 wyłączenie. wyłączny.
 wyłechtanie.
 wyłgać - lżę się, wyłgiwać się
 - giwam się.
 wyłoga - i.
 wyłojić - ję.
 wyłom - u.
 wyłowienie.
 wyłożyć - żę, wykładać - am.
 wyłóg - ogu.
 wyludzać - am, wyludzić - dżę.
 wylugować - guje.
 wylup - u.
 wylupać, wylupię, wylupy-
 wać - puje.
 wylupanie.
 wyluszczać - am, wyluszczyć -
 szczę.
 wyluszczenie, wyluszczenie.
 wyłysieć, wyłysieje.
 wyłyżgrosz - a.
 wylać - eję, wylewać - am.

wylanie, wylewanie.
 wylatać - am, wylatywać - tuje,
 wylecieć - cę.
 wylądować - duje = wysieść
 na ląd, *źle* wylądować wojsko
zam. wojsko na ląd wysadzić.
 wylądowanie.
 wyleczenie.
 wylecieć, wylatać.
 wylecenie, wylatanie, wylaty-
 wanie.
 wylegać - am, wyleżeć - żę.
 wyleganie.
 wylepiać - am, wylepić - pie.
 wylepianie, wylepienie.
 wylów - ewu.
 wylewać - am, wylać - leje.
 wylewanie, wylanie.
 wyliczać - am, wyliczyć - czę.
 wylichwić - chwię.
 wylinić (się), - lenię (się).
 wylizać - żę, wylizywać - zuje.
 wylot - u; kontusz z wylotami.
 wyludniać - am, wyludnić - nię.
 wyludnianie, wyludnienie.
 wymacać - am, wymacywać -
 cuje.
 wymacanie.
 wymaczać - am, wymoczyć - czę.
 wymagać - am, wymódz - mogę,
źle wymóc.
 wymagłowanie.
 wymakać - am, wymoknąć - knę.
 wymalowanie.
 wymarcie.
 wymarzać - am, wymarznąć
 (r - z) - znę.
 wymawianie, wymówienie.
 wymazać - żę, wymazywać - zuje.
 wymazanie.
 wymęczenie.
 wymłócenie.
 wymłodnieć - eję.

wymłot - u.
 wymleć - miełę.
 wymoczenie.
 wymodlić - lę.
 wymoknąć - knę, wymokać - am.
 wymordowanie.
 wymorzyć - rzę.
 wymotać - am, wymotywać -
 tuję.
 wymowa - y.
 wymowność. wymowny, wy-
 mownie.
 wymówka - i.
 wymrożenie.
 wymrozić - żę.
 wymurowanie.
 wymus - u.
 wymuskać - am, *lep.* - szczę; wy-
 muskiwać - kuję.
 wymustrowanie.
 wymuszać - am, wymusić - szę.
 wymuszanie, wymuszenie.
 wymydlać - am, wymydlić - dlę.
 wymykać - am, wymknąć - nę,
 - niej.
 wymysł - u.
 wymyslać - am, wymyślić - ślę.
 wymyślanie, wymyślenie.
 wymysłny.
 wymywać - am, wymyć - ję.
 wymywanie, wymycie.
 wynagradzanie, wynagrodze-
 nie.
 wynajdywać (- duję), wyn-
 leść - lezę.
 wynajdywanie.
 wynajęcie, wynajmowanie.
 wynalazca - y.
 wynalazek - ku.
 wynalezienie.
 wynaradawiać - am, wynarodo-
 wić - wię.
 wynędzać - am, wynędzić - dzę.

wynędnąć - eję.
 wynoszenie, wyniesienie.
 wynudzenie.
 wynurzać - am, wynurzyć - rzę.
 wynik - u.
 wynikać - am, wyniknąć - nę.
 wyniść = wyjść.
 wyniszczać - am, wyniszczyć -
 szczę.
 wyniszczyć - eję. wyniszczenie.
 wyniosłość. wyniosły.
 wyobrażać - am, wyobrazić - żę.
 wyobrażenie.
 wyobraziciel - a. wyobraziciel-
 ka - i.
 wyobrażnia (*źle* wyobrażnia)
 - ni, - nią.
 wyorać, wyoram i wyorzę, wy-
 orywać - ruję.
 wyostrzać - am, wyostrzyć - rzę.
 wypaczać - am, wypaczyć - czę.
 wypaczanie, wypaczenie.
 wypadać - am; na sto polskich
 uczniów wypada (*źle* przychodzi)
 siedmiu ewangelickiego wyznania.
 wypadanie, wypadnięcie.
 wypadek - dku.
 wypalaszować - szuję.
 wypalać - am; wypalić - lę.
 wypalanie, wypalenie.
 wyparać, wyprówać, wypróc
 (wyporę). wypruć - uję.
 wyparanie, wyprówanie.
 wyparowanie.
 wyparskać - am, wyparsknąć
 - knę.
 wyparzać - am, wyparzyć - rzę.
 wyparzanie, wyparzenie.
 wypas - u.
 wypasać - am, wypaść - asę,
 - pasiony.
 wypasanie, wypaszenie.

wypatroszyć - szyć (patrochy = wnętrzności); *źle więc wypaproszyć.*

wypatrywać, wypatrywam i wypatruję, wypatrzyć (*lep. niż wypatrzeć*).

wypełniać - am, wypełnić - nie.
wypełnianie, wypełnienie.

wypędzać - am, wypędzić - dę, - pądz.

wypędzanie, wypędzenie.

wypłacać - am, wypłacić - cę.

wypłacanie, wypłacenie.

wypłakanie się.

wypłaszać - am, wypłoszyć - szyć.

wypłata - y.

wypłowieć, wypłowieję.

wypłókać - cę.

wypływ - u, wypływanie.

wypłatać - am, wypleść - plotę.

wypłatać - am, wypłatanie.

wypłec - piele.

wypleniać - am, wyplenić - nie.

wypływać - am, wypłuć - je.

wypocenie się.

wypocząć - cznę, - niej, wypoczynać - am, wypoczęty.

wypoczynek - nku.

wypogadzać - am, wypogodzić - dę się.

wypokutować - tuję.

wyporządzać - am, wyporządzić - dę.

wyposażać - am, wyposażyć - żę.

wyposażanie, wyposażenie.

wypościć się, - szcę się.

wypośredkować (*urob. z niem. ermitteln*), *źle i niepotrzeb., bo mamy dobre stare słowa: dójść, zbadać, wybadać, wysledzić coś, dociec czegoś.*

wypotrzebowanie.

wypowiadanie, wypowiedzenie.

wypożyczanie, wypożyczenie.

wypracowanie.

wypraski (te).

wyprasowanie.

wyprawa - y.

wyprawny.

wyprawować - awuję.

wyprawiać - am, wyprowadzić - wie.

wypręzać - am, wyprężyć - żę.

wyprężanie się.

wyprostowanie.

wyprowadzanie - dzenie.

wypróbowanie.

wypróc *zob.* wyparać.

wypróchnieć - eję.

wypróżniać [*nie wyprażniać*]
- am, wypróżnić - niej, - nij.

wypróżnianie - óżnienie.

wypryskać - am, wyprysnąć - sknę.

wyprządz - rzęę, wyprzęgać - am.

wyprząść, wyprzędę.

wyprzątać - am, wyprzątnąć - nę, - niej.

wyprzątanie, wyprzątnienie.

wyprzeć - pre, wypierać - am.

wyprzedawanie, wyprzedaż.

wyprzedzać - am, wyprzedzić - dę.

wyprzedzanie, wyprzedzenie.

wyprzysięgać się - am się, wyprzysiądz się, - sięę się.

wypuczać, wypuczyć.

wypukanie.

wypukłość, wypukły.

wypuklina - y.

wypust - u.

wypustka - i, *rzadsze* wypustek - tka.

wypuszczanie, wypuszczenie.

wypychać, wypchnąć.

wypychanie, wypchnięcie - enie.

wypytywanie.
 wypytanie, wypytywanie się.
 wypiaśtowanie.
 wypiekanie, wypiekanie.
 wypielegnowanie.
 wypierać - am, wyprzeć - prę,
 - przej.
 wypierać - am, wyprać - piore,
 - pierz.
 wypieszczenie.
 wypięknąć - eję.
 wypiętnowanie.
 wypicie, wypijanie.
 wypiłowanie.
 wypinać - am, wypiąć - pnę,
 - pniej.
 wypis - u.
 wypisanie, wypisywanie.
 wypizmowanie.
 wypiór - a, = piérzak.
 wyrabiać - am, wyrobić - bię,
 - rób.
 wyrabianie, wyrobienie.
 wyradlać - am, wyradlić - dlę.
 wyradzać - am, wyrodzić - dze
 się.
 wyrąbić - ję, - jisz.
 wyrastać - am, wyrość, wyro-
 snąć - snę.
 wyratowanie.
 wyraz - u.
 wyrażać - am, wyrazić - że.
 wyrazistość. wyrazisty.
 wyraźny. wyraźnie.
 wyrąb - ębu.
 wyrąbać - bię, wyrębywać - buję.
 wyrębla = przereębla.
 wyręczać - am, wyręczyć - czę.
 wyręczyciel - a.
 wyrobnica - y. wyrobnik - a.
 wyrocznia - ni, nią; tych wy-
 roczni.
 wyrodek - dka. wyrodny.

wyrodzić, zob. wyradzać się.
 wyrojić, wyrojiły się pszczoły.
 wyrok - u.
 wyrokować, wyrokuję.
 wyronić - nię.
 wyrost - u.
 wyrostek - stka [osoba], - stku
 [rzecz].
 wyrośnięcie, wyrośnięcie.
 wyrozumować - muję.
 wyrozumiałość. wyrozumiały.
 wyrozumieć - em, wyrozumie-
 wać - am.
 wyrób - obu.
 wyrównać - am, wyrównywać
 - am.
 wyrudowanie.
 wyrugowanie.
 wyruchanie się, wyruszenie się
 (np. ciasta).
 wyruszać - am, wyruszyć - szę.
 wyrwa - y = parów.
 wyrwać - wię, wyrwać - am.
 wyrwant - a.
 wyrwicz - a.
 wyrębiać - am, wyrębić - bię.
 wyrzucie.
 wyrzysowanie.
 wyrwanie, wyrzwanie.
 wyrwywcy.
 wyrwykiem, na wyrwykę, na
 wyrwyki.
 wyrzec - ekę, wyrzeknąć - knę,
 - kniej.
 wyrzeczenie.
 wyrzekać = narzekać.
 wyrznąć - nę, wyrzynać - am.
 wyrzucanie, wyrzucenie.
 wyrzut - u.
 wyrzutnia, - ni, nią.
 wyrzyganie.
 wyrzynanie, wyrznięcie.
 wyrzynek - nka.

wysać *lub* wyssać, wysię *l.*
wyssię; *zob.* ssać.

wysadzać - am, wysadzić - że;
wysadzić wojsko na ląd, na
wyspie *l.* na wyspę; Wysadzić
komisją *źle*, *ma być* Wybrać,
wyznaczyć *lub* mianować ko-
misją.

wysączać - am, wysączyć - czę.

wysforować - foruję, *lep.* wy-
sworować.

wyskakiwać - kuje, wysko-
czyć - czę.

wyskarżać - am, wyskarżyć - że.

wyskok - u.

wyskomlić - lę.

wyskrobać - bię, wyskrobywać,
- buję.

wyskrobanie, wyskrobywanie.

wyskrobki - ków.

wyskubać - bię, wyskubywać,
wyskubywam *l.* wyskubuję.

wyskwarzać - am, wyskwarzyć,
- rzę.

wyschłość.

wyschnąć, wysychać, wyschły
i wyschnięty.

wysłać - ślę, wysyłać - am.

wysłanie, wysyłanie.

wysłaniec - ńca.

wysławiać - am, wysławić - wię.

wysławianie.

wysłowić się, - wię się.

wysłowienie się.

wysługa - i.

wysługiwać - guję, wysłużyć - że.

wysłuchać - am, wysłyszeć - szę.

wysmaganie.

wysmarkać - am (się).

wysmarowanie.

wysmażać - am, wysmażyć - że.

wysmażanie, wysmażenie.

wysmoktać - tam *l.* cę.

wysmolenie.

wysmukać - am, wysmuknąć - nę.

wysmukłość. wysmukły.

wysnać = zdechnąć (o rybach).

wysnuć, wysnuwać - uję.

wysoko (o przestrzeni), wy-
soce (o przymiotach umysłowych,
np. wysoce ukształcony); wyżej.

wysokość; powietrze wznosi
się na 10 mil wysokości (*źle* na
10 mil wysoko).

wysoki. wyższy.

wyspa - y, na wyspie, *nie* - na
wyspie, *bo* (wysypać), ten wysep,
ta oспа, w ospie (*nie* w oспie).

wyspać się, wyśpić się, wy-
śpij się.

wyspany.

wyspiarz - a. wyspiarski.

wyspiasty.

wyszać, wysysać, *zob.* ssać.

wystaranie się.

wystarczać - am, wystarczyć -
czę.

wystawa - y.

wystawać, *a)* wystaję (ponad
coś); *b)* wystawam (= stoję cią-
gle) przed domem.

wystawność. wystawny.

wystawianie, wystawienie.

wystąpić - pię, występować -
puję.

wystąpienie, występowanie.

występca - y.

występek - pku.

występność, występny.

wystósować - suję.

wystraszać - am, wystraszyć -
szę.

wystrajać - am, wystrojić - je,
jisz.

Wystruć - i (Insterburg).

wystrugać, wystrugam *l.* wystrużę.

wystrychnąć, - nę - chniej.

wystrzał - u.

wystrzegać(am) się.

wystrzelenie.

wystrzępiał - am, wystrzępić - pię.

wystrzydz-gę, wystrzygać - am.

wystudzać - am, wystudzić - dę.

wystygąć - am, wystygnać - nę.

wysuszać - am, wysuszyć - szę.

wysuwanie, wysunięcie.

wysuwka - i.

wyswobodzenie.

wyswobodzić - dę.

wysworować, *lep. niż* wysforować.

wysychać - am, wyschnąć - nę.

wysychanie, wyschnięcie(enie).

wysłać - ślę, wysyłać - am.

wysyłka - i, *nie* wysółka.

wysypać, wysypię, wysyp, wysypywać - puje.

wysypka - i.

wysypiać się - am się, wypać się, wyśpię się, wyśpij się.

wyszarpać - pię, wyszarpnąć - pnę, - niej.

wyszarzać - am.

wyszarzyć - eję.

wyszczególniać - am, wyszczególnić - nie.

wyszczekany.

wyszczierbiać - am, wyszczierbić - bię.

wyszczerbienie.

wyszczерzać - am, wyszczерzyć - rze.

wyszczypanie.

wysznurowanie.

wyszorować, *l.* umyć.

wyszperać - am. wyszperanie.

wyszukowanie.

wyszukać - am, wyszukiwać - kuje.

wyszumieć, wyszumi, wyszumiało.

wyszzydzać - am, wyszydzieć - dę.

wyszynk - u.

wyszyniec - ńcu.

wyszypląć - am, wyszyplić - lę.

wyszyplenie.

wyszywanie, wyszycie.

wysiadać - am, wysieść, wysiąść - ąde.

wyscibiać, wyscibić.

wysiakać - am, wysiaknąć - nę.

wysiedzieć - dę, wysiadywać - duje.

wyscilać (*źle* wyscielać), wysłać, wyscieleć, - lesz.

wyscielka - i.

wyścig - u, *zwyczaj.* wyścigi - gów.

wyścigać - am, wyścignąć, - nę, - niej.

wysiec - kę, wysiekać - am.

wysiewać - am, wysiać - sieję.

wysiów - ewu.

wysiówki - ków.

wysikanie.

wysilać - am, wysilić - lę.

wysilenie.

wysłeczec - cze.

wysłizgać(am) się, wysliznąć się - znę się; *l.* wyslizgiwam się - guję się.

wysmienitość. wysmienity.

wysmiać - eję, wysmiewać - am.

wyśnić się, wyśni się.

wyśpiegowanie.

wyśpiewać - am, wyspiewywać - am.

wysrebrzać - am, wysrebrzyć - rzę.

wyświadczać - am, wyświadczyć - czę.

wytaczać - am, wytoczyć - czę.

wytarganie.

wytargowanie.

wytarzać - am.

wytecz - u.

wyterminować - nuję.

wytěpiać - am, wytěpić - pię, - tęp, tępmę.

wytěpianie, wytěpienie.

wytěżać - am, wytěżyć - żę.

wytěżanie, wytěżenie.

wytechnąć - nę, nięj.

wytechnienie.

wytłaczać - am, wytłoczyć - czę.

wytłoczyńy - czyn.

wytłomaczyć - czę.

wytłuc - kę, wytłukiwać - kuje.

wytłuczenie, wytopniały.

wytopnieć - eję, wytłukanie.

wytorować - ruje.

wytracać - am, wytracić - cę.

wytracanie, wytracenie.

wytrąbić - bię. wytrębować - buję.

wytrącać - am, wytrącić - cę.

wytrawność, wytrawny.

wytrawiać - am, wytrawić - wię.

wytropić - pię, wytropić - pię.

wytrucie.

wytrwałość. wytrwały. wytrwale.

wytrwanie.

wytrykus - a.

wytrych (l. wytryk) - u.

wytrysk - u.

wytryskać - am, wytryskiwać - kuje, wytrysnąć - nę.

wytrzaskać - am. wytrzaskanie.

wytrząsanie, wytrząśnienie.

wytrzebiać - am, wytrzebieć - bię, trzeb.

wytrzebianie, wytrzebienie.

wytrzeć - trę, wycierać - am.

wytrzezać - trzępię - trzęp; wytrzeptywać - puje.

wytrzeszczać - am, wytrzeszczyć - czę.

wytrzeźwiać - am, wytrzeźwić - wię.

wytrzeźwieć - eję.

wytrzymać - am.

wytrzymałość, wytrzymały.

wytrzymywanie, wytrzymanie.

wytuczenie.

wytupać - am.

wytwarzać - am, wytworzyć - rzę.

wytwność. wytwny.

wytwniś - a.

wytwór - oru.

wytycz - y. wytyczny.

wytycznik - a.

wytykać - am, wytkuąć - nę, nięj.

wytynkować *żle, bo mamy pol. obrzucić.*

wyuczać - am, wyuczyć - czę.

wyuzdany.

wywabić - am, wywabić - bię, - wać.

wywalać - am, wywalić - lę.

wywalczać - am, wywalczyć - czę.

wywaporować - ruje.

wywar - u.

wywarcie.

wywarzać - am, wywarzyć - rzę.

wywarzanie, wywarzenie.

wywarzyny - rżyn.

wyważyć - am, wyważyć - żę.

wywaćhać - am. wywaćhanie.

wywczas - u.

wywczasować się, - suję się.

wywędrowanie.
 wywdzięczać się, - am się, wy-
 wdzięczyć się, - czę się.
 wywłóczenie, wywleczenie.
 wywnętrzać - am, wywnętrzyć
 (się) - rzę.
 wywodzić - dze, wywieść
 (- wiode).
 wywołać - am, wywoływać, wy-
 woływam, wywołuję.
 wywołaniec - ńca.
 wywozić - że, wywieść (- wioze).
 wywożenie, wywiezienie.
 wywód - odu.
 wywóz - ozu, wywózka - i.
 wywracać - am, wyrzucić - cę.
 wywracanie, wywrócenie.
 wywrot - u, wywrotny.
 wywróżyć - że, wywrózenie.
 wywrzeszczyć - czę.
 wywyższać - am, wywyższyc -
 sze, Wywyższ go nad innych.
 wywyższanie, wywyższenie.
 wywzajemniać - am, wywzaje-
 mnić się, - mnie się.
 wywiady = zwiady - dów.
 wywiadywać się, wywiadywam
 i wywiaduję się; wywiedzieć się,
 wywiem się.
 wywiadywanie się, wywiedze-
 nie się.
 wywiązać - am, wywięzywać -
 zuję.
 wywieranie.
 wywiercać - am, wywiercić - cę.
 wywieska (dawniej: wiecha =
 szyld, godło).
 wywieść, wywodzić.
 wywieść, wywozić, wywożenie.
 wywieszać - am, wywiesić - sze.
 wywieszyczyć - czę.
 wywietrzeć - eję.
 wywietrzyć - trzę, trzysz.

wywiewać - am, wywionąć - nę.
 wywiew - ewu.
 wywiewki - ków.
 wywięzywać - zuję, wywiązać -
 zę się; *że* gazy wywięzują się
zam. wydobywają się.
 wywięzywanie, wywiązanie się.
 wywijacz - a.
 wywijac - am, wywinąć - nę.
 wywikłać - am.
 wywichnąć - nę, wywichnięta
 ręka.
 wywichnienie.
 wywiortki - ów.
 wybieranie.
 wyzdrowieć - eję.
 wyzdrowienie.
 wyzdychanie.
 wyzłacać - am, wyzłocić - cę.
 wyznaczać - am, wyznaczyć - czę.
 wyznaczanie, wyznaczenie.
 wyznać - am, wyznawać - ję.
 wyznanie, wyznawanie.
 wyznawca - y.
 wyzuć - ję. wyzuwać - am.
 wyzwać - wię, wyzywać - am.
 wyzwalać - am, wyzwolić - lę.
 wyzwalać, wyzwolenie.
 wyzwoleniec - ńca.
 wyzwolone sztuki.
 wyż - y.
 wyżać - żnę, wyżynać - am.
 wyżądlić - lę.
 wyżdząć, wyżdżymać (bieliznę
 z wody).
 wyżebrać - brzę, wyżebrywać.
 wyżegać - am, wyżegnać, wy-
 żędz - egnę.
 wyżel - żła.
 wyżeracz - a.
 wyżerać - am, wyżreć - żrę.
 wyżeranie, wyżarcie.
 wyżęj,

wyżka - i.
 wyżłobić - bię, - złóć. wyżłobienie.
 wyżłę - ęcia. wyżlica - y.
 wyżlin - u.
 wyżonać = wygnąć.
 wyżółcić - cę. wyżółknać - nę.
 wyżpin - u, = kukuba.
 wyższość.
 wyżżyć - je.
 wyżygin - u.
 wyżyłowanie.
 wyżymać - am, wyżąć - żmę.
 wyżzymanie.
 wyżyna (*źle* wyzina) - y.
 wyżynąć - am, wyżąć - żnę.
 wyżynanie.
 wyżynki = doženki.
 wyżynwiać - am, wyżynwić - wię.
 wyżywienie.
 wyż - a.
 wyziewać - am, wyzionąć - nę.
 wyziewanie, wyzionięcie.
 wyziw - ewu.
 wyzimowanie.
 wyzina - y.
 wyżlin - u.
 wyżlina - y.
 wyżnik - a.
 wyzionąć - nę.
 wyżreć - żre, wyżerać - am.
 wzajem, nawzajem.
 wzajemność. wzajemny.
 wzajemnie.
 wzbogacać - am, wzbogacić - cę,
lep. zbogacać, zbogacić.
 wzbraniać - am, wzbronić - nię.
 wzbudzać - am, wzbudzić - dżę.
 wzburzać - am, wzburzyć - rzę.
 wzburzenie.
 wzbierać - am, wezbrać.
 wzbicić, wzbijać się.
 wzdąć, wezdmeć, wzdymać am.

wzdęcie, wzdzymanie.
 wzdętość.
 wzdreg - a *l.* wzdreka.
 wzdrygać (am) się, wzdrygnąć (nę) się.
 wzdychać - am, westchnąć - tchnę, tchniej.
 wzdymać (się); wzdąć (się), wezdmeć.
 wzdzymanie.
 wzejść *l.* wzniść (wschodzić).
 wzgarda - y. wzgardliwy.
 wzgardzać - am, wzgardzić - dżę.
 wzgląd - ędu, *źle* brać i wziąć
 wzgląd *zam.* mieć wzgląd, nie mieć względu, zważać (nie zważać) na co.
 względem.
 względność. względny. względnie.
 wzgórek - rka.
 wzgórze.
 wzlatać - am, wzlatywać - tuję.
 wzlot - u.
 wzmacniać - am, wzmocnić - cnię.
 wzmaczać - am, wzmódz, wzmogę.
 wzmianka - i, *źle* zmianka.
 wzmiankować - kuję.
 wznak.
 wznawiać - am, wznowić - wię.
 wzniecać - am, wzniecić - cę.
 wznosić - szę, wznieść (wzniosę).
 wzniosłość, wzniosły.
 wzorki - ków.
 wzorowość. wzorowy.
 wzorzysty.
 wzorzec - rca.
 wzór - oru.
 wzrastać - am, wzrosnąć - nę.
 wzrok - u.
 wzrost - u.
 wzruszać - am, wzruszyć - szę.
 wzruszanie, wzruszenie.

wzuc - uję, wzuwać - am.
 wzucie, wzuwanie.
 wzwyczać - am, wzwyczać - ję.
 wzwyż.
 wzywać - am, wezwać - zwię.
 wzywanie, wezwanie.
 wżerać - (am) się, weżreć (żrę)
 się.

W

w czwórdeśta piąta głoska
 polskiego abecadła.

wiać, wieje, wiewać - am, wie-
 wnać, wionąć - nę.

wiaderko.

wiadomość, te wiadomości, (*źle*
 wiadomości).

wiadomy.

wiadro, we wiadrze (*nie* we
 wiedeze), tych wiader.

wianeczek - czka. wianek - nka.

wiano, we wianie.

wianie (= dęcie wiatru).

wiara - y, we wierze.

wiarogodność. wiarogodny.
 wiarogodnie.

wiarołomca - y.

wiarołomność, wiarołomny.
 wiarołomnie.

wiarus - a.

wiatr - u, *źle* wiater.

wiatrak - a. wiatrakowy.

wiatromierz - erza.

wiatronogi.

wiatrowy.

wiadrówka - i.

wiąz, wiąza l. więzu. wiązowy.

wiązać, wiąże.

wiązadło.

wiazanka - i.

wiązanie.

wiązarek - rku.

wżyć się wżyje się. wżycie się.
 wziąć (wz + jąć), wezmę, we-
 źmięj, wdźm, weź), *jak* ująć, wy-
 jąć, *źle* *zatem* wziąć i wziąć.

wziątek -tku.

wzięcie.

wziętość. wzięty.

wziewać - am, wzionąć - nę.

Wi.

wiązka - i.

wiciokrew - u.

widlica - y.

wiec l. wieco, *licz. mn.* te
 wiece (*lub* te wieca) tych wie-
 ców. wiecowy.

wieczernik - u *lub*. wieczornik.

wieczera - y, tę wieczerzę, tych
 wieczerzy.

wieczerzać, wieczerzam.

wieczność. wieczny. wiecznie.

wieczór - ora; o godzinie szó-
 stej wieczorem (*nie* wieczór).

wieczornik. wieczornica - y.

wieczystość. wieczysty.

wiedę, wiedłam *źle*, *mówi się*
 wiedę, wiedłam.

wiedma = y, = wróżka, cza-
 rownica.

wiedza - y. wiedzenie.

wiedzieć, wiem, wiesz, wie,
 wiemy, wiecie, wiedz, *ale* wie-
 dzą, wiedząc.

wiedziony (wieść, wiedę), l.
mn. wiedzeni (panowie), wie-
 dzione (panie).

wiejaczka - i, *lep. niż* szufla.
 wiejski, po wiejsku.

wiek - u.

wieko - a, zpod tych wiek.

wiekopomny.

wiekować - kuje.

wiekujisty. wiekujście.
 wiecha - y.
 wiecheć, - chia.
 wielbłąd - a. wielbłądowy.
 wielbłądzica - y.
 wielbienie.
 wielbić - bię, wielb.
 wielbiciel. wielbicielka.
 wielce.
 wiele = ile, *zob.* ile.
 wiele przed stopniem wyższym zastąpić *lep.* przez daleko, *np.* (wiele) daleko wyżej.
 wiele, wielu; Wielom z miasteczek niedostaje tego, *ale* Wielu miasteczkom (panom). Błędnie używają często tego wyrazu *zam. pyt.* ile, ilu, *np.* wiele masz koni? wielu masz parobków? *Zob.* ile, dość.
 wielebność. wielebny.
 Wielen - a (Filehne).
 wielezłego-a (rośl.) = obrazki.
 Wielicki (nie Wilicki).
 Wieliczanka (nie Wiliczanka).
 Wieliczka - i.
 wielka choroba.
 wielkanoc - y. wielkanocny.
 wielkolud - a, = olbrzym.
 Wielkopolanin - a.
 Wielkopolska. wielkopolski.
 wielkorządza - y.
 wielkość. wielki.
 wielmożność. wielmożny.
 wieloboczny. wielobok - u.
 wieloczyn - u, *lep.* iloczyn.
 wielokrotny. wielokrotnie.
 wielomowność. wielomowny.
 wieloprucikowy.
 wieloraki, *czasem zam.* iloraki.
 wielorako.
 wieloraz - u, *lep.* iloraz.
 wieloryb - a. wielorybi, a, e.

wielostronność. wielostronny.
 wielościan - u.
 wielosił - u.
 wielowładność. wielowładny.
 wielowładztwo.
 wielozgłoskowy.
 wielożęństwo.
 Wieluń - a.
 wieńcowy.
 wieńczenie. wieńczyć - czę.
 wieniec - ńca.
 wieprz - a. wieprzek - przka.
 Wieprz - a (rzeka), przeprawić się przez Wieprz (*nie* przez Wieprza).
 wieprzkarz - a, = zaganiacz.
 wieprzowy.
 wieprzowina - y.
 wieprzyniec - ńca, = a) chléw na wieprze, b) rośl. prosięcznik, gorysz, gorycznik.
 wiercić (*nie* wiercieć), *bo* wierciłem, wierciło.
 wierciło, wiercideiko.
 wiercipięta - y.
 wierność. wierny. wiernie.
 wietrzyk - u.
 wierutny.
 wierzeje - ji (*l. mn.*), = brama podwój na podwój.
 wierzenie. wierzyć - rzę.
 wierzyciel - a. wierzycielka - i.
 wierzytelność. wierzytelny.
 wieszać, *urob.* z wisieć, *jak* zwiedzać z widzieć; powiesić, odwiedzić.
 wieszadło. wieszanie.
 wieszcz - a.
 wieszczba - y.
 wieszbiarski. wieszczbiarstwo.
 wieszczek - czka. wieszczka - i.
 wieszczenie. wieszczu.
 wieszczyc - czę.

wieś, wsi; te wsi (*nie* wsie),
tych wsi (*nie* wsiów).

wieść - i.

wieść, wiodę; wodzić - dzę.

wieść, wiozę; wozić - żę.

wieścielek - lka.

wieśniacki. wieśniaczy.

wieśniak - a. wieśniaczka - i.

wieśniactwo.

wietrzeć - eję.

wietrznica - y. wietrzuik - a.

wietrzyć - trzę.

wietrzyk - u.

wiewiórka - i. wiewiórczy.

wiezę, wiezłem *źle*, *ma być*
wiozę, wiozłem.

wieża - y. wieżyczka - i.

wieżowy.

wieźć *źle* *zam.* wieść (bo w
jednej sylabie przed mocną mo-
że stać tylko mocna).

wiersz - a. wierszyk - a.

wiersza - y = więciérz.

wierszokleta - y.

wierszopis - a.

wierszowy.

wiérteł - a.

wiérzba - y. wierzbowy.

wiérzbówka - i.

wiérzgać - am, wierzgnąć - nę.

wiérzch - u. wiérzchni.

wiérzchołek - lka.

wiérzchowaty. wierzchowy.

wiérzchowiec - wca.

więc.

Więcbork - a, (Vandsburg).

więcój.

więciérz - erza, więciorek - rka.

więdnąć - nę. wiednieć - eję;

więdnął i wiadł.

większość. większy.

więza - y, = więź - i.

wieznąć, więzną, więznął *lub*
wiązł.

więzy - zów.

wież - i, *lep.* więza - y.

więzień - żnia. więzienie.

więzić - żę, więziony (*zam.* wię-
żony).

wieżina - y.

wigilja - ji, ją, dzień postny,
poprzedzający uroczyste święto,
mianowicie Boże Narodzenie.

wigilje - ji (*l. mn.*) zwykle
używ. w znaczeniu psalterza ża-
łobnego śpiewanego za umarłych
przed pogrzebem lub przed mszą
żałobną; *zob.* wilja.

wija - ji, ję.

wijadło, *lep.* wijak.

wijatyk - u.

wijolonczela = basetla, baso-
we skrzypce, basy.

wika *lub.* wyka - i.

wikarja - ji, ją. wikarjat - u.

wikary-rego, *lub.* wikarjusz - a.

wiklać - am. wiklanie.

wiklina - y.

wikt - u (*mniej dobrze* wicht).

wiktuały - łów.

wicher - chru. wichrowaty.

wichrzyć, wicherzę.

wichrzyciel - a.

wila - i.

wilczę - ęcia, *l.* wilczek - czka.

wilczura - y.

wilczy, a, e.

wilczyca - y.

wilczysko.

wilec - lea, = powój.

wilga - i, = wywołga.

wilgnąć - nę. wilgotnieć *lub.*

wilżeć, - eję.

wilja (skrót z wigilja) - ji, ją, =
każdy dzień poprzedzający inną

dobę, = przeddzień, a więc niekoniecznie postny, np. we wilją zwycięstwa Sobieskiego, we wilją powrotu ojcowskiego spotkało nas wielkie nieszczęście, we wilją wyborów musiałem wyjechać; b) czasem = wigilja.

Wilja - ji, ja, *źle* Wilija, bo Wilejka, Wilejski, Zawilejski *urob. są* z Wilja; od Wilija musiałoby być Wilijka (jak żmijka od żmija, szyjka od szyja), tudzież Wilijski i Zawilijski.

wilje skróć. z wigilje, za umarłych = psalterz zaduszny.

wilk - a.

wilkołak - a, *nie* wilkołok (bo strosł. jest wolkodlak) z wyrzuc. d.

wilki - ków (do ognia).

Wilno. Wileński.

wilżyć = wilgotnieć. wilżyć-że.

wilżyna - y.

wina - y.

winda - y. windować, - duje.

windówka - i.

winduga - i.

winko.

winny (wino).

winny (wina) *lub* winien, *zob.* winien.

winnica - y.

winnictwo.

winnik - a.

wino. winobranie.

winobranka - i. winograd - u.

winobraniec - ńca.

winogrodnictwo. winogrodnicy.

winogrodnik.

winogrono, winogrona *lub* winne grona.

winogród - odu.

winorośl - i, = latorośl winna.

winować - nuje.

winowajca - y. winowaty.

winówka - i.

winszować, winszując.

winian - u, = potaż.

winiarka - i.

winiarnia - ni, nią.

winiarz - a.

winien, winna, winno; On temu nie winien, za co *źle* mówią niektórzy On za to nie może, bo to giermanizm; o różnicy między winno i winne *zob.* rad.

winiówka - i. wińsko.

wir - u. wirowaty. wirowy.

wirować, wirując.

wirydarz - a.

wiskać = iskać.

Wisła - y.

wisus - a.

wisz *lub* wiszar - u. wiszowaty.

wiszor - u, *lep.* szczotka.

wisielak - a. wisielec - lca.

wisienka - i.

wiśnia - ni, nią, tych wisień. (*nie* wisien), *lep.* tych wiśni.

wiśny.

wiśniak - u.

wiśniowy. wiśniówka.

wisiorki - ów.

Wit - a.

witać, witam.

witanie.

Witepsk - a, (*źle* Witebsk). witepski.

witka - i.

witlinek - nka.

Witold - a. Witoldowy.

witrjol - u, *lep.* kwas siarczany.

witwa *lub* witwina - y.

wiwat - u, te wiwaty.

wiwera - y.

wiza - y.

Wizbaden - u.
 wizerunek - u. wizmūt - u.
 wizować, wizuję.
 wizyta - y, *nieptrzb.*, *bo mamy*
 odwiedziny.
 wizytator - a.
 Wizytka - i, zakon Wizytek.
 wizytowy.
 wiochna - y.
 wionąć - nę, wiać - wieję.
 wiorsta - y.

wioseczka - i. wioska - i.
 wiosenny.
 wiosło. wiosłowy.
 wiosłować, wiosłuję.
 wiosna - y.
 wioszczyna - y.
 wioślarz - a.
 wiotesz - tsza.
 wiotkość. wiotki.
 wiór - oru, wiórek - rka.

x X.

Głoska *x*, oznaczająca w łacinie dwa brzmienia (k, g, v, gu, qu+s), *np.* dux, rex, traxi, nix, distinxi, coxi), jest niepotrzebna językowi polskiemu, który dla każdego swego brzmie-

nia ma osobny znak czyli głoskę. Pisać tedy należy stósownie do wymowy: *Ksawery, taksa, Feliks, ksiądz, księżna, księżyc, egzemplarz, egzekutor, gzyms.*

y Y.

y czterdziesta szósta litera w *abecadle naszém.*

y nie zaczyna ani sylaby ani wyrazu; należy więc pisać *Nowy Jork* (*nie York*).

y jako końcówka zachodzi: a) w mian. *l. mn.* takich przymiotn. i imiesłowów, jak: ochoczy panowie, obcy ludzie, celujący uczniowie; b) w mian. *l. mn.* męskich rzeczowników: urzędy, okręty, zeszyty, i przyswoj. jak

kajety, grunty, numery, procesy, fundamenty, sakramenty; c) w narzędn. *l. mn. zam.* ami, *np.* ostremi bagnety, wszystkimi siły.

yć jest zawsze końcówką trybu bezokol. w tych słowach, które w cz. przeszł. mają *yłem*, *np.* uczyć, burzyć (uczyłem, burzyłem), *eć* w tych, co mają *ałem*, *np.* ujrzeć, widzieć, słyszeć (ujrzałem, widziałem, słyszałem).

z Z.

z czterdziesta siódma głoska naszego *abecadła.*

z, *ze*, jako to: *z* domu, *z*

matką, *z* okna, *z* osłem, *ze* łba, *ze* Lwowa, *ze* mną; źle *zemną*, bo żaden przyimek nie pisze

się łącznie z wyrazem przez się
rządzonym, wyjąwszy *zeń* zam.
z niego. Również błędnie pisanie-
którzy: s tobą, s torby, s ko-
mory — bo przyimek ten, za-
chowując rząd sobie właściwy,
zachowuje i formę statecznie.

z, ze jako przysł. = *blisko*,
prawie, około nie zmienia także
nigdy swój postaci, jako to:
Poległo z pięćset chłopą, Było
wszystkich ze dwa tysiące; Cze-
kałem z kwadraus, z godzinę,
ze dwie godziny; Było w tym
miechu z korzec pszenicy, Bę-
dzie z kwarta miodu.

za przym. np. za bramę, za
bramą.

za przysł. np. za długi, za
szeroki; przysł. pytający, np. co
za zuch! co za mina!

zaalpejski.

zabaczyć, *lep.* zapomnieć.

zabawa - y. zabawka - i.

zabawność. zabawny. zabawnie.

zabawiać - am, zabawić - wię,
zabaw.

zabeczeć - czę.

zabezcen.

zabezpieczać - am, zabezpie-
czyć - czę.

zabezpieczenie.

zabębnić - nie, nisz, zabębni.

zabłocić - cę, cisz, zabłóć.

zabobon - u.

zabobonność. zabobonny.

zaborczy.

zaborole (*l. mn.*) = palisady,
ostrokoły.

zabój - oju; *zob.* walka.

zabójca. zabójczy.

zabór - oru. zabórca - y.

zabraniać, zabronić.

zabrnać - brnę, zabrnij.

zabronowanie.

zabrudzenie.

zabrzmieć - brzmie, - brzmij.

zabudowanie.

zaburzać, zaburzyć.

zaburzenie.

zabytek -tku.

zabieganie.

zabielać - am, zabielić - lę.

zabierać - am, zabrać, zabio-
rę, - biierz.

zabięg - egu; zwykl. *licz. mn.*
zabiegi - ów.

zabijać, zabić.

zabijanie, zabicie.

zabijak - a.

zaceniać, zacenić.

zacność. zacny. zacnie.

zaczajać (am) się, zaczynać
się, - ję się.

zaczarowanie.

zacząć, zacząć, zacząć, za-
częty; zaczynać - am.

zaczekanie.

zaczém.

zaczepka - i. zaczepny.

zaczew - a.

zaczewienić (się).

zaczęcie.

zaczynać - am, zacząć - nę.

zaczynanie, zaczęcie.

zaczyniać - am, zacząć - nie.

zaczytać (am) się.

zaciąg, zatnę, -tniej, zacinać - am.

zaciąg - u.

zaciągać - am, zaciągnąć - nę, -niej.

zaciekać - ka, zaciec - ecze.

zaciemniać - am, z - ciemnić -
niej, nij.

zacieniać - am, zacienić - nie.

zacierać - am, zatrzeć, -trę, trzej.

zaciér - eru.
 zacierka - i.
 zacierki - rków, rek.
 zaciętość. zacięty. zacięcie.
 zaciężny. zaciężnik - a.
 zacinać, *zob.* zaciąć.
 zacisze.
 zaćmienie.
 zaćmić, zaćmie, - isz, - ćmij.
 zaciosać - szę, zaciosywać - uję.
 zad - u, nazad; konie na za-
 dach przysiadły.
 zadanie, zadawanie.
 Zadar (Zara) - u.
 zadarmo, *lep. za darmo.*
 zadatek -tku.
 zadawałać *źle*, mówi się za-
 dowalać i zadowolić, jak udo-
 wadniać i udowodnić; *zob.* za-
 dowalać.
 zadawnieć - ję. zadawnienie.
 zadawnić - nię.
 zadek - dka.
 zadeptanie.
 zadławiac - am, zadławić - wię.
 zadłużać - am, zadłużyć - że.
 zadmuchać - am, -dmuchnąć - nę,
 - chiwać - chuję.
 za dnia, *zob.* dzień.
 zadni, a, e.
 zadosyc.
 zadosycuczynienie.
 zadowalać - am, zadowolić - lę,
źle zadowalniać i zadowolnić,
 bo te wyrazy pochodzą od *wola*,
 a nie od *wolny* (od czego urob.
 są: wolność, uwolnić).
 zadowolenie, *źle* zadowolnienie.
 zadra - y.
 zaduch - u.
 zadumać się, - am się.
 zadumiały.
 zadumienie.

zaduszać - am, zadusić - szę.
 zaduszenie.
 zaduszny.
 zadymka - i.
 zadymić - mię, zadym.
 zadyszeć się.
 zadźmić - mię, zadźmiony.
 zadziać, zadziewać.
 zadziałać (*np.* ciasto, = zarobić).
 zadzierać - am, zadrę, zadrzję.
 zadzieranie, zadarcie.
 zadziERG - u.
 zadziERGać - am, zadziERgnąć - nę.
 zadziERGanie, zadziERGnienie,
 zadziERGnięcie.
 zadziERżawić - wię, żaw.
 zadziw.
 zadziwiał - am, zadziwić - wię.
 zadziwienie.
 zaelbiański.
 zaforzsusować, *niepotrzeb. bo*
mamy zakładać, wykładać.
 zagabać - am, zagabnąć - nę.
 zagadać - am, zagadnąć, za-
 gadnę, zagadniej, zagadnąłem i
 zagadłem; zagadywać - duję.
 zagadka - i. zagadkowy.
 zagadnienie.
 zagadywać, *zob.* zagadać.
 zagaj - u.
 zagajać - am, zagajić - ję.
 zagajanie, zagajenie.
 zaganiacz - a.
 zaganiać - am, zagnąć - am.
 zaganianie, zagnanie.
 zagapiać (am) się, zagapić (pię)
 się.
 zagardlać - am, zagardlić - lę.
 zagarnąć - nę, zagarniać - am.
 zagaszać - am, zagasić - szę.
 zagasiówka - i.
 zagęszczać - am, zagęścić - gę-
 szczę.

zagłada - y.
 zagładzać - am, zagładzić - dżę.
 zagładzanie, zagładzenie.
 zagłębiać - am, zagłębić - bię.
 zagłuszać - am, zagłuszyć - szę.
 zagłuszanie, zagłuszenie.
 zagładać - am, zajrzeć - rzę.
 zagmatwanie.
 zagniatać - am, zagnieść, za-
 gniotę, - gnieciesz, - gnieć.
 zagniewany.
 zagnieżdżać (am) się, zagnie-
 żdzić (żdzę) się.
 zagodzenie.
 zagojic - je, zagajać - am.
 zagojenie.
 zagon - u. zagonowy.
 zagorzałość. zagorzały. zago-
 rzale.
 zagospodarowanie (się).
 zagórze - a.
 zagrabić - am, zagrabić - bię.
 zagrać - am.
 zagradać - am, zagrodzić - dżę.
 zagraniczny.
 zagrażać - am, zagreżić - żę.
 zagroda - y. zagrodnik - a.
 zagrzać - eję, zagrzewać - am.
 zagrzanie.
 zagrzebać, zagrzebieć, zagrzebić;
 zagrzebywać, - bywam l. - buję.
 Zagrzeb' - a. zagrzebski.
 zagrzeznąć. - grzeznąć, - grzą-
 złem, zagrzęzły.
 zagrzmieć, - mi, - miało.
 zagryść, zagryzę, zagryż.
 zaguba - y.
 zagubiać - am, zagubić - bię.
 zagważdzać - am, zagwoździć -
 żdżę.
 zagwoźdzenie.
 zagzić - gżę.
 zagiąć - gnę, zaginać - am.

zagięcie. zaginanie.
 zahaczać - am, zahaczyć - czę.
 zahartowanie.
 zahuczeć - czę.
 zaihypotekować - kuję.
 zaigrać - am.
 zaimek - mka. zaimkowy.
 zaiskrzyć się, -skrzy się, -skrzy-
 ło się.
 zaiste.
 zajaść - am, zajeść - jém.
 zajałość. zajały. zajaśle.
 zajaśnieć, - śnieję, - śniej.
 zajazd - u.
 zając - a. zajączek - czka.
 zająć - jme, zajmować - muję:
 Statki zajęły się od ognia (*zle*
chwyciły ogień).
 zająkać się - am się, zająknąć
 się, - knę się.
 zająkała = jąkała - y.
 zająkliwy.
 zajątrzać - am, zajątrzyć - trzę.
 zajeżdż - i, = obrzękłość dżia-
 seł u źrebięcia.
 zajezdny.
 zajeżdżać, zajechać.
 zajećzeć - czę, zajećknąć - knę.
 zajećczy.
 zajećcie, tych zajeć.
 zajećdyczyć się.
 zajmnie.
 zajmować - muję, *zob.* zająć.
 zajmowanie.
 zajrzeć, *zob.* zagładać.
 zakadzać - am, zakadzić - dżę.
 zakadzanie, zakadzenie.
 zakał - u, *lep.* zakała - y.
 zakalec - lca.
 zakalisty. zakalcowaty.
 zakamieniałość. zakamieniały.
 zakapturzyć - rzę.

zakasowanie.
 zakatarzenie.
 zakatarzyć (- rzę) się.
 zakatowanie.
 zakaz - u.
 zakazać - żę, zakazywać - zuję.
 zakątek -tku.
 zakład - u.
 zakłada - y.
 zakładać - am, założyć - żę.
 zakładanie, założenie.
 zakładka - i.
 zakładnik - a.
 zakładowy.
 zakłócać - am, zakłócić - cę.
 zakłóć - kole, zakalać - am.
 zakłuć, zakłuwać.
 zaklejać - am, zaklejąć.
 zaklepanie.
 zakłęcie, zaklinanie.
 zaklinać - am, zakląć - klnę.
 zakliniać - am, zaklinić - nię.
 zakochać (am) się.
 zakolatać - am, *lep.* - cę.
 zakołowrocenie.
 zakołowrocić - cę.
 zakon - u. zakonny.
 zakonnica - y. zakonnik - a.
 zakonniczka.
 zakonniczy.
 zakopać pię, kość, zakopywać - puje.
 zakopanie, zakopywanie.
 zakopcieć - ję.
 zakopcić - pcę.
 zakorzeniać - am, zakorzenieć - nię się.
 zakpienie.
 zakpić, zakpij sobie.
 zakradać (am) się, zakraść (dnę) się.
 zakradanie się, zakradanie się.
 zakradanie się, zakradanie się.

zakrapiać - am, zakropić - pię.
 zakrapianie, zakropienie.
 zakrawać - am, zakrojąć - ję.
 zakrążyć - am, zakrążyć - żę.
 zakres - u.
 zakresłać - am, zakreslić - lę.
 zakręcać - am, zakręcić - cę.
 zakręcanie, zakręcenie.
 zakręt - u.
 Zakroczym - a. Zakroczymski.
 zakrój - oju.
 zakruszać - am, zakruszyć - szę.
 zakrwawiać - am, zakrwawić - wię.
 zakrystja - ji, ją.
 zakrystjan - a.
 zakrywać - am, zakryć - ję;
 zakrząkać - am, zakrząknąć - knę.
 zakrzętać (am), zakrzętnąć (nę) kogo l. się.
 zakrztusić się, - szę się.
 zakrzyzczyć - cę, zakrzyknąć - knę.
 zakrzywiać - am, zakrzywić - wię.
 zakulanie.
 zakulawieć - eję, zakuleć - eję.
 zakulisowy.
 zakup - u. zakupny.
 zakurzać - am, zakurzyć - rzę.
 zakuz, niezręcznie uformowany wyraz na oznaczenie niem. Versuch, mający oznaczać to, co my wedle okoliczności wyrażamy rzeczownikami: próba, usiłowanie, doświadczenie, pokusa, pokuszenie się do czego.
 zakwas - u.
 zakwaszać, zakwasić.
 zakwefić - fię.
 zakwokać.
 zakwitać, zakwitnąć, zakwitnąć i zakwitł, zakwitnąwszy i zakwitłszy.

zakis - u.
 zakiszenie.
 zakisić - szę.
 zakitowanie.
 zachciewać się, zachcieć się.
 zachęcać - am, zachęcić - cę.
 zachęta - y.
 zachmurzać - am, zachmurzyć -
 rzę.
 zachodni.
 zachodzić - dzę, zająć - jdę.
 zachorowanie.
 zachować - am, zachowywać -
 wuje.
 zachowawczy. zachowywanie
 (się).
 zachód - odu.
 Zachód - odu (okolica).
 zachrypnać - nę, zachrypiły i
 zachrypnięty.
 zachudzać - am, zachudzić - dzę.
 zachwalać - am, zachwalić - lę.
 zachwycać - am, zachwycić - cę.
 zachwycenie.
 zachwyt - u.
 zachwianie.
 załagodzenie.
 załamać - mię, załamywać - uję.
 załamek - mka.
 załatwiać - am, załatwić - wię.
 załazić - żę, zaleść - ezę.
 załączać - am, załączyć - cę.
 załączanie. załączenie.
 załoga - i.
 załom - u.
 założenie.
 załatywać - tuję, zalecieć - ecę.
 załązek - żka.
 zalecać - am, zalecić - cę.
 zalecanie, zalecenie.
 zaledwie.
 zalegać - am, zaledz.
 zaległość. zaległy.

zaleski, Zaleski — ze Zalesia.
 zalesianie, zalesienie, jak np.
 wydmy piaszczystych.
 zalesie - a. Zalesie - a.
 zależeć (na czemś) - ży, żało.
 zalew - ewu.
 zaliczać - am, zaliczyć - cę.
 zaliczka - i.
 zalotność. zalotny.
 zalotnica - y. zalotnik - a.
 zalotniczy.
 zaloty - ów.
 zaludniać - am, załudnić - dnę.
 zaludnienie.
 zamaczanie.
 zamakać - am. zamakanie.
 zamach - u; *zam.* zamach sta-
 nu *lep.* zamach rządowy *l.* po-
 lityczny, wywrot *l.* przewrót rzą-
 dowy (polityczny).
 zamałowanie.
 zamartwić - wię.
 zamarzać - am, zamarznąć - nę
 (r—z).
 zamaszystość, zamaszysty.
 zamawianie, zamówienie.
 zamazać - żę, zamazywać - zuję.
 zamącać - am, zamącić - cę.
 zamczysko.
 zamczysty.
 zamdlić - dłę, zamdlij.
 zameczek - czka.
 zamek, zamka (u drzwi), zam-
 ku (budynek *l.* miejsce obronne).
 zamesz *l.* zamsz - u.
 zamęczenie.
 zamęście (= za mąż iście), *zle*
 zamęścić.
 zamęt - u.
 zamężny.
 zamknąć - knę, zamknąć, zam-
 kniony *l.* zamknięty, zamykać - am.
 zamknięcie, zamykanie.

zamkowy.
 zamordowanie.
 zamorski.
 zamorzyć - rzę.
 zamowa - y. zamówienie.
 zamożność. zamożny.
 zamówka - i.
 zamroczyć - czę.
 zamrozić - żę, zamrażać - am.
 zamróz - ozu.
 zamrużać - am, zamrużyć - żę.
 zamrzeć - rę, zamierać - am.
 zamsz - u, = ircha.
 zamszony.
 zamulać - am, zamulić - lę.
 замуrowanie.
 zamydlać - am, zamydlić - lę.
 zamykać - am, zamknąć - nę, nię.
 zamysł - u.
 zamyslać - am, zamyslić (się) - ślę.
 zamiana - y.
 zamiar - u.
 zamiast.
 zamiatać - am, zamieść, zamio-
 te - mieciesz.
 zamieć - i.
 zamieniać - am, zamienić - nię.
 zamiennia - ni, nią.
 zamierzać - am, zamierzyć - rzę.
 zamieszanie.
 zamieszka - i.
 zamieszkały.
 zamieszkanie.
 zamięłowanie.
 zamięłczenie.
 zamięłnąć - knę, zamięłnić.
 zanadrze - a.
 zanadto.
 zankiel - nkla, = zaponka.
 zanocnica - y, = ćma.
 zanocować - cuje.
 zanokcica - y.
 zanoszenie, zanieśnienie.

zanotowanie.
 zanućcić *lep. niż* zanucić.
 zanurzać, zanurzyć.
 zań — za niego.
 zaniedbać - am, zaniedbywać,
 zaniedbywam *l.* zaniedbuję.
 zaniechać - am, zaniechywać,
 zaniechywam *l.* zaniechuję.
 zaniechanie.
 zanieczyszczać, - am, czyścić -
 szcześnie.
 zaniemeński (= za Niemnem).
 zaniemódz - mogę.
 Zaniemyski (*źle* Zaniemyjski).
 Zaniemysł - a.
 zaniemówić - wię.
 zaniemieć, zaniemieję.
 zanieśnienie, zanoszenie.
 zanim, nim.
 zaniszczać - am, zniszczyć - czę.
 zaniszczenie, zanieśczenie.
 zanić - am.
 zaoczny. zaocznie.
 zaodrzański (= za Odrą).
 zaogniać - am, zaognić - nię,
 zaognij.
 zaognienie.
 zaokrąglać - am, zaokrąglić - lę.
 zaokrąglenie, zaokrąglenie.
 zaopatrzenie.
 zaorać - rzę, zaorywać, zaory-
 wam *l.* zaoruję.
 zaostzać - am, zaostrzyć - trzę.
 zapadać - am, zapasć, zapadnę.
 zapadły.
 zapakowanie.
 zapach - u.
 zapal - u.
 zapalka - i.
 zapalowy (np. otwór).
 zapalać - am, zapalić - lę.
 zapalczywość. zapalczywy.
 zapalenie.

zapaleniec - ńca.
 zapaliczka - i.
 zapalny.
 zapalnik - a.
 zapamiętałość. zapamiętały.
 zapamiętalec - lca.
 zaparkaniecie.
 zaparstek - tka.
 zapartnica - y.
 zaparzać - am, zaparzyć - rzę.
 zapas - u. zapasowy.
 zapaska - i, = fartuch.
 zapasnictwo.
 zapasniczy. zapasnik - a.
 zapatrywać się, zapatrywam
 i zapatruję się, zapatrzeć się (l.
 zapatrzeć się).
 zapełniać - am, zapełnić - nie,
 zapełnij.
 zapełzać się-am się, zapełznąć-
 znę.
 zaperzać - (am) się, zaperzyć-
 (rzę) się, zaperzony.
 zapewne, *ale* pewnie.
 zapewno.
 zapewniać - am, zapewnić - nie.
 zapewnienie.
 zapęd - u.
 zapędzać - am, zapędzić - dżę.
 zapeźcieć - eję, zapeźniały.
 zapchać - am, zapychać - am.
 zapłacać - cę.
 zapładniać-am, zapłodnić-nię.
 zaplakany, np. z oczy.
 zapłata - y.
 zapłocie - a, zapłociny - cin.
 zapłonać - nę.
 zaplatać - am, zapleść - plotę.
 zapłatać - am.
 zapleśniały. zapleśnienie.
 zapluć - je, zapluwać - am.
 zapługawiać - am. zapługawić-
 wię.

zapobiegać-am, zapobież-egnę.
 zapocenie się.
 zapocząć-czną, zapocząć-am.
 zapomagać-am, zapomódz-ogę.
 zapole.
 zapomnienie.
 zapomoga - i.
 zapominać - am, zapomnieć,
 zapomnie, jak wspomnie, przy-
 pomnie i t. d. (nieorgan. zapo-
 mnę), - pomnisz, - pomnij, zapo-
 mniałem, zapomniany (*nie* za-
 pomniony), jak wspomniany (*nie*
 mniiony), l. mn. zapomniani (jak
 widziany, widziani).
 zapomnienie.
 zapona - y. zaponka - i.
 zapor - y.
 Zaporohy - ów. Zaporoski.
 Zaporozie - a.
 zapotnieć - eję.
 zapowiadanie, zapowiedzenie.
 zapowietrzać - am, zapowie-
 trzyć - trzę.
 zapowiedź - i.
 zapozew - zwu.
 zapoznać - am, zapoznawać ko-
 goś z kim; *że* używać tego
 słowa w znaczeniu poznać kogo
 l. czego, nie poznać się na kim
 l. na czém.
 zapozwać - wię, zapożywać-am.
 zapożyczać - am, zapożyczyć
 się - cze się.
 zaprać - piore, zapierać - am.
 zapracowanie.
 zapragnienie.
 zapraszać - am, zaprosić - szę.
 zaprawa - y. zaprawny.
 zaprawdę.
 zaprawiać - am, zaprawić-wię,
 zapraw.
 zaproszenie. zaprosiny, - sin.

zaprószać - am, zaproszyć - szę,
źle zapruszyć, bo pochodzi od
proch.

zaprowiantować, - tuję, *lep.* za-
opatrzać w żywność.

zapryskać - am, zaprysnąć - nę.
zapryskiwać, - kuję. zapryskiwanie.
zaprzałek - lka.

zaprzałość. zaprzały.

zaprzaniec - ńca.

zaprząg - ęgu.

zaprzągać, zaprządz, - ęge;
kareta zaprzężona w osiń bia-
łych jak mleko koni.

zaprzątać - am, zaprzatnąć - nę,
niej.

zaprzeczać - am, zaprzeczyć - czę.

zaprzec (= zaprzeczyć), *zob.*
zapierać.

zaprzec (= zagrzać się) - je,
np. zboże zaprzęło.

zaprzeczenie, zaprzeczenie.

zaprzestanie.

zaprzeszły.

zaprzegowy.

zaprzężenie.

zaprzyjaźniać - am, zaprzyja-
źnić - nie.

zaprzysiądz - ęge, zaprzysię-
gać - am; nie mówi się Zap. ko-
goś w znacz. Każę komuś przy-
sięgać, lecz Odbieram przysięgę
od świadków, rekrutów i t. d.

zapust - u.

zapustek -tku.

zapustny.

zapustnik - a.

zapustować - tuję.

zapusty, tych zapust.

zapychać - am, zapehać, - am.

zapylać - am, zapylić - lę.

zapyrzać, *lep.* niż zaperzać,
bo w *strst.* jest *pyro*.

zapytać - am, zapytywać, - tuję.
zapytanie.

zapiać, zapieję. zapianie.

zapiec - ekę, zapiekać - am.

zapiecek - cka.

zapieniać - am, zapienić - nie.

zapierać - am, zaprzec - prę.

zapięradło.

zapięrać - am, zapiężyć - rzę.

zapięcie, zapinanie.

zapijanie.

zapinać - am, zapiąć, zapnę,
zapnięj.

zapis - u. zapisowy.

zapisać - szę, zapisywać, zapi-
sywam *l.* zapisuję; Osoba do-
brze u kogo zapisana *źle*, mówi
się Osoba o której dobrze są-
dzą, dobre mają mniemanie.

zarabiać - am, zarobić - bię.

zarada - y.

zaradność. zaradny.

zaradzać - am, zaradzić - dzę.

zaradzczy, *źle* zaradczy.

zaranek - nku, zaranie - a.

zarastać - am, zarosnąć - snę.

zaraz.

zaraza - y.

zarazem.

zarażać - am, zarażić - żę.

zarażliwość. zarażliwy.

zarąbanie.

zardzewieć - wieję.

zareński (= za Renem).

zaręczać - am, zaręczyć - czę.

zaręczanie, zaręczenie.

zaręczyny, - czyn.

zareka - i.

zarobek - bku.

zarobkowość. zarobkowy.

zarodek - dku. zarodkowy.

zarojść - je.

zaropić - pię.

zarosły.
 zarost - u.
 zarość, zarosnę.
 zarośle, tych zarosli (nie zarosł).
 zarozumiałość. zarozumiały.
 zaród - odu.
 zarównać - am. zarównanie.
 zarówno.
 zarumieniać - am, zarumienić -
 nie.
 zarwać, zarywać.
 zarybek - bka.
 zarybiać - am, zarybić - bię,
 zaryb.
 zaryglować - luje.
 zarys - u.
 zarżec - ży (koń).
 zarząd - u.
 zarządzać - am, zarządzić - dze.
 zarzec-kę, zarzekać się-am się.
 zarzecz - a.
 zarzewie - a.
 zarzezać - am, zarznąć - nę.
 zarzępolić - lę.
 zarzężec - żę, - żał.
 zarznąć - nę, zarzynać - am.
 zarzucanie, zarzucenie.
 zarzut - u.
 zasada: Wychodzić z zasady
źle, ma być: Na tej zasadzie
 opierając się, wspierając się.
 Zasadę uchwalić, ustanowić, *nie*
 postawić.
 zasadność. zasadny.
 zasadniczy.
 zasadzać - am, zasadzić - (dze)
 co w czémś, zasadzić się na
 czem.
 zasadzka - i.
 zasalać - am, zasolic - lę.
 zasądzać - am, zasądzić - dze.
 zasep - spu, = zasp - y.
 zasepiać - am, zasepić - pię.

zaskarbiać-biam, zaskarbić-bię.
 zaskarżać - am, zaskarżyć - żę.
 zaskarżenie.
 zasklep - u.
 zasklepiac - am, zasklepić - pię.
 zaskoczyć - czę, zaskakiwać -
 kuje.
 zaskorupieć-eję. zaskorupiały.
 zaskórny.
 zaskórnic - y.
 zaskórnik - a.
 zaskórze - a.
 zaskórzyć - rzę.
 zaskrzeczeć - czę.
 zaskrzypieć-pię, zaskrzypnąć -
 pnę.
 zaskwierać - am.
 zaschły.
 zasłabnąć - nę.
 zasłaniać - am, zasłonić - nie.
 Zasław - a. (osoba).
 Zasław - a, (m. na Wołyniu).
 zasłona - y.
 zasłoneczny.
 zasługa - i.
 zasługiwać - guję, zasłużyć - żę.
 zasmucać - am, zasmucić - cę.
 zasobny.
 zasolenie.
 zasób - obu.
 zasp - y, = zasep.
 zaspac, zaśpieć, zasypiać - am;
 zaspac gruszki w popiele.
 zaspaly.
 zaspany.
 zaspianie.
 zaspokajac (*źle* zaspakajac),
 zaspokoić - ję.
 zastać kogo w domu, za co
 trafić jest giermanizm.
 zastanawiać - am, zastanowić -
 nowię, - nów.
 zastanowienie.

zastarzec się - rzeję się.
 zastarzałość. zastarzały.
 zastaw - u. zastawowy.
 zastawa - y. zastawka - i.
 zastawny.
 zastawnik - a.
 zastawianie, zastawienie.
 zastąpić-pię, zastępować-puję.
 zastęp - u.
 zastępca - y.
 zastępczy. zastępny.
 zastępstwo.
 zastój - oju.
 zastósowanie.
 zastraszać-am, zastraszyć-szę.
 zastruganie.
 zastrzał - u.
 zastrzegać-am, zastrzédz-egę;
éle z się przeciw czemu, *ma być*.
 zastrzeżenie zrobić, zastrzédz so-
 bie coś, zawarować, zabezpie-
 czyć sobie prawo, zysk.
 zastrzykać - am, zastrzykiwać -
 kuje, zastrzyknąć - knę.
 zastukać - am, zastuknąć - nę.
 zastygać - am, zastygnąć - nę.
 zasuszać - am, zasuszyć - szę.
 zasuwanie.
 zasuwka - i.
 zaswędzenie.
 zasychać - am, zaschnąć - nę.
 zasypać - pię, zasypywać-puję.
 zasypiać, *zob.* zaspać.
 zaszczuć - uję, zaszczuwać-am.
 zaszczycać - am, zaszczyścić - cę.
 zaszczyt - u. zaszczytny.
 zaspundować - duję.
 zaszyć - ję, zaszywać - am.
 zaszypląć - plę.
 zaś.
 zasiąć - sieję, zasiewać - am.
 zasiedzieć (dzieć) się.
 zasiadziały.

zasiłek - u.
 zasiewek - wku.
 zasiewny.
 zasiów - ewu, zasiewek - wku.
 zasiłek - lku.
 zasilać - am, zasilić - lę.
 zasilanie, zasilenie.
 zasiniały.
 zaślepnąć - nę.
 zsślepiac - am, zaślepić - pię.
 zaślepienie.
 zaślifować - fuję.
 zaślinić się, - nie się.
 zaślochać - am, *lep. niż* za-
 szlochać.
 zaślubiać - am, zaślubić - bie, -
 ślub.
 zaślubienie. zaślubiny, - bin.
 zaśniad - u.
 zaśniedzieć, - eję, zaśniedziały.
 zaświadczać-am, zaświadczyć-
 cę.
 zaświadczenie.
 zaświecać - am, zaświecić - cę.
 zaświsnąć - snę.
 zatabaczać - (am) się, zataba-
 czyć - (czę) się.
 zataczać - am, zatoczyć - cę.
 zatajać - am, zatajic - ję.
 zatapiać-am, zatopić-pię,-top.
 zatarasować - suję.
 zatarg - u.
 zatargować - guję.
 zatemperować-ruję (- rarznąć).
 zatém.
 zatechnąć - nę, zatechły.
 zatknąć - nę, zatkniej, zatknio-
 ny *l.* zatknięty; zatykać - am.
 zatchnąć (nę) się.
 zatlenie.
 zatleć - eję, zatlałem, zatlały
 zatlić - lę, — zapalić.
 zatoczyć, *zob.* zataczać.

zatoka - i.
 zatonać, zatonięty okręt.
 zatop - u.
 zatopić, *zob.* zatapiać.
 zator - oru.
 zatracać - am, zatracić - cę.
 zatracenie. zatrata.
 zatratować - tuję, *lepiej* zader-
 ptać - pę.
 zatrącać - am.
 zatroskać - (am) się.
 zatruć - uję, zatruwać - am.
 zatrucie.
 zatrudniać - am, zatrudnić - nię.
 zatrudnienie.
 zatrważać - am, zatrwożyć - żę.
 zatrzeć - trę, zacierać - am.
 zatrzepotać - ocę.
 zatrzymać - am, zatrzymywać -
 muje.
 zatulać - am, zatulić - lę.
 zatwardzać - am, twarżyć - dę.
 zatwardzenie.
 zatwardziałość. zatwardziały.
 zatwarzać - am, zatworzyć - rzę.
 zatwierdzać - am, zatwierdzić -
 dę.
 zatwierdzenie.
 zatyczka, *lep.* zatykadło.
 zatycie.
 zatykać - am, zatkać - am.
 zaufanie; *zob.* mąż.
 zaulek - lka.
 zausznica (gruczoł za uchem).
 zausznik - a.
 zawada - y. Zawady - ad.
 zawadjak - a.
 zawadzać - am, zawadzić - dę.
 zawał - u.
 zawałka - i.
 zawałać - am, zawalić - lę.
 zawalidroga - i.
 zawarczyć - cę, zawarknąć - nę.

zawarcie.
 zawartość (= co się znajduje
 w pudełku, worku, żołądku *nie*
 tześć, *zob.* treść).
 zawarować - ruję.
 zawarzyć się, warzyć się (woda).
 zawaśnić się.
 zaważać - am, zaważyć - żę.
 zawczasu. zawcześnie.
 zawczesny.
 zawczoraj. zawczorajszy.
 zawciąg - ęgu.
 zawdy, zawzdy — zawsze.
 zawdziac - eję, zawdziawać - am.
 zawdzięczać - am, zawdzięczyć -
 cę.
 zawładnąć - dę.
 zawłoka - i.
 zawłóczenie, zawlekanie, za-
 wleczenie.
 zawłóczyć - cę, zawlekać - am,
 zawlec - wlokę - wleciesz.
 zawodowy.
 zawodzić - dę, zawieść - wiedę-
 wiesz.
 zawojek - jku.
 zawojowanie.
 zawołanie.
 zawozić - żę, zawieść (*że* za-
 wieźć), jak maść od maz - ac,
 zawiozę - wiesz.
 zawód - odu; biegać w zawody.
 zawój - oju.
 zawracać - am, zawrócić - cę.
 zawrot - u.
 zawrzasać - nę.
 zawrzeć - rę, zawierać (wrota) -
 am, arłem.
 zawstydząć, zawstydzić.
 zawstydzenie.
 zawsze.
 zawściągać - am, zawściągnąć -
 gnę.

zawziąć się, - wezmę się.
 zawziętość. zawzięty. zawzięcie.
 zawiąć - eje, zawięwać - a.
 zawiadomić - miam, zawiado-
 mić - mię.
 zawiadować - duję.
 zawiąsa - y.
 zawiązać - żę, zawiązywać - zuję.
 zawiązek, - ązku.
 zawięja - ji, tych zawięji.
 zawierać - am, zawrzeć - re.
 zawierucha - y.
 zawierzać - am, zawierzyć - rzę.
 zawieszać - am, zawiesić - szę.
 zawieszadło.
 zawieszenie.
 zawieść, zawodzić, *[np. w na-
 dzieji, źle omylić w nadzieji;*
 zawiedziony, zawiedzeni.
 zawiesisty.
 zawięwać, zawiąć.
 zawiędły. zawiędnąć - nę.
 zawięznąć - nę.
 zawięzywać, *zob.* zawiązać.
 zawięź - i.
 zawijać - am, zawiąć - nę, niesz, -
 nięty.
 zawikłać - am.
 zawikłanie.
 Zawichost - u.
 Zawichoski, *nie* Zawichojski.
 zawilość. zawily.
 zawilec - lca.
 zawilgnąć - nę.
 zawilżyć - żę.
 zawiąnąć, zawiąć, - winiesz, za-
 winięty.
 zawiniać - am, zawinić - nię.
 zawiniątko.
 zawinięcie.
 zawinienie.
 zawisłość. zawisły.

zawisnąć - nę, zawisnąć, zawi-
 snąć, zawisł, zawisły.

zawistny - sny. zawistnik = wi-
 śnik - a.

zawiść - i.

zawiścić - szcę.

zawisłański. Zawisłe - a.

zawitanie.

zazdrość.

zazdrościć, zazdroszczyć.

zazdrośny.

zaznać - am, zaznawać - znają.

zaznaczać i konstatować *nie-
 ptrzb. i nietrafnie uformow.
 słowo w znaczeniu mówić że, bo
 mamy pisywać l. polecać coś
 pamięci czyjejs.*

zaznajamiać - am, zaznajomić -
 mię.

zazgrzytnąć - nę.

zazwyczaj.

zazyżnić - nię.

zażalać - (am), żałować (lę) się.

zażalenie.

zażartość. żarty.

żądz, żągl, żąglszy; in-
 ne formy zastępują słowa: za-
 żęgać, żągnął; żęge, żężesz,
 żęże, żęgą, albo żęge, żężesz, żęgą.

żążerać - am, żążreć - żre, - żar-
 lem.

żążeranie, żążarcie.

żążoga - i, żążeganie.

żążółcić - ce.

żążółknąć - nę.

żążyłość. żążyły.

żążyć - je, żążywać - am.

żążerać - am, żążreć - rzę.

żążębiać - am, żążębić - bię.

żążębianie, żążębienie.

żąb, żęba. żąbek - bka.

żąbkowatość. żąbkowaty.

zbaczać, zboczyć.
 zbadanie.
 zbałamucenie.
 zbankrótować - tuje.
 zbawca - y. zbawczyni.
 zbawiać - am, zbawić - wię.
 zbawienność. zbawienny.
 zbawienie.
 zbawiciel - a. zbawicielka - i.
 Zbąszyń - a.
 zbecześcić - szczę.
 zbladnąć, - dnę.
 zbliśka.
 zbliżać - am, zbliżyć - że, zbl.
 się do kogo (*zle* zbl. się z kim).
 zbliżenie.
 zboczyć, *zob.* zbaczać,
 zbolałość. zbolały.
 zboże. zbożowy.
 zbójca - y.
 zbójcecki. zbójectwo.
 zbór - oru.
 zbótwieć - eję, zbótwiały.
 zbrodnia - ni, - dnia.
 zbrodniarz - a. zbrodniarka - i.
 zbrodniczy.
 zbrodzić - dze.
 zbroja, - ji, ję; tych zbroji,
lep. niż tych zbrój.
 zbrojić = 1) w broń opa-
 trzyć; 2) = *zle* zrobić, od czego
 zbrodnia przez wymianę *j* na *ł*,
 jak zdrajca *zam.* zdradzca, jak
 rój *zam.* ród (rojić, rodzić).
 zbrojognrzbić - a.
 zbrojny.
 zbrojownia - ni, nią.
 zbrojownik - a. zbrojowy.
 zbryzgać = spryskać.
 zbudzić, zbudzę.
 zburzyć - czę, *nie* zburzyć.
 zburzenie.
 zburzyć - rzę.

zbyć, zbęde, zbywać - wam.
 zbycie, zbywanie.
 zbyt, nazbyt.
 zbyteczność, zbyteczny. zbyte-
 cznie.
 zbytek -tku. zbytorny.
 zbytować - kuję.
 zbytne. zbytńi.
 zbywa mi na czém, sł. nieosb.
 = niedostaje mi czegoś.
 zbywają mi pieniądze (sł. ni-
 jakie) = zostają jeszcze.
 zbywam kogo czém, sł. przech.
 zbywam kogo, pozbywam się
 kogo (czego) = uwalniam się od
 kogo (czego).
 zbiegać - am, zbiegdz - egnę.
 zbieracz - a.
 zbierać - am, zebrać - zbiorę.
 zbieranie, zebranie.
 zbieranina - y.
 zbieg: a) zbiegu (zejdzie się),
 b) zbiega (człowiek), który zbiegl
np. z wojska.
 zbicie, zbijanie.
 zbijobrok - a.
 zbir - a.
 zbiorowy.
 zbiór - oru.
 czyniać, czynić.
 czynki = zgoniny.
 zdala, zdaleka.
 zdanie.
 zdarcie.
 zdarzać się, zdarza się, zda-
 rzyć się, zdarzyło się.
 zdarzenie.
 zdatność. zdatny.
 zdawać się, zdaje się.
 zdawanie.
 zdawka - i. zdawkowy.
 zdawna. zdawien dawna.
 zdążyć - am, zdążyć - że.

zdejmować - muje: zdjąć, zdejmę, zdejmiesz, zdejmiej, zdejm, zdjąłem.

zdechłak - a.

zdechliżna - y.

zdechnąć - nę, zdychać - am.

zdeptać, zdepcę.

zderzyć się (o okrętach), niepotrzebny wynalazek, *bo mamy* od dawna bardzo trafny wyraz: uderzyć na siebie.

zdobycz - y.

zdobyć - będę, zdobywać - am.

zdobycie, zdobywanie.

zdobytek -tku.

zdolać - am.

zdolność. zdolny.

zdrada - y, zdradliwy. zdradliwie.

zdradzać - am, zdradzić - dzę.

zdradziecki.

zdrajca - y, (*zam. zdradzca* od zdradzać, jak rajca *zam. radzca* od radzić).

zdrajczyni.

zdrapać - pię, zdrapywać - puje.

zdrażać, zdrożyć.

zdrętwiałość.

zdrętwieć - je, zdrętwiały.

zdrobniałe wyrazy zachowują rodzaj tego wyrazu, od którego się urabiają, np. stół, stółek, stolik, stoliczek; pani, paniczka, paniuchna; okno, okienko, okieneczko. Tylko zakoń. na *ko* są zawsze rodz. nijakiego, np. lwiątko, psiątko, (od lew, pies). Zob. grubiałe.

zdrobnić - nię.

zdrobnić - eje, zdrobniały.

zdrojek - jku.

zdrojownik.

zdrojowy.

zdrojowisko.

zdrowość. zdrowotny.

zdrowy, zdrów.

zrowie.

zdrożyć - eje.

zdrożność. zdrożny.

zdrój - oju.

zdrów (jestem) odnosi się tylko do osób męskich, zdrowy zaś do zwierząt i rzeczy, np. koń jest zdrowy, dąb jest zdrowy. Zob. łaskaw.

zdrzgotać - cę.

zdrzymuwać się - mnę się.

zdublować - luje.

zdumiewać - am, zdumieć - eje.

zdun - a, = garncarz.

zdużyć - rzę.

zduścić, zduszę.

zdwojic, zdwoję, zdwojisz.

zdworzyć - eje.

zdychać - am, zdechnąć - nę.

zdyszeć się - szę się.

zdżać, zdżmę (kolnąć).

zdźgnąć, zdźgnę.

zdziaływanie.

zdzicinnic - eje.

zdzierać - am, zedrzeć - drę, zdarłem.

zdzierać - y. zdzierstwo.

zdzierżyć - że, = dotrzymać.

zdziesiątkować - kuje.

zdziewosłębic - bie.

zdziczenie.

zdziwaczeć, = waczeje.

zdziwienie.

zdziać, *nie* zdiubać (dziać), zdiubić.

ze = z, *zob. z.*

zebr - a *l.* zebra - y.

zebranie.

zecer - a, *lep.* składnik, skła-

dnik, składacz, zestawiacz (czcionek).

zedel *l.* zédel, - dla.

zefir - u. zefirek - rku.

zefirowy.

Zefiryn - a.

zegar - a *l.* u. zegarek - rka.

zegarkowy. zegarowy.

zegarmistrz - a.

zegarmistrzostwo.

zegarmistrzowski.

zegnać, zegnam. zegnanie.

zegrać-am, zegrywać, zgrywam.

zegrание (się).

zejść *lub.* zniść, *źle* zniść.

zejście *lub.* zniście *źle* zniście.

zekpać - am. zekpanie.

zechcieć, zechcę, zechciej.

zelgać, zelgam i zelżę.

zelżyć - żę.

zelżywość. zelżywy.

zemdleć, - eję, dlałem, zemdla-
ły. zemdlenie.

zemknąć - nę, zmykać - am.

zemleć, zmieleć, zmelłem.

zémrzyć - rę, zmierać - am.

zemsta - y.

zemścić się, zemszczyć się.

zendra - y, = zędra.

zeń = z niego.

zenit - u.

zepchnąć - nę, spychać - am.

zeprać, spierać, spiorę.

zeprzeć, spierać.

zepsuć, zepsować, - suję.

zepsucie. zepsutość.

zero - a.

zerwa - y, = dzwonek (rośl.)

rerwać - wię, zrywać - am.

zerwanie, zrywanie.

zerwisko.

zernąć - nę, zernąć - am.

zesadzać *l.* zsadzać - am, ze-
sadzić *l.* zsadzić - dzę.

zeschnąć (nę) się.

zeskakiwać-kuje, zeskokczyć-czę.

zeskrobać - bie, zeskrobywać -
buję.

zeskubać-bię, zeskubywać-buję.

zesłabnąć - nę.

zesłać-śle, zesylać *l.* zsylać-am.

zesłanie.

zesłaniec - ńca.

zesmyknąć - nę.

zesromocić - cę.

zestawiacz - a (czcionek), *lep.*
niż zecer.

zesychać (am) się, zeschnąć
(nę) się.

zesypać-sypię, zesypywać-puję.

zeszły, a, e.

zeszyt-u, tezeszyty (*źle* zeszyta).

zesinić *l.* zsinieć - eję.

zetknąć, stykać.

zetrzeć - trę, ścierać - am.

zewłóczyć-czę, zewlec, zewłokę-
wleciesz.

zewnątrz.

zewnętrznosc. zewnętrzny. ze-
wnętrznie.

zewsąd.

zeznac - am, zeznawać - ję.

zeznanie.

zezować, *lep.* zyzować.

zezwać, zezwolić.

zezwoleń.

zéz, *lep.* zyz - u. zyzowaty.

zėbak - a. zėbał - a.

zėbatka - i.

zėbaty. zėbny *l.* zėbowy.

zėdra - y.

zėza - y, w zėzę (nie w zupe)
wpaść, wprowadzić.
zgadać się, zgadam się.

zgadnąć - nę, zgadywać - duję,
 zgadnę, - dzień, zgadnął l. zgadli.
 zgadzać, zgodzić się.
 zgaga - i, zwycz. zam. żgaga
 (od przestarzał. żgać, żegać).
 zganiać - am, zegnać - am.
 zgarnąć - nę, zgarniać - am.
 zgasiówka - i.
 zgęszczać - am, zgęścić - szcze.
 zgłaszać, zgłosić się, np. do
 sądu z swemi pretensjami, za co
źle mówią niektórzy: zgłosić w
 sądzie swe pretensje.
 zgłębiać - am, zgłębić - bię.
 zgłodnieć - eję, zgłodniały.
 zgłoska - i, *lep. niż* sylaba.
 zgłoskować, *lep. niż* sylabizo-
 wać - uję.
 zgnilec - lca.
 zgnilizna - y.
 zgoda - y, zgodność. zgodny.
 zgoła.
 zgolenie.
 zgon - u, = skon.
 zgoniny - nin.
 zgorszenie. zgorszyć - szę.
 zgorzeć - eję, zgorzelisko.
 Zgorzelec - lca (Görlitz).
 zgorzkły.
 zgorzknienie, *nie* gorzknienie,
 jak to widać z wyr. gorycz.
 zgorzknieć - eję, zgorzkniały.
 zgotować - tuję.
 zgrabieć - eję, zgrabiały.
 zgrabki - ów, = zgoniny.
 zgrabność. zgrabny. zgrabnie.
 zgraja - ji, ję.
 zgromadzać - am, zgromadzić -
 dzę.
 zgromadzenie.
 zgroza - y.
 zgrubiałe wyrazy, na isko l.
 ysko zakończone, są bez względu

na pleć oznaczonych istot
 zawsze rodzaju nijakiego, np. to
 chłopisko, to dziewczysko, wil-
 czysko, mietlisko, biczysko.
 zgrubieć - eję, zgrubiały.
 zgruntować - tuję.
 zgryzota - y.
 zgrzanie.
 zgrzeblo - a, tych zgrzebel.
 zgrzebny.
 zgrzebie (te), tych zgrzebi.
 zgrzeszenie.
 zgrzybialość.
 zgrzybieć, - bieję, zgrzybiały.
 zgrzyt - u. zgrzytanie.
 zgrzytać - am, zgrzytnąć - nę.
 zguba - y.
 zgubna - ej.
 zgubność. zgubny.
 zgubienie.
 zgwałcenie.
 zgiąć (*źle* zgjąć), zegnę, zgi-
 nać - am.
 zgielk - u.
 zgiermanizowanie.
 Zgiérz - a.
 zgięcie, kilka zgięć.
 zginanie.
 zginienie.
 zhańbić - bię. *lep. sh.*
 zhardzieć - eję. *lep. sh.*
 zinaczyć (zi = zi w *z izby*,
nie = zi w *zima*).
 zinąd (zi = zi w *z inkaustu*),
 ziszczać - am, ziszczyć, - czę.
 (zi = zi w wyr. *z ikra*).
 zjadanie.
 zjadliwość. zjadliwy.
 zjawiać - am, zjawić - wię.
 zjawienie się. zjawisko.
 zjazd - u, na zjeździe.
 zjąć, zjęty (strachem).
 zjednoczenie.

zjeżdżać - am, zjechać - zjadę.
 złaja, - ji, je.
 zlakomić - mię.
 złączać - am, złączyć - czę.
 złe, złego, *jak* szkolne - ego.
 zło, *nieprz. b. o mamy* złe
 (jak pogłówne), np. Zbaw nas
 ode złego, Jedno złe rodzi dru-
 gie, Złem za dobre oddawać.
 złoczyńca - y. złoczywnica - y.
 złocień - otnia.
 złocić, złocę. złocisty.
 złodziej - eja. złodziejka - i.
 złodziejski. złodziejstwo.
 złomek - mku.
 złomignat - u.
 złomisty, złomny.
 złorzeczenie.
 złorzeczyć - czę.
 złość - i, te złości.
 złościć, złoszczę.
 złośliwość. złośliwy.
 złośnik - a. złośnica - y.
 złotak - a.
 złotawy. złoty.
 złotawiec *l.* złotowiec - wca.
 złotka - i.
 złotko. złoto.
 złotnictwo.
 złotniczka - i. złotnik - a.
 złotniczy,
 złotoklój - eju.
 złotokost - u.
 złotokwiat - u.
 złotopstrąg - a.
 Złotowo - a (Flatau).
 złotowierz - u *l.* - a.
 złotówka.
 złoty, a, e. (= ze złota).
 złoty (= złotówka), ma w
 biern. złoty (nie złotego), np.
 Zgubiłem ostatni złoty (= osta-
 tnią złotówkę).

złowrogi. złowieszczy.
 złożenie.
 złożyć - zę, składać - am.
 złód - odu.
 zły, gorszy.
 złać - leje, lewać - am.
 złać się, złąknąć się, - nę się,
 złąkłem się.
 zlecać - am, zlecić - cę.
 zlecenie.
 zlegnąć (*zam.* zlegnąć), zległa
zam. zległa, zlegnie *zam.* zle-
 gnie; zlegać - am.
 zlepiac - am, zlepić - pię.
 zlewek - wku.
 zleżeć się - żę się.
 złąknąć się, złać się (*zle* zładz
 się).
 złózować - zuje, *lep.* zastąpić.
 zmachać się - am się.
 zmacniać - am, zmocnić - się.
 zmarły.
 zmarszczać - am, zmarszczyć
 się, - szczę się.
 zmarszczka - i.
 zmartwychwstać - staję.
 zmartwychwstanie.
 zmartwienie.
 zmartwić - wię.
 zmarzły (*r—z*), zmarzłak (*r—z*).
 zmarznąć, zmarzły i zmarznię-
 ty (*r—z*).
 zmaza - y.
 zmazać - żę. zmazywać - zuje.
 zmądrzeć - eje.
 zmoknąć - nę, zmókły i zmo-
 knięty.
 zmora - y.
 zmordowanie.
 zmorzyć, zmorzę.
 zmowa - y. zmojny - win.
 zmożnić - eje.
 zmrozić - żę.

zmrużać - am, zmrużyć - że.
 zmuda - y. zmudny. zmudnie.
 zmudzić - dze.
 zmulisko.
 zmuszać - am, zmusić - szę.
 zmycie, zmywanie.
 zmykać - am, zemknąć - nę.
 zmysł - u.
 zmysłowość zmysłowy.
 zmyślać - am, zmyślić - lę.
 zmyślenie.
 zmyślność. zmyślny.
 zmiana - y.
 zmiatać - am, zmieść, zmiotę -
 mieciesz.
 zmiażdżać - am, zmiażdżyć - dze.
 zmiąć, *zob.* miąć.
 zmieniać - am, zmienić - nie.
 zmiennik - a.
 zmienność. zmienny.
 zmierzać - am, zmierzyć - rzę.
 zmieścić. zmieszczyć.
 zmiérzch - u.
 zmiérzchać się, - cha się, - cha-
 ło się.
 zmiękczać - am, zmiękczyć - cze.
 zmięknąć - nę, zmięknąć - eję.
 zmijać - am, zmienić (pienią-
 dze) - nie.
 zmiłować (luje) się.
 zmilczać - cze, zmilknąć - nę.
zna końcówka, miękcząc *n* na
ń, poddaje miękczeniu także
 poprzednie *z*, *np.* blizna bli-
 żnie, męszczyzna męszczyźni. Ta-
 koż *zm*, *np.* wezmę, weźmiesz,
 katechizm katechiźnie. Gdy *z*
 jest częścią składową, miękcze-
 nie nie ma miejsca, *np.* *zniewo-*
lić, *zmieścić*. Tak samo *sn* i
sm przechodzą na *śń*, *śm*, *np.*
 sprosuy sprośnie, pismo piśmie
 piśmidło.

znaczek - czku.
 znaczenie.
 znaczny. znacznie.
 znaczyć - cze.
 znać, znam; w złoż. poznać
 poznaję (cz. ter.), poznam (czas
 przy.); znawać tylko w złoż. uży-
 wane, jak doznawać, przyznawać.
 znać, sł. nieosob., *np.* Znać
 tu przechód nieprzyjaciela; cz.
 prze. znać było, cz. przy. znać
 będzie.
 znać, znade, *np.* znać Warty,
 znade drzwi.
 znajdek - jdka.
 znajdować (nie znajdywać, bo
 nikt nie mówi znajdywam), jak
 od pojmować jest pojmuję (a nie
 pojmywam), znajduje, znajdowa-
 łem.
 Znajm - u.
 znajomek - mka.
 znajomość.
 znajomy, uż. o osobach (nie
 o rzeczach).
 znaleźć, *lep.* znaleźć.
 znak - u.
 znakomitość, *ale źle* używać
 tego wyrazu *zam*. znakomita
 osoba.
 znakomity. znakomicie.
 znakować - kuje.
 znachodzić - dze, znajść - jdę.
 znalazca - y.
 znaleźć (*źle* naleść); znaleźć
lep. niż znaleźć, znalazłem *lep.*
niż znalazłem.
 znalezienie.
 znaleźć - ego.
 znamienitość. znamienity.
 znamię - enia.
 znamionować - uję.
 znarowić - wię.

znawca - y.
 znęcać się (nad kim)-am się.
 znękać - am.
 znosić, znieść, zniosę zniesiesz.
 znówu, znów.
 znój - oju.
 znużenie.
 znużyć - żę.
 zniechęcać - am, zniechęcić - cę.
 zniecierpliwiać - am, - pliwic - wię.
 zniemczać - am, zniemczyć - czę.
 zniemczeć - eje, zniemczyły.
 znienacka, *lep. niż* z nienacka.
 znienawidzić - dżę, - ilem; *zob.*
 nienawidzić.
 'zniesć, zniosę; *zob.* znosić.
 zniesienie.
 zniewaga - i.
 zniewalać - am, zniewolić - lę.
 Widzę się zniewolonym, *ale*
że Znajduję się (znalazłem się
 zniewolonym (giermanizm).
 znieważać - am, znieważyć - żę.
 zniewieściałość. zniewieściały.
 zniewieścieć - eje.
 zniewieściuch - a.
 znikać - am, zniknąć - nę.
 znikąd.
 znikliwość. znikliwy.
 znikomość, znikomy.
 zniszczyć, zniszczyć.
 zniszczenie.
 zniżyć - am, zniżyć - żę.
 zniżanie, zniżenie.
 zobaczenie.
 zobaczyć - czę. zobaczysko.
 zobopólność. zobopólny, zobo-
 pólnie.
 zobowiązać - żę, zobowiązywać -
 zuję.
 zoczyć - czę.

zodjak - a, *lep.* zwierzyńiec
 niebieski.

Zofijówka - i.

zohydzać - am, zohydzić - dżę
 (nie ch).

zoła - y.

zolzować - zuję. zolzowaty.

zolzy - zów.

zolenie. zolić - lę.

zonąd (*zo* = *zo* w *z* oną).

zoolog - a.

zoologja - ji, ją. zoologiczny.

zorać (*zo* = *zo* w *z* orędziem)-
 rze.

Zorawa-y, (Sorau), *lep.* Zary.

zorza - y, (tę zorzę).

zosobna = osobno.

zostać - nę, zostawać - ję; zo-
 stawać *l.* być (*że* stać) w zwią-
 ku, w sprzeczności z kim, z czém;
 zost. w ścisłych stosunkach, mieć
 ściśle stosunki.

zostawiać - am, zostawić - wię;
 zostaw okno otwarte; *że* zosta-
 wiam coś leżeć, stać, wisieć,
 tkwić i t. p. (bo to jest gierma-
 nizm).

Zosia, Zosi, - ę; Zosinka - i;
 Zośka - i.

zowąd, *zo* = *zo* w wyr. *z* o-
 wą laską.

zpod, zpode, np. spód stołu,
 zpode mnie.

zpomiędzy, *że* z pomiędzy,
 zpo między, z po między.

zpoza, *że* z po za, z poza,
 zpo za (*np.* muru).

z przeciwka, *lep. niż* zprze-
 ciwka.

zrastać - am, zrosnąć, zrość
 się, - nę się.

zrana.

zraz - u. zrazik - a.

zrazu — początkowo.
 zrażać - am, zrazić - żę.
 zrąb - ębu.
 zręczność. zręczny. zręcznie.
 zrosić - szę, zraszać - am.
 zrośnienie.
 zrozumiałość. rozumiały. rozumiale.
 zrozumieć - miém, - ész, - eją.
 zrozumienie.
 zrównać, zrównywać.
 zryć, zryję.
 zrywać - am, zerwać, - rwię, zerwiej.
 zrządzać - am, zrządzić - dżę.
 zrządzenie.
 rzec się, rzekę się, rzekać (am) się.
 rzeczenie się.
 rzec, rzę, zach. tylko w złoż., jak dojrzec, dojrzę, dojrzałem itp.
 rzęda - y.
 rzędność. rzędny.
 rzędzić, rzędzę.
 rzrzucać - am, rzrzuć - cę, *źle* rzrucać i rzruć.
 rzrynać, rzrynać-am, rzrynać-rzrnę.
 rsadzać zesadzać-am, rsadzić, zesadzić - dżę.
 rsinieć, zesinieć - eję.
 rzstąpić-pię, rzstepować - puję.
 rzstępný.
 rsuwać, zesuwać - am, rsunąć, zesunąć - nę.
 rsychać - am, rseschnąć - nę.
 rsyłać - am, rzslać - ślę, *źle* rzszlę.
 rszarzać, rszarzać - am.
 rszumować, rszumować-muję.
 rszywać *lub* rszzywać, -am, rszzyję.

rsziadać, rsziadać - am, rszieść, rsziąć, rsziadę.
 rsziadły (*np.* mléko).
 rszynieć, rszyniały, rszynieć - eję.
 rszubożęć - eję. rszubożały.
 rszuch - a. rszuchowaty.
 rszuchwałość. rszuchwały. rszuchwale.
 rszuchwalec - lca.
 rszunt - u.
 rszupa - y.
 rszupelność.
 rszupelny, Mam rszupelne (*nie* rszupelne) prawo do rszczego.
 rszżyć, rszżycwać (*zu* = *zu* w *wyr. z ucha*).
 rszwabiać - am, rszwabić - bię.
 rszwać, rszwię (*lep. niż* rszwę) *lub* rszowie, rszwią *lub* rszowią, rszwiąć l. rszowiąć, rszwałem, rszwiący się (*ni-gdy* rszwiący się); *zob.* rszrwać, rszssać.
 rszwađa - y.
 rszwadliwość. rszwadliwy.
 rszwadzca (*nie* rszwaka) l. rszwadnik.
 rszwadzić - dżę.
 rszwałać - am, rszwalić - lę.
 rszwalczać - am, rszwalczyć - cżę.
 rszwalisko.
 rszwalniać - am, rszwolnić - nię.
 rszwapnieć - eję.
 rszwapnić - nię.
 rszwarzyć (*war*) - rzę.
 rszważać-am, rszważyć (*waga*)-żę.
 rszważywszy w przysłówkowym znaczeniu = *z uwagi* *nie* potrzebuje się odnosić do podmiotu głównego zdania; *zob.* rszwyjawszy.
 rszwąchać - am, rszwąchnąć - nę.
 rszwatleć, rszwatleję.
 rszwatlić, rszwatle.
 rszwątpienie.
 rszwerbowanie.
 rszwędzić, rszwędzę.

zwęzać - am, zwiężyć - żę (*nie* zwięzić).

zwiężeć, zwiężeję.

zwłaszcza.

zwłoka - i.

zwłoki (trup), zwłok, *np.* wprowadzenie zwłok.

zwlekać - am, zwłóczyć - czę, zwłaczać.

zwłoszyć - eję.

zwodny.

zwodnictwo. zwodniczy.

zwodzić - dzę, zwiść, zwiode, zwiedziony pan, ale zwiedzeni panowie.

zwodziciel - a. zwodzicielka - i.

zwołać - am, zwoływać - łuję.

zwoleńnica - y. zwoleńnik - a.

zwołna. zwolnieć - eję.

zwolnić - nie, zwalniać - am.

zwora - y.

zwornik - u.

zwoźba - y, = zwóz, zwózka.

zwozić, zwożę, zwóz.

zwóz - ozu, *lep.* zwózka - i.

zwracać - am, zwrócić - cę.

zwrot - u. zwrotny.

zwrotka - i.

zwrotnik - a. zwrotnikowy.

zwyczaj - u.

zwyczajny. zwyczajowy.

zwycięski. zwycięstwo.

zwycięzać - am, zwyciężyć - żę.

zwycięzca - y.

zwycięzojad - u.

zwykły, a, e. zwykle.

zwiąć - eję, zwiewać - am.

zwiady - dów.

zwiastować - tuję.

zwiastun - a. zwiastunka - i.

związać - żę, ~~z~~zywać - zuję.

związek - zku; ~~o~~stawać, być

(*nie* stać) w związku, mieć związek z kim l. czém.

związkowy.

zwiedzać, zwiedzić (*śle* zwidzać, zwidzić) od sł. widzieć (jak wieszać od wisieć).

zwierać - am, zewrzeć - wrę, *np.* konia ostrogami.

zwierciadło (*nie* zwierściadło), w zwierciadle.

zwierciadłowy.

zwierciadławy.

zwierz - a, prawidłowo zwierz (bo *z* przed *w* zachodzi tylko w złożonych, jak zwierzyć się, zwinąć, zwierzyć). Tę prawidłową formę mają i pisarze Zyg., ale zwyczaj uświęcił twarde *z* przed *w*.

zwierzątko.

zwierzę - cia.

zwierzęcość. zwierzęcy.

zwierzokrzew - u.

zwierzchność.

zwierzchni.

zwierzchnictwo.

zwierzchniczy.

zwierzchnik - a.

zwierzokrzew - a.

zwierzyć się, - rzę się.

Zwierzyn (= Schwerin w Me klemb.)

zwierzyniecki = ze Zwierzyna.

zwierzyna - y.

zwierzyniec - ńca, *nie* zwierzeniec bo pochodzi od zwierzyna, jak, Wawrzyniec od wawrzyn.

zwieszać - am, zwiesić - szę.

zwieść, *zob.* zwodzić.

zwieść, *zob.* zwozić.

zwietrzałość.

zwietrzeć - eję, zwietrzały.

zwietrzenie. zwietrzyć - trzę.
 zwięzłość. zwięzły. zwięźle.
 zwię, zwiesz, zwią, *zob.* zwać.
 zwięzywać, związać.
 zwiąć-am, zwinąć, zwinę, zwiń.
 zwiąadlo.
 zwichnąć, zwichnę, 'zwichniej,
 zwichnięty.
 zwilgnąć - nę, zwilgły.
 zwilgocić - cę.
 zwilgotnieć - eję.
 zwilżać - żam, zwilżyć - że.
 zwinąć, *zob.* zwiąać.
 zwinność. zwinny. zwinnie.
 zwir - u.
 zwirowaty. zwirowy. zwirowka.
 zwisły, zwisłe ręce.
 zwisnąć-nę, zwisnął-ęła, *lep.*
 zwiśl - ła.
 zwitek - tka.
 zwienąć - nę, zwiewać - am.
 zwietszeć - eję. zwiotszenie.
 zybet - a.
 zygmarek - rku, = ślaz.
 zyzgak - u, *lep.* gzygzak.

zysk - u.
 zyskać, zyskam *l.* zyszczę.
 zyskowny.
 zyskiwać, - kuję.
 zyz - u (*nie zéz*).
 zyzowatość. zyzowaty.
 zyzność. zyzny.
 zza, np. zza muru (*źle z za*
 muru), zza granicy.
 zzuć, zezuć - uję, zzuwać, zezu-
 wać - am.
 zzuwadło, *lep.* pacholek.
 zzuwalnia, tę zzuwalnią.
 zżać, zeżać - nę, zżynać - am;
 zżąłem.
 zżerać, zeżerać-am, zeżreć-żrę.
 zżęcie.
 zżółknąć, zeżółknąć - nę, zżół-
 kły, zżółknięty.
 zżymać - am, zżąć, zeżmę;
 zżymać się.
 zżynać, *zob.* zżać.
 zziając się, - am się, zziajany.
 zziębnać, - bnę, zziębły.

Ż Z.

ż *czwórtdziesta ósma głoska w*
pol. alfabecie.

ż jako przyrostek po samo-
 głosce, *że* po spółgłosce, *np.*
 tenże, taż, toż; czyjże, czyjaż,
 czyjż.

żaba - y. żabka - i. żabsko - a.
 żaboryb - a.
 żabotka - i.
 żabi, a, e. żabie gronko.
 żabieniec - ńca.
 żabiniec - ńca.
 żabieściek - u.
 żabit = żabotka.
 żaczek - czka.

żaden, dna, dne; żadną spra-
 wę, na żadną stronę nie prze-
 chyłać się.

żaglik. żaglisty.

żagłowy. żagiel - glu.

żagiew, - wi (*źle* żagiew, bo
 od takiego mian. musiałby dopłn.
 być żagwy).

żak - a. żakowski. żakostwo.

żakuła - y.

żałoba - y. żałobny.

żałobnik - a.

żałość. żałośny. żałośnie.

żałować, - łuję. żałowanie.

żał - u; żał mi (jest), żał mi

było (*nie* był), żal mi będzie
kogoś *lub* czegoś; co inn. Żal
jego był wielki.

żalenie się. żalić się, - łę się.

żałuzja, - ji, ją.

żandarm - a, ci żandarmi. żan-
darmski.

żar - u. żarcie.

żarcik - u (od żart).

żargon - u.

żarłoczność. żarłoczny. żar-
lok - a.

żarliwość. żarliwy. żarliwie.

żarna (te), tych żarn. żarnowy.

żarnowiec - wca.

żarnica, - nic.

żart - u.

żartobliwość. żartobliwy. żar-

żartować, - tuje. [tobliwie.

żartowniś - a. żartownisia - si, się,

żarzewie - a.

żarzyć się, - rzy się, - rzyło się.

żarzys' y.

Żary - ow (Sorau).

żąć, żnę, żniej; żąłem.

żądać - am (czego), żądane
pieniądze; żądać co, *zob.* co.

żądanie.

żądło - a. żądelko - a.

żądność. żądny czego.

żdżać (gnieść), żdźmę, żdźmiesz;
wyżdżymać.

że, *np.* Wiem że prawdę mó-
wisz, ale Nie wiem czy prawdę
mówisz (*żeby* było że). Widzę
że mi sprzyjasz, ale Nie widzę
abyś mi sprzyjał (*żeby* było:
że mi sprzyjasz).

żeberko - a.

żebracki. żebractwo.

żebraczka - i. żebraczy.

żebrać, - brzę, żebrz. żebrak - a.

żebranie - a. żebranina - y.

zebro - a. żebrowy.

żebrzyca - y.

żeby = ażeby, aby, by.

żegać (podżegać), żgać, żédz;

żegł, żeżony (spalony).

żegadło, żgadło - a.

Żegań - a (Sagan).

żegawka - i.

żeglarka - i. żeglarz - a.

żeglarski. żeglarstwo.

żeglować, - luje. żegluga - i.

żegnać - am. żeganie.

żegnać - nę, żegnał.

żelastwo - a.

żelatyna - y.

żelazko - a, takich żelazek.

żelazny.

żelazo - a; te żelaza = narzę-
dzia służące do łapania dzikie-
go zwierza.

żelazisty.

żelaznica - y (roślina).

żeleziec - żca, lub żelezce.

żeleźniak - a.

żeleźnica - y, *niepotrzeb. zam.*
kolój żelazna *lub* droga żelazna,
wzięte z górnołużyckiego języka.

żeleźnik - a.

żeńować (się), - nuje (się), *lep.*
wstydzic (się).

żeńca - y, *l.* żeniec - ńca, = żni-
wiarz.

żeńić się, żenieć się.

żeniszek - szka, = krwawnik.

żeński. żeńskość.

żeremie - enia.

żerować - ruje.

żerowisko - a.

żeruża - y.

żeż, końcówka wzmacniająca
tryb rozk. *np.* Dajżeż mi pokój.

żér, żeru.

żérdź - i. żerdziowy.

zértwa - y (od *źreć*), = ofiara.
 żecie - a.
 żętyca - y.
 żgać = żegać.
 żgać, żgam, żgnąć, żgne, żgniej,
 żgnięty.
 żgło, zgło *l.* gzło, gielzo.
 żłobek-bku. żłobkowaty, żłob-
 kowy.

żłopać, żłopieć, żłop, żłopałem.
 żłób - obu. żłóbczasty.
 żłóbkować - kuję. żłóbkowaty.
 Zmudź - i (nie Zmujdź).
 żmudz - dzki.

żmija - ji, ję. żmijka - i.
 żmijogad - a.
 żmijowy. żmijowiec - wca.
 żminda - y *l.* żmindak - a.
 żmindacki. żmindactwo.
 żnać, żnę, żniej; wyżynać-am.
 żniwny. żniwo (*źle* żniwo).
 żniwować - wuję. żniwowy.
 żniwiarski. żniwiarz - a.
 żobać.

żobia *l.* żóń - i.
 żokiej - eja, = forys.
 żołądek - dka. żołądkowy.
 żołądz - ędzi.
 żołd - u. żołdowy.
 żołdactwo. żołdaczy. żołdak - a.
 żołędny. żołędziowy.
 żołna - y.

żołnierzka - i.
 żołnierski. żołnierstwo.
 żołnierz - erza.
 żona - y. żonaty.
 żonkila - i.
 żób, żobi, = żobia.
 żółc - i. żółciowy.
 żółcieć - eję. żółcić - cę.
 żółcień - a.
 żółciuchny.

żółknąć - kne, kniej, żółknął *l.*
 żółkł.

żółkiew - kwi.
 Żółkiew - kwi. Żółkiewski.
 żółtaczek - czka.
 żółtaczka - i.
 żółtak - a, = masłak.
 żółtawy.
 żółtko - a (*nie* żółtek - tka).
 żółto. żółtość - i. żółty.
 żółw - a. żółwi, a, e.
 żółwiec - wca.
 żórawek - wka.
 żóraw - a. żórawi, a, e. żóra-
 wica - y.

Żóraw - a (Sorau).
 żórawiątko - a, żórawię - ęcia.
 żórawina - y, = bagniówka.
 żórawiosep - a.
 żubr - a. żubrzyca - y.
 żuczek - czka.
 żuć, żwać, żuję. żwanie *lep.*
 żucie.

żuk - a, = krówka (chrabąszcz).
 żuchwa - y.
 żuławszczyk - a *l.* Żuławianin - a.
 Żuławy - ław, Żuława Gdań-
 ska (obłana od Wisły i Motławy) i Żuława Malborska.

żuławski.
 żupa - y, = kopalnia soli.
 żupan - a. żupanik - a.
 żupanowy. żupaństwo - a.
 żur - u. żurnica - y.
 żurnal - u, *nieprzeba bo mamy*
 dziennik.

żurnalista - y, *lep.* dziennikarz.
 żużel - żli *l.* żła. żużelowaty.
 żwacz - a.
 Żwaniec - ęcia.
 żwawo. żwawość. zwawy.
 życzenie.
 życzliwość. życzliwy. życzliwie.

życzyć - czę, życz.
 żyć, żyję.
 życie - a; *że* W życie wprowadzić, *mówi się* Wprowadzić w wykonanie, Zalecić wykonanie.
 życica - y.
 życiorys - u, *nptrzb. bo mamy*
 żywot, życie, *np.* żywoty świętych, życia sławnych mężów.
 żyd - a. żydek - dka.
 żydowski. żydostwo.
 żydówka - i.
 żydziak - a.
 żydziątko - a, żydzię - cia. żydzisko.
 żyła - y, żyłka - i. żyłeczka - i.
 żyłkowaty. żyłowaty.
 żyłokruch - u.
 żyłospój - oju.
 żyłopór - oru.
 żyłować - łuję. żyłowanie.
 żyłowaty, żyłasty, żylisty.
 żyleniec - ńca.
 żylnik.
 żynać - am, żnać - żnę.
 żyr - u (zajęczy).

żyrandol, *nptrzb., bo mamy*,
 pajak do oświetlania pokoi.
 żyro - a, *lep.* poręczenie za
 weksel.
 żyrować - ruję, *lep.* poręczać,
 poręczyć.
 żytny, żytni.
 żytnik - a.
 żytniówka - i.
 żyto - a. żytko - a.
 żywcem.
 żywe srebro.
 żywność - i. żywny.
 żywokost - u.
 żywopłon - u.
 żywo. żywość.
 żywy, żywa (*nieczysta*) prawda.
 żywot - a. żywotowy (ból).
 żywotność. żywotny.
 żywiec - wca.
 żywienie.
 żywica - y. żywicowaty. żywiczasty.
 żywiczka - i. żywiczny.
 żywić, żywić, - isz, *żyw, żyć* my.
 żywiciel - a. żywicielka - i.

Ż żi Ż.

Ż czterdziesta dziewiąta i ostatnia głoska abecadła polskiego.

ziać, ziając, zieję, zionąć, zionę.
 ziarno - a, kilka ziarn *lub*
 ziaren żyta.
 ziarnko - a, ziarneczko - a.
 ziarnojad - a.
 ziarnować - nuję.
 ziarnowy. ziarniasty. ziarnisty.
 żbik - a.
 żdźbło *lep.* żdziebło, tych
 żdźbeł *l.* żdziebeł.
 Żdzisław - a.

ziejec - jca, *l.* ziejka - i.
 ziele - a, te ziola.
 zieleń - i.
 zieleniec - ńca.
 zieleniec - eję.
 zielenić się, zieleni - (ło) się.
 zielenizna - y.
 zielisty. zielny.
 zielnictwo. zielniczy.
 zielnik - a.
 zielonawo, zielonawy.
 Zielone świątki.
 zielonek - nka.
 zielonka - i.

Zielonogóra-y.
 zielonokrusz - u.
 zieloność. zielony.
 zielsko.
 ziembla - i.
 ziemny; klěj ziemny = nafta;
zob. klěj i nafta.
 ziemski. ziemskość - i.
 ziemsko-miejski sąd.
 ziemstwo - a.
 ziemia, - mi, tych ziem (*źle*
 ziem); ziemie = kraje.
 ziemiak *l.* ziemniak - a.
 ziemianin - a, ci ziemianie,
 ziemianka - i.
 ziemiański. ziemiaństwo.
 ziemica - y, = ziemia (kraj).
 ziemisty.
 ziemniokrąg - ęgu.
 ziemniopłaz - a.
 ziemniopłód - odu.
 ziemniopisarz - a, = jeograf.
 ziemiorodny.
 ziemniowładzca - cy.
 ziemniowodny.
 ziewać - am; ziewnać - nę, zie-
 wniej.
 ziewacz - a. ziewaczka - i.
 ziewanie - a. ziewnięcie - a.
 ziele - i.
 zieba - y, tych zieb. ziabka - i.
 ziebnać, - bnę, ziebniej, zie-
 bnałem *l.* ziebłem.
 ziebiączka - i, = ograżka, zi-
 mnica.
 Ziębice - c (*Münsterberg*).
 ziebić, - bię. ziebienie.

zięć - a. zięciowa - y.
 zięciowski. zięciowy.
 ziętaszek - szka.
 zibel - u (ciecz w torebkach u
 zwierzęcia zwanego wiwerą).
 zima - y. zimno - a. zimny.
 zimnica - y.
 zimokwit - u, = zimowit - u.
 zimoląg - a.
 zimorodek - dka.
 zimować - muję. zimowanie.
 zimowisko - a.
 zimowy.
 zimoziół - ołu.
 źle, gorzej, najgorzej.
 ziomek - mka.
 zionąć - nę; ziać, zieję.
 ziółko - a.
 źrebny. źrebiątko - a.
 źrebiec - bca.
 źrebie - ęcia (*nie* źrebie). źre-
 biecy.
 źrebica - y. źrebić się, źrebi
 się.
 źreć (*nie* źrzeć), źrę, źresz,
 źrój, żarłem, żarty, żarto.
 żrenica - y. żreniczny.
 źródelko - a. źródelny.
 źródło - a (*nie* źródło).
 źródłosłów - owu, *zwany także*
tematem, lep. pierwotnik.
 źródłany. źródlisty. źródlisko - a.
 źrzeć, zachodzi tylko w zło-
 żonych, gdzie *ź* zamienia na *j*,
 np. zajrzeć, dojrzeć, wyjrzyć;
 zajrzę - rzysz, zajrzyj; zajrzałem.

SPROSTOWANIA I UZUPELNIENIA.

Strona 4 po *Andrzej* dodaj „*lep. Jędrzej - eja.*“

Str. 25 dodaj „*Cyrylica - y, grecko-słowiańskie abecadło biskupa Klemensa, kłamliwie tak przezwane przez Moskali.*“

Str. 41 w rządku 11 i 12 słowa „*źle wyjść z druku, mówi się opuścić prasę*“ należy rozumieć odwrotnie.

Str. 41 po drzewo dodaj „*drzew.*“

Str. 55 dodaj „*Fryderyk - a.*“

Str. 55 dodaj „*Frejno (Freihahn) w Śląsku.*“

Str. 64 po *gratysowy* dodaj „*graždanka - i* = abecadło Klemensowe, na rozkaz Piotra W. przerobione zostało dla użytku świeckich obywateli czyli *graždan* (= mieszczan); stare zaś pismo zachowano dla cerkwi (t. j. dla kościoła). Zob. *Cyrylica.*

Str. 67 dodaj „*gżanie się.*“

Str. 95 dodaj „*dostać kosza, co inn. dostać kosz.*“

Str. 102 zam. *księni* czytaj „*ksieni.*“

Str. 106 zam. *kielca - co* czytaj „*kielc - ca.*“

Str. 107 zam. *chełp się, chełpmi się* czytaj „*chełp się, chełpmi się.*“

Str. 109 zam. *Chocim* czytaj „*Chociń.*“

Str. 111 zam. *chi, Ch* czytaj „*chi Chi.*“

Str. 125 zam. *mątew* czytaj „*mątew.*“

Str. 128 dodaj „*Mohilów - owa (nie Mohilew).*“

Str. 129 dodaj „*morga - i, pięć mórg.*“

Str. 139 o sł. *zapomnieć* czytaj „*zapomnie - isz, - ni, - nij, zapomniał, zapomniany.*“

Str. 159 zamiast *odźwierny, odźwiernik* czytaj „*odźwierny, odźwiernik.*“

Str. 168 dodaj „*osik - a; zob. szaba.*“

Str. 172 zam. *panew* czytaj „*panew.*“

Str. 232 zam. *rzadkiew, rzodkiew* czytaj „*rzadkiw, rzodkiw.*“

Str. 255 dodaj „*szaba - y (u bednarza zakrzywiony osik).*“

Str. 314 po *wierzyć - rzę* dodaj „*wiérz.*“

305

E/❁ 326369

KSIEGARNIA
ANTYKWARIAT

DOM
KSIĄZKI
DOM

❁ 326369 ❁
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

WYŻSZA SZKOŁA
PEDAGOGICZNA W KIELCACH
BIBLIOTEKA

091237

56-01

Biblioteka WSP Kielce

0238668